PRACTICA CRIMINALIS D. IOANNIS MILLEI V.I.D. CELEBERRIMI, IN QUA TRACTATUS DE…

Jean Milles de Souvigny

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
6 B
46
4 B 9
III
5

111 B 26 508

PRACTICA

CRIMINALIS .D. IOANNIS MILLEI
V. I. D. CELEBERRIMI, IN Q[illegible] TRA-
CTATVS DE HOMICIDIO, I[illegible] IO-
NIBVS, IVDITIIS, NOTORI[illegible] [illegible]AE-
SVMPTIONIBVS, PROBATIONI[illegible]
DEFENSIONIBVS. POENIS, ET

Pœnarum mortis continentur, Cum ſum-
marijs adiectis, et pręcipuarum ma-
teriarum locupletiſsimo Re-
pertorio, nũc illuſtrata.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VENETIIS
M. D. XLIX.

13-6-13-46

IN NOMINE DOMINI ^A^ noſtri Ieſu Chriſti,

IN NOMINE DOmini [A] noſtri Ieſu Chriſti, ad cuius prouidentiam animũ meũ ſemper refero, [B] praxim inſtituendæ, ac abſoluendæ criminationis (proceſsum criminalé uocant) Francici regni conſuetudine [C] uſurpatã traditurus, eam inſtrui præmitto trifariã, [D] inquiſitione (uulgò informatione) denunciatione, & accuſatione ut ſequenti ſerie.

Inquiſitionis formula.

INQVISITIO [E] Per me Domitium Vlpianum præpoſitum, & cuſtodem præpoſituræ confe

A 1 IN NOMINE Domini noſtri Ieſu Chriſti † ad omnia conſilia, omneſq; actus, ſemper progrediẽdum, & incipiẽdum eſt. Quia per eius gratiã, etiam ciuilium adminiſtrationum iudices & officia ſingulis prouincijs per imperatorem conſtituũtur, attribuẽtem quidem emolumentum, quod vnuſquiſque percipere debeat, vt l. In nomine Domini. C. de offic. præfect. præto. Afric. & auc. de armis in prin. colũ. vi. & auct. de quæſto. in princ. colũ. eadem.

B REFERO. Iu … ſolomonis il … Deus patrũ … & domi … ix. … m … o. & … a con … ſinem, … dominaret creaturę, quę à te facta eſt, vt diſponat orbem terrarũ in æquitate, & iuſtitia & in directiõe cordis iudicium iudicet, da mihi ſedium tuarum aſsiſtricem ſapientiam, & noli me reprobare à pueris tuis, quoniam ſeruus tuus ſum ego. & filius ancillæ tuæ, homo infirmus, & exigui tẽporis & minor ad intellectum iudicij, & legũ ſapient. ix. cap.

C CONSVETVDINE. Ea enim quæ ſunt moris †, & conſuetudinis, in 3
bonæ fidei iudicijs debent venire. l. Quod ſi nolit §. aſsidua. ff. de ędilic. edict.

D TRIFARIAM) † vt. c. qualiter, & 4
quãdo. ij. extra de accuſa. & in extrauagan. ad reprim. Quomodo in læſæ maieſtat. crim. proced.

E INQVISITIO
† Eſt inqſitio ſimplex, per quam iudex ſuo officio ſine accuſatore, vel denunciatore ꝑ ſe requirit delinquentes, vt. l. congruit. ff. de offic. præſi. & d. extrauagan. ad reprimendum, & d. c. qualiter & quãdo. ij. extra de accuſ. † quod quidem ꝑ ſe facere debet iudex, & non per latronum inſecutores, pœna cõtrafacienti imminẽte, vt in auctẽn. de coll. §. iubemus autem omnes colla. ix. † Nec eo caſu iudex cenſetur accuſator, ſed quaſi denunciãte fama, vel deferente clamore, debitũ ſui officij exequi, vt. d. c. qualiter, & quando, & d. extrauagan. ad reprimendum † quoniam factum ſe oſtendit. arg. l. i. ff. de in integ. reſti. † Ita ꝙ euidentia patrati ſceleris non indiget clamore accuſatoris, vt. c. euidentia. extra de accu. † Itidem ea quæ in iudicijs pu

blicantur, non requirũt accuſationem,
aut etiam probatiõem, vt.l.ij.§.ſi publi.
ff.ad.l.iul.de adul.&.l.nullum. C. de
11 teſtib. vnde Gregorius † crimina ſemel
audita, indiſcuſſa nullo modo præteri-
bat, etiam ſi accu-
ſatus cũ accuſato-
re in gratiã rediiſ-
ſet, vt.c. crimina.
extra de collu. de-
12 teg. † Ita q̀ i crimi
nalibus accuſato-
re deſiſtẽte, vel defuncto, poteſt iudex
ad vlteriora procedere, vt. C. de abolit.
13 l.ij.&.ff.de publ.iudi.l.pen. † Sed dic
q̀ cum inquiſitio ſuccedat in locum ac-
cuſatoris, & iudex vices accuſatoris ſu
ſtineat, meritò erit eiuſdem naturæ, cu-
ius eſt accuſator, vt Bartol.in.d.l.ij.§.ſi
14 public.ff.de adulte. † Nam contra iudi
cem inquirentem poſſunt eædem ex-
ceptiones opponi, quæ opponi poſſunt
contra accuſatorem. vt quia eſt inimi-
cus, vt glo.in.d.c. qualiter & quando.
in verſi.ad inquirendum, cum iuribus
15 ibi alle. † aliàs aũt propter eius officium
ceſſat omnis turpis ſuſpicio, vt.l.fi.C.
ad.l.iul.repet.&.l.i.ff.de offi. præſid.
&.d.l.congruit, eodem. & Bart.in.d.§.
ſi publico, & in verbo querimõia, verſi.
16 Si autem officialis fo.&c. † Ideo in om
nibus criminibus, in quibus ſine metu
calumniæ admittitur accuſator, in illis
poteſt iudex inquirere, Bart.in.d.l.ij.§.ſi
publico.nu.ij.&.l.ſi quis in hoc.C.de
17 epiſcop.& cleri. † & idem obſeruatur
iure municipali. Bartho.in.d.§.ſi publi-
co, maximè vbi Reſpub.reputatur of-
fenſa, vt.l.i.in fi.ff.de abigeis, &.C. ad
leg.fla.de plagia.l.plagij.ij.&.l.præſes,
18 eodem. † vbi autem nõ reputatur offen-
ſa Reſpub. inquiri non poteſt, etiam ad
priuatorum commodum, vt nota. In-
noc.in.c.ad noſtram.l.ij.extra de iure-

cta eſt anno Dñi. M.D. xl.
die Mercurij.viij. Iulij, ſup eo
quod ad iuſtitiæ notitiam per-

iur. Iure autem nouo ſunt quattuor re-
gulę, quibus proceditur per inquiſitio-
nem ſine accuſatore, vt gloſ. in.d. ex
trauagan. ad reprimendum. Quomo-
do in læſæ maieſt.cri.proced. in verſic.
inquiſitionem.
¶ † Prima regula 19
proceditur ad in-
quiſitionem ſuper
denunciatione offi
cialiũ, vt.l.diuus
ff.de custo.reo.&
d.l.ea quidẽ.C.de accuſa.&.l.i.de de-
curio.lib.xij.C.
¶ † Secunda regula eſt propter inci- 20
dentem iuris cognitionem. Nam vbi-
cunque iudex cognoſcendo principali-
ter, repererit incidẽter delictum eſſe com-
miſſum, poteſt de illo cognoſcere, vt.
C.ſi aduerſus liber.l.pe.&.C.de cõdi.
ob turp.cauſ.l.quòd euitandi, &.C.de
calumn.l.penul.&.d.l.ij.§.ſi public
& in.d.extrauagan. ad reprime.
in glo. verſi. inquiſitionem.
¶ † Tertia regula ẽ, propter
generalem inquiſitionem
que iudex inquirendo g
malefactoribus, repit aliquẽ
poteſt ad inquiſitionem ſpeci
derę v.d.l.congruit.ff.de of.
ff.ad.l.iul.pecu.l.iiij.et in auc.de co
iubemus, col.ix.
¶ † Quarta regula eſt propter magnam 22
offenſionem. vbicunque enim crimen
committitur coram iudice, iudex poteſt
ſuper illo procedere per inquiſitionem,
vt.C.de calũ.l.i.&.C.de teſtib.l.nul-
lum, &.l.pe.C.de proba. † Idẽ etiam in 23
crimine ſuſpecti tutoris.l.tutor quoque
§ præterea.ff.de ſuſpec.tuto. † Idem in 24
carta falſa, vt.d.l.pe.C.de proba.idem
in teſtibus falſis, † vt.d.l.nullum.C.de 25
teſtib. † Idẽ in calũniatore. vt.C.de ca- 26
lum.l.i. † Idem in falſo. vt.C. de fal.l. 27
vbi

28 vbi.†Idem in notorio, vt.d.l.ea qui-
29 dem.C.de accuſa. †His ergo caſibus
ceſſantibus,nemo etiã criminoſus, po-
teſt ſine accuſatore damnari,uel arceri,
vel ſi fuerit accuſator,& deſtiterit, vt
d.l.reſcripto.§. ſi
quis accuſatorẽ.
ff.de mune.& ho
nori.iuncta gloſ.
Ibidem gloſ.refert
illud euang. Mu-
lier, nemo te accu-
ſat,nec te condem
nabo, & in.c.de
manifeſta.ij.q.i.
30 vbi dicitur ꝙ †iu-
dicis nõ eſt ſine ac-
cuſatore quẽ dam
nare,quia Domi-
nus Iudam cum
fuiſſet fur,quia nõ
eſt accuſatus,mini
me eiecit.& hoc verum, quia crimen
illud tantum erat notum Domino, &
incognitum alijs. Cognito autem cri-
mine iſto,pellendum Apoſtolus de cœ-
tu fraternitatis cenſuit,omnes enim cri-
men eius ſciebant, ſcilicet Corinthij.
Ideo ea quæ ſunt tantum nota iudici,nõ
alijs ſine examinatione feriri non poſ-
31 ſunt,id eſt,ſine accuſatore damnari, †
ꝗa in vna eadẽꝗ; cauſa nullus ſimul po
teſt eſſe accuſator, & iudex. Si autem
ea ſint nota alijs, & iudici, poteſt iu-
dex ad vlteriora, ſcilicet ad condem
nationem procedere.vt.d.c. de manife-
ſta.iuncto.§.fina.regulariter tamen de cõ
ſuetudine in quolibet crimine,fiſcus effi
citur accuſator,& hoc fit,vt dum accu
ſatoris perſona aſſumitur,iudiciaria po
teſtas amittatur, vt.d.c.de manifeſta.§.
ſed ſciendum,verſicu.quæ iudici tm̃.
¶ †Sed quæro,quid ſi aliquis fecit iniu
32 riam alicui iudici,officiali,poteſtati,uel

uenit,mihiq́; innotuit legiona
rios numero duodecim Domi
ni noſtri Regis,contra eius cõ
ſtitutionem,ac publicũ edictũ
Pariſijs præconio proclamatũ
non redijſse ad opas, & aſsue-
tas artes, ſed tãquam errones,
& nequam ſuperiorem noctẽ
in uijs publicis pernoctantes
quendam iuuenem omnibus

alicui de ſua familia, vt notorium cri-
men,in perſona vel rebus,verbo,vel fa
cto,nunquid iudex illius curiæ poterit
delinquentes punire? videtur ꝙ non.eſ-
ſet iam aliquis iudex in re ſua, vel ſuo-
rũ, vel in proprio
facto,qđ eẽ nõ de-
bet,vt.C. ne quis
in ſua cauſ. iud.l.
vna. &.ff. de iu-
riſ.om.iud.l. qui
iuriſditioni præeſt
†nec in re ſua quis 33
poteſt eſſe arbiter,
vt.ff.de arb. l.pe-
nul.Sol. ſecundũ
Guy.dic ꝙ ſi pu-
blicè, & notoriè ẽ
facta offenſa iudi
ci,uel ſuis, ut quia
facta fuit dum ius
reddebat, vel ſede
bat pro tribunali,poterit tunc delinquẽ
tem,& offendentem punire. †Nam hãc 34
iniuriam ſine accuſatione, & iuris ordi-
ne prætermiſſo poteſt punire iudex, vt
lxiij.diſtinc.c. ſalonitane.& hanc iniu-
riã iudex retractare, vel remittere nõ po-
teſt,quia non tam ſibi facta eſt, ꝗ̃ com-
muni & toti populo ciuitatis, †vniuer- 35
ſis enim redditur,quod pro omniũ vo-
to primatibus indulgetur, vt.C.de ad-
uoca.diuer.iudi.l.reſtituen.&.ff. de cõ
di.& demonſtra.l.municibus. †Nam 36
in præmiſſo caſu non ipſi iudici, ut pri
uato,ſed vt iudici facta eſt iniuria, et nõ
ipſe in ſuo negocio ſed ut alius procedit
& condemnat, vt ar.ff.de adõ.l.ſi pr̃.§.
ꝗ duos,vbi dicit̃, †id quod ꝗs non põt 37
facere tanꝗ̃ ipſe,poteſt tanꝗ̃ alius.et ad
hoc eſt nouũ canon Inn.c. Romana ex
tra de pœ.lib.vi.† Nã cui iuriſdõ cõceſ 38
ſa eſt,id cõceſſum ſibi vr̃,ſine ꝗbus iuriſ
ditio explicari nõ põt,vt.ff.de iur.om.

iudi. l. ij. & extra de offi. & poteſt. iudi. dele. c. i. & c. præterea, & c. ſuſpiciõis. Alijs, vt domino Ioan. videtur procedendum ſecundum formã. l. ff. de of-
39 fic. præſidum. l. ſenatus. † Quidam alij ſic diſtinguunt, talis iudex eſt qui habet merum imperium, & tũc poſſit hoc facere. an vero ſit municipalis, vel delegatus, & tunc non poſſit, vt. ff. de iudic. l. i omnibus. Sed prima ſolutio magis placet. hæc dixit Alb. de Gand. tit. de pœnis. § quoniam in. xxvi. no.
A ¶ Denũciauerũt.)
1 † Denunciatio expeditur officio iudicis, vt. c. Romana. §. ſanè, de ſenſibus. lib. vi. & hoc quando iudex ꝓcedit ad informãdum, & inquirendum ſuper denunciatione, quæ illi fit per nunciatores ad hoc curioſos, vel per iudicem deputatos vt maleficia denuncient, vt l. diuus. ff. de cuſto. & exhib. reo. & l. ab accuſatiõe §. nũciatores. ff. ad turpil. & di. extrauag. ad repri.
2 † Tales tñ denunciatores nõ admittuntur, ſine fiſco, aut fiſci aduocato, qa aptisſimi iuris eſt, vt quod ex cuiuſcunque ꝑrimonio ceciderit in caſum ex delicto, & legibus, & recto iuris ordine, fiſci aduocatis agẽtibus vindicari debeat, pœna cõtrafacienti imminẽte, vt leg. oẽs de delato. lib. x. C. † Et ſciendũ eſt ꝙ li- 3
cet tales nunciatores ſine inſcriptiõe deferãt, vt. d. l. ab accuſatore §. nũciatores, & ibi gl. Et ꝓcurator fiſcalis ſuꝑ denũciatiõe ſolus litẽ ꝓſequatur, nec in aliquo teneatur, niſi ſit i eo dolus, fraus, aut concuſſio, vt no. i. c. ſi. extra de calũ. & l. unica. C. de ſũp. recuꝑ. lib. x. C. & leg. ij. §. ſi publicanus. ff. vi bo. rap. debet tñ nunciator ꝓbare id, quod denunciat, vt. C. de accu. l. ea quidẽ, et glo. in. d §. nunciatores, † quòd ſi nõ 4
ꝓbauerit, tanquã falſus denunciator tenet̃ ad expẽſas, dãna, & intereſſe partis denunciatæ, ut. l. non ignoret. C. de fruc. & lit. expenſ.
¶. † Nã q denũciationẽ alienis nominibus præſumpſerit, delatorum numero adijcitur, atque ideo calũnioſum caput & perſonã iudicio irritæ delationis; infamiæ ſupplicium ſequet̃. l. in noſtris, C. de calum. calumniari autem de- 5

exutum indumentis, multiſq; ferramenti ictibus percuſſum, mortuũ in quadriuio ſanctorũ Innocentiũ reliquiſſe. Cuius quidẽ inquiſitionis teſtes infra nominati, iurati, auditi, & examinati, ꝑ me fuerũt, & eorũ nomina, cognomina, qualitates, ætates, domicilia, dicta, & teſtimonia me dictante ab actuario excepta: Anno, diebus, modò & tenore ſequentibus.

Interrogabũtur teſtes, ſicut inferius patebit in formula accuſationis.

Denũciationis formula.

Q Væſtioꝑ me Petrũ Iabolenũ ꝑpoſitũ, iudicẽ &c. habita eſt die, & annno &c. ſuper eo, quod magiſter Nicolaus Vrbanus ci-

uis Pariſienſis, & Claudius Lupus apparitor (ſeruiens quibuſdam nominatur) dictæ præpoſituræ in iure denunciarunt
A Leonardum Nigrum cerdonem in uico ſancti Martini Pariſijs habitantem, fuiſse, & modo quoque eſse graſsatorum, latronũ, & furum receptatorẽ
B ac occultatorem, in magnã Reipub. pernitiem, maximum ciuium periculum, & incommodum nõ minimum. In qua quæſtione ſiue inquiſitione poſtea appellati teſtes iurati, rogati, & auditi à me fuerunt, & eorum nomina, cognomina &c. actis p̃ ſcribã inſcripta, ãno, die &c.

In accuſationis formula uniuerſam criminandi rationem à principio ad finem complectar. Quod ut clarius mõſtretur, Primũ fingo q̃rimoniã, in

nunciator præſumitur, ubi ceſſat in probatione, aut non probat quod intendit, † ſicut in accuſatore dicimus, vt. c. cum dilectus, in gl. in verbo calumniãdi extra de calum. & ſecunda. q. iiij. c. qui nõ probauerit, & C. de aduo. di. iudic.
7 l. i. Sed dic q̃ † excuſatio à calũnia probatur per iuramentum denunciatoris, aut accuſatoris, vt. d. c. fin. extra de calũ. & ar. c. præſentium, extra de teſtib. & extra de excep. c. paſtor.
8 ℣ Hodie † autem purgationes à calumnia ſunt arbitrariæ, ad arbi. iudicis, vt. c. inquiſitionis, in fi. extra de accu. & gloſ. in d. c. fi. eodẽ. Nec vtique qui non p̃bat quod intẽdit, protinus calumniari videtur. Nã eius rei ĩquiſitio arbitrio cognoſcẽtis ideo committitur, vt reo abſoluto denũciatoris, aut accuſatoris conſilio quærere incipiat, qua mente ductus ad accuſationem proceſsit. Et ſi quidem iuſtũ errorem repererit, abſoluet eum. Si verò in euidenti calũnia cũ deprehenderit, legitimã pœnã ei ir

rogabit. Quorum alterutrum ipſius verbis pronunciationis manifeſtabit. Nam ſiquidem ita pronunciauerit, non probaſti pepercit ei. Si autem pronunciauerit, calũniatus es, cõdemnauit eum. Et q̃uis nihil de pœna ſubiecerit, tamẽ legis ptãs aduerſus eũ exercebitur
† facti quidẽ quæſtio eſt in arbitrio iudicãtis pœnæ verò perſecutio, non eius voluntati mãdatur ſed legis auctoritati reſeruat. l. i. & l. i priuatis. ff. ad turpi. et Bar. in leg. ſciãt. C. de p̃batio. & leg. generaliter, in princ. ff. de decur. 9
℣ Receptatorem. B
† Præſes prouinciæ ex debito officij habet fures, latrões, plagiarios, cõquirere, & p̃ut q̃ſque delinquerit, in eos aiaduertere, receptatoreſq́ coherceř ſine q̃bus diutius latro latere nõ põt vt. d. l. cõgruit. ff. de of. pſ. 10
† Qđ ſi nõ fecerit, & reperta crimina nõ vidicauerit, tegeř ut cõſcius criminoſa cẽſebiř. l. ij. C. de commerc. & merca. 11
† & debet puniri eadẽ pœna, qua malefac. ſi malefactorem dimiſerit impunitũ, vt. l. fin. in fi. C. ne 12

13 ſanct.baptiſ.reitere. †Qui ergo malos percutit,& habet vaſa interfectionis, vt occidat peſſimos et occidit,miniſter dei eſt,vt cap.qui malos.xxiij.q.v. quia
14 †cum homo iuſtè occiditur,lex eum occidit, non iudex, vt cap. homicidiũ xxiij.q.v.& gl. in l.cum probation. ff.de probatio.

qua plures c à pluribus accuſantur de ui,in qua Ioãnes Plutus negociator Pariſinus, diſcretus uir magiſter Chryſoſtomus Craſsus aduocatus, Iulianus xenius hoſpes,Dionyſius Dauus Craſſi famulus, ciues omnes Lutetiani,grauiter læſi

C Plures à pluribus accuſabunt.)
15 † Quando enim plures pluribus iniuriam fecerunt,ut ecce hic nouem fecerunt inſultũ contra quatuor, ut infra patebit,punientur inſultantes de tot inſultibus, quot ſunt inſultantes,quia certum eſt , quòd quilibet inſultantium fecit inſultum contra quemlibet eorum,qui ſunt inſultati, vt.l.ſi plures.ff. de iniur. coniuncta.l. ſi quis in graui.§.ſi cum omnes domini. ff.ad ſenatuſc.ſylla.Quæritur ergo quãdo delictum committitur in plures,utrũ quilibet proſequendo ſuam,uel ſuorum iniuriam posſit agere,vel accuſare , vt pœna inferatur inſolidum , ex perſona vniuſcuiuſque,in hoc eſt diſtinguendũ. aut delictum committitur principaliter in iniuriam eorum, in quos committitur,& tunc quilibet habet actionem per ſe inſolidum,vt leg.i.in fi.ff.de iniur.et leg.eum qui nocentem.§.ſi nupta,eodem
16 ti.vbi dicitur †ſi nupta filiamil. iniuriã acceperit,& vir, & pater iniuriarum agant.Pomponius rectè putat tanti patri condemnandum eſſe reum,quanti condemnaretur,ſi ea eſſet vidua. Viro tãti condemnaretur,ſi ea in nullius eſſet poteſtate,quòd ſua cuiuſque iniuria ꝓpriã æſtimationẽ haberet. Et ſic ex vna iniuria interdum tribus ꝑſonis oritur actio iniuriarum,neq; vnius actio per aliã cõſumitur,vt putà vxori meæ filiæfa. iniuria facta eſt,& mihi & patri eius,& ipſi vxori,& etiam auo, nurui, ſi habeat, iniuriarũ actio incipiet competere, vt.d.l.i.§ fin.ff.de iniur. Aut delictũ committitur circa res principaliter,et tunc omnes, quorum intereſt, loco vnius habentur, vt.l.prætor.§.ſi ad plures.ff.arb.furtim cæſa.vbi caue tur, ſi plures eandem arborem furtim ceciderint, cũ ſingulis inſolidum agetur,acſi eadem arbor plurimũ fuerit, vniuerſis duntaxat vna, & ſemel pœna præſtabitur,& leg.item apud labeonem §.ſi.cum leg.ſequenti.ff.de iniur.&.ff. de legat.ij.l.ſi ſeruus plurium. † Econ- 17
tra autem quando plures inferunt iniuriam alicui perſonæ,vel conuicium fecerunt,aut aliquem ſimul ceciderũt,ſingulorum proprium eſt maleficium. & tãtò maior eſt iniuria, quãto à pluribus admiſſa eſt,imò etiam tot ſunt iniuriæ, quot & perſonæ iniuriam facientes, & iõ oẽs tenenẽ,ut.d.l.ſi plures.ff.đ iniu.
†Quando autem plures percuſſerunt 18
vnum & ille mortuus eſt,qñ apparet cuius ictu deceſſerit,iſto caſu ſi quidem inferens vulnus mortale primò percusſit, alij inferentes alia vulnera percuſſerunt ſecundò, tunc quilibet tenetur de occiſo.Nam iſta vulnera ſecundò illata licet in homine ſano non eſſent mortalia, tamen in homine iã debilitato per primũ vulnus,ſecundũ vulnus mortale eſt, vt l.qua actione.§.ſed & ſi quis ſeruũ ægrotũ

tum.ff.ad leg.aqui.ad idem facit.l.ita
vulneratus,in princip.eo.tit.
¶ Si vero percuſſerũt prius illi, qui intu
lerunt vulnera non mortalia,tunc tene/
tur de occiſo tantum ille,qui intulit vul
nus mortale. nam
ex illius ictu perijt
vt leg. Item Mella
.§.ſed ſi ſeruum plu
res.ff. ad.l.aquil.
19 Tamen † ille qui
primò percusſit,
poterit puniri tan/
quàm præſtans au
xilium homicidæ,asſiſtendo illi ad ma/
leficium committendum,vt leg. quarta
ff.ad.l.iul.de vi priua.Et ſufficit etiam
ſi ſolus vnus eſſet ad hoc coadunatus,
vt leg.ſecunda §.dolo autem malo,ver/
ſicu.ſed ſi vnus.ff.vi bon.rapto.
20 ¶ Quandoq; † non poteſt apparere cu/
ius ictu quis deceſſerit,& hoc poteſt cõ
tingere duobus modis.Primò quĩa nul
lum vulnus erat per ſe mortale,ſed vul/
nera vtriuſque ſimul iuncta erant morta
lia,iſto caſu omnes puniuntur de homi/
cidio,quia omnes occiderũt, vt.d. leg.
Item mella .§.ſi plures trabem.ff.ad leg.
aquil.& leg.ita vulneratus.in fin. eodẽ
& argu.ff.ar.furt.cæſa.leg.ſi plures,&
Inno.in.c.ſignificaſti.extra de homici.
¶ Quandoque etiam non poteſt appare
re cuius ictu perierit,quia ignoratur, qs
eorum illam percusſionem fecerit. Con
ſtat enim quòd omnes pcuſſerũt, ſed nõ
conſtat quis eorum illam percusſionem
fecerit,que ẽ mortalis,nec cõſtat de prio
ritate,vel poſterioritate,& illo caſu om
21 nes punientu. † Nam omnes præſumun
tur ſimul vulneraſſe,ſicut alibi ubi de or
dine non apparet, præſumuntur ſimul
decesſiſſe,vt leg.ſi inter virum, & leg.
ſed in illo.ff.de reb.dub.& ideo omnes
tenentur,vt.d.l.item mella.§. ſi plures

ſunt,et cæſi ab Andrea Iro cer
done, Bernardo Thraſone,
Claudio Caligula prĩcipis no
ſtri militibus,nobili Deſiderio
Anippo,Egidio Gnatõe,Fer-

trabem,& §.ſed ſi ſeruum plures.ij. Re/
ſpon.&.d.leg.ita vulneratus. in fi.ff.
ad legem aquil.Et ſic plures committen
tes vnum delictũ,reputantur pro vno,
vt leg.cum ſi exhibuiſſent.ff. de pub.&
vect. & leg. pri/
ma,& per totum.
ff. ſi familia fur.
feciſſ. dica. † In le 22
ge verò Cornelia
de ſicarijs hr̃ plus
reſpectus ad ani/
mum,quàm ad a/
ctum. Sed lex A/
quil.magis reſpicit actum,quàm animũ
vt videamus ex quo ictu ſecuta ẽ mors,
non vt videamus animum principaliter
vt.d.leg.Item mella.§.ſed ſi ſeruum plu
res.ad leg.aquil.ff.Et ſic vbi quis in ri/
xa eſt occiſus,vniuſcuiuſque ictus con/
templari oportet,vt ille qui occidit, te/
neatur lege cornelia de ſica.alij non, ſed
lege aquil.vt leg.ſi in rixa.ff.ad leg. cor
nel.de ſica.&.d.§.ſed ſi ſeruum plures.
† Si autem omnes iuiſſent ex propoſito 23
occidendi,omnes tenentur de occiſo,li/
cet vnus tantum percuſſerit. Ita tenet gl.
in.d.l.ſi in rixa,& Exodi vigeſimopri/
mo capit. Sic non eſt contemplandus
ictus,ſed animus,vt.l.i.§ diuus,&.l.di
uus.ff.ad legem corne.de ſica. Aliàs ſi
non propoſito occidendi iuiſſent, nec
apparet cuius ictu perierit occiſus,ratio
ne dubitationis nullus tenetur lege cor/
nelia de ſica. † quæ requirit dolum ſiue 24
animum,vt.d.l.i.§.diuus,&.d.l.diuus
eodem,quia ſanctius eſt impunitum re/
linqui facinus nocentis,quàm innocen/
tem damnare,vt.l.abſentem.ff.de pœ/
nis.Et ſic debent omnes abſolui, quo ad
pœnam leg.corn.de ſicar. Sed quo ad
pœnam legis aquiliæ, in qua venit le/
uisſima culpa,vt.l.in leg.ff. ad legem
aquiliam, omnes tenentur, vt.d. leg.

item mella.§.ſed ſi ſeruũ plures, & hoc tenet Cy.in.l.quoniam multa facinora. C.ad leg.iul.de vi.in vlt.q.

25 ¶ Quandoq; † plura delicta ſunt ab vno commiſſa vno actu, vt putà ab eo qui occidit filium, ille tenetur lege cornelia de ſicar. &.l. pompeia de parricidijs, ſed licet vtraque.l.teneatur, tamen non poteſt vtraque lege puniri, vt.l.ſenatus, & ibi Bar.ff. de accuſa. Sed in hoc eſt aduertendum, ꝙ qñq; ex uno facto reſultãt duo crimina, ſeu duo tituli criminis, q̃ ſe hñt, ut genus & ſpẽs, vt homicidiũ, quod ẽ genus & parricidiũ qđ ẽ ſpẽs homicidij. Iſto caſu non poteſt puniri niſi vna lege tãtum vt.d.l.ſenatus, &.l.prætor edixit §.i.ff.

26 de iniur. † Si verò reſultãt duo crimina, quæ ſe habent ut ſpecies ſeparatę, & diſtinctæ, tunc ex vtraque parte punitur reus delinquens, vt.l.ſi adulterium cũ

27 inceſtu.ff.ad leg.iul.de adulte. † Aliud eſt exemplum in delictis nominatis, Aliquis interfecit hominẽ in eccleſia, et ſic vno actu homicidium committitur, qa occidit hominem, & ſacrilegium, quia turbauit diuina officia, vt.l.ſi qs in hoc genus ſacrilegij.C.de epiſcop. & cleri. tunc reſultant duo crimina diſtincta, &

28 ſeparata, & ex vtroque punietur. † Alium exemplum in delictis non nominatis, vt ſi extrahendo tibi cultellũ de manu vulneraui te derobaui te, tunc ex vno actu reſultant duo crimina diſtincta, & ſeparata, & ex vtroque venio puniẽdus, nec habet locum.d.l.ſenatus ſecundum Barto.ibidem vbi dicit text. Senatus cenſuit, ne quis ob idem crimen pluribus legibus reus fieret.

¶ Quandoque † plura delicta ſunt com- 29
miſſa ab vno pluribus actibus. Sciendũ eſt quòd nũquam plura delicta concurrentia faciũt, vt vllis impunitas detur. Neque enim delictum ob aliud delictum minuit pœnã, vt ſi quis ſubreptum ſeruum flagello ceciderit, duabus actióibus tenetur, furti, & iniuriarum, & ſi forte hunc eundẽ occiderit, tribus actionibus tenebitur, vt.l.nunquam.ff.de priu.delictis,
& ideo dicit Barto. † ꝙ quando ex plu- 30
ribus delictis ſequuntur plures effectus, plures pœnæ veniunt imponendæ, vt
l.iij.ff.de termi.mot. † vnde ſi plures in 31
iurias mihi feceris, putà turba, & cœtu facto domũ meã introieris, & hoc facto efficiatur, vt ſimul & cõuicium patiar, & verberer, tunc agendo, teneor has omnes iniurias, quas paſſus ſum, ſimul in vno libello coniungere, vt.l. prætor §.ſi mihi plures.ff.de iniur. Et tamẽ ex qualibet per ſe imponitur pœna, & ſequitur condemnatio ac ſi proponeretur in diuerſis libellis, vt leg.non eſt nouum ff.de acti.emp.&.l.ſi adulterium cum inceſt.ff.ad.l.iul.de adulte. Ratio eſt, quia hæ iniuriæ ad diuerſos effectus ten
dunt. † Si verò quis coadunauerit gen- 32
tem, & miſerit illã ad aliquem locũ, certè cum iſti actus tendant ad eundẽ effectum non punitur niſi vno effectu, vt.l.
iij.ff.ad.l.iul.de vi. † Si autẽ ꝑ vnã, aut 33
plures leges pro eodẽ crimine imponũt plures pœnæ ſpeciales copulatiuẽ, tunc iudex oẽs pœnas imponere debet, vt.l. qui ſepulchri.C.de ſepul.viola.&.d.l.

dinando paraſito Deſiderij famulis, nobili Girardo Milõe, Henrico Nebulõe, Iaccho Ebrione Milonis ſeruis, nõnulliſq; alijs ſocijs, & coniuratoribus uiginti numero, aut circiter.

34 nunquam.ff.de priuat.delict.† Si autẽ
pro eodem crimine plures imponuntur
pœnæ alternatiuè vna, aut diuerſis legi-
bus, tunc iudex inter pœnas eligit pro
arbitrio, vt.l.iij.C.de ſer. fugi. &.lxx-
xiij.diſtin.in gl.in ver.ſuinine, idẽ ſi im
ponatur incerta pœna de certis, etiã eli-
git iudex, vt.l.i §.expilatores.ff.de ef-
35 fract.& expil.† Aut abſolutè, tunc aut
p eandẽ legẽ, & tunc oratio abſoluta ha
bet vim copulatiuè, vt.ff.de verb.ſign.
l.ſæpe. Aut per aliam legem, tũc ſecus,
quia vna tantum debet imponi, vt.l.
ſenatus cenſuit.ff.de accu.& quod no.
de pœnit.diſt.i.c.pœnæ.in gl.vbi not.
36 quod † in verbis legis, & in verbis iudi-
cis, ſemper minor pœna vr̃ impoſita, &
hoc in pœnis miniſterio iudicis infligen
dis, & quando ambæ pœnæ ſunt ſpecia
37 les.† Sed ſi vna ſit ſpecialis, alia genera-
lis, tunc aut veniunt ex eadẽ lege, & ſpe
cialis debet imponi, ut.ff.de pœn.lega.
ſanctio legum. Aut ex diuerſis legibus,
tunc aut una pœna eſt ordinaria, alia ar-
bitraria extraordinaria, tũc illa pœna de
bet imponi, quæ per legem poſteriorem
38 imponitur, ut not.C.de accu.l.i.† Aut
utraque pœna eſt ordinaria, tũc aut vna
pœna applicatur parti, alia fiſco. ut pœ-
na annullationis cõtractus, quæ applica
tur parti, & pœna condemnationis fiſca
lis, & utraque imponitur, ut notat.in.l.
ij.C.de ſacroſanc.eccle.† Sicut incẽdia
39 rius condemnatur fiſco, ita & parti, qa
emendat damna edita.l.qui ædes.ff. de
incend.rui.& naufra.† Aut neutra pœ-
40 na reſpicit partem, ſed rempub. tũc una
reſpicit ſolutionem, & alia non, ut pœ-
na infamiæ, tunc utraque imponitur, ut
ff.de pœnis, leg.qui ultimo, una per le-
gem, altera per iudicem, quia lex, & iu-
dex in puniendo concurrunt.† Aut per
41 alteram pœnam purgatur delictum, &
ſatisfit legi, & iuri, quæcũque pœna im
ponatur, tunc ſiue una pœna includatur
in altera, ut in homicidio, & parricidio.
ſiue non, unicũ delictum, & unus titu-
lus maleficij punitur una pœna tm̃, vt
ff.de accuſa.leg.ſenatus, & quidem no.
in.l.nullum.C.de teſti.& extra de iudi.
cap.at ſi cleri.† Nam per impoſitionem 42
vnius pœnæ alia pœna conſumitur, ut
putà, ſi eſſent duo crimina ſimul com-
miſſa, & ex quolibet eorum debeat im-
poni pœna mortis, cum quis non poſ-
ſet occidi, niſi ſemel. Ideo ſemel tantum
punitur, ut Bar.in.l.uulgaris.ff.de fur.
ubi dicit q̃ ſi quis pluries ad uxorem al-
terius acceſſerit, una tm̃ pœna imponit̃,
licet ex quolibet coitu naſcatur accuſa-
tio. ut glo.in.l.mariti.§.ſex menſium, in
uerſi.cõmiſſi, in fi.ff.ad.l.iul.de adult.
&.l.ſi diuturno.ff.de pœn. Sed quia in
his imponitur pœna capitis pro adulte-
rio, non eſt iterabilis, ut.l.quãuis in fi.
C.ad.l.iul.de adul. Ideo una tantũ pœ-
na imponitur, ut gl.in.d.l.uulgaris, in
uer.fur erit, unde ſi unus ſeruus plura de
licta commiſerit, una datione illius ſerui
indiuidui, quia ſeruus diuidi non po-
teſt, dominus liberat̃, ut.l.ſi quis à mul
tis.ff.de noxa.actio.&.d.l.nunquam,
uer.ſed ſi ſeruus.ff.de priuat.delict.† 43
Et licet pœna mortis non ſit reiterabilis,
& quis non poſſit niſi ſemel mori poteſt
tñ pœna mortis exaggerari. ſicut cum qs
eſt aggreſſor itinerum. & obſidet publi-
cas ſtratas, & plura homicidia cõmiſit,
expilatorq́ domorũ nocturnus, tũc pœ
na mortis uenit exaggerãda. qa debent ei
crura, tibiæ, & brachia, in duas partes,
& dorſum rũpi, & frãgi, & in rota in al
tũ erecta affigi, donec lãguẽdo uitã exha
lauerit, ſcd̃m ordinationẽ dñi nr̃i regis
publicatã in parlamento Pariſijs.xi.die
Ianu.Anno dñi.M.D.xxxiiij.ſecundũ
quam ego feci exequi ad dictã pœnã ro-
tæ duos inſidiatores, & itinerũ graſſa-

tores, nominatos ſcilicet Iohannem de congis, aliàs, de ſainct oyen, & alterum Iohannẽ de Nouyon, aliàs Neron, die mercurij. xiiij. martij. anno dñi. M. D. xxxvi. in foro pub. Firmitatis milonis apud Valeſiũ, ſequẽdo areſtũ dñorũ iudicũ, p dñm noſtrũ regem ad iudicandum proceſſus p me inſtructos in reformatione lucorum, ſyluarũ, & nemorũ Valeſij pro vltimo gradu, & iudicio delegatorum me relatore proceſſus prædictorum reorũ exiſtẽte die quinta Februarij anno. M. D. xxxvi.

44 ¶ Sed quæritur, † quomodo iudex poteſt augere, vel minuere pœnã, cũ hoc ſit in legis poteſtate, vt. ff. ad turpil. l. i. §. i. in fi. vbi dicitur pœnæ perſecutio. i. executio, non voluntate iudicis mandatur ſed legis autoritati reſeruatur, & ff. ad municip. l. ordine. ij. rñ. & in. c. ſi quem pœnituerit. ij. q. iij. cum nec ẽt poſſit iudex imponere noua genera pœnarũ, cũ iudex non debeat recedere à pœnis à iure & conſuetudine inductis, p. l. moris §. ſed. n. ſciendum, & l. capitaliũ. §. maiores. ff. đ poen. & bal. in. l. incredibile. C. de poe. Ita quòd qñ pœna habet certos fines ex qualitate probationũ, nũquam põt ex qualitate exaggerari. ſ. aggrauari pœna, vt. l. generaliter, in princi. vbi eſt tex. no. ff. de decur. Ad hoc rñdere poſſemus, ꝙ iudex nõ põt ſine cauſæ cognitione augere, vel minuere pœnã, ſed cũ cauſę cognitione põt augere, vel minuere pœnam, ante ſniam, vel in ſentẽtia. vt l. hodie. ff. de poen. quia nonnunquam euenit, vt aliquorũ maleficia exacerbentur, quoties nimium graſſantibus perſonis exemplo opus ſit, vt. ff. de pœnis. l. aut facta. §. vlt. poſt ſententiam verò nõ

45 poteſt. † quia ſua dicta prɐſidi reuocare non licet, vt. C. de poenis. l. poenam & ff. de re iudi. l. cum quęrebatur, & glo. in. d. c. ſi quem pœnituerit. ij. q. iij. Mitiorem etiam ſententiam iudex certis ratiõibus motus dicere põteſt. l. Et ſi ſeuerior. C. ex quib. cau. infa. irrog. † Et 46
poteſt iudex inter pœnas mortis arbitrari, an igni ſubijciat, vel furcę, vel decoletur. quia gratiam facere poteſt poena, nõ vitę. Sed leuioris prout dictauerit ſibi æquitas arbitrij, ſecundum dignitatem, ſecundum ætatem, ſecundũ merita prioris vitæ, vt. d. l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui not. infa. &. d. l. & ſi ſeuerior. Exemplum enim eſt, † vt cum 47
quis inſtrumenta pœnes ſe depoſita, aduerſario tuo prodiderit, & inſpicienda exhibui?, & ideò deportari, & infamari in perpetuum debet, vt. ff. de pœnis. l. ſi quis aliquid §. inſtrumenta, & ff. ad leg. cornel. de fal. l. i. §. is quis. † Propter ętatem tñ magnam vel paruã, iudex põt mi- 48
tigare pœnam. vt. ff. de mino. l. auxiliũ §. in delictis, & ff. de termino mot. l. ij. † Aut qñ delinquens ſine dolo deliquit, 49
vt. ff. de pęn. l. reſpiciendũ. § delinquũt, & l. abſentem. §. fi. Aut quando non dolo, ſed laſciuia homicidiũ quis fecit, vt ff. ad leg. cor. de ſica. l. in lege, & ff. ad leg. cor. de fal. l. falſi. j. §. ordine. Aut qñ delinquens dicit ſe eſſe commilitonem Reipub. vt. ff. de re milita. l. non omnes §. fi. & gl. in. d. l. & ſi ſeuerior. † Ex cau- 50
ſa ergo, & perſona, & ætate, & ratione ſcãdali, poteſt iudex arctare, vel ampliare pœnam. Ex cauſa, vt. l. diſtinct. c. vt conſtitueretur. vbi dicitur, detrahẽdum eſt aliquid ſeueritati, vt maioribus ſanãdis malis, charitas ſincera ſubueniat. Ex perſona, vt. xxiij. q. i. c. qui contra, & ff. de pœn. leg. capitalium §. vlt. vbi dicitur maiores puniri minori ſupplicio, et ſeuerius, ſeruos ꝙ liberos, famoſos, ꝙ integri ſtatus. Aetate. vt. lxxxvi. diſtin. c. tanta nequitia, vbi dicit, quantò morti vicinior effeceris, tantò ſolicitior, atque timidior eſſe debes. Et quidem

pœnæ

Deinde ſuper uulneribus, & morte extra ordinem quæritur. D poſtulantibus relictis uiduis hæredibus, & conſanguineis E defunctorum, unà cũ ꝓcuratorẽ fiſci iũcto, F ac iſtãte.

Tertiò cõfecto de cõmisſi ĩdicijs elogio edicit iudex Andreã Irũ, ut per ſe rñdeat, G acerſcẽdũ: cõtra quẽ initio agit extraordinariè, H & tandem

pœnæ ſententia inde fuerat iaculanda, ſed quia ſimplicitatem tuam, cum ſenectute cognouimus interim tacemus. eos verò, quorũ cõſilio hoc egiſti, in duobus mẽſibus excõicatos eſſe decreuimus neque ſimplicitati tuæ, neq; vlterius ſenectuti ꝑcamus.
51 † Ratione et ſcandali, & tumultus aliqua poſtponuntur, et fiũt, quæ aliter nõ fierent, vt in c. de his verò. l. diſtin. & c. placuit. diſtin. j. & leg. qui cædem, & l. eiuſdem. § pe. ff. ad. l. cor. de ſica. & ij. qõ. j. c. in primis.
52 † Et illud non tantum eſt verum in extraordinarijs criminibus, vt posſit augeri vel minui pœna in ſententia, ſed etiam dici põt in publicis iudicijs, et ordinarijs, vt. ff. de pœnis. l. reſpiciendum, in princip. & l. aut facta §. fi. & ff. ad. l. cor. de falſ. leg. antepe. & plenius ſuper his dicere poſſumus in. d. l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui not. infa. in glo. ſed qũo po
53 teſt iudex. † Sed qũo in extraordinarijs criminibus poteſt augeri, vel minui pœna, cũ nulla ſit per legẽ ſtatuta certa pœna? Reſpondere debemus, referre nos ad id qđ fieri ſolet de tali crimine ex conſuetudine: quod cum exceſſeris, dicaris augere vel minuere, vt argu. ff. de damno infec. l. ſi finita §. primo.
D (Quæritur.) † Debemus. n. prius inqui
54 rere de maleficio, q̃ꝫ iudicare, vt ca. Deus omnipotens. ij. q. i. Immo antequam iudex ꝓcedat ad aliquã inueſtigationẽ, & inquiſitionem debet ei conſtare de maleficio. l. ſi. is qui. §. ſi tu titium. ff. de furt. & l. i §. item illud. ff. ad ſylla.

(Conſanguineis) † Quilibet enim põt E
55 ſuã, vel ſuorũ iniuriã ꝓſeq, & exeq. l. nõ ꝓhibenẽ milites, et. l. de crimine, et. l. cũ rationibus. C. qui accuſa. non poſſ. vel ſi res ad quem cunque pertineat. l. ſenatuſ. C. eo.

(Procuratore fiſcali iuncto.) † Aptiſſimi iuris ẽ, vt F
56 qđ ex cuiuſcunq; patrimonio ceciderit i caſũ ex đlicto, & legibus & recto iuris ordine fiſ. aduocatis agẽtibus, vindicari debeat, pœna cõtrafaciẽti iminẽte vt. l. oẽs đ delato. lib. x. C.

(Per ſe reſpõdeat). † Quando ex elo G
57 gio, ſeu inqſitione cõſtat iudici, modicè oneratũ reum ſuper crimine impoſito, ex quo non poſſet ſubſequi pœna mortis, vel debilitationis membrorum, poteſt iudex reum citari facere coram ſe perſonaliter compariturum, quotiens neceſſarium, opportunum aut vtile ei videbitur. l. fi. C. de procura. Cum ex multis poſſit ſuum animum informare partis principalis miniſterio, quod non poſſet procuratoris medio, & in his non poteſt certa regula dari, cum ex arbitrio dependeat iudicantis, vt nota. in. c. paſtoralis, extra de iudi. & in. c. fi. & ibi gl. et docto. extra de procurato. & in. l. i. in princip. ff. eodem, & C. de his q veniam ætat. impet. l. iij. ff. ex quibus cau. in poſſ. eat. l. ait prætor.

(Extraordinariè.) † Qñ. n. ſcelus eſt H
58 graue, đ quo cõſtat ꝑ informatiões, et ex

quo venit imponenda pœna corpora-
lis, vel ſupra relegationem, contra reum
extraordinariè procedẽdum eſt. l. ſolet,
in verbo, ſed hoc genus mandati extra-
ordinarium eſt. ff. de offi. procon. & le-
gat. Ideo exhiben
dus eſt reus, nec à
carcere relaxãdus,
nec fideiuſſoribus

ordinariè. I Nam is priſtinæ

59 committendus. † verum hanc carceris
pœnam ante ſupplicium ſuſtinere debet,
vt. l. diuus . l. i. ff. de cuſto. et exhi. reo.
Et illo caſu non poteſt reus audiri, &
comparere per procuratorem. l. accuſa-
60 tore. §. ad crimen. ff. de publ. iud. † Sciẽ-
dum eſt igitur de omni iniuria eum, qui
paſſus eſt, poſſe criminaliter agere, vel
ciuiliter. Et ſi quidem ciuiliter agitur, or
dinariè, agitur pœna pecuniaria æſti-
matione iudicis actori danda imponi
tur. Sin autem criminaliter agitur, vt
quando fit captio corporis ſuper infor-
mationibus, interrogatio, cum repeti-
tione, & conformatione teſtium, contra
reum, tunc officio iudicis extraordina-
ria, ſcilicet capitis, vel ſtatus, ſi iudici
ſedeat, vel pecuniaria inferẽda fiſco, nõ
actori, pœna reo irrogatur, vt. l. fin. C.
de iniur. & §. in ſumma, inſti. eodem.
I Et tandem ordinariè. †) Vbi enim cri-
61 men non eſt probatum plenè, vel ſemi-
plenè, vt in diſcurſu præſentis proceſ-
ſus conſtabit, ita ꝙ prima facie perſona
vr̃ innocens, debet dimitti, & relaxa-
ri à carceribus, ſub fideiuſſoribus, ſi da
re poſſit, vt. C. ad. l. corn. de ſica. l. i. Et
C. de adul. l. ſi qui, vel quia in aliĳs erat
innocens, vt. ff. de re mili. l. non oẽs §. à
barbaris, & in auc. vt ordo præfectur.
62 col. v. † debet aũt reus dare idoneos fi-
deiuſſores de veniẽdo ad iudiciũ vt. ff.
in ius voc. vt eãt, vel ſoluãt leg. i. & . ĳ.
63 † Et dicuntur idonei fideiuſſores de iudi
cio ſiſti, facultatibus, & facilitate cõue-
niendi, vt. l. fideiuſſor for. ff. qui ſatiſd.
cog. † nec ſunt idonei fideiuſſores, qui 64
habent declinatoriã, ſiue præſcriptionẽ
fori, vt. l. ſi fideiuſſor. ff. eo. tit. neq; vẽ
quis dediſſe fideiuſſorem, qui dedit eũ,
qui priuilegio fori
tutus ẽ, niſi eidẽ ꝑ-
uilegio renunciaue
rit, vt. l. i. ff. ſi qs
in ius voca. Quo aũt ad fideiuſſorẽ de-
bet idem fideiuſſor idoneus exhibere reũ
in eadem cã, in qua tunc eſt, donec iudi-
cium accipiatur, & vt ad experiendum
non faciat ius auctoris deterius, vt. l. i.
§. ſi deſinat. ff. ſi ex noxa. cauſ. agat. vbi
dicit tex. ſi deſinat ſeruus eſſe promiſſo-
ris, vel actio amiſſa ſit, non videri in ea
dem cã ſtatum, vel ſi is, ꝗ pari loco erat,
in litigando cœperit eſſe in deteriore, vel,
loco, vel pſona mutata. † Petitur ergo 65
fideiuſſor de iudicio ſiſti, quia vbi reqri
tur proferri diffinitiuè, vel abſolutiuè,
exhibitio rei eſt neceſſaria, priuſꝗ pro-
nuncietur, glo. in. l. conſentaneũ, in ver
bo, cogendum. C. quomodo & quãdo
iude. † Et ſiue actio ſit pœnalis, ſiue nõ, 66
fideiuſſor de iudicio ſiſti, in defectũ exhi
bendi reum, tenetur ad verum intereſſe,
ſcilicet ad id quod principaliter petitur,
vt. d. l. fideiuſſor. §. fi. & . l. ſeq. ff. qui ſa-
tiſd. co. non tñ venit puniendus ſimilitu
dine ſupplicĳ, quo debeat puniri ille, ꝗ
debebat exhiberi † quia qui ſe obligat ex 67
ſuo cõtractu, non põt ſe obligare ad pœ
nã mortis, vt. l. liber homo. ff. ad legem
aquil. & gloſ. in. c. cum homo. xxiĳ. q.
v. Sed quãdo reum criminis pro quo ſa
tiſdedit non exhibet, pœna pecuniaria
plectiẽ, & ſi dolo nõ exhibeat, extra or-
dinẽ venit dãnandus, vt. l. ſi qs. ff. de cu
ſto. & exhibit. reo. & Bar. ibidẽ. † Si ve 68
rò officialis, vel cõmentarienſis nõ exhi
bet reũ, lex eũ ſimilitudine ſupplicĳ pu-
nit. l. ad cõmentarienſem. C. de cuſto. et

redditus libertati ſe p ꝓcurato
rem [k] defendet, ſequeturq́; iu-
diciū ciuile.

Quartò, contra Bernardum
Thraſonem claudium Caligu
lam legionarios, & nobilē de-
ſideriū Anippū litigatur extra
ordinē facta prehendendi cor-
poris poteſtate: qui abſentes,
& exules citabuntur, uno edi-
cto ꝓ trib', ſiue triū breuiorib'
interuallis denūciationū, trinò
uenūdino cōmouebunt, ut iu-
dicio ſe ſiſtant, et (ut uulgò lo-
quūtur) adiornabuntur ad tres
breues dies, [l] ad audientiam

69 exhi.reo.&.l.milites.ff.eo.† Sed quæ-
ro, quid ſi reus ita pauper ſit, vt nō poſ
ſit ſatiſdare, neq; cautionē præſtare? dic
ꝙ tunc præſtabit iuratoriā cautionē, ꝙ
ſatisfaciet, cum ꝑuenerit ad pinguiorem
fortunā, vt.c.odo
uar.extra de ſolu.
Præſtat igit, quā
dare pōt, vt extra
de dote. poſt di-
uor.reſti.c.pen.et
gl.i.c.ex ꝑte extra
de ver.ſi.† Sin aūt
70 reus bona imobi-
lia poſſideat, com
mittit ſuę promiſ-
ſioni, cum iureiu.
quam iuratoriam
cautionem vocāt,
vel nudā promiſ-
ſionem, vel ſatiſda
tionem, quam pro
qualitate perſonæ
ſuæ cōpellitur, qs
dare vt.ff.qui ſa-
tiſ.cog.l.ſciēdum
&.§ ſed hodie, in-
ſti.de ſatiſd.† Et ſi
71 reus eſſet forenſis,
debet conſtituere,
& eligere domici-
lium, vbi conueniri poſſit, vt.l.domi-
cilium.ff.ad municip.&.l.ſi in patria,
de incol.lib.x.C.& vt ſtet certo loco,
quando eſt comodum alicuius, vt Bar-
tho.in.l.titio centum.§.titio centum.ff.
de condi.& demonſtra.
¶ Per procuratorem.) † Iudex in deli-
K ctis, vſque ad pœnam relegationis, po-
72 teſt recipere, & admittere reum ad com-
parendum, & ſe defendendum per pro-
curatorem, non tamen ad hoc neceſſita
tur, aut cogitur ad hoc, niſi velit, vt
l.ſi ſeruū.§.publice.ff.de procura.& gl.
in.l.reos, &.l.abſentem.C.de accuſat.
&.l.diuus.j.ff.de cuſto.reo.† Sed in- 73
terdum quando crimen non eſt plenè
probatum, adeò quòd æquum ſibi vi
detur reum iuſtificari per ſuas defen-
ſiones, ad id eum
iudex admittit, qa
defenſio eſt de iu-
re diuino, natu-
rali, & huma-
no permiſſa, &
debet iudex tunc
concedere dari co-
piam titulorum,
& reſponſionis,
reo, vt capitulo
primo extra de ac
cuſationi.in.vi.
& capitulo qua-
liter & quando.
ij.extra eodem.&
etiam copiam a-
liorum actorum,
ſi hoc requirat de-
latus, ut.l.is apud
quem cum ibi no.
C.de eden.† Item 74
debet idem iudex
ex officio, reo de
aduocato, ſeu de-
fenſore prouidere,
vt not.in.l.ſi non defenderetur.ff.de
pœnis, &.l.i.ff.de quæſtio.eo.† ꝙ bo 75
nus iudex debet zelare potius innocen-
tiā rei, ꝙ̄ culpā, ar.l.placuit.C.de iud.
¶ Adiornabuntur ad tres breues dies.) L
† Quando rei exhibendi ſe per contuma 76
ciam abſentant, hinc non poſſunt capi
ad corpus, de conſuetudine citantur v-
nica citatione ꝓ tribus, qđ dicit vnū edi-
ctū ꝓ tribus, vt.l.nū ꝙ̄.ff.de iud.cōpari
turi ad tres breues dies cōtinuos, & cōſe
quētes corā iudice loci, et hoc p̄conia uo
ce ad ſonū tubę, cornu, vel cāpanę ſecū-

graphariatus. Poſteà dies illis dicentur ſolenniter uoce tubæ, & præcōis ter quaterni deni & quater ex abūdāti ĩ ſtatutis plateis, locis publicis, ad inclama:

dum morem locorum, vt not. glo. in. l. ij. C. de decre. decurio. lib. x. C. & facit quod no. glo. in. l. i. C. quæ ſit longa cõſue. & idem Ange. de maleſi. in verbo, 77 qui iudex commiſit † de conſuetudine Franciæ citãtur rei regulariter ad ſonum tubæ. De iure citantur per triduũ ter per ſingulos dies. l. inter. ff. de pub. iudi. Et cõdemnãtur rei, ex illa triduana cõtumacia, ſecundũ qualitatem probationum, & merita delictorum. Et hoc de ſtilo curiæ parlamenti Pariſini. De ſtilo vero præpoſituræ Pariſienſis, & fori epiſcopi, & de iure non veniunt rei condemnandi ex illa triduana contumacia triũ dierũ. d. l. inter, ibi ne per triduum per ſingulos dies ter citatus reus condemnetur. ff. de pub. iudic. Verũ eſt ꝙ pro contumacia mulctãtur.

78 † Nam ſi quis in ius voca. non ierit. ex cauſa à competenti iudice mulcta pro iuriſditione iudicis dãnabitur, vt. l. ij. ff. ſi quis in ius voc. non ierit, de conſuetudine mulcta cuiuslibet defectus in quolibet trium dierum eſt ſeptemdecim ſoli-
79 dorum Pariſienſium cum dimidio. † Et talis mulcta, ſiue emenda applicatur fiſco, & non parti ciuili, tam de coſuetudine ꝙ̃ de iure, vt. l. v. & l. eos. C. de
80 modo mulcta. † Quãtum autem ad partem ciuilem, rei condemnãtur in ſecũda citatione in expenſis contumaciæ, vt. l. ſancimus. C. de iudi. & extra de procu. c. quærelam, & glo. in. c. quoniam contra falſam, extra de proba. ad hoc enim vt rei prælibati condemnari poſſint abſentes de iure, & ſtilo prædict. præpoſiturarũ vltra illam citationẽ ad tres breues dies debenti iterum citari, & vocari per edicta, ſcilicet per tres quaterdenas, & quartam ex abundanti, vt. l. i. verſi. præſides, iuncta glo. ff. de requi.
reis. Ratio ſiquidem eſt † quia vox præ 81
conis paucis innoteſcit, vt in autẽ. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi oport. in glo. ibi, præconia, et autẽ. atq; ſemel. C. quo modo & quando
index † Ad peremptorium autem e- 82
dictũ de iure hoc ordine ꝑuenitur, vt primò petatur poſt abſentiam reorũ edictum primum, mox ſecundũ per interuallum non minus decem dierum. Et tertiũ, quibus propoſitis, tunc pereptoriũ impetret, quod inde hoc nomẽ ſumpſit, ꝙ perimeret omnem diſceptationẽ, hoc eſt, vltra non patietur aduerſarios tergiuerſari. In peremptorio autem cõminatur iudex, qui edictum edit etiam abſente parte cogniturum ſe, & pronunciaturum. Et poſt edictum peremptorium impetratum, cum dies eius ſuperuenerit, tunc abſentes iterũ, & quarto ex abundanti, citari debent, & ſiue reſponderunt, ſiue nõ, agetur cauſa, et pronunciabitur, non vtique ſecundum præſentem, ſed & interdũ vel abſens. ſi bonam cauſam habuerit, vincet, vt. l. ad peremptorium, cum leg. ſeq. ff. de iudi. Et licet de iure inter edicta ſit interuallũ non minus decem dierum, de conſuetudine tamen eſt interuallum quatuordecim dierum, & in hoc diſcrepat à iure
tantum. † Et quamuis poſſet dici, ꝙ iu- 83
ra hic proxime allegata, loquantur in ciuilibus, dic etiam ꝙ eędem dilationes ſunt in criminalibus, ſicut in ciuilibus, vt Bart. & glo. in. d. l. inter accuſato-
rem. ff. de publ. iudi. † Quatuor ergo 84
pro-

clamationes, & præſcriptiones deſtinatis [M] pœna corporis, ac bonorum omnium publicatione. Tandem contumacia tãquam eius criminis, quo accuſati erant, habebuntur confeſſi.

Quinto, Bernardus Thrãſo à iuriſdictione, in quam fugerat in iuriſdictionem domicilij & delicti remittetur reſcripto præpoſiti Pariſienſis, aut (ut cum uulgò loquar) ſecundum requiſitionem factã in ſubſidium iuris uirtute cõmiſſionis rogatoriæ [N] decretæ per dictum iudicem delicti ad iudicẽ, ad quem fugerat, & ultimum patietur ſupplicium.

Sextò, Claudius Caligula migrabit ex urbe aliò, carebit publico, nec reperietur, propterea non remittetur ad iu-

proponuntur edicta. Primum dicitur admonitorium, vt in auctenti. de hæred. & fal §. quis autem non colũ. i Secundum conuentionale. Tertium, citatorium. Quartum, peremptorium, quod comminatorium dicitur. ut gl. in. d. l. ad peremptorium, & l. in peremptorio ff. de indi.

M ⁋ Deſtinatis. †) 85 edicta de iure ſolent fieri in quadã dealbatione in p̃torio. Item fiunt per voces præconum, & hoc obſeruat conſuetudo p̃poſituræ, & uicecomitatus pariſienſis cum ſono tubæ. Itẽ per nuncium ſine tuba, cum affixione edictorũ in quadriuijs publicis, vti obſeruat ſtilus fori epiſcopi Par. & hoc imitatur ius, vt in auc. de litigio §. omnem, colũ. viij. Ratio quare hæc edicta affigantur in ſcriptis in prædictis quadriuijs eſt quia vox præconis paucis inoteſcit, vt ſupra dictum eſt, quia audientibus tãtum, & quibus hi dixerint. Sed edictum ſic per multos dies poſitum, omnibus liquet, vt in auctẽ. at qui ſemel, iuncta gloſ. C. quomodo & quando iudex. †Contra corrumpentem vero album 86 propoſitum, vel quod in albo proponitur, datur actio popularis in quingẽtos aureos. l. ſi quis id quod. ff. de iuriſdi. omnium iudicum.

⁋ Commisſionis N rogatoriæ.) † Sũt 87 nonnulli de crimine accuſati, q latent, aut relinquunt prouinciã, in qua deliquerunt, & in alia p̃uincia degunt. Tunc ſolent præſides prouinciarũ, in quibus delictum eſt commiſſum, vti publica epiſtola .ſ. cõmisſione rogatoria, & ſcribere ad collegas ſuos, ubi factores .ſ. rei agere dicuntur, et deſiderare, vt cũ fidis cuſtodibus ad ſe remittãtur, vt. l. ſolent. ff. de cuſt. & exhi. reo. & in auct. ut nul li iudi. §. ſi verò qs †Iudex verò qui 88 has publicas ſuſceperit lr̃as, debet ſuo p̃iculo, & officij ſui, huiuſmodi reos cõprehendere, & ad iudicẽ p̃uinciæ trãſmittere in qua peccauerint, ſupplicijs legitimis ſubijciendos. q̃ ſi hoc facere, aut officiũ eius tradere neglexerit, tunc

& ipſum iudicem tres auri libras et of
ficium eius alias tres ꝑ pœna ferre de-
cebit. Et ſi idem iudex, aut aliq officij
eius pp lucrũ huiuſmodi ꝑſonam nõ
cõprehendat, aut cõprehendens non
tráſmittat, & hoc
agens conuincaẽ,
ſpoliatus ſingulo
exilio tradeẽ, vt
in.d.auc.vt nul-
li.indi.§ ſi verò.
Et.C.de his, qui
latro.uel alijs cri
mi.reos occult.
O ⁋ Figuratiuè.)
89 †Abſentes, & fu
gitiui rei criminis
ꝑ edicta citati pro
qualitate delicti,
& ꝓbationis pñt
cõdẽnari, text. cũ
gl.in.l.ſi appari-
tor, de coarta. li.
xij.C.&.l.ad cõ-
mẽtarieñ.C.d cu
ſtod.reo. &.l. ne
diu.C.de pœ. gl.
in cap. qualiter et
qñ in verbo inqui
rendũ, verſi. ſi ve
rò infamatus, ex
tra de accu. & ex-
tra vt lit. nõ cõte.
c.qm.§.ſũt et alij.
Et licet hi tex. vi-
deanẽ ſpãles, & ꝙ
regulariter nõ poſ
ſit ferri ſnia i abſẽ
tẽ ſupra rlegationẽ ſanctius ꝗ ſit impu
nitũ relinq facinus nocentis, ꝙ innocẽ
tem, dãnare, ſed tm̃ pœna pecuniaria,
vel ea q æſtimationẽ cõtingit, poſſit ir-
rogari vſque ad relegationẽ incluſiuẽ,
ut.l.abſentẽ.ff.de poe.&.l.abſentẽ.C.
de accu.&.l.i.§.i.ff.an ꝑ aliũ cauſ.ap.

dicẽ habitationis, & in tabu-
la, ſiue ſtatua, ultimũ ſubibit
ſuppliciũ: id eſt ſtatua, uel ta-
bula ad poſtem i celebri quo
dã cõpito affigetur, i qua ima
go eius depingetur illo affe-
cta ſupplicio, quod figurati-
uè, ° ſiue ꝑ figurã dicunt.

Septimò, Deſiderius Anip
pus ꝓſcriptus ultrò carcerẽ
ditionis ordinariæ introibit,
& ibi offeret remiſſionẽ ᵖ pœ
næ delicti à principe impe-
tratam, quæ comprobata, à
reatu eum ſoluet.

Octauò, Girardus Milo no
bilis, Gnato & Paraſitus aſſe
clæ Deſiderij, Nebulo & E-
brio miniſtri Girardi cõijciũ-
tur in uincula à iudice ordina
rio loci delicti: & extraordi-
nariè cõtra eos lis examinaẽ.

†Tñ de ſtatu. Italiæ põt in reos abñtes 90
irrogari pœna, ꝑ qlitate delicti. ſ. pœna
ſãguinis, vt bar.i.l.i.ff.d req.re. et idẽ
obſeruatur de cõſuetudine regni Fran-
ciæ, vt cõtumax ſiue bãnitus habeatur
ꝑ cõfeſſo, nec po
ſtea auditur de cri
mine, immo quo
tieſcunq; repitur
reus, nõ eſt opus
alio nouo ꝓceſſu
ſed paraẽ ſola exe
cutio, dũmodo
noteſcat iudici cõ
tumacẽ eẽ illũ, de
quo agebaẽ in ꝓ-
ceſſu, vt Bart.i.l.
diuus uer. ſic et di
uus.ff.de cuſ. &
exhi.reo. & Bar.
i.d.l.i.ff. de req.
reis. † Verumtñ 91
prius ꝙ iudex ꝓce
dat ad cõdẽnatio
nem abñtis, debet
hẽre fidẽ de male-
ficio impoſito ꝑ
examen teſtiũ ſm
Bar.in.l.inter.ff.
de pub.iu. † Qui 92
igit apud fiſcum
cãm defendere ſæ
pius cõuenti negle
xerint, rebus iudi
catis ſubijciẽdi ſũt
ex eo appẽt ſi ſæpe
conuenti pñtiã ſui
facẽr noluerint ut
l.contumacia §. contumax, &.l. de
unoquoq;.§.qui apud.ff.de re iudica.
⁋ Offeret remiſſionẽ.) † Remiſſiona- P
rius, in criminalibus petens reſtõnẽ ad- 93
uerſus ſniam, uel appellãs à ſnia crimi
nali, tenetur perſonaliter cõparere in
iudicio genibus flexis, capite diſcoo-

to, ante faciẽ iudicis ꝓ tribunali ſeden-
tis. l. i. ibi, ſi ſe obtulerit. C. ad. l. corn.
de ſica. et. l. i. §. ſinautẽ. ff. an per alium
cau. appel. red. poſ. arg. l. lege cornel.
ff. ad ſenatuſconſult. ſylla. ibi. ex vin-
culis cãm dicant,
& Bal. in. l. i. §. eũ
q ſi. ff. de poſtul.
94 † Nec poſſe reus
in contrariũ impe
trare, vt. ſ. non te
neaꝛ ꝑſonaliter cõ
pareř. l. ſi. i ſi. C.
đ iniur. Et ad hoc
ordinatio regis
Ludoui. xij.
[Torquebitur.)
Q † In crinibus ſcru
95 tãdis vbi aliȷs ꝓ-
bõibus veritas il-
lũinari ñ p̃t qõ ad
hiberi ſolet iterro
gãdiꝗ ſũt rei. l. quotiẽs. C. de. q. † Sed
96 ita demũ ad tormẽta ueniri oportet, cũ
ſuſpecti ſunt rei, & aliȷs arg. ita ꝓbatio
admoueꝛ, vt ſola cõfeſſio deeſſe videa
tur. l. i. ff. de qõ. † Qõnes aũt non ſem-
97 per, neqꝫ in omni cã, & perſona deſide
randæ ſunt, ſed tm̃ cum capitalia, &
atrociara ſunt maleficia, q̃ non aliter
explorari, & inueſtigari pñt, q̃ ꝑ reorũ
qõnes, tunc efficaciſſimæ ad inquirẽdã
veritatẽ, ꝗſtimanꝛ. l. edictũ. ff. de. q. †
98 Sed ſi tortus nõ cõfiteaꝛ in tortura deli
ctum, vř ꝙ ſit liberãdus, q̃ſi ſint purga
ta idicia ſm bar. i. l. ſi. ff. de. q. † et vbi
99 ex tortura nõ p̃t crimẽ inueniri, tortus
abſoluiꝛ. Nã licet indicia p̃ceſſerint tor
turã, non excuſaꝛ accuſator à calũnia.
† Et ꝓpterea dãnũ lęſo cõtingẽs indebi-
100 tè, debet illi emẽdare, ſm Bal. i. l. ſi. ff.
de calũ. et facit ſm eun. qđ no. in. l. pe.
C. de cõd. ob cauſ. dat. & l. dñs. C. de
q. † ubi dñs, cuius ſeruus ẽ tortus, agit
101 cõtra calũ. & q̃ hñr in. l. ſed ſi vnus. ff.

Nonò, Egidius Gnato non cõuinceꝛ teſtimonio, nec cõfitebiꝛ: ideo torquebiꝛ. Q Nec demũ cõfitebiꝛ: eò relaxabiꝛ, & uadimonio obſtringetur. Deciò, Ferdinãdus paraſitus tormẽtis cruciabiꝛ, fatebiꝛq; nihil: Plectet tamẽ duplici mulcta R honoraria, &, pecuniaria, aut ſi mauis honorabili, & utili: ipſe exulabit oĩbus ſuis

de iniur. † Si verò indicia ſint mani- 102
feſta, ex q̇b. reus ẽ tortus, excuſant ac
cuſatorẽ à calum. ſm Bal. i. l. iȷ. C.
ad. l. iul. de adul. † vnde reus tortus, 103
liberãdus erit ab illa inquiſitione tm̃,
ſed nõ diffinitiuè
à delicto, ꝑ not. ꝑ
Sal. in. l. ſi hi q a-
dulteriȷ. C. ad. l.
iul. đ adul. vbi di
cit ꝑ gl. ibi poſitã
† ꝙ ſi iudex hẽt 104
ſufficiẽtia indicia
cõtra accuſatũ, q
pluries tortus ni-
hil cõfeſſus ẽ, nõ
dẽt ipm̃ diffini. ab
ſoluere ſed dẽt cõ
cedere abolitionẽ
accuſationis ꝑ. l.
aboli. C. de gene.
ãbol. Et idẽ ipſe te
net i. l. ſi qs alicui. C. ad. l. iul. mai. vbi
dicit † ſi reus đlatus i illo crine tortus ni
hil confeſſus fuit, ꝑꝑ qđ accuſator tor- 105
tus fuit q nihil ꝓbauit, ꝙ iudex neutrũ
abſoluet, ſed rẽ indiſcuſſã dimittet, &
iõ dẽt liberari fideiuſ. & nõ diffinitiuè
abſolui à crĩe, qa poſſent ſuꝑuenir̃ alia
indicia. Et idẽ vř teneř Sali. i repe. l. ſiq
dẽ. C. de acc. † Et ſic erit iudici relinq̃n
dũ ꝓ animi arbi. an ſint indicia manife 106
ſta, vel nõ manifeſta. l. iȷ §. eiuſdem, &
§. tu magis ſcire potes. ff. de teſtib.
[Mulcta.) In † actiõe iniuriarũ, altera R
actio ad dãnũ ꝑtinet culpa datũ, altera 107
ad contumeliã. l. itẽ apud labeo §. ſiqs
ſeruo verberato. ff. de iniur. & l. ſed et
ſi. ff. ad. l. aq. † q. n. vitã, moreſꝗ no-
ſtros corrũpunt, deteriores ſunt his q 108
ſubas aliorũ, p̃diaꝗ diripiunt, ipſi. n.
ea, q̃ extra nos ſunt (licet noſtra ſint) au
ferunt, noſtri quoque detractatores,
& morũ corruptores nr̃orum, ſiue q
aduerſus nos armanꝛ, propriè noſmet

ipſos decipiunt, & ideo iuſtè infames
ſunt, vt.c. deteriores. vi.q.i. & .xxiij.
109 diſt.c. illud. † Ideò ex eo crimine pur
gare ſe debent, vbi dignoſcuntur deli-
quiſſe, & publicè iniuriam abiurare,
iuxta conſidera-
tionem iudicis,
vt.c. inter ſolici-
tudines, iūcta gl.
extra de purga. ca

bonis publicatis.

Vndecimò, Gerardus Milo

no. Et hoc etiam notatur in quolibet
110 horrendo crimine, † & iurare debent
ſe nunquam ſimilia commiſſuros, vt.
xij.q.ij.c. de viro, &. xxiij. qõ. viij.c.
peſſimam, &. i.q.vij.c. quotiens, vbi
pœnitẽs iurat, ꝙ de cætero non labe-
111 tur. † corripienda ſunt igitur crimina
coram omnibus, quæ peccantur co-
ram omnibus, ſecretius, quæ peccant
ſecretius, & diſtinguenda ſunt tempo-
ra, & concordabit ſcriptura, vt cap. ſi
112 peccauerit. ij.q.i. † Quòd ſi damnatus
renuerit facere hanc emendam honora
bilem, durius, & acerbius punietur.
d.c. inter ſolicitudines, extra de purg.
cano. Et ita vidi practicari Pariſijs in
curia parlamenti anno domini milleſi-
mo quingẽteſimo. xxix. Aprilis. vxij.
contra & aduerſus Iohannẽ Berquin,
qui accuſatus de hæreſi, per areſtū cu-
riæ fuit condemnatus ad emendā ho-
norabilem faciendam, ſup petram mar
moream graduum palatij, qui renuens
hanc facere, remiſſus ad carceres per al
terum areſtum igne concremari condẽ
natus fuit. quem ego tūc officio patro-
nij in ſenatu Par. fungens, executioni
demandari vidi ante communes Pa-
113 riſi. ædes. † Et hoc idem videtur obſer
uari in bannito. ſiue miſſo in perpe-
tuum exilium, qui ſi reuertatur, nec
optemperauerit exilio, pœna capitis
plectetur. Nam cōtumacia eius cumu-
lat pœnā. Et ſi ad tps exulat, nec obe-
diat, in perpetuū exulabit, nemoꝙ po
terit cōmeatum eundi, remeatūmve do
mi dare exuli, niſi imperator, vel rex,
ex aliqua iuſta cauſa, tex. for. in .l. rele
gati. ff. de pœn. vbi dicit gl. ꝙ ſola vo
luntas principis reputatur iuſta cauſa.
¶ Bonis publica- S
tis.) Quæro vtrū 114
reus cōuictus in
criminalibus de-
beat condẽnari in
expẽſ. canoniſtę dicūt ꝙ ſic. Quia plus
delinquit, qui temerè inſiſtit ꝗ qui deſi
ſtit, vt.c. calūniā, extra de pœn. & vi-
ctus victori in expenſ. etiā in criminali
debet cōdẽnari. vt.l. cum quidam, in
verbo, obnoxios ſibi, & ibi Bal.C. de
fruct. & lit. expẽſ. Sed hoc à pœna cō-
fiſcationis citra. Nā vbi reus pateretur
vniuerſalẽ confiſcationem bonorum,
vt hic, nulla alia afflictio pecuniaria
addi poteſt, vt.d.c. calūniā, &.C. de
fideiuſ.l.i.ff. de capit. dimin. d.l. tute-
las. § ſi libertate. † nec vlla reſtitutionis 115
æquitas eſt aduerſus eum, qui nudus
exulat. d.l. tutelas §. Item cum ciuitas.
† Et ſi qñ pœna in ſupplicio conſi- 116
ſtit, non venit refectio expenſarum, vt
Bal. in.l. nō ignorat. C. de fruc. & lit.
expenſ. † Sed adhuc quæro, an ſi ꝓcu- 117
rator regis, ſeu fiſcalis ſolus litẽ proſe-
quatur aduerſus reum criminaliter, &
reus vincat, & obtineat, an dictus fi-
ſcus teneatur ad expẽſ. dāna, & intereſ
ſe erga reum præfatum? Dic ꝙ non,
nec in aliquo tenetur. Nam qui iure
publico vtitur, non videtur iniurię
faciendæ cauſa hoc facere. † Iuris 118
enim executio, nō habet iniuriā, vt.l.
iniuriarū §. is q iure. ff. de iniur. † Sub- 119
uenitur ſiquidẽ alicui rōne officij, ſi il-
licitè nō fiat, vt. ff. de rei ven. l. qui re-
ſtituere, &. ff. ꝙ met. cauſ. l. continet,
&. ff. ad. l. aquil. l. quẽadmodū. §. pen.
† Si tñ eſſet dolus, fraus, calūnia, aut 120
concuſſio in ꝓcuratore fiſcali, teneret
in

in expẽſ. dam. & intereſſe, et nomine ꝑ
prio, non fiſcali condemnandus, vt in
c. ſi. extra de calum. & .l. vnica. C. de
ſumptuũ recuper. li. x. C. & ad inſtar
priuati redigeretur .l. qui fundum. §. ſi
tutor, iuncta glo.

nobilis, necis conuictus teſtimonio, capite obtruncabitur, ⁊ ſuis bonis proſcriptis.

121 ff. pro empt. † Si
verò fiſcus obti-
neat, nec etiã repe
tet a reo criminis
impenſas, ſiue cri
minaliter, ſiue ciuiliter agatur. Nã eo-
dem priuilegio, quo fiſcus, potiturus
eſt reus nec eſt ferendum fiſcum qui p̃-
fatam prærogatiuam prætendit, ali-
quid plus ab aduerſarijs ſuis quærere
concedi ꝙ ipſe ab alio pulſatus facere
patiatur, vt. l. ſi. C. de fruc. et lit. expẽ.
T ⁊ Capite obtruncabitur.) † Nobiles
122 & Barones, vel in dignitate conſtituti
ubi ex delicto per legem imponitur pœ
na mortis, debent decapitari. l. capita-
lium. §. nonnunquam. ff. de pœn. &
nal. i. l. data opa. C. qui accu. nõ poſ.
Pro homicidio ſiquidem ꝑpetrato,
quis tenetur duplici modo. Primò, ꝑ
publico intereſſe, criminaliter erga fiſ-
cum ſecundo ciuiliter erga conqueren-
123 tem pro priuato intereſſe. † Nec altera
actionum præiudicat alteri, vt. l. inde
neratius. §. ſi dolo. ff. ad. l. aquil. Quia
alterum vtilitas priuatorũ, alterũ vi-
gor publicæ diſciplinæ poſtulat. l. lici
tatio. §. qđ; illicitè. ff. de pub. & vectig.
124 † Quo autem ad intereſſe priuatũ, tenet
reus actiõe legis aqliæ ad dãna, et inter
eſſe erga hr̃des occiſi ſuã, aut ſuorũ in-
iuriã ꝑſequentes, ut. l. ſed & ſi. ff. ad. l.
125 aql. & .l. dñm. C. de iniu. † Aeſtimatio
aũt dãni aut iniuririę, ad iudicẽ ſpectat
vt. l. i. §. ſpectat. ff. de iniur. qñ videlicet
illa æſtimatio đſcẽdit ex. l. cor. de ſica.
vt. l. iniuriarũ. l. conſtõnibus. ff. de in-
126 iur. † Alias aũt iniurias non deſcenden-
tes ex. l. cor. de ſic. p̃tores ꝑmiſerũt ip-
ſis q iniuriã paſſi ſunt, eã æſtimare, vt
iudex tãti reũ condẽnet, quãti iniuriam
paſſus ęſtimauerit, uel minoris, ꝑut ei
viſum fuerit, vt. §. pœna aũt inſtitu. de
iniur. † Si verò homicidiũ eſſet cõmiſ 127
ſum nõ dolo, ſed
leuisſima culpa
tm̃, ut cũ à diligen
ti p̃uideri potuit,
& nõ eſt p̃uiſum,
aut ꝓuiſum, ſed
tunc denunciatũ eſſet cum ꝑiculũ euita
ri non posſit, vt. l. ſi putator. ff. ad. l.
aq. vel cũ ꝓhibere potuit, & non ꝓhi-
buit, ut. l. ſciam. ff. e. utputà ſiqs ex al-
to ſe p̃cipitauerit, & ſuꝑ alium venerit
eumq́ occiderit, aut putator ex arbore
cũ ramũ deiecerit, nõ ꝓclamauerit, &
p̃tereuntem occiderit, ad coercionẽ, le
gis corn. de ſica. nõ ꝑtinet ut. l. in. l. ff.
ad. l. cor. de ſica. Sed tñ reus ex illa cul
pa leuisſima tenet actione legis aql. pe-
cuniariter. ſ. ad dãnũ, et intereſſe ciuili
ter, ut. l. in lege. ij. ff. ad. l. aql. & .l. ait
lex, & .l. ꝓinde. ff. eo. † i delictis ſiqdẽ 128
uenit omne intereſſe, ut. ff. de fur. l. infi
ciando. §. i. et ibi bar. & . ff. de cõdi. fur.
l. i. iiij. & . ff. de ui & ui ar. l. interdicto
& .l. apud iulia. §. i. ff. de le. i. & .l. ſi ſer
uũ. ff. de uer. ob. † Et ꝙuis de iure ſſorũ 129
in intereſſe nõ attẽdat lucrũ ceſsãs, ſed
dãnum, ut. ff. đ dã. infe. l. ꝓculus, et. l.
iniuriarũ. §. ſi qs de honoribus. ff. de in
iur. & gl. in. l. ſi ſterilis. & . §. cũ ꝑ vendi
torem. ff. de ac. em. † Tñ hodie de iure 130
C. intereſſe venit gñaliter in lucro ceſſã
te, ſicut in dãno vitan. vt. l. vnica C. de
sẽ. q̃ ꝓ eo qđ inter. ꝓfe. † Et iõ fit ꝙ in a- 131
ctione. l. aql. non ſolũ venit æſtimatio
rei ſed etiã ęſtimatio extra rẽ, vt §. illud
inſti. de. l. aql. † Quo verò ad intereſſe 132
publicũ, ubi homicidiũ eſt dolo cõmiſ
ſum, agit principaliter actione iniuria-
rũ de ipſa cęde, uel ueneno dato, ut uin
dicet, & non ut dãnũ ſartiat, ut. l. p̃tor

§.quid ergo.ff.de iniur.& tunc tenetur
actione legis cor.de ſica.ille ſolus,q in
dolo eſt,nō ãt q i culpa lata eſt.Nã do-
133 lus,p facto accipit†in.l.ãt cornel. lata
culpa nō accipit,p dolo,vt in.l.i.ff.ad
134 l.cor.đ ſica.†pœ
na ãt.l.cor. de ſi-
ca.,p homicidio ē
mors.& ſolēt rei
capite puniri, vt
l.eiuſdē legis.§.le-
gis.ver. ſed ſolēt.
135 ff.ad.l.cor.de ſicar.†atrociora ſunt
delicta,quæ,pueniunt ex aio,vt glo.in
136 l.auxiliū §.i delictis.ff.de mi.† Et ideo
vbi delicta ſunt aio,ſiue dolo cōmiſſa,
aut penſatis inſidíjs,reſtōnem non me-
rentur,& nec etiā minor reſtituerē,vt
l.i.C.ſi adue.delic.et dolus ſiqdem ex
indicījs pſpicuis cōprobatē.l. dolum.
137 C.de dolo.†.Et i talibus grauibus de-
lictis,culpa eſſet relaxare vindictã, vt
138 .c.i.extra de poſtu.plat.†facilitas.n.
veniæ pbet incētiuū delinqndi, vt.xx-
139 iiíj.q.iiíj.c. eſt iniuſta. † & ſic ſub ſpe
veniæ qs peccare nō debet, vt extra de
140 cleri.excō.miniſtrã.c.illud.† veꝶ in-
tereſt reipubl. ne delicta remaneant im-
punita.l.ita vulneratus §. cum neque
impunita.ff.ad.l.aquil.

V (Strangulabitur.) † Viles pſonæ, vt
141 famuli,vel infames,cōburunē, vel fur
cis ſuſpenduntur.l.in ſeruoꝶ §.i.ff.de
pœ.& idē Bald.in.d.l.data opera.C.
qui accu.non poſſ.

X (Bonis eius confiſcatis.) † Cum uita
142 adimiē, aut ciuitas, aut ſeruilis cōdō
irrogaē,ſupplicíj dãnatiōe bona publi
canē.Id eſt cōfiſcanē,vt.l.i.ff. de bon.
dã.&.C.de pœ.l.in metallū.cū.n. ci-
uitas amiſſa ē,nulla reſtōnis ęqtas ē ad
uerſus eū,q amiſsis bōis nudus exulat,
143 †&eo ipſo, ꝙ qs amittit ciuitatē,pdit
oia bona ſua,ſine aliq̃ publicatione.l.
tutelas §.itē cū ciuitas.ff.de capi. dimi.

Duodecimò. Henricus Nebulo Milonis famulus patibulo affixus ſtrangulabitur, v bonis ſuis confiſcatis. x

†Hinc capite diminuti amiſsione ciui- 144
tatis,ſeu libertatis,ñ pñt cōueniri, nec
ēt cōuenire actiuè,nec paſsiuè, ſed daē
plenè actio in eos, ad quos bona eoꝶ
puenerunt.Et qđ cū eis cōtractū ē poſtq̃
diminuti ſūt,pin
de eſt,ac ſi cōtra-
ctum ñ eēt, aut fa
ctū,vt.l.íj.iunct.
gl.ff.đ cap.dim.
†Aduerten. eſt tñ 145
ꝙ licet olim pp
dãnationē ad mortē,bona eſſent confi
ſcata,licet in ſnia nihil dctm̃ eēt de con
fiſcatione,excepta certa pte q̃ filíjs rſer
uabaē,vt.d.l.i.ff.de bo.dã. Hodie tñ
bona dãnatoꝶ nō itelligunē cōfiſcata,
ꝗuis qs ſit ad mortē cōdēnatus,niſi in
ſnia capitali fcã ſit mētio de cōfiſcatiōe
bonoꝶ,vt.l.amiſsione §.q deficiunt.
ff.de cap.dim.vbi dicit text.Qui defi-
ciunt,capite minuunē,deficere aūt dñr
q ab his, quoꝶ ſub impio ſunt deſiſtūt
& in hoſtiū numero ſe cōferunt. Sed et
hi quos ſenatus hoſtes iudicauit, ut re
legati.ſ.deportati,vtiq; vſq; adeo mi-
nuuntur capite,vt ciuitatem amittant.
†Opus eſt itaq;,vt in ſnia expreſſe de- 146
clarēē bōa cōfiſcata, aliàs nō applicanē
fiſco,nec cenſenē confiſcata.Imò ea bo
na dãnati deſcendentibus & alíjs reſer-
uanē,vt.l.defunctis.C. ſi reus vel ac-
cuſ.mort.fuer.& in auc.bona dãnato
rum.C.de bo.pſcrip.†Quinimo p iu 147
dicē ipſi pōt bãnito in ſnia reſeruari ps
bonoꝶ,vt eſt caſus in.l. ſi q̃ militi §.i.
ff.ex qb.ca.maior.iunc.glo. in verbo
fuit.† Si tñ reus eſſet ſolenniter cōfeſſus 148
delictum,ex quo veniunt bona cōfiſcã
da,& poſtea,añ actã cãm idē reus de-
ceſſerit,non obſtante eius morte, ve-
niunt eius bona fiſco applicanda, ſm
Bal.in.l.i.C.ex delic.defuncto.nec di-
cet iudex,ꝙ reum mortuum condem-
nat,ſed ꝙ confiſcat bona rei mortui,

Tredecimò, Iacchus ebrio alter ex famulis Milonis, flagellabitur, & exulabit Y publicatis itē bonis. Ita diſsimi-

alle. idem Bal. in. d. l. i. Specu. in tit. de accu. §. i. ver. ꝙ ſi latro, & Bart. in. l. i.
149 ff. de priua. delic. † hr̃s tñ defuncti poſſet reuocare confeſsionem illius, & ꝓbare contrarium eius, qđ cófeſſus eſt, ꝑ ea q̃ no. ff. de ap. l. creditor. § iuſſus in gl. ordi. all. per Bald. in. d. l. i. ff. ex delict. defunc. ubi dicit, ꝙ ēt ſine confeſsione q̃n eſt concluſum in cã, & liquidè ꝓbatũ eſt maleficium, nõ impeditur ſnia, qa cum eſſet de neceſsitate eã ferri, quodãmodo trahiť retro ar. ff. de iniur. l. deniq; §. dic ergo, & ꝑ nouiſſimã conſtõnem dñi nr̃i regis Frãciſci, art. xc. Sic requiriť ſnia, vel æqpollēs, vel aliqd qđ neceſſario infert in confiſ-
150 cationē, qđ eſt no. † Et qđ de confiſcatione diciť idem põt dici in pœnis pecuniarijs conſiſtentibus in certa q̃titate, putà in centũ, vel in mille, qa eadē ē rõ, & natura litis ſm eundem Bal. in. d. l.
151 i. C. ex delict. defunct. † Cauetur etiã, ꝙ ſi appellans in fatum deceſsit ſine hærede, cuiuſq; gñis appellatio euaneſcit. Quòd ſi appellatori hr̃s extiterit, ſiqdē nullius alterius intereſt cãs appellationi, reddi, cogendus non eſt peragere appellationē, ſi verò fiſci, vel alterius cõtra quem appellatũ eſt, intereſt, hr̃s appellationis cãs reddere neceſſe habet. Nullius autem intereſt, veluti cum ſine ademptione bonorum relegatus eſt. Namſi ademptis bonis relegatus, vel in inſulam deportatus, prouocatione interpoſita deceſſerit, q̃uis pendente appellatione, morte rei crimen extinctum ſit aduerſus quã nonaliter is qui emolumentum ſucceſſionis habet, obtinere põt, q̃ ſi in reddendis cãis applõnis iniquitatem ſniæ detexerit, vt. l. vnica. ff. ſi pend. appel. mors inter. † Sic vbi iudex in ſnia con 152
dēnat reum ad mortē cum publicatione, ſeu confiſcatione bonoꝝ, ſi appelletur, & interim moriatur reus, Sicut mors ſuꝑueniens extinguit crimen, ita etiã confiſcationē bonoꝝ, quia eſt acceſſoria ad pœnã, vt. l. iij. C. ſi pen. ap. mors inter. † Sed ſi con- 153
demnet reum ad pœnã corporis afflictiuam, & copulatiuè æqualiter, & principaliter ad confiſcationē bonoꝝ, ſic dicendo reum ad pœnã mortis condemnamus, & eius bona cõfiſcata declaramus, tunc ſi moriatur condēnatus pendente appellatione, licet crimen quoad impoſitionem pœnæ corꝑalis ſit extinctum, ut. d. l. vnica. ff. ſi pend. ap. mors inter. non tñ eſt extinctũ quo ad confiſcationem bonoꝝ in qua reus fuit principaliter, et copulatiuè cõdemnatus qa cõdemnatio cõfiſcationis bonoꝝ non fuit acceſſoria ad pœnã corporalē, ſed principalis, vt. d. ll. et Bar. in. l. i. C. ſi pen. app. mors inter. & Angel. de malefi. in verbo, & eius bona publicamus.

Y (Flagellabitur et exulabit.) † Sunt. n.
154 pœnæ corꝑales, quibus citra adēptionē vitæ ꝑſides quēq; afficere pñt. Et sũt pœnæ q̃dã, q̃ coercionē corꝑis, aut exiliũ, aut ſeruitutē iniungunt, aut ciuitatem auferũt, uelut fuſtiũ admonitio, flagelloꝝ caſtigatio viculoꝝ verberatio, aut dãnũ cũ ifamia, aut dignitatis alicuius aliq; đpoſitionē, aut alicuius actus ꝓhibitionē. l. ſi quis fortè §. fi. cum duabus. ll. ſequen. ff. de pœ. Et hæ pœnæ dicuntur minores, quæ non requirunt actum conſumatũ, ſed inchoatum, vt l. i §. fin. ff. ꝙ gſq; iur. † Pœnę uerò ma 155
iores. ſ. amiſsionis vitę, & mēbri req-

li pœna [z] punientur rei eiuſdem delicti, rationibus infra ſequentibus ordine.

Proœmium criminationis.

Fama [A] cōſtans ferebat tres, aut quatuor uiros ī platea crucis Tiroueri Pariſijs miſerè trucidatos: hac īpulſi ſtatores [B] ultro ueniūt eò, qui trucidatorū frōtē cōſignent ac locent in iuris p̄ſidio, iudicisq́; poteſtate, & qđ frequentius dicitur, iuſtitiæ imponant manum: ne interea ſummoueantur, [C] ſed ſpectandi omnibus ſit copia, ſi fortè agnoſci poſſint. Deinceps trucidati in Prætorium deferuntur, ut ibi medi-

runt actum conſumatū, ut. l. i. §. q pue-
ro. ff. de extraor. cri. Ibi pfecto flagitio
punit capite impfecto deportatur, &
Bald. in. l. ſiquis nōdicā rapere. C. de
epiſ. et cler. Cohercione autem corpis
cohercent hi, q ſe
mel tm̄ turbulan
tis acclamationi-
bus ſe accōmoda
156 uerunt. † Nā fuſti
bus cęſi dimittū
tur, & exilio dā-
nantur, vt. l. capi
talium. § ſolēt. ff.
de pœ. et. l. exiliū
ff. de interd. & re
leg. vbi loqtur de
triplici exilio. ſ.
certorum locorū
interdictione, aut
lata fuga vt oium
locorum interdi-
ctiōe p̄ter certum
locum, aut inſulę
vinculo, id eſt re-
legatione in inſu-
lam, vbi non ſtat
157 cū hoibus. † Sed
exilium ꝓpriè dr̄
deportatio, īpro-
priè aūt r̄legatio,
vt gl. in. d. l. exi-
158 liū. † Et ſic eſt capi
talis dānatio, ubi
mors, vel ciuitat.
amisſio, vel ſerui
tutis ipoſitio, ſequit, ut. l. rei capitalis.
159 ff. de pœ. † Et tunc bona ſine ēt publica
tione confiſcant, p. d. l. i. ff. de bo. dā.
& . l. tutelas. § itē cū ciuitas. ff. đ cap. di
mi. hodie tn̄ reqrit ſnia, vt ſupra dixi.
Z ▽ Disſimili pęna.) † Quia idē exceſſus
160 magis eſt in vno, q̄ in alio puniendus,
vt. c. ſicut dignū. in fi. extra de hom. et
c. cū q d ī. extra de iureiu. & . c. excōica
mus. § credētes. extra de hęre. & . xxxij.

q. v. c. q uiderit. † Diuerſitas ſiqdē pſo 161
narū diuerſitatem exigit pœnarum, vt
aliter ex ijſdem facinoribus puniantur
ſerui q̄ liberi, aliter in uilisſimo, &
compedito q̄ in medij actus hoie ius
ęſtimationis con-
ſtituat, ut §. pœna
aūt, inſti. de iniu.
& . l. aut fcā. §. pſo
na. ff. de pœ.
▽ Fama.) Dic q̄ A
fama đ maleficio 162
ē ſufficiēs ad hoc,
ut posſit ſpāliter
ingri de maleficio
cōtra aliquem, ut
bar. in. l. ij. §. ſi pu-
blico. ff. ad. l. iul.
de adul. † Not. tn̄ 163
q̄ aliud ē fama, a-
liud manifeſtū, &
aliud notoriū, vt
gl. i. c. de manife.
ij. q. i. & ifra di
xi ſup fcō ꝓbato.
▽ Statores. † Qn̄ B
ē fama đ malefi. iu 164
dex dēt mittere mi
litē, uel aliū offic.
ad vidēdū hoiem
mortuū, & eius
vulnera, Et facit
ſcriber, vt poſtea
posſit inquiri, ut
no. bar. i. l. fi. ff. đ
q. & iō ubi eſt ho
micidiū ppetratū, nec p̄t directò cōſtare
iud. qs illud cōmiſerit, iudex p̄t mittere
ꝓ uicinis tabellionē aut quē aliū offici.
ut ingrat. † Nā vicini dn̄t veriſimilr̄ po 165
tius ſcire maleficiū iux. eos ppetratū, q̄
alij no. in. l. iij. cir. pri. ff. de teſti. & ex
tra de p̄ſum. c. quoſdā, et. c. q̄to, et idē
Bar. in. d. l. fi. ff. de. q. & . l. i. et §. i. ff. đ
fluuio, ibi aut ęſtimatiōe circūcolētiū. C
▽ Sūmoueant.) † Ad cuſtodiēda ea, q̄ 166

ſine cuſtodia ſal-
ua eſſe non poſ-
ſunt, mitẽdi ſunt
cuſtodes, vt.l.i.
§.idem ait.ff. de
vent. in poſſeſſ.
mitten. Et interim
annotãtur.i. ſub
ſigillo ponuntur,
vt.l.fi.iunct. gl.
ff.de requir.reis.
Hinc Danielis.14
capi. Claude ho-
ſtiũ, & ſigna an-
nulo tuo: & iterũ
egreſſi clauſerunt
hoſtiũ, & ſignã-
tes annulo regis
abierunt.
A ¶ Accitos†.) Iu-
1 dex debet com-
mittere medicos
& chirurgos iu-
ratos, pro contẽ-
platione vulnerũ
peritos, & illos
conſulere: qui cõ-
ſiderata quantita-
te, loco, & quali-
tate vulnerum ſe-
cundum artẽ ſuã
exponant: & re-
ferant ſi vulnera
fuerint mortalia,
vel occaſione eo-
rum vulnerum
mortis cauſa da-
ta, vt.l.vltima.
et.l.ſi ſemel.§.cau
ſa, de re militari,
libro.xij.C. &
l.1.§.i. &.l.iij.ff.
de ventre inſpi-
cien. & extra de
homicid.capitu.

cus, & chirurgus, iuriſditionis præpoſití mandato uulnera, inſpiciant: eorum latitudinẽ, ac magnitudinem pertẽtent: atque renuncient, quæ lætalia uulnera, & quanta, & quæ non: quãtum incommodent, quantòq; ære curari queant uulnera Daui.

Medici, & chirurgi renunciatio, inepti rapportũ nominant.

Renunciamus nos Claudius Galenus medicinæ doctor, & Aeſculapius Chirõ chirurgus præpoſituræ, &c. annuis ſtipendijs authorati die.xi.menſis octobris, anno domini.M.D X L. à præpoſito, aut ab eo, qui illius uicẽ ſuſtinet accitos.A ad præpoſituræ tribunal ueniſſe: & illic tria cadauera, quæ dicebantur Chryſoſtomi Craſſi in ſuprema curia aduocati, Ioannis Pluti negotiatoris, & Iuliani Xenij cauponis urbis, dũ uiuerent, ciuiũ pertẽtaſſe & inſpexiſſe eorum uulnera: Craſſi aduocati uulnera.iiij. unum in capite ancipiti ferro

ſignificaſti, &.l.
cum ita.ff.de ver
borum obligatio
ne, &.l.compara
tiones.C. de fide
inſtrumento.† Et 2
debent ij medici et
chirurgi iurare co
ram iudice de ueri
tate dicenda. Nã
licitũ eſt iuramen
tum pro veritate
inquirẽda, ſiue in
teſtibus, ſiue in
alijs, vt.c.quan-
quam.xiiij.q.ij.
quia fidelius du
rant, quę vincula
ſacramenti ligãt,
vt ca. omne.xij.
q.i.in qualibet ta
men relatiõe, aut
viſitatione, non
eſt opus iuramen
to: dũmodo ſint
ſemel iurati, & ad
hoc deſtinati, &
commiſſi in offi
cium: & hoc de
cõſuetudine. † Si 3
autem plures non
inueniantur medi
ci, aut chirurgi,
ſtatur dicto vni-
us, vt in auctẽ.
de non alienand.
§.quod autem,
coll.ij. & Bart.
in tracta. de per
cuſſ. In his enim
quæ conſiſtunt
in artis peritia, vt
medici, & obſte
tricis, uel ſimiliũ,
ſufficit eorũ teſti

illatum, ſciſſa calua ad cere-
brum perueniens: alterum in
laterē ſiniſtro enſis, aut alterius
gladij cuſpide immiſſum qua
tuor digitos ad ima cordis
tranſiens: quæ duo erant leta
lia: aliud ī umbilico profondi
tate duorū digitorum, reli-
quū in inguine digito cū di
midio profundū: quæ poſte
riora duo medicabilia erant,
negotiatoris uerò duo, quorū
alterū gutture perforato, alte
rū ī facie lōgitudine.iiij.profū
ditate unius digiti: illđ letale B
hoc medibile. Cauponis item
duo: unū in bracchio ſiniſtro,
os pertingens, hiatus triū
digitorū, & ꝓfunditatis unius
quod ſanari poterat: alterū in
ſtomacho latitudinis duorū
digitorū corpus transfodiens
ipſum, eò mortiferū: ijſq; uul
neribus letalibus ſaucios in
terijſſe. Similiter uiſitauiſſe, &
inſpexiſſe duo uulnera Dio
nyſii Daui, Craſsi aſſeclæ: unū
ī capite ſcđm aurē ſiniſtrā, lon-
gitudine digitorū.v.& ꝓfundi
tate.ij.alterū manu ſiniſtra ferè
amputata, q̄ uulnera mortis, C

moniū de credu-
4 litatę. † Nō enim
ſunt ꝓpriè teſtes,
ſed magis vt iudi
ces aſſumūtur ad
illum cauſæ arti-
culum iudican-
dum, ut.l.i.ff.de
ventre inſpic.
B (Letale.) † Vbi
5 eſt certum, quen-
quam mortiferè
percuſſum fuiſſe,
non eſt coniectu-
ris locus, vt.ff.
ad legem aquiliā.
l.vt ait lex.§.qđ ſi
mortiferè, &.l.
ita vulneratus, in
prin.eodem.
C (Mortis.) † Quā
6 do eſt dubium an
vulnus ſit mor-
talè vel nō, ſi vul
neratus ſurrexerit
& ambulauerit
poſt triduum, nō
videtur poſtea de
cedens deceſsiſſe
ex illis vulneri-
bus, ſecundum
gloſ. in.l.i.C.de
emendat. ſeruo.
tex. eſt etiā in.c.
ij.extra de cleric.
percuſ.& Bar. in
l.ſi i rixa i.xij.no
ta.ff.ad.l.corne.
7 de ſica. † lex aūt
videtur innuere,
quòd q poſt vul-
nus deceſsit, vide
tur ex huiuſmodi
vulnere deceſsiſ-
ſe, ut.l.huic ſcri-
pturę.§ ſi ſeruus.
verſi. manumiſ.
ibi ꝙ ex eo mor
tuo demum appa
ruit.ff.ad.l.aql.
† Nam præſumi 8
tur ſēper vulnus
mortale, ex quo
quis poſtea deceſ
ſit, quia nihil in
tereſt, occidit qs
illum, an mortis
cauſam præbeat,
vt.ff.ad.l. corn.
de ſicar.l.nihil in
tereſſe.et.ff.ad.l.
aquil.l.qui occi-
dit §.penul. † Niſi 9
īducat̄ ꝑſumptio
facti præcedentis
et ſubſequentis in
contrarium, ut.l.
ſi quis.C.ad .l.
iul.de adulter.&
ff.quib.mod.pi-
gnus vel hypot.
ſolu.l. ſicut.§.ſu
peruacuā, &.ff.
de accuſa.l.ſi cui
§.eiuſdē. † Quia 10
regulariter ex his
quæ præcedunt,
& ſequuntur, prę
ſumptionem acci
pi oportet, vt.ff.
manda.l. ſi pro-
curator, in prin.
& .ff. de polli.l.
i.§.qđ ſi tibi, &.§.
qđ ſi ſeruus, in fi.
† oportet enim iu 11
dicem cuncta ri-
mari, vt.C.de iu
dicijs.l. iudices.
† Si autem vul- 12

uitij, aut impotentiæ exitũ habitura ſint ſatis perſpici non põt. Et hæc quidẽ uera eſſe cõfirmamus teſtibus chirographis nr̃is adſcriptis anno & die quibus ſup.

Hoc acto iudex, ſiue eius actuarius, ſiue quiſquis alius, cui demãdata fuerit hæc cura, oſtenſis ijs, D qui eos uiuentes nouerunt, incipiet quærere ſuꝑ libello, ac q̃rimõia hæredũ, aut amicorum defunctorum: qui libellus, ut infrà exponemus, ſcribetur: interim iudex hæredibus, aut amicis cadauera exportari, & tradi ſepulturæ permittet requirentibus. Sin minus, ſtatuet eos deferri ĩ hoſpitale ſanctæ Caterinæ, in uico ſancti Dionyſii locum aſſuetum, & ad hoc Pariſiis fundatum, ut inhumentur.

nus non durauerit vſq; ad mortem, non præſumitur ex illo mortuus, vt argu. in. l. ſi pro parte. §. verſum. ff. de in rem verſ. &. ff. quod cuiuſq; vniuerſi. l. item eorum. §. quod ſi actor, &. ff. de fideiuſ. l. qui ſic.
13 † Sed quid ſi eo durante vulnere alia ſuperuenit infirmitas, & mortuus eſt? nũquid ex illo vulnere p̃ſumit mortuus? dic, quod ſic, q̃a ſemꝑ vulnus ad alia accidentia videtur dediſſe cauſam, vt extra de homic. c. pręsbyteꝝ, &. c. ad audientiam, &. c. cæterum, &. ff. ad leg. cornel. de ſic. l. iulianus, & ff. ad leg. aquil. l. qua actione. §. cel-
14 ſus. † Sed hæc ita vera ſunt, niſi propter imperitiam, vel negligẽtiam medicantis, vel propter culpam, & inordinatam vitam illius percuſsi, ipſe deceſſerit, quia tunc non pręſumitur quòd ex illo vulnere deceſſerit, vt ff. ad leg. aquil. l. qui occidit. § finali, & dicta. l. qui actione. §. finali, & extra de homicidio, capitu. exhib. & capitu. tua nos.
D (Oſtenſis ijs.) Ad recognoſcen-

dum, & deſignandũ eum, † cuius no 15
mine noxali quis agit, corporis exhibitio eſt neceſſaria, maxime vbi nomen nõ tenetur, aut non recognoſcitur is, cuius cauſa noxali agitur, vt. l. iij. §. ſi quis noxal. ff. ad exhibẽ. vbi dicit text. Si quis noxali iudicio experiri velit, ad exhibendum actio eſt
ei neceſſaria. † q̃d 16
enim ſi dominus quidem paratus ſit defendere: actor verò deſignare non poſsit niſi ex præſentibus, quia aut ſeruum non recognoſcit, aut nomen non tenet, nonne æquũ eſt ei familia exhiberi, vt noxium ſeruũ agnoſcat? Quod ex cauſa debet fieri ad deſignandum cuius nomine noxali quis agit. Recenſione, id eſt, nominatione ſeruorum facta dicta. l. tertia. §. ſi quis noxali. ff. ad exhibend. iudicem ſiquidem ad exhibendum cognoſcere decet, an iuſtam, & probabilem cauſam habeat actionis, propter quam exhiberi ſibi deſideret, dicta. l. tertia. §. ſi mecum, in fine.

A ☞ Conquerunt.) Silicet accuſatione.
1 † Eſt autem accuſatio, ius perſequẽdi
vindictam publicam, vt inſtitu. de pu
bli. iudi. in princi. & glo. in verſi. per
accuſationem, in extrauaganti ad re-
primen. quomo-
do in læſ. maieſt.
2 cri. proc. † Et ius
ex quo ſumitur
vindicta, eſt du
plex: ſcilicet ac-
cuſatio, et officiũ
iudicis. Hoc au-
tem exercetur quã
do per inquiſitio
nẽ ad alterius de-
3 nunciationẽ proceditur. † Nam ſuper
denunciatione inquiritur, vt. l. diuus.
ff. de cuſto. reo. poteſt etiam ſumi accu
ſatio pro libello accuſatorio, vt hic, et
ff. de accu. l. ſi cui, in princip. & ff. ad
turpil. l. i. §. accuſationem, & gl. in. d.
4 extrauagan. ver. accuſationem, † quã
do ſcilicet ad inſtantiam conquerentiũ
iudex, aut eius tabellio, aut irenarcha,
ſuper contentis in libello, aut querimo
nia, inquirit, ſicuti in actione iniuria-
rum, quæ deſcendit ex. l. cornelia de in
iurijs, quæ competit in tribus caſibus,
vt ſi quis pulſauit, verberauit, vel do-
mũ introiuit, vt. ff. de iniur. l. lex cor-
nelia, & c. nullus. l. ij. iiij. queſtio. iiij.
5 † ex quibus reſultat vindicta & perſe-
cutio iniuriæ, inſti. de iniurijs. §. pen. &
6 ff. eodem. l. iniuriarum. † Et poteſt ci
uiliter, & criminaliter in his intentari:
vna tamen via electa, ceſſat alia, vt. ff.
de iniur. l. quod ſenatuſcon. & l. præ-
tor. §. i. quod ſi agatur ex ciuili, reſtat tã
tum actio, ſeu perſecutio damni, vt. ff.
de iniur. l. item apud. §. ſi quis ſeruo ver
berato. Si verò agatur criminaliter ad
pœnã, & vincat accuſator, victoria
7 erit fiſci, nõ ſua. † Nec poterit dicere reũ
ſibi obnoxiũ, ſed fiſco, cũ n̄ pſequat ci-
uiliter actionẽ dãni, ſed pœnã, vt not.
in. l. agraria. ff. de termi. mo. & ff. de
popul. actio. ſup rub. & l. iij. in prin.
ff. de ſepul. viol. & Bal. in. l. cũ quidã.
C. de fructi. & lit. expẽ. † Sed dic q̄ ci 8
uilis, & crimina-
lis actio nõ p̄t ſi
mul & ſemel in-
tẽtari, illud eſſe
verũ, qñ vtrunq̄
petit per modum
actionis principa
liter intẽtatæ, et tẽ
dũt ad vindictã.
Sed ſi q̄s accuſat
crialiter, & p offi
cium iudicis petit reſtitutio rei ex ægta
te: hoc poſſet fieri, vt. l. interdũ §. q̄ fu-
rẽ. ff. de fur. & l. iij. §. ſi dicat. ff. finium
regun. & Bart. in. l. vnica. C. qñ ciuil.
actio. cri. nõ p̄iud. & ſic vbi vna actio
cõpetit ad vindictã alia ad rei familia-
ris pſecutionẽ, vtraq̄ experiri licet, nec
vna tollit p aliã, ſiue in publicis ſiue
in priuatis criminibus ſit intẽtata, vt ſi
q̄s per vim de poſſesſione deiectus, † ſi 9
de ea re recuperanda interdicto vñ vi
fuerit vſus, nõ phibet ẽt. l. iulia. de vi
publico iudic. inſtituere actionẽ, vt. l.
vnica. C. qñ ci. ac. cri. nõ p̄iud. † Quiſ 10
quis ideò ſe iniuriã paſsũ ab aliquo pu
tauerit, et q̄relã d̄ferre voluerit, ñ ad ſta
tionarios, ſcilicet pedaneos iudices re-
currat, ſed p̄ſidalẽ adeat ptãtẽ, aut libel
los offerẽs, aut q̄relas ſuas apud acta d̄
ponẽs, vt. d. can. nullus. l. ij. iiij. q. iiij.
et hoc i puatis delictis, † q̄a i puato nul 11
lus regulariter põt accuſare, niſi ſua iter
ſit, vt. ff. d̄ pua. del. l. fi. et no. C. d̄ fur.
l. manifeſtisſimi, & Bonif. in ti. de pu.
iud. † Eſt ẽt notã. q̄ iudex ex leui cul- 12
pa nõ põt pcedere p inq̄ſitionẽ, q̄a reſp.
nõ reputat offenſa, nec p̄t iudex ad pua
tor cõmodũ inq̄rere, not. Inno. in. c.
ad nr̃am. el. ij. extra d̄ iu. iu. † Nã q̄s nõ 13
poteſt

Accuſationis formula.

Conquerũtur ^A apud do-
minum præpoſitum uel
eius uicarium Antonia
Diana uidua defuncti Io-
annis pluti negotiato-

poteſt in aliquã pœna criminaliter puniri ex leui culpa, ſed tantum emendatione dãni, ꝙ ſi nõ poſſet emẽdare, luit in corpore. l. qui ædes. ff. de incẽ. rui. & naufr. Et ideo multæ informationes poſſent impugnari, 14 † qa vbi adeſt dolus & lata culpa non poteſt formari inqſitio, uel accuſatio, vt. l. i. in fi. ff. de abig. et C. ad leg. flauiã ď plag. l. plagij. la. ij. & l. præſes, eodem. Sed ſi ex leui culpa contrahetur maleficiũ, ſcilicet homicidium, ſicut reſpublica cẽſeretur offenſa, 15 & ex eo inquiri, † & puniri maleficiũ poſſet, propter leuem, ſiue leuisſimã culpam, ſed leuius, vt. l. abſentẽ, in fi. ff. 16 de pœ. † punitur etiam propter malũ exemplum, licet delictum non ſit dolo commiſſum, vt. l. ſi quis aliquid. §. qui abortionis. ff. eo. & l. iij. §. alio ſenatuſ 17 conſul. ff. ad. l. Corne. de ſica. † Poſſet etiam quis puniri criminaliter propter leuem uel leuisſimam culpam, glo. in. l. reſpiciendum §. delinquũt. ff. de pœn. alleg. d. l. abſentem, in fine.

18 Quæro † quid ſi accuſator calumnioſe accuſationem inſtituerit, nec ꝓbauerit? dic ꝙ infamatur, ut. l. ex varia. C. de delato. lib. x. & gloſ. in. l. ex quibuſdam. ff. de iur. fiſ. etiam in damnis, & intereſſe condemnatur, & extra ordinem pro qualitate admisſi, ſiue in priuatis, ſiue in extraordinarijs criminibus plectitur. l. in priuatis. ff. ad turpi.

ris ciuis Luteciani, dum uiueret in uico ſancti Honorati ſub inſignio galli coronati domum incolentis, tam ſuo nomine, quàm ut adminiſtratrix corporum, & bonorum Iacobi, & Petri Plutorũ ſuorum, & ſui defancti mariti filiorum annis minerum, Auguſtinus Plutus defuncti dicti filius annis maior, Benedictus Craſsus diſcreti uiri magiſtri Chryſoſtomi Craſsi, dũ

& c. cum dilectus, extra de calũ. & c. i. §. adijcientes, de elec. lib. vi. Ratio ſiquidem eſt, vt nulli temeritas ſua lucratiua concedatur, ſed vt impudens calumniantium refrenetur audacia. † Prg 19 tereà ſi quis cauſa cognita cõuictus fuerit, ſine iuſta et legitima petitione quemꝗ i iudicio pulſaſſe oẽs ei legitimas expẽ. ſum ptuſq;, & dãna, q̃ ab exordio cœptæ controuerſiæ ipſorum, vitio toleraſſe eundem conſtiterit, reddere cogeſ, vt hac ſaltem cenſuræ iuſtisſimę formidine reuocatus & improbis conflictationibus occupatus, iàmque ſopitis clamoribus iurgiorũ magra deiceps necesſitate acqeſcat vt. l. oẽs q. §. fi. C. de epiſco. & cle. & ſupra dixi in uerbo, denũciatione in princi. & l. eum quẽ. ff. de iudi. 20 † Sed adhuc q̃ro quõ accuſatorũ, & denũciatorum detegatur temeritas? Reſpon. ꝙ tribus modis, & tribus ſubijcitur pœnis. Aut enim calumniãtur, aut præuaricantur, aut tergiuerſantur. Calumniari aũt eſt falſa crimina intendere. Tergiuerſari eſt in vniuerſum ab accuſatione deſiſtere. Præuaricari verò eſt vera crimina abſcondere. & calũniatoribus pœna lege Rhemia irrogaſ, ut. l. i. ff. ad turp. ſed in publicis iudicijs ſimilitudine ſupplicij, vt glo. ibidẽ & l. iij. C. qui accu. non poſ. & C. de 21 accu. l. fi. † In priuatis aũt, & extraordinarijs criminibus pœna imponitur

accuſatori, vel denunciatori pro motu iudicis, vt.l.in priuatis.ff.ad turpil. & gl. in.d.l.i.§ calũniatoribus.ff.eo.
22 &.l.fina.C.de accuſa.† Vbi enim nõ eſt pœna taxata à .l. relinquit arbitrio iudicis, vt.l.fin. C.de act. & hoc debet fieri ſeruato ordine iuris: ſcilicet accuſatione facta, & productis ꝓbationibus ab eo, qui calumniatorem dicit vt gl. in.d.l.i.§.calumniatoribus. Item dic ꝙ calumniator poteſt puniri multis modis, vt Innoc.in.c.i.extra de calum. Primò ex iudicis officio mercenario, & tunc pœna debet inferri in ipſa ſentẽtia, vt.l.i.C.de calum. vel ſaltem per illã diem qua lata eſt ſentẽtia abſolutoria, quia tanto tempore durat iudicis officium in acceſſorijs, vt.c.cum appellationibus, de appella.lib.vi. &.l.paulus.ff.de re iud. poſt diem autem puniri non poteſt. iudicis officio mercenario, quia expirat ex quo lata eſt ſententia ſuper principali, venit etiam acceſſoriè ad ipſum factũ principale.l.iiij. C.de poſit. Secundò poteſt calũniator puniri ex offic. iudicis nobili.l.i.§.i.ff. ad ſenat.turpil. ex tali officio poteſt iudex procedere etiam longè poſt ſententiam abſolutoriã, ex quo cõmiſit delictũ in præſentia iudicis. Poteſt etiam iudex ſecularis ex officio ſuo nobili poſtea inquirere, & punire, argu.l.nullũ. C.de teſti.Bar.d.l.ij.§.ſi publico.ff.de adult. Tertiò mõ põt puniri calũniator per viã accuſationis, vt ſi nõ fuit punitus in ipſa ſententia abſolutoria, poteſt

ſupſtes eſſet, in ſupremo ſenatu aduocati frater, & Maria Martha, Iuliani Xenij hoſpitis Paulò antè i uico.S.Martini coponã hñtis ſub interſiginio lupi & uulpis, Clemens Xenius defũcti frater, & Dionyſius Dauus famulus quõdã dicti magiſtri Chryſoſtomi,

de nouo accuſari ſicut, de quolibet alio delicto vt.l.i.ff.de calum.& gl.in c.i.extra eo.† Quæro quæ differentia 23
pœnę eſt inter tergiuerſatores, & pręuaricatores? Reſpon. eadem eſt pœna alterutrius, ꝑ gl. in rub.C.ad turpil. & pro motu iudicis puniuntur, per l.abſentem, circa mediũ.ff.de pœnis.† Temere er- 24
go accuſans tenet actione iniuriarum, ſi deſiſtat ante inſcriptionẽ, vt.l.itẽ apud labeonẽ.§.ſi quid libello.ff.de iniur.† Et li- 25
cet de iure inſcriptio ad pœnam talionis debeat præcedere accuſationẽ, vt.l.ſi liberorum §.item ſubſcribere.& l.ſi cui.ff.de accuſat. hodie tamen de ſtatuto, ſiue de forma ſtatutorum, non inſcribitur nec punitur accuſator pœna talionis, nec punit in carcere, vt Barto.in.l.accuſatore §.crimẽ, nu.ij.ff.de publi.iudi.& idẽ obſeruat de conſuetudine regni Franciæ, † excepto crimi- 26
ne falſi in quo inſcribit apud acta vt in auct.de quæſtore, ver.ſuper hoc. † Et 27
licet ſupra dixerimus qđ ubi accuſator ceſſat in probatione, aut nõ probat qđ intendit, calũniari præſumitur. vt glo. in uerbo calũniãdi, in.c.cum dilectus. extra de calũ.&.ij.q.iij.c.qui nõ probauerit, &.C.de aduo.diuer.iudi.l.i. Sunt tñ caſus excepti, in quibus nõ ſtatim præſumitur calumnia, qñ quis deficit in probãdo, vt gl. in.l.athletas.§.ꝑuaricator.ff.de his qui not.infa.† Pri- 28
mus caſus eſt qñ quis accuſat ex neceſſitate officij, vt eſt in tutore.l.ij.C.qui accuſ.nõ poſ.† Scđs caſus eſt qñ, quis 29

ex neceſsitate hoc facit, vt quia hæres,
qui tenetur vindicare necẽ defuncti. l.
cum fratrem. C. de his quib. vt indig.
30 † Tertius caſus ratione immenſi dolo-
ris, vt qñ maritus accuſat vxorem de
adulterio, vt. l.
quãuis. C. ad. l.
iuliam de adulter.
31 † Quartus pp im
menſitatem deli-
cti, vt qñ quis ac-
cuſat de falſa mo
neta. nã ut facilius
reperiatur accuſa-
tor ius non vult
vt difficiẽs in pro
batione incõtinen
ti præſumatur ca-
lumniari, vt. l. i.
32 C. de fal. mone. † Quintus, ratione in
famiæ præcedẽtis, vt ſi accuſatus erat
infamatus de delicto. l. miles. §. mulier.
ff. de adulte. Bar. in. d. l. i. C. de fal. mo
33 neta. † Sextus, ſi audiuit illum crimi-
noſum à fide dignis perſonis: ſecus ſi à
vilibus, vt. c. inquiſitioni, extra de ſen
34 ten. excom. † Septimus, qñ teſtes dece
perunt accuſatorem, vt quia promiſe-
runt teſtificari & defecerunt, vt glo. in
c. paulum. ij. q. iij. qualiter autem pu-
niantur teſtes in hoc deficientes, Bald.
in. l. presbyteri. C. de epiſ. & cleri. in-
35 fra dicemus. † Octauus, quando ſemi
plenè probauit accuſator, excuſatur à
calumnia. Sed tamẽ ad expenſas, quas
propter hoc pars altera ſe feciſſe docue
rit, iuramento medio condemnabitur.
Qui verò in probatione defecerit omni
no eius quod obijcit in perſonã, calum
niæ pœnam incurret, cum expenſis,
vt. c. i §. adijcientes, de elect. lib. vi. &
capitulo cum dilectus, extra de calum
36 niato. vbi hi caſus enumerãtur. † Sed
quia ſupra dictum eſt, quòd accuſator
ſemiplenè probans excuſatur à calum-
nia, hoc verum eſt, quando reus ex ſua
parte nihil probat: ſecus autem ſi accu
ſatorem reprobet, quia tunc accuſator
cenſetur calumniari, vt Bal. in. l. ſciãt
cuncti. C. de proba. & . l. noſtris. C. de
calumniat. ſupra
dixi in denuncia-
tione. † Quia etiã 37
ſupra locuti ſu-
mus de accuſato-
re priuato, nunc
quæro quid ſi fi-
ſcus, aut procu
rator Cæſaris,
accuſator ðficiat
in probando, an
teneatur ad expen
ſas, damna & in-
tereſſe partis accu
ſatæ. Dic q ſi fiſcus ſolus litem, ſiue
accuſationem proſequatur, licet non
probauerit, quod intendebat ſed ſucu-
buerit, non tamẽ in aliquo tenetur, dũ-
modo abſit dolus, fraus, vel calumnia
euidẽs, quia officiũ excuſat quem à ca
lumnia præſumpta, quæ poteſt velari
prętextu officij, ſed non à calũnia ma-
nifeſta, vnde error & officiũ excuſant
maleficium, vt ecce publicanus pecus
meum abduxit, dum putat contra legẽ
vectigalis aliquid à me factum, quam
uis errauerit, agi tamen cum eo vi bo-
norum raptorum nõ poteſt, ſanè ſi do-
lo caret, vt. l. ij. §. ſi publicanus. ff. vi
bonorũ rapt. Et. l. ij. & . ibi Bal. C. qui
accu. nõ poſ. Et licet regulariter actor,
ſeu accuſator præſumat in dolo, & ca
lũnia, qñ nõ pbat accuſationẽ per eũ p
poſitã, per q alteri obijcit dolus. Ta-
men hoc fallit in officiali, quem officiũ
vrget. Nã cura, & ſollicitudo potius
in dubio pſumit eũ ſollicitaſſe, q odiũ
aduerſarij, † q idẽ in iudice pręſumit, 38
vt Bal. in. d. l. ij. C. qui accu. non poſſ.
Si aũt dolus vel calũnia in eo argua-

de Andrea Iro cerdone, huius
urbis incola, Bernardo Thra
ſone, Claudio Caligula dñi
nři regis legionarijs, nobili
Deſiderio Anippo, Egidio
Gnatone, Ferdinando paraſi
to Deſiderij ſeruis, nobili Gi-
rardo Milõe, Hẽrico Nebulo

tur euidens, tenetur ad expenſas, damna, & intereſſe actione legis aquiliæ, cum ſit damnum iniuria datum, vt. d. 39 l. ij §. ſi publicanus. ff. vi bo. rap. † magiſtratus etiam tenetur de dãno dato, niſi id fecerit iudex ſuum officium exequendo. Ita ꝙ ſi per impitiã illicitã capturã fecerit, ad intereſſe tenetur. vt. l. quemadmodum §. magiſtratus. ff. ad 40 leg. aquil. & ibi Bal. not. † Si tamen ille quem magiſtratus cęperit, ſe vulnerauerit, vel laqueo ſe ſuſpenderit, non tenetur, vt Bald. in d. §. magiſtratus, al leg. l. vt vim. ff. de iuſti. & iure. & l. non videtur §. qui iuſſu. ff. de regu. iur. 41 & ff. de pigno. act. l. fi. † Sed quęritur quo nomine veniant condemnandi iſti officiales, qui calumnioſam euidenter inſtituerunt actionem, ſiue accuſationem, an nomine officialium, an nomine proprio? Reſpo. ꝙ ſi fiſcus, tutor, curator, vel prælatus eccleſiæ calumnioſam inſtituerint actionem, nominibus proprijs, & non nominibus officialium, ueniunt condemnandi, ne ſub prætextu, aut velamine officij propter ſuas ſimultates, vel latens odium, ſecurè lites exercere poſſe exiſtiment. l. non eſt ignotum, iuncta gl. C. de adminiſt. tuto. & ff. eodem. l. quotiens. § ſicut. & l. ij. C. qui acc. nõ poſ. & ff. mã. l. quintus, & l. idéque §. idem labeo ait. ff. eo. & ff. de appell. l. tutor, & ff. de 42 ꝓcu. l. q. ꝓprio §. litis. † Idẽ etiam in generali procuratore, qui ſi nomine domini calumnioſam litem inſtituerit, & ſuccubuerit, & ſic conſtet ꝙ ſit delictũ ipſe procurator nomine proprio, et nõ dominus, debet condemnari in expenſis, niſi habuerit ſpeciale mandatum, vel ratũ habeat dominus, vt gl. in l. iij §. ſi procurator. ff. quod quiſqꝫ iur. Barto. in l. i §. ſi procurator. ff. ſi quis iũs dicenti non obtempe. & l. 1 §. deiecisse. & §. quotiens, ff. de vi, & vi arm.

† quia nec dominus procuratori iniquum quid mandaſſe videtur, vt. ff. 43 de pecul. l. qui peculium, & ff. de pac. l. ſi contra iuris, & § filius, & ff. de cõditio. indeb. l. ſi procurator §. ꝙ ſi indebitum, & glo. in l. iij §. ſi procurator. eodem. † Sed interdum mitius agitur 44 cum officiali, quã cum alio, etiã in apto crimine, vt Bald. in d. l. ij. C. qui accu. non poſ. & ff. de pub. & vect. l. ſi multi. pro ſimplici verò culpa procuratoris, veuit dominus eiuſdem cõdemnandus, † nam quibus rerum ad- 45 miniſtratio permiſſa eſt, eorum culpã abeſſe, præſtare non inique domini coguntur. l. Quod ſi nolit §. quod in ꝓcuratore. ff. de ædilic. edict. Sed hoc de conſuetudine in alio procuratore, ꝗ̃ regio, quia rex non ſubijcitur expẽſis, nec actiuè nec paſſiuè. Dicam infra in requiſitorio decreti procuratoris fiſcalis in fi. infor. † Quæro autem quæ dif 46 ferentia eſt inter deferre, & accuſare? Reſpon. ꝙ deferre idem eſt quod accuſare reo abſente. vt ſi quis meiã profeſſus eſt de adulterio ream deferre, ꝙ dicat eam cum Caio Seio adulteriũ commiſiſſe, Accuſare autem eſt reo ꝓſente, vt. l. libellorum. ff. de accuſato. † Hi autem deferre non poſſunt, mu 47 lieres, propter ſexus infirmitatem. Itẽ clariſsimi viri. Item damnati, vt hi qui fuſtibus cęſi in opus publicũ damnati ſunt. Item hi, qui in metallũ dãnati ſunt, deferre prohibentur. Hoc ideò, ne deſperati ad delationem facilè poſsint ſine cauſa confugere. Cauſas autem quas ante damnationem cœperunt deferre, poſſunt poſt damnationem exequi. Item tutor, vel curator cauſam pupillorum, vel adoleſcentiũ deferre non poteſt, quod idem obſeruandum eſt in eo, qui quaſi ꝓcurator geſſit negotia. non prohibetur tamen procuratorem interrogari poſſe, ſed

ne Iaccho Ebrione famulis Milonis & nonnullis alijs ſectatoribus, fautoribus, conſcijs, & participibus admiſsi facinoris die. xi. menſis Octobris. Anno B domini M D xl. aientes. uerißimeq; affirmantes quãuis defuncti probatæ uitæ, atque famæ integræ, nemini unq̃ iniuriã, aut damnum dediſsent, uiri probati. & tales à probatis quibuſcunque, & maximè uicinis exiſtimati, tamẽ prætextu odij cuiuſdam concepti ratione certæ litis nuper agitatæ,

ſed ꝓhibitũ ẽ ꝓcuratori accuſare eũ, cu
ius negotia geſsit. Et tutor, q aut ꝑtulit
aut mãdauit, ſeuerißimè punit. ſed nec
is, qui aliquam rem vendidit, deferre
poteſt. hi, & alij ſunt caſus in. l. deferre
ff. de iur. fiſ.
48 Accuſatio iti-
dem nõ debet fieri
niſi ab idoneis, &
probatiſsimis vi
ris, qui ſuſpicio-
nibus & ſceleri-
bus carent. vnde
dñs ſacri corpo-
ris ſui tractatores
à vilibus, ac re-
probis, & non
idoneis ꝑſonis, in
famari noluit nec
calumniari, ſed
ipſe proprio fla-
gello peccantes ſa
cerdotes à templo
eiecit, vt. c. accu-
49 ſatio. ij. qõ. vij. † Ideo accuſator
admitti nõ debet,
anteq̃ eius æſti-
matiõis ſuſpicio,
uel opinio diſcu-
tiatur, qua intẽtione, qua fide, qua
temeritate, qua uita, qua conſcien-
tia, quouè merito, ſi pro inimicitia,
vel odio, aut cupiditate, iſta præſum-
pſerit, vt. d. c. ij. q. vij. ſi ꝗ ſunt, & hoc
niſi ſupradicti ſuã, ſuorumq; iniuriam
ꝓſequãtur, & exequantur. l. non pro-
hibentur milites, &. l. de crimine, et. l.
cum rõnibus. C. q accu. non poſſ. vel
niſi res ad eos ꝑtineant. l. ſenatuſc. C.
eo. quia tunc ſupra dicti accuſare pñt,
vt iur. ſupradict. Sunt ẽt nõnulli, qui
p̄poſitos ſuos ꝑuerſè rep̄hẽdũt, ſi paꝝ
50 ipſi moleſti fuerint, aut extiterint. † Iõ
ex his oibus datur intelligi, ꝙ illi ab ac
cuſatione remouentur, qui nõ affectio
ne charitatis, ſed prauitate ſuę actionis
vitam eoꝝ diffamare, & reprehende-
re, quærũt, vt. d. ij. q. vij. c. ſunt nõnul
lj. Vnde ſancti pr̃es prouidè ſtatuerunt
accuſationẽ in iu
dices, ſeu p̄latos
non facilè admit
ti, ne cõcuſsis co-
lumnis corruat ę-
dificium. † Non 51
pñt ſiquidem iu-
dices oibus com-
placere, cũ ex offi
cio ſuo teneãtur,
non ſolum argue
re, ſed ẽt increpare
nõnunq̃ verò li-
gare, & frequẽter
odium multoꝝ
incurrunt, & inſi
dias patiuntur.
Quin etiã q̃ſi ſi-
gnum ad ſagittã
poſiti ſunt. vt. d.
c. qualiter & quã
do. l. ij. extra de
accu. † Tolerãda 52
tñ non ſunt quæ
ab inſolentia iudi
cũ sũt ꝑpta, uel à ꝑuerſis, aut iratis iu
dicibus ſunt acta. l. nemo carcerem, de
exac. lib. x. C. maximè vbi eſt contem
ptus legũ, ſiue iudicioꝝ ſupioꝝ ut. c. i.
extra de poſtu. p̄la. &. l. pe. & fi. de ve
ſtib. olobe. li. xi. C. &. l. vellera, eodẽ.
† De cõſuetu. regni Frãciæ nemo ꝑua- 53
tus admittitur ad accuſañ criãliter, ſed
ciuiliter tm̃ ꝓ ſuo intereſſe. Sed fiſcus ꝓ
ſeqtur criãliter ꝓ itereẽ pub. & ſic alteꝝ
utilitas ꝑuatoꝝ, alteꝝ uigor pub. diſci
plinę poſtulat, ut. l. licitatio. §. ꝙ illici
tè. ff. de publica.
Anno, † In libelli accuſatorij con- B
ceptione prætor vel proconſul, aut iu- 54

atq; deciſæ ꝑ areſtű curiæ in cōmodū, & utilitatem defunctorum Pluti & Xenij contra dictum Milonem, eundem Milonem, dolo malo, inſidijs excogitatis heri hora nona noctis poſt cœnam ſtipatum nominatis uiris, telis, & clipeis armatis, enſibus ſtrictis meditate, clam, & in tenebris expectaſſe, atque obſeruaſse prætereuntes dictos defunctos in quadriuio crucis Tirroueri iuxtà fontem eius loci, irruiſse, ac impetum feciſse in defunctos Plutum, & Xenium, pariter in defunctum magiſtrū Chryſoſtomū Craſsum aduocatum, qui unà cum illis cœnauerat, ſicq; uulneribus crudeliter confoſsos dimiſerunt ut ne puncto quidem temporis ſuperuixerint. Ad hæc Dionyſium Dauum ſeruū defuncti Craſsi lumen illis accenſa teda præferentem, & qui ad tuitionem gladium eduxerat, ita ſaucium, ac uulneratum, ut inde uſque res ei fuerit cum chirurgis, & nūc quoque de uita periclitetur, atque mors certior īmineat, q̄3 ſpes ulla ſalutis effulgeat. Itaq; eiuſmodi conquerentes poſtulant defunctorū corpora, & ſuperſtitis Daui uiſitari, ac circūſpici, eorumq; uulnera à chirurgis pertentari, atque inſpici, ſupq; illiuſmodi plagis, ac morte ſecuta īquiri, ac ius ſibi reddi. Subſignato hoc libello teſtes īferius nominati ſecretè,[c] ac ſeor

dæ, dies meñ. annus, ciuitas, locus, & ꝑſonæ accuſantiū et accuſatoꝝ, et q̄litas cōmiſsi cris, d̄ſignādi ſunt, ut. l. libelloꝝ. ff. de accuſ. nā q actionē famoſā intendit nō d̄et vagari cū diſcrimine alienæ æſtiationis, ſed deſignarē certū. et ſpāliter dicere quā ſe iniuriā paſsū contēdit, ut l. p̄tor. ff. de iniu. & . ff. de rei vē. l. ſi in rem. † Rō ſi quidē eſt, q a atrocior ſit iniuria, aut ꝑ ꝑſona, aut ꝑ tpe, aut reipſa, ut. l. aut fcā. ff. de pœ. & §. pœna. inſti. de iniu. & . ff. de iniur. l. p̄tor. §. fi. & . l. vulneris, & . l. ſed eſt qōnis ff. eodem. 55

C ¶ Secretè.) Teſtes debent examinari in ſecreto, vt c. q a pp, ibi, qui ſecretè, & ſigillatim vltra cūctoꝝ diligēter exquirāt & in ſcriptis redacta &c. extra de election. vbi dicit gl. ꝙ teſtes in ſecreto deponere d̄nt, ut liberius dicāt veritatē, aliàs ñ valet, & . l. nullū, ibi, ita ad iudicātis intrare ſecretū. C. de teſti. & . c. venerabi. extra eo. & . c. inquiſitionis. §. tertiæ dubitationis, ibi, qui poſt iuſm interrogatj ſecreto, extra de accu. & gl. in d. c. venera. in verbo, Sigillatim, q̄ dicit, † ꝙ iō examinantur ſeparatim, ne unus 56 57

ſum [D] à me Cn. Flauio ſcri-
ba [E] præpoſituræ in eam rem
delegato [F] iurati, auditi, exa-
minati [G] fuerunt, et eorũ no-
mina, cognomina, anni, quali
tates, cõdõnes, domicilia, di-
cta, & teſtimonia actis reda-
cta anno diebus & forma ſe-
quentibus.

inſtruat aliũ, & ſequaƚ dctm̃ alterius.
Et Bar. in auc. de teſti. § & hoc. & ſigil-
latim debent deponere, qñ ſingulariter
deponunt, vt idem Bar. in. l. ſi qñ, nu.
58 iiȷ. C. de bo. va. li. x. † Et diſcordantes
reducũƚ ad cõcor
diá veriſimilem.
bar. in. l. ſcriptu-
ræ. in. ȷ̃. lect. nu.
iiiȷ. C. de fide in
ſtrumen.
D ⁋ Seorſum.) † In
59 crialibus examina
tio debet fieri ſepa
ratim, & ſigilla-
tim, nõ uocata pte
delata. Et in hoc
datur iudici licen
tia recipiendi iurã
teſtium in abſen-
tia partis delatę. ar. l. herẽnius. ff. de
euic. & Bal. in. l. ſi qñ. C. de teſti. et ibi
gl. Et hoc timore ſubornationis, vel
fugæ accuſati, ſi publicationẽ informa
tionis hr̃et, vt no. Io. an. ad Spe. in ti.
60 de teſti. §. nũc tractã. † Et ſi teſtis depoſi-
tionẽ ſuá reuelet, punieƚ crimine falſi,
vt. l. q falſo. ff. de teſti. Iõ iurat eã ñ re
61 uelare. vt Spe. in ti. de teſ. § ſequiƚ. † Te
ſtes igiƚ pñt examinari ante lit. cõte. ad
ordinẽ cauſæ, parte abſente, et non uo
cata, ut Bart. in. l. dies cautioni § præ-
tor ait, nume. xviiȷ. de dam. infec.
E ⁋ Scriba.) † In iudicio tam ordinario
62 ꝗ̃ extraodi. iudex debet ſemper adhi-
bere publicam (ſi poteſt) perſonam, aut
duos viros idoneos, qui fideliter iudi-
ciȷ acta conſcribant, videlicet citatio-
nes, dila. recuſa. excep. peti. reſpon. in-
terroga. confeſ. teſtium depoſi. inſtru-
men. product. interloc. appel. renun.
concluſionesq́ & cætera, q̃ occurre-
rint conſcribenda, loca deſignando,
tpa & pſonas, vt. c. qm̃ contra, extra
63 de prob. † Nusꝗ̃. n. pcediƚ in crialibus
ſine ſcriptura, vt. c. ſi qs. §. item in cri-
mi. xi. q. i. † & hoc vt geſta & acta a- 64
pud iudicẽ, vt confeſſiones ptium, &
dicta teſtiũ trãsferanƚ in publica monu
menta p graffariũ ad perpetuã firmita-
tem & fidẽ, ut. l.
geſta, iuncta glo.
C. de re iu. & C.
de do. l. in dona-
tio. † depoſitio- 65
nes ſiqdẽ teſtium
in publicum reda
ctæ inſtr̃m, ppe-
tuã hñt firmitatẽ,
vt. c. ſignificaſti,
cũ glo. ȷ̃. extra de
teſtibus.
⁋ Delegato.) F
† Iudex. n. poteſt 66
mittere graffariũ
ad recipiendum teſtes, & eorum iura-
menta, & dicta in ſuo territorio. extra
autem iudici territoriȷ cõmittit ſm bar-
to. in. l. cum ab initio. ff. queadmo. te
ſta. aper. contrariũ tamen vƚ tenere gl.
in. c. p̃ſentiũ. §. teſtes, ver. interrogato-
ria de teſti. in. vi. † An aũt graffarius 67
poſſit rogari, & ſcribere comiſſionem
ſibi delegatã, ſuper teſtibus recip. dic ꝙ
ſic ſm eun. Bar. in. l. ex ſententia. ff. de
teſta. tu. Tutius autẽ roget alium, qui
ſcribat, vt ibidem.
⁋ Examinati.) † Debet. n. prius conſta G
re, & inquiri de maleficio, ꝗ̃ iudicari, 68
nec malũ prius qsꝗ̃ p̃ſumat, ꝗ̃ pbet,
mala enim audita, & paſſim dicta
abſque probatione quiſquam credere
non debet, ſed diligenter inquirere, ne
principaliter agat quicquam. Vnde ait
Dominus deſcendam, & videbo vtrũ
clamorem, qui venit ad me ope com-
pleuerint, an non. c. vt Deus omni-
potens. ȷ̃. q. i. & Gene. xviiȷ. c. De-
us enim (qui omnia ſcit) voluit in-
formari, vt nullus præſumeret ſi-

Mercurij undecima menſis Octob. anno M D XL.

Primus teſtis.

Apelles Cous[A] pictor[B], in uico ſãcti Honorati pariſijs habitans, annos natus [C] uiginti & unũ, ut aiebat, teſtis a conquerentibus contra dictos reos ꝑductus, & ſuper ijs rogatus capitulis, q̃ in dicta q̃rimonia, & libello enarrantur ei plecta, ſacramento [D] prius præſtito, dixit dictos defunctos, & uul-

mul eſſe iudicem, & teſtem. Nã in omni iudicio, q̃tuor pſonas neceſſe eſt eẽ ſ. iudices electos, accuſatores idõeos, defenſores congruos, atque teſtes legitimos. Iudices autem debent vti æquitate, Teſtes veritate, Accuſatores intentione ad ãplificandam cauſam, Defenſores extenuatione ad minuendam cauſã, vt. c. nullus. iiij. q. iij.

A ⁋ Appelles Cous. †) Debet deſignari nomen, et
1 cognomen teſtis, vt quid, & ã quo ſit dictum appeat vt. c. q̃liter, & q̃n .l. ij. § debet, & c. olim extra de accu. Interdum etiã adijcitur nomen adiectiuum, ſicuti, Apelles Cous dictus bonus. qa talia nomina ſignãdorum hoĩum gratia reperta ſunt, & ad homines cognoſcendos, vt inſt. de legatis § ſi quis in nomine & .l. ad re cognoſcendos .C. de ingenu. manu.

2 † Error tamen in nomine proprio, vel adiectiuo, non vitiat, ſecus in nomine appellatiuo, & ſubſtantiuo, quia ſunt immutabilia. vel ſi erretur in corpore, nocet, vt. l. ſi quis in fundi vocabu. ff. de le. i. Tñ ſi modicum erretur in noĩe, dum quolibet alio mõ intelligi poſsit, & conſtet de corpe, nihil intereſt, vt. d. § ſi quis, inſtitu. de leg.

B ⁋ Pictor.) † Debet apponi q̃litas teſtis
3 in eius depoſitione, qa eius fides approbatur ex illius dignitate, vt in auc. de teſtib §. ſãcimus. Nã magis nobili, q̃ plebeio, magis honeſto, q̃ inhoneſto, magis diuiti, q̃ paupi creditur, vt. l. teſtiũ §. q̃ argumenta. ff. d teſti. et. C. e. l. oẽs.

† Ideo teſtium fides dignitas, mores & 4
grauitas examinãda ſunt, vt. l. in teſtibus. ff. eo. † qa 5
teſtibus dignioribus, etiã paucioribus numero creditũ, magis q̃ pluribus numero, ſiue ab eadẽ parte, ſiue à diuerſi ꝑducanť, ut bart. in l. ob carmẽ § ſi teſtes, nu. i. ff. de teſti. & in auc. de teſti. § ſi yo quidã, & ibidẽ Bart. nu. 3. † Sed quęro an 6
mulier cuius fragilis eſt ſexus, ius dicẽdi teſtimoniũ hẽat i iudicio, dic ꝙ ſic, ut. c. ex eo. xv. q. iij. tunc. gl. ibidem q̃ dicit, ꝙ ſm. ll. mulier in oĩ cã p̃t teſtificari, ſiue ſit ciuilis, ſiue crialis, niſi in vlti. uolũ. Scd̃m cañ. verò mulier in nullo crie teſtificari p̃t niſi in exceptis, ſed in ciuilibus p̃t teſtificari, † nec ob. xxxiij. q. v. 7
c. mulierẽ, & extra de ver. ſig. c. forus, vbi dicit ꝙ mulier nõ p̃t eſſe teſtis, ſed intelligas in crialibus cãis, & vltimis voluntatibus, & gl. in. d. c. ex eo.

⁋ Annos natus.) † Reqriť ętas in teſte i C
crialibus, vt ſit maior viginti annis, vt 8
l. in teſtimoniũ, in fi. ff. de teſti. tñ ꝓximus pubertati et doli capax, licet ñ ſit teſtis, facit idiciũ, ut. ff. de li. cauſ. l. fi.

⁋ Sacro.) † Dẽt iurare teſtis de veritate D
dicenda, aliàs ei nõ adhibetur fides, vt 9
.l. iuſiu-

l.iuriſiuran.C.de teſti.et.c.q̃ꝑ.xiiij.
q.ij.fidelius ſiqdem durant, q̃ vincula
10 ſacri ligãt,ut.c. omne.xij.q.i.†.& ad
hoc quis iurat, vt quod verum eſt lo-
quatur,nec teſtis fidelis mẽtietur,q͂a os
q͂d mẽtit̃, occidit
aiam, vt.c.iurm
xxij.q.v.iuncta
gl.v͂ſi.diſtantiã.
11 †quia in omni iu
ramento teſtis eſt
deus,q͂n iurat̃, vt
in auc.qui. mod.
nat.eff.legit.§.q͂ſ-
quis, iuncta gl.in
12 v͂b.quidẽ DEO.†
Et tres cõites dẽt
h̃re iurm.ſ.verita
tẽ, iudiciũ,& iu
ſtitiã ut.c.ſi Chri
ſtus,extra d̃ iure.
& Hier.iiij.c.vbi
dicit.Et iurabũt ĩ
13 veritate, iudicio,& iuſticia,&c.† Sed
q̃ro an i deciſionibus cauſ.poſsint al-
legari autoritates veteris, & noui teſta
menti,dic ꝙ ſic.Nam lex dei præfertur
legi poſitiuæ.Ita ꝙ papa condens con
ſtitutionem contra legẽ diuinã, potius
dicitur errare,q̃ꝑ legẽ condere,vt Pan.
in.d.c.qualiter, & q̃n.l.ij.ext.de acc.
Inn.in.c.q in eccleſia.extra de conſtit.
& not.in.c.fi.extra de cõſue.&. xxv.
q.i.c.ſunt q͂dã,et bona gl.in.c.de libel
14 lis.xx.d.†forma aũt iurĩ teſtiũ ẽ,ut co
rã iudice iurent tactis ſacroſan. euãge-
lijs p̃bito etiã legaliter ſacro,vt q̃ in ve
ritate reꝶ nouerunt,p̱feſsione ſuæ teſti
ficationis apiant. vt.c. hortamur.iij.
q.ix.& pro vtraq; parte veritatẽ dicẽt,
vt gl.in.l.iuriſiurã.C.de teſt.& arg.in
auc.de ſanct.epiſ.§ nulli v͂o,col.ix. &
xiiij.q.v.c.non ſanẽ. †Et ꝙ nec p̃ce,
p̃cio dono, amore,fauor̃,aut dolo,o
dio,vel timore negabunt v͂itatem, vt

neratũ Dauũ, pariter dictos
Andreã Irũ cerdonem ĩ uico
galli Pariſijs moratẽ,Bernar
dum Thraſonẽ,Claudiũ Ca-
ligulam dñi nr̃i regis legio-
narios,nobilẽ deſideriũ Anip
pum, de facie tm̃ ſibi cogni-
tos, reliquos eorum partici-
pes in libello, & querimonia
nominatos prorſũ ignotos.
Et heri circa horam nonam E

xxxv.q.vi.c.de pãrentela,&.d. gl.l.
iuriſiurandi, ꝙ non admiſcent falſi
tatem teſtimonio, vt.C.de epiſ.& cle.
l.presbyteri. &.ij.q.iiij.c.nullam.
Nonã.)†In delictis teſtis debet de- E
ponere,& cõcor- 15
dare de loco, &
tp̃e, aliàs varie-
tas loci, et tp̃is re
probat teſtẽ,vt in
Daniele, & Suſã
na,vt.c.nos §.itẽ
Daniel.ij.q.vij.et
Danielis.xiij.ca.
Itẽ tp̃is, vt in de-
cre.iij.q.ix.c. ni-
hilominus, &
xxxv.q.vi.c. de
parentela.& hoc
locũ h̃et q̃n de cer
to tp̃e eſt q͂ q͂d e-
xigit̃ ad alicuius
rei,& facti exiſtẽ-
tiã in actu nõ reiterabili, vt in homici
dio,aliàs ſecus†q͂a delictũ, vel rebel-
lio,p̃t,p̱bari p teſtes ſingula. & ſufficit 16
ꝙ teſtes diuerſis tp̃ibus uiderint,vel eo
dẽ loco,vel diuerſis locis,vel audierit
à diuerſ. vel ꝙ aliq̃ ps viciniæ clamet d̃
hoc actu reiterabili,vt.c. q̃liter & q̃n
l.ij.et ibi Innocen.extra de ac.et ad id
facit.c.ſuper eo. extra de eo qui cog.
cõſang.vxo.ſuæ,& ext.de purg. can.
c.ij.& vide amplẽ bar.in.l. ob carmẽ.
§.teſtes.& addit ibidẽ.ff.de teſti.vbi q̃
rit̃ q̃uo q͂s p̱bet̃ vſurarius,& ext. de ele
ctio.c.cũ dilec.vbi ſingularitas teſtiũ
reprobat̃ regulariter.† Singuli tñ d̃ col 17
legio admittunt̃ in teſtimoniũ p̱ colle-
gio, vt ibidẽ, †idẽ et dd̃m ẽ in ciui.vt ſi 18
dicã ꝙ poſſederim,& inducã plures te
ſtes,et vnus dicat ego vidi eũ poſsidere
p̱ annũ,alij p̱ aliũ annũ,& ſic de cæte-
ris eoꝶ teſtimoniũ tenet.Quia hoc ſo-
lũ q̃rit̃,an poſſederim,q͂d oẽs teſtes dñt

ueſpertinā,[F] in ſua officina ſedentē, uehemētē clamorē maximūq́; tumultū iux. fōtē crucis [G] Tiroueri audiſse, ſtridentes enſes, iurātes hoíes mortē & ſanguinē dei idētidemq́; repetentes, occide, occide. Contrà in ijſdem turbis alios exclamantes, Obſecro populares fertè miſeris, atq; innocentibus auxiliū: ſubuenite inopibus. inter eos ēt audiuiſse uocē Craſsi,[H] aduocati, quibus auditis pterritū apta altera officinæ ſuæ feneſtra candelam lucentem protuliſse foras, ac animaduertiſse [I] dictos

ut gloſ. in. d. l. ob carmen §. fina. in fi. ff. de teſti. alle. l. ſi qs libertatē §. quotiēs in fi. ff. de pe. her. & . ff. de pba. l. ſi arbiter, & . l. in oi eo. & . ff. de ędil. edic. l.
19 i. §. cā eſt. † In defectu ergo pbōnū, ubi ex q̃litate delicti, ſeu negotij natura nō pt hēri pbō legitima, admittit pbō minus legitima, & aliàs inſufficiens, tex. cū gl. in. c. pterea, ext. d teſti. & Abb. i. c. uenera. col. ij. extra de teſti. cog. et l. ſi hi q adulterij. C. ad. l. iul. de adulte.
F ☞ Veſptinam.)
20 † Nox n. aggrauat dlictū. ut. C. ad. l. iul. de adul. l. gracchus & . ff.
21 de effra. l. fi. † Nā tenebræ ſunt aptę ad malū cōmittēdū, ut. ff. de uen. inſpi. l. i. §. tria luminaria.
G ☞ Iuxta fontem
22 crucis. †) Teſtis. enim debet deponere de loco, ut. d. c. nos. §. itē Daniel. ij. q. vij. Si autem interrogaret pticulariter, & diuiſim de loco loci, putà in q̃ ſtrata, & q̃ pte ſtratæ, agri, uel domus, & dicat ſe neſcire, in q̃ pte ſtratæ, agri, uel domus, ob hoc ñ eſſet repellendus à teſtimonio, arg. l. ſi qs fundū. ff. de acqui. poſ. quā uide.
H ☞ Vocē Craſsi.) † Valet teſtimoniū de
23 auditu auditus, ſiue de auditu alieno, uidelicet qñ qs audiuit uocē alicuius, licet non uiderit loquentē, & ſit paries medius, uel cortina iter teſtē, & loq̃ntē.

auditū, ut gl. no. in. l. ij. § idē labeo. l. i. in uer. audierint. ff. de aq̃ plu. arcen. & Bal. in. l. cōuenticulā. C. de epiſ. &
cle. † Et ſic qñq; credulitatis teſtimoniū 24
recipit, ut gl. in. d §. idē labeo. et in auc. ut hi, qob. ſe. habe. phib. res min. & §. ſi ✝ò abſunt, & in auc. de ſan. epiſco. §. i. col. ix.
☞ Animaduertiſ- I
ſe.) † Hic teſtis deponens ſe uidiſſe pbat, licet interrogatus aliā cām nō deponeret, ut. c. cū cām, ext. de teſti. qa in dctō ſenſu exp̀mit qđ uerę eſt, qđ. n. demonſtratū ē, āplius demonſtrari fruſtra ē, nec repugnat q uiſu decipi pt, ſimiliter & i cæteris ſenſibus, ut. l. i. in fi. ff. de do. p̄lega. ſufficit. n. ſi teſtis interrogatus de aliquo uiſibili, p uiſum cām reddat, ut dicat q id ſcit ſcire, qa uidit, & eo. mō ſi de dicto, uel cantu p auditū, & iſtđ legib' cōprobat ut. ff. de teſ. l. q teſtō. §. fi. ibi, dicant qđ nouerint, & auc. de hęr. & fal. §. ſi verò abſint. Iſte tñ teſtis ſolus pbōnē nō fa-
ceret. † Nā unius teſtimōiū nemo iudi 26
cū in q̃cunq; cā facilè patit admitti, cū unius teſtis tm̃ nō audiat, ēt ſi p̄clara curiæ honore p̄fulgeat. l. iuriſiurā. i fi. C. de teſti. & talis pbō dr̃ minor probatio, q̃ rē pfectè non demonſtrat, ſed indiget ſuppleri p aliū, aut alios teſtes, aut indicia. Si tñ eſſet caſus torturę, eſ-

Thraſonē,& Caligulā nudis enſibus,[K] hinc atq; illinc cę-dentes,humi ꝓſtratos dctōs defunctos.Pariter conſpexiſ-ſe nobilē Deſideriū Anippū denudato enſe poſt inſultum cū ſupradictis & pluribus a-lijs diffugientē,[L] ab eo tñ ꝑ-cuſsū neminem, qđ ſciuerit. Ad hæc alios ſibi ignotos in-ſolentius,atq; atrocius ferien-tes. Ac ex reis ſe agnoſcere poſſe duos,uel tres ipſo ītui-tu:[M] quorū unus ē ꝓlixa bar-ba,[N] capilloq; tōſo, alter im-

ſet,ſufficiens ꝓbatio ad ꝑueniendū ad
27 torturā. †Nā unus teſtis de uiſu, facit
indiciū ad torturā,ut gl. in.l.iij. C.ad
l.iul.maieſ.&.c.fi.ext.de iureiurā. &
l.fi.ff.de.q.& hoc in priuatis ꝑſonis.
Porrò in ꝑncipe
28 ſec⁹.†Nā ꝑncipis
ṽbo,eiuſq; narra
tioni ſup reb⁹ per
ſe, uel i ſua pñtia
geſtis credif, ēt ſi
ſolus teſtificef. ꝑ
c.cū à nobis,ex
tra de teſti. qđ &
in his quoq;,quæ
añ principatum
ſe pñte geſta ſunt
locū hēret, gl.ſin.
in.c.i.in ṽbo ſta
tuit.de renun.li.
vi.gl.in.c. ad a
poſtolice in ṽbo,
promiſiſſent, de
re iud.eod.lib.
K ⁋Nudis enſib⁹.
29 †Debet inquiri
quo gñe teli fuit
fcā pcuſsio. Nā
animus occidēdi
ꝓbaf ex qlitate pcutiendi. dēmus.n. i
ſpicere,quo gladio,baculo,aut lancea
& ſi talis pcuſsio fuerit fcā in capite,
aut in alia pte corpis,ga cū graue ſit in
ſtrumentū,non ſolet leuē plagā inferre
tū ēt rōne partis.ſ.capitis, in qua qs
fuit pcuſſus,in qua de modico quis ſo
let lædi letaliter,ut.c.ſignaſti.in fi.ex
tra de homicid.&.l.i.§.diuus.ff.ad.l.
cor.de ſica.&.C. eodem .l.i.&.iiij.
L ⁋Diffugientē.)†Vbi quis uiſus eſt fu
30 gere cū gladio euaginato, & ibi quis re
perif mortuus,ex hoc eſt homicidium
manifeſtū q ipſe fecerit, quia repitur in
31 actu ꝓpinquo ad ipm delictū, ꝑ.l.fur.
ff.de fur.†ad ꝓbandū autē illud mani
feſtum,& notorium ſufficiunt duo te
ſtes,ſicut duo pñt probare famam, vt
c.tam literas,extra de teſti.†Et ꝑ duos 32
teſtes probaf q ſeptem interfuerunt,vt
C.de bon.poſ.l.bonoꝝ.†per duos ēt 33
teſtes probaf ſub
ſcriptio trium, vt
C.de fide inſtru.
l.comparatiões,
&.C. de teſtib.l.
teſtium,& glo.in
c.dñs omnipotēs
§.quando autem
crimen eſt notum
iudici.ij.q.i.
⁋Ipſo intuitu.) M
†Si teſtis petat ſi 34
bi exhiberi rem,
uel perſonam, de
qua interrogatur,
ut illam cogno
ſcat, debet fieri
exhibitio perſonę
cum indumentis,
& qualitatibus
eius, ſecundum
Bartolum in.l.ſi
cum exhibuiſſent.
§.ante autem, nu
mero ſecundo.ff.de pnb.& uectig.&
l.ſtigmata,de fabricenſ.li.xi.C.†quia 35
ueritas magis oculata fide, quàm per
aures animis hominum infigitur, ut §.
fi.inſti.de grad.cognat. unde Hora
tius in arte poetica, Segnius irritant
animos demiſſa per aures,Quàm quæ
ſunt oculis ſubiecta fidelibus.† Plus 36
eſt ergo factis demonſtrare, q verbis
dicere.l.ſi tñ.§.ei qui.ff.de edil.edict.
⁋Prolixa barba.†)Vbi is,cui⁹ cā no N
xali actione agif eſt abſens, nec tenef 37
eius ñomen,ſed ignoraf, inquireñ eſt
de eius ſignis, q indumenta gerit, quā
faciē habet,an ſit iuuenis uel ſenex, vt
Bar.in.l.i.de mendicant.valid.li.xi.

berbis Cæſarie tõſa, & femo-
ralibus diſsectis: alius, & ter-
tius thorace rubeo, cũ caligis,
& calceamẽtis albis, nec rara
nec ꝓlixa barba. Præterea di-
ctũ Irũ poſt ſupra noĩatos li-
gneũ baculũ geſtantẽ à cruce
Tirouerí lata uia ſancti Ho-
norati ſolũ uerſus pœnitẽtiũ
Veſtaliũ cœnobiũ fugientẽ. O
In cæde fuerit, necne neſcire
oĩno. Tandẽ paulò poſt di-
ctos exãimes, & grauiter uul
neratũ Dauũ ad chirurgũ ba-
iulari, continuoq́; appari-
tores adfuiſse, qui mortuorũ
conſignarent frontẽ uiridi ce
ra, in ꝑtoriũq́; detuliſse. Atq;
famam eſse P dictos Thraſo
nẽ, & Caligulam iniquos, &
ſcelerosos, eos compluresq́;
alios ab illis occiſos. Sed
hoc ultimum ſe ſcire, uerum
ex auditu Q tantum. Hæc

C. & captus reus exhibẽdus eſt teſtibus
ad recognoſcẽdum ut .l. iij § ſiqs noxa
li. ff. ad exhi. & infra ſuo ordine dice-
mus, & poſſumus agnoſci ex aſpectu.
38 † Nã ꝑ caput, cujus ſit imago digno-
ſcimus .l. cũ qs.
ff. de rell. & ſum.
fun. & .l. itẽ apud
labeo .§. cũ qs .ff.
de interrog.

O ☞ Fugientẽ.) † Fu
39 ga.n. facit indi-
ciũ, vt ſupra dixi
maximè vbi inue
nit in actu ꝓximo
delicti. vt .l. lege
cor. ff. ad ſenat.
ſyll. ibi ✝. caueť.
vt de his q̃ añ. q.
habitã fugerũt .l.
iul. de ſicar. iudi-
ciũ fiat, ita vt ex
vinculis cãm di-
cãt, & cõuicti ꝑin
de, ac ſi ſerui pu-
niantur.

P ☞ Famã eſſe.) Te-
40 ſtis deponens ſuꝑ
fama dẽt noĩare,
à quibus audiuit
nec reqriť ꝙ noĩet
oẽs, ſed ſatis eſt
ꝙ noĩet aliquos,
& ab alĳs deqbus
non recordať, di-
eat ſe audiuiſſe,
vt Bar. in. d. l. de
minoř. §. plurium
nu. xxiij. ff. de. q.
41 † Quæro quot te-
ſtes requiranť pro
cõi opi. uel fama
glo. in. l. iij. §. idem diuus. ff. de teſti. di-
cit, ꝙ maior pars populi debet eſſe in il
la opi. ſed. l. i. C. de teſti. & .l. ſi arbiter
ff. de proba. vñr dicere, ꝙ omnium de
beat eſſe opin. Tñ ſecundum Bartol. in
d. l. de minore .§. plurium, dicit ꝙ ſuf-
ficit fama inter vicinos, & conſangui-
neos, per dict. gl. l. iij §. idem diuus, ibi
multoꝝ opinio q̃
hoc ſcire poſſunt.
ff. de teſti. † Quo- 42
modo autem te-
ſtes debeant depo
nere ſuper com-
muni fama, vel
opinio. do. gloſ.
in. c. i. de præſcr.
libro. vi.

☞ Ex auditu.) † Q
Hoc teſtimõium 43
de auditu alieno
non probat, vt
c. licet ex quadã,
& c. ſeries, extra
de teſtib. & .ff. de
aqua pluuia arcẽ.
l. ij. §. idem labeo,
& no. C. de teſti.
l. teſtium. † Si au 44
tem ſcriptura cõ-
tinens dicta teſtiũ
deperiret, & exta
rent qui dicerent
ſe vidiſſe aliquos
teſtes idoneos iu-
rare in cauſa, et ſo
lenniter examina
ri, & dicerent
ſe vidiſſe, tunc
eoꝝ teſtimonio
ſtandum eſſet, vt
no. ff. de teſt. l. cu
rent, & C. eod. l.
teſtium. † Et iõ u- 45
bicunq; dctm̃ te-
ſtis hẽt ſe in plus, ſed rõ teſtis hẽt ſe in
min⁹, vt hic, i ꝑdcã ďpoſitiõe. Tũc rõ
minuit dctm̃. Vel ſi rõ eẽt friuola, et ñ

cōcludēs tunc etiā trahit ad ſe dctm̄, vt
nō cōcludat, nec ꝓbet aliqd, vt hic i il
lis verbis, alios plures occiderunt, &
hoc ſcit eſſe veꝝ, qa dici audiuit. Et
46 hoc ꝓbaẗ ꝑ rōnem naturalē, † qa cū rō
ſit fundamentum
deſtructa rōne, de
ſtruiẗ fundamen̄.
vt Bal. in. l. con-
uenticulā. C. de
47 epiſ. & cle. † Si āt
dctm̄, & rō con-
grueret, & vtrun
que tendat ad ꝓ-
bationē, eſſet effi-
cax ꝓbatio. Si āt
neutꝝ tendat ad
ꝓbādum. tunc cer
tum eſt, ꝙ nulla
reſultat probatio
48 † qa ex imꝑtinen-
tibus nil ꝑtinens
p̄t reſultare, iuxta
no. i ſimil. in. l. i.
in prin. ff. de eden. vbicunq; ergo op-
poſitum eius, qđ teſtis deponit, non p̄t
ſtare cum veritate cāæ, ꝑ quā teſtis fun-
dat dctm̄ ſuū ibi nunꝗ teſtis ꝓbat, qa
ad conceſſionem cāæ imꝑtinentis vel
non inferentis, non ſequiẗ cōceſſio an-
cedētis. v. g. teſtis dicit, ſcio qa credo.
quia credulitas ſtat cum oppoſita veri
tate ſimul, id eſt, ſtare pōt, teſtis nihil ꝓ
bat. Nā poſsibile eſt, ꝙ ego credo, tn̄
non eſt veꝝ, vt no. C. de teſt. mili. l. de
49 tutela. † Sed vbi teſtis in dctō minus ꝓ
bat, in rōne vero probat efficacius, ſem
per attendiẗ rō. vt exēplum, teſtis dicit,
Credo, qa vidi & pn̄s fui, tunc ꝓbat vi
rōnis, quæ neceſſario infert ita eſſe &
fuiſſe. & ſic ratio eſt in teſte, quæ dat
eſſe rei, id eſt teſtimonio, vt not. C. de
teſtib. l. ſolā, & ff. de acq. poſ. l. ſi is q
animo. maior ergo difficultas, quæ ſit
in materia teſtium, eſt concludere ꝑ rō-
nem. † vn̄ ſi teſtis diceret ita, nihil ſcio, 50
niſi qa vidi contenta in articulo. illa rō
p̄ponderat dicto, qa probat veritatem
articuli, vt auc. ſed iudex. C. de epiſc.
& cle. dum dicit, dicāt quod nouerint
&. ff. de teſta. l. q
teſtamento §. i. &
ff. de teſtib. l. te-
ſtium, in verbo,
præſto fuerint, &
in verbo, ſub p̄-
ſentia. † Et not. ꝙ 51
ratio teſtis nō de-
bet eſſe idē quod
dctm̄, ſed aliud à
dicto. Et ſufficit,
ꝙ dictum ſit in ge
nere, & ratio fo-
ret in ſpē, vt not.
in. l. i. in gl. & ibi
Bar. ff. de except.
facit quidem not.
Bal. in. l. fi. ff. de
off. procur. Cæſ.

nec alia, aut plura ſcit, dixit, & uidit de expoſitis in libello diligenter auditus, interrogatus, & examinatus.

Secundus teſtis.

Lucius Licinius tonſor Pariſijs in dicto uico ſancti Honorati ſub interſignio Elementorū habitans triginta ſuæ ætatis annorum, uti refert, teſtis, ut præcedens, productus, A & iureiuran-

(Vt præcedens productus). † Quæri A
tur teſtis productus in iudicio, & non 1
citatus monitus iurat, & deponit, an
valeat eius depoſitio? Et primò videẗ
ꝙ non. l. presbyter. C. de epiſ. & cler.
nam vr̄ ſuſpectus, ex quo ſe ingerit, ꝑ
d. l. contrarium tamen determinatur.
nam eo ipſo, ꝙ iudex defert iuſm teſti,
tacitè videtur eum monere, ꝙ deponat
verum, per glo. in. l. poſt legatum §. is
verò. ff. de his, qui. vt indi. & ita ſentit
Bal. in. d. l. presbyter. † Quid autem ſi 2
teſtis citatus, vt veritas occultetur, no
lit cōparere? an ut falſus teſtis poſsit pu
niri? dic ꝙ non, vt Inn. in. c. i. extra de
fal. qa falſitas teſtis ē ꝓpriè periurium,
ſed talis teſtis nō eſt periurus, qa nō ac-
ceſsit ad iurandum, ſed ſm quoſdā te-
neẗ de falſo in gn̄e, quia facit ne veritas
appareat, animo occultandę veritatis,
quod nō crediẗ veꝝ, niſi fortè eſſet te-

ſtis rogatus, qui aſſumpſit ſibi offm̃ te
3 ſtificandi. † Nã poſt aſſumptum offm̃,
nõ debet tacere veritatẽ, vt. l. i. in prin.
ff. ad. l. Cor. de fal. Tñ ꝓbabilius ẽ di-
cere, ꝙ criminaliter puniaſ crimine ſtel
lionatus, & ciui-
liter teneaſ ꝑti, uel
reip. ꝑ actionẽ de
dolo, arg. eoꝝ, q̃
no. ꝑ Cy. in ti. de
ſepul. vio. et bal.
in. l. p̃sbyteri. C.
de epiſ. & cleri.
B ⁋ Iureiurando.)
4 † Quæro qd ſi ta
bellio negligens
fuit in faciendo iu
rare teſtes, vel o-
mittat iuſm, nun
qd teneaſ d falſo?
Primò vſ ꝙ nõ,
ſed debet ab offõ
remoueri. l. ſiqs,
ver. non ex mali-
tia. ff. de off. pſe.
præto. Dic tamẽ
5 ꝙ cõmittit falsũ † quia prætermiſsio-
ne ſolẽnitatis, falſum cõmittitur, vt
C. de teſta. l. iubemus, in fi. & facit. l.
i. §. q in rationibus. ff. de falſis, & bar.
in. l. ſi quis legatum. ff. eod. Et hoc iõ
eſt, quia iuſm teſtis eſt ſpeciale, & cau-
ſa immediata, & locus eſt concomitan
tia ſpecieꝝ, non generꝝ, vt. c. abbate ſa
nẽ, de re iud. lib. vi. Adeò ꝙ iuſm teſtis
eſt magis ſubſtantia, & materia, q̃ ſo-
lennitas. Ad hoc facit quod no. in cle.
6 ſæpe extra de ver. ſign. † Et ideo ſi nota
rius, vel graffarius omittat dc̃m iura-
mentum, tenetur ad intereſſe partis, nõ
ſolum ratione falſitatis, quæ eſt ſtudio
ſa mutatio veri, ſed ẽt rõne erroris, qa
error in graffario, & teſte, eſt lata cul-
pa, vt. l. fi. C. de magiſt. conue. Si aũt
ſcriptum ſit iuſm, vt hic, credit graffa-
rio teſtẽ iuraſſe, vt no. gl. in. l. Theopõ
pus. ff. de dote prælc. de quo ibi ꝑ bar.
⁋ Eoꝝ fuerit vicinus.) † Vſ ꝙ huic di C
cto teſtis non ſit ſtandũ, qa ꝑ nullũ ſen- 7
ſum corꝑis cãm reddit. Dic tñ ſtãdum
eſſe. ſufficit. n. ſen
ſum exprimere,
vel aliqd ꝑ quod
ſm cõiter acciden
tia, ꝑ ſenſum hẽaſ
notitia. qa eoꝝ vi
cinus eſt, vſ ſm
quod cõiter acci-
dit, vitã & mores
eoꝝ defunctoꝝ
cognoſcere, et per
viſum cãm reddiſ
ſe qd̃ vſ legibus
comprobatũ, vt
C. de i iteg. reſt. l.
tutela, &. ff. vn
de cognat. l. opta
ui. & extra de ꝑ-
ſcrip. c. quoſdam
&. c. fi. &. ff. loc.
l. dñs horreoꝝ, et
ff. de fund. inſtruc. l. ſi ita, in fi. † Et ꝑt 8
teſtis, & debet dicere, quod nouit. ſ. qd̃
ſenſu percepit, vt. ff. de teſta. l. q teſta-
ment. §. fi. &. l. i. ff. de flu. et ne qd i flu.
⁋ Nominari vidit.) † Quæritur an va D
leat hoc dc̃m teſtis cum magis auditu 9
q̃ viſu percipitur actus nominandi?
Rñ. Iaco. de are. & Cy. in. l. teſtiũ. C.
de teſti. & per Specu. in ti. de teſti. §. nũc
tractañ ver. de auditu, ꝙ appellatio ui
dendi, videtur cõmunis ad oẽm ſen-
ſum, quo aliqd ꝑcipiſ. Quotidie. n. di
cimus, vidi tale uinum eſſe dulce, & vi
di talẽ rẽ eſſe mollẽ. Sępe. n. dicimus,
manibus tãgere, id qd̃ non eſt tãgibile,
vt in epiſ. cano. Ioã. in ꝑn. ibi, manus
nr̃æ ꝑtractauerũt, q̃ ſunt de regno vitę,
ſed in nr̃am claram ꝑuenit notitiã &c. E
⁋ Horã nonã uesperi.) † Teſtis exami- 10

do [B] obſtrictus tactis dei ſa-
croſanctis euangelijs, dixit di
ctos conquerentes, & pariter
dictos defunctos probos, &
honeſtos nouiſse, tam intui-
tu, q̃ȝ conſuetudine: quòd a-
liàs eorum fuerit uicinus. [C]
Sed dictorum reorũ nullum
præterquã Thraſonem, Ca-
ligulam, & Annippum: quos
ſic biennio nominari uidit. [D]
Ad hæc die heſterna ſub horã
nonã ueſperi [E] audito clamo

re ſua è tonſtrina in uiã accen
ſa candela proſiliſſe, & circũa
ctis undique oculis aliquot
homines numero decem, aut
plures, mucronibus immiſsis
præcipitanter irruentes cum
hac adhortatiõe, occide mor
te dei Occide: ac crebris ictib'
pulſantes dictos Craſſũ, Plu-
tum, Xenium conſpexiſse,
Mox eoſdem Craſsum, Plu
tum, Xeniũ collapſos ad fon
tem crucis Tiroueri. Dauum
ſe, & magiſtrum Craſsum gla
dio defendentem:[F] & in ad-
uerſarios fortiter reluctantẽ:

natus ſup maleficio, ſi non eſſet interro
gatus de loco et tpe ñ ualeret eius dctũ
neq; depõ, ut no. bar. in. l. i. §. itẽ notañ.
ff. de aleato. & bal. in. l. conuenticulã.
11 C. de epiſ. & cle. nã in facto, † & actu
non reiterabili, vt
in homicidio req
rit ſcia tpis, & lo
ci, vt. c. teſtes. § fi.
iij. q. ix. ſecus aũt
in actibus reitera
bilibus, vt. c. ſup
eo, extra de eo, q
cogno. conſang.
ſuæ vxo. & gl. in
c. nihilominus.
iij. q. ix. & ẽt gl. i
l. ob carmẽ. §. ſi te-
12 ſtes. ff. d teſti. † Et
iõ teſtis interroga
tus ſup vno facto
ſi diſcrepet de tpe
& loco, repellit à
teſtimonio, vt. c.
teſtes §. fi. iij. q. ix.
F ¶ Defendẽtem.)
13 † Quærit qũo hic
teſtis, pbet defẽſio
nem, dic p eo ip-
ſo, q teſtis dicit
aliquẽ veniſſe cũ
cultello contra alterũ, q uenientẽ ſtatim
occidit, pbatur defenſio occidentis. vt
l. ſed & ſi quemcunq;. & ibi Bar. ff. ad
l. aquil. tangit per gl. in. l. ij. C. vnde ui
et. l. ſi ex plagijs. §. tabernarius. ff. ad. l.
14 aqui. † Sed talis defenſio debet fieri cũ
moderamine inculpatę tutelę, vt. l. i.
C. vñ vi. & l. vt vim. ff. de iuſti. & iu
15 re. † moderamen autem inculpatæ tu-
telæ, eſt offenſio circa defenſionem, &
dicitur moderata defenſio, qñ aliter qs
non pt euadere, ſiue pertranſire, quin
recipiat offenſionem, vt. d. l. vt vim,
& ibi Bar. ff. de iuſti. et iur. & l. ſciam

§. qui cum aliter. ff. ad. l. aqui. & gloſ.
in. l. i. C. vñ vi. Bar. in. d. l. ut vim, di
cit, † q ad maiorem cautelã, defenſor 16
debet clamare, ſuccurrite, vel occurri-
te, vt docet gl. in. l. iiij. ff. ad. l. aqui. et
in. l. furẽ nocturnũ. ff. ad. l. cor.
de ſica. Et adhuc
determinat Bart.
in. d. l. vt vim, † 17
q ſi quis ciuis in
ſua ciuitate eſt of-
fenſus, & potuit
fugere, & non fu-
git, quia timet ve-
recundiã in fugiẽ
do, optimè poteſt
ſe defendere, vſq;
ad actum occiſio
nis. quia eſt ma-
gna offenſa, &
uerecundia. † Sed 18
in illo qui non ti-
met verecundiã,
vt eſt Florẽtinus,
in quo non eſt ve
recundia, debet fu
gere, q ſi non fu-
giat (quod tardè
euenit) punitur.
Et hanc opin. po-
nit Cyn. in. l. i. C. vnde vi, & Bart. in
l. i. ff. eo. † Sed quæro, vtrum ob tute 19
lam alterius liceat alium offendere, vt
in tex. nro. Reſpon. affectionẽ conſide
rari dẽre. Nã iniuria fctã filio, fit pri, et
ſi fctã fuerit uxori, vr facta viro, vt. l.
i. ff. d iniur. Si fctã fuerit cõſanguineo,
vr fctã ſibi, ut. l. lex cor. ff. eod. & l. i.
ij. & iij. ff. de li. cau. & ſic fctã dño vr
fctã ſeruo, cũ bñficio affici hoiem iter-
ſit hois, affectiõis rõne. vt. l. ſeru9 ea le
ge. ff. de ſer. exp. & ff. d tut. & rat. diſ.
l. i §. ſed nõnullos. Et iõ his caſib9, licita
ẽ offẽſio p dfen. cõſaguineorũ uel dñorũ

vt.d.l.vt vim,iuncta glo. & ibi Bar.
19 † Qñ aũt offenſa eſt licita, defenſio de
facto põt prohiberi, vt bar in.l. facul-
20 tas,nu.iij.C.de iure fiſci,li.x.C. † An
aũt extraneo nõ coniũcto pro defenſio
ne alterius liceat
alium offendere?
dic ꝙ ſic, ſm Bar
to.ĩ.d.l.vt vim.
nu.vij.ff.de iuſt.
21 & iur. † qa cũ ſit
ꝑmiſſa defenſio,
pro tutela rerum
ſuarum, conuoca-
tis amicis,& vi-
cinis, vt.l.iij.&
l.cum fundus.ff.
de vi & vi arma.
Multò fortius ꝓ
corꝑe tuendo, vt
l.ſancimus in fi.
C.de ſac.ſan.ec.

cæſis,ac proiectis,interim rau
ca uoce clamantibus, atq; in-
uocãtibus mõ Deũ, mõ Ieſũ,
mõ amicos,mõ adiutoriũ,mõ
cõfeſſarium. Atq; ilico uicini
per altiores ædiũ feneſtras
ignita ſtramina undequaque
dimiſiſſe, ut dignoſceren-
tur interfectores,crebriſq; mi
cans erat ignibus ether. Præ-

22 † Cũ enim inter nos cognationem quã
dã natura cõſtituerit, qa oẽs ab Adam
deſcendimus, hoĩem homini inſidiari
23 nefas eſt,vt.d.l.vt vim. † Et ita videt̃
oĩs peccare,q ñ defendit aliũ,ſi põt, vt
gl.in.c.quãtæ,extra de ſen. exco. alle.
xxiij.q.iij.c.nõ inferenda &.c.vlti.Et
ſi non poſsit aliter defendere, ſaltem de
fendat clamore.Sed vr̃ ꝙ quis non te-
24 neat̃ aliũ defendere,ſi velit, † qa licitũ
eſt recipere pecuniã pro defenſione ali-
cuius, vt.ff.q̃d met. cã.l.metum.§.ſed
licet nõ repetit̃ ſi data fuerit, ut ibidẽ dr̃
&.ff.de dona.l.ſi pater.§.i. Ergo vnus
alium defendere non tenet̃,qa ſi ad hoc
teneret̃ pecunia repeti poſſet, cum inde
bitè exigeret, vt.ff.de cond. ob turp.
cãm.l.fi.Opinio tamen Ioã. eſt, ꝙ q
libet tenetur defẽdere aliũ per capitula p̃
dicta &.xc.diſt.c.p̃cipimus, &.iij.q.
25 i.c.nulli,&.c.ſeq. † Nec obſtat ꝙ dici
tur,q̃d põt dari pecunia ꝓ defenſione.
Nã & officiali datur pecunia,q tñ gra
tis tenetur impendere officium ſuum,
vt.xxiij.q.v.c.non ſanè.Et hoc perti-
net ad publicum ius,vt.i.diſ.c.ius pu
blicum,vñ ꝑꝑ publicã vtili. ampliãda
ſunt verba edicti, † quia fauore religio 26
nis multa cõtra rõ
nem inſtituuntur,
vt.ff.de religio.&
ſum.fune.l.ſunt ꝑ
ſonæ. Sed hæc ita
generaliter dicere
graue eſt, quoniã
poſſet aliqs pericu
lũ incurrere. † Vn 27
de alij dicũt, ꝙ ad
ſolos iudices vel
alios, qui habent
aliam poteſtatem,
pertinet, & nõ ad
alios, & ad hoc te
nentur ratione po
teſtatis,& non alij
vt.xxiij.q.iiij.c.forte, &.c.duo iſta
noia. Vñ ſi ego q non habeo aliquam
poteſtatem, video ꝙ qs vult verberare
clericum,ſiue percutere ſine meo conſi
lio,vel auxilio: non credo ꝙ ſum ex-
cõmunicatus,ſi nõ prohibeo illũ,licet
aliàs fortè peccem,quia ipſum non de
fendo,cũ poſsim, † pœna.n.nõ debet 28
amplius egredi,q̃ delictũ reꝑiat̃, vt ex
tra.q̃d his q̃ fiũt à maio.par.c.i.c.q̃ ſunt
&.C.de pœn.l. ſãcimus. Et q̃d dicit,
q cũ poſſum intellige de his qui ratio-
ne ptãtis, quã habẽt in illos, ad hoc te-
nẽt,aliàs cõſentire vident̃, & p̃ſtare au
ctoritatẽ,ſi vident illum,& nõ ꝓhibẽt
† Alia ẽ ꝓhibitio ſociorum, & aliorum qa 29
illi ſolũmõ admonẽdi ſunt verbis, ſed
nõ factis, vt dr̃ H.lxxxiij. diſ.c.error,
ar.contra.xxiij.q.iij.c.non inferenda.
Vbi dr̃, ꝙ tenent̃ iniuriã ꝓpulſare à ſo-
cio,ſed ibi exponit̃,ſi p̃t.i.ſi eſt in ptãte
cõſtitutus.Et ſi tenear iniuriã ꝓpulſar̃,
nõ tñ ſũ ꝑꝑ hoc excõicatus, † nã null9 30
eſt

terea inter homicidas cognouiſſe G ſupra noĩatos Traſonẽ, Caligulã, et Anippũ enſes exertos circũferẽtes cũ cæteris cõſcijs, & participibus hac atq; illac à cæſis curſitãtes: nõ nullos, ꝑter Traſonẽ, Caligulã, et Anippũ agnoſcere ſi ſiſterent, & oñderent, quorũ unus erat ꝓlixa barba, & crinibus tõſis, caligis ꝑtim rubeis, ꝑtim croceis. Alius thorace rubeo, & caligis albis. Hæc teſtatus eſt, & dixit plura alia neſciẽs, ď oĩbus q̃rimoniæ articulis, ſiue capitulis diligẽter ꝑcũctatus, iuratus, auditus, atq; examinatus.

Tertius teſtis.

Claudius Cornelius ĩ foro Lutetiano (noĩant caſtelletũ) ꝓcurator ĩ quadriuio Guillorio habitãs, q̃dragenarius, uti affirmat, aut circa, teſtis ꝓductus, & iuratus ut ſuprà ďt defunctos recitatos tã uiſu, A q̃;

eſt excõicatus ſs ex ſcõ aiterius, niſi participãdo, vel in locutione, vel in orõne, aut in crie, vt. c. ſup, extra de ſentẽ. excõ. vel niſi mãdatũ, vel auctoritatẽ ꝓſtiterit, vt. c. mulieres, eodẽ ſed is nullo tali mõ ꝑticipat. Et capitula, q̃ iducit Ioã. ꝓ ſe loquunť de ꝑlatis. Hæc. d. gl. in d. c. q̃tę, extra de ſen. excom.

G ¶ Cognouiſſe.) Iſta depoſitio cõcludit cũ ſuꝑiori quo ad noiatos Traſonẽ Caligulam Annippum.

31 † Qď de neceſsitate fieri decet, vt Bal. i. l. non hoc C. vñ legit. alleg. l. non oium. ff. ď legib. & l. fi. ff. ď of. procu. Cæſa.

32 † Et talis ꝓbõ, q̃ fit ꝑ duos teſtes ď ꝟitate dr̃ eſſe mitior, & ſufficit in ciuili, & criali. l. vbi numerus. ff. ď teſti. In criali tñ facilius elidiť, q̃ꝑ i

33 ciuili, † qa ĩ criali dñt eſſe teſtes omni exceptione maiores, vt. l. fi. C.

34 de probat. † Sic in probbatione ꝓſpectiua, ſiue intuitiua, qñ teſtes ďponẽtes viderũt fcm̃, et deponũt de hoc ĩ ſufficienti numero, et qualitas teſtium eſt approbata in iure, tunc talem probationem, appellamus pleniſsimã, qa q̃cq̃d ei ãdiũgiť, ſuꝑuacuũ reputať, de quo talis dať regula, ꝙ ſi conſtat de crie ꝑ hunc modũ, non reperiť negatiua ꝓbatio in cõtrariũ, vt Bal. in. l. ſciãt cuncti. C. ď ꝓ. & extra ď ꝓba. c. ad nr̃am.

¶ Tã viſu.) † Teſtes debent cognoſcere ꝑtes, & illis eſſe notæ, vt. l. ſcimus. §. ꝙ ſi ignarus in verbo ibi, teſtibus videlicet aſſumendis, qui heredem cognoſcant, iũcta gl. in. d. ver. cognoſcãt. C. ď iure delib. regula aũt eſt, † ꝙ vbicũq; teſtis nõ teſtificať de fctõ eius cõtra quẽ produciť, eius teſtimoniũ valet, licet nõ cognoſcat eum cõtra quẽ ꝓduciť, ꝟ. g. teſtis deponit me tunc tꝑis fuiſſe abſentẽ, cũ tale q̃d fieret, etc. † Similiter ĩ actiõe reali nõ regriť ꝙ teſtis cognoſcat illũ, cõtra quẽ eſt ꝓductus, ut ſi deponat in rei uẽdicatione, q̃ ꝑ me cõtra teſtẽtaĩ poſſe diſſe me. x. vel. xl. annis, ſufficit cognoſcere tm̃ producentẽ. Si verò teſtis deponit ď fctõ eius

(Margin: A 1, 2, 3)

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

conſuetudine nouiſſe: ſed de reis nullum, déptis tñ nobili Girardo Milone, & duobus eiuſdẽ famulis, quos tm̃ de facie cognoſcit: quorũ unus eſt ætatis .xxv. anno. alter uerò xiij. [B] aut circiter. Inſup nudiuſtertius prãdẽdo ĩ parui cerui diuerſorio huius urbis, propè palatiũ cũ aliquot ſuis cliẽtulis, quorũ in p̃ſentiarũ nõ me minit, [C] uidiſſe dictum Mi-

cõtra quem eſt productus, vt ſi dicat,
& deponat te vulnus tali intuliſſe, vel
quid dixiſſe, tunc teſtis debet cognoſce
re illũ cõtra quẽ ꝑducit, ut gl. i. l. teſtiũ,
verſic. q̃ta fides. ff. de teſtibus. & glòſ.
in dicta .l. fina. §.
ꝙ ſi ignarus. C.
de iure delib. cũ
iuribus ibidem
alleg.
B ▽ Tredecim.)
4 †Probatio ętatis
fit duobus mo-
dis, vno mõ ꝑ te-
ſtes de veritate.
Alio mõ ꝑ aſpe-
ctũ. Quo ad pri-
mum remitto ad
Barth. in. l. de ęta
te. ff. de min. quo
aũt ad ſm, ſcilicet
de ꝓbatione æta-
tis, q̃ fit ꝑ aſpectũ
vr̃ debere fieri per
iudicẽ, vt. ff. de
mino. l. minor. xxv. ann. adito p̃ſide
ex aſpectu corꝑis, &c. non aũt ꝑ teſtes
vr̃ poſſe ꝓbari, qa minor ætas non vr̃
vñ ſi teſtis deponeret ꝑ aſpectũ eſſet ma
5 gis iudex, ꝙ̃ teſtis, †cũ d̃põeř dẽat d̃ his
q̃ ꝑcipiũtur ꝑ ſenſum corporeũ, ſm In
no. in. c. cũ cãm, extra de teſti. &. C. de
teſtib. l. teſtiũ, &. ff. de teſta. l. q teſtõ,
6 in fi. dic tñ ſm Bar. i. d. l. de ætate, †qđ
percipere per ſenſum corporeũ, ſine in
7 dicio alterius nõ ſufficit. † Et iõ ĩpube-
res, licet ſenſu percipiãt, tñ qa ĩtellectus
nõ iudicaret ꝓpter ætatis defectum, nõ
ſunt idonei, vt. l. lex iulia. ff. de teſti.
8 &. l. i. C. de fal. mone. †Itẽ ſubſtãtia
rei, vel perſonæ nũquã percipiť per ſen
ſum corporeũ immediate. Vnde ſi tu
diceres, ꝙ hoc ſcãnũ eſt de ligno, qua-
re? qa vides lignum, ĩpropria eſt locu
tio, nã tu vides colorẽ, q in obiecto vi
ſus, ex colore iudicas, ꝙ eſt lignum vñ
iſtud percipis iudicio intellectus, ꝑ co-
lorẽ repræſentatũ in intellectũ per viſũ
et iõ licet hoc nõ percipiať imediatẽ per
ſenſum, valet teſtimoniũ, vt in auc. de
teſtib. §. & licet, &
C. de teſt. l. teſtiũ,
cũ auc. ibi poſita.
† Teſtes igiť p̃nt 9
ꝓbare ætatẽ ꝑ vi-
ſum, & aſpectũ
vt hic. † Nã in eo 10
qđ eſt cognoſcibi
le ꝑ aſpectũ, ſcđm
cõem hoium no-
titiã, in eo eſt ſuffi
ciens redditio rõ-
nis in teſte ꝑ aſpe-
ctũ, licet iſtud cõ-
ſiſtat in iudicio in
tellectus. tex. eſt i
l. pediculis §. ner-
ratius. ff. de aur.
& argen. lega. &
C. de can. fru. vr.
Ro. l. i. lib. xi. C. ibi iſta teſtatio p̃ſens
aſpectus ꝓbet nihil in his eſſe vitij &c.
† Et ſic teſtis ꝑ aſpectũ reddit ſufficien 11
tem rõnem, & facit plenã fidẽ, hoc pro
bať i. l. de ætate, i fi. ff. đ min. xxv. an.
▽ Meminit.) † Obliuio i teſte nõ ẽ lata C
culpa, qa licitũ eſt, et ſi nõ recordať, di 12
cere nõ recordari, ꝑ no. Bar. i. l. i. §. ſi qs
ff. quẽad. teſ. aper. † & eſt ẽt multũ ex- 13
cuſabile dictũ teſtis, ſi dicat ſe ñ recor
dari de tꝑe, vt Inn. in. c. qualr̃ et qñ, ex
tra de accu. † Si ãt eſſet q̃ſtio de facto ip 14
ſius teſtis, certũ eſt, ꝙ debeat recordari
eſſe certus, & memor eorum, quæ
fecit vt nota. Barthol. in. l. filio. ff. de
adimendis legat. † Aliàs non red- 15
dens cauſam concludentem, quare nõ
recordetur, tenetur pœna falſi, ſicuti ſi
deponeret tacita ṽitate, vt. l. p̃sbyteri,
& ibi Bal. C. de epiſ. & cleri. Si verò

lonem,in alia diuerſorij menſa, pariter prandenté cũ quibuſdã alijs ſibi incognitis, & inter alia ſuis ſodalibus narrãtẽ cãm,quæ agitata fuerat inter tunc uiuentes, & nunc defunctos Plutum, Xenium, & ſe, aſtu & uerſutia dicti tunc uiuentis, & nũc defuncti magiſtri Chryſoſtomi Craſsi in parlamento aduocati,cecidiſſe. Præterea per ſanguinem Chriſti deierantẽ,ante elapsã hebdomadam ſe de aduerſarijs uindicaturum: [D] eóſque nulla alia quàm ſua manu morte pituros, [E] audiẽtibus

eſſet probabilis cauſa obliuionis, non
puniretur teſtis,vt Bal.in.d.l.presbyteri.
16 † Et debet teſtis magis recordari de
loco,& de perſonis,ꝙ de die, & tpe,
ibidem Bal.& Inno. in.d.c.qualiter.
D ⁋ Vindicaturum.)
17 † Regulariter iudiciorum
vigor,iuriſq́ publici tutela in medio videntur eſſe
conſtituta, ne
quiſquàm ſibiipſi
permittere valeat
vltionem .l. nullus.C.de iudęis,
18 & cæli. † Caſu
tamen, quo quis
eſſet implicitus
ſceleribus,necuellet venire coram
iudice, nec iudex
poſſet eum cogere,tunc permiſſa
eſſet propria vltio offenſo,ut gl.
in.d.l.nullus, cũ
pluribus iurib.
ibidem allega.
E ⁋ Perituros.)
19 † Hic ſunt minæ
præcedentes, quę
faciunt præſumptionem contra Girardum Milonem, vt Bal.in.l.pacumeuius.ff.de hæredi.inſtitu.& arg.l.ſi hi
qui adulterij.C.ad.l.iul.de adulte. &
ff.mandat.l.ſi verò non remunerãdi,
&.ff.de repud.l.iij.& ad leg. iul.maieſta.l.famoſi. Contrarium tamẽ videtur,
20 † quia ſæpe minus faciunt homines,qui magna minantur, argumen.l.
metum.ff.quod met.cauſ. Sed in hoc
diſtinguendum eſt, an dictus Milo ſit
21 bonæ famæ, vel non. † Primò caſu ſi
ſit bonæ famæ,& grauis perſona, non

præſumitur,quia qualitas vitæ præcedentis elidit huiuſmodi indicia, vt extra de præſumptio.c.cum in iuuentute,&.ff.de re milita.l.non omnes.§.à
barbaris. † Ideò iudex ampliorem rei 22
veritatem inquireret,vt.C.de accuſat.l.ſinguli. † Se 23
cundò caſu ſi ſit
malæ famæ præſumitur feciſſe.ff.
de ſuſpe.tu.l.iiij.
&.C. ſi quis imper.maled.l.i.dũ
dicit ex perſonis
dicta penſemus,
&.ff.de actio.&
obliga.l.fina. † in 24
tellige tamen ſi prę
libatus Milo erat
malus in eodem
genere mali, et malæ famæ, in eodẽ
genere malitiæ, vt
quia erat homicida,vel percuſſor,
& ſolebat perducere minas ad effectum,vt.d.l.non
omnes.§.à barbaris,verſi.ſi autem
emanſor,& Bart.
in.l.fi.ff.de quæſtio.et Abb. in.c.iij.
loco,extra de proba. E diuerſo autem
contra eum non præſumitur, vt quia
erat meretricator,vel latro, aut fur,et
ideo glo. in.d.l.pacumeuius † diſcu 25
tit,ꝙ cõtra aliquem pręſumitur, quia
ſolitus eſt talia comittere,ſiue facere.
Nam ex diſsimilibus non ſumeretur
coniectura,facit ad hoc.ff.de excuſa.
tuto.l.ſpadonẽ.§.quod nimium, vbi
infamis,non tamen ſuſpectus in tutela,quia non eſt in eodem genere malitiæ,& facit. C.de probat.l.iubemus,

duobus eiuſdē ſeruis ante cō-ſpectum ſtātibus, & ei mini-ſtrātibus cū nōnullis alijs fa-mulantib', & aſsiſtentibus. de inde heſterna die ueſperi ſub horam nonam à domo ſui cu iuſdam amici in platea ſcho-læ .S. Germani Antiſsiodo-rēſis habitātis, in ſuā redeū-do obuios habuiſſe Milonē, & eius ſeruos accelerantes à cruce Tirouerí p̱ mediū uici arboris ſiccæ, ac inter fugien dū, F ſanguinolentos G enſes tunicis abſtergentes lucæ ar-dentis tedæ, q̃ ſuus circūfere-bat puer uidiſſe, iactantémq; dictū Milonē hæc aut ſimilia ut illi dignè mulctati ſunt, ſte ti p̄miſsis. audita ſimiliter & hæc à puero Dauide Dama, putare H demū hodie uulgò ferri dictos defunctos à dicto Milone, aut ab alijs eius cā, & ſuaſu ſupiori nocte interē ptos iuxta crucē Tirouerí. Et hæc, nec plus, aut alia dixit.

Quartus

&. ff. de eden. l. ſi quis ex argentarijs §.
26 ij. † Eſt ergo hic tantum indicium me
dium intellectuale veritatis eliciendæ
ex ſingulari circunſtantia inſurgens,
27 vt. C. de rei vendi. l. indicia. † Et dicit
indicium ab indi
cando, quia in-
dicat, & demon-
ſtrat, vt. c. ex ſtu
dijs, de præſum.
28 extra. † Eſt tamē
notādum q̄ quā
do ex p̄ſumptio-
ne hominis pręſu
mitur contra ali-
quē propter ma-
lam famā in eodē
genere malitię, p̄t
admitti probatio
in cōtrarium, vt
extra de ſpon. c.
cum in tua, et. ij.
q. v. c. presbyter
&. c. ſi mala fa-
ma, & extra de
purg. cano. &. c.
cum. p. &. ff. q̄d
met. cau. l. nō eſt
29 veriſimile, † &
contra præſum-
ptionē veriſimilē
inducūtur teſtes,
vt. c. quia veriſi-
mile, extra de prę
ſum. fortius ergo
eſt inquirendum
de maleficio, vt
d. l. ſinguli. C. de
accuſa.
F ⁋ Interfugiēdū.)
30 † Fuga eſt aliud
indiciū, vt. d.
l. cornelia. ff. ad
ſenatuſcon. ſyll.
Fuga ſiquidē ac-
cuſat fugientem, vt in auct. de teſtib.
§. ſi verò noluerit, † & fugiēs habetur 31
p̱ cōfeſſo, vt. C. de aſſeſſo. l. iij. vnde
ſua ſciētia & fuga eū cōdēnat, vt. ff.
de ſuſ. tut. l. impuberibus in fin. ff. de
teſti. leg. iij.
⁋ Sāguinolētos.) G
† Delatio gladij 32
poteſt eſſe indiciū,
quòd lex præſu
mit ad malum, vt
C. ut armo. vſus.
l. vna lib. xi. & in
auctен. de armis,
columna ſexta.
Sāguinolētia gla
dij dicitur aliud
indicium, ex quo
capitur coniectu-
ra ſicut & aliàs.
ff. de donat. inter
virum & vxo. l.
vtrum.
⁋ Putare.) † Di- H
citur quantum ad 33
iuris effectum, q̄d
iuſta ratione pu-
tatur, vt. l. cum q
dam. §. i. ff. de acq
rend. hæredi. ibi,
quod ſupereſt. Iu
ſta autem ratio eſt
ſi illud dicatur ab
eo de cuius facto
agit: quod enim
aſſerit, credere vi-
det, vt. d. §. i. ibi,
q̄ ſi putetur, niſi
dictis ipſius habe
at cōmunem opi-
nionem cōtrariā,
vt. d. § ibi, quid er
go ſi ipſa. † To- 34
tiens igitur ei ſua
præſumptio pro-
ficit,

ficit, quotiens concurrit cum veritate,
vt. d. l. cum quidam §. quod dicitur,
ibi, totiens igitur. ff. de acquiren. hære
35 dita. vide Barto. ibidem. † Si tamen
teſtis diceret, & deponeret aliqua ve-
ra eſſe ſimplici-
ter, quia ita cre-
dit, non eſſet eius
dicto ſtandum,
quia magis iudi-
caret, quàm teſta-
retur, niſi cauſam
propter quam cre-
dit, ſufficientem
annectat, vt Cy.
& Iaco. de are. in. l. teſtium. C. de teſti.
poſt glo. ibidem.

Quartus teſtis.

David Damas domeſticus dicti Cornelij, annorum ætatis ſuæ tredecim, teſtis, ut præcedentes, productus, ſolito

A [Aetatis ſuæ Tredecim.) hic † teſtis
1 vr̃ reprobari à iure defectu ętatis, quia
in criminalibus teſtes debent eſſe maio
res viginti annis, vt lege in teſti-
monium, in fine, iuncta. l. pręceden.
ff. de teſtib. Dic, ꝙ licet memoratus te-
ſtis ſit ſuſpectus ad teſtimonium feren
dum, temen concludit eius depoſitio.
quia eſt conformis præcedenti depoſi-
tioni habili. Ita ꝙ ſi præcedens depoſi
tio reperiatur omni exceptione maior,
ſcilicet ſine obiectione, & reprobatio-
ne, iſta vltima inhabilis depoſitio ſup-
plebitur per habilem, vt not. Bal. in. l.
ſi quis. §. quid enim, in princ. ff. de eden
do, & Iaſon in. l. cunctos populos, co
lum. xij. verſi. ſic. iſtam regulam ponit
Bal. in. ij. lectura. C. de ſumma trinita.
2 & fide catholica. † Nam propter com
munionem, & ſocietatẽ inhabiles gau
dent priuilegio habilium, vt eſt tex. in
l. ſi communem fundum. ff. quemad.
ſerui. ami. & Boerius in titulo de iuriſ
dictio. omnium iudicum § ix. gloſ. iij.
Dic etiam quòd licet ſit inhabilis per
ſe, tamen facit indicium, etiam licet ſit
impubes, dumtamẽ ſit doli capax, vt
glo. in. d. l. in teſtimonium, & l. fi. ff.

de liberali cauſa. † Impubes ergo, vel 3
paruulus teſtis eſſe non poteſt, ideo qa
omne quod teſtibus aſtipulatur id iu-
rationis adiectione affirmare debent,
vt. c. i. xxij. q. i. & c. quãquam. xiij.
queſtio. ij. † Sed 4
paruuli, ſiue pueri
ante annos qua-
tuordecim nõ co-
guntur iurare, qa
ſine ætate rationa-
bili ſunt vt capi.
paruuli, & c. pue
ri. xxij. q. v. igitur
non poſſunt eſſe te
ſtes, † quia iuramento debet adeſſe iudi 5
cium, vt. iij. q. ij. c. i. verum hæc ętas
neſcit quid agat, vt. C. de falſ. mone. l.
prima, † nec poteſt impubes peierare, 6
vnde ſacramentum calumniæ præſta-
re non poteſt. l. qui iuraſſe. ff. de iureiu
ran. poſſet tamen dici, ꝙ ſi impubes ſit
doli capax, quia tunc calumnioſè qd
petere põt, vt extra de delic. puer. c. i.
tunc ſi nouerit veritatem, bene poterit
pręſtare ſacramentum calumniæ, arg.
C. de iureiu. propter calũ. dan. l. ij. §. i.
De ueritate verò dicenda tenet iurare.
† Nam ab impuberibus, & timidis ſu 7
mitur initium queſtionis. l. vnius, in
principio. ff. de quæſtio. † Item impu- 8
bes ferula percutitur pro veritate dicen
da, vt. ff. ad ſylla. l. i. §. impubes, & te-
net confeſsio, quam facit, licet contra
eam poſſet reſtitui, vt. ff. de confeſ. l.
certum §. pen. quod falſum eſt niſi eſſet
doli capax, vt. d. c. pueri, et. c. paruuli
xxij. q. v. † hoc autem certum eſt, ꝙ ſi 9
quis ſponte receperit iuramentum mi-
noris valet, & tenet tale iuramentum
minoris, vt. d. l. qui iuraſſe. ff. de iure
iuran. † Item in caſu poteſt quis con- 10
ueniri ratione iuramenti quod præſtitit
dum eſſet impubes, vt ſi quis impubes
iurauerit ſe pſtaturum operas, ipſe pu-

iureiurando de dicenda ueri‐
tate interpoſito, dixit ſe nul
los cognoſcere nec accuſato
res,nec reos,præterquam Mi
lonem,eiusq; duos famulos,
& illos de facie tantùm. Ac à
tribus diebus cum præcedēti
teſte magiſtro ſuo prandio
interfuiſſe,[B] in parui cerui cau
pona,ubì itidem in alia mēſa
cum pleriſque alijs incogni‐
tis accumbebat Milo , qui
inter alia uerba ad ſuos fa‐
ciens,in hæc prorupit, in ap‐
pellatiōe apud ſubſellia lilia‐
ta ĩter Plutũ, & Xeniũ ac me

bes factus bene conuenitur de hoc iura
mento, vt. ff. de libe. cauſ. l. fi. in fine.
Quòd ſi peierauerit , talis pœnitentia
erit ei imponenda qualis, & de adulte.
& de fornicatione , & de homicidio
ſponte cōmiſſo,
& de cæteris cri‐
minalibus vitijs,
vt. c. fi. xxij. q. i.
11 †Et qui ſemel pe‐
ieratus fuerit, am
plius teſtis eſſe nō
poteſt, nec ad ſa‐
cramentum acce‐
dere , nec in ſua
cā, nec alterius po
terit eſſe iurator,
vt. d. c. paruuli.
12 xxij. q. v. †& ſi te
ſtis in criminali
depoſuerit fal‐
ſum, punitur pœ
na talionis, vt. ij.
q. iij. §. i. in glo. or
dinaria, et eſt tex.
in. l. i §. i. ff. ad. l.
cornel. de ſicar.
13 vbi dicit Bar. †ꝙ
eadem pœna pu‐
nitur poteſtas cō
pellens teſtem ad
dicendum falſum quod eſt notandum,
14 †Item ſi iudex deprehendat teſtem in
falſitate , non eſt neceſſaria citatio. ex
quo eſt teſtis præſens, & ad hoc. C. de
teſti. l. nullum , & quod not. ff. de his
15 qui not. infa. l. ictus fuſtium. †Si nau‐
tem teſtis, qui falſum depoſuit, ſit ab‐
ſens. & falſitas liquet iudici, non tamē
poterit teſtem falſidicum condemnare
ſine citatione, quia quando factum eſt
tale, in quo certæ perſonæ condemna‐
tio exigitur, tunc quantumcūq; ſit iu‐
dici notorium delictum tamen non po
teſt procedere ad condemnationem, ni
ſi præmiſſa citatione, vt. ff. de re mili‐
ta. l. iij. §. ſi ad diē. † Et in iſtis notorijs 16
non eſt neceſſe , quòd ſententia feratur
in ſcriptis, vt not. in auc. vt iudic. ſine
quoquo ſuffr. §. ne
ceſsitatem. Si autē
aliquod factum
eſſet notorium ,
in quo non exige‐
retur condemna‐
tio, ſed alia ordi‐
natio, vel inhibi‐
tio, verbi gatia,
ſtatutū eſt factum
in aliqua ciuitate
contra libertatem
eccleſiæ, tunc ſupe
rior poteſt ex offi‐
cio inhibere, et mā
dare ne obſeruet,
licet neminem ci‐
tet ſm Archi. ij. q.
i. c. lotharius.
¶ Interfuiſſe .) B
† Teſtis qui dicit 17
aliquid ſcire, quia
preſens fuit , vel
quia interfuit, nō
videtur probare.
Nam per ſenſum
nullam cauſam reddit , & poteſt eſſe,
quod fuerit præſens, non tamen vidēs
neq; audiens, vt. C. de erro. aduo. l. i.
& ibi glo. & Ioan. And. in. c. præſen‐
tium, de teſtib. lib. ſexto , & Specula.
eodem titu. § i. verſi. item ꝙ non prohi
bet. Hoc tamen non obſtante ſciendū
eſt ꝙ probat. quod enim dixit ſe præ‐
ſentem ſcire, creditur per ſenſum, cū nō
ſit interrogatus vlterius. Non enim po
tuit ſcire ſe præſentem fuiſſe negocio,
niſi id intellexiſſet. hoc etiam imperiali
conſtitutione probatur, quæ dicit vali

dum eſſe eius teſtimoniũ,qui ſub præ
ſentia ſua dicit debitũ eſſe ſolutum,vt
18 C.de teſti.l.teſtium. † Et licet teſtis de
beat cauſam ſui teſtimonij facere mani
feſtam, vt.l.ſolam.C.de teſtib. & in
auc.eodem.§.& licet quod interpretatũ
eſt.hoc tamẽ intelligendum eſt,ſi fuerit
interrogatus de cauſa ſcientiæ,vt dict.
iur.not.in .c.cauſam, extra de teſtib.
19 Sin minus,ſtabitur verbo ſuo, † quia
verboſus eſſe non debet,vt.l.inſtrumẽ
torum.C. de precib. imper. offer. Si
autẽ interrogatus de cã ſcientiæ reſpon
diſſet,ſcio, quia ſcio,vel quia ſic eſt,
eius dicto non eſſet ſtandum,cùm eſſet
20 eadem ratio cum dicto. † Nam dictũ
debet probari per aliud manifeſtiꝰ eo,
vt Innoc.in.d.c.cum cauſam, extra
de teſtib.&.ff.de petit. hæred.l.pro hæ
rede,& no.ff.de offic.procu.Cæſa.l.
21 ſi.in princ.† Quòd ſi teſtis ſtudiosè nõ
reddat rationem,& cauſam cõcludẽtẽ,
tenetur pœna falſi,ſicut ſi deponeret ta
cita veritate, vt.l.presbyteri, & ibi
Bal.C.de epiſ.& cleric. Secus ſi ex ſui
ſimplicitate fuerit locutꝰ,ſicut plerũq;
ruſtici,qui neſciũt melius reddere cau
22 ſam ſui dicti † quia tunc nõ habet locũ
pœna falſi, vt not.ff.de his,qui not.
infa.l. Lucius, & ibi glo. notab. ad
23 hoc.† Teſtis igitur. vbi poteſt, debet
reddere rationem,& cauſam ſui dicti,
ſi ſit interrogatus: aliàs eius depoſitio
valet, ſine redditione cauſæ, vt glo.
iij.q.iij.§.Item ſolam,&.l.de pupillo
§.qui opus,ibi, idcirco non exigitur.
ff.de noui oper.nũciat.& Bar.in auc.
de teſti.§.& licet,nu.v. Sed hoc verum
in ijs,quæ poſſunt percipi ſenſu corpo
reo, putà ſi teſtis dicat, quod vnus de
poſuit pecuniam, & ſimilia. Sed ſi red
dat teſtimonium ſuper eo, quod ſenſu
non percipitur, vt putà ſi dicat teſtis
Titium dominum talis rei, tunc non
probat,niſi reddat cauſam dicti ſui,po
ſito quod de cauſa non interrogetur.
† Ratio,quia teſtis debet deponere per 24
ſenſum corporeum , vt Bartol.in au
cten.de teſtib.§.& licet, numero ſexto.
alleg.l.qui in te,in fine.ff.de teſtamen.
&.l.i.ij.reſpon.ff.de his,quæ in teſta.
del.facit quod not. in.l.teſti.C.de te
ſtib.& ibi per docto. † Sed cum teſtis 25
dicit,quòd talis eſt dominus, non per
cipit iſtud ſenſu corporeo, ſed per intel
lectum,& tunc teſtificatur de eo,quod
eſt ius,non de eo quod conſiſtit in fa
cto.vt Barto.in dicto.§.& licet, in au
cten.de teſtib.ita determinat Innocen.
in dicto capitulo cum cauſam,& Spe
cula. in titu. de teſtib.§.nunc tractan
dum, verſicu. vt autem pleni,vſq; ad
ver.porrò, ſic teſtimonium probato
rium non requirit cauſam, ſi teſtis non
interrogetur de cauſa de ijs,quæ ſunt fa
cti ſenſibilis , quæ intuitiuè compre
henduntur. † Non dico in ijs, quæ 26
ſunt iuris, in quibus ratio debet eſſe
coniuncta cum ſenſu de neceſsitate,
aliàs non fit probatio,vt.d. Innocen.
in capitulo cum cauſam, extra de teſti
bus,dic tamen, quòd duo teſtes red
dentes legitimam rationem præualent,
& præponderant totidem teſtibus di
centibus vera eſſe , tamen non inter
rogatis de cauſa , quia vera reddi
tio cauſæ præponderat cauſæ præ
ſumptiuę . † In ijs autem , in qui 27
bus concluditur ſolum per viam iu
ris , & rationis , & non per ſen
ſum merum corporeum , eſt certum,
quòd ſine redditione cauſæ , non
reſultat probatio teſtium, vt Inno
centius in dicto capitulo cum cau
ſam , de teſtib.

examinata euictus ſum. Sed per ſanguinē Chriſti,[C] antè, quàm elabatur, hæc præſens hebdomada, eos de illa illata iniuria ulciſcar, [D] maximeq́; magiſtrum Chryſoſtomum aduocatum, cuius opera, & aſtu facta eſt: ne me ípunè illuſerít. Pol hi tres hac mea manu, nec alia uitam finiét, uixq́; euadét ubi íuenero. Die autē ſequēti ad nonā circiter noctis horā quū exiret domū, ubi cœnauerat eius magiſter, lumine tedæ lucentis, quam præferebat, dictum Milonē à cruce Tirouerí accelerātem, ac nudum enſem, & cruentum ueſte abſtergentem, paritérq; duos famulos pone ſequentes cum eductis gladijs uidiſſe: inſuper audiſſe eundem Milonem apud illos gloriantem, næ hi ut decebat accepti ſunt, & dignas facto pœnas

C Per ſanguinem Chriſti.) †
28 Blaſphema verba, & ſacramenta de Deo, neq; per capillos, & caput, & his proxima verba (Deum ad iracundiam prouocando) iurare non licet, propter enim talia delicta, & fames, & terrgmotus, & peſtilentiæ fiunt. Si enim cōtra homines factę blaſphemiæ impunitè non relinquuntur, multo magis, qui ipſum Deum blaſphemant, digni ſunt ſuplicia ſuſtinere. Quoniam primū quidem indignos ſemetipſos faciūt Dei miſericordia. Poſt hæc autem, & legibus conſtitutis ſubijciuntur tormentis. Nāq; comprehenſi vltimis ſubdunt ſupplicijs, vt non ex contēptu talium inueniatur, & ciuitas, & reſpublica p hos impios actus lædi, vt in auctẽn. vt non luxu. ho. contra natur. col. vi. vnde dominus ad Moyſen. Qui blaſphemauerit nomen domini morte moriatur, lapidibus eum opprimet omnis multitudo populi, ſiue ille ciuis, ſiue pegrinus fuerit, vt Leuit. xxiiij. c. & c. ſtatuimus, iuncta gl. extra de maled. † 29
No. q propter talia blaſphema verba vnus nomine Thomas de la Fontaine fuit palo publico iuxta crucē du Tirouer Pariſijs alligatus collo in torque ferrea ab hora prima vſque ad horā nonā, vt à tranſeuntibus, & prætereūtibus luto, ſputis, citra lapides, & opprobrijs affligeretur inſequendo conſtitutionem regis Philippi, & harreſtū curiæ iudicij mei confirmatorium, datum anno domini milleſimo qngenteſimo trigeſimo ſecundo, die iiij. Iulij.

Vlciſcar.) D
† Regulariter iudiciorum vigor iuriſque publici tutela videntur in medio conſtituta, ne quiſquam ſibiipſi permittere valeat vltionem, vt lege nullus. C. de iudæis, & cælic. niſi in quantum quis implicitus ſceleribus nollet ante iudicē venire, nec iudex eum poſſet cogere tunc enim pmiſſa eſſet offenſo propria vltio, vt glo. in. d. l. nullus, & ſupra dixi. 30

Trepidos

luerunt: hacq́; ultione animo ſatisfeciſſe ſuo, & fidem liberaſſe. Poſtea Milonē, & ſuos feſtinātur præterijſſe: tuncq́; ſe ſuſpicatum redire illos, uel à cæde, uel uulnere trepidos adhuc, & tremulos.,[E] deinceps mane fama promulgatum nocte proxima dictos defunctos à Milone, & ſuis iuxta crucem Tirouerì cæſos fuiſſe, cæſorūq́; funus uidiſſe.[F] Et hoc quidem tantum,[G] accuratè auditus, iuratus, & examinatus.

E ⸿ Trepidos adhuc & tremulos.) † Hic
31 teſtis teſtificatur de qualitate animi per
actus exteriores, quos vidit, quod fie-
ri debet, Bar. in. l. is qui §. i. ff. de tuto.
& curat. dat. ab his namq; exteriora in
dicant animi ſe-
creta interiora, ut
ff. de ædili. edict.
l. ſi tamen §. ij. &
l. i. in fi. C. de prę
di. nauic. lib. xi.
32 † et reddit rationē
per ſenſum actui
congruentem, qđ
facere debet, vt
Barto. in. l. iube-
mus, nu. ix. C. de
erogat. milit. an-
no. lib. xij. C.
F ⸿ Funus vidiſ-
33 ſe.) † Per ea, quę
accidūt mortuis
probať mors, vt
p ſepulturas, vel
per nō habere ſen
ſum, nec motū,
uel alia quæcūq;,
per quæ quilibet
homo ītelligit eū
mortuum Bal. in. l. conuenticulá. C.
de epiſcop. & cleri. & Bar. in. l. i §. fin.
ff. quemadmo. teſta. ape. & l. quotiēs,
de naufrag. libro vndecimo. C. quod
facit ad intellec. reg. cancella. decimæ
octauæ.
G ⸿ Et hoc quidem tantum.) † Quęro
34 quia hic eſt vltimus teſtis, an iudex ma
leficiorum poſsit ex officio examinare
teſtes à parte non productos? Barto.
in lege prima. §. ſi quis vltro. ff. de quę-
ſtionibus, dicit quòd ſic per legē ſecun
dā. C. de abolit. vbi iudex quærit de
partis innocentia, parte non poſtulan-
te, pro hoc eſt, lege ſi non defendantur.
ff. de pœnis, de qua idem Bartol. facit
mentionem in lege quarta. § hoc autem
iudicium. ff. de damno infecto. † Et 35
poſſunt recipi teſtes in cauſis maleficio
rum etiam poſt concluſionem cauſæ,
& poſt publicationem, vt dicta lege
prima. § ſi quis vl-
tro, & eſt caſus in
lege vnius. §. reus.
ff. de quæſtio. ſe-
cundum vnam le-
cturam. idem Io-
an. Andre. in capi
tulo fraternitatis,
extra de teſtibus.
Et maximè quādo
eſt proceſſum per
inquiſitionem, ſe-
cundum Innocē.
in capitulo cum
clamor, extra de
teſtibus, & Archi
diaco. quarta quæ
ſtione tertia, capi-
tulo placuit. Si au
tem eſſet proceſ-
ſum per accuſatio
nem, tunc poſt
aperturam nō po-
teſt eos recipere ne
que examinari facere, ſiue interro-
gare, ſed bene ante aperturam, id pote-
rit facere videlicet, † quando eſt quæ- 36
ſtio de adiuuanda accuſatione nam
tūc poteſt recipere teſtes ex mero offi-
cio, vt notatur per omnes ferè ſcriben
tes, in. l. idem eſt §. ſi tibi. ff. de condi-
tione ab turpē cauſam, & idem tracta
tur ab eiſdem, in auctentica de tabellio
nibus §. primo, columna quarta cum
ſua glo. quæ hoc aperte videtur tene-
re, & extra de colluſ. deteg. capitulo
primo, tam in textu, quàm in gloſ-
ſa in verbo gratiam quam ad hoc re-
putant valde notandam ibi ſcri-
bentes.

H ¶ Taxatum.) † Teſtes enim ab his, per
37 quos fuerint poſtulati, ſumptus competenteſ percipere debent, ita q teſtimonium reddere debẽt ſumptibus producẽtis. l. quoniam liberi. C. de teſtibus. & in auc. de teſti. §. & quoniam, iuncta glo. in verſic. obſeruatiõibus, colla. v. & . c. ſtatutum. §. proferendo, de reſcript. lib. vi.

Taxatum [H] teſti precium. iiij. ſo. Pariſien. Sic ſignatum. Cn. Flauius.

Eiuſmodi elogij conceptio, [A] ab actuario [B] obſignata ad procuratorem fiſci tranſmittitur, uel editur [C] ſecretè cum renunciatione chirurgi, ut í elogij calce ſubſcribat, & poſtulet ex indiciorũ qualitate, rei ne in ius uocentur ad cauſam ore proprio dicendam, an in carcerem detrudantur, hoc modo:

Viſo indiciorum elogio ad inſtantiam, & ſupplicationem Antoniæ Dianæ uiduæ defuncti Ioannis Pluti, tan ſuo noíe, q̃ʒ adminiſtratricis corporũ, & bonorũ eius & defuncti liberorũ annis minorũ

A ¶ Elogij concep-
1 tio.) † Quæ dicitur præparatoria proceſſus criminalis, & iudicij: & ſic debet in fauorem actoris, aut conqerentis, vel querelantis interpretari per regulam, de qua meminit Decius conſil. ccccxlix. col. i. viſis duobus conſilijs. Quòd in præparatorijs iudiciorum verba debent in fauorem actoris interpretari. l. ꝺ die, in prin. ff. qui ſatiſda. cogũ. & ibi Barto. & docto.

B ¶ Ab actuario.
2 † Nota q informationes, & proceſſus criminalis nõ debent reuelari partibus, ſed debent portari ad fiſcum, & iudicem ſecretè, vt lege diuus, la ſecunda ibi interrogationes literis incluſas, atque obſignatas ad cognitionem magiſtratus mittant. ff. de cuſto. & exhib. reo.

¶ Vel editur.) † Ea enim ſunt edenda C
fiſco, delatori, quæ ad cauſam pertinent, ex qua deferre profeſſus eſt, vt. l. ne quiſquam. ff. de edendo. Et per cõſtitutionem regis Caroli. vij. art. xvi. & xvij. ſuper ſtilo parlamenti: & per nouiſsimam conſtitutionem domini noſtri regis Frãciſci, articulo centeſimo quadrageſimo quinto. 3
† Et fiſcum nõ decet recipere præmium à priuato, ſed debet eſſe contentus deputatis ſibi annonis, ſcilicet ſalarijs & ſtipẽdijs, vt í auct. ꝺ coll. § ad hoc iubemus, collatione nona quòd ſi ſecus fecerit, venit ſingulo ſpoliãdus & alter in eius locum ſubrogãdus, vt in auctentica de mandatis principum. §. feſtinabis, columna tertia, quotiès ergo apud fiſcum agitur, actorum poteſtas poſtulanda eſt, vt meritò is vti liceat, eamq; manu commentarienſis ſcilicet notarij adnotãda ſunt, quòd ſi ea aliter proferantur, is qui ita protulit, à cauſa cadet, & quotiens iterum apud fiſcum eadem cauſa tractatur, priorum actorum, quorum vſus non fuerat poſtulatus ex officio recitatio iure poſcetur. l. in fraudem. §. quotiens.

5 ff. de iure fiſci. † Quæro autem an acta criminalia debeāt edi vtriq; parti? dic φ acta cõia, & publica, quæ fiūt corā iudice, debent vtriq; parti edi ſiue ſint criminalia, ſiue ciuilia inſpicienda ad inueſtigandam veritatis fidem. l. is apud quem. C. de edendo, & gl. in. l. ij. in verbo, actorum. C. vt lit. penden. vel poſt prouoca. & c. G. perpetuus, extra de fide inſtrumen. et gl. in. c. quoniam contra, verbo, tempora, extra de proba. & l. mortuo. ff. de iudi. & l. p
6 perandum. §. i. C. de iudi. eodē. † quando verò acta criminalia non ſunt communia, vt ſunt atteſtationes, confeſsiones, repetitiones, & confrontationes teſtium non ſunt de conſuetudine edenda vtriq; parti, maximè in cauſa capitali, vt in. l. ij. §. item diui, in fin. ff. de iure fiſci. Sed fiſco ſunt tantum edēda, vt. d. l. ne quiſquam. ff. de edēdo,
7 † nec poteſt agi ad exhibendū p inſtrīs in criminalibus actionibus, nec fortè actione in factum, qūia actio ad exhibendum ei creditur cõpetere, cuius pecuniariter intereſt, vt arg. l. ſi liber hō. ff. ad exhib. & glo. d. l. is apud quem,
8 in verbo exhiberi. † ſin autem acta criminalia alia q̄ cõmunia ſint pœnes reū non tenetur reus ea edere fiſco contra ſe niſi fiſci eſſent, et ſpectarent ad fiſcum. Nā tunc reus poſſet arctari, vt exhibeat, et poſſet fiſcus intendere rei vēdicationē,
9 † quilibet tamen alius, qui non eſt conuentus, acta ciuilia, & criminalia fiſco edere tenetur, vt glo. in dicto §. item diui, in verbo agatur. ff. de iure fiſci.
10 † in ciuili autē cauſa reus tenetur edere fiſco inſtrumenta contra ſe ad intentionem, & replicationem fiſci fundandā. d. l. ne quiſquam. ff. de edendo, quod eſt ſpeciale in fiſco. vt ibidem, & ſi is q conuenitur, non exhibet, præſumitur ſubtraxiſſe, quaſi ſibi nocitura eſſent, d. l. ij. § diuus adrianus. ff. de iure fiſci.

† Et poterit fiſcus agere furti pro illis in- 11
ſtrumentis contra reum nō exhibentē, vt glo. in d. l. is apud quem, in uerbo, exhiberi. C. de edendo. † Et eo ipſo, φ 12
quis etiam non interpellatus non exhibet fiſco inſtrumenta ei neceſſaria, pœnam patitur, quia creditur eum inſtrumenta fiſco ſubſtraxiſſe, & ita furti cõuenitur, ſed in cauſa criminali, quā fiſcus contra aliquem mouet, ſecus nam non patitur pœnam hoc ipſo, φ nō exhibet, vt glo. in. d. l. ij. §. item diui, verbo, agatur. ff. de iure fiſci. † Ipſe autem 13
fiſcus cõtra ſe non edit inſtrā, φ ſi edit conditione appoſita edit, ne is qui deſcribet contra eum, illis vtatur. neq; ēt acta aut inſtrumenta aduerſus fiſcum à quoquam edi oportet, ut. d. l. in fraudem. § neque. ff. de iure fiſci. † vbi autē 14
ex proceſſu extraordinario partes ciuiles reciperentur, & admitterentur in pceſſum ordinarium, prout plerunq; fieri ſolet, ſecūdum cauſę merita, vt infra ſuo ordine patebit, tunc omnia acta iudicialia, ſcilicet citationes, dilationes, recuſationes, exceptiones, petitiones, reſponſiones, interrogationes, cõfeſsiones, teſtium depoſitiones, inſtrumentorum productiones, interlocutiones, appellationes, renunciationes, concluſiones, & cætera, quæ occurrerint vtriq; parti edentur, ita φ originalia penes ſcriptorem remaneant, vt c. quoniam contra falſam, extra de probat. qa huiuſmodi acta, ſeu proceſſus ſunt cõmunia, † Et idem eſt in om- 15
nibus cõibus inſtrīs, vt gl. in. d. c. qm̄, et. c. cõtingit, extra de fi. inſtr. † q̄ enim 16
ſunt cõia integralr̄ ſunt exhibēda, ut. C. de edē. l. nō eſt nouū, & l. vlt. eo. & l. ꝓtor §. i. & l. ſi qs § rōne, & l. argētarius. ff. eo. ti. † Sec9 aūt i ꝓprijs ꝓuileg. 17
vel iſtrīs, q̄ n̄ ſunt cõia, et cõiter fcā iter ptes, qa qs n̄ tenet̄ eder̄, ut. gl. i. d. c. qm̄ cõtra i ꝟb. tpa, † niſi aduerſari9 uellet p 18

& Benedicti Craſsi, defuncti diſcreti uiri magrī Chryſoſtomi Craſsi nuꝑ ī ſuprema curia aduocati fratris, & Mariæ Marthæ relictæ defuncti Iuliani Xenij, Clementis Xenij defuncti Xenij fratris, & Dionyſii Daui modo dicti magrī Chryſoſtomi Craſsi famuli confecto, cū renuntiatione chirurgi iurati cōtra Andreā Irum cerdonem, Bernardum Trhaſonē, Claudium Caligulam domini noſtri regis legionarios, nobilē Deſideriū Anippum, Girardū Milonē, Egidium Gnatonem, Ferdinandum Paraſitū dicti Anippi famulos, Henricum Nebulonem, Iacchū Ebrionē Milonis etiam ſeruos, poſtulo pro rege [A] prehēſionem corporis, [B] contra Thraſonem, Caligulam, Anippum, Milonem, Nebulonem, Ebrionem, Gnatonē, & paraſitum, & cōtra Irū, ut in ius uocitet

bare inſtrumentum falſum, quia tunc edetur, vt.c.inter dilectos, extra de fide inſtrumẽ. &.l.optimam.C.de con-
19 trahen. & comitten.ſtipulat. † aut niſi actor, vel reus, vtatur inſtrumento, ꝓprio iniudicio, tunc aduerſario edi debet ſine die & conſule, ne præſtetur materia fabricādi falſum, vt.d.c. cōtingit, et glo.in.d.c.G. perpetuus, verbo inſtrumentorum, &.c. accepimus, eodem, &.l.i.§. editiones.ff.de edē-
20 do.† Nam actor reo, et reus actori tenetur edere omnia, quibus vſurus eſt in iudicio, vt.C.de edendo. l.fi.et.d.l.ij.§.edēda.ff.de eden. & glo.in.d.c. contingit, verbo exhibere, extra de fide inſtrumento-
21 rum. † & iudicis officio peti poſſunt exhiberi, vt gloſ. in dicto capitulo.G. perpetuus, &.l.prima.C. de edendo. Ita tamen, vt ſi ſuper vno capitulo inſtrumenti quæſtio fuerit, illud ſolummodo reſcribetur, & aduerſæ parti copia eius fiet, vt dicto capitulo contingit, extra de fide inſtrumentorum.

☞ Pro rege.) † Quo ad intereſſe pu- A
blicum fiſcus accuſat de iure, & etiam 1
de conſuetudine regni criminaliter, quia quod ex cuiuſcunq; patrimonio ceciderit in caſum ex delicto, & legibus, & recto iuris ordine fiſci aduocatis agentibus vindicari debet, pœna contrafacienti imminente, tex. for.i.l.omnes, de delato.libro decimo.C.& ſuprà dixi in.§.informatio.l.ij.verſiculo denunciaue-
runt, † & ea ratio- 2
ne partes ciuiles non ſe inſcribunt ad pœnam talionis, niſi in crimine falſi tantùm, vt in auctentica de quæſtore, in.§.finali, verſicu. ſuper hoc, ſuper verbo aliqui.colum.ſexta, & ita de conſuetudine practicatur.

☞ Prahēſionē cor- B
poris.) † Fiſcus, 3
ut procurator generalis caueat ne illicitam capturā requirat, vel calūnioſam euidenter inſtituat accuſationem. Nam teneretur nomine pro-

prio ad expenſas, damna, & intereſſe
erga partes actione legis aquiliæ, cum
foret damnum iniuria datum, vt.l.ſe
cũda.§ ſi publicanus.ff.ad legem aqui
liam, & nomine proprio, & non regis
aut domini veni-
ret condemnan-
dus, niſi haberet
ſpeciale manda-
tum ad hoc, vel
ratum haberet do
minus, ſumendo
cauſam pro eo.
4 † nam tunc domi
nus ſolus tenere-
tur, vt gloſ.in .l.
iij.§.ſi procurator
ff.quod quiſq; iu
ris, Bar. i.l.i§.de
iecisse, & §.quo-
tiens .ff. de vi &
5 vi arma. † aliàs
dominus, q̃d ini-
quum, procura-
tori mandaſſe nõ
videtur, vt.ff.de
pecul.l.qui pecu
lium, &.ff.depa
ctis .l. contra iuris §.ſi filius, &.ff.de
condi.indebi.l.ſi procurator.§.q̃ ſi in-
debitum, & glo. in.d.l.iij.§.ſi procura
6 tor.† Hac igitur ratione venit fiſcus no
mine proprio condemnandus, ne ſub
prætextu, vel velamine officij propter
ſuas ſimultates, vel latens odium ſecu
rè lites exercere poſſe exiſtimet .l. nõ eſt
ignotum, iuncta gl. C.de admini.tuto
7 rum.† Tamen interdum mitius agitur
cum officiali, quàm cum alio, etiam
in aperto crimine, vt Bald. in.l.ij.C.q̃
accuſa.non poſ.&.ff.de publi.& ve-
8 ctigal.l.ſi multi.† vbi ergo fiſcus eſt in
dolo, vel calumnia, redigitur ad inſtar
priuati, & agitur contra eum, tanquã
priuatũ, & efficit priuatus de iure ciui.

ad cauſam ore proprio dicẽ-
dam, ut omnes interrogẽtur,
per ſe reſpondeant, uadeãtur,
iudicioq; adſint ſuper dictis
indicijs: quòd ſi minus præ-
hendi poſsint, citentur trino
nundino, ſiue contractis inter
uallis trium denũtiationum,
& ut apertius dicam, ad tres
breues dies ad audientiam
graphariatus pœna confiſca
tionis ſuorum corporum, &
bonorum quorũcunque. A-
ctum die &c. Sic ſignatum.

l.q̃ fundũ.§.ſi tut.ff.pro empt.vbi gl.
dicit ſic ẽt eſſe in omnibus dicẽdum, q̃
gerunt officiũ ſiue in diuinis, ſiue in hu
manis rebus, & ſupra dixi, in.§.cõque-
runtur, in ver.q̃a ẽt ſuprà, † cui ergo cõ 9
ceditur adminiſtra
tio rerum, non vĩ
cõceſſum, vt in eis
fraudem cõmmit-
tat.l.tutor admini
ſtrationem .ff. de
furt. vbi glo. di-
cit, † q̃ de ſimili- 10
bus ad ſimilia pro
cedẽdum eſt. † ma 11
giſtratus itaq; frau
dem cõmittens te-
netur actione nego
tiorum geſtorum, vt.l.
ex facto .ff. de ne-
goc.geſt. † procu- 12
rator enim, vel of
ficialis non eſt lo-
co domini, cum
delinquit, vel do-
minum ſpoliat .l.
pactum .iiij. C. de
pac.& glo. ibidẽ.
† Idem dicitur in tutore, qui in re pu- 13
pilli tunc domini loco habetur, cũ tu-
telam adminiſtrat, non cum pupillum
ſpoliat.d.l.qui fundum.§.ſi tutor .ff.
pro empto.&.l.interdum, la.ij.§.qui
tutelam.ff.de furt.&.C.de pact.l.pa-
ctum.iij.&.l.qui filium, ver.itaq;.ff.
de manu.teſta.&.l.ſi duo.ff.de dolo
&.ff.de inſti.actio.l.ſed & ſi.§ ſed ſi ip
ſe, &.ff.de tutel.& rat. diſtr.l.i.§.nunc
tractemus, &.l.fi.§.i.ff.de eo, per quẽ
fact.erit.† Si quis itaq; delatorem ſu- 14
biecerit, in tantum condẽnetur, quan-
tum præmij nomine delator ipſe conſe
cuturus fuiſſet, ſi viciſſet.l. ſenatus.§.ſi
quis delatorem.ff.de iur.fiſc.† ideo de 15
lator cõpellitur edere mãdatorẽ: & niſi

Hoc exacto dictū elogium transfertur à procuratore fiſci ad iudicem, ut interponat ad finem ſuum decretum poſt intentionem, ac petitioné dicti procuratoris, ad hunc modū: Viſis A quæſtione ĩdiciorū aſſertoria, renũciatione chirurgi ditionis authorati, petitione ꝑcuratoris regis, ꝑhēdãt B

cedat, vt in vincula deducatur, eo pertinere, nõ vt delator pœna ſubducatur,
ſcilicet pœnam euadat, ſi mandatorem
habeat, ſed vt mandator quoq; perinde, ac ſi ipſe detuliſſet, punietur, vt.l.
ij.§.diuus.ff.eod.
16 tit. † ꝙ ſi delator
abolitioné petat,
ſcilicet licentiam
deſiſtẽdi à delatione impuné, & ꝙ
erraſſe ſe dicat, ut
idẽ iudex cognoſcat, an iuſta cauſa abolitionis ſit,
& ſi erraſſe videat, dabit imprudẽtiæ veniam. Si autem calũniæ hoc
ipſum iudicet, ea
que cauſa accuſatori ꝑinde cedat,
ac ſi cauſam egiſſet, & ꝑdidiſſet, vt.d.
17 l.ſenatus. † Si verò delator ſe abſentauerit, & tribus edictis euocatus affuerit, eandem pœnam ferre debet, qua teneretur, ſi cauſam non probaſſet, vel
quantum ex ea cá, ꝙ detulit, reportaſſet, ſi profeſsionem ſuam impleſſet, vt
d.l.ſenatus.§.ſenatus, ibi, ſi tribus edictis, &.c.&.l.arrianus.§.quia autem,
ibi, atq; tribus edictis euocati non rñderunt.ff.de iure fiſ. &.l.iij.§.ſi ad diem.
18 ff.de re milita. vbi dicit tex. † ſi ad diẽ
cõmeatus quis nõ veniat perinde in eũ
ſtatuendũ eſt, ac ſi emanſiſſet, vel deſeruiſſet, pro numero tpis, facta prius copia docendi num forté caſibus quibuſdam detẽtus ſit, propter quos venia dignus eſſe videatur, & facit.C.de cenſi.
l.iij.lib.xi. vel poteſt teneri ad damnũ
ſm glo.in.d.l.ij.§.ſenatus, verſi.teneãtur.ff.de iure fiſci, pro hoc alleg. auct.
libellum.C.de lit.conteſt.

A ☞ Viſis.) Iudex quantumcũq; delictum ſit ei notoriũ, † debet tamen videre merita cauſæ, priuſq̃ aliquem feriat, aut iudicet, vnde dominus cui nihil eſt abſconditum, deſcendam (inqt) et videbo vtrum clamor, qui ad me ꝑuenit, ſit ita, vel non, vt ſciam, vt c. deus omnipotens.§.fi.&.c.ſeq. ij.q.1.&.l.in ciuile.ff.de leg. † Et licet iudex quorundã importunis cõquerentiũ, & quadam celeritate animi poſcente vt dãnet reos, afficiatur horũ tamẽ vanas voces audire non debet, neque quẽquam ad clamorẽ cuiuſlibet damnare, vt.l.decurionum filij.C.de pœnis, & in eo damnatur Pilatus, qui dominum noſtrum IESVM Chriſtum Saluatorem ad clamorem populi condẽnauit, vt glo.in.d.l.decurionũ. † Debet ſiquidem, bonus et iuſtus iudex ſm allegata, & probata decernere & iudicare, vt.l.illicitas.§.veritas.ff.de offi. præſi. cum & debeat conſtare de facto, vt.l.diuus.ff.de re milita.l.i.§ item illud, de ſenatuſcon.ſylla.
1
2
3

B ☞ Prehendantur.) † Quando conſtat iudici per informationem delictũ eſſe graue, ex quo venit pœna corporalis, vel ſuprà relegationem imponẽda, debet incipere à captura, & reos exhiberi facere, & detrudi in carcerem & hanc carceris pœnam ante ſupplicium rei ſuſtinere debent, nec in hoc iudex parcere poteſt, vt.l.diuus, la prima.ff. de cuſto.& exhibit. reo. itaq; ex vinculis cauſam dicere debent.l.lege cornelia, ibi, ſi aperto teſtamẽto ſerui libe- 4

riſcripti inueniantur.l.de ſicar. iudi-
cium fiat,ita vt ex vinculis cauſam di
cant,vt.l.lege cornelia.ff.de ſenatuſc.
ſylla.&.l.ij.ff.de cuſto.& exhib.reo-
5 rum.† Sic etiam, vbi ex culpa contra-
ctatur maleficium, reus poteſt capi ad
corpus indiſtinctè,& inuitè duci ad iu
diciũ à iudice,vel eius auctoritate vel
etiam de domo extrahi,vt in auctẽ. vt
nulli iudic.§.quoniam verò contingit,
columna.xi. Ioan. Andre.in.c.roma
na.§.cõtrahentes,de foro competen. in
ſexto,&.C.de off.diuer. iudic.l.i.&
not.in.l.pleriq.ff.de in ius vocando.
6 † Sed quæro an reus poſſet capi, &
quæri in domo aliena inuito domino
domus? Dic quòd non,vt argu. glo.
in.l.quoſdam de metal.libro.xi.C.&
l.iij.ff.de acquir.re.domin. Aliàs in-
grediens teneretur actione iniuriarum,
vt.l.iniuriarum.§.finali.ff.de iniurijs.
7 † Propter autem vtilitatem publicam
licitum eſt quærere, & capere reum in
alieno inuito domino, niſi dominus
pateretur damnum, vt.ff.communia
prædio.l.venditor,in fine,&.ff.de dã
no infecto.l.fluminum.§.finali, &.ff.
8 de aqua pluuia arcend.l.i.§.deniq.† Ita
que poteſt iudex incipere à captura in
criminalibus,licet non conſtiterit ei de
delicto,vt.c.ſi clericos,de ſententia ex
com.libro.vi. immò etiam vbi inue
nitur latro famoſus, permittitur puni
re & poſtea ſcribere, tex.in.l.ſi quis fi
lio exhæredato.§.hi autem omnes.ff.de
iniuſt.& irrit.fact.teſt.l.cõſtitutiones.
9 ff.de appel.† Sed hæc de rigore, ſed de
vrbanitate iudex non incipit à captura
in duobus caſibus. Primò ratione lo
ci,vt ſi reus ſit in domo, cum domus
ſit cuique refugium tutiſsimum, &
hoc in ciuilibus, vt.l.pleriq.ff.de in
ius vocand. ſecus autem in criminali
bus,vt dicto.§.quoniam verò contin
10 git.in auctentica vt nulli iudic.† Secun
dò ratione perſonæ,vt quia eſt mulier,
quæ non poteſt regulariter capi perſo
naliter,ſiue in criminali, ſiue in ciuili,
vt.l.ij.C.de offic.diuerſo. iudi. & au
ctentica ibi poſita, & auctentica nouo
iure.C.de cuſto.reorum, vbi cauetur
hodie nouo iure nullam mulierem pro
pecunia fiſcali,ſeu priuata cauſa,aut ꝓ
crimine quolibet modo in carcerem
mitti,aut includi,aut cuſtodiri permit
timus,ſeu concedimus, ſed per virum
ſuum,aut quem alium legitimæ reſpon
deat. Si verò tale ſit crimen quòd neceſ
ſe ſit eam cuſtodiri, ſiquidem fideiuſ-
ſorem dare poteſt, ipſi credatur. Si ve
rò iurauerit fideiuſſorem dare non poſ
ſe iuratoriam cautionem præſtet de iu
dicij obſeruatione. Sed ſi crimen grauiſ
ſimum ſit de quo accuſatur,in monaſte
rium,vel aſiſterium mittatur, vel mu
lieribus tradatur, per quas cuſtodia
tur,vt dicta auctentica ratio enim eſt,
ne per huiuſmodi occaſiones inue
niantur mulieres circa caſtitatem iniu
riatæ,vt in auctentica vt nulli iudic.§.
neceſſarium,in fine,columna nona fœ
minæ enim,quas morum honeſtas mẽ
tiſq; ſolertia commendat, propter pu
dorem ac verecundiã fœminarum cœ
tui pub.demonſtrari non coguntur,ut
l.omnes.C.de his, qui veniam ætat.
impet. † Secus autem in mulieribus 11
meretricibus, & inhoneſtis nõ cõiuga
tis,qa pñt capi ꝑſonaliter,vt Bal.in.l.
cõſentaneũ.C.quõ & qñ iud. & Bar.
in auct.ut nulli iudic.§.neceſſariũ, ſi tñ
tales meretrices ſint vxoratæ, non poſ
ſunt etiam capi,vt in addito ad Barto.
in.d.§.neceſſariũ. † Sed ſi per informa 12
tiones, aut inquiſitionem non conſta
ret iudici reos culpabiles delicti per in
dicia,aut aliàs, iudex nihil decernere
poſſet aduerſus reos prætenſos, nec
quid mandare poſſet.l. hoc autem.ff.
ex quibus cauſis,&.l.qui accuſa.vo-

13 lunt.C.de edẽdo † neminem enim ſine cauſa audit prętor.l.cum his §.in cauſa ff.de tranſac.ſed inſtandum accuſatori vt id quod intendit comprobet, ac ſic conuincat, vt lege vnius.§.in eo.ff.de quæſtio.

ét ĩtra locũ ſacrũ,c & adducãt

C ☞Locum ſacrũ.)
14 †Regular... .r qui ſunt in eccleſiis inuiti extrahi non poſſunt, pœna cõtra facienti criminis lęſæ maieſtatis immi nente, vt.l.ij.C.de his, qui ad eccleſ. confug. fallit in homicidis, adulteris, virginumq́; raptoribus, quia ab eccle ſia extrahuntur, & ſupplicium eiſdem infertur. Non enim talia delinquenti bus parcere competit. ſed hoc patienti bus, vt nõ talia à præſumptoribus pa tiantur, Deinde templorum cautela nõ nocentibus, ſed læſis datur: & non erit poſsibile tueri vtrunq; cautela ſacrorũ locorum & lędentem, & lęſum, vt.§. neq; autem homicidis, in auc.de man dat.princ.neq; etiam poterit contra te legem inuocare, vel iuſtitiã quam con tempſit, vt.l.auxilium, in fi.ff. de mi
15 nor.† Quod autem his tribus caſibus dicitur idem dici poteſt, ſi ꝑ quocunq; alio maleficio delinquens ad eccleſiam fugerit, vt glo.in.d.§.neq; autem homi cidis, et in auc.de monach.§ ſi verò, ad hoc facit nouiſsima regis ordinatio ar. clxvi. Ad hoc in auc.de mand. princi pũ.§.publicorũ, & deciſ.capel.thol.q.
16 ccccxxij.† Quis ergo ꝑ debito ciuili pt ab eccleſia extrahi per iudicem, aut eius mandato, ſaluo iure reſtituendi intra xxx.dierum inducias, ne ex hoc infini tæ ſint hoibus adinuicem cõtentiones. Ita vt ſi iudex aliquid ſub nuncupato verbo fecerit, habita cauſæ cognitio ne, deinde aliquis adierit aduerſus eũ conueniendo ciuiliter, debet iudex exa minare negotium verbo vbique ſerua to de reſtituendo. Et ſi contra eum neceſ ſaria ſit ſententia, cõdemnabit eum. Et duorum iudex prępонet electionẽ reo, vtrum velit dato verbo de reſtituendo abſolute abrenunciare, & agere, quæ iudicata ſunt. an non. Certè ſi hoc non fecerit, ſcilicet verbo dato abſo lutè non renunciauerit, & non egerit, quæ iudicata ſunt, ſacris eum termi nis iudex reſtituet, & ibi executionem inferet temperatè: faciendo miſsionem in poſſeſsionem pro menſura declara ti debiti, & hoc ante litẽ conteſtatam, cũ debita tamen venerabilibus locis re uerentia, vt §.ſed neq; hæc, iuncta glo. in verbo, temperatè, in auc. de mãda. ꝑnc.col.iij.& in auc.de exib.& intro. reis.§ ſi verò, col.v.&.C.de his, qui ad eccleſ.confug.l. fi.§.iij. † Si verò 17
iam lite conteſtata aufugit, ſententia dif finitiua dari poterit, ſiue in tempore, quando erat ſub dato verbo, ſiue vbi cunq; ſit, vt.C.de iudi.l.properandũ. §.cum autem, & miſsio tunc fiet in poſ ſeſsionem rerum primò mobilium, poſtea immobilium, & tertiò nomi num, vt.ff.de re iudica.l.à diuo pio, & gl.in.d.verbo, temperatè.† In cri 18
minalibus autem ſecus. Nam ſi iudex verbum nuncupatum dederit, atq; ſe curitatem promiſerit de reſtituendo reum extractum ab eccleſia, non tamẽ ſeruabit, vt.d.glo.§.neq; autem homi cidis.d. auc.de mand. princ. vnde ſi pro quocunq; maleficio reus propter ſuum vitium ad monaſterium venerit, & apparuerit propter eiuſmodi cauſã monaſticam ſimulatus conuerſationẽ, aut propter turpitudinem vitæ fortè diffugiens, & non pro veritate ſancti monij hunc babitum concupiſcens, de bet reddi cum quibus forſan arripuit, vt in auctentica de monachis.§.ſi ve rò intra triennium columna prima.

prehēſi ad carceres D præpoſi turæ dicti, Traſo, Caligula, Anippus, Milo, Gnato, Para ſitus, Nebulo, Ebrio quo interrogētur, ac per ſe reſpon deant petitionibus. quæ intē dantur à dictis cōquerētibus,

Tres etiam ſunt caſus ſecundum ca- nones quibus, quis priuatur immu-
19 nitate eccleſiæ. †Primus, ſi quis per induſtriam occiderit proximum ſu um, vt c. i. extra de homicid. vbi dici- tur ſi quis per inſi dias occiderit p- ximum ſuum, ab altari meo euelles eum, vt moria- tur, & Exo. xxi. c. & ita per ſena- tuſcon. ſiue arre- ſtum curiæ parla menti Pariſiȷ̃s iu diciȷ̃ mei confir- matorium deci- ſum fuit, cum eſ- ſem præpoſitus, & iudex Pariſiȷ̃s, die. xxȷ̃. Aprilis anno domini milleſimo quingenteſimo trigeſimo quinto. con- tra, & aduerſus Ioannem Androy Pa riſienſem, qui cum Ioannem Auger ſecanæ Pariſiȷ̃s portitorem paruo cul- tro penſatis inſidiȷ̃s occidiſſet in ludo palmæ prælibatum Androy ab alta- ri principali ſanctorum Innocentium eccleſiæ dicti loci, ad quod fugerat, ex- trahi mādaui à ſeruiētibus meis, quem extractum dictę eccleſiæ immunitate priuaui, necnon patibulo affigi, & ui- tam finire condemnaui. Necnon di-
20 cta die ad mortem exequi feci. † Se- cundus caſus quando eſt publicus la- tro, vel nocturnus depopulator agro rum, qui dum itinera frequentata, uel publicas ſtratas obſidet agreſsionis in ſidiȷ̃s ab eccleſia extrahi poteſt immu- nitate non præſtita, ut. c. inter alia, ex
21 tra de immunita. eccle. †Tertius, quan do quis ſub ſpe immunitatis in eccleſia uel cæmiterio delinquit, ut. c. fina. ex- tra de immu. eccle. quia ſub ſpe ueniæ, nemo peccare debet, ut extra de cler. ex com. miniſtr. c. illud, & de conſecrat. diſtin. iiȷ̃. c. quando quis. aliàs facili- tas ueniæ præberet incentiuum delin- quendi, quod fieri non decet. xxiiȷ̃. q. iiȷ̃. c. eſt iniuſta. & extra de vita & ho- neſta. cle. c. ut cleri. & ita fuit deciſum p arreſtū curiæ iu- diciȷ̃ mei confirma torium, Anno do mini milleſi. qngē teſimo trigeſimo tertio. die octauo Octobris contra Carolum de ſan- cto Vincētio, quē pro ſacrilegio per eum commiſſo pa tibulo affigi, & ex tremum diē clau- dere mandaui, & exequi feci. † Sed 22
quare publicus latro, & depopulator agrorum potius extrahitur ab eccleſia, quàm alius malefactor, qui fortè eſt deterior. dic quia plurimum intereſt il- los puniri, ꝙ alios malefactores, cùm plura exitia cogitent, ꝙ aliȷ̃, ut. xxiȷ̃. quęſtione. iiȷ̃. c. eſt iniuſta, & gl. in. c. finali, extra de immunita. eccle. in aliȷ̃s autem caſibus quantumcunq; qs gra- uia delicta, ſiue maleficia perpetrauerit non eſt uiolenter ab eccleſia extrahen- dus, nec inde debet damnari ad mortē, uel ad pœnam, quia ab omni genere pœnarum eſt interim ſecurus, ut. xvȷ̃. q. iiȷ̃. c. id conſtituimus. †Et debent re 23
ctores eccleſiarum ſibi obtinere mem- bra, & uitam, ſuper eo tamē, ꝙ iniquè fecit, eſt aliàs legitimè puniēdus, ut. d. c. inter alia, extra de immu. eccle.

Ad carceres.) † Nota ꝙ carcer inuē D
tus eſt non ad puniendos, ſed ad conti 24
nendos homines. l. aut damnum. §. ſo- lent. ff. de pœn. non ſolum in crimina libus, ſed etiam in ciuilibus, †quia qñ 25
quis eſt ciuiliter condemnatus ad factū tenetur præciſè, & poterit detineri in

& procuratore fiſci, [E] ſe ſiſtāt
in iudicio ſuper eiuſmodi in-
dicijs apud acta prolatis, & à
nobis idcirco conſpectis. Et
ubi ꝑhendi nō poſsint, citenť
una d̄nūtiatiōe ꝑ tribus, ſiue

carcere, & in compedibus, vt.l.ſtipu-
latio.§.ſiue.ff.de noui ope.nuncia. iun
cta glo.in verbo, ſiue, & pro hoc eſt
tex.in.l.ſed & hæ.§.prætor.ff.de proc.
&.l.fideicommiſſum.§.fin ali.ff.de le-
ga.iij.& Bald.in
l.eos.C.de exec.
rei iudi.& hoc ne
eludatur authori-
tas prætoris, vel
contemnatur, uel
turbetur publica
vtilitas, ut glo.in
d.l.ſtipulatio §.ſi
ue, ꝙ ſi is qui tene
tur præciſe ad fa-
ctum contumax eſt, iuratur in litem,
ſi hoc actor maluerit, gl. in.l.ſi hi.C.
26 locati, &.l.ſi cui.§.i.eodem. † Sequi-
tur ergo dicere, ꝙ vbi quis præciſe ad
factum tenetur, erit electio actoris, an
velit agere ad factum præciſè, vel ad in
tereſ, vt.d.l.ſtipulatio §.ſiue, iūcta gl.
in verbo placuerit, &.l.ſed. & hæ.§ fi
nali.ff.de procurato. &.l.ſi cum exce
ptio.§.perinde.ff.quod met.cā, & Bar
to.in .l. conſentaneum .C. quomodo
& quando iudex, et.x.diſtin.c.ſi quis
autem, &.xxiij.q.v.c.adminiſtrato-
res, in fine, et.ff.de re milita.l.iij.§ ſi ad
27 diē. † Sed quæro an in ciuilibus quis
pro cauſa poſsit pecuniaria intrudi in
carcerem? In hoc eſt aduertendū, aut
eſt debitum fiſcale, & poteſt perſonali-
ter capi, vt.l.cum eo.ff.ad.leg.iul.pe
cul.non tamen in carceribus ponitur,
niſi perſiſtat in contumacia in non ſol
uendo, vt.l.nemo carcerem, de exact.
tribut.lib.x.C.ſi verò ſit debitum pri-
uatum, & aliquo tempore fuerit in iu-
dicio, & de ſtando iuri promiſit debi
tor, & non ſtetit, debet capi, vt in auc.
de exhiben.reis §.ſi verò quidem, col.
v.vel etiā ſi fuerit reus obligatus per
captionem ſui corporis, et bonorum,
vt.l.conſentaneum.C.quō & qn iud.
& ibi Bar. Sed ſi nunquam reus fuit in
iudicio, nec cautionem dedit, tunc iu-
dex non cogitur, ſi velit, eum capi fa-
cere, niſi eum prius citet. † Nec poteſt 28
cogi iudex à parte
agente capi facere
reum, niſi conſti-
tuatur in contuma
cia, vt Bart.in.d.
l. conſentaneum,
nu.xviij. Poteſt ta
men iudex reū ca-
pi facere, ſi velit,
vt veniat, non vt
in carcerem pona-
tur, vt not. doc. in.l.plerique.ff.de
in ius voc. † Si autem condemnatus 29
ſit reus pro debito ciuili, iudex poteſt
eū poni facere in carcerem, vt.l.i.C.q
bonis cedere poſſunt à quo liberabitur
cedendo bonis, vt ibidem dicitur. † Et 30
ideo conſilium eſt, quando debitorem
tuum non potes facere capi, quia nun
quam exit de domo, quòd facias eum
condemnari de contemptu mādati, &
ſic fiſco tenebiť, & poterit tunc capi in
domo, quia pro criminali capitur, vt
not.in.l.pleriqꝫ.ff.de in ius vocan. &
l.nemo de domo.ff.de regu.iur. † Et 31
cùm erit incarceratus, poteris ibi pro
delicto pecuniario eum in carceribus
recōmendare, ſecundum Bar. in.l.ij.§.
qui exhibendi, in.ij.nota.ff.de cuſto.
reoꝝ, &.l.vlt.in §.fi.qđ met.cā.ff.&
Bar.in.l.ij.C.de exact. trib. lib.x.C.
¶ Conquerentibus, & procuratore fi- E
ſci.) † Ad inſtantiam plurium, ſcili 32
cet accuſantium pro priuato, & fiſci
pro publico intereſſe aduerſus reos de-
latos per iudicem corporis captio, &
reorum exhibitio, decernitur. Nāqꝫ al-
terum vtilitas priuatorum, alterum
vigor publicæ diſciplinè poſtulat.l.li-
citatio.§.qđ illicitè.ff.de publ.& vecti-

33 gal.& cōmiſ. † In delictis ſiquidem re ſultat uindicta, ſcilicet pœna quo ad fi ſcum, & perſecutio damni ſiue iniu- riæ, quo ad priuatum, vt inſtitu. de in- iur. §. penulti. & .l. iniuriarum .ff. eo-
34 dem. † Perſecutio autem vindictæ, ſi- ue pœnæ criminalis contra reum dela- tum fit per fiſcum pro intereſſe, & vin dicta publica, vt not. in .l. agraria. ff.
35 de termi. amot. † cum interſit reipubli- cæ, ne crimina remaneant impunita. l.
36 ita vulneratus. ff. ad .l. aql. † Perſecu tio verò iniuriæ, ſiue damni compe- tit homini priuato pro intereſſe par- ticulari, & ciuili, vt .l. item apud. §. ſi quis ſeruo verberato. ff. de iniur. vti etiam in actione iniuriarum quę deſcen dit ex .l. corne. de iniur. quę competit in tribus caſibus, vt ſi quis pulſauit, verberauit, vel domum introiuit, vt
37 ff. de iniur. l. lex corne. † Poteſt autem priuatus de iure eligere actionem cri- minalem ad vindictam vel actionem ciuilem ad perſecutionem iniuriæ, vel damni, vna tamen via ſiue actione ele- cta ceſſat alia, vt. ff. de iniur. l. quod ſe
38 natuſc. & .l. prætor. §. i. eodem. † Ita vt ſi agat ciuiliter, reſtat tantùm actio, ſeu perſecutio damni, vt .d. l. item apud §. ſi quis ſeruo verberato, tunc in illa perſecutione damni venit refectio ex- penſarum, vt .l. cum quidā, & ibi Bal.
39 de fruct. & lit. expen. C. † Si autem de lator criminaliter agat ad vindictam ſcilicet, pœnam, et vincat victoria erit fiſci, non ſua, nec poterit dicere reū ac- cuſatum ſibi obnoxium, ſed fiſco, vt not. in .d. l. agraria. ff. de termi. amot. & .ff. de popul. actio. ſuper rubri. et .l. iij. in princi. ff. de ſepul. viola. & Bal. in .d. l. cum quidā, de fruct. & lit. ex- pen. C. nec tunc veniet refectio expen-
40 ſarū, † quia vbi criminaliter agitur ad pœnam, & pœna conſiſtit in ſupplicio nunq̄ venit refectio expenſarū, vt not. in proh. inſti. poſt prin. & .c. calūniā, extra de pœ. & .C. de fideiuſ. l. i. & .ff. de capit. diminutio. l. tutelas §. ſi liber- tate, & Bald. in leg. non ignorat. C. de fruc. & lit. expen. lib. x. † Ideo quotieſ 41 cunq; iudex procedit per inquiſitio- nem ſuper accuſatione alicuius de- latoris, reus poteſt condemnari ciui- liter, & criminaliter reſpectu duorum, ſcilicet priuati, & fiſci. Nempe in cri- minali cauſa pecunia dāda eſt læſo, vt C. ad .l. iul. repetund. l. vlt. & .d. l. iij. §. qui ſepulchri. ff. de ſepul. viol. † Ita 42 etiam pœna pecuniāria poteſt infligi reo fiſco applicanda, vt. ff. de pœna. l. iij. §. vlt. & melior tex. qui eſt vni- cus, in .c. i. § ſi quis aliquem de pace tenend. in vſib. feudo. vbi dicit tex. ſi quis capillos, aut barbam alicui extra xit, licet ſanguis non exiuerit, mulcta- tur in quadraginta libras parti appli- candas, & viginti fiſco. † Et perinde eſt 43 vindicta in pecunia & fortuna, ſicut in corpore & fama, vt leg. ſi ex. C. qui ac cuſ. poſſ. vbi dicitur quòd pœna po- teſt infligi, vel in corpore, vel digni- tate, vel fama, vel etiam in ablatione bonorum, vt. ff. de iure primipil. leg. i. † Nota tamen quod cauſa dicitur cri 44 minalis, cum finis tendit ad vindictam publicam, vt delictum puniatur de pœ na debita, & naturali. ſed ſi agatur de delicto, vt imponatur alia pœna mi- nor, q̄ pœna naturalis ipſius delicti, dicitur agi ciuiliter: licet vindicta, ſiue pœna tēdat ad bonū publicū, & nō ad cōmodū priuatū, vt Abb. i. c. ſup his extra de acc. † vñ ſi agaē cōtra clericū, 45 ut ꝑueī bñfi. ꝑꝑ crimē, ñ dr̄ criālis, qa fi nis accuſationis ñ tēdit ad depoſitionē ordinis, ſed ad ꝑuationē officij tm̄, tāq̄ ſit immeritus, & dānoſus, & ꝑ hoc eſt tex. expreſſus in .c. per tuas, lo. i. extra đ ſymo. ver. tales, q eſt tex. ſing. ſm̄ .d. Abb. i. d. c. ſup his idē Abb. i. c. illa, ex-

tra de accuſa.&c.c.ex parte.i. extra de
46 teſti.† Si autem proſecutio delicti ten-
dat ad vindictam,& pœnam natura-
lem ipſius criminis,tunc dicitur crimi
nalis,ſiue pœna tendat ad bonum pu-
blicum tantum,
ſiue ad publicum
& priuatum, vt
in auc.vt iudi.ſi-
ne quoquo ſuff.§.
neceſsitatem, vbi
iudicibus male ſe
habentibus impo
nitur pœna exilij
quæ non impone
retur, niſi crimi
naliter ageretur,
imponitur etiam
pœna pecuniaria
nam ibi dicitur le
ſis dãnum reſar-
47 ciat.†Et ſic in q̃li
bet actione popu
lari,ubi reſpublica inuenitur offenſa,
medietas pœnæ eſt actoris,alia medie-
tas eſt fiſci vt Bar.in.l.lege.§.hoc edi-
48 cto.ff.ad ſylla.†Quo autẽ ad id quod
ſupradictum eſt,ꝙ ciuilis,& crimina
lis actio non poſſunt ſimul,& ſemel
intentari per priuatum,hoc uerum eſt,
quando vtrunque petitur per modum
actionis principaliter intentatæ,& ten
dunt ad vindictã. Sed ſi quis accuſat
criminaliter,& per iudicis officium pe
titur reſtitutio rei ex æquitate, hoc poſ
ſet fieri,vt dixi ſupra in.§ accuſat. ve-
rum de conſuetudine regni Franciæ
nemo priuatus admittitur ad accuſan-
dum criminaliter, ſed inſtandum eſt
procuratori fiſcali,vt id crimen,quod
comprobatum eſt,proſequatur. Aut
iudex ex officio in contumaciam pro-
curatoris non proſequentis vlciſcatur
per iura ſuperius allega.in.§.inquiſitio.
l.i.ſi verò priuatus agat tantum in cri-
minali poterit ſuum conſequi inter-
eſſe,vt in auc.vt nulli iudi.§.ſuper hoc
colla.nona.
F Præſens reſpondeat.) †A vocatio- F
ne in ius iura incipiunt cauſa iuris expe 49
riendi,ut §.fi. in-
ſtitu.de pœna te-
mer.litig.&.l.i.
ff.de in ius vocã.
†iudicium autẽ 50
conſtat his quat-
tuor.ſ. iudice ele
cto, accuſatore
idoneo, defenſo-
re congruo, atq;
teſtibus legiti-
mis.Iudices æqui
tate vti debent,ac
cuſatores intẽtio-
ne ad amplifican-
dam cauſam, te-
ſtes ueritate,defen
ſores extenuatiõe
ad minuendam cauſam, vt capitu-
lo nullus.iij.quæſtione quarta. †Quã 51
do ergo per informationes iudex co-
gnoſcit modicum eſſe delictum reſpe-
ctu alterius delati, ex quo non po-
teſt ſubſequi mors, vel debilitatio
membrorum,tunc poteſt citari facere
reum perſonaliter compariturum co-
ram ſe, quotiens neceſſarium oppor
tunum,aut vtile ſibi videtur, vt.l.fi-
na.C.de procura.maximè quãdo pœ-
na citra relegationem tantùm venit im
ponenda.argumen.l.diuus,la prima.
ff.de cuſtod.& exhibi. reorum,†po 52
teſt ſiquidem iudex ex multis animum
ſuum informare partis principalis mi
niſterio, quod non poſſet procura-
toris medio, & in his non poteſt cer
ta regula dari, cum ex arbitrio de-
pendeat iudicantis,vt nota.in capitu-
lo paſtoralis, extra de iudic.&.c.fin.
et ibi gl.et doct.extra de procu. &.l.i.
in

uno edicto uice trium,ad tres
breues dies ad audientiam
graphariatus coram nobis,ut
compareant in iudicio pœna
confiſcationis ſuorum, quo-
rumcunque bonorum,& cor
porum indicta.Præterea dies
dicatur Iro,quo adſit iudicio,
& præſens reſpondeat,[F] ut ſu
perius.Actum die &c. Anno
&c.Sic ſignatum.

Edicto

in prin.ff.eodem,&C.de his qui veniam ætat. impet.l.iij.&.ff. ex quib. cau.in poſſ.eat.l.ait prætor.

A Præpoſitus.) †citatio realis fit per
1 iudicem ordinarium tantum,vt in auten. de exhiben. reis §.ſi verò etiã
2 col.v. †Et ſemp habet locum citatio realis, niſi in matreſa.vt.C. de offi.diuer. iudic. l.i. & gloſ.in.d. l.conſentaneum,
3 †habet etiam locum vbi petitur proferri abſolutiuè,vel diffinitiuè ut glo.in dicta.l. conſentaneum,in verſicu. cogendum .C.quomodo & quando iu-
4 dex. †Quæritur autẽ an iudex inquirendo,& aliquem iniuſtè incarcerari mandando poſſet capi in partem priuatam ad inſtar priuati, & contra eum agi actione iniuriarum ad damna, & intereſſe? Dic quòd non,niſi ſit dolus, vel fraus. Is enim, qui iure publico vtitur, non videtur iniuriæ facien-
5 de cauſa hoc facere.†Iuris enim executio iniuriam non habet, vt .l. in-
6 iuriarum.§.is qui.ff.de iniur. †Nam cura, & ſolicitudo potius in dubio præſumuntur iudicem ſolicitaſſe, quàm odium aduerſarij, Bald.in.l.ij.C.qui
7 accuſa.non poſſ.† Magiſtratus verò ſi damnum iniuria dederit, poterit aquilia teneri, veluti ſi putat ex lege capere pignus,non ex lege cęperit, & res tritas,corruptasq́ reddiderit. Si ergo illicitam capturam fecit,tenetur ad damna & intereſſe,vt.d.l.quemadmodum§.magiſtratus.ff.ad .l. aquil.

Edicto hoc decreto actuarius accuſantibus edit epiſtolam, ſeu reſcriptum, quo rogantur præfecti iuriſdictionis,in quam aufugerunt accuſati, hac forma .C. Paulus eques, & dominus alti montis,præpoſitus A & cuſtos præpoſituræ primo uiatori, B prædictæ præpoſituræ, aut cuiuſuis alius rogato, C rõnibus

Si quid tamen magiſtratus aduerſus reſiſtentem violentius fecerit non tenebitur aquilia. †Nam et ſi cum ſeruũ 8
pignori cępiſſet, & ille ſe ſuſpenderit, nulla datur actio,vt.d.l.§.penul. †Si 9
autem dolus,fraus, vel concuſsio ſit i iudice,poterit teneri actione iniuriarum,ut.c.fi. extra de calum.& l.vnica.C. de sũptu recupe.lib.x. & in.d.l. iniuriarum §. magiſtratus .ff. de iniur. †Tunc .n. litem 10
ſuam facere iudex intelligitur cũ dolo malo in fraudẽ legis ſentẽtiam dixerit,dolo autem malo hoc facere videtur,ſi euidens arguatur eius ſententia,vel gratia,vel inimicitia, vel etiam ſordes, vt veram æſtimationem litis præſtare cogatur.l.ſi filius familias .§. iudex.ff.de iudi.&.C.de pœna iudic. qui male iudic.l.ij.

Primo viatori.) Dirigitur hęc com- B
miſsio primo ſeruienti exequẽda.†Nã 11
in criminalibus citatio ſiue ſit realis, vt captio corporis,ſiue verbalis, vt citatio ſiue adiornamentum perſonale (de quib.loquitur.Io.an.in.c.romana.§contrahentes,de foro cõpeten.in vi.)debet fieri per nuncium,ſeu ſeruientem,vt.c.cum parati,extra de appe.et c.quoniam contra falſam,extra de probatio.& Specula.in titulo de citatio. §.ſequitur.

Cuiuſuis alius rogato.) †Iudex in- C
ferior põt cõmittere nuncio ſupioris of 12
ficialis,ſiue iudicis,licet nuncius ſit iuratus,& deputatus ad ſeruiẽdũ vni cu-

E

riæ unius iudicis ſuperioris, & citatio
facta per dictum nunciū ſuperioris ad
inſtantiam inferioris ualet, ut Barto. in
extrauag. ad reprimen. in uerbo ꝑ nun/
ciū. qūo. in læſ. maieſt. cri. proceda.

ad id nos monentibus man=damus, D & cōmittimus qua=tenus poſtulabunt Antonia Diana uidua defuncti Ioānis Pluti tā ſuo noīe, q̄z admini=ſtratrix corporum, & bonorū ſuorum, & dicti defuncti Ioā=nis Pluti liberorū, annis mino rū, & Auguſtinus Plutus di=ctorū defuncti, & uiduæ filius annis maior: Bn̄dictus Craſ=ſus defuncti magiſtri Chryſo ſtomi Craſsi, dum eſset a=pud ſuperos in Luteciano ſe natu aduocati, frater: Maria Martha relicta defuncti Iu=

D ⁋ Mandamus .).
13 † Hic eſt manda/
tum iudicis, ſine
quo rei regulari/
ter non poſſunt,
aut debent exhibe
ri ſiue capi ad cor
pus, vt. l. neminē
C. de exhib. reis.
fallit pluribus
cauſis illa regula,
per quam quis po
teſt capi perſonali
ter, & exhiberi in
criminalibus ſine
iudicis mādato.
Primò quando
reus exhibetur ꝑ
officiales ad hoc
deſtinatos, & de/
putatos. Nam ea
quæ per officium
præſidis denun/
ciantur, & citra
ſolēnia accuſatio
num poſſe perpēdi incognitum non eſt
14 l. ea quidem. C. de accuſa. † Solent e/
nim nonnulli officiales ad hoc deputa
ri, ut dicit glo. in. d. l. ea quidē, &. ff.
de offic. præfect. vrb. l. i. §. ſanè, & de
decurio. l. i. lib. x. C. Et hoc maximè,
quando proceditur ſuꝑ notorio, quod
eſt notorium omni populo, uel maio
ri parti, ut. d. gloſ. l. ea quidem, & ar
gumen. ff. qui ſatiſda. cogā. l. ſi verò
pro condemnato § fina. &. ij. q. i. c. de
manifeſta. & . l. congruit. ff. de off. p̄ſi.
15 & . c. euidentia, ext. de accu. † Oportet
aūt ꝓbare ad minus illud eſſe notoriū,
61 ut. d. gl. l. ea q̄dē, † ſed hoc in leuibus
delictis intelligendū, in quibus his offi
cialibus ad hoc deputatis credit, argu.
d. l. i. §. ſi quis. ff. de off. p̄fect. urb. † in 17
grauioribus aūt delictis ſecus eſſet, q̄a
his non credit, ut. c. cū parati, extra de
appe. & . d. l. ea q/
dem. † Nā utique 18
credendum non eſt
epiſtolis, aut rela/
tionibus eorum,
qui quaſi damna/
tos ad præſidem re
miſerint. Sed de/
bent irenarchę, cū
apprehenderint la
trones eos interro
gare de ſocijs, &
receptatoribus &
interrogationes li
teris incluſas, atq;
obſignatas ad co/
gnitionē magiſtra
tus mittere. Igitur
qui cum eo elogio
mittuntur, ex inte
gro audiendi ſunt,
etiamſi per irenar
chas perducti fue/
rint, ut. l. diuus
Adrianus. ff. de cu 19
ſtod. & exhib. reorū † Secundo fal/
lit in falſa moneta, ut. l. prima. C. de fal 20
ſa monet. † Tertiò, licitum eſt furem
ducere ad iudicem, ſine iudicis manda
to, ut. l. interdum, la ſecunda §. qui fu
rem. ff. de furt. †. Et poſſunt & fur, & 21
res furto ſubtractæ ob publicam utili/
tatem in domo aliena perquiri, ut Bar
tol. in. l. requirendi. C. de ſeruis fugit.
† In rebus inanimatis non poteſt fieri 22
perquiſitio in domo aliena inuito do/
mino ad utilitatem priuatam, vt. l. iij.
ff. de acquiren. rerum domin. aliàs in/
grediens teneret actione iniuriarum, ut
ff. de iniur. l. iniuriarum §. fina. & lege

23 ſi quis domum, eodem titu. † Ita nec
etiam ob utilitatem publicam poteſt fie
ri perquiſitio in domo aliena inuito do
mino, ubi dominus pateretur damnũ,
tex. & glo. in. l. quoſdam de metalla.
& meta. libro vn
decimo. C. alleg.
leg. uenditor, in
fi. ff. communia
prædio. & .l. flu
minum §. fina. ff.
de damno infect.
& .l. prima. §. de
nique. ff. de aqua
pluuia arcend.
24 † Si autem appa
reant indicia, ꝙ
in domo aliena
deberent eſſe res
ſubtractæ, tunc
pp indicia officio
iudic. perquiritur
domus, quia propter indicia perue
nitur ad miſsionem in poſſeſsionem
perſonæ, multo magis in perquiſitio
nem domus, ut Bartol. in dicta lege
requirendi, allegat leg. primã. ff. de quę
25 ſtioni. † Nec licitum eſt dare libellum,
quando imploratur officium iudicis,
quia illud miſericorditer imploratur,
ut Barto. ibidem, & nota. in ſimili. ff.
de interrogat. actio. ſuper rubri. Nec
debet pars uocari ad hoc, ne detur cau
ſa ſubtrahendi reum criminis ſecun
dũ Pau. de caſtro in dicta .l. regrẽdi.
Quarto in flagranti crimine poteſt ma
26 lefactor capi, & ad iudicem duci per
eum, cuius intereſt, dum tamen duca
tur ad iudicem infra tempus ſtatutum,
ſcilicet uiginti horas nocturnas, ut
.l. capite quinto. ff. ad legem iuliam,
27 de adulter. † Poteſt etiam capi ma
lefactor per quemlibet alium, ſi au
fugiat, quia aliquid permittitur ra
tione fugæ, quod aliàs non permit

liani Xenij, Clemens Xenius
dicti defuncti frater: Diony
ſius Dauus magiſtri Chry
ſoſtomi Craſsi nuper famu
lus, & procurator regis nomi
ne dicti domini, præhenda
tis ubicunque præhẽdere po
teritis, etiam in loco ſacro,
Bernardum Thraſonẽ, Clau
dium Caligulã, principis nři

teretur, ut. l. prætor ait §. ſi debitorem.
ff. quæ in fraudem credito. nota in
leg. penultima. C. de ferijs per quem
textum dicit Bald. † quòd iudex quo
libet tempore poteſt dere licentiam 28
alijs, qui malefa
ctorem capiant, et
ad hoc facit. l. Pe
dius. ff. de incen
dio, rui. & nau
frag. & gloſ. in di
cta. l. penulti. vbi
dicit quòd † latro
nes, inſidiatores,
ſtratores † etiam 29
diebus domini
cis, & quibuſcun
que feſtiuis poſſũt
poni ad torturã,
& etiam mitti ad
furcas pp ratio
nem, quæ po
nitur in dicta lege penultima, vbi di
citur quòd facillimè in hoc ſum
mi numinis ſperatur uenia, per quod
multorum ſalus, & incolumitas pro
curatur. Idem dicendum eſt ſecun
dum gloſam ibidem in quocunque
reperto in flagranti crimine magno,
quia non poteſt fieri maius ſacrifi
cium deo, quàm vt hi, qui in ſuam,
& aliorum perniciem deuagantur,
competenti debeant vigore compeſci
ut dicit text. xxiij. q. v. c. tali, & Sene
ca in tragœdijs. † Non põt pinguior ui 30
ctima mactari deo, ꝙ reus iniquus. Et
ita uidi practicari Tholoſæ p dñi Ber
trãdi vicarij regis locũtenentẽ, q pfectò
die paſchatis latronẽ, q crumenã abſci
derat, cæſum uirgis per carnificem exi
lio mandauit, me tunc temporis ibidẽ
patrocinante. & ad hoc facit. l. cuſto
dias. ff. de public. iudic. † Quintò licet 31
cuilibet propria auctoritate occidere
nocturnũ depopulatorẽ agrorum, & ag

legionarios, Deſideriū Anippum, Girardum Milonē, Egidium Gnatonem, Ferdinādum Paraſitum Anippi famulos, Henricum Nebulonem, Iacchum Ebrionem Milonis famulos, & illos prehenſos adducatis ad ditionis noſtræ carceres. Ad hæc Andreæ Iro cerdoni certus præſtituatur dies, quo coram nobis cōpareat, & ſe præſens defendat cōtra dictos accuſatores, aut eorum ꝑ ipſis procuratorē, ſimiliter regium procuratorem: interrogentur ſuper crimini-

greſſorem itinerum, quia melius eſt oc-
currere in tempore, quàm poſt exitum
vindicare, vt. C. quando lic. vnicuiq;
ſine iudic. ſe vindic. l. i. &. ij. &. l. fin.
ff. ex quib. cau. in integ. reſti. non eſt ne-
32 ceſſa. † Nā illa-
ta percuſsio non
poteſt reparari, ut
no. in. c. ſignifica
ſti, extra de hom.
Et ideò id ferū eēt
punire iudicio, ꝗ
ſubiugamus edi-
cto, ꝗ lex fert ſen
tentiam ipſo iure,
vbi expectare ſen-
tentiam iudicis eſ
ſet ſerotinum.
33 † Ita ꝗ ſi quis mi
natur mortem al-
teri, poterit in ipō
actu ab illo occi-
di, quia non de-
bet expectare ſe
percuti, melius ē
enim occurrere in
tempore, &c. ſe-
cundum Bald. in
d. l. i. C. quando
liceat vnic. ſine iu
34 dic. ſe vindic. † Sextò quando quis eſt
implicitus ſceleribus, nec vult venire
ante iudicem, nec iudex poteſt eum co-
gere, tunc permiſſa eſt propria vltio oſ-
fenſio, glo. in. l. nullus, cū multis iur.
ibidem allega. C. de iudę. & cælico. a-
35 liàs autem non permittitur ut. d. l. † Se
ptimò cuilibet priuato pmiſſum eſt ſuū
debitorem fugitiuum apprehendere, et
ei pecuniam ſecum afferentem auferre,
vt. l. ait prætor. §. ſi debitorem. ff. quæ
in fraudem creditor. & l. quæſitum.
ff. de pigno. & auten. imò à debito cre
ditor. C. de actio. & xxiij. q. ſecunda
capitulo primo & ſecundo, & gloſ. in
c. ius gentium. i. diſtin. † Octauo per- 36
miſſū eſt cuilibet priuato occidere im-
punè raptorem virginum, vt. l. prima,
de rapto. virgi. vbi tractatur de flagrā
ti crimine, & delicto. † Nonò licitum 37
eſt marito illuden
tem caſtitati vxo-
ris ſuæ proprijs
manibus perimere
vt in auc. vt liceat
mat. & auiæ. §. pe-
nulti. & fina. col.
viij. & c. ſi quis
contra, extra de
cohabi. clerico. &
mulier. vbi tracta
tur de ſuppoſitiōe
partus. Et pro ra-
tione affert illud
Homer. nec enim
ſoli, inquit Atri-
des. i. nobiliſsi-
mi vxores ſuas a-
mant. l. ſi vxor. ff.
ad. l. iul. de adult.
vnde vir. † Coniu 38
ge corrupta nec ſo
los tangit Atrides
ille dolor, ſolus
&c, & gloſ. in di-
cta. l. ſi vxor. verſicu. inquit Atrides.
† Hac ratione permiſſum eſt marito ꝑ- 39
quirere vxorem in domo aliena inuito
domino domus, ſecundum Paulum
de caſtro in dicta. l. requirendi. C. de
de ſeruis fugiti. & idem dixi ſupra in
decreto infor. gloſ. prehenderetur, &
hoc ad inſtar ſerui fugitiui, † nec ma- 40
ritus debet quoquo modo deſerere v-
xorem, licet non ſe corrigat, etiam ſi
vitæ illius inſidiaretur, & hoc ſub
pœna exco. vt trigeſimaſecunda quæ-
ſtione quinta, capitulo quicquid mu-
lier, excepta tamen fornicatione.
† Quia ſi vxor in eum peccauerit, po- 41

teſt eam corrigendo iudicare, vt. xxiij. q. iiij. c. duo iſta. in forma autem iudicij non poteſt eam iudicare, vt gloſ. in
42 cap. ſicut alterius, vij. q. j. † ſed poteſt eam tenere in vinculis i domo, & eam verberare, caſtigare, ac ieiunare facere, & præter necem eam corrigere, maximè clericus, cum hoc ſit ei permiſſum, vt xxxiij. q. ij. c. placuit, & . qđ. v. c. hæc imago, & gloſ. in. c. quemadmodum §. fin. extra de iureiur.
43 † immoderate autem eam verberare non licet, cum verbera illa ſint aliena ab ingenuis, vt. l. conſenſu. C. de repud. ſed tem
44 peratè eam poteſt caſtigare, † quia eſt de familia ſua, ut. d. xxxiij. q. v. c. hæc imago, ſicut dominus ſeruum, vt. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur. l. i §. fi. vel etiam ſicut mercenarium ſuum, vt ff. de pœn. l. reſpiciendum §. furta domeſtica, & gloſ. in. d. c. ſicut. vij. q. i.
45 † Etiam ſi dominus fuerit inuaſus, nec tamen occiſus à ſeruis, poterit in familiam ſuam animaduertere. l. & ſi certus. § fi. ff. ad ſenatuſcon. ſylla. videlicet occidẽdo de ſeruis, uel beſtijs, cum cauſa ſit iuſta, vt. ff. de legatis primo, lege quid ergo §. ſi hæres, & . ff. de ver
46 borum obligationi. l. qui ſeruum. † Si autem atrocitas facti ius domeſticæ emendationis excedat, placet enormis delicti reos dedi iudicis notioni,
47 vt. l. vna. C. de emend. propinq. † Viris ergo fœmina ſubditas, & penè famulas lex eſſe voluit, vt capitulo ſa-

bus, & inquiſitionibus contra illos conceptis, apud acta prolatis, & per nos ea de cauſa lectis: reſpondeant petitionibus dictorum accuſatorum ciuiliter, & procuratoris publici publicè: quas proponere, & intendere uoluerint, ſiſtantq; in iudicio. Quòd ſi prehẽdere minimè poteritis, illos citetis trino die uno edi-

tis trigeſimatertia quæſtione quinta.
† Ideò mulier debet velare caput ſuũ, 48
quia non eſt imago dei, ſed vt viro oſtendatur ſubiecta, vt quia præuaricatio per eam inchoata eſt, hoc ſignũ debet habere, nec habet caput liberum, ſed velamine tectum, nec habet poteſtatem loquendi, propter peccatum originale ſubiecta debet videri, vt capitulo mulier trigeſimatertia quæſtione quinta non enim de eadem terra, in qua plaſmatus eſt Adam, ſed de ipſius Adæ coſta facta eſt mulier. † Euidẽ 49
tiſsimè itaque apparet ita virum eſſe caput mulieris, ut nulla vota abſtinentiæ, vel religioſæ conuerſationis liceat ſibi ſine eius mariti licentia Deo offerre, etiam ſi viro permittente repromiſſa fuerit, non licet ei votum opere complere, cum vir voluerit promiſſum reuocare, vt capitulo nec illud. d. trigeſimatertia quæſtione. v. † Eſt ergo vxor ſemper 50
reſtituenda viro, niſi in tribus caſibus. Primò, quãdo eſt publicè adulterata. Secundò, quando timetur de ſæuitia viri, vt. c. ſi ue. xxxiij. q. ij. Tertiò, quãdo dicuntur vir & vxor eſſe in gradu indiſpenſabili & incontinenti probat exceptio, vt extra de reſtitu. ſpo. c. lr̃as & tamen in eodem caſu ſit reſtitutio. quo ad omnia, niſi quò ad carnale cõmercium, vt ibidem. Quartus poteſt eſſe caſus, quando vxor propria volũtate recedit à viro, vt uigeſimaſeptima quæſtione. ij. c. agathoſa. Vel cũ vir

delicentia vxoris recedit ab ipſa, glo.
in.c.i.xxxiij.q.ij. His ergo tribus caſi
bus vxor non debet reſtitui, ſed reddi
ad tempus ſuæ poteſtati, & conſangui
51 neis proprijs liberè ſociari. † Itaque
etiam locus ei prouidendus eſt, in quo nulla vis multitudinis formidetur, ne ſit difficilè teſtes producere, vel cæteras perſonas, ſcilicet aduocatos, qui in huiuſmodi cõtrouerſijs requiruntur, vt.d.c. ſi ue.xxxiij.qõ. ſe-
52 cunda. † Iudex ergo debet de loco iu
dicij prouidere partibus, vt in eo loco
debeat cognoſcere de cauſa, ubi partes
liberè & ſecurè valeant conuenire, vt
ff.de rebus dub.l.vbi,&.ij.q.ſecunda
capitulo vlti. ꝙ ſi non fecerit, licitè ap
pellabitur, vt extra de appellatio. cap.
ex parte, & glo.in.d. capitulo ſiue.
53 † Mulier nunque ſi ſe verberibus (quę
ingenuis aliena ſunt) afficientem mari
tum extra cauſas à lege expreſſas pro
bauerit, tunc repudij auxilio vti pote
rit, vt dicta.l.conſenſu, &.l.vir quo
54 que.C.de repud. † Et punitur maritus
in pecunia, quia dabit ei tertiam par
tem donationis, quam dedit propter
nuptias vt in aucten.ut lice. mat. &
auiæ §. ſi quis autem, columna octa
ua. Si autem quis non dedit dona
tionem propter nuptias, in quarta
parte totius ſubſtantiæ ſuæ, ſi eius
ſubſtantia non excedat trecentos au
reos, ſi excedat, dabit centum, vt
.C. de repud. leg. vltima, & gloſ.
in capitulo placuit, trigeſima ſecunda
55 quæſtione ſecunda. † Sed quæro an v
xor alterius adulterari ab aliquo, uel

cto contractim, & omiſsa ite
ratione pœna proſcriptio
nis, & exilij, publicationis
corporum & bonorum mo
re ſolito. Et quia nobis re
latum eſt quoſdam ex illis re
is migraſse ex nrõ territorio

iudicari, aut diſponi poſsit, & permit
tatur? Dic ꝙ non, niſi à proprio viro
eo viuente, vnde ait apoſtolus, alliga
ta eſt vxor legi viri ꝙdiu vir eius vi
uit. Eo verò defuncto ſoluta eſt à lege
viri, vt.c.ſicut al
terius.vij.q. pri
ma. † Non tamen 56
licet marito adul
teram coniugẽ oc
cidere, vt.c.ſi qđ.
xxxiij.q.ij. cuius
virginitatis viola
tio in primo coitu
dignoſcitur & p
batur per aſpe
ctum linteaminis
ſanguinolenti, ſe
cundum glo.in cap.ſatis.xxxiij.q.v.
Affert enim illud Salomonis, Ne intẽ
deris fallaciæ mulieris, Fauus enim
diſtillans labia meretricis, & nitidius
oleo guttur eius, Nouiſsimè autẽ qua
ſi gladius biceps pedes eius deſcendũt
in mortẽ, & ad inferos greſſus eius pe
netrant. Vagi ſunt greſſus eius, & inue
ſtigabiles. Longè fac ab ea viam tuam,
& ne appropinques foribus domus
eius, prouer.v.c. Dic ergo ſapientiæ ſo
ror mea es, & prudentiam voca ami
cam tuam, vt cuſtodiat te à muliere ex
tranea, & ab aliena, quæ verba dulcia
facit, de feneſtra (inquit) domus meæ
per cancellos proſpexi iuuenem, &
video paruulos, conſidero vecor
dem iuuenem, qui tranſit per plateas
iuxta angulum, & propè viam do
mus illius graditur in obſcuro aduesp
raſcente die, in noctis tenebris, &
caligine. Et ecce occurrit illi mulier
in ornatu meretricio præparata ad
decipiendas animas, Garrula, &
vaga, quietis impatiens, nec ualens
in domo conſiſtere pedibus ſuis, nunc
foris, nunc in plateis, nunc iuxta an-

gulos inſidians, apprehenſumq́ꝫ deo-
ſculatur iuuenem, & procaci vultu
blanditur, dicens, Victimas pro ſalu-
te voui, hodie reddidi vota mea. Idcir
co egreſſa ſum in occurſum tuum de-
ſiderans te uidere, & reperi, intexui le-
ctulum meum funibus, & ſtraui tape-
tibus pictis ex Aegypto, aſperſi cubi
le meum myrrha, & aloë, & cinnamo
mo, ueni inebriemur uberibus, & frua
mur cupitis amplexibus, donec illuce-
ſcat dies. non eſt vir in domo ſua, abijt
via longiſsima. Sacculum pecuniæ
ſecum tulit, in die plenæ Lunæ reuerſu
rus eſt in domum ſuam. Irretiuit eum
multis ſermonibus, & blanditijs labio
rum protraxit illum. Statim eam ſe-
quitur quaſi bos ductus ad uictimã,
& quaſi agnus laſciuiens, & ignorãs,
& neſcit quòd ad uincula ſtultus traha
tur, donec trãsfigat ſagitta iecur eius,
velut ſi auis feſtinet ad laqueum, & ne-
ſcit, quòd de periculo animæ illius a-
gitur. Ne ergo abſtrahatur in vijs il-
lius mens tua, neque decipiaris ſemi-
tis eius. Multos enim vulneratos deie-
cit, & fortiſsimi quique interfecti ſunt
ab ea. Viæ inferi domus eius penetrã-
tes interiora mortis. Hæc prouer. vij.
c. Et idem Salomon inquit inſuper,
A tribus timuit cor meum, & in quar
to facies mea metuit. Delaturam ciui
tatis, & collectionem populi, & calũ-
niam mendacem. Super mortem om
nia grauia. Dolor cordis, & luctus,
mulier zelotypa, In muliere zelotypa
flagellum linguæ omnibus communi-
cans. Sicut boum iugum, quod mo-
uetur, ita & mulier nequam. Qui tenet
illam, quaſi qui apprehendit ſcorpio-
nem. Mulier ebrioſa ira magna, & cõ
tumelia, & turpitudo illius non tegere
57 tur. † Fornicatio mulieris in extollen
tia oculorum, & in palpebris illius a-
gnoſcetur. eccle. vigeſimoſexto capi.

Non eſt caput nequius ſuper caput cõ
lubri, & non eſt ira ſuper iram mulie-
ris. Commorari leoni, ac draconi pla-
cebit, q̃ habitare cum muliere nequã.
†Nequitia mulieris immutat faciem 58
eius, & obcæcabit vultum ſuum, tan
quã vrſus, & quaſi ſaccum oſtendit in
medio proximorũ. Ingemuit uir eius,
& audiens ſuſpirauit modicum. Bre-
uis omnis malitia ſuper malitiam mu
lieris. Sors peccatorum cadet ſuper il
lam, mulieris ira irreuerentia, & confu
ſio magna. †Mulier ſi primatum ha- 59
beat contraria erit viro ſuo. Cor humi
le, & facies triſtis, & plaga mortis mu
lier neqꝫ, manus debiles, & genua diſ-
ſoluta mulier, quæ non beatificat virũ
ſuum. A muliere initiũ factum eſt pec-
cati, & per illam omnes morimur. nõ
des ergo mulieri neqꝫ ueniam prodeun
di. Si non ambulauerit ad manum tuã
confundet te in conſpectu inimicorũ.
†A carnibus tuis ergo abſcinde illã, 60
ne ſemper te abutatur, vt Eccle. xxv.
c. quæ utinam olim Salomonis autho
ritate monitus, attentius perpendiſſem
q̃ vera eſſent, & poſtea meo malo ex-
pertus non didiciſſem, aut nunc quas
patior moleſtias diſsimulare, & alio-
rum infortunium ſimulare poſſem.
Prò dolor, ea ſiquidem magis per-
cipimus, atque ſentimus, quæ no-
biſipſis aut proſpera, aut aduerſa e-
uenerunt, quàm illa, quæ cæteris, quæ
quaſi longo interuallo interiecto ui-
demus, aliter de illis, ac de nobis
iudicamus. † Ediuerſo autem mu- 61
lieris bonæ beatus uir, numerus enim
annorum illorum duplex. Mulier for-
tis oblectat uirum ſuum, & annos ui-
tæ illius in pace implebit. Pars bo
na, mulier bona, in parte bona timẽ
tium deum dabitur uiro pro factis bo-
nis, diuitis autem & pauperis, cor bo
num. In omni tempore vultus illorũ

in aliud, rogamus omnes,[E] & ſingulos iudices, in quorum iuriſdictionem aufugerint, quatenus ad ſubſidium iuris[F] & iudicij pertinet, eiuſmodi reos à noſtro uiatore aut ſuorum primo permittant præhendi, præhenſos in noſtræ præpoſituræ cuſtodiam perduci, quemadmodum nos ab illis rogati commodè, & legitimè facere uellemus, quod etiam offerimns. Omnes autẽ præfectos, iuridicos, magiſtratus, & officiarios dicti domini nobis mancipatos, alios rogantes, uobis id agentibus parere uolumus, & iubemus. Datum Pariſijs ſub dictæ p̃poſituræ ſigillo, die. xvi. Octob. M D X L.

Sic ſignatum.

hilarius. Gratia mulieris ſedulæ delectat virum ſuum, & oſſa illius impinguabit, Diſciplina illius datum dei eſt, mulier ſenſata, & tacita non eſt immutatio eruditæ animæ. Gratia ſuper gratiam mulier ſancta, & pudorata, omnis enim ponderatio non eſt digna continentis animæ. Sicut ſol oriens in mundo in altiſsimis dei, ſic, et mulieris bonæ ſpecies in ornamẽtum domus eius. Lucerna ſplẽdens ſuper candelabrum ſanctum, et ſpecies faciei ſuper ætatem ſtabilem. Columnæ aureæ ſuper baſes argenteas, & pedes firmi ſuper plantas, ſtabilis mulieris fundamenta æterna ſupra petram ſolidam, & mandata dei in corde mulieris ſanctæ. Eccle. uigeſimo ſexto cap.

E ⁋ Rogamus omnes.)
62 † Sunt nonnulli comprehenſorum criminum qui latent, aut relinquunt prouinciam, in qua deliquerunt, & in alia prouincia degunt. Ideo ſolent præſides prouinciarum, in quibus delictum eſt commiſſum, vti publica epiſtola, & ſcribere ad collegas ſuos vbi factores, ſcilicet rei agere dicuntur, & deſiderare, vt cum fidis cuſtodibus ad ſe remittantur, ut. l. ſolent. ff. de cuſto. & exhib. reo. & in aucten. vt nulli iudi. §. ſi verò quis.

⁋ Ad ſubſidium iuris.) F
† Iudex, qui has publicas ſuſceperit literas, debet periculo ſuo, & officij ſui huiuſmodi reos comprehendere, & ad iudicem prouinciæ trãſmittere, in qua peccarunt, ſupplicijs legitimis ſubijciendos. Quòd ſi hoc facere, aut officium eius tradere neglexerit, tunc & ipſum iudicem tres auri libras, & officium eius aliàs tres prò pœna ferre decebit. Et ſi talis iudex, aut aliquis officialis eius propter lucrum huiuſmodi perſonam non comprehendat, aut comprehendens non tranſmittat, & hoc agens conuincatur, ſpoliatus ſingulo exilio tradetur, vt dicto §. ſi verò quis, in auctent. vt nulli iudi. & C. de his qui latro. vel alijs crim. reos occul. cum leg. ſecunda. † Videtur 64

quòd iudex requiſitus debeat habere
aliqualé cognitionem aduerſus reum,
antequam eum remittat, aliàs dictus
reus poſſet ſine cauſa infamari, qui ſic
ſtatim remitteretur ligatus, ad hoc. ff.
de cuſtod. reorū
l. diuus, &. C. de
exhib. & tranſ.
reis. l. fina. C. vbi
de crimin. agi o-
port. leg. prima.
Sed hoc puto eſ-
ſe verum, quan
do reus eſſet cap-
tus, antequam re
quireretur, quia
deliquit in iuriſdi
ctione iudicis re-
quiſiti. Non e-
nim dubium eſt,
quin cuiuſcũq; eſt
prouinciæ ho-
mo, qui ex cuſtodia producitur, co
gnoſcere debeat is, qui ei prouinciæ
præeſt, in qua prouincia agitur. Il-
lud obſeruari ſolet, vt cum cognoue
rit, & conſtituerit, remittat illum cum
elogio, ſcilicet ſcriptura ad eum, qui
ei prouinciæ præeſt, vnde his homo
eſt. quodquidem ex cauſa faciendum
eſt, vt leg. non dubium. iuncta glo.
in verſicu. prouinciæ, & dicta lege ſo
lent. ff. de cuſtod. & exhib. reorum, &
ita de cõſuetudine practicatur, & . l. ſo
let. ff. de offic. proconſul. & legat.
65 † Si autem reus, qui requiritur, non
eſt captus, iudex requiſitus debet eum
remittere ſine aliquali cognitione.
Tum qũia eſt præſumptio pro iudi-
ce requirente, vt capitulo in præſen
66 tia, extra de renunciationi. † Tum
quia iudex requiſitus eſt merus execu-
tor, vt extra de offic. delegat. capitu-
67 lo paſtoralis. § præterea. † Et merus
executor de viribus cãæ nõ cognoſcit

Viator, cui commiſsum e-
rat reſcriptum, actuario renũ
ciat ad eius nomenclaturam
citaſse nobilem Deſiderium
Anippum, & Bernardum
Thraſonem, Claudium Ca
ligulam, principis legiona
rios, Andream Irũ, cædis reos
ut ſequenti exemplo pate-
bit.

nec pronunciat, nec pronunciatum
valet, vt leg. ſi ut ꝓponis. C. de execu
tio. rei iudica. & . l. ſi cui . §. final. ff. de
accuſatio. † Quo autem ad cogni- 68
tionem cauſæ, poteſt delegari, non
quantum ad deci-
ſionem . d. leg. ſo
let. ff. de offic. pro
conſul. & legati.
† Quæro quid ſi 69
reus requiratur à
duobus iudici-
bus diuerſis, ſci-
licet à iudice do
micilij rei, & à iu
dice ſub quo deli-
quit, cui illorum
ſit remittendus?
Dic quòd de iure
codicis debet re-
mitti ad iudicem,
ſub quo deliquit,
quia ratione delicti quis ſortitur forũ,
vt auctẽ. qua in prouincia. C. vbi de
crimine agi oport. de iure autem dige-
ſtorum debet remitti ad iudicem domi
cilij, ſiue originis, vt. d. l. non dubium
ibi remittat illum cum elogio ad eum,
qui ei prouinciæ præeſt, vnde is homo
eſt, & . l. iij. ff. de re milit. & ita obſerua
tur de conſuetudine. † Ratio poteſt eſ- 70
ſe, quia præſes prouinciæ in ſuæ pro-
uinciæ homines tantùm imperium ha
bet, & hoc dum in prouincia eſt. Nam
ſi exceſſerit, priuatus eſt. Habet inter-
dum imperium, & aduerſus extraneos
homines, ſi quod malum cõmiſerint.
Nam & in mandatis principum eſt, vt
curet is, qui prouinciæ præeſt, malis ho
minibus prouinciam purgare, nec di-
ſtinguitur vnde ſint, leg. præſes pro-
uinciæ, la ſecunda. ff. de offic. præſid.
† Sed hoc poteſt eſſe ratione atrocio- 71
ris delicti, vt eodem loco, quo rei
deliquerunt, ibi ſubijciantur ſuppli-

cio, & conſpectu deterreatur, alij ab ijſdem facinoribus, ut. l. capitalium. § famoſos. ff. de pœnis, & l. tertia. ff. de re milita. ibi, præter quàm ſi quid grauius ille deſertor in ea prouincia, in qua repertus eſt, admiſerit. Ibi enim eũ plecti pœna debere, ubi facinus admiſsũ
72 eſt † uel etiam poteſt dici in uagabundis, qui nullum habent domicilium, & poſſunt ubilibet conueniri, ut. C. ubi de curia. uel coarta. l. prima & in auten. ut nulli iudic. § ſi uerò quis cõpreh. col. nona, & glo. in. l. hæres abſens. § proinde ſi quis, in uerbo debebit. ff. de iudic. ubi enumerantur caſus quibus quis ſortitur forum. † Cum
73 igitur remiſsio petitur de foro ſeculari ad forum ſeculare, illa debet fieri ex toto orbe, cum unus ſit dominus orbis de iure communi ſecundum Bal. in. l. executorem. C. de executio. rei iudica. Sed Imo. & Franciſ. poſt Paul. in cle. paſtoralis. § denique de re iudica. ita diſtinguunt, aut petitur remiſsio de his locis, quæ ſunt eiuſdem iuriſdictionis uniuerſalis inter ſubditos eidem imperio, & tunc de neceſsitate debet fieri, aut petitur remiſsio à iudice unius regni ad iudicem alterius regni, & non fit, ut Bald. in. l. ſecunda. C. de ſeruis fugiti. per nota. in dicta clementi. paſt. & idem Bald. in. l. ſecunda, decima columnam. ff. de hæredib. inſtituen. & l. prima. C. ubi de crim. ag. opor. & Oldr. conſi. cxxiiij. & ita quotidie uidemus de facto, ꝙ delinquentes in iſto regno Frãciæ ſecuri ſunt in Bearnio. Adhuc diſtinguendum eſt ſcilicet quando petitur remiſsio in materia criminali, ſiue crimen ſit atrox, ſiue leue, ſi agatur ciuiliter non fit remiſsio. Siue petatur fieri de iudice laico ad iudicem eccleſiaſticum, ut notat Car. in capitulo primo extra de rapto. Siue petatur etiam remiſsio à iudice laico ad iudicem ſecularem, ſiue laicum non fit remiſsio. Vnde ſi aliquis Rothomagenſis aliquem Parisijs percuſſerit, aut iniuriam intulerit, & Parisijs ciuiliter cõueniatur coram iudice laico, aut eccleſiaſtico, ſi ſit clericus non habebit ius reuocandi domũ, nec poterit declinare forum, ſi Parisijs inueniatur. † quia 74
ſicut non habet locum remiſsio in contractibus, ſi contrahens inueniatur in loco contractus, ut. l. fina. ff. de lib. homine exhib. & melius in capit. Romana. § contrahentes, de foro competen. in ſexto. Ita nec in delictis, ſi ciuiliter agatur, ut nota. colligit in capitulo poſtulaſti, extra de foro competen. Si autem delinquens Parisijs non inueniatur, non poterit ibi conueniri, ut ibidẽ dicit. Et Cyn. in. d. aucten. qua in prouincia. † Si autem criminaliter aga- 75
tur pro delicto, ſiue leui ſiue atroci, & petatur remiſsio ad iudicem Eccleſiaſticum, ſeu iudicem ſecularem, illa debet fieri de neceſsitate, ut glo. in clementi. paſtoralis § denique, de re iudica. & ibi Imo. & Franciſ. poſt Paulum & Cy. in dicta aucenti. qua in prouincia, & Bal. in. l. ſecunda. C. de ſer. fugiti. & alijs iurib. ſupra allega. † Cauſa crimi- 76
nalis igitur altero de tribus locis tractari poteſt, ſcilicet, Aut ubi crimen eſt commiſſum, Aut cauſa inchoata, Aut ubi reus deprehenditur habere domicilium, ut. l. prima. C. ubi de crimi. agi oport. Quo ad primum, ſi ciuiliter agatur pro crimine de iudice requiſito ad iudicem requirentem non fit remiſſio, ut ſupra dictum eſt, & ideo reus eo caſu ſortitur forum iudicis aliàs incõpetentis, ut not. in. d. c. poſtulaſti. quo ad ſecundum, ubi cauſa criminalis eſt inchoata coram aliquo iudice, nec fuit oppoſita præſcriptio fori, cum reus ſciret non ſuum eſſe iudicem, illic ſubire debet iudicem, ut. l. prima. C. ubi de

77 crimine agi oport. †Nam poſt litem conteſtatam opponi non poteſt, ut.C. de probatio.l.exceptionem, &.C.de exceptioni.l. ſi quis aduocatus. Secus autem ſi ignoraſſet eum eſſe iudicē incompetentem, ut.C.ſi à non compe ten.iudic.l.fina. & hoc contigit propter regulā, ꝙ ubi cœptum eſt iudiciū ibi finem accipere debet, ut.ff. de iudi.
78 l.ubi† Sed quid ſi neſciuit, poſtea ſciuit & litigauit? dic ꝙ iudicium tenet propter ratihabitionem, ut.ff.de iudi.l.licet. Secus autem ſi ſua uoluntate non potuit facere iudicem, quia eius erat cōditionis in principio, ut iudex eſſe nō poſſet. Nam licet mutata ſit eius conditio, non tamen tenet ſententia, ut gl. in dicta.l.prima.C. ubi de crimi.agi oportet. Quo autem ad tertium.ubi reus reperitur habere domicilium, ibi iudicium ſubire debet, ut dicta.l.non dubium.ff.de cuſtod.& exhib. reor. Iuxta illud, ubi te inuenero, ibi te iudicabo, ut gloſ.in dicta.l.prima.C. ubi de crimi.agi opor.&.l.ſecunda.C.de iuriſdictio.omnium iudicum, ubi de
79 uagabundis tractatur.† Præterea actor debet ſequi forum rei, aliàs actione ꝓpoſiti negocij mulctaī.l. in criminali.C.de iuriſdictio. omnium iudicum. Nec itidem reus poteſt actorem ad extraordinarium iudicem trahere, etiam per reſcriptum, ꝙ ſi fecerit, pro condemnato habebitur, ut.d.l.in crimina li, iuncta glo. in uerb. habeatur, et.d.
80 auctenti.qua in prouincia, †nec qs ullo modo etiam ſcholaris poteſt in delictis aliquo uti priuilegio, ut in auctē. de manda.princi.§.ſi quis autem, ibi,
81 non permittas priuilegijs, &c. † Sed quæritur, quia ſupra dixi, quòd ſi reus non oppoſuit præſcriptionem fori, cum ſciret ſuum non eſſe iudicem, illic ſubire debet iudicium, ut dicta.l.prima.C. ubi de crimi.agi oportet. An reus iuri fori ſui ordinarij renunciare poſſit, cum regula ſit, quòd priuatorum conſenſus, facit iudicem eum qui iuriſdictioni præeſt.l. priuatorum.C.de iuriſdictio.omnium iudicum. Dic quòd renunciare poteſt, quo ad ſui præiudicium, ut iur.ſupra alle. & hoc propter ratihabitionem, ut dicta.l.licet.ff.de iudic.† Nam iuri, qđ 82
eſt introductum in fauorem aliquorū, ga pōt renūciare tacitè, uel expreſsè, cū oēs habeant licentiā his, quę pro ſe indulta ſunt, renunciare, ut.l.ſi quis in conſcribendo.C.de epiſ.& cle. Sed hodie in regno. Frāciæ iuriſdictiones ſunt patrimoniales, quod eſt ius introductū in fauorē quorundā pro publica utilitate ipſorū, & odio aliorꝫ cui iuri nemo renunciare pōt, ut.ff.ad macedo.l.ſed & ſi pater.§.fina. & glo.in.c.ſi diligenti, extra de foro competen. † Ideo ubi 83
quis eſt de iuriſdictione alicuius iudicis perpetui ordinarij non poteſt prorogare iuriſdictionem alterius non ſui iudicis, nec litigare coram extraneo iudice ſine conſenſu domini ſui, ſaltē in pręiudicium domini.glo.not.in.c. imperialem.§.pręterea, in verbo duos, deꝓhib.feud.alienat.per Fede.in uſib.feudo.† Quoniam ubi ſunt iudices perpe 84
tui, qui habent iuriſdictionē magis appropriatam, illorum requiritur conſenſus, ſicut epiſcopi in clerico, ut capitulo primo, extra de foro compe. Bar. in.l.i.§.& poſt operis.ff.de oper. nou. nuncia.Bald.in capitulo unico, de feudo marchię, in uſibus feudo. Et ita fuit deciſum per arreſtum curię Parlamenti die Iouis uigeſimoprimo Iulij M D xxx. domino Guillermo Poyeto tunc temporis regis ibidem aduocato, & nunc cancellario agente. † Idcirco re- 85
remiſsio habet locum, & petitur per dominum iuſtitiarium, ſiue eius iudicem, aut procuratorem fiſcalem, il-

la debet fieri in quacunque cauſa, ſiue
principali, ſiue in cauſa appellationis.
Ita ꝙ ſi iudex requiſitus, vel eius vica
rius, aut locum tenens cognoſcens ſe
incompetentem, & declinatum eſt eius
forum, ſi ſuam
executionem in-
terdictam huic ne
gocio præbuerit,
capitalē animad-
uerſionem ſubi-
bit, vt. d. l. in cri-
minali. C. de iuriſ
dictio. omnium
iudic. qui text. nō
reperitur alibi ſe
cundum Paulum
de caſt. cui cōcor
dat gl. in. c. ſuper
extra de reſcrip.
A ⁋ Citati.) † Hic
1 tabellio recitat, et
refert citationem
factam, quam in
actis ſcribere de-
bet, vt hic, vt ap-
pareat per hoc, ꝙ
perpetuata ſit iu-
riſdictio, ſi hoc
negaretur, uel re
uocaretur in dubium, vt extra de offi.
delega. capitulo gratum, &. c. licet.
2 † Et ſic per conuentionem ſolam non
poſſent poſtea declinare forum, trāſfe
rendo ſe ad alium locum, vt extra de
foro compet. capitulo propoſuiſti, &
ff. de iudic. l. ſi quis poſtea, glo. in capi
tulo quoniam contra falſam, extra de
3 proba. † & tali ſcripturæ tabelliōis cre
ditur circa acta iudiciaria, ſi inueniatur
in actis publicis, licet non habeat teſtiū
ſubſcriptionē, ut. C. de fide inſtr. auct.
ad hęc, & in auc. de his q ingred. ad ap
pel. §. illud ēt, & in auc. de hēd. & falc. §.
4 ſancimus, col. i. † Geſta quę ſunt trāſla

Exſcriptum ab actis præpoſituræ die lunæ. xviij. menſis Octob. anno M D X L.

Citati [A] ad hunc diem per Matthæum Charenta huiuſce iuriſdictionis ſtatorē nobilis Deſiderius Anippus, Bernardus Thraſo, Claudius Caligula, legionarij, abſentes cōpellatis uicinis [B] Ioāne, & Frāciſco Normānis, ꝙ abñtiū ædes eſſēt clauſæ una denūciatione uice triū ad nomencla-

ta in publica monumenta, habent ꝑpe-
tuam firmitatem, nec morte cognito
ris perire debet publica fides. l. geſta. C.
de re iudic. † Et ſucceſſor ex his habet 5
pronunciare, ut. ff. de iudic. l. mortuo
&. C. de iudic. l. ꝓ
perandum. §. illo,
& glo. in. d. l. ge-
ſta. † Tabellio ſi 6
quidem ęquiualet
vni teſti, & plus,
ut ext. de fide inſtr.
c. cum Ioānes, iun
cta gloſ. † Imò vi 7
detur æquiualere
duobus teſtibus,
ex quo loco tabel
lionis debēt apud
iudicem adhiberi
duo viri, vt cap.
quoniam contra
falſam, extra de ꝓ-
batio. iuncta glo.
in verſic. duos vi
ros. † Et alibi vide 8
tur æquiualere
tribus decima ſe-
xta. q. tertia. verſi.
is autem. † Et ſic 9
vř, ꝙ plus credit
ſcripturę tabelliōis ꝙ̄ ſcripturę iudicis,
qa ſcripturæ iudicis non creditur, niſi
habeat teſtium ſubſcriptionem, vt ex-
tra de teſt. c. cū à nobis. † Et hoc ideo 10
eſt qa, cū tabellio iuratus ſit, credēdū ē
inſtřo ſuo, vt extra de præſc. c. ad au-
dientiam, & extra de ꝑſump. c. illud in
fine. † Sic etiā conſuetudo habet, vt 11
credatur inſtrumento principis, vt ex-
tra de fide inſtru. c. cum dilectus.
⁋ Cōpellatis vicinis.) † Vbi rei ſe ab- B
ſentāt citatio debet fieri ad domos illo 12
rum reqſitis amicis, aut eorū uicinis,
vt. c. cām quæ extra de dolo & contu.
Et iſta forma eſt ſeruanda, ut. l. diligen-
ter

tionem actuarij, ſiue ad tres
breues dies: C quorum pri-
mus hodiernus eſt: alij, duo
ſequentes, ui reſcripti D con-
tra eoſdem decreti ſuper cer
tis criminibus, & inquiſitioni
bus in eos factis, ad hũc ſi.uiſis

ter.ff.manda.&.c.cum dilectus, ex-
13 tra de reſcriptis, ꝙ† ſi reus citandus
non habet domicilium, nec ſit cui de-
nuncietur citatio, quia reus eſt vagabũ
dus, ſufficit citari per libellum lectũ,
& affixum in æde
vel voce præco-
nis in publico, vt
l.dies cautioni.§.
prætor ait, &.§.
totiens.ff.de dã-
no infecto. &.l.
ſancimus.C.de
epiſcopa. audié.
& auctenti. qua
in prouincia.C.
vbi de crimine a-
14 gi oport.† Etiam ſola libelli oblatio,
& porrectio coram iudice habetur ꝑ
15 citatione, vt.d.l.ſancimus.† Et ita de
conſuetudine ſolent facere ſeruientes,
ſiue nuncij, qui ſi non inuenerint reum
vagabundum citandum, referũt apud
acta iudicis, ſe citaſſe reum ſimpliciter
nõ dicendo ubi citauerint. Si verò no-
men reorum citandorum non tenetur
verum ignorat, tunc inquirendum
erit de illorum ſignis, quæ indumenta
gerant, quam faciem, ſtrictam an lar-
gam, quos capillos, planos, cincinos,
an ceruliores, an ſint iuuenes, uel ſenes.
tunc enim ſecundum ſigna ſeruiens ci-
tat dictos reos, ſic referendo, relatum
per me Matthæum ſeruientem, &c. ꝙ
die &c. citaui hos infra ſequentes ad
tres breues dies, &c. ſcilicet vnum ue
ſtitum pallio nigro, barbam non lon
gam ſed copioſam, & puberem, co-
loris nucis auellanæ præmaturæ, &
capillos barbæ concolores haben-
tem, diſcrimen habentem in medio iu-
xta morem Nazarenorum. Et alium
claudum, monoculum, gibboſum, ca
ligas bipertitas gerentem, et alios, &c.
Ex talibus enim ſignis poterũt digno-

ſci rei citandi ſecundum Angelum, A-
retin.in.§.quadrupli. inſtitu. de actio.
†per relationem etiam aſpectus æta- 16
tes illorum poterunt probari, vt Bart.
in.l.prima, de mendic. valid.lib. vn-
decimo.C. †Et va 17
lebit talis citatio,
quia ſufficit facere
quod fieri poteſt,
vt Bald. in.l. ſi
quando.C.de teſti
bus, &.l.ſi dictũ.
.§ præſente, &.§.
ſequente.ff.de eui-
ctioni.† nec curan 18
dum eſt de nomi-
ne, dummodo cõ-
ſtet de corpore, vt.l.ſi quis, in fundi
vocabulo.ff.de lega.primo.† Adiecta 19
enim aliqua demonſtratio fungitur vi-
ce proprij nominis, vt ſi ſpecificata ſint
ſigna, vel confines, vt gloſ.ibidem in
dicta, l.ſi quis, &.l.certum.ff. ſi certũ
petatur, &.l.penulti.ff.de rebus dub.
quem tex.notabi.ibi. Si autem igno
ta nomina ſeruorum eſſent, piſtorem
legatum videri, perinde ac ſi nomen ei
adiectum non eſſet.

¶ Ad tres breues dies.†) Quando rei C
exhibendi ſe per cõtumaciam abſen- 20
tant, ſolent de iure citari per triduum,
ter per ſingulos dies, vt.l.inter.ff. de
public.iudic. De conſuetudine autem
ſolent citari ad tres breues dies conti-
nuos ad audientiam graffariatus co-
ram præſide quæ citatio ſolet fieri v-
na citatione pro tribus, quod idem de
iure fieri poteſt, quod appellatur unũ
edictum pro tribus, vt.l.nunquam.
ff.de iudic.

¶ Vi reſcripti.)† Citatio debet fieri iu- D
dicis mandato, & in ſcriptis, aliàs nõ 21
poteſt citatio arctare citatum, vt extra
de electioni.capitulo bonæ memoriæ.
Ita dicit Ioan.Andre. in addito. ad

Speculato. in titulo de citatio .§. ſe-
quitur, verſicu. ſed nunquid credetur.
22 †Nuncius ergo debet habere commiſ
ſionem judicis, de qua conſtet per pu-
blicam ſcripturam, vel autenticum
inſtrumētum nec
poteſt dictus nū-
cius capere ali-
quem perſonali-
ter, & exhibere
eū in iudiciū, niſi
habeat dictā cō-
miſsionem. Ita te
net Abb. Panor.
in.c.cum parati,
extra de appella.
colū.iiij.in addi.
& Bal.in.l. con-
ſentaneū .C. qūo
& quando iudex
& tex.in.l.nemi-
nem.C.de exhib.
reis, qui eſt ſingu.
ad hoc, et in auc.
vt nulli iudicū .§.
quoniam verò
contingit exçe-
ptis caſibus ſu-
pra allegatis.
E ☞ Citatus fue-
23 rat. † Si citan-
dus non ſit legiti-
mè citatus cita-
tio debet habe-
ri pro non facta,
vt capitulo bonę
le .ij. extra de ele-
24 ctio. †nec tene-
tur reus venire,
etiam ad allegan
dum ſuum priui
legium, ut glo. in
capitulo ſi epiſco
pus, tertia quę-
ſtione ſecunda.

ad poſtulationem, & que-
rimoniam Antoniæ Dianæ
uiduæ defuncti Ioannis Plu-
ti, tam ſuo nomine, quàm ut
corporum & bonorum admi
niſtratricis ipſius, & defuncti
liberorum annis minorum, &
Auguſtini Pluti dictorum de
functi, & uiduæ filij annis ma
ioris, Benedicti Craſsi iam
defuncti diſcreti uiri magi-
ſtri Chryſoſtomi Craſsi, dum
uiueret in ſupremo ſenatu ad
uocati, eius frīs, Mariæ Mar
thæ relictæ defuncti Iuliani
Xenij, & Dionyſij Daui nup
dicti defuncti Craſsi famuli,
& procuratoris Regij nomi-
ne ipſius regis ſubſcribētis de
cæde defunctorum, & uulneri
bus illatis dicto Dauo: qui
citati certiſsimis cædis admiſ
ſæ præmuntur argumentis,
& ea cā nō ita pridē uerterūt
ſolū. Necnon Andreas Irus
ad hunc diem citatus fuerat[E]

†Sciendum eſt autem quòd quando- 25
que citatio non valet, quia intra angu
ſta tempora fit, vt.d.quinta quæſtione
ſecunda capitulo ultimo. †Quandoq; 26
non valet, quia non exprimitur cauſa
quare fiat citatio,
vt. v. quæſtionē
ſecunda capitulo
vltimo. † Quan- 27
doque non va-
let, quia nimis ma
turatur perempto-
rium, vt extra de
dila. capitulo di-
lecti. †quandoque 28
non valet citatio
ratione temporis,
vt ſi fiat tēpore fe-
riato, ut decima-
quinta quæſtione
quarta capitulo. i.
& ſecundo, & .ff.
de ferijs. l. prima.
† Quandoque nō 29
valet ratione lo-
ci, vt ſi citatur ex-
tra prouinciam ul
tra duas dietas vt
extra de reſcript.
capitulo nonnul-
li. † Quandoque 30
non ualet ſi citatur
ad locum pericu-
loſum, vel inho-
neſtum, vt extra
de appellationi. ca
pitulo ex parte, &
ff. de arbitris .l. ſi
cum dies.§. ſi arbi-
ter. † Quando- 31
que non tenet ra-
tione iudicis, vt
ſi euidēs eſt ipſum
non eſſe iudicem,
qui citat, vt extra

præſens F per eundem Carõtã: quò omnes hi petitionibus, & criminibus obiectis, & ſi quid aliud obiecturi eſſent accuſatores, & regius procurator per ſe reſponderint, in ius uenirent inquiſitionibus ſatiſfacturi apud acta prolatis. Hiſce geſtis adhibiti ſunt Medardus Coruus & Marcellus Aſinus teſtes.

ANdreas Irus ĩ iudicium uocatus non id, ſed uadimonium deſerit: poniturq;(ut cum uulgo loquar)in defectu, A qđ in margine ephemeridis inſeritur: uirtute cuius præhendatur.

de offi.iu.dele.capitulo ex literis, & extra de appellationib.capitulo ſi duo
32 bus.†Quandoque non valet, quando in citatione nõ inſeritur reſcriptum, ſiue commiſſio, vt extra de dilatio.capitulo præterea, & extra de offic. iudic.delegat. capitulo cum in iure.
33 † Quandoque non valet, ſi euidens eſt iudicem eſſe inimicum, vt iij.quæſtione.v.
34 capitu.quia.†Itẽ non valet, ſi ille, qui citatus ẽ, ſpoliatus eſt, ut dicto capitulo ſi epiſcopus tertia quæſtione ſecunda.
35 †Item non valet, ſi ad quærelam liberti citatur patronus.iiij.quæſtione quarta.c.
36 liberti.†Et generaliter vbicunque euidenti exceptione reus ſe tueri poteſt, vt.ff.de iudic.l. non videtur.† Sed ſi du-
37 bium eſt, an citatio teneat, tunc tenetur uenire ad allegandum ſuum priuilegium, ut extra de appel.c. ſi duobus,&.c.cum parati,&.ff. de iudic.
38 l.ſi quis ex aliena.†Inuenitur tamẽ ꝙ citatio quandoq; nulla eſt,& tamen niſi defendatur citatus, procedetur contra ipſum, vt.ff. iudic.ſol.l.ſi reus.
39 †Inuenitur ꝙ citatio eſt iniuſta ex perſona agentis, cum agens agit calũnioſè & tñ niſi citatus venerit ad iudicium, punitur, vt extra de acc.c.ueniens. Et argu.ff.ne quis eum, qui in ius vocat. eſt ui exi.l.pen.†Tutius tñ eſt ꝙ citatus 40 uadat allegaturus priuilegium ſuum, uel appellaturus, ſi eum grauauerit, niſi quando conſtat eum nõ eſſe ſuum iudicem, hæc glo. in dicto capitulo ſi epiſcopus, tertia quæſtione ſecunda.

F Præſens.†)Reus citandus eſt ad 41 perſonam, ſi inueniatur, ut capitu. final. extra de eo qui mitt.in poſſeſ. cauſ. rei ſeruand. uel ad eius domicilium, ut capitulo cauſam quæ, extra de dolo & contumac.ut ſupra dixi.†Et fit talis cita 42 tio, per nuncium, ſiue ſeruientem, ut hic, & extra de offic.delega.c. prudentiam, & extra de appel.c. cũ parati, & Speculat. in titu.de cita.§.ſequitur.†Quandoque citatio verba 43 lis fit per ipſum iudicem, qui ore proprio citat.l.ſecunda.C.quomodo & quando iudex.†Quandoque fit per ta 44 bellionem, & poteſt ipſe tabellio de tali citatione per ipſum facta teſtificari, & ſcribere ſe citaſſe. †Qñq; p partem in uim prouocationis ad cauſam, 45 ut.c.cum ſit,&.c.bonæ ext. de appel.

A IN DEFECTV.)†Citatus perſonaliter non cõparens in termino ſibi

Citationem tribus diebus cō tinuis B ſolenniter factam actuarius iudice pro tribunali ſedente recitat, ſed præcipuè prima die, & appellantur per ſtatorem citatorum iuriſdōnis. Atque poſt tertium diem iudex edicit uadimonium eſſe deſertum, abſolutamq́; eſſe contumaciam regis procuratori, ſi ſolus poſtulet, aut etiam delatoribus agentibus pro eo, quòd eis nocitū eſt cōtra abſentes,

præfixo ponitur in defectum, virtute cuius de iure mulctatur arbitrio iudicis, vt.l.prima.ff.ſi quis in ius vocat. non ierit, & talis mulcta datur fiſco. vt.C.de mod.mulctan.l.v.& .c. eo-
2 dem.l.eos.† De conſuetudine uerò in ſumma ſeptemdecim ſolidorum Pariſienſium cum dimidio, et inſuper uirtute illius primi defectus, ſiue contumaciæ ad inſtātiam procuratoris fiſcalis, et actorum iudex decernit citationem realem, ſcilicet captionem corporis aduerſus contumacem, iubetq́ eum exhiberi realiter, & de facto, tanq̄ penè ſui accuſatorem per fugam factū, in autēn.de exhiben.reis §. ſi verò etiam
3 collū.v.† propter enim contemptū mādati tenetur criminaliter fiſco, & idē poteſt capi, & etiam de domo extrahi. vt docto.in.l.plerique, & ibi tex.ff. de in ius uocand.&.l.nemo de domo
4 ff.de regul.iur.ratio ſiquidē eſt.† quia non debet actori cauſa manere vndiq; deſolata, iudice aliquid agere non valente, eo q̄ nondum apud eum facta ſit litis conteſtatio, illo reo contemnente legem manifeſtatione ſua. & actorem extra omne adiutorium relinquēte, vt Bar.in.l.ſed & hæ.§.præter.ff.de pro-
5 cu.† Nec poſtmodum admittetur dictus contumax ad comparendum per procura.ſi hoc ſederit iudici, p not. in

c.in noſtra, extra de procu.† Imo hoc 6
priuilegium pdit propter eius contumaciam, vt.l.ſed & ſi.§.ſed & ſi.ff.ex quib.cauſ.maior.&.c.veniens, extra de accu.& hoc ne eludatur prætoris auctoritas, vt.l. conſentaneum.c. quō & quando iudex.† Idem etiam 7
quando obligatio facti deſcendit ex cōtemptu, vt.l.ſtipulatio.§.ſiue.ff. de oper.no.nunc. &.d.l.fina.c.de procu.† Vbi autē 8
dictus contumax apprehendi nō poteſt, citatur ad tres breues dies, vt.l. inter.ff.de pub.iudi.facit conſtitutio regia nouiſſima arti.xxv.

Diebus continuis.)† Dies enim B 9
feriati, & non feriati in dilationibus computantur, & interim iudicis officium conquieſcit, vt.l.ſiue pars. c.de dilatio.† Eſt enim tempus conti 10
nuum quod continuè currit diebus feriatis, vel non feriatis, ſiue in abſentia, & præſentia ſit copia iudicis, vel non, ut.c.de præſcrip.long.temporis l.fi.poteſt tamen quis reſtitui in integr. ut.l.fina.ff.de reſtitu.in integ.†Reſti- 11
tutio autem in integrum tollit de medio obſtaculum pręſcriptionis, & per talem reſtitutionem tollitur ſolùm exceptio, quæ erat parata contra actionem, & intentabitur actio prima directa, Bald.& gloſ.in.l.final. & §.ſed quod ſimpliciter.C.quib.ex cau.ma. †Aliud eſt tempus utile, quod non currit

nec ſe ſiſtentes [c] in iuditio: uirtute cuius interdum petunt certam quantitatem ſubſidiariam, & quod frequentius dicitur, prouiſionem ſibi adiudicari pro medicamentis, alimẽtis, & proſequutionis ſumptibus, quam antea non petierant: & tunc iubet iudex elogium, renuntiationem chirurgi, citationes, contumaciam, omne denique litis inſtrumẽtum apud acta proferri, ea ratione, & ut de principali qđ æquitas ſuaſerit demum conſtituat.

12 currit diebus feriatis, † & abſentiæ, &
diebus, quibus non eſt agendi copia:
& iſtud eſt multiplex, ſcilicet continuũ,
& vtile, quò ad ſui principium tantũ,
non quo ad progreſſum, vt glo. in cle.
vnica, de in integ.
reſti. vbi glo. re-
mittit ad. c. ij. ex-
tra de conceſ. præ
ben. & c. quia di
uerſitatem, in fin.
13 eodem tit. † vnde
tempus datur ad
eligendum vtile,
quia nõ currit im
peditis, vt extra
de election. c. ne
14 pro defectu, † vti-
lis autem tempo-
ris multa ſunt ge-
nera. nam quod-
dam tempus eſt
vtile, quo ad ſui
initiũ, ſed ex quo
incipit eſt conti-
nuum, vt. ff. de
calum. l. annus,
& ff. de ędil. edi.
l. cum ſex. Aliud
eſt tẽpus vtile to-
to tempore, vt. l.
ſuperuacuam. C. de tempo. in integ. re-
ſtitu. Et illud eſt multiplex, nam quod
dam eſt vtile vt nec feriati dies compu
tentur, nec abſentiarum, nec minorum
15 ætates, † vt erat annus vtilis qui debe
tur reſtitutionibus maiorum, & mino-
rum, vt. C. de temporibus in integrum
reſtitu. l. prima Aliud quod curre-
bat abſenti, eo quòd potuit procura
torem dimittere, ſed reſtituitur, vt lege
ſecũda. ff. de diuerſis & tempo. præ
16 ſcriptio. † Sed ſi eſt præſens, contra
quem currit ſi impediatur agere, non
currit, lege prima. §. primo. C. de reſtit.
milit. & eorum qui reipubli. cauſ. ab-
ſunt. & gloſa, in dicta lege ſuperua-
cuam.
[c] Nec ſe ſiſtentes.) † Pro tali triduana C
cõtumacia rei non 17
ſunt condemnan-
di pro delicto, vt
dicta. l. inter, ibi,
ne ꝑ triduũ per ſin
gulos dies ter cita
tus reus condem-
netur. Pro contu-
macia autem de iu
re condemnantur.
Nam ſi quis in ius
vocatus non ierit,
ex cauſa à compe-
tenti iudice mulcta
pro iuriſdictione
iudicis damnabi-
tur, vt. l. ſecunda
ff. ſi quis in ius vo
ca. non ierit, † De 18
cõſuetudine verò
quilibet defectus
in qualibet dicta-
rum trium dierũ
importat mulctã
ſeptemdecim ſoli-
dorum Pariſien-
ſium cum dimidio. Et talis mulcta ſi-
ue emenda datur fiſco, & non parti, tã
de conſuetudine, quàm de iure, vt. l.
quinta. & l. eos. C. de modo mulcta.
† Quo autem ad partem ciuilem, ſi ci- 19
tati non comparuerint ad primam ci-
tationem, condemnabuntur in ſecun-
da citatione in expenſas, vt lege ſanci-
mus. C. de iudicijs, & extra de pro-
curatoribus, capitulo querelam, vbi
de hoc, & gloſa in capitulo quo-
niam contra falſam, extra de pro-
bationibus.

Actuarius accuſatoribus, & procuratori regio contumaciã & eius emolumẽtũ petẽtibus ſub hac forma edit. D

Formula contumaciæ.

Vniuerſis præſentes literas inſpecturis Ioannes Vlpianus legum magiſterij inſignitus, aduocatus in ſupremo ſenatu, præpoſitus & cuſtos præpoſituræ &c. Salutẽ. Notum facimus quod anno Domini M D X L. die Lunæ .xviij. menſis Octob. nobis renunciauit, ac fidẽ fecit Matthæus Charon noſtræ iuriſdictionis apparitor A ſe.

D ☞Edit.) † Acta iudiciaria competẽ
20 ti ordine ſunt per tabellionem conſcri-
benda loca deſignando, & tempora, &
perſonas, & omnia ſic conſcripta parti
bus tribuuntur, ita ꝙ originalia pœnes
ſcriptorem rema-
neant, vt ſi ſuper
proceſſu iudicis
fuerit ſuborta cõ
tẽtio, per hoc poſ
ſit veritas decla-
rari, vt. c. quo-
niam contra fal-
ſam, extra de pro
batio. Sed intelli
ge ea tantum acta
ſunt integraliter
edenda partibus,
quæ ordinaria, et
communia ſunt,
& non extraordi
naria, vt. d. c.
quoniam, iuncta
glo. in ver. extra
21 ordinario, † quia
informationes, in
terrogationes, re-
petitiones, & cõ
formationes te-
ſtium non edun-
tur partibus, q̃a
non ſunt commu
nia, ſed extraordi
naria, nec agitur ad exhibendum pro
inſtrumentis in criminalibus actioni-
bus, forte nec actione in factum, quia
pecuniariter non intereſt, vt glo. in. l.
ij. §. item diui, in verſicu. non ſi de capi
tali cauſa agatur. ff. de iure fiſci, &. ff.
ad exhibendum, lege ſi liber homo.
22 † Si verò rei admitterentur in proceſ-
ſum ordinarium, putà ad comparen-
dum, & ſe defendendum per procura-
tores, & ad ſuas iuſtificationes, tunc
poſſent edi ad oponẽdum in dictas ſci
licet depoſitiones teſtium, etiam poſt
publicationem, vt. l. ſi. quæ eſt ſingu-
laris. C. de teſtibus. ex ipſis enim teſtiũ
depoſitionibus teſtimonium eorum ar
gui põt. l. ſi quis te
ſtibus, & auctẽ.
ſi teſtis. C. eodem.
aliàs ſi non edan-
tur, licitè appella
tur, vt extra de fi-
de inſtrumentorũ,
capitulo. G. per-
petuus, & . C. vt
lite pendente, lege
prima, & . C. de
eden. lege is apud
quem. † Secus au 23
tem in proprijs pri-
uilegijs; quę quis
edere non tenetur
vt capitulo contin
git, extra de fide in
ſtrumento. & . ff.
de edend. lege pri-
ma §. editiones.
† Et hoc niſi ad- 24
uerſarius vellet il-
lud probare fal-
ſum, vt extra de fi
de inſtrument. ca-
pitulo inter dile-
ctos, & lege opti-
mam. C. de contrahend. & committen.
ſtipulatio. fiſco autem omnia edi de-
bent, lege ne quiſquam. ff. de e-
dendo.

☞Apparitor.) † Eſt officialis, vel A
executor, per quem litis executio, & 1
ipſius cauſæ præparatio iubente ſuo iu
dice expeditur, vt lege ea quidem. C.
de accuſatorib. & quarta quæſtione
quarta §. aliquando, & extra de appel-
latio. capitulo cum parati; exequitur

enim lites,& eas præparat, quia facit partes in iudicio comparere, & teſtes cōuenit, & reliqua facit,q̄ cauſis expediendis proficiunt vſq; ad earum finem,vt.C.de iudicijs.l.antepenul.& lege finali,&.C. de ſportul.l.prima,& in aucten. de iudicijs.§.is qui cauſas præparāt.
2 colla.ſexta.† & tales officiales ſiue ſeruientes pluribus modis vocantur,quandoq; vocantur miſsi, vt extra de immu. eccle. cap.i.quandoq; nuncij,vt cap. prudentiam,extra de offic.deleg.&.d.capi.cum parati:quandoq; officiales,vt d.iiij.q.iiij.§.aliquando.in prin.&.C. de accuſ.l.ea quidem. Quandoq; notarij.xxiij.q.v.c. circuncelliones, in princ.Quādoq; apparitores, vt extra de homicid.c.tua, prope.fi.& de apparit.li.xij.C.Quādoq; executores,vt
3 C.de ſport.l.ij.& ibi dicitur,† q; tales poſſunt pro iudicis voluntate remoueri,quandoq; deportati dicuntur,vt extra de priuileg.capi.cū olim propter. Quandoq; Cæſariani, ſiue catholicani,vt.C.de bonis proſcrip.l.penulti. in fine.Quandoq; miniſtri, vt.xxxiij. quæſtione quinta, capitulo ſi homici-
4 dæ,&.c.cum miniſtri,eodē † iſti enim officiales,ſiue nuncij debent eſſe liberi, & non ſerui,quia publicum eſt eorum officium,quod per ſeruos expediri nō poteſt,vt.ff.de regulis iuris.l.in his officijs, & argumen.C.de tabul. ſcri.l. iij.§.finali,libro decimo, &.l.in teſta-
5 mento.§.ſeruus.ff.de teſtamē.† ipſi certē ſunt,quaſi teſtes,imò plus,quia illis ſolis creditur,vt.iiij.q.iiij.§.aliquādo,&.iij.q.iiij.§.Itē in criminali, verſic.iter domini,† Si tamen ſeruus eſſet
6 de facto ad hoc electus,& publicè pro executore habitus,dum pro libero habetur, geſta per eum valent, ar.ff. de offi.prætor.l.barbarius,&.iij.q.viij.
§.tria, prope princ. † Item executor, 7
ſiue nuncius, debet eſſe maior viginti quinq; annis, non minor, argu.ff.de muneri.& hono. l.ad rem. Sed videt q; ſufficiat ætas viginti annorum, ſicut in arbitro, vt.ff.de arbit.l.cum lege.Et fortè ſufficit q; ſit maior ſeptemdecim annis.ff.de poſtul.l. i.§.pueritiam.Item q; poſsit eſſe minor eſt argu.ff.de re iudica.l.quidam,et argumen.ff.de teſtamen.l.qui ætate, & ff.de teſtibus.l.teſtium.§.lex iulia, quæ eſt.iiij.q.iij.§ item in criminali. Et quidam tenent, ut ſufficiat in miniſteriali ætas.xiiij.annorum,ad ſimilitudinē teſtis, vt præallega.§.lex iulia.† Item
debet eſſe maſculus, non fœmina, vt 8
ff.de reg.iur.l.fœminę.†Item laicus, 9
non clericus.C.de teſta.l.conſulta, & extra ne cleric.vel monach.capi.ij.&
iiij.†Item debet eſſe locuples,& vitæ probatæ,vt non ſit veriſimile eū velle peccare,aliàs non ipſe,ſed eius elector poſſet pro eo teneri, vt in auct.de iudic.§. is qui cauſas pręparat,aliàs eſt ver.ſub 10
§.nullo.†Nam mala electio eſt in culpa,vt.ff.ad municipa.l.quid ergo, & 11
ff.de nego.geſt.l.clā ſeruus.§.fi.† & generaliter quilibet iudex poteſt eū eligere de iure,vt extra de appell.c.cum parati,& de offi.deleg.capitu.prudentiam. 12
† Officium autem eius eſt implere,quę ſibi iniuncta ſunt, ſiue decreta fuerint circa lites expediendas per iudicem, cui fuerit deputatus, vt in auctentica de defenſo. ciuita.§. ex prouin- 13
cia.& de iudicijs §.is qui.†Ita q; fas eſt iudicibus, & maiores pœnas & cor- 14

xvi. dictorū mēſis & anni claſſe, ut per actuariū appellarentur, & corā nobis cōpare

rent, pœna ꝓſcriptionis corporum & bonorum ſuorum quorumcunq́ʒ, ſeq́; ſiſterant tribus continuis diebus, quorum primus ceſsit Lunæ die xviij. ſecundus Martis xix. tertius Mercurij .xx. menſis Octob. nobilem Deſiderium Anippum, Bernardũ Thraſonem, Claudiũ Caligulam, principis noſtri legionarios in eorum domicilijs [B] alloquendo Ioannem & Benedictum

porales maculas imponere executoribus, ſi male fuerint verſati circa lites, vt ſciant cauſas non eſſe deludendas, nec lucri gratia aliquod eis viciũ impo
15 nẽdũ, vt. C. de ſportul. l. i. in fi. † Quæro autem qualiter, et quomodo, & quo iure puniri debeat officialis falſum referẽs? dic ꝙ videtur puniri leg. corne. de fal. nã falſitas eſt immutatio veritatis, vt in auct. de inſtru. cautel. in prin. &. ff. ad leg. corne. de fal. l. paulus, &. l. i. eodem titul. verſic. ſed ſi quis ob renunciandum, cuius pœna eſt deportatio, & omnium bonorum publicatio: d. l. i.
16 §. finali. † Et eligẽs etiam teneri videtur, vt. ff. de cuſt. reo. l. diuus, vel dic ꝙ ſi pecuniam recepit, vt falſum renunciaret, tunc tenetur leg. corne. de falſ. vt in princi. ver. ſed ſi quis ob renunciandum, ſi verò non pecunia corruptus, ſed aliàs id fecit, tenetur actione in factum ad intereſſe, vt. ff. ad leg. cor. de fal. l. qui nomine prætoris. Sic & in iudice refert, an ferat precio, vel gracia ſententiam, vt. C. quando prouoc. non eſt neceſ. l. venales, q̃ eſt. ij. q. vi §. diffinitiua, & ff. ad treb. l. ſeruo inuito. §. cum prętor.
17 † Quęro adhuc an executor poſsit uim inferre, & quid iuris ſit: circa hoc nota ſecũdum ea quę ponit Abbas extra de
18 priuilegijs. c. cum olim propter. † Sed nunquid poteſt teneri crimine concuſſionis, vt. ff. de concuſ. l. i. &. ij. q. i. eadem. l. &. l. concuſsionis. Dic ꝙ non obſtat. hoc, quod retulit ſe citaſſe, cũ non citauerit, ſed ſi occaſione ſui officij aliquid recepit, tũc tenetur, vt in prę alleg. cõcord. & xxiij. q. i. c. militare, in fine.

B ☞ Domicilijs.) † Domicilium. n.
19 non concluditur ciuitate, ſed magis prouincia, vt. l. fina. C. de præſcri. long. tempo. Domicilium ſiquidẽ quis dicitur habere, vbi maiorem partem fortunarũ ſuarum habet, vnde cũ recedit peregrinari videtur, vt l. ciues, de incol. libro .x. C. † Sed 20
quid ſi quis nullo loco hẽat domicilium? Respond. quo ad omnes pro præſente habetur, nam in nullo loco, et in pluribus locis poteſt aliquis habere domicilium, vt ff. ad municipa. l. abſumptio. §. pe. & l. eius. § pe. eodem, † quis ergo poteſt 21
dici abſens, vel præſens ratione prouinciæ, vt glo. in. d. l. fi. C. de præſcrip. long. temporis. † Si ergo non ſit copia 22
perſonarum citandarum, ſufficit ad earum domum denunciare citationem l. i. §. permittit. ff. de lib. agnoſc. &. C. de anna. excep. l. vt perfectius. §. fi. domum verò accipere dẽmus hoſpitium, ſi in ciuitate maneãt, ꝙ ſi non ſit in ciuitate, ſed in villa, vel in municipio, illic vbi larem matrimonio collocauerunt d. l. i. §. domũ, † collocaſſe autem larem dicitur quis, vbi ſedes, & tabulas, & 23

res

dictum Normanos uicinos [C] aduerſus Antoniam Dianam uiduam defuncti Ioannis Pluti, tam ſuo nomine quàm ut corporum & bonorum dicti defuncti Ioannis & ipſius filiorum annis minorum adminiſtratricem, Auguſtinum Plutum dictorum defuncti & uiduæ filiũ annis maiorem, Benedictum Craſſum defuncti diſcreti magiſtri Chryſoſtomi Craſsi, dum foret apud ſuperos in ſupremo Senatu aduocati fratrem, Mariam Martham relictam defuncti Iuliani Xenij, & Dioniſyum Dauum nuper defuncti Craſsi famulum conquerentes, & procuratorem regis nomine dicti domini: ut in iure eſſent, per ſe reſponderent impoſitis criminibus, & elogio contra eoſdem concepto, atque apud acta prolato, deinceps procederetur iuridicè, uti conſtat renunciatione dicti executoris. Quibus diebus magiſter Claudius Cantiuncula procurator dictorum conquerentium, & procurator regius in iudicio affuerunt aduerſus prædictos abſentes, qui indicta etiam pœna nec comparuerunt his diebus, nec quiſquam alius pro illis, ita abſentes, [D] & contumaces à nobis pronunciati ſunt expectati, & uocati ſolenniter per Ioannem Harpium apparitorem noſtrum. Contra quos abſentes, & contumaces idem magiſter Claudius Cantiuncula nominibus quibus ſupra poſtulauit ratione

res ſuas conſtituit, vt. ff. de verbo. ſig. l. in lege, & idem. C. de incol. l. ciues, libro. x. aliàs aliter accipitur domus, vt. ff. ad leg. iul. de adulte. l. nec in ea. §. ius occidendi, &. ff. de iniur. l. lex cornelia § domum.

Vicinos.) C
† Vbi citandorũ 24
non habetur copia, ſufficit legi per ſeruientem literas, ſiue cõmiſſionem citationis publicè præſentibus, qui inueniũtur, glo. in cap. bonæ. i. verſic. ſingulares, extra de electio. & .c. ex tuæ, extra de cleri. nõ reſid. † & in 25
terrogãdi sũt vicini, ſiue parochiani ſi volũt defendere, vt. ff. ex qbus cau. maio. l. ergo, & l. iiij. §. ꝑtor, ſupra alleg. ff. de dã. infe. † Quãdiu aũt 26
qs copiã ſui facit, nõ eſt citandus ad domũ, qa ad citationẽ ad domũ recurritur quaſi ad vltimum refugiũ, vt not. Hoſtien. in cap. cauſam quæ, extra de dolo, & contumac.

Abſentes.) D
† Quis enim po 27
teſt dici abſens, qui extra iudiciũ eſt, vt. ff. de dãno infect. l. iiij. § abeſ-

lantibus dictis conquerentibus confectas apud acta proferendas cum renunciatione chirurgi ditionis noſtræ iurati, qui dicti Daui uulnera curauit, unà cum trium denunciationum contumacia, atque ob eam arbitrandæ quātitatis petitione. Et tandem, ut ratio iuris poſcet, cōſtituetur. [x] Actum die uigeſimo menſis Octobris, & anno quo ſuprà. In cuius rei teſtimonium ſigillum dictæ præpoſituræ his præſentibus duximus apponendum.

verò vbi ſcilicet neceſſaria cauſa tantùm etiam cognita ſubuenitur, vt ſi procuratorem non potuit relinquere, vel reliquit, ſed mortuus eſt, vt. ff. quibus cauſis maior. lege ſed & ſi per. §. primo, in fine, & lege necnon eodem, &. ff. de iniurijs. l. papinianus, & ſic videtur idem in his
30 duobus. † In quarta vbi non cōtumaciter, ſed voluntariè abeſt, nec dicitur reſtitui, quia nec lædi per ſententiam poteſt, vt. ff. de re iudicata, lege de vno quoque, in quinta, ibi ſcilicet cōtumaciter, ſi eſt fictè contumax auditur appellans, vt. ff. de iudicijs, lege & poſt, in fine, ſi verè cōtumax nō audit appellās, ut in auct. de iudicijs §. audient, columna ſexta, niſi veniat iudice ſedente pro tribunali, vt lege diuus. ff. de reſtitutionibus in integrum,
31 † verus autem contumax dicitur, qui apertè dicit ſe non venturum, ad quem ſufficiat vna denunciatio, vt. ff. ex quibus cauſ. in poſſeſsionem eatur, lege fulcinius. §. finali. Fictus verò ille, qui inuenitur, & dicit ſe venturum, vel nihil dixit, non tamen venit, ad quem debet ter nunciari, vt. ff. de re iudicata, lege contumacia §. contumax. Si autem non inuenitur, dicunt quidam non poſſe fieri contumacem, etiam fictè, vt. ff. quę ſententiæ ſine appellatio. lege prima §. item. contrarium tamen ſuſtinetur, ſufficit enim ſi denuncietur ad domum, vt argumē. C. de annal. excep. lege penultima, in fine, & . ff. de dā no infecto, lege quarta §. abeſſe, & glo. in. d. l. fin. ff. de reſt. in integ.
℣ Vt ratio iuris poſcet, conſtituetur.) † Iudex viſa productione actorum & omnibus ab vtraque parte productis ſcripturis tam ex parte accuſatoris quàm ex parte rei diligenti cōſideratione examinatis, interloquendo æſtimare ſolet, & pronunciare, vtrum in carcerem recipienda ſit perſona perſonaliter citata: vel ſi à primordio fuerit incarcerata, an relaxāda ſit, & militi tradenda, vel fideiuſſoribus cōmittēda, vel etiam ſibi ſuę fidei (ſi iterū in ius uocet denuo cōparitura) relinquēda ſit. Hoc ā t,p criminis, quod obijcitur, qualitate, et perpetrati flagitij circunſtantijs reū aggrauantibus vel etiam eum, pro loco & tēpore immunem indicantibus arbitrabitur iudex: vel etiam hoc propter honorem, aut propter ampliſsimas facultates, vel pro innocentia perſonę, vel pro dignitate eius qui accuſat facere ſolet, vt. l. i. ff. de cuſto. & exhib. reo. E 32

Sic ſignatum.

Hoc edictum conquerentes ab actis exſcriptum iri curant, ut ponatur unà cum inquiſitionibus, renunciatione chirurgi, reliquo litis inſtrumento, & quod æquum erit, iudex iudicet.

Interim mittuntur uiatores cuſtodes *A* ad domos abſentium & fugitiuorum in bonorum præſidium, ut illa obſignēt, ſtatuto iudicis ad libellum procuratoris publici

A Cuſtodes.) † Poſt cōtumaciā triduanam, & adiornamentū ad tres breues
1 dies de conſuetudine, & etiam de iure debent bona reorum abſentium annotari, id eſt ſaiſiri, & poni ad manum regis per iudicem, aut eius ſeruientū alterum eius mandato ad inſtantiā fiſci, vt. l. i. de offic. procur. Cæſar. ſic dicendo, Omnia bona nobilis. Deſiderij. Anippi, et aliorū abſentium pono in banno fiſci, niſi venerint infra annū, & hoc de iur. vt. l. i. & . l. fi. ff. de requiren. reis. & deſcribuntur bona, vt gloſa in dicta lege prima de conſuetudine autem nō dr̄ infra annum, ſed tantum donec aliter ordinatum
2 fuerit. † Quia ea ipſo termino banni indiſtinctè rei habentur pro confeſsis, & tanquam confeſsi condemnabuntur, vt. Barth. in dicta. l. inter. ff. de publicis iudicijs. Item prædicta bona obſignantur, id eſt, ſub ſigillo ponuntur, ne diminuantur, vt dicta lege finali iuncta glo. ff. de requiren. reis. Affert illud. Danielis. xiij. capit. Claude hoſtium, & ſigna anulo tuo &c. Et iterum egreſſi clauſerunt hoſtium, & ſignantes a-
3 nulo regis, abierunt, &c. † Item mittuntur etiam cuſtodes, ſcilicet ſeruientes ad cuſtodienda bona ſaiſita, ſiue annotata: ne quid fraudetur, neue debitores tempore liberentur, vt dicta lege finali. ff. de requiren. reis. † Ad cuſto- 4
dienda enim ea quæ ſine cuſtodia ſalua eſſe non poſſunt, mittendi ſunt cuſtodes, vt lege prima. § idem ait, ibi, item ſi periculum eſt ne interim res vſu capiantur ff. de vent. in poſſeſſ. mitend. facit ordinatio regia nouiſsima hoc anno milleſimo xxxix. publicata artic. xxv. circa
finem. † Hæc autem omnia geſta debent referri à nuncijs, & ſeruientibus tabellioni, ſcilicet graffario, qui hæc redigat in actis coram iudice, vel ſi tabellio referat iudici hæc facta fuiſſe, iudex ei iubebit geſta in ſcriptis teſtibus appoſitis, vel non redigere. ſcilicet facere proceſſum verbalem, vt perpetuam habeant fidem, vt gloſa in lege geſta. C. de re iudicata. 5
† Geſta enim quæ ſunt tranſlata in publica monumenta perpetuam firmitatem habent, nec morte cognitoris perire debet publica fides, vt dicta, lege geſta, & capitulo quoniam contra falſam, extra de probat. † Et nota quòd 6
fiſcus non occupat bona niſi poſt annum de iure, vt dicta, lege. i. & fina. ff. de requirendis reis. † De conſuetudine uerò occupat ea poſt adiudicatio- 7
8

præſcripto: quod fit interdum in primo decreto inquiſitionum pro delicti magnitudine. Et deſcribuntur B bona per actuarium, aut quæſitorem. Pendẽte hoc iudiciali calculo conquerentes poſſunt perſequi ius ſuum contra dictum Irum, & edictum ab actuario de contumacia accipere, ut manus in eum iniiciantur, & prehendatur. Formula autem eiuſmodi edicti erit talis.

nem tantum, quo caſu irreuocabiliter confiſcantur, ita quòd rei poſtea superuenientes reperti nocentes puniuntur, innocentes verò abſoluuntur, nec propterea bona recuperant, vt dicta lege prima in fine. ff. de requirendis re-
9 is. † Si verò intra annum, vel tempora edictorum, & ante condemnationem redierint rei, & poſt intimationem, id eſt, repræſentationem, obierint, quamuis nõdum ſe purgauerint, ad hæredes proprias res tranſmittunt, vt lege prima. C. de requirendis reis. Nam is qui in reatu decedit, integri ſta-
10 tus decedit. † Extinguitur enim crimen mortalitate, excepto crimine læſæ maieſtatis, vt legẽ finali. ff. ad legem iuliam maieſta.
11 † Quæro quid ſi ex bonis annotatis ſint aliqua mouentia, vel res mobiles reis ſpectantes? Dic quòd ne aut mora deteriora fiant, aut aliquo modo intereant, vẽdi, & vænire debere, preciũmque eorum in depoſito eſſe iure ſancitum eſt, inter mouentia fructus quoque haberi oportet, curandũmque ne quid his, qui profugerunt medio tempore à debitoribus eorum ſoluatur, ne per hoc fuga eorum inſtruatur, vt dicta lege finali. ff. de requirendis reis, & ita de conſuetudine obſeruatur, & bona gloſa in lege ſecunda. C. ſi pen-
12 den. appellatione. † Quæro adhuc vtrũ rei præcedente fuga, aut eorum abſentia poſſint ſua bona, aut aliquid ex eis alienare? Reſpon. quòd de iure canonico vbi inquiſitio eſt incepta contra aliquem criminoſum, eſt ei interdicta poteſtas vendendi, dandi, infeudandi ſeu quomodolibet alienandi bona ſua, vt capitulo prælatorum. §. finali extra de accuſat. De iure verò ciuili ex die commiſſi criminis læſæ maieſtatis, & repetundarum reus nihil ex bonis ſuis alienare poteſt, vt lege ex iudiciorum. ff. de accuſa. vbi gloſa enumerat octo alios caſus ante litem conteſtatam.
† Sed in aliis caſibus non exceptatis poſt litem conteſtatam pœna tranſit ad hæredes, & prohibetur alienatio bonorum, vt gloſa in dicta lege ex iudiciorum, &. ff. de manumiſſio. lege qui pœna: & facit. ff. de donationibus lege donationes §. finali & lege poſt contractum, &. C. ad legem. iuliam maieſtatis lege fina. &. ff. qui & à quibus lege quæſitum. B
14 Deſcribuntur. † Bonis reorum annotatis de conſuetudine, & communi obſeruantia regni. Franciæ proceditur ad confectionem inuentarii bonorum, ita tenent gloſ. in lege prima. ff. de requirendis reis. De iure verò ante condemnationem, & confiſcationem, & controuerſia pendente non debet fieri in-

15 uentarium.† Verùm defenſionis facul
tas danda eſt, quibus aliquam inquie-
tudinem fiſcus infert, & interim facul-
tates eorundem adhuc controuerſia pē
dente inquietari, deſcribiq; fas non eſt,
ſed tunc demum
res perſequi licet,
& ſuper modo fa
cultatum ac re-
rū interrogationē
haberi quæ per
conditionales ſer-
uos, ſcilicet notarios inueſtigan-
da eſt, vt lege defenſionis facultas,
&.l. prohibitum, de iure fiſci, lib. deci
mo. C. vbi dicit tex. prohibitum eſt cu
iuſcunq; bona qui fiſco locum feciſſe
æſtimabitur, capi, priuſq; à nobis for
ma fuerit data. Et vt omni prouiſionis
genere occurſum ſit, Cæſarianis ſcili-
cet officialibus fiſci ſancimus licere uni
uerſis quorū intereſt, obijcere manus
his, qui ad capienda bona alicuius ve-
nerint qui ſuccubuerint legibus, quia
nuncijs principis non creditur ſine lite-
16 ris.† Et ipſis volentibus aliorum bona
in manus capere, quilibet cuius intereſt
poteſt de facto reſiſtere, vt in aucten.
17 vt nulli iudic. § finali.† Et ſic officiali-
bus principis reſiſtitur ſi excedant in
ſuo officio, ad quod. C. d̄ appel. l. quo
niam, &.l. deuotum, de meta. & epi
de. lib. duodecimo. C. et. l. prima, quā
18 do lic. vnic. ſine iudic. ſe vindic.† In-
uentarium ergo conficiendum eſt per
notarios, qui ſerui conditionales vo-
cantur, vt. d. l. defenſionis, &. ff. de a-
19 doptio. l. non aliter.† Conditionales
ideo vocantur, quia hominum condi-
tiones, & contractus faciunt, vt. C.
qui potio. in pignor. habean. l. ſcriptu
20 ras, &. C. de pigno. l. ſi tibi.† Inuenta-
rij autem forma ſit ſecundum tenorem
legis ſi quis intra. C. de bonis proſcri.
vbi dicitur, ſi quis intra prouinciam

Edicti formula.

Vniuerſis præſentes literas
inſpecturis Ioannes Vl-
pianus ^ legum candidatus

pro qualitāte delicti ſententiam proſcri
ptionis ſcilicet confiſcationis incurre-
rit, per ordinarij officij ſollicitudinem
bonorum eius indago diligentiſsi-
mè celebretur, ne quid priuatę rei cō
modis per gratiā,
atque colludium
furto ſubducatur,
& plena deſcri-
ptio comprehen-
dat. Quod ſpa-
cium eſt, & quod
ſit ruris jugerum, quid autem cultum
ſit, aut colatur, quid in vineis, oliuis,
aratorijs, paſcuis, ſyluis fuerit inuētū.
Quæ etiam gratia, & quæ amœnitas
ſit loquorum, quis in ædificijs, & poſ
ſeſsionibus ſit ornatus; quæue manci
pia in prædijs occupatis, vel vrbana,
vel ruſtica, vel quarum artium generi-
bus imbuta teneantur, quot ſint cēſua-
rij vel coloni quot boū exercitijs ter-
rarum, atq; vomeribus inſtruentium.
Quot pecorum, atq; armentorum gre
ges, & in qua diuerſitate ſunt dinume-
rati. Quātū auri, et argēti, veſtiū ac mo
niliū, vel in ſpē, vel in pōdere, & ī qbus
ſpeciebus. Quidue in apothecis ſit reg
tū. Tūc demū oīa ea, q̄ velle nos ꝑſpi-
cis inqſitione cōſcripta rōnalis rei ꝑua
tę tradant, officio aut palatinis ſup hac
cā miſsis nr̄o nectēda p̄rimonio. Mox
verò ad nos ſub lr̄is publi. ſigillatim d̄
oībus noiatimq; referant, pculdubio ne
gligētia mulctāda.† Nā ſi qd poſt fa- 21
ctā à p̄dicto officio inueſtigationē rō-
nalis rei p̄uatæ cui inqſitio ſa mādata ē
amplius fortaſsis iuenerit, offm̄ fraudu
lētū ea cōdēnatione ferief, ut alid tm̄, q̄
tū fuerat ſubtractū ex ppriis facultatibꝰ
īferat, &. ff. d̄ cēſi. l. forā, et. C. d̄ apot.
publi. l. i. &. l. fi. de bo. vac. lib. x. C.
⁊ Ioānes Vlpianus.)† In mandato de A
bet apponi nomen cōſulis. l. ſi qua be- 1
neficia. C. de diuerſ. reſcrip.

in ſupremo conſeſſu aduocatus præpoſitus Salutem. [B] Notum facimus, quòd quum ad hanc diem.xviij.menſis Octob. M D X L. citatus fuiſſet ad cám ore proprio dicendam Andreas Irus cerdo Pariſinus per Matthæum Carōta uiatorem dictæ præpoſituræ, eum alloquendo in ſuis ædibus præſentibus Medardo Coruo & Marcello Aſino teſtibus uocatis uirtute certi mandati de ea re ſcripti & impetrati ab Antonia Diana uidua & cætera, & alijs conquerentibus & cætera, & procuratore fiſci nomine domini ut per ſe reſponderet, ac iuri ſatisfaceret: propterea quòd per inquiſitiones contra eum, & eius ſocios noſtro decreto factas poſtulantibus, ac inſtantibus dictis conquerentibus is Andreas Irus necis obnoxius eſſet, aut ſaltem omnino non careret ſuſpicione, qui præſens interfuerat homicidio defunctorum Ioannis Pluti, magiſtri Crhyſoſtomi Craſsi in Palatio Lutetiano aduocati, Iuliani Xenij, & uulneribus illatis Dionyſio Dauo eodem conflictu, ac opē præſtitiſſet. Ad quam diem magiſter Claudius Cantiuncula procurator dictorum conquerentiū, & procurator fiſci uenerūt, & adfuerunt in iudicio coram nobis contra dictum irum abſentem. & contumacem qui nec ipſe, nec quiſquā, alius pro eo

B Salutem.) † Per ſalutationē, & benedictionem inducuntur effectus, vt in prohe. vi. & multos no. Rebuffus in foram manda. in gl. ſalutem, in concorda.

C ☞ Extra locum ſacrum.) † Quia ſi caperetur in loco ſacro captura non eſſet ritè facta. Ideo captus priſtinæ libertati reſtitui deberet, Bart. in. l. præſenti. C. de his. qui ad eccle. confug. per id quod habetur i. l. i. &. ij. ff. de liber. homi. exhiben. quod placet. Panor. in. c. inter alia, de immunita. eccle. pro quo dicit eſſe tex. in. c. miror
4 xvij. q. iiij. † Et taliter debet relaxari, vt non poſsit per relaxãtem de facili iterũ capi, no. Barto. in. l. i. §. i. per illum tex. cũ ſequẽ. ff. de acquirend. rerum domi.

D ☞ Primo viatori.) † Mandatur reus hic capi ad corpus per ſeruiẽtem iſtis nuncijs prætorũ, ſeu poteſtatum terrarũ mandantur exequi decreta iudicum. Et licet hi officiales non ſint ſubiecti iudici, pro veritate tamen ſuæ præſunt voluntati, qui-

comparuit: ideo abſentem, & contumacem illum pronunciauimus palã uocatum per Ioannem Harpium apparitorem noſtrum ſolito more. Itaque dictis conquerentibus contumaciam, atque eremodicium poſtulantibus, ui cuius dictus Irus prehenderetur pro uſu conſuetudine ſtilo communiter omnibus obſeruato dictæ præpoſituræ concedimus, & edicimus edicto legitimo eremodicium eſſe contractum aduerſus dictum contumacem: ratione cuius ſtatuimus, ac iubemus illum extra locum ſacrum C prehendi, & traduci ad carceres dictæ præpoſituræ, ut interrogetur, per ſe coram reſpondeat dictis inquiſitionibus apud acta prolatis, iurique ſtet. Qui, ſi minus prehẽdi poterit, citabitur tribus denunciationibus uno contextu factis ad nomenclaturam actuarij dictæ præpoſituræ pœna æris & corporis. Propterea primo uiatori D huiuſce ditionis rogato mã-

damus

bus ſiqdẽ permittere non debet ſubiectos prouinciales impellere, auc. de mandat. princ. §. præcipuè verò, columna tertia, et dicit Baldus in capitulo grauis, numero decimonono in fine, extra de reſtitutione ſpoliatorum, † quòd 6
ipſi nuncij funguntur vice aſini, qui ſedentem ſuper ſellam magiſtrum portant. † Et iſta aſinina deportatio cõpetit viatoribus nuncijs, vt. ff. de iudicijs. l. fin. 7
† Hinc eſt quòd in vulgari. Tuſcorum iſti vocantur baiuli, à baiulo, abſq; eo, quòd habeant aliquam auctoritatem iuriſdictionis, vt lege is cui §. miſſum. ff. vt in poſſionem legat. 8
† Et ita neque de iure, neque de conſuetudine aliqualem habent iuriſdictionem, vt tenet Ioannes Faber in lege & ſi non cognitio, ſed executio, & 9

damus quatenus inſtabunt dicti conquerentes, & procurator regis dictum Andream Irum prehendat, ubicunque eum prehendere poterit, extra tamen locum ſacrum, E & uinctum perducat ad noſtros carceres cauſis ſuperioribus recitatis. Quòd ſi prehen-

ibi Iaſon.C.ſi contra ius vel vtilitaté publicam, vbi dicit idem Fabia.qđ curia Franciæ ita obſeruat, quòd ſi dicti executores, ſcilicet ſeruientes in eorum delinquát officio, debent de ſtilo curiæ Fráciæ remitti ad eorum iudices puniendi, vt.d.Ioá. fab. in.l.quod ꝓmulgatis .C. de offi.præfec. vrb.

10 † Qualiter autem puniátur dicti ſeruientes, ſiue nunciȷ publici, qui falſum retulerūt, decidit Bal.in.c.fi. in ſecunda colū. de dolo, & contuma.extra, & in auctén.de armis.

E ❡ Extra tamen locum ſacrum.) † Iſta
11 eſt regula.c.inter alia, de immunita. eccle. vbi eſt tex. diſtinguens, aut fugiens ad eccleſiá cauſa immunitatis eſt liber, aut ſeruus, vt videre licet. Et ibi excipiuntur duo caſus ab ipſa regula, vide licet quando eſt publicus latro fugiés, vel nocturnus depopulator agrorum, aliam exceptionem vide in.c.fi.eo.tit. videlicet qui ſub ſpe immunitatis in eccle. vel cœmiterijs delinquunt quia tales immunitate non gaudét, quia ea ſe fecerunt indignos, & eo præſidio. Et ideo ſi fuerunt ſtulti in culpa, ſint ſapiétes in pœna, dicit ibi glo.fi. idem dic ſi fuerit delictum cõmiſſum prope eccleſiam, vel cœmiterium, quia quod prope eſt in ortis eſt. Eſt quędam præſumptio iuris, ꝙ eo in loco ꝓximo delictū perpetrauit ſpe immunitatis, aliàs non perpetraturus.d.c.fi. intellige ét de eccleſia nōdū cõſecrata.c. pe. de immu. eccle. quia dicit ibi tex. obſequijs domus dedicata nullis eſt auſibus temerarijs prophanáda. Iſtud dic ꝓbari per tex.in.d.c.fi.inquátū loqr̃ de cœmiterijs, q̃ nõ cõſecrant̃ & tñ in eis eſt immunitas. † Quartam exceptioné habes in 12
regula in.c.i.de homici. cuius ſunt uerba, ſi quis ꝑ induſtriam occiderit ꝓximū ſuū, & ꝑ inſidias, ab altari meo euelles eū, vt moriat̃. Et dic ꝑ inſidias, id eſt, ꝓditorié, qđ eſt qñ aliud gerit aïo, ꝙ qđ gerit in actu, vt.l.fi.de delat. lib.x. C. & aliud mente gerit, vt not. in.l.i.ff. de ꝑuaric. & in.l.i.ff.ad.l.iul. maieſta. Bar. in.l. reſpiciédum §.delinquūt.ff.de pœnis, vt ſi veniens tecū tanꝙ ſocius in itinere te percuttit ita declarat Pet. de anch. in.d.c.i. † Et põt eſſe rõ, qa ꝑ illá ꝓdi- 13
tioné delictū eſt grauius vt ꝓbat̃ in.l.i. C.de malefi. & mathemat. vbi grauius eſt necare hoiem ueneno, ꝙ gladio, † & 14
venenare eſt ſpẽs ꝓditionis, vt inqt Iabu. et Bal.i.l.nemo.C.đ ſum.tri. Bal. & Saly. in.l.cū fratré.C.de his qb. vt indi.ꝓ hac exceptióe atténde ad ea, q̃ tradit Alex.in cõſi.cxlv.nu.vi. viſo themate vol.vij. vbi tractat qõné, † an do 15
mus monaſterij putà dormitorium & hmõi habitacula dicant̃ hr̃e priuilegiū immunitatis hmõi, et decidit illud multipliciter, firmádo ꝙ ſic. † Si qras, an 16
dabilis ſit imunitas alijs in locis? dic ꝙ ſic. Pone, qdá flagitioſus, q morté meruit, cõfugit ad ſacrm̃ altaris dū portat̃ in via. Ille gaudebit imunitate pinde ac ſi eſſet in eccleſia, quia nihil eſt maius hoc ſacrificio, & nullum habet eccleſia priuilegium niſi ob honorem Dei,

dere non poterit, citet eũ F trinundino die ſimili pœna æris & corporis: cuius rei exe quendæ poteſtatem facimus, iusq́; damus: mandamus au tem, & iubemus, ad quos attinebit, alios dicto uiatori id exequẽti parere rogantes. Datum anno & die G quibus ſupra, in cuius rei teſtimoniũ ſigillũ H dictæ ꝑpoſituræ his pñtibus curauimus affigẽdũ. Sic ſignatũ. Neapolin I.

Virtute huius edicti Hugo Aſebus uiator dictæ præpoſituræ, cui cõmiſſum fuerat eiuſmodi reſcriptũ đcimano-

multofortius & ipſe Deus, vt aucten. multo magis. C. de ſacroſanctis eccleſ.
17 † Corpus enim CHRISTI eſt corpori eccleſ. præferendum, Ioan. Fab. in fi. de his qui ſunt ſui, in inſti.

F ☞ Citet eum.) 18 † Quia qui in eccleſia eſt, poteſt citari. l. preſenti. C. de his qui ad eccle. confug. vbi vide remiſsiuè apoſtillã ad Bart.

G ☞ Anno & die.) 19 † Hic ponitur data anni, & diei quia mandatum, ſiue reſcriptum ſine die & conſule non valet, vt. l. ſi qua beneficia C. de diuerſ. reſcript. & glo in. c. quoniam contra falſam, extra de prob.

H ☞ Sigillum.) 20 † Mãdatum ſiue reſcriptũ authenticum alicuius firmitatis robur habere non videtur niſi factum fuerit per manum publicam. Ita ꝙ appareat publicum, aut authenticum ſigillum habeat, per quod poſsit probari, vt. c.
21 ij. extra de fide inſtru. † Sigillum autẽ dicitur authẽticum quando eſt ſigillum alicuius principis ſecularis, cui creditur de conſuetudine, vt glo. in. d. c. ij. extra de fide inſtru. & c. cum dilectus,
22 eodem. † Sigillum etiam alicuius iudicis facit fidẽ, vt. xcviij. diſt. c. i. & ij. & ar. xix. q. iij. c. ſtatuimus & ff. de cuſto. & exhi. reorum. l. diuus, ibi, & interrogationes literis incluſas, atque obſignatas ad cognitionẽ magiſtratus mittãt. † Item dicitur authẽticum ſigil- 23
lum epiſcopi, & ei creditur quandiu contrarium non oſtenditur, vt extra de ꝓbatio. c. poſt ceſsionem. † Item 24
ſigillum capituli, vt extra de ꝓcur. c. iij. & lxxiij. diſ. c. in nomine patris, in fi. † Habet 25
igitur ſigillum vicem publici inſtrumenti. vt gl. in. d. c. poſt ceſsionem. Vide quæ de ſigillo late ſcribit Berthacinus de firmino in tracta. de epiſc. in. iij. lib. col lo. v. & ſequentibus. † Et quando 26
literæ ſigillatæ faciant fidem, attende ad Soz. cõſi. cxx. coll. vij. Cum in præſenti, & latius i cõſ. cclviij. i cauſa vicariæ. Alex. in onſi. cl. in cauſa appellationis, vol. v. & conſi. xxxvi. verſic. iij. quia non eſt probatũ Incipiente lætatus ſum, vol. vij. † Si 27
autem quæras an ratione ſigilli poſsit aliquid exigi à partibus? Dic ꝙ ſic, pro quo cle. pe. de. elec. vide Petrum de anchara. conſi. ccviij. col. ij. iuxta ordinem.

I ☞ Signatum Neapolin.) † Scriptũ pu- 28
blicum dici non poteſt niſi per ſubſcriptionẽ, ſcilicet per manum publicam, id eſt per notarium ſcilicet tabellionem factam, vt in auc. de inſtru. caut. & fi.

§ ſed & ſi inſtrumentum, & §. ſeq. col. vi. c. qm̄ cōtra extra de probatio: iun-
29 cta gl. † literis ergo iudicis ordinarij
ſtādū eſt donec pbet cōtrariū, vt. d. c.
poſt ceſsionē, iūcta gl. extra de pba. dū
mō oñdatur origi
nale, aliàs exēplo
non crederet. l. ſi
qs in aliquo do-
cumēto. C. de edē
do, et. l. ſancim⁹.
C. de diuer. reſcr.
& gloſ. in. l. ſicut
iniquū. C. de fi. in
30 ſtru. † Itē ſtādū eſt
equidē à fortiori
literis ṗncipis, qa
plus ualet teſtimo
niū regis, q̄ nota-
rij, dicit Andr. de
yſer. in. c. ſanci-
mus, ad fi. princ.
quo tpe miles, &
c. meminit Iaſ. in
cōſi. lxv. col. pe.
Hēricus, vol. iij.
31 † ea equidē q̄ cō-
tinent in lr̄is prin
ci. p̄ſumunt vera
donec cōtrariū p
bet, ēt ſi nō depē-
deāt ex ſcō prin-
cipis, vt not. Pa.
de caſt. in conſil.
cccccxxxvij. in fi.
in qōne parte pri-
32 ma. † Rō, qa non
p̄ſumit aliqd pla-
33 cere ṗncipi, niſi iuſtū, & verū. † Cuius
nēpe actus ṗncipis regulat à iuſtitia po
li, & fori et no. Neapoli. deciſ. cccciij.
34 nu. xi. catholica. † præſumēdū eſt, q li
terę regię pceſſerint de iuſtitia iuxta no
35 ta. in. c. q̄ in eccleſiarū de cōſti. † Præ-
miſſa extēde ad iſtrm̄ notarij, vt illi ſtet

na nouembris M D X L. prehendit dictum Andream Irum: quem quum ligatum teneret, & adduceret in carceres: nonnulli alij cerdones Pariſienſes eripuerunt, & ui exemerūt è manibus, & uinculis dicti uiatoris, ut plerūq; fieri ſolet, Ideo dictus uiator citauit dictū Irum una denūciatione pro tribus, rē q; omnem renūciat actuario, qui ad acta ad hunc modum refert.

Die. xx. Menſis Nouemb. M D X L.

Citatus ^A ad hunc diē Andreas Iruſcerdo ab hugone aſebo uiatorē huiuſce ſedis eū alloquente ad recitationē

donec cōtrariū pbet. q pbat Ale. i cō. xcviij. breuiter vol. i. Dec. cō. ccccliij. nu. vij. in cā Bal. poſt tex. i. l. cū ṗcib⁹. C. de pb. idē Dec. in cōſ. cccccclxxxvij. col. i. corā magnifi. et cō. ccccclxxxviij.
nu. i. in cā & lite,
vbi ſubdit, † q In 36
ſtrumētū eſt pbō p
bata, et pbat illud
q cātat. no. Ang.
in. l. intereſt, in ul.
no. C. de ſol. Iaſ.
i cōſ. cxxxvij. nu.
v. in cā, volu. iiij.
vbi ſubdit, † quo 37
ad rogatū notarij,
ſi à duabus ptibus
fuerit rogatus, &
id ipſe notarius aſ
ſerat, eidē credit §.
nos aūt cū gl. i au
cten. de tabel. col.
iiij. † Et dic q eſt p 38
bata. i. habet pbō
nē paratā, p quā fa
cillimè p̄cludit uia
aduerſario excogi
tādi probōnes fal
ſas gl. no. vbi An
ge. & Alex. i. l. ita
tñ §. ſi pſ. ff. ad tre.
¶ Citatus.) Hic re A
fert graffarius reū
citatū fuiſſe per ſer
uiētē. † Quid aūt ſi 1
ſeruiens negaret re
tuliſſe graffario ci 2
taſſe reū, cui illorū
ſit potius credēdum nūcio, vel graffa
rio: ſ Aut ſi reus negat ſe fuiſſe cita
tum, quem ſeruiens refert citatum &
Rñ. q tria ſunt attendenda. Nā quāq
eſt cōtētio inter partē & nunciū, ſeu ſer
uiētē, quāq inter nuncium, & graffa-
riū, quia nuncius negat retuliſſe. Et nis

hilominus graffarius ſcripſit nuncium retuliſſe. Quandoq; eſt contēptio inter partem, & nuncium non ſuper nuda citatione, ſed ſuper verbis prolatis à citato. Primo caſu concludit Ioan. Andre. ſuper Specul. in titu. de citatione §. ſequit. verſic. ſed nunqd crederetur, ꝙ ſecūdum qualitates ꝑſonarum, & quātitatem præiudicij iudex arbitrabitur. Nam quandoq; potius creditur ſimplici aſſertioni partis, ꝙ̄ verbo nuncij, vt putà quia nuncius eſt vilis perſona et pars eſt in dignitate conſtituta & laudabilis vitæ. Quādoq; exiget iuramentum, contra aſſertionē nuntij, quandoq; plenam probationem. Et hęc dicta communiter tenētur, & facit à contrio. c. ad audientiam, extra de præſcrip. & idem Ioan. Andre. in d. c. cum parati, extra de appel. & Saly. in l. tres denunciationes.
5 C. quomodo & quando iudex. † Secūdo caſu principali cōmunis concluſio eſt hæc ut inſpecta qualitate & graffarij, & nuncij, iudex arbitretur cui ſit magis credendum, vt no. Cyn. in l. ſi quis decurio. in fine. C. de falſ. & Bar. in extrauagan. ad reprimēdum, in verſicu. per nūcium. Si autem graffarius eſt ſuſpectus ex antea geſtis. & contra graffarium eſt aſſertio nuncij, non crederetur graffario, ſed nuncio. Sed ceſſante præſumptione contra graffa- 2
rium, magis crederetur ſcripturæ ipſius graffarij, quàm nuncio. † Nam plus 3
creditur graffario acta ſcribenti, ſeu ſcripturæ ipſius graffarij, quàm iudici, cum ipſe graffarius ſit iuratus ad hoc, vt capitu. quoniam contra falſam, extra de probat. † Tertiò, 4
non creditur nuncio ſuper verbis ꝓlatis à citato, vt ſi referat citatum dixiſſe ſe non venturum, vel ꝙ illi iniuriam intulit, ga nuncio tātum creditur in his quæ ſpectant ad eius officium quod verſatur circa citationem, nō autem in alijs, vt not. gloſ. in d. c. cum parati, extra de appel. & .l. magis puto. § illud. ff. de rebus eorum, & l. i. §. ſanè. ff. de offi. præfec. vrb. dum tamen nuncij portent literas eius, quod aſſerunt ſe in mādatis habere, vt. c. prudentia, extra de offic. delega. Bal. in d. l. magis puto §. ne tamen, dicit † quòd creditur nuncio, quādo 6
facit aliquid circa naturam ſui officij in modicis ſed in magnis, & præiudicialibus non creditur, vt idem Bald. in dicto capitulo cum parati, extra de appellatio. Barto. in dict. extrauagan. ad reprimendum, in verbo, per nuncium,

actuarij tribus cōtractoribus denuntiationibus, ſiue ad tres breues dies: quorum hic primus, & duo alij ſequentes, uirtute certi reſcripti decreti ſuper certis criminibus, & inquiſitionibus contra illum, & illius ſocios, ac participes apud acta prolatis ad poſtulationem & ſuplicationem Antoniæ Dianæ, reliquorūq; conquerentium, procuratoriſq; regis ſuper cæde defunctorū & uulneribus Dionyſij Daui, quorum reus eſt, & obnoxius idem Andreas Irus: ratione quorum hinc migrauit

uit ereptus, & exemptus [B] à manibus dicti Hugonis uiatoris auxilio aliorum cerdonũ Pariſien. contra dictam Dianam, & reliquos conquerentes, & procuratorem fiſci dictæ præpoſituræ iunctum: ut talibus criminationibus, poſtulationibus, petitionibus, intentionibus dictorum conquerentium & dicti ꝓcuratoris fiſci, & quas

6 dicit ſecundum Spec. ꝙ † cautela eſſet,
ſemper mittere duos nuncios, vt in ore duorum, aut trium ſtet omne verbũ, vt.c.in noie domini, extra de teſtibus.
7 † Vtrum autem dictus nuncius, & executor habeat aliquã iuriſdõnem? dic ꝙ non, nec de viribus cauſæ cognoſcit, nec pronunciat, nec pronunciatum ualet, ut.l.ſi vt ꝓponis C.de executio.rei iudi. & Io. F.b. in.l. & ſi non cognitio.C. ſi contra ius vel vtilit. public. & Boetr. in ſuis comment. conſuet.in §.xv. in glo. in verbo & huiuſmodi.
8 † Vnde ſi talis executor, & ſeruiens in eius delinquat officio, debet de ſtilo curiæ Franciæ remitti ad eius iudicem puniẽdus, vt Boet.in.d.glo.in verb. vnde ſi tales, & Ioan. Fab.in.l. quod promulgatis.C.de offi.præfect. vrb. & hæc not. quia quotidie accidunt.
B ¶ Ereptus, & exemptus.) † Eripiunt,
9 & eximunt nonnulli per raptum cõprehenſos reos à manibus familiæ, ſcilicet ſeruientium, quo caſu tenentur ciuiliter, quo ad intereſſe priuatum actione in factum, inquantum actor æſtimauerit per iuſiurandum ſuum, vt.l. ſi ꝑ alium.§.in eum.ff.ne qs eum qui in ius voca.eſt vi exi. & in ſingulos da-
10 tur actio. † Et nihilominus manet, qui exẽptus eſt obligatus, nec liberãt exemptũ, qa pœnã ſuã ſoluunt, ut.d.l.ſi ꝑ alium.§.hoc iudicium, &.l.fi.ff.eo. & l.iij.de exac.trib.lib.x.C.et.l.ſed eximendi.ff.ne quis eum, &.l.cõſiliarios C.de aſſeſ. & domeſt.et gl.in §.penales
inſti.de act. † Quo aũt ad itereſſe publi 11
cum.ſ.fiſci eximens verberat, & in exiliũ mittit, ut.l.ſi qs in hoc genus, & auct. ſed nouo iure, ibi poſita.C. de epiſ. & cleri. Et C.de his, q latro. vel aliis cri. reos occulta.l.i. &.ij.
† Quòd ſi cœtum 12
& cõcurſum feciſſe dicant, quominus qs in iudiciũ ꝓduceret.l.iul. de vi priuatã crimen cõmiſeñrt, ut.l.legis.ff.ad.l.iul. de vi priua. &.l. lege.ff.ad.l.iul. de
vi pub. † cuius le- 13
gis iul. de ui priuata pœna adẽptio ẽ tertię ꝑtis bonoꝝ, ut.l.tutoris .C. ad
l.iul.de vi priua. † Eſt ẽt amiſsio digni 14
tatis, & famę, ut.l.i.ff.eo. & gl.in.c.
ij.ext.de ord.cog. † pœna ẽt legis iul. 15
de vi pub.eſt aquę, & ignis interdictio & deportatio, & oium bonoꝝ publicatio vt iſti.de pub.iudic.§. itẽ lex iul.
† Qñ aũt qs arripit aliquẽ condemna 16
tum ad mortẽ, tenẽ.l.iul. maieſ. vt.l. cuiuſqꝫ.ff.ad.l.iul.maieſt. &.l. addictos.C.de ap.et.l.addictos.C. de epi. audiẽ. & Bar.in.l.legis.ff.ad.l.iul.de ui priua. & ample Par. de put.in trac. de ſyn. ✠ bo.rectores nu.iiij.fo.cxvij.
† Quero qd ſi delinquat, q in ius voc. 17
qa nõ debuit in ius vocare, quẽ uocauit, an delinquat q eximit vocatum in ius? dic ꝙ nõ, ut.l.i.ff.ne qs eum, q in ius voc. Nã cũ uterqꝫ cõtra edictũ fa-

contra eundem quilibet illorum ꝓponere & intẽdere uoluerit, iuri ſtet, ꝑ ſe reſpõdeat dictis qõnibus apud acta ꝓlatis. Huius citationis Ioanne Titio, Thoma Sticho præpoſituræ uiatoribns, & alijs teſtibus adhibitis.

Vltimo triũ dierũ ꝑuulgata ex recitatione actuarij citatione delatores aut eorũ ꝓcurator & fiſci poſtulãt cõtumaciã ꝓnũciari abſolutã, eremodiciũq; cõtractũ aduerſus dictum Irũ. Sed magiſter Antonius Galbula ꝓcurator dicti Iri iuſtã impedimenti cãm affert, affirmãs illũ in lecto decũbentẽ in extremis laborare. Ad hæc ſiſtit Simonẽ demeã qui cõfirmet, & iuret eũm tã graui æſtuaꝛ̃ febri, ut đ ſalute oẽs deſperẽt: ſeq; ab Iro miſſũ, ut excuſaret. Tũc iudex edicit cõtractã eſſe cõtumaciã cũ hac exceptione, ſi nõ laboret, & ualeat. Etenim indulget ut ſi doceatur de ualetudine, circumducatur edictum: quod editur à ſcriba ad hunc prope modum.

ciant, & libertus qui patronum uocat, & is qui patronũ vi exemit, deteriore tamẽ loco libertus eſt, qui in ſimili delicto petitoris partes ſuſtinet. Eadẽ equitas ẽ in eo, q aliò, ꝙ quo debuerat, in ius vocabaꝛ̃. ſed & fortius dicendum eſt non videri vi eximi eũ, cui ſit ius ibi non cõueniri, cũ iudex ſit ſibi incõpetens, vt. l. ij. ff. ne quis eum qui
18 &c. † Si quis etiã illicitè mandatur capi, põt ſe defendere, vbi officialis excedit modũ in exequendo, & poteſt euadere manus familiæ. Nec dicitur in hoc reſiſtere, ſed defendere ſe, vt. l. i. §. ſi ideo. ff. ne uis fiat ei, qui &c. & l. i. §. offidius, ne quis eum q &c.
19 † Et poteſt reus conuocare amicos, et uicinos ad reſiſtẽdum, ut. l. prohibitum. ff. de iure fiſci, & l. contra, de executo. libro duodecimo. C.
20 † maximè vbi executio eſt irretractabilis, per. d. l. i §. fin. ff. ne quis eũ &c.
21 † Et talis, cui infertur violẽtia poteſt clamare conuocatis amicis ſuccurrite, ſuccurrite vt. l. prætor ait. §. ſi quis aduentu. ff. vi bono. rapto. & Bartol. in. l. ſi quis in ſeruitute, in fi. ff. de fur.
22 † Iudici etiam modũ excedenti, & iniquè agenti exequẽdo, & hoc ſi manifeſtè conſtet, reſiſti poteſt, vt. l. deuotum, de meta. libro duodecimo. C. & gloſ. in dicta. l. prohibitum vbi dicitur quòd officialibus, ſcilicet iudicibus principis reſiſtitur, ſi excedant in ſuo officio, ad quod. C. de appellationib. l. quoniam, & . C. quando liceat vnicuique ſine iudic. l. prima ratio enim ẽ, quia
23 † iudicis, & officij imperitia partibus obeſſe non debet, ſic. ff. ad leg. aquil. l. qua actione. §. fina. & l. ſequen. & . ff. de offic. prẽſid. l. illicitas. §. ſicuti.

24 †Pertinacię ſiquidem ſui iudicis reſiſtere libera cuilibet reſiſtendi p̃mittitur facultas ſiue ſit officialis ſubditus, ut.l. omnes, de decurio.lib. decimo. C. ſiue priuatus, gloſ. ibidem, & dicta.l. prohibitum, &.l. deuotum.

25 †Si verò iniuria poſsit reparari ciuili modo ſine armis, non poteſt reſiſti iudici ſiue executori, vt Bartol. & Cy. in.l. ab executore. C. quorum appellatio non recipiunt.

26 † Et ideo niſi maniſeſtè conſtet actum eſſe nullum in illo dubio obediēdum eſt executori, vt.ff. de iniur. l. nec magiſtratus

27 †vnde iudex quādo officium iuſtè exercet, non poteſt ſibi reſiſti, vt.l. milites agrum §. irreuerens .ff. de re milita.

28 † Nam ſemper præſumitur, ꝙ vigore officij faciat.l. prætor.§. ſi publicanus .ff. vi bonorum raptorum, maxi-

Vniuerſis præſentes literas iſpecturis &c. Notū facimus, quòd anno Domini M D xl die menſis Noueb. nobis renunciauit Hugo Aſebus apparitor præſentis iuriſdictionis die heſterno primo huius menſis trinūdino citatū ad noſtrū tribunal Andreā Irum eū alloquendo, ut compareret, & cauſſam ore proprio diceret contra Antoniam Dianā, & alios accuſatores & procuratorem fiſci, & reſponderet criminibus, accuſationibus aduerſus eum, & eius correos ad poſtulationem dictorum accuſatorum, & procuratoris fiſcalis apud acta prolatis: ut in renunciatione dicti apparitoris, de qua nobis conſtitit, plenius continetur: & demum agatur prout ratio iuris poſtulat. ultima trium dierum magiſter Claudius Cantiuncula nomine, & ut procurator dictorum conquærentium, & dictus procurator fiſci uenerunt, & comparuerunt in iudicio coram nobis in foro dictæ

me quando facit ea, quæ ſine iuriſdictione exerceri non poſſunt, argumen.l. pro hærede.ff. de acquiren. hæredi. & glo. in dicta .l. omnes.

29 † Quando igitur rei, qui licitè mandantur capi, ſe defendunt, & in certamine occidūtur à familia, ſeu ſeruientibus, impunè occiduntur, nec tenentur occidentes, nec ſuper hoc debet recipi accuſatio, vt lege ſi ſeruus. C. de his, qui ad eccleſ. confug. & ibi Bartol.

30 † Si tamen familia poſsit eos reſiſtentes capere, ſine vulnere, & commodè, & ſine offenſa, non debet illos offendere, & ſi offendat, tenetur, vt leg. quemadmodum §. magiſtratus .ff. ad leg. aquil. & leg. continet. ff. quod metus cauſa.

31 † Quæro an credendum ſit nuncio aſſerenti reum ſibi exemptum fuiſſe? Dic quòd non, quia

non eſt credendum nuncio, ſi etiã referret citatum dixiſſe ſe non venturũ, uel ꝙ citatus intulit illi iniuriã, vel ꝙ ereptus fuit à manibus eius, ſecũdum Io. And. in Specu. in tit. de cita §.i. in princip. & mouetur hac ratione, ꝙ nuncio non creditur niſi circa officium, quod uerſatur circa citationem, & relationẽ citationis. Non ergo ẽ credendum illi in alijs, nec poteſt dici, ꝙ fuit annexa citationi, quia citatio valet & eſt perfecta, quãtumcũque citatus nihil dixerit & pro hoc vide tex. ſing. cũ gl. in cap. venerabilibus §. ſecus, de ſenten. excom. libro vi. & glo. quam ſequitur Bartol. in. l. ex conſenſu, in fi. ff. de iudic. & Abb. Panor. in. c. cum parati, extra de appella.

32 † Debet ergo inquiri ſuper ereptione, & exemptione rei, priuſquam nuncio credatur. vt. l. ſi per alium. §. docere. ff. ne quis eum qui in ius &c. ibi autem docere debet quis per hanc exemptionem factum quominus in ius produceretur. Cæterum ſi nihilominus productus eſt, ceſſat pœ-

33 na, † quoniam verba cum effectu ſunt accipienda, vt. d. l. §. docere. Vide

præpoſituræ contra dictum Irum, qui nec uenit, nec cõparuit: eo per nos dictus ac pronunciatus contumax, uocatus tamen, & ſolenniter nominatus per noſtrum apparitorem Ioannem Harpium Sed adfuit magiſter Antonius Galbula pcurator præſenti in foro dicti Iri, qui nobis dictum irum in extremis laborare aſſeruit, miſiſſeq; Simonem Demeam, qui excuſaret, ac præſens delato iuramento affirmaret dictum Irum ſic morbo detineri, ut uix de eius uita ſperetur: nec uenire potuiſſe. Propterea contumacem illũ pronũciauimus, dictis accuſatoribus et pcuratori

plene de iſta materia, vt breui finiam, per glo. & docto. in. l. vt uim. ff. de iuſtic. & iure, &, ut ſemel omnia comprehendas, per D. Chaſſe, in conſue. Burgund. in rubri. des iuſtices. § vij. in glo. de ſimple reſcouſſe. † Sed quia ſupra locuti ſumus de pœna imponenda ei, qui vi aliquẽ exemit à manibus familiæ, quæro quid ſi quis non exemit, ſed tantũ conatus eſt vi eximere, qua pœna veniat plectendus ex illo conatu, vi- 34
detur puniri debere eadem pœna, ac ſi exemiſſet reum: nam in delictis punitur animus, licet non ſequatur effectus, vt. l. ſi quis nõ dicam rapere. C. de epiſcop. & cleri. & c. furtum xiiij. quæ. vi. & l. prima §. diuus. ff. ad. l. cornel. de ſicar. † Iure autem 35
municipali, & cõſuetu. regni Franciæ regulariter nõ punit animus, niſi ſequat effectus, & punit homicidiũ ſubſecutum, ut Bart. in. l. ſi in rixa, & d. l. i. § diuus. ff. ad. l. cor. de ſica. † qa pœnę perſonales. ſ. a- 36
miſsiones vitę & mẽbri requirunt actũ conſumatum. Sed pœnę minores non requirunt delictum conſumatum, ſed inchoatum, ut. ff. de extraor. cri. l. i. § q puero, in uerbis perfecto flagitio punit capite,

capite. imperfecto deportatur, & Bal.
37 in. d. l. ſi quis nõ dicã rapere, † incohatũ autẽ delictũ ſtatim ꝙ conatus tranſit in alium, id eſt in cõtumeliã alterius, & non añ, licet finalis effectus non ſequatur, & hoc poteſt contingere dupliciter, primò per actum remotum à principali delicto, ſicuti ẽ inſultus ad homicidiũ faciendum, vel ꝑ actũ propinquũ, ſicuti eſt vulnus.
38 † Actus ergo verbi et actus facti remotus minus punitur. Sed actus ꝓpinquus acrius punitur, iudex tamen ibi ex officio mitigat pœnam, vt. ff. de pœ. l. ſi quis aliquid. § nondum. & l. aut factã §. euentus. ff. eo. nec ob. l. is qui cum telo. C. ad leg. corn. de ſica. quia ibi delinquẽs punitur eadem lege, non tamen eadem pœna ac ſi conſumaſſet delictũ, ut no. Guil. de cu. in. d. l. ſi quis non dicam
39 rapere. † in leuioribus etiam delictis nõ punitur affectus, niſi ſequatur effectus
40 l. i. § fi. ff. quod quiſque iur. † Sed illa regula non procedit in delictis in quibus lex ſolum affectum conſiderat ſecundum Bart. in. l. generaliter §. i. ff. de calum. & ita practicaui in quodã proceſſu criminali coram me moto inter procuratorem fiſcalem fori epiſcopi conquerentem ex una, & Ioãnẽ ferrant ex altera, eo ꝙ idem Ferrant conatus fuiſset eximere à manibus ſeruientium Guillermum courtoys reum noſtra ordinatione exhibendum, eundem Ferrant condemnaui ad emendam honorabilem faciendam in noſtro prætorio & in loco delicti, & in certã multã pecuniariam erga fiſcum, qui appellauit, & tandẽ per areſtum curiæ parlamenti Pariſiis ſub data diei, quintæ Nouẽbris Anno dñi M D xxxiiij. iudicium meum fuit confirmatum.

curatori fiſci id poſtulantibus contra dictũ Irum, modo non laboret morbo, A & ualeat. Datum anno & die, quibus ſuprà, In cuius rei teſtimoniũ ſigillum præſentis iuriſdictionis his præſentibus duximus apponendum.

¶ Modo non laboret morbo.) A
† Exoniari poteſt abſens per procuratorẽ, & allegari facere cãm abſentiæ in cauſa capitali, & ſe excuſari facere de pœna cõtumaciæ, ſed non à pœnis criminis, vt. l. reos, & ibi Bal. C. de accu. & l. inter. ff. de publ. iud. Et eſt ſatis abũdeꝗ; ſi cui vel in paucis amici labore conſulatur, vt gl. in. l. ſeruũ. § publicę. ff. de procu. & l. tutori. C. de nego. ge- 2
ſtis. † Et poſt excuſationem propoſitã non poterit dari defectus contra excuſatum, ſi infirmitate vel valetudine eſt detentus taliter, quòd non poteſt venire ad iudicium, ſed oportet excuſatorem duo iurare. ſ. quòd abſens infirmatur, & ꝙ miſit eũ ad illum exoniandũ. Et tunc dabitur defectus ſalua exonia, ſeu excuſatione. Et ſi exoniatus iterum adiornetur, tenetur iterum affirmare iuramento medio excuſationem propoſitam fore veram. Et ei creditur niſi pars probet contrarium, quo probato contumacia ſuum plenum ſortitur effectum, aliàs non valet contumacia, et pro his, quæ dicta ſunt faciunt. c. cũ dilecti. § expectantibus, extra de dolo & contu. & ea quæ tangit Bar. in. l. quæſitum. ff. de re iudi. & Inno. in. c. q̃relã extra de procur. & c. veniens, extra de accu. Bar. i. l. pe. § ad crimẽ. ff. de pub. iud. nu. xvi. & xviij. † nec ualet ſnia 3

inde ſequuta, quia reuocaretur, ſi probaretur iuſta abſentia, vt glo. in di cto capitulo cum dilecti, extra de dolo, & contumac. & extra de re iudica. capitu. cum bertholdus, &. ff. de

acceſſum ad iudicium, quòd ſi non venerit reputatur contumax, vt Barto. nota. in. l. ex conſenſu §. fina. ff. de appellatio. & in clementi. vnica, extra de dolo & contumac. & . l. petitam §.

damno infecto. l. ſi finita. §. ſi fortè.
4 †Nam ægritudo prorogat diem, et ſi tunc iudicatum ſit non videtur iudicatum, vt dicta leg. quæſitum. ff. de re iudica. Vbi etiam ſi ex cauſa probabili eſt abſens non proceditur contra eum diffinitiuè, vt extra de offic. delegat. capitulo conſultationibus.
5 †Item vbi abſens impeditus eſt, impedimento publico, & neceſſario excuſatur, & ſi non miſerit exoniatorem, nec in pœnam incidit cum effectu, vt nota. in leg. ſecunda §. ſi quis municipalis. ff. ſi
6 quis cautio. †Et ſic omnis excuſatio ſua æquitate nititur lege prima. ff. de vaca. & excuſ. mu-
7 ner. † Exoniatus autem videtur vſque ad tempus, quo potuit venire, & habere

Sic ſignatum.

Nũc intermittetur dicti Iri criminatio donec redierit ad ſanitatem, & planè cõfirmatus reualuerit, ubi tunc præhendi poterit, ſi ſanus inueniatur, uirtute dictæ contumaciæ, uel ſeipſum exhibebit, & carceres ultro ſubibit, ut ſe purget, & probet innocentem de ſibi impoſitis criminibus: quòd inferius ſuo ordine monſtrabitur. Atque reſumetur ultimum edictum ſuprà die lunæ. xx. meſ. Octob. M D xl. datũ contra Bernardũ Thraſonẽ, Claudiũ, Caligulã legionarios, & nobilem Deſiderium Anippum abſentes, & contumaces de fiduciaria medicamentorum & alimentorum præbitione petita per dictos conquerentes: & ut de principali pro ratione iuris ſtatuatur. daturq; iudiciũ litigãtibus ſub hac forma.

item veniunt. ff. de petitio. hæred.
† Quo probato 8
contumacia ſuũ plenum ſortitur effectum, vt dicto capi. cũ dilecti §. expectantibus, extra de dolo, & cõtumac.
† In ci- 9
uilibus verò ſi ſecundo, vel pluries quis fuerit exoniatus, & adhuc duret impedimentum, poteſt compelli, vt conſtituat procuratorem, ne lis efficiatur, quaſi lis immortalis, aliàs reputatur contumax, vt dicta. l. quæſitum. ff. de re
judica. † Exonia- 10
tor pro actore non admittitur, quia debet venire cum ſacco paratus, vt l. i. ff. de diuerſ. & tẽp. præſcr. & ibi
glo. & Bar. rõ† q a 11
debet mittere pcuratorẽ, ut ibidẽ ꝛ, & no. Cy. i. l. i. C. ꝗ reſti. mil. et eoꝝ q rei publ. cã ab
fuer. † Quæro an 12
qs teneat cõparere corã iudi. incõpe-

tenti citatus ſrñ. aut eſt certũ ꝙ citatus ẽ de iuriſdõne iudicis citãtis, & tunc tenetur venire aliàs punit, vt. ff. ſi quis ius dicen. nõ obtẽp. l. i. in prin. Aut ẽ certũ, ꝙ nõ ẽ de ſua iuriſdõne, imò ſunditus exẽptus, tũc non tenet venire aut cõparere, vt ff. de iuriſ. om. iudi. l. ſi. Aut eſt dubiũ an ſit eius iuriſdõnis, tunc tenet cõparere, vel venire, vt hoc ipſum ſciat an eius ſit iuriſdõnis, vt l. ij. ff. ſi qs in ius voc. nõ ier. Aut qs eſt exemptus, à iuriſdõne ope exceptio. uel ſub poteſtatiua conditione, vel habet electionem iudicũ, quia priuilegiatus, vt auc. habita. C. ne filius pro pat. & l. ij. ff. de iudi. tunc etiã cõparere tenetur allegaturus priuilegium ſuum, & declinatoriã fori, vt Bal. in. l. hi q ad ciuilia. C. de app. et Bar. in. l. fi. C.

13 de cõſti. pn. † Nã tenebit iudiciũ, quo iudex ꝓnunciabit ſe iudicẽ eẽ, vel nõ eſſe, vt. ff. de iudi. l. ſi qs ex aliena iuriſdõne, et. l. ij. §. ſed & ſi dubitet. ff. eo. Et ſic ueritas de hoc inquirit, vt. ff. ſi qs cau. l. ſi eũ,

14 in pri. † & ſi ſibi nõ opponaſ, ꝙ ñ ſit iudex cõpetens, cognoſcet de facto principali. & tenebit illud iudiciũ rõne dubitationis, vt. ff. ad municip. l. de iure j. rñ. & ff. de lib. cau. l. ordinata, in fi. j. caſus, & C. ſi contra ius vel vtil. publi. l. ij. C. ſi adue. rẽ iud. l. ij. † vñ nõ 15

põt dici nõ ualere ſnia qſi à non ſuo iudice dicta ut. C. ſi à nõ cõp. iudi. l. ſi. cũ ptiũ. cõſenſu iuriſdõ ꝓrogata videat, vt. l. i. ff. de iudi. & gl. in. l. ij. ff. ſi qs in ius voc. nõ ier. † cũ ꝓuatorum conſenſus faciat iudicẽ eũ q iuriſdõni pẽſt. l. priuatoꝝ. C. de iuri. om. iud. † Vtrum 16 17

exempti ſpeciali priuilegio principis poſſunt puniri ab ordinario loci, ſi delinquãt circa priuationem ſui officij, aut priuilegij ? Dic quòd generaliter nõ poſſunt priuari ſuo priuilegio, niſi à principe. Sed per conſequentiã delicti, ſi redderentur infames priuarentur à iure, vt. l. iudices, de digni. li. xij. C. vide q̃ nota. in auc. qua in prouincia, in fi. C. vbi de cri. agi op. et. ff. de his q no. infa. l. ij. §. miles, et Bal. i. l. veteranus. C. quando prouoca. non eſt neceſſ. † Quæro etiam an in deli- 18

Subſidiariæ quãtitatis, ſiue ꝓuiſionis adiudicatio.

Conſpectis criminibus, et inquiſitiõibus ad poſtulationem Antoniæ, Dianæ uiduæ defuncti Ioãnis Pluti, tam ſuo noĩe, q̃ ut corporũ & bonorum Iacobi, & Petri Plutorũ eius & dicti defuncti liberorũ annis minorum adminiſtratricis, Auguſtini Pluti dictorum defuncti & relictæ annis maioris filij, Benedicti Craſsi defuncti diſcreti uiri magiſtri Petri Craſsi, dum uiueret in ſupremo ſenatu aduocati, eius fratris, & Mariæ Marthæ uiduæ d̃functi Iuliani Xenij, & Dionyſij Daui famuli nuper dicti defuncti Craſsi conquerẽtium, & procuratoris fiſci ſubſcri

bentis confectis aduerſus Andream Irum, Bernardũ Thraſonem, Claudium Caligulam Domini noſtri regis legionarios, & nobilem Deſiderium Anippum abſentes & contumaces: conſpecta etiam renunciatione chirurgi huiuſce præpoſituræ iurati, & authorati ſuper uulneribus, plagis, & morte ſecuta ex iiſdem uulneribus in dictos defunctos illatis, & dictum Dauum: Atque citatione ſolenni, abſolutaq; edictis rite ſuccedentibus cõtumacia aduerſus eoſdem abſentes ꝓnũciata: cõſultis denique pitis, ac re diutius deliberata, & expẽſa. Nos interim, dũ de principali diſcutitur, ꝑ modum prouiſionis ^A^ condemnamus dictos contuma-

ctis qui priuilegiatus poſsit declinare forum ordinarij iudicis? Dic ꝙ non. Nã etiam ſcholaris, qui maximo vtitur priuilegio, & qui alium de tribus iudicibus optare põt, vt. d. auct. habita. ne fil. pro pat. C. non poſſet priuilegiũ fori allegare, & declinatoriam petere, qa in delictis ceſſat omne priuilegium, vt in auctenti. de mand. princip. §. ſi quis autem, iuncta gl. tertia collation.
19 †Quid autem ſi ſit inquiſitum cõtra ſcholarem per iudicem incompetentem alium quàm ordinarium, & per eundem lata ſententia contra clericum, à qua appellauit, an valeat ſententia? Dic quòd non valet ſententia propter iudiciarium ordinem nõ ſeruatum. Tamẽ iudex ſuperior, ad quem eſt appellatum in vim notorietatis facti quod per proceſſum conſtitit, poterit de nouo punire ſcholarem de crimine, vt. c. ad petitionẽ, extra de accu. Et ſic ſnia, q̃ nulla eſt ipſo iure, rata põt haberi à pricipe, uel ſenatu, & hoc

propter plenitudinẽ ptãtis, †quia ipſe mutat ſubſtantiã rei, maxime vbi eſt ei facta fides delicti, vt gl. in. d. c. ad petitionem, ver. facta fides, &. C. de rei vxor. actio. 20
†Quando autẽ eſt locus ꝑuentioni inter iudices parem iuriſdictionem habentes docto. tangunt in l. ſi pluribus. ff. de leg. i. & Bal. in. l. nullum. C. de teſt. 21
†Quæ ſint cauſæ, quæ excuſent citatum à cõtumacia, vide late per Fely. in. c. cum Bertholdus, colũ. viij. in prin. vbi ponit doctri. cum quinque fallentijs, vide Bolo. in. l. quęſitum. ff. de re iudic. 22

¶ Prouiſionis.) A
1 †Indicanti, ſeu ꝑſequenti delictum pro modo ſubſtãtiæ perſonæ accuſatæ æſtimatione iudicis precium conſtituitur, vt. l. lex cornel. §. fin. ff. de iniu. & . c. pe. §. fi. ext. de accuſ. et c. ex parte, eodẽ, & . l. fi. C. de ord. cog.
2 †quia aduerſarius aduerſario cõpellendus eſt in expen. prouidere cõtra ſe. ut gl. i. d. c. ex pte, & ar. ff. de inof. teſt. l. ſi inſtitu. §. iij. & . C. de carbo. edic. l. vlt. & . ij.
3 †& iſtæ expen. neceſſariæ tantũ erunt, ſine quibus cauſa

explicari non poteſt, vt glo. in. d. c. ex parte, &c. c. præterea, extra de offi. delega. & extra de dol. c. fi. & ff. de iu. delib. l. filius, & plura iura alleg. in gloſ.
4 d. l. fin. C. de carb. edic. † Hæ autem expenſæ, ſiue prouiſio adiudicanſ cum ſummaria cauſæ cognitione, quæ fit per iudicem, ſine partium præſentia, ut Specu. in ti. de expen. accuſa. &c. ver. & no. alleg. in argu. c. ſuper hoc, extra de renun. & glo. in. d. l. fi. C. de carbo. edic. quæ dicit ſufficere ſemiplenã probationem, & ſummatim procedere, & pro hoc bonus tex. in. l. iij. §. cauſæ. ff. eo. de carb. edict. † Si quid verò ex pu-
5 blico erogatum ſit in proſecutione ſceleris, reus ſuſpectus tenetur refundere, ſi ſit ſoluendo, vt. l. circenſium, de decurio. libro. x. C. vbi cauetur. l. grauitas tua faciat neceſsitatem conditionis vrgeri, ut quaſcunque pro his expenſas ciuitas prorogauerit, refundere protinus, ac repræſentare cogantur,
6 &c. † Si autem reus nõ repériretur culpabilis ab initio, ubi eſſet aliquis inſtigans, & delator ille, ad cuius commodum poteſt ſequi vindicta, tenetur exoluere onera, & expenſas proceſſus, vt leg. cum ſæpe, de erogat. milit. anno. lib. xij. C. ibi vel tali alia cauſa noſtro nomine deputati ſunt, uel fuerint, ne per eorum translationes circa annonarum vel capitum eis præbendorum erogationem publicis rationibus quædam læſio ingeratur, eandem rem de proprio perſonam, ſeu etiam perſonas, cui uel quibus deputati ſunt, vel fuerint, hæc modis omnibus agnoſcere, & glo. ibidem in verbo, imputã-
7 do, & ibi Bartho. † Si autem ex officio iudex inquirat, tunc ei imputandũ, niſi probet, quia nullam annonam, ſiue ſtipendium conſequetur, vt in autenti. de coll. §. ad hoc iubemus, coll. ix. ibi, ad hoc iubemus prouinciarũ iudices, & officia eorum, ſi quando de ciuitate in ciuitatem veniunt, neq; angarijs, neque deſcriptionibus, aut alijs expenſis collatores grauare, ſed ex deputatis ſibi à fiſco annonis, ſcilicet ſalarijs, & ſtipendijs expenſas facere &c.
† Debet itaque iudex optimus & purus vndique eſſe contentus his quæ à fiſco dantur, quòd ſi quid præter ſpem acceſſerit, & inuentus fuerit non cuſtodiens iuſtam fidem venit expellendus, & alter in eius locum ſubrogetur, legẽ & iuſtitiam cum puris ſeruãs manibus vt aucten. de manda. princip. § feſtinabis, colla. iij. † Et ſi delictum cõcernat 9
tantùm rem publicam offenſam, & nõ perſonam priuatam, delator percipiet præmium à fiſco iudice ſtatuente, ut l. ij. C. quib. ex cauſ. ſerui pro præmio liberta. accip. ubi dicitur, qui monetarios adulterinam monetam clandeſtinis ſceleribus exercentes in publicũ detulerint, præmium à fiſco percipiãt. Ille igitur ſolus, qui vltro ad accuſationem proſiluit, præmio dignus eſt, non autem is, qui cum accuſaretur, ipſe in alium detorſit crimen, quia is ſolus videtur uindicaſſe, vel arguiſſe, qui ad hoc proſiluit ultro, ut. l. iij. §. vtrum. ff. de ſenatuſcõ. ſilleia. † & ſic differt ſpõ- 10
taneus à coacto, ut. l. qui cum maior. §. ſi libertus, & §. ſi patris, & §. final. ff. de bon. liberto. † Vbi autem reſpubli- 11
ca, & perſona priuata inueniuntur offenſæ ſimul, tunc victor à cõuicto aduerſario precium reportabit, non ex ipſo facto, ſed aditione, & ſententia iudicis, vt. l. i. C. quib. ex cauſ. ſerui pro præm. liber. accip. iuncta gloſ. fina. in fi. ibi, & non puto reddi precium à fiſco cum domini negocium geſſerit.
† Sic de iure onera, & expenſæ iuſtitiæ 12
primò debent fieri de bonis rei delati, ſi inueniatur ſuſpectus de crimine. d. l. circenſium, de decu. lib. x. C. & l. le-

ces abſentes,& illorum quem
libet inſolidum [B] in ducenta-
rum librarum Pariſienſium
ſummam erga ſingulos con-
querentes,& ad dictam ſum-
mam ſoluendam ſub pœna
corporis, & pignoris, bono
rumq; omniũ captione:quan
tum ſpectat ſiue ad dictas ui-
duas, & hæredes defuncto-
rum pro proſecutione præ-
ſentis litis,ſiue ad dictum Da
uum pro eadem proſecutio
ne,& curatiõe uulnerum, mo
do tamen dicti conquerẽtes

13 ge cor.§.fi.ff.de iniu. † Secundo de bo-
nis eius, ad cuius vtilitatem vindicta
petitur.d.l.cum ſæpe,de eroga. milit.
14 anno.lib.xij.C. † Tertiò de publico,
vbi delator,& delatus non ſunt ſoluẽ
do, vt.l.lex cor
nelia .ff. de ſena
tuſc.ſilleia.vbi di
citur .l. cornelia
cauetur de p̄mio
accuſatoris, qui
requiſiuit, & re-
nunciauit, eos ſer
uos,qui ex ea fa-
milia ante quæ-
ſtionem fugerint,
vt in ſingulos ſer
uos,quos conui-
cerat,quinque au
reos ex bonis oc-
ciſi,aut ſi inde re-
digi ea quantitas
non poſsit, ex
publico accipiat.
huic accedit ſta-
tutum domini no
ſtri regis Frãciſci,
publicatũ anno
domini milleſi-
mo, xxxix.artic.
15 clxi.†Et ea videtur eſſe ratio, quia li-
cet accuſatus cum accuſatore in gratiã
redeat,tamẽ crimina ſemel audita,in-
diſcuſſa nullo modo præteriri debent,
vt.c.crimina,extra de colluſ.detegen.
16 †Nam intereſt rei publicæ, ne crimina
remaneant impunita.l.ita vulneratus.
17 ff.ad.l.aquil.†Euidentia ſiquidem pa
trati ſceleris non indiget clamore accu
ſatoris.c.euidentia,extra de accuſat.
18 †ita q̃ etiam ſi nomen adiectum non
ſit eius,in quẽ facta eſt iniuria, & tunc
ſit difficilis ꝓbatio,vult tñ ſenatus pu-
blica qõne ſcilicet querela, & accuſa-
tione cuiuslibet de populo rem vindi-
care,tunc criminaliter debet quis puni
ri,licet non appareat, ad cuius iniuriã
factum fuerit delictum.l.quod ſenatuſ
conſultum.ff.de iniur.&.ff. ad legem
aquil.l.item mela §.ſed ſi ſeruum plu-
res,et.d.l.ita vul
neratus, & glo.in
d.l.quod ſenatuſ.
[B] Inſolidum.) B
† Et ſi plures ſunt 19
rei accuſati, tenen
tur inſolidum, vt
l.item mela.§. ſed
ſi ſeruum plures.
ff.ad. l. aquil. &
hoc per incarcera
tionem, & deten
tionem ſuarum ꝑ-
ſonarum. †Nam 20
quotienſcũque a-
liqui ſunt condem
nati pro maleficio
vel manifeſta of-
fenſa, non debent
prius relaxari à
carceribus,q̃ ſatiſ
fecerint, vt.xxiij.
q.vlt.c.peſsimã,
& .c. ex parte,
iuncta glo.in ver
ſicu.contumacia,&.c.ſequenti,extra
de verbo.ſigni.†Hoc etiam in ciuili- 21
bus obſeruatur. Nam quotienſcun-
que quis eſt condemnatus ad factum,
tenetur præcisè, & poteſt detineri in
carcere,& in compedibus, donec ſa-
tisfecerit,vt.l.ſtipulatio.§.ſiue, iuncta
gl.in verbo ſiue.ff.de no.ope. nun. &
Bal.in.l.eos.C.de exec.rei. iud. &.l.
ſed & hæc §.præter.ff.de ꝑcu.&.l.fidei
cõmiſsũ §.fi.ff.de leg.iij.& hoc ne elu
dat auctoritas p̄toris, vt gl.in.d.l.fi-
deicõ.§.fi. † Si ſuprad.ꝓuiſio,ſiue expẽ
ſæ petens ſimul ꝓ medicamẽtis, & cu- 22
ratione vulnerũ,et ꝑcuſsionũ, recurret

ſatiſdēt C de dicto precio reſti tuendo, ſi ita fieri debere dictum fuerit in exitu litis. Et quod ad principale attinet, ne dicti contumaces, & abſentes citationis ignorantiā cauſari poſsint, indulgemus adhuc aliquot dies intra quos iterum præconio, D & ſono tubæ citabuntur E ter quater nis denis diebus, & quater ex abundanti. Et hāc nr̄am ſen-

ad iudiciū medicorū, qui relationē per cuſsionū fecerunt, vt Bar. in. l. ſi in rixa. ff. ad. l. corn. de ſica. &. c. ſignifica
23 ſti, extra de homic. †Et ſi plures medici non reperiantur, ſtatur dicto vnius, vt in auc. de nō alienand §. quod autē col, ij. & ibi not. conſulendos, qui ſciunt, &. l. ſemel de re militia. libro duodecimo. C.
24 †Et debet iudex computare mercedes medicis preſtitis, cæteraq; impendia, quæ in curatione facta ſunt aut facienda. Præterea operarum, quibus læſus caruit, aut cariturus eſt ob hoc, quōd eſt inutilis factus, le. ge. cum liberi. ff. de his qui deiect. vel effud. & lege, qua actione. ff. ad leg. aquil. &. l. ex hac. ff. ſi quadrup. paup. feciſſ. dic. & cap. i. extra de iniur. Hoc etiam in diffi
25 nitiua obſeruari ſolet. †Vtrum dicta prouiſio, ſiue ſumptus repetantur in diffinitiua. Dic q̄ non, ſecundum glo. fina. in. d. l. fina. C. de carbo. edict. & ff. ſi mulier vent. nomine. l. i. §. intereſ-
26 ſe, vbi dicitur, quōd † alimenta, quæ in ventrem ſunt erogata, non aliàs repetuntur, niſi per calumniam in poſſeſſionem venerit. Cæterùm ſi res calumnia careret, nihil præſtabit mulier, quæ quaſi ſine cauſa alita eſt, &. d. l. fin. C. de carb. edict. in his verbis, ſine ingetudine rebus vtatur interdum alienis.
C ¶ Satiſdēt. †Cautio ſiue ſatiſdatio da-
27 tur ab actore, de dicta prouiſione, aut ſumptibus reſtituendis in diffinitiua, ſi hoc dictum fuerit fieri debere, & hoc propter calumniā, vt. l. i. iuncta gl. in verſi. impleta. C. de carbo. edic. ff. de colla. bono. l. ij. §. emancipatus, &. l. ſed & ſi is qui §. an autem. ff. de carb. edic.
¶ Præconio & ſono tubæ. †) Fit er- D
28 go uocatio, ſiue citatio per quattuor edicta ad ſonum tubæ. cornu, vel campanæ, ſecundum morem locorum, vt not. gl. in. l. ij. C. de decre. decur. lib. x. C. & facit quod not. gl. in. l. i. C. quæ ſit longa conſuet. & idem dicit Angel. de malef. in verſi. qui iudex commiſit. nu. iij. †de con 29
ſue. uerò Frāciæ citant̄ regulariter abſentes ſono tubæ, de cōſuetu. aūt, & ſtilo fori epi Pariſienſis citant̄ p edicta loco tubæ, licet antiquitus fierent banna ſono tubæ noīe epi, & regis, ut glo. in c. quod clericis, extra de foro compet.
¶ Citabuntur.)† Item, vbi rei citati ad E
30 tres breues dies non cōparuerūt, in tribus diebus ex illa contumacia non veniunt condemnādi, ut. d. l. inter. ff. de pub. iud. ſed iterū ſunt citādi et uocādi p edicta. ſ. tres q̄ter denas, & q̄rtā ex abūdāti, ut. d. l. i. ✠. p̄ſides, iūcta gl. ff. de req. rei. †Rō q̄re uocent̄ p edicta rei, 31
iō eſt, qa vox p̄conis paucis inoteſcit. vt in auc. q̄ in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. in glo. ibi p̄conia, & auc. at q ſemel. C. quō & qn iudex. †Ad per- 32
emptorium autem edictum de iure, &

cõſuetudine hoc ordine uenitur, vt primò petatur poſt abſentiam aduerſarij edictum primũ, mox ſecundum per interuallum non minus decem dierum, & tertium, quibus propoſitis tunc perẽptorium impetret, quod inde hoc nomen ſumpſit, quòd perimeret diſceptationem, hoc eſt, vltra non patietur aduerſarium tergiuerſari. In peremptorio autem commina tur iudex, qui edictum edit etiã diuerſa parte cogniturum ſe, & pronũciaturum. Et poſt edictum peremptoriũ impetratum, cum dies eius ſuperuenerit, tunc abſens iterum, & quarto ex abundanti citari debet, & ſiue reſpõderit ſiue nõ, agetur cauſa, & pronunciabitur non utique ſecundum præſentem, ſed, & interdum vel abſens ſi bonam cauſam ha-

tentiã eſſe ꝑ actuariũ noſtrũ, quẽ ad id cõmittimus, legendam, publicandã, & affigendã ꝑ ſingulos quaternos denos dies cõpitalibus columnis, roſtris, locis, & plateis ad ꝓclamationes, ꝓſcriptiões, & ſub haſtatiões in nr̃a ꝑpoſitura faciẽdas ſolitis, & aſſuetis: quo palàm innoteſcat dictis cõtumacibus ſic abſentibus noĩe dñi nr̃i principis, & nr̃o. qui ſi non uenerint in iudiciũ, & coram nobis cõparuerint dicto tpe pẽdente, nos eos, eorũq; bona oĩa publicabimus, aut quiduis aliud ſtatuemus, ꝓut iuſtius uidebitur, per noſtram ſententiã, iudicium, & iure.

Pronunciatũ in ꝑtorio iudicialiter in pñtia dictorũ cõquerentiũ, aut eorũ procuratorũ: et in abſentia dictorũ cõtumacium, die. xviij. Noueb. an. dñi M D xl. Sic ſignatũ.

Formula edicti affigendi.

VNiuerſis præſentes literas inſpecturis Ioannes Callimachus legũ magiſ-

ſterij

buerit, vincet, vt leg. ad peremptorium, cum lege ſequen. ff. de iudicijs. 13 † Et licet de iure inter edicta ſit interuallum decem dierũ, de conſuetudine tamen eſt interuallum quatuordecim dierum, & in hoc eſt tantum diſcrimen. Et quamuis iura hic allegata loquũtur in ciuilibus, tamen eædem ſunt dilationes in criminalibus ſicut in ciuilibus, vt barthol. & glo. in d. l. inter accuſatorẽ. ff. de pub. iudic. 14 † Quattuor ergo proponuntur edicta. Primum dicitur admonitorium, vt in autenti. de hæreditat. & falcid. §. quis autem non. collatio. prima. Secundum conuentionale. Tertium citatorium. Quartum peremptorium, quod comminatorium dicitur, vt gloſ. in d. l. ad perẽptorium, & l. in peremptorio. ff. de iudic. Quæro autem vbi nam propo-

ni

ſterij inſignitus in ſupremo ſenatu Pariſienſi aduocatus, uicarius præpoſiti & cuſtodis præpoſituræ &c. Notum facimus ꝙ ad diem lunæ.xviij. martis.xix. Mercurij.xx. menſis Octob. anno dñi M D xl. citati erãt trinis diebus ea lege, ut niſi comparerẽt præſentes, & ſe in iudicio ſiſterẽt, exularent à territorio dictæ ditionis, cõuicti eſsẽt crimine ſibi impoſito, eorumq́; bona omnia proſcriberentur Bernardus Thraſo, Claudius Caligula principis noſtri legionarij, nobilis Deſiderius Anippus nuper in uico ſancti Martini Pariſijs habitantes, ꝑ Mattheũ Charonta dictæ præpoſituræ uiatorem cõpellando Frãciſcum &, Ioannem Normanos uicinos, quum dictorum abſentium ædes clauſas reperijſset præſentibus Titio Therbaldo, & Thoma Flauio, alijsq́; teſtibus adhibitis, uirtute certi reſcripti noſtri compellantis contra Antoniam Dianam uiduam defuncti Ioannis pluti, tam ſuo

ni, & affigi ſolent
talia edicta? Dic
ꝙ de cõſuetudine
ſolẽt affigi in qua
driuijs ad cridas,
& proclamata fie
ri ſolitis. De iure
aũt ſolebant fieri
in quadã dealba-
tione in prętorio.
Item fiebant ꝑ uo
ces præconum, ſi
cut adhuc obſer-
uat conſuetudo
Priſiẽſis ad ſonũ
tubę: Item per nũ
ciũ, ut in auc. de
litigio.§. omnem,
colla. viij. conſti.
vij. Et talia edicta
affignnẽ in ſcrip-
tis in ꝓd. quadri-
uijs, Ideo ꝙ vox
ꝑconis paucis in-
notеſcit, q̃a audiẽ
tibus tantũ, & q-
bus hi dixerint.
35 † Sed edictum ſic
per multos dies
poſitũ omnibus
liquet, ut in auct.
q̃ ſemel, iũcta gl.
C. qũo & quãdo
36 iudex. † Et not. ꝙ
antiquitus banna
ſolebant Pariſijs
proclamari nomi
ne epiſcopi, & re-
gis vt gl. in. d. c.
quod clericis, ex-
tra de foro cõp.
hodie autem ſe-
37 cus. † Sed quære-
bat gl. in. d. auct.
q̃ ſemel, qũo to-
tiens ſcribebantur
talia edicta? & re-
ſpondet ꝙ abrade
bãtur primò ſcri-
pta, uel ſcribeban
tur diuerſis locis.
Fiebant ẽt alia ge-
neralia bãna in eo
dẽ albo, vt. ff. de
iuri. om. iudi. l. ſi
q̃s id. quod vbi ẽt
dicitur, quòd
† contra corrũpen 38
tem albũ ꝓpoſitũ,
vel quod in albo
proponitur datur
actio popularis in
quingentos aure-
os. Sed & in eos,
q̃ inopia laborant
corpus torquẽdũ
eſt, quod eſt gene-
rale in omni crimi
ne publico vel ẽt
priuato, vt. ff. de
pœn. l. i. §. fi. & C.
de ſer. fugit. l. qui
cunque. § ꝙ ſi, &.
ff. de min. l. quòd
ſi minor. §. ſi ſer
uus, & . ff. de in
ius vocando. l.
fina. † Primitus 39
ergo rei abſentes
requirendi ſunt,
per adiornamen-
tum ad tres bre-
ues dies, vt dicta
lege inter. ff. de pu
blic. iudic. & leg.
tres denunciatio-
nes. C. quomo-
do & quando
iudex. † Secun- 40
dò bona reo-

rum annotantur, id eſt, ponuntur ad manum regis, vt. d. leg. prima, & fin.
41 ff. de requiren. reis. † Tertiò requiruntur iterum rei per edicta. nam præſides prouinciarum circa requirendos annotatos hoc facere dent, vt eos quos annotauerint, edictis adeſſe iubeant, vt poſſit innoteſcere eis qui annotati ſūt. Sed & literas ad magiſtratus, vbi rei conſiſtunt, mittere debent, ut per eoſdem magiſtratus poſsit innoteſcere requirendos reos eſſe annotatos, vt dicta leg. prima, ibi præſides, &c. ff. de requiren. reis. hæc gloſ. in dicta leg.
42 prima. † Sed quæro, quando vniuerſitas deliquit, quomodo citari debet, & puniri? an quilibet de vniuerſitate debeat citari realiter, & exhiberi, ſiue capi, uel perſonaliter citari, vel ſimpliciter, uel corpus uniuerſitatis tātum citari debeat ad qđ reſponderi poteſt, ꝙ aut vniuerſitas deliqt i rebus et negocijs uniuerſitatis, aut extra res, & negocia ipſius uniuerſitatis. Prio caſu ſi deligt in rebus vniuerſitatis, ſufficit requiri, & citari rectores vniuerſitatis, vel maiorem partem, uel ſyndicum, uel præſidentes uniuerſitatis, vt. l. municipibus. ff. de cōdi. & demō. Ibi itaqꝫ iurabunt ꝑ quos municipij res geruntur, ꝑ quos ēt cōdōni pa-
43 reri pōt, vbi glo. dicit, ꝙ † ubi rectores iurant, videntur oēs de uniuerſitate iurare, &. l. municipes. ff. ad municipal.

nomine, quàm ut corporū & bonorum Iacobi & Petri Plutorum eius edicti defuncti filiorum annis minorum adminiſtratricem, Auguſtinum Plutum dictorum defuncti & relictæ annis maiorem filiū, Benedictum Craſsum defuncti diſcreti uiri magiſtri Chryſoſtomi Craſsi dum uiueret in ſupremo Senatu aduocati fratrem, Mariam Marthā

† Nam refertur ad uniuerſos, quod publicè fit ꝑ maiorem ꝑtem, ut. l. aliud §. 44
refertur. ff. de reg. iur. † maior aūt pars 45
dicunt duæ partes ex tribus, ut. l. nulli, &. l. ſeq. ff. quod cuiuſ. uniuer. † hodie autē loco municipū habemus cōſiliarios, ſiue ſcabinos more noſtro Gallico, prout ēt dicit gl. in. l. ſed ſi ex dolo §. de dolo, in verbo de dolo aūt decurionū. ff. de dolo. † Et tales 46
municipes ſcabini, ſiue conſiliarij debēt citari ad domum reſidētiæ eorum perſonaliter, non ad domos ſingulorum, ſecundū Bar. in. l. fi. ff. qđ cuiuſ. uniuerſi. & Bal. in auc. ſed cū teſtōri, i. i. coll. in fi. C. ad. l. falci. & idem Bal. in. c. i. in. vij. col. in ✝b. an uniuerſitas, de milit. uaſal. qui cōtu. eſt in vſib. feudo. & in l. etiā, in. iiij. coll. uerbo. Itē pn̄t facere ſuum ꝓcuratorem in fi. C. de execu. rei iud. & gl. in. l. non pōt, in ✝bo pone. in officiali, & ibi Bar. ff. de regul. iur. 47
† Itaqꝫ ubi duæ partes decurionum affuerint, is quē decernūt annumerari poteſt. d. l. nulli, et. l. ſeq. ff. quod cuiuſ. 48
uniuer. † & iō in decuriōibus, uel alijs vniuerſitatibus, nihil refert vtꝝ oēs immutati ſint, ēt ſi uniuerſitas ad unum redijt, magis admittit poſſe eū cōueniri, & cōueniri, cum ius oium in vnum reciderit, et ſtet nomen uniuerſitatis. d. l. ſicut §. in decurionibus. ff. qđ cuiuſ. uniuer. Sed ubi plures affuerint decuriōes, qđ maior pars eoꝝ, q ꝑſunt vni- 49

uiduam defuncti Iuliani Xe-
nij, Dionyſium Dauũ modo
dicti defuncti Craſsi ſeruum,
& procuratorem regium no-
mine dicti regis iunctum eiſ-
dem reſponſuri in iudicio ſu-
per eo, quod per inquiſitio-
nes aduerſus eoſdem legis p̃-
ſcripto conceptas ad poſtula
tionem & ſupplicationem dĩ
ctorum conquerentium dicti
abſẽtes arguũť paucis ab hic
diebus occidiſse dictos defun
ctos circa noctis horam.ix.
iuxta Crucem Tirloueri: Et
dictum Dauũ eadẽ ui uulne-

uerſitati facit, ipſa uniuerſitas facere vi
50 deť, †qa loco uniuerſitatis hñr.d.l.nul
li, &.l.municeps, et.l.qđ maior.ff.ad
51 munici. †qđ ẽt habet locũ in electione,
& in contractibus, & ẽt in cõmiſsione
pœnæ, ſi ueniant
cõtra cõtractum
pœnalẽ, uel etiam
uadant, uel delin
quant, ut.C.de
ſac.ſan.ecc.l.iu-
bemus nullã ideo
ſic fingit.l.aliud.
§.referť.ff.de reg.
52 iur. †rõ eſt, quia
nõ pñt facile oẽs
conſentire, ut.ff.
de libert.uniuerſ.
l.i.ff.de acq.poſ.
l.i.in fi.cum diffi
cultate aũt cõſenti
re pñt, ut.ff.de of
fic.quæſto.l.i.&
ff.qđ met.cauſ.l.
metum.§.animad
uertendum ubi ca
ueť, ꝙ ſiue ſit ſin-
gularis pſona ea,
q̃ metum intulit,
vel populus, uel
curia decurionũ.
ſ. uel collegium,
uel corpus edicto quod metus cau. lo-
cus erit, ubi glo.etiã dicit, ꝙ ſi uniuer-
ſitas põt cõmittere metum, ergo & do
lum. Nam eum qui metum intulit, de
dolo teneri certũ eſt, & cõcurrit actio,
quod metus cauſa cum actione de do-
53 lo, †ſed una tollitur per alteram, ut.l.
ſi cum exceptione.§.eum.ff. quod me-
54 tus cauſa. †Committunt ergo dolum,
qui regunt vniuerſitatem, quibus &
talia videntur eſſe mandata, vt gloſ. in
§.animaduertendum, &.ff.de ui &
ui ar.l.ſi vi me, ubi ſi quis ui me deie

cerit nomine municipum in municipes
mihi interdictum erit, ſi quid ad eos
peruenit, vbi cauetur per gloſ.ibidem,
in verbo, ad eos. quòd ſi municipes
ratam habuerint illam deiectionem,
tunc tenentur in-
ſolidum. Nam
quotiens uerus p-
curator deiecerit,
cum utrolibet eo-
rum, id eſt, ſiue
cum domino, ſiue
cum procuratore,
agi poteſt, & alte
rius nomine alte-
rum eximitur, ſci-
licet liberatur, ſi tñ
ab altero illoꝝ li-
tis æſtimatio fue
rit pſtita, †non.n. 55
excuſatus ẽ, q iuſ-
ſu alterius deiecit,
nõ magis ꝙ̃ qui iuſ
ſu alicuius occidit
ut.l.i §.quotiẽs.ff.
de vi & ui ar. † Si 56
ãt municipes ratã
ñ habuerint deie-
ctionẽ, tũc ñ tenen
tur interdicto dire
cto de ui, & vi ar.
ut.l. cum ã te.ff.
de vi & vi armat. † vtili tamen tenen 57
tur in quantum ad eos peruenit, ut.l.
prima.§.ſi filiusfamilias, &.§.ſi quis ta
men.ff.eodem, & gloſ.in dicta.l.ſi vi
me. †Si quid igitur peruenit ad eos 58
municipes ex dolo eorum, qui res eo
rum adminiſtrant datur actio vtilis
de dolo in municipes non habentes ra
tum, ut.l.ſed ſi ex dolo.§.ſed an in mu
nicipes, in fi.ff.de dolo. †de dolo autẽ 59
đcurionũ loco, quoꝝ hẽmus hodie cõ
ſiliarios, ſiue ſcabinos, i ipoз decur.ſi
ue cõſiliarios dabiť actio de dol. Nã re

ctores eorum de proprio dolo tenebũ-
tur.d.l.ſed & ſi ex dolo.§.de dolo, iun
cta glo. in verbo de dolo autẽ decurio-
60 nis.† Similiter ſi quid ex dolo ꝓcura-
toris, ad dominum peruenit, datur in
dominum actio vtilis de dolo, inquan
tum ad eum peruenit, procurator uerò
ex ſuo proprio dolo procul dubio te
nebitur, niſi dominus ratũ habeat. Iõ
in hac actione deſignari oportet cuius
dolo factum ſit, quamuis in metu non
ſit neceſſe.d.l.ſed ſi ex dolo §. pen. &.
fi. Item exigit prætor, vt comprehen-
datur, quod dolo malo factũ ſit. † Sci
61 re enim debet actor in qua re circũſcri-
ptus ſit, nec in tanto crimine vagari o-
62 portet.l.item exigit.ff.de dolo. † Vni
uerſitas igitur non tenetur de dolo offi
cialium niſi ratum habeat, quia non vi
detur mandaſſe officiali, ut delinquat,
ut.l.ſi procurator.ff.de condi.indebi.
& eo caſu officialis citatur, ſiue conue
63 nitur.† Nec ob.l.iubemus nullam na
uem.C.de ſacro ſan.eccle. quia ibi of
ficialis negligit non faciendo aliquid.
Si tamen vniuerſitas ratum haberet, id
quod dolo factum eſt per procuratorẽ,
tenetur de dolo procuratoris, ſiue offi
cialis inſolidum, vt ſæpe all.l.ſed ſi ex
dolo.§ đ dolo, &.l.i.§.dieciſſe.ff.đ ui,
& vi ar.& latius Cyn.in.d. iubemus
64 nullam.†Et eo caſu debet citari vniuer
ſitas, ſiue conueniri, cum deſignatur,
cuius dolo factum ſit.d.l.ſed ſi ex do-
65 lo.§ penulti.& fina. Quando † autem
vniuerſitas ipſa delinquit extra res, &
negocia vniuerſitatis tunc debet citari,
ſiue euocari per tubam vel campa-
nam voce præconia edicto ſolenniter
facto, & in albo propoſito ita vt poſ
ſit in eius noticiam peruenire, vt leg.
prima §.item cum ex edicto perempto
rio.ff.quæ ſen.ſine appe.reſcin.& gl.
in.l.aliud §.refertur.ff.de regul.iur.&
Inn.in.c.humilis, extra de mai.& ob.
& glo.in.l.i.§.moniti, &.§ ꝙ ſi nemo,
in verbo ſyndicum, † vbi etiam ponit 66
differentiam inter ſyndicum, œcono
mum, & actorem.ff. quod cuiuſq;
vniuer.no.&.l.ſi hac lege §. qui manu
mittitur, &.§.fi.ff.de in ius vocan.&
quod not.in.l.non poteſt.ff. de regul.
iur.† Itaq; omnes de uniuerſitate citan 67
di ſunt, vt glo.in.§.ſportularum in ver
bo, contingat, in auc.de ſanc.epiſc.ut
plerunque fieri mandaui, cum in fore
ſtarum reformationis genere agerem
circa communitates villarum, ſiue ru
rium docturas de vſi nemoris, & pa-
ſcuorum prætenſo iuxta iura ſuperius
allega. &.c.in cauſis extra de electione
ibi ſequenti die campanam pulſari fece
runt, ſicut moris eſt ad capitulum con
gregandum, iuncta glo. ibidem. † Et li 68
cet non omnes veniant, videntur tamẽ
omnes facere, quod faciunt qui vene
runt, ſi modo duæ partes veniant, &
maior pars illarum duarum partium
conſentiat.d. leg. nulli.ff.quod cuiuſ
que vniuerſi.no. vbi cauetur, quòd
nulli permittitur nomine ciuitatis, vel
curiæ expiri, niſi ei, cui ex lege permitti
tur, aut lege ceſſante ordo dedit, cũm
duæ partes adeſſent, aut amplius, ꝙ
duæ.† Ea autem vniuerſitas criminali 69
ter accuſata tenetur reſpondere per ſyn
dicum, vt.l.fi.§.ut autem, in fi.de re mi
lit.lib.xij.C.ibi ſyndico videlicet ꝓut
conſuetudo depoſcit, legibusq; cautũ
eſt ordinãdo, &.d.l.nulli, &.l.ſeq.ff.
quod cuiuſ.no.uel cõtra eã agat. Qđ
ego delegatus principis, cum in foreſtæ
Aurelianẽſis reformatione uerſarer, fie
ri ꝓcepi monaſterijs, capitulis, & colle
gijs ſãcti E marcij, ſãcti Saxonis, ſãcti
Lupi, fratribus, ſororibus, et regẽtibus
hoſpitalis domus dei Aurelianen. &
pleriſq; alijſq;, ut cuiuslibet cap. ſyndi
cum ſup prætenſo vſu in nemore ꝑce-
ptione eiuſdẽ, & mõ utendi interroga-
re va-

raſſe: quibus diebus ſuprà me moratis, & in quolibet illorū magiſter Claudius Cantiuncula in dicta noſtra ſede procurator dictorum conquerentium, & dictus fiſcalis procurator nomine, quo ſuprà uenerunt in ius, & legitimè coram nobis comparuerunt aduerſus dictos abſentes contumaces citatos, qui licet dictæ eſſent pœnæ, nec uenerunt, nec cōparuerunt ipſi, aut quiſquam alius pro ipſis: ſed per tres dies in actuarij nomenclatione abundè uocati, & expectati pro more, defuerūt. Cæterum ne eiuſmodi citati abſentes ullam poſsint ignorantiæ prætexere cauſam,

re valorem, nec nō extraordinariè agēdo eiſdem poſſem committere, & confrontare teſtes in informationibus examinatos ſuper abuſu, & delictis in perceptione vſus prædicti in prætacto nemore per fiſcum

70 prætenſis. † Et vbi vniuerſitas non habet ſyndicum, tenetur, & cogitur creare, vt tex. in. l. ergo §. creditoribus .ff. de fide cōmiſſ. li. Bar. ī. l. ſolēt, i fi. ff. de aliment. & ciba. leg. &. l. i. ff. de curat. bonis dand. & .ff. de adminiſt. tut. l. iiij. §. ſed non erit.

71 † Et ſi citata, vniuerſitas non compareat, nec defendatur per ſindicum, quia fortè non vult creare, obſeruabitur qđ legitur .ff. ſi quis in ius vocat. non ierit. & tunc ſi quid habeat cōmune, poſsidebitur ex primo decreto, & ſi admoniti non excitentur ad ſui defenſionem, prætor faciet vendi bona communia illius vniuerſitatis, venireq́ bona ſe iuſſurum pro conſul dicet. vt. l. i. §. quod ſi nemo, iuncta gloſ. ibidem .ff. quod cuiuſque vniuerſit. no. & .C. de bonis auct. iudic. poſsid. l. cum proponas, & .ff. ex quib. cauſ. maio. l. ait prętor §. hęc ſunt autē, & .l. ergo .ff. eodem. & .ff. ex quib. cauſ. in poſſeſsionem eatur .l. fulcinius §. primo. † Si verò vniuerſitas condem- 72
nata non habet crumenam cōmunem, tunc cogetur imponere collectam .d.l. prima §. qđ ſi nemo .ff. qđ cuiuſq; vni. vbi cauet per glo. in verbo proconſul, quòd ſi vniuerſitas nihil habeat commune, compelletur facere collectam, vt aliquid habeat cō
mune. † Nam qui 73
poteſt facere, vt poſsit conditioni parere iam poſſe videtur, vt lege qui poteſt .ff. de re
gulis iuris. † Si au 74
tem illi de vniuerſitate nolunt collectam imponere iudex poterit imponere ipſis primò vocatis, vt. l. finali. C. de muneribus patrimonij, libro decimo ibi, præſidibus ſignificamus, vt omnes poſſeſſores, cęteroſq́ ſciant conueniri debere, quādoquidē ea patrimonij munera eſſe conſtet, & cętera.

† Et poterit idem iudex imponere onus 75
exigendę collectæ alicui, vel aliquibus de vniuerſitate intra certum tempus, quo elapſo exactor, ſiue exactores poterunt conueniri, & capi. vt lege prima circa princ. ff. de munerib. & one. ibi, decem primatus, ab ipſis enim primatibus periculo ipſorum primatium ex-

actiones ſolennium functionum cele/
76 brentur. Et gloſ. ibidem dicit, † ꝙ ſi
non bene exigant, ſubibunt in ſe pericu
lum, ipſi vero exigent ab alijs de vni/
uerſitate, & etiam à ſe per ſolidum, &
libram ſcilicet, ſe
cundum faculta/
tem patrimonij.
Tutius tamẽ agen
do, prout practi/
cari ſolet, iudex
ſecundum taxa/
tionem ſingulo/
rum, qui reperiun
tur in rotulis exa/
ctorum, ſiue col/
lectorum publica
rum functionũ,
ſiue taliarum, de/
bet imponere col/
lectam per ſoli/
dum, & libram.
77 † Quòd ſi quis ex
his, quibus eſt im
poſita collecta nõ
reperitur ſoluen/
do, alij de vniuer
ſitate ſoluant per
ſolidum, & li/
bram, vt lege pri/
ma. C. de omni
agro deſert. libro
xi. ibi, vt ſi con/
ſtiterit ad ſuſcipiẽ
das eaſdem poſſeſ
ſiones ordines mi
nus idoneos eſſe, eorundem agrorum
onera, poſſeſsionibus, & territorijs di
78 uidantur accepta. † Sed videtur, quan
do vniuerſitas eſt condemnata ex deli/
cto, quòd collecta debet imponi per ca
pita, & non per ſolidum, & libram:
quia vniuſcuiuſque par delictum eſt,
ergo per capita, vt lege ſi quemquàm
79 C. de epiſcopis, & clericis. † Nam v/
niuerſitas condemnata pro maleficio,
quilibet de villa videtur teneri in ſoli/
dum, vt lege ſi quis id quod. §. finali &
§. ſequen. ff. de iuriſd. omnium iudic.
† in contrarium videtur imponi debe/ 80
re collecta pro
quantitate patri/
monij, facit lege
prima de muner.
patri. libro. x. &
lege. fi. de nauf/
frag. libro. xij. C.
idem videtur tene/
re Specul. in titul.
de rapto. §. ſed po/
ne vniuerſitas;
quia vno ſoluente
alij liberãtur, quã
do ex delicto al/
terius tenentur,
vt lege ex malefi/
cijs. §. is quoque.
ff. de actio. & ob/
lig. & Bar. in lege
ne quid. ff. de in/
cend. rui. & nau/
fra. ideo punita v/
niuerſitate, non vi
dentur poſſe pu/
niri aliqui homi/
nes ſingulares de
vniuerſitate, quia
ſecundum hoc,
de delicto eiuſdem
hominis bis quæ/
retur. † Dicen/ 81
dum eſt præterea ſub hoc temperamen
to, quòd quædam ſunt delicta, quæ
dicuntur fieri per vniuerſitatem, vt
quando eſt inſtigatrix, & factrix, & il
lis ſi ſola vniuerſitas poteſt puniri, vt
lege prima. §. incidit. ff. ad turpillia/
num. & lege hæc verba. ff. ad legem
iuliam. de adulterijs. Sed in delictis
quæ non fiunt proprie per vniuerſita/

edicimus illos iterum uoce præconis, ac ſono tubæ ter quaternis denis diebus, & quater ex abundanti uocandos: Et hoc noſtrum edictum eſſe legẽdum, publicandum, affigẽdum ſingulis quaternis denis per noſtrum actuarium, quem ad id committimus locis ad proclamatiões, proſcriptiones, in dicta præpoſitura deſtinatis, debitè admonentes, ac palàm faciẽtes ex parte domini noſtri regis, & noſtra dictis abſẽtibus: quòd niſi in ius uenerint, & coram nobis præſtituto tempore comparuerint, proſcriptos illos cum omnibus bonis, aut ſi quid

82 tem, diuerſum erit omninò: † quia fa-
cientes punientur de delicto, vt. d. l. ſi
quis id quod. §. fi. & . l. ſeq. ff. de iuriſd.
omnium iudic. punietur etiam vni-
uerſitas ſi factum curarit, vel ratum ha
buerit, vt Cy. in.
d. l. iubemus nul-
lam. C. de ſacro
ſanct. eccle. & ſæ
pe alleg. l. ſed ſi
ex dolo §. i. ff. de
dolo, & . l. i. §. de
iecisse. ff. d̄ vi, &
ui ar. & Inno. in
c. grauem, extra
de ſenten. exco.
83 † Aduertendum
eſt igitur, ꝙ quæ-
dam ſunt delicta,
quæ tantum poſ-
ſunt fieri per ip-
ſam vniuerſitatē,
vt faciendo ſtatu
ta, dando iuriſdictionem, imponendo
collectas, & ſimilia, iſto caſu poteſt v-
niuerſitas delinquere, vt in auc. item
nulla communitas. C. de epiſco. & cle
ric. ibi, ꝙ ſi fecerint, & requiſiti ab ec-
cleſia, vel imperio emendare contem-
pſerint, triplum refundāt: nihilominus
banno imperiali ſubiaceant, quod ab-
ſque ſatiſfactione debita nullatenus re
mittatur, & . C. de ſacro ſan. eccl. auc.
caſſa, & de ſtatu. contra libert. eccle.
in prin §. item nulla communitas, in
84 vſibus feudorum. † nec poteſt dici ꝙ
aliquis priuatus hoc faciat: ſed hoc fa
cit ipſa vniuerſitas, in qua eſt illud
ius, vt lege omnes populi. ff. de iuſti-
cia. & iure. ibi, nam quod quiſque po-
pulus ipſe ſibi ius conſtituit, id ipſius
85 proprium ciuitatis eſt, † vocaturque
ius ciuile, quaſi ius proprium ipſius
ciuitatis, vt lege fin. C. de iuriſdictio-
86 ne om. iud. † Item poteſtatem, ſiue tri-

aliud iuſtius fuerit, pronun-
ciabimus. In cuius rei teſtimo
nium ſigill. dictæ præpo. his
præſentibus curauimus ap-
poſitum iri. Actum die de-
cimooctauo Nouembris.
M D X L. Sic ſignatum.
Executio huius edicti
fit per dictum Actuarium,
& Stentorem Gallum præ-

bunum aut decuriones ſibi eligere po-
teſt, vnde cum plebs à patribus ſeceſ-
ſiſſet anno ferè ſeptimo decimo poteſt
exactos reges, tribunos ſibi in monte
ſacro creauit, qui eſſent plebeij magi-
ſtratus. dicti tri bu
ni, quòd tunc in
tres partes popu-
lus diuiſus eſſet,
& ex ſingulis ſin-
guli creabātur, vt
lege ſecunda. §. eiſ-
dem temporibus.
ff. de origine. iu-
ris.
†Quædam autem 87
ſunt delicta, quæ
non reſpiciunt iſta
iura reſidētia apud
vniuerſitatem, vt
committere homi
cidium, vel facere
violentiam, & ſi-
milia, & tunc vniuerſitas non poteſt
hoc facere proprie: quoniam iſta requi
runt perſonam veram, dicta lege ſed ſi
ex dolo §. primo. ff. de dolo, ſed di-
cuntur committi improprie per alios
regentes vniuerſitatem, ſeu alios, qui-
bus ciuitas commiſsit vigore ſtatuti.
vt lege prima. § finali. ff. de acquir. poſ
ſeſſ. ibi. municipes per ſe nihil poſside
re poſſunt, quia vniuerſi conſentire
non poſſunt: forum autem, aut baſili-
cam, hiſque ſimilia, municipes non
poſsident, ſed promiſcue his vtun-
tur. † Nec quod vniuerſitati debe- 88
tur, ſingulis debetur: nec quod debet
vniuerſitas, ſinguli debent, vt lege ſi-
cut. §. ſi quid. ff. quod cuiusque vni-
uerſitatis nomine. † poſſunt autem 89
municipes poſsidere per libram perſo-
nam. l. ſed hoc iure. ff. de acqui. poſ.
& . l. i. ff. de libert. vniuerſ. † & ita pōt 90
itelligi. l. metum. §. aiaduertēdū, cū ſua

gloſ.ff.quod met.cauſa, &.l.aliud.§.
refertur, iuncta glo.ff.de regulis iuris.
91 † Sed videtur ꝙ vniuerſitas non poſ-
ſit delinquere, quia vniuerſitas eſt no-
men iuris, ꝙ non habet animum neq;
intellectum, ergo
non poteſt delin-
quere, vt.l.i.§.i.
ff.ſi quadru.pau
per.fecíſ.dica. &
l.infans.ff.ad le-
gem corne.de ſic.
& idem videtur
tenere Innocen.in
capitu. grauem,
extra de ſenten.ex
92 cõ. † Et aliud eſt
vniuerſitas, quã
perſonæ quę fa-
ciũt vniuerſitatẽ,
vt .l. mortuo.ff.
de fideiuſſo.ibi quia hęreditas perſonę
defuncti vice fungitur ſicuti municipiũ
et curia, et ſocietas, et.l.cũ hẽditas uicẽ
domini ſuſtineat.C.depoſi. & inſtitu.
de ſtipu. ſeruorum.§.primo ibi, ſed hæ
reditas in pleriſque perſonę defuncti vi
93 cem ſuſtinet: quod apparet, † quia
mortuis omnibus de populo, & alijs
ſubrogatis, idem eſt populus, vt lege
proponebatur.ff.de iudic.ibi, & po-
pulum eundem hoc tempore putari,
qui abhinc centum annis fuiſſet, cûm
ex illis nemo viueret nunc: neque in
hoc ſolum euenire, vt partibus com-
munitatis eadem res eſſe exiſtimaretur,
94 ſed & in multis cæteris rebus. † Nam
& legionem eãdem haberi ex qua mul-
ti deceſsiſſent, quorum in locum alĳ
ſubiecti eſſent, & lege ſi grege.ff.de leg.
prima vbi grex mutatus particulariter
idem eſt grex. Ideo ꝙ vniuerſitas non
poſsit delinquere ſatis apertè videtur
95 conſtare. † Nam in municipes non po-
teſt dari actio ex ſuo dolo. quid enim

conem, & lictorem dictæ præ
poſituræ. xiiij. die poſt edictũ
prima proclamatione ad hũc
modum.

Die. xij. Ianuarij anno
domini M D XL.

Renunciatum per nos
Cn. Flauium actuarium, &
tabellionem, & Stentorem
Gallum

municipes dolo facere poſſunt? d. le-
ge ſed ſi ex dolo §.ſed an in municipes.
ff.de dolo. † Nil enim facile facere poſ 96
ſunt, cum nec facile conſentire poſsint,
vt.ff.de arbi. lege item ſi vnus §.princi
paliter, ibi propter
naturalem homi-
num ad diſſentien-
dum facilitatem,
iuncta gloſ.in ver
bo, facilitatem, &
l.prima.ff.de lib.
vniuerſit. † In con 97
trarium videtur ꝙ
vniuerſitas nihil
aliud ſit quàm ho-
mines vniuerſita-
tis, vt not.in lege
ſicut.§.primo, iun-
cta gloſ.ff. quod
cuiuſque vniuerſ.
no. & lege.i.in.fi. & lege.fi.ff.de col-
leg.illic. & hoc tenent omnes philoſo
phi, & canoniſtæ, qui dicunt ꝙ totum
non differt realiter à ſuis partibus, † di 98
cendum tamen hoc eſſe verum, ſi lo-
quamur verè, & propriè. Nam nil
aliud eſt vniuerſitas ſcholarium,
quàm ſcholares: ſed impropriè ſecũdũ
fictionem iuris ſecus eſt. † Nam ius fin 99
git aliud quàm eſt, vt lege vnica in pin
cipio.C.de rei vxoria actio. fingit na-
tum, quod non eſt, vt.ff.de ſtatu.lege
qui in utero: fingit non eſſe natum,
quod eſt ſãtũ, vt.ff.de libe. & poſthu-
mis, lege titius teſtamentum.§.lucius,
fingit viuere, quod non viuit, vt inſti
tuta de excuſatione tuto.§.defuncti au-
tem, fingit non conceptum eum, qui
mortuus naſcitur, vt.ff.de verborum
ſignificatiõe, lege qui mortui. † Et ideo 100
licet vnuerſitas nil aliud ſit, niſi ſinguli
homines qui in corpus vnũ cõuocati il
lã vniuerſitatẽ faciũt. Si tamen omnes,
ſiue quilibet de vniuerſitate tibi intu-
lerit

lerit iniuriam , nihilominus non po-
teris agere contra vniuerſitatem , ſed
contra ſingulos: quia non vt vniuerſi-
tas, ſcilicet conſilio habito, & campa-
na ſonata, vel aliàs eis conuocatis feciſ
ſet, ſed quilibet ſuo motu, prout dicit
glo. in dicta. l. ſicut §. i. in verbo , non
debetur, vnde non poſſet fieri inquiſi-
tio contra vniuerſitatem, ſed contra il-
los homines ſingulares, qui hoc fece-
101 runt. † Hinc quod plus eſt , ſi omnes
homines de vniuerſitate irent ad com-
mittendum homicidium leuato vexil-
lo, & pulſata campana, non videtur tè
neri vniuerſitas, ſed tantum ſinguli, &
qui eleuauerunt vexillum, & pulſaue-
runt campanam, tanquam incitatores
perſonarum, vt . C. de ſeditio. per to-
tum titul. & ita videtur intelligi. glo. in
dicta. l. metum §. animaduertendum.
102 ff. quod met. cauſ. † niſi vniuerſitas
hoc ratum haberet, quia tunc poſſet te-
neri in ſolidum, dicta. l. ſed ſi ex dolo
§. i. ff. de dolo, & . l. i §. deieciſſe. ff. de
vi & vi ar. vel niſi vniuerſitas delibera
to propoſito, & conſilio hoc feciſſet.
Nam vbi communi conſilio plurium
factum eſt quid, licet vel cum vno, vel
103 cum ſingulis experiri. † Opus enim
quod à pluribus pro indiuiſo factum
eſt, ſingulos inſolidum obligat. Si ta-
men proprio quis eorum fecerit conſi-
lio, cum omnibus poteſt agi ſcilicet in
ſolidum. Itaque alter conuentus alte-
rum nõ liberabit , quinimo perceptio
ab altero non liberabit alterum: hoc
caſu, quando proprio conſilio fece-
runt: & pro hoc videtur tex. for. in. l.
104 ſemper. §. ij. ff. quod vi aut clam: † quia
videntur omnes facere, quod conſili-
um facit, vt glo. in. d. l. ſed ſi ex dolo
§. ſed an in municipes, in verbo. facere
105 poſſunt. ff. de dolo, † & dolo etiam
malo factum eſſe dicitur, quãdo prçce-
dente conſilio ad hoc ipſum quis ho-
mines collegit armatos , vt damnum
daret, bonúe raperet. Siue igitur ip-
ſe, qui cogat homines, ſiue ab alio co-
actis, vtitur ad rapiendum , dolo ma-
lo facere videtur , lege ſecunda. §. dolo
autem malo. ff. vi bono. rap. Si igitur
vniuerſitas poteſt delinquere, ergo po-
teſt puniri: ſed alterabitur, & minuetur
pœna , quia ſi omnes homines huius
ciuitatis, vel maior pars hominum de-
linquit, propter multitudinem delin-
quentium minuetur pœna. † Nam de- 106
trahendum eſt ſęueritati , vbi ſtrages
multorum hominum iacet, vt gloſa in
lege aut facta §. nonnunquam . ff. de
pœnis, & ar. ff. ad leg. cor. de ſicar. le-
ge qui cædem.
† Si autem delictum eſt commiſſum à 107
multis ; & hoc conſtat , & tunc pro-
pter multitudinem delinquentium mi-
nuetur pœna, aut non eſt commiſſum,
ſed eſt dubium , ne committatur pro-
pter multas perſonas aptas ad hoc,
tunc exaggerabitur pœna. vt dicta lege
aut facta. §. nonnunquam. ff. de pœ-
nis. Et ita tenet Cynus in lege ſi quis in
tantam, in vlt. quæſt. C. vnde vi. In-
nocen. tamen in capitulo dilectus. ex-
tra de ſymonia tenet † quòd vniuerſi- 108
tas non poteſt puniri criminaliter, ſed
poteſt conueniri ciuiliter , & idem In-
nocen. in capitulo grauem, extra de ſen
ten. excommunica. licet videatur eſſe
caſus contrarius in. §. ſi quis verò auſu
temerario de pace tenen. & iura. firmã.
in vſibus feudorum ibi , ſi ciuitas eſt
pœna centum librarum auri cameræ
noſtræ inferenda puniatur , oppidum
verò triginta libris auri multetur , &
cætera vbi glo. dicit quòd † maio- 109
res puniuntur maiori pœna, quam mi
nores ſcilicet pecuniariter vt in præal-
leg. §. ſi quis verò , & . l. presbyteri. §. ſi
fortè. C. de epiſcopis & clericis , ibi
multomagis etenim digni ſunt pœ-

na, quibus cum plurimum honoris p̄
noſtram iuſsionem delatum eſt, ſi in oc-
110 culto inueniantur crimine. † Corpora-
liter autem minori pœna debent puni-
ri maiores, quàm minores. l. qui cædē
ff. ad. l. cornel. de ſicar. & l. nemo cle-
ricus. C. de ſumma trinit. & fide cath.
et gl. in. d §. ſi quis verò, in verbo cętũ.
111 † aliter. n. ex hiſdē facinoribus puniũ-
tur ſerui, quàm liberi. d. l. aut facta §.
perſona dupliciter ſpectatur. ff. de pœ-
nis, niſi tumultus aliter ſedari non poſ-
112 ſit, † quia tunc puniendi ſunt iudicio
populi, vt. d. l. qui cædem, iuncta gl.
113 ibidem. † Quare autem vniuerſitas nō
poſsit puniri criminaliter ſecundum In-
nocen. in. d. c. dilectus, iſta eſt ratio,
quia ſi puniretur criminaliter, per con-
ſequens pupilli, & infantes qui non cō-
ſenſerunt, quod eſſet iniquũ. Præterea
cũ mortuis oibus hoibus, & alijs ſub-
rogatis eadem ſit vniuerſitas, ergo illi
q̄ poſtea naſcerenť punirenť, qđ eſſet ab-
ſurdum, vt idem Innoc. in. d. c. grauē.
114 † Ciuiliter verò nō eſt dubium, quòd
vniuerſitas pro delictis poſsit conue-
niri in eo, quod ad eam peruenit, ut. d.
l. metum. § animaduertēdum. ff. de eo,
quod met. cauſa, & l. ſed, & ſi ex do-
115 lo. §. i. ff. de dolo. † Sunt ſiquidem de-
licta quædam, propter quę filius puni-
tur propter patrem, vt in crimine legis
iuliæ maieſtatis, vt. l. quiſquis. C. ad
leg. iul. maieſta. & in crimine hæreſeos
vt. c. ſtatutum. de hæreti. lib. vi. & c.
116 felicis, de pœnis, lib. vi. † Tunc iſto ca-
ſu vniuerſitas poteſt puniri criminali-
ter, vt factum fuit de Carthagine, quæ
paſſa eſt aratrum, & vt. ff. quibus mo-
dis vſufruc. amit. l. ſi vſufructus, la
prima, iuncta glo. & in iſtis ceſſant ra-
tiones Innocen. ubi poſſunt puniri par-
uuli propter maiores, & deſcendentes
117 propter ciuitates ſuas, & ita † Henri-
cus Imperator damnauit Ciuitatē Bri-

xiæ ſubijciendam aratro, quam pœnā
ex miſericordia demum relaxauit. † Iti- 118
dem Bonifacius Papa, propter delictũ
quorundam templariorum totum col-
legium ipſorum deſtruxit. † Et ita hoc 119
anno milleſimo, quingenteſimoquadra-
geſimo, veneris vltima Aprilis conti-
git iudicatum per Carolum Imperato-
rem contra & aduerſus Gandauum ci-
uitatem in Flandria, cuius incolas, &
municipes omnibus priuilegijs, liber-
tatibus, & iuriſdictione priuauit eoſ-
demq́ꝫ togis partim lugubribus indue-
dos & capitibus nudandos noxam ho-
norabiliter, & vtiliter emendare cen-
ſuit, rebus omnibus communibus fi-
ſco additis adiecta multa maxima,
quod tranſcriptum iudicatũ perlegi.
† Quædam ſunt delicta, in quibus fi- 120
lius non punitur, propter patrem, vt
in caſibus, in quibus ſupra dictum eſt,
vniuerſitatem poſſe delinquere, & tūc
punietur vniuerſitas, ſed in modis pu-
niendi eſt differentia. Nam ſi pœna ca-
dat in vniuerſitatem, & non in ſingu-
los de vniuerſitate, vt ſi debet publica-
ri quædam res de vniuerſitate, ipſa vni-
uerſitas punietur. d. l. iubemus nullam
nauem. C. de ſacroſanctis eccleſijs.
† Sed ſi eſſet talis pœna, quæ æque ca- 121
deret in vniuerſitatē, & in ſingulos, vt
eſt pœna pecuniaria, tunc ſiquidem eſt
collegium, vt collegium priorum, qui
ſunt numero decem, vel ſimilium, non
punirentur omnes de collegio, ſed tan-
tum illi, qui conſenſerunt, caſus in. l.
prima circa principium. ff. de magiſtr.
conueniend. qui dicit, quòd in ordi-
nem ſubſidiaria actio non dabitur, ſed
in magiſtratus, nec in fideiuſſores eo-
rum, hi enim rempublicam ſaluam fo-
re promittunt, non pupillis proinde
nec nominatores magiſtratuum ex hac
cauſa tenebuntur, ſed ſoli magiſtratus.
Sed ſi ordo receperit in ſe periculum,

dici debet teneri eos,qui præſentes fue/
runt, parui enim refert nominauerint,
vel fideiuſſerint,an in ſe periculum re/
ceperint,vtilis ergo actio in eos com/
122 petit,vt.d.l.i.† Sed ſi eſſet collegium
magnum,et diffuſum,vt eſt populus,
ſeu aliqua communitas, tunc quia di/
ſcernere conſentientes à non conſentien
tibus eſſet difficile,tota ciuitas,& tota
vniuerſitas teneretur, vt auctẽ. item
nulla communitas.C.de ſacro ſanctis
eccle. vbi dicitur,ꝙ cõmunitas in emẽ
datione pœnæ triplum refundit,& bã/
no imperiali ſubiacet,&.§ primo de pa
123 ce iuramẽ. firman. in vſibus feud.† Si
vero tale ſit delictum,ꝙ non cadit pro
priè in vniuerſitatem.vt homicidium,
& rapina, & ſimilia.tunc vniuerſitas
punitur more priuatorũ, ſi pœna poſ/
ſit in vniuerſitatem cadere,ſcilicet pote
rit conueniri ciuiliter in eo,quod ad eã
peruenit.d.l.metum §.animaduerten/
124 dum.ff.de eo,quod met.cauſa. † Sed
vbi pœna non poteſt cadere in vniuerſi
tatem,vt eſt pœna decapitationis,cùm
non poſsit vniuerſitas decapitari,quia
non habet caput verum,ſed fictũ, tũc
illa pœna alterabitur in aliã,arg.gl. in
dicta lege aut facta.§.non nunquam.ff.
de pœnis,&.l.quid ergo.§.pœna gra/
uior.ff.de his,qui notan.infa.et.l.his
accuſare.§.omnibus,in fine.ff.de accu
125 ſat.†Quæritur quare non amputatur
illud corpus fictum,hoc eſt diſſoluat
collegiũ,ſeu vniuerſitas illa? Reſpon.
quia ſequeretur illud incõueniens, qđ
dicit Innocen.in.d.c.grauem,nam pu
nirentur inculpabiles.Illud etiã in pœ/
na pecuniaria contingeret incõueniẽs,
quia collecta imponeretur illis, qui nõ
deliquerunt,et ideo eſt cõcludendum,
126 † ꝙ licet ſuperior totam vniuerſitatem
condemnet,vt dictum eſt, tamen illi,
qui non deliquerunt, non debent con/
tribuere in ſolutione collectæ de iure,
vt argumen.d.l.i.ff.de magiſt.cõuen.
† In ciuilibus vbi vniuerſitas eſt con/ 127
demnata ex contractu mutui, emptio/
nis,vel ſimilium,ſi mutuum fuit acce/
ptum pro cauſa,quę reſpicit onus vni
uerſitatis, pro viribus patrimonij ſin/
guloꝝ quilibet tenetur,vt.l.omnes,la
ſecunda.C.de oper.public.ibi,hoc pa
cto impendijs ordinandis, vt aſcripti/
tio currat pro viribus ſingulorum, de/
inde aſcribantur pro ęſtimatione ope/
ris futuri territoria ciuium ne plus po/
ſcatur aliquid,quàm neceſsitas impera
uerit neue minus,ne inſtãs impediatur
effectus,oportet namq; per ſingula nõ
ſterilia iuga certa quæq; diſtribui, vt
par cunctis præbendorum ſumptuum
neceſsitas imponatur, nemini excuſa/
tione, vel alia præſumptione ab huiuſ
modi immunitate præbenda,& in au/
ctẽn.de manda. princi.§.deinde compe
tens,colla.tertia.† Tunc enim impo/ 128
netur collecta per ſolidum, et libram,
nec quis poterit capi in ſolidũ,ſed pro
parte ſua.nõ enim eſt debitum cuiuſq;
proprium,ſed vniuerſitatis, vt.ff.de
rerum diuiſ.l.in tantum.§.ſed vniuerſi
tatis,et probatur in.d.l.ſicut.§.i.ff.qđ
cuiuſq; vniuerſita. &.C.vt nulli iu/
dic.l.i.li.xi.†quòd ſi quis reperiatur 129
non ſoluendo,alij de vniuerſitate ſol/
uant, vt lege prima.C.de omni agro
deſer.libro.xi.†quòd ſi vniuerſitas ha 130
beret nemus commune, adhuc credi/
tor non poſſet mitti in poſſeſsionem
partis nemoris illius,qui non reperitur
non ſoluendo, vt notat gloſa in dicta
lege ſicut §.primo †quia nec nemus il/ 131
lud, nec pars eius alicuius intelligitur
d.l.in tantum.§.primo.ff.de rerũ diuiſ.
† Sed ſi aliquid fuit acceptũ mutuum, 132
vel quid emptum pro excipiendo de a/
liquo munere perſonali,vt putà ex for
ma ſtatuti quilibet debet ire ad exerci/
tum,vel ad quid aliud, tunc ſi deuen/

Gallum A præconem, & apparitorem præpoſituræ, & in actis ad eam rem delegatos quod uirtute certi edicti à domino præpoſito Parisienſi aut eius uicario .xviij. die Nouemb. anno domini M D X L. dati ſecundum Antoniam Dianam uiduam defuncti Ioannis Pluti tam ſuo nomine, quàm ut corporum, & bonorum Iacobi, & Petri Plutorum eius & dicti defuncti annis minorum filiorum adminiſtratricem, Auguſtinum Plutum dictorum defuncti, & uiduæ annis maiorem filium, Benedictum Craſſum defuncti diſcreti uiri magiſtri Chryſoſtomi Craſ

tum eſt ad compoſitionem, ꝙ ſoluant aliquid, & non vadant, tunc imponetur iſta collecta per capita: ſicut enim pro ea pecunia quam ſoluerunt ſenſerunt releuamentum per capita, ita per capita ſoluere debent, vt inſti. pro ſocio. §. illud, &. ff. de regul. iur. lege ſecundum naturam.

233 † Sed ſi debeant ſubire illud onus per fumantes, quia omnes habitantes in vna familia habebuntur pro vno fumante, eodem modo habebitur in collecta: in dubio verò, ſi hoc non liqueret, collecta imponeretur perſonis pro viribus patrimonij, vt lege reſcripto, in fine. ff. de muner. & oneri.

A ⸢ Præconem.)

1 † Præco dicitur, qui apud acta, aut in ciuitate publicè proclamat, vel pronunciat aliquid faciendū: per quem plerunque fit edictorum narratio, id eſt, recitatio, & publica in ius vocatio, & citatio. Sed qui proponit edictum tenetur ipſam ꝑpoſitionē proſcribere: palam ſic accipimus claris literis, vt de plano ſcilicet à terra legi rectè poſsit, non in loco remoto, ſed in euidenti, etiam literis Græcis, vel latinis poteſt fieri, ſecundum loci conditionem, ne quis excuſari poſſet ignorantia literarum.

2 † Certè ſi citatus dicat ignoraſſe ſe literas, vel non obſeruaſſe quod propoſitum erat, cum multi legerant, cunque palam eſſet propoſitum, non audietur: proſcriptum autem perpetuò eſſe debet. Cæterûm per id tēpus, quo propoſitum non erat vel ſi fuit obſcurata ꝑſcriptio citatus videtur excuſari, vel cum proſcriptum eſſet, alius ſuſtulit, aut vetuſtate, aut pluuia, vel quid ſimile contingit, ne proſcriptum eſſet, vel non appareret, dicendum eſt enim, qui propoſuit, teneri, lege ſed & ſi pupillus. § de quo palam. ff. de inſti. actio.

3 † vbi ergo ſolenniter editur, aut publicè promulgatur, non eſt neceſſarium ipſius noticiam ſingulorum auribus per ſpeciale mandatū, vel literas inculcare, ſed id ſolum ſufficit, vt ad eius obſeruantiam teneatur, qui nouerit edictum ſolenniter, aut publicè promulgatum,

4 † nec poteſt quis allegare excuſationem, ꝙ edicta, ſiue decreta ad eius noticiam, nec per literas, nec per deputati ad hoc executoris mandatum, vel literas perueniſſet,

ſi, dum uiueret, in Palatio aduocati fratrem, Mariam Martham defuncti Iuliani Xenij uiduam, Dionyſium Dauum defuncti Craſsi nouiſsimè famulum conquerentes cum procuratore regio contra Bernardum Thraſonem, Claudium Caligulam Principis noſtri milites, nobilem Deſiderium Anippum abſentes, & contumaces: Et ad dictorũ cõquerẽtiũ poſtulationẽ, ac ſupplicationẽ nos trãſtulimus ad loca, et plateas: ubi proclamationes & proſcriptiones in dicta præpoſitura fieri ſolent. Ita prima proclamatio Mercurij prima die Decembris, ſecunda Mercurij decimaquinta, tertia Mercurij uigeſimanona, & quarta ex abundanti duodecima die Ianuarij anno domini M D X L. Quibus locis, & diebus ſono tubæ, et uoce publica denunciauimus, ac declarauimus dictos Bernardum Thraſonem, Claudium Caligulam, Deſideriũ Anippum, cum omnibus ſuis bo-

vt .c.i. extra de
5 poſtu.præl. †Cõ
trarium autem vi
detur, & ꝙ quili-
bet videtur & præ
ſumitur ignorans
niſi probetur ſci-
ens, vt.ff.de pro
6 bat.l.verius. †Iõ
edictum, ſiue de-
cretum non ligat
ignorantes, vt.l.
finali.ff.de decre.
ab ordi. facien.
&.lxxxij. diſt.c.
propoſuiſti, circa
finem, & argu.ex
tra de conſti.c.co
7 gnoſcẽtes, † imò
non ſufficit denũ
ciare ꝓcuratori,
vt.ff.de peti.hæ-
redi.l.itẽ veniũt.
8 §.petitam. † Sed
non eſt ita, quia
cum publicæ edi-
cta ſunt promul-
gata illa ignorare
non poſſumus,
neque debemus,
ſed præſumimur
ea ſcire, vt.xij.q.
ij.c.qui & huma
nis, & ar.d.l.ſed
& ſi pupillus.§.de
quo palã, et ar.ex
tra de præſumpt.
9 cap.quãto. †vbi
enim allegatᷣ igno
rantia circa ea, q̃
pleriqꝫ ſciunt, &
quæ publicè fiũt,
non creditur ei, ni
ſi hoc probetur,
vt extra de elect.

c.innotuit, verſi.
nec probare cogi-
mur, & extra qui
matri.accuſ. poſ.
c.cum in tua, et ex
tra de ſenten. excõ
mu.capit. ſi verò
& .xxxiij. qõ.ij.
c.in lectum.† Sed 10
vbi circa ignota al
legatur ignorantia
non cogitur quis
probare ignoran-
tiam, vt.ff.de ad
miniſtrat. tuto.l.
hoc autem.†Con 11
cluſiuè ſufficit edi
cta proponi in pu
blico & ſi ad cita
tum non perueni-
ant argumen. ex-
tra de dolo & con
tumac.c. cauſam
quæ, & argumen.
ff.de damno infe.
l.iiij.§.totiẽs, et.C.
de an. exce.l.vt ꝑ
fectius, et.C.de iu
dic.l.ꝓperandũ §.
& ſi quidã. †Nec 12
obſtat.l.i.§.itẽ cũ
ex edicto .ff. quæ
ſententiæ ſine ap-
pella.reſcind. vbi
dicitᷣ cũ ex edicto
perẽptorio, quod
neque propoſi-
tum eſt, neque in
notitiam peruenit
abſentis condem
natio fit, nullius
momẽti eſſe ſniam
cõſtitutiões demõ
ſtrant, quia ibi
edictum non fuit

nis publicandos, [B] niſi intra
hos quater quaternũ denos
dies in iure ſe ſiſterint, & co-
ram comparuerint. Quod ue
rum eſſe teſtamur, & per nos
ita actum adhibitis Petro
Fabro, & Ioanne Latomo
regijs apparitoribus, alijsq́;
teſtibus. In cuius rei teſtimo-
nium chirographis noſtris
hanc renunciationem obſi-
gnauimus.

ſolenniter propoſitum, vt debuit, vt
gloſa ibidem. Secus autem vbi fuit ſo-
lenniter propoſitum, ſed non peruenit
in notitiam, vt lege ab eo. C. quomo-
do & quando iud. &. C. ſi mi. ab hæ-
red. ſe abſt. au-
ctentica ſi om-
nes, & dicta lege
properandum §.
13 primo † imò vi-
detur ſufficere,
quòd per ſolam
famam ad eius
peruenerit notici
am, vt extra de
ſententia excom-
municatio. capi-
tulo cum deſide
res §. ſecundę quę
ſtioni, & ſi dubi
taretur quia ſolũ
per famam intelle
xit, in dubió de-
bet parerẽ edictis,
vt capitu. illud,
extra de cleric. ex
14 communica. miniſtrante. † illud igi
tur quod ponitur in loco publico,
vel porta alicuius eccleſiæ dicitur pu-
blicum, adeo quòd nulli licet ignora-
re, vt in auctentica quomodo oportet
epiſcopos §. licẽtiam, columna prima,
15 † nullus itaq; excuſationem habet poſt
duos menſes. ſi vellet ignorantiam edi
ctorum allegare, vt in aucten. vt fact.
16 nouæ cõſtitutio. columna quinta, † de
ſtilo autem curiæ parlamenti Pariſijs
rei non vocãtur per edicta, ſed tantûm
citantur ad tres breues dies ſono tubę,
& ex illa ſimplici triduana contuma-
cia repetitis teſtibus condemnantur dif
finitiuè ad vltimum ſupplicium ſecun
dum exigentiam delicti prout conſtare
poteſt per arreſtum dictæ curię datum,
& pronunciatum die decimanona Iu-
lij, anno domini milleſimo quingente-
ſimo trigeſimotertio inter Ioannem de
Lancey cuſtodiæ corporis domini no
ſtri Regis Doryforum ſiue ſatellitem,
aut ſpiculatorem, & regiorum mareſ
callorum in patria
Cenomanenſi præ
poſitum, in mate-
ria ſubornationis
teſtium actorem &
conquerẽtẽ ex vna
contra Ioannem le
Roy, & alios ab
ſentes, & contuma
ces ex altera, qui ex
illa triduana contu
macia condemnati
ſunt ad vltimũ ſup
plicium, prout con
ſtat per dictum arre
ſtum, quod vidi ſi
gnatum, Malon.
& pro hoc videtur
text. in. l. ſenatus. §.
ſenatus. & . l. ij. §. ſe
natus. ff. de iu. fiſ.
¶ Publicandos.) † Talis enim citatio B
perſonalis conſtituit quos veros con 17
tumaces, vt. c. venerabilibus §. ſecus,
de ſenten. excom. lib. vi. † Et ideo qui 18
apud fiſcum cauſam defendere ſæpius
conuenti neglexerint, rebus iudicatis
ſubijciendi ſunt, quod ex eo apparet,
ſi ſæpe conuenti præſentiam ſui facere
noluerint, vt. l. contumacia. §. contu
max. & . l. de vnoquoque. §. qui apud,
ff. de re iudica. † & poteſt in eos irroga 19
ri pœna pro qualitate delicti, ſcilicet
pœna ſanguinis de conſuetudine, &
ſtatuto regni Franciæ & ciuitatum Ita
liæ, vt Bartolus in. l. prima. ff. de re
quirendis reis, † iure etiam codicis cri 20
minoſi, per edicta vocati abſentes poſ
ſunt condemnari ad vltimum ſuppli
cium, text. formaliter cum glo. in. l. ſi

Intermiſſa contra dictos abſentes perſecutione, donec iudicio definitiuo terminetur, & omne litis inſtrumentũ apud acta proferatur, ut iudicetur diffinitiuè interim uirtute primi reſcripti, & clauſula rogatoria in eo adiecta, ſignato die.xvi. Octobris Bernardus Traſo Rothomagi prehenſus eſt, & uinctus ab uno, aut pluribus iuridici, ſiue Bailliui illius ditionis lictoribus, & eius permiſſu ad iudicẽ delicti dimiſſus, atque in carcerem coniectus.

Eius facti acta ſcribuntur hoc contextu.

apparitor, de coarta. lib. duodecimo.
C. & l. ne diu. C. de pœnis, ſed loquũ
tur in caſibus ſpecialibus, vt ibidem
glo. etiam in capitulo qualiter & quan
do, lege ſecunda, verſicu. ad inquiren
dum, verbo, ſi ve
ro infamatus, ex
tra de accuſ. & ex
tra vt lite non con
teſt. capitulo quo
niã. §. ſunt & alij.
21 †Ratio quare pro
cedatur ad condẽ
nationem abſen
tium eſt, quia de
forma dictorum
ſtatutorum, & cõ
ſuetudinis Fran
ciæ, & Italiæ con
tumax, ſiue exban
nitus habetur pro
confeſſo, nec po
ſtea auditur de
crimine, imò quo
tienſcunque reperi
tur, non eſt opus
alio nouo proceſ
ſu, ſed paratur ſo
la executio, dum
modo noteſcat iu
dici dictum contu
macem eſſe illum,
de quo agebatur
in proceſſu, ſecun
dum Bartho. in. l. diuus, verſicu. & di
uus. ff. de cuſto. reorum. & idem Bar.
in dicta lege prima. ff. de requirendis
22 reis. †Veruntamen priuſquam iudex
procedat ad condemnationem abſen
tis, debet habere fidem de maleficio im
poſito per examen teſtium vt Barto. in
dicta le. inter. ff. de publicis iudicijs alle
23 ga. legẽ abſentem. ff. de pœnis. †Iure
autem communi non poteſt ferri ſenten
tia in abſentem ſupra relegationem, ſed
tantùm poteſt irrogari pœna, ſcilicet
pecuniaria, vel ea quæ æſtimationem
contingit, quando videlicet neque de
nunciationibus, neque edictis præſi
dis obtemperauerit vſque ad relegatio
nem incluſiuè, quòd
ſi quid grauius ir
rogandum putà
in metallum, vel
capitis pœnam,
non poteſt abſenti
pœna talis irro
gari, quia vbi pœ
na extenditur ſu
pra relegationem
nulla pœna irro
gatur abſenti. †Cũ 24
ſanctius ſit impu
nitum relinqui fa
cinus nocentis, quàm
innocentem dam
nare, vt. l. abſentẽ
ff. de pœnis, iũcta
glo. & lege abſen
tem. C. de accuſa.
& lege prima. §. pri
mo. ff. an per aliũ
cauſæ appellat.
†Et hoc ſiue ſit lis 25
conteſtata contra
eum ante abſentiã
vt. C. de requiren
dis reis, lege pri
ma ſiue non ſit cõ
teſtata, vt dicta lege abſentẽ. ff. de pœ
nis. †In pœnis citra relegationem im 26
ponendis. Non vtique pronunciatur
ſecundum præſentem contra abſen
tem, ſed interdum abſens ſi bonam
cauſam habuerit, vincet, vt lege ad per
emptorium. ff. de iudicijs. † ſed non 27
vincet abſens, quo ad condemnatio
nem expenſarum aduerſus præſen
tem, vt capitulo calumniam, extra de
pœnis, & lege properandum. §. & ſi

quidem .C. de iudic. vbi dicitur ,
quòd victus præſens ſumptus ſuos de
condemnatione deducet, vt gloſ. in di
28 cto capitulo calumniã , † præter au-
tem expenſas victus præſens poterit de
calumnia puniri,
vt dicta gloſ. &
C. de calumniato
ribus, lege tertia,
& Inſtitut. de pœ
na temer. litigan.
29 .§. aduerſus. † Cõ
ſtat igitur, ꝙ vbi
alicui obijcit fuga
pro crimine, pro
bata fuga proba-
tur crimen, vt le-
ge deſertores .ff.
de re milita. & le-
ge prima.§. cũ do-
minus.ff. ad ſyllania. & Bartolus in
l. lege, eodem, glo. tamen in lege in bo-
næfidei contractibus. C. de iuretiuran.
30 dicit † ꝙ fuga in criminalibus facit ſe
miplenam probationem tantùm, vt. l.
31 admonendi. ff. eodem. † Quæro quid
ſi accuſator ſe abſentauerit quomodo
procedetur ſuper crimine ? Dic quòd
poſſunt duo quæri. Primò quid fiet ab
ſente accuſatore contra ipſum accuſa-
torem. Secundò quid fiet abſente accu
ſatore de ipſo proceſſu . Ad primum
dic, ꝙ ſi accuſator abſens eſt legitimè
citatus, poterit procedi contra eum ad
pœnam, de qua dicit tex. in lege qui cri
men. C. qui accuſ. non poſſ. vbi di-
cit tex. ꝙ acccuſator ex contumacia eſt
extra ordinem puniendus , ſi tempore
à iudice dato non venerit, et aduerſario
in legitimis expenſ. condemnandus, &
lege eum quem. ff. de iudi. vbi dicit
tex. eum quem in iudicium temerè ad-
uerſarium ſuum vocaſſe cõſtiterit, via
tica , litiſq; ſumptus aduerſario ſuo
reddere oportebit, & lege prima.§. qui

Die. xv. menſ. Ianua. an
no domini M D X L.
Adductus eſt Bernardus
Traſo legionarius cædis
reus in carceres præſentis præ
poſituræ ab urbe Rothoma-
go per Antonium Pantala-
bum & Laurentium Ebuliũ
lictores

excuſatione. ff. de vacat. & excuſ. mu-
ne. & lege ſecunda de decurio. libro.
decimo. C. & lege vna de ſumptuũ re-
cup. eodem lib. C. & lege omnes qui ,
in fine. C. de epiſcopis & clericis, &
lege ſęueriter. C.
de excuſ. tuto.
† Poterit etiam 32
iudex cognoſce-
re de calumnia ac
cuſatoris , & de
calumnia eũ con-
demnare, ſi eſt pœ
na à relegatione
infrà, nec allegat
pro eo iuſta alle-
gatio, vt lege in-
ter accuſatorem.
ff. de pub. iudi.
& lege reſcripto.§.
ſi quis accuſatorem non habet. ff. de
mune. & ho. iuncta gloſ. in verbo
non debet, & lege tertia. C. qui accuſ.
non poſſ. Sed ſi eſt pœna à relegatione
ſuprà, tunc fiet annotatio bonorum ,
ſcilicet ponantur ad manum regis , ſi-
cut dictum eſt in reo ſuprà. † Si verò 33
quæris , quid fiet de proceſſu? Dic ꝙ
iudex poteſt præſentem abſoluere ab
inſtantia, vel poteſt proſequi proceſ-
ſum, ſi vult abſoluere, vel condemna-
re. & prout reum reperiet culpabilem,
vt lege pe. ff. de public. iudic. & Bart.
in lege accuſatore , & lege inter. ff. eo-
dem, &. c. crimina, extra de colluſ. de-
teg. † Tamen de conſuetudine manet 34
ſemper accuſator fiſcus pro publico
intereſſe, vt ſæpe dicta lege licitatio.§.
quod illicite. ff. de pub. & vectig. † Si 35
autem actor, ſiue accuſator ab accuſa
tione deſtiterit, & qui cum aduerſario
ſuo de cõpoſitione criminis, quod intẽ
debat, fuerit locutus, & animo ab ac-
cuſatione deſiſtens ſcilicet qui animũ
& affectum accuſandi depoſuit, in ſe-
natuſconſultum

lictores[A] huius ditionis, remiſſus[B] à iuridico Rothomagẽſi, aut eius uicario, uirtute reſcripti, in quo illius p̃hendẽdi poteſtas facta erat, dati ſuper certis commiſsi indicijs, & elogio contra eundem, & eius ſocios, & conſcios delicti facto ad libellum, & ſupplicationẽ Antoniæ Dianæ uiduæ defuncti Ionnis Pluti tam ſuo nomine, quàm ut corporum, & bonorum Petri, & Iacobi Plutorum eius, & defuncti liberorum annis minorum adminiſtratricis, Auguſtini Pluti dictorũ defuncti, & uiduæ annis maioris filij, Benedicti Craſsi, dum uiueret, in ſupremo ſenatu aduocati fratris Mariæ Marthæ uiduæ defuncti Iuliani Xenij, & Dionyſij Daui dicti defuncti Craſsi nuper famuli actorum, & con-

natuſconſultum turpiliamum incidit, vt lege ab accuſatione. ff. ad ſenatuſconſul. turpillia. & lege prima cum §. ſeq. eodem, & lege in executionibus.
26 C. eodem. † Et ſi publica ſit accuſatio in quinque libras auri punitur, vt lege tertia. §. finali. ff. eodem.
27 † Pro priuato autem delicto non habet locum hoc ſenatuſcõſultum turpilliani vnde ſi ſtellionatus q̃s obiecerit, vel expilatę hęreditatis crimen, & deſtitit pœnam ſenatuſconſul. turpil. non ſubibit, nec furti, vel iniuriarum, ſed officio iudicis culpa eius coërcebitur relegatiõe videlicet, vel ſimili, tex. forma. in. l. ſi quis repetere § finali, iuncta glo. ff. ad turpil. & l. qui iniuriarum. ff. de iniur.
28 † Reus verò qui delatorẽ corruperit in omnibus cauſis, prẹter quàm in ſanguine ex ſenatuſconſulto pro victo habebitur, vt. l. fin. ff. de præuarica.
29 † niſi appareat ab innocente extortam pecuniã, vt glo. ibidem, & ff. ad. l. iul. de adul. l. ſerui. cũ iuri. ibi al-

leg. per gl. vbi ẽt reus furti, vi bonorũ, rap. iniuriarũ, de dolo malo ſuo nõie dãnatus, pactus ue erit, ſimili mõ infamis ſit. † Quoniã intelligiẽ cõfiteri cri- 40
men, qui paciſciẽ, vt. l. athletas. §. fi. & l. ſeq. ff. de his qui not. infa.

Lictores.) † Ciuere enim debent A 1
ſeruientes, & iudicum executores in exhibẽdo reos delatos illos contumelijs, aut vexationibus vexare, & ullis eoſdem exprobrare cõuicijs, aut corporalibus iniurijs fatigaẽ pœna talia molientib9 poſt amiſsionẽ cinguli, & patrimonij vltimę aĩaduerſionis ĩminẽte, vt l. oẽs. §. p̃terea nullus. C. de epiſ. & cleric.

Remiſſus.) B
† Remiſsio in delictis debet fieri ex vrbanitate, vt dicit glo. in. l. ſi cui. §. fi. ff. de accuſa. 2
† de cõſuetudine regni Franciæ fit remiſsio delinquẽtis rei ad iudicem ſuum ordinarium & non ad iudicẽ delicti. Et hoc ſi dominus iuſtitiarius, aut eius procurator petat remiſsionem fieri coram ſuo iudice, nec eſt opus, q̃ reus cõfiteaẽ ſe eſſe ſubditũ 3

querentium, & procuratoris fiſci iuncti, & ut interrogetur, reſpondeat criminationibus, petitionibus, ſupplicationibus talibus, quas contra eum dicti conquerentes, & procurator regius proponere, & intendere uoluerint, & iuri ſtet ſuper dictis inquiſitionibus apud acta prolatis.

Alij rei, præter deſiderium Anippum, & Claudium Caligulam, abſentes, ubi ſunt inuenti, præhenduntur à uiatore, cui commiſſum fuerat reſcriptum, his uerbis, denuncio reos eſſe uos, ac pœnæ ſeruos, ſiue priſionerios ^ uos conſtituo noīe dñi nri regis, & p̄poſiti Pariſienſis ad ſupplicationem Antoniæ Dianæ, & aliorum conquerentium, ac procuratoris regij edicto contra uos decreto, mihiq; cōmiſſo. Surgite eamus hinc dies, quo in carcerem traducuntur, actis ita inſcribitur.

Die. xvi. Ianuarij M D X L.

Nobilis Girardus Milo, Henricus Nebulo, Iacchus Ebrio Milonis Famuli,

cius, q petit remiſ
ſionē fieri, & hāc
cōſuetudinē refert
Cy. in auc. apud
eloquētiſsimum.
C. de fide inſtr. cō
trariū tñ eſt de iu-
4 re. † Nā rōne deli
cti qs ſortiſ forū,
vt in auc. qua i. p
uincia. C. vbi de
crimi. agi opor.
A (Priſonerios.)
1 † Quæriſ ſi rei ap
pellent à decreto
iudicis, ſiue à ca-
ptione ſue perſo-
næ, an debeat ſu-
perſedi ſ rñ. q nō
vt Barto. in. l. ab
executione. C.
quorū appel. non
reci. & idē Bart.
in. l. i. ff. de cuſt.
2 reo. † neq;. n. ab
executione, neq;
ab executore ē ap
pellādū, vt. d. l.
ab executione, &
l. ab executore.
ff. de app. niſi exe
cutor excedat fi-
nes mādati, ut. d.
l. ab executore, iū
cta gl. & ita pra-
cticatur inſequē-
do ordinationem
Carol. vij. Sur le
faict dela iuſtice,
arti. xiij. & xiiij.
fo. xx. & hoc ma
ximè, vbi eſt de-
cretū iudicis ſup
informationibus
interpoſitū. ratio

enim eſt, † quia in 3
corrigēdis exceſsi
bus, non admittiſ
appellatio, vt. c.
licet, extra de offi.
ordi. & c. ad no-
ſtrā, extra de app.
† Nam appellatio 4
non eſt inuenta ad
præſidiū iniquita-
tis, vt. c. cum ſpe-
ciali, extra de ap-
pel. † Quid aūt ſi 5
ſeruiētes mandato
prætoris aliquem
iniuſtè incarcera-
uerint, an tenean-
tur actione iniuria
rū ſ Dic q nō, nā
ſi quis q decreto
prætoris nō obtē-
perauerit ductus
ſit, non eſt in ea cā
vt agat iniuriarū
pp prætoris præ-
ceptū, vt. l. iniuria
rū. §. ſi quis. ff. d in
iur. † p̄ſumiſ enim 6
iuſta ſnia, ſicut
aliàs ius æquū, vt
glo. d. §. ſi quis, &
l. pe. ff. de iuſti. &
iur. † verū ſi talis 7
citatio realis facta
ſit ad inſtātiā accu
ſatoris, & ſit iniu
ſta, tūc accuſator
tenetur actione in-
iuriarum, vt. d. l.
iniuriarum §. fi. ff.
de iniur. an aūt iu
dex faciat litē ſuā
ſuprà dixi ſup de-
creto iformationū
vbo capientur.

Egidius Gnato, Ferdinanſdus paraſitus famuli nobilis Deſiderij Anippi, Andreas Irus adducti in carcerem A per Michaelem Gigantem, & Matthæum Charonta, & alios huiuſce præpoſituræ uiatores ſui reſcripti compellantis hodie.xvi.Ianuarij. M D X L. ut ſuper criminibus, & elogijs cōtra dctōs accuſatos, & uinctos inſtantibus, ac ſupplicantibus Antonia Diana, reliquisq́; conquerentibus ſupra nominatis, atque procuratore regio ſubſcribente, cōceptis, interrogentur, ac per ſe reſpondeant propoſitis criminibus, & petitionibus, quas contra eos dicti conquerentes, & procurator regius intendere uoluerint, ſuperq́; elogijs apud acta prolatis iuri ſtent.

A ☞Adducti in carcerem.)†Reis exhibi-
1 tis nō fereas manicas inhærentes oſſi-
bus mitti oportet, ſed prolixiores ca-
thenas, ſi criminis qualitas ēt cathena-
rū acerbitatē poſtulauerit, & vt crucia-
tio deſit, & permaneāt ſub fida cuſtodia. Nec verò ſedis intimæ tenebras pati debebunt incluſi, ſed vſurpata luce vegetari, id eſt, ſubleuari, et vbi nox geminauerit cuſtodiam, in veſtibulis carcerū, & in ſalubribus locis recipiant, ac reuertente iterum die ad primum ſolis ortū illico ad publicum lumen reducātur, ne pœnis carcerum pe-
2 rimātur, † quod innocentibus ſatis miſerum, noxijs non ſatis ſeuerum eſſe dignoſcitur, vt.l.i.C.de
3 cuſt.reo.† Sed cuſtos carcerum, ſiue cōmentarienſis debet cauere, ne fracto carcere rei aufugiant per negligentiam ſui coadiutoris, qa eadem pœna cōſumi debet, qua obnoxij docebuntur fuiſſe qui aufugerint. Similiter coadiutor eadē ſeueritate cōſtrin-
getur.l. ad cōmentarienſem.C.de cu-
ſto.reo. †Et maximè ſi nimia negligen- 4
tia fuit in eo, qui tironi cōmiſit cuſtodiam, vt.ff.de cuſto.& exhib.reo.l.ſi na. aliàs pro modo culpæ in eum ſtatuetur, vt.l.mili-
tes.ff.eodem.†In- 5
carcerati verò qui in carcere conſpirauerint, vt ruptis vinculis, & effracto carcerē euadāt, arctius cuſtodiri debent, & quàmuis innocentes ex eo crimine inueniātur, propter quod impacti ſunt in carcerem, tamen pu-
niendi ſunt.†Ii ve- 6
rò, qui conſpirationem eorum dixerint, releuantur.l. in eos.ff.de cuſto.
reorum.† qui eua- 7
ſerint autem capite puniēdi ſunt, & in eos variè animad-
uertitur. † Nam 8
atrociores ſunt nocturni effractores, & ideo fuſtibus cæſi in metallum damnari ſo-
lent. † Diurni 9
verò effractores poſt fuſtium caſtigationem in opus perpetuum, vel temporarium, dandi ſunt, vt lege prima, & ſecunda.ff. de effractorib.†Et pu-
niuntur etiam illa pœna, in qua pu- 10

Accuſati in carcere ſic ſe-
paratim,& alternatim à iudi
ce ſuper querela, & indicijs
hacforma interrogantur. B

Formula reorum interro-
gandorum. A die.xvij.Ianua-
rij,anno domini MDXL.

Nos Ioannes Solon le-
gum magiſterij inſigni-
tus in ſuprema curia aduo-
catus,præpoſiti Pariſini uica-
rius

nirentur ſi verè maleficium illud com
miſiſſent,propter quod in carcerē ſunt
miſsi,vt Bar.in.d.l.in eos.ff.de cuſt.
11 & exhibit.reo. † Nam aufugiens de
carcere habetur pro confeſſo ſi ſpeciali
inquiſitione erat
in carcere. Secus
autem ſi pro gene
rali,imò ſi ꝑ ſpe-
ciali eſt, requiri-
tur ad hoc ꝙ ha
beatur ꝑ cōfeſſo,
ꝙ aufugerit cū cō
ſpiratiōe, vt.d.l.
12 in eos.† Si verò ſi
ne conſpiratione,
tūc nō hr̄ pro con
feſſo, ſed punit̄ ꝑ
motu iudicis, vt
not.Guil. de cu.
in.l. ſucurrit̄.ff.
ex quib.cau. ma
io. & ibi Bal.&
in.l.admonendi,
13 in.ix.col.ff.de iureiur.† Exiens autem
carcerem inueniens hoſtia aperta nō te
netur poena carceris effracti ſm̄ Ange.
in.l.verū,la.ij.ff.de fur.& in.l.i.ff.de
14 effra.† Quid aūt ſi exiēs carcerē cito re
uertat̄ an dicat̄ aufugere? Dic ꝙ nō ſm̄
Bal.in.l.i.in.vi.col.C.de ſer.fug. Ca
no.in.c.à nobis,extra de apoſt.

B ¶ Interrogātur.) † Iudices oblatos ſibi
15 reos ī ipſo ꝑpetrato homicidio ſtupro,
vel raptu,latrocinio,vel cōgreſſu vio-
lētię ꝺprehēſos,et actis publicis ſibi tra
ditos expreſſo crimine cū his, à qui
bus fuerint accuſati mox ſub idonea ꝑ-
ſecutione ad iudiciū dirigāt.l. defenſo
res, la.ij.C. de defenſo. ciuit. aſsint
que diſciplinæ,& quotidianis actibus
præſint,nec ſinant crimina īpunita co
16 aleſcere,remoueant patrocinia, † quæ
fauorem reis, & auxiliū ſceleroſis im
partiendo maturari ſcelera faciunt.l.
per omnes.C.eodem,& .l. accuſatore
.§.ad crimē.ff.de public.iudic. Plebē,
inq̄, vel decuriones ab omni improbo
rum inſolentia,& temeritate tueantur:
†vt id tantum quod eſſe dicuntur eſſe 17
non deſināt.l. de
fenſores .C. eodē,
& Eſa.xxij.c.† Ta 18
lem enim ſe iudex
omnibus præbere
debet & publicè &
priuatim, vt terri
bilis quidem ſit de
linquentibus,& in
deuotis circa fiſca
lia, manſuetiſsi
mus autem & mi
tis omnibus placi
dis,& deuotis, &
paternam eis exhi
bens, prouidētiā,
vt in auctēn.de mā
datis principum.§.
præcipue verò, &
.§.feſtinabis,columna tertia. † Nec ta 19
men permittitur cuilibet maiori, aut
minori militari iudici, aut latronum
inſecutores, aut violentiarum inhibi
tores, aut tribunos pro talibus cauſis
in prouincijs ordinare, aut qui debe
ant,aliquos examinare, vt non per ta
les occaſiones ampliores violentiæ
inferantur prouincialibus. Si quis
autem iudicum hoc non cuſtodierit,
cognoſcat non ſolum ſibi commiſſo
ſingulo ſpoliandum, ſed decem libras
auri poenam exoluere, eo quòd præ-
ſumpſerit talem cauſam aſſumere,
poſt tormenta, & confiſcationem
ſubſtantiæ in exilium redigendum,
vt auctentica de colla §.iubemus, co-
lumna nona, affert illud nouum
ſtatutum regium, articulo centeſi-
mo quadrageſimoquarto. A
¶ Interrogandorum.) † Quàm primū 1
rei

rius in conclaue cōſilij noſtri, ubi cuſtodiæ ſolēt audiri, edu
ctum è carcere Iacchum E
brionem nobilis Girardi Mi
lonis famulum Burgundum
genere, Hedui ortum, an
nos natum tredecim B uti aſ

rei exhibiti ſunt, in quacunque cauſa ſi
ue accuſator exiſtat, ſiue eum publicæ
ſollicitudinis cura produxerit, ſtatim
debet quæſtio fieri, vt noxius punia
tur, & innocens abſoluatur, vt.l. pri
ma.C. de cuſtod.
reo. aut vt conni
ctos velox pœna
ſubducat, aut li
berandos cuſto
dia diuturna non
maceret.l. final.
C.eodem ad hoc
ordinatio noua
D.noſtri regis F.
2 articu.cxlvi.†Iu
dex autem cuſto
dias ſiue cuſtodi
tas perſonas auditurus tā clariſsimos
viros, q̄ patronos cauſarū, ſi omnes
in ciuitate, vel prouincia, quam regit,
agunt adhibere debet, vt.l. cuſtodias,
3 ff.de pub.iud.†Et etiam diebus feria
tis cuſtodias audiri poſſe reſcriptū eſt,
vt innoxios iudex dimittat, & nocen
tes, qui duriore animaduerſione indi
gent, differat, ut.d.l.cuſtodias. In hoc
enim facillimè ſummi numinis ſpera
tur venia, per quod multorum ſalus,
& incolumitas procuratur, vt.l.pen.
C. de ferijs. & ſuprà dixi.§. Ioannes in
4 quarto no.† & rei à iudice iterrogandi
apud acta audiri debent, qui cū de ad
miſſo conſtiterit, debent pœnam carce
ris ſuſtinere, atque poſtmodum educti
apud acta iterum audiri, ita enim qua
ſi ſub publico teſtimonio cōmemora
tio admiſsi criminis fiet, vt iudicibus
immodicè ſæuientibus freni temperies
adhibita videatur.l.ſi quis in ea .C. de
cuſt.reo. affertur cōſtitutio regia nouiſ
5 ſima ar.cxlvi.†Iudicē etenim ĩ cogno
ſcendo, neq; excādeſcere aduerſus eos,
quos malos putat, neque precibus ca
lamitoſorꝫ illachrymari oportet. Id
certe nō eſt cōſtantis, et recti iudicis, cu
ius animi motū vultus detegit, & ſū
matim ita ius r̄ddere dēt, vt auctoritatē
dignitatis ſuo ingenio augeat.l. obſer
uandum.ff. de of.p̄ſi.&.l qsq̄s.C. de
poſtul. †Pōt etiā 6
iudex non ſolū ꝓ
tribunali, ſed ēt de
plano, audire atq;
damnare reos .l.
vnius.§ cogniturū
.ff.de quæſtio.

¶ Annos natū tre B
decim.) †Cū vni⁹ 7
facinoris plurimi
ſunt rei ita audien
di ſunt, vt ab eo
primùm incipiaſ,
qui timidior eſt vel teneræ ætatis vr̄,
vt in.l. vnius.ff.de.q. deinde à ſuſpe
ctiſsimo & á quo facilimè verꝫ ſciri iu
dex crediderit. Et ſic ꝑ oia interrogatio
num & q̄ōnū veſtigia iudex decurrere
debet, vt.l. ſup ſtatu.C.de.q. & hic pa
tet in tex.†Q̄ōnem autē ſic accipimus, 8
non tormenta tm̄, ſed inquiſitionē om
nem, & defenſionē mortis, vt.l.i.§ q̄ō
nem.ff.ad ſenatuſc. ſylla. †Et cum in 9
terrogat iudex, non debet ſpāliter reōs
interrogare an Lucius Titius vel talis
homicidiū fecerit, ſed generaliter qs id
fecerit, alterum.n. magis ſuggerentis
q̄ requirentis videtur, vt.l.i.§.qui quę
ſtionem.ff.de q̄ōni. †ꝙ ſi interrogatus 10
amplius dixerit, q̄ interrogatus fuerit,
rei erit iudiciū, non interrogantis cul
pa, vt.d.l.i§.diuus Adrianus.ff.de
quęſtio.†Et debet graffarius, ſiue tabel 11
lio ſub iudice interrogante ſcribere quē
libet geſtum, & motum corporis rei,
vt ſi fleat reus, ſcribat flēdo dixit &c.
vt.c.quoniam contra falſam, extra de
probationib.†quia in excutienda ve
ritate plurimum ſubtilis diligentia iu
dicis affert. Nā ex voce, & ſermone,

& ex eo, qua quis conſtātia, quā trepi
datione quid dicat, vel cuius æſtimatio
nis quiſque in ſua ciuitate eſt, quædā
ad illuminandam veritatem in lucem
emergūt, vt. l. de minore. §. plurium. ff.
13 de quæſtio. † Item
ſi reus cōfiteatur
crimen iudicialiter, non ſolum
ponitur in carcere, ſed etiam ponitur in vinculis,
aut cathenis, vel
cippis, vt. l. ſi cō
14 feſſus. ff. de cuſto. reo. † & maximè
vbi ex crimine ſequi poſſet condēnatio
ſupra relegationē, tunc hanc carceris
pœnam ante ſupplicium ſuſtinere debet, vt. l. diuus, la. j. ff. de cuſto. reo. et
Bald. in rub. ff. C. de in ius vocand.
15 † Si verò non ita graue ſit ſcelus, in
quo veniat tantùm imponenda pœna
à relegatione citra, tūc poteſt poni in
carcere, nō ꝙ vinculetur, vel ꝙ reſtrin
gatur arctius, vt Bart. in. l. j. ff. eodē,
16 & in d. l. diuus † Sed nunquid reus cō
feſſus de maleficio ſemel in iudicio teneatur iterum, & ſit neceſſe, confiteri delictum, ad hoc vt cōdemnetur, glo. in. l. j. ff. de cuſto. reo. dicit ꝙ ſic, vt. l. ſi quis in ea, iuncta gl. C. eodem. Sed Azo in ſumma. C. de confeſſ. dicit. Aut quis cōfitetur ſponte crimen, & ſufficit vna confeſsio, vt. l. qui ſententiam. C. de pœnis. Aut confitetur metu tormentorum, & requirit ꝙ pſeuerat in cōfeſſione, poſt diē, & noctem, vt. l. ſi confeſſus. ff. de cuſto. reo. & l. j. §. quæſtio, & §. ſi quis vltro. ff. eodem, et Cy. in. d. l. ſi quis in ea. Et ita obſeruat cōſuetudo ſecūdū Bartol. in. d. l. j. ff. de cuſto. reo. Et ita practicari vidi, per cōſtitutionem regis Ludouici xij. art. cxlij. & iuxta arreſtū datū vj. Auguſti, anno dñi M D xxxv. aduerſus Marcel

ſerebat c, ex elogio ſceleris indice interrogauimus, qui pro conſuetudine ſacramen; to D adactus de dicenda, & cō;

lum Marinę carnificem Pariſienſem. (Vt aſſerebat.) † Interogatus de ętate C
reſpondere debet, vt. l. de ætate. ff. de 17
interrog. act. † ꝙ ſi minor ſe maiorē 18
dixerit, ſibi, præiudicat, niſi reſtituatur, quod poteſt, vt gloſ. in. d. l. de ætate, in verbo, reſpondere, & l. certum. §. pe. ff. de confe. niſi doloſè fecerit, tunc non reſtituitur, vt. ff.
de minor. l. ſi ex 19
cauſa. §. nunc videndum. † Ex aſpectū itaque iudicis ætas probatur. l. minor viginti quinque annis, ibi adito preſide ex aſpectu corporis. ff. de minori.
& ſic eſt arg. ꝙ iudex iudicat ſecūdum 20
conſcientiam, vt. ff. de ferijs. l. eadem, in fi. Secus autem ſi vt priuatus, vt. ff.
de offic. pſi. l. illicitas. §. veritas. † aliꝰ 21
ergo aſpectus, ꝙ iudicis, reprobatur gl. in. d. l. minor, in verbo, perfectā,
† nā de ætate eius, qui ſe maiorē viginti 22
quinque annis dicit cauſa cognita probandū eſt vt. l. de ætate. ff. de minorib.
(Sacramēto.) † Iuramentum licitum D
eſt pro veritate inquirenda, ſiue inteſtibus, ſiue alijs vt. c. ... xiiij. q. ij. 23
† quia iuramento debet adeſſe iudiciū, 24
vt. iij. q. iij. c. j. ij † et fidelius durāt, quę 25
vincula ſacramēti ligant, vt i c. omne,
xxij. q. j. † Iuramenti autem cauſa eſt 26
quia omnis qui iurat, ad hoc iurat,
vt quod verū eſt, loquatur. † Et ideo do 27
minus inter iuramētū, & loquelam noſtrā nullā vult eſſe diſtātiā, quia ſicut in iuramēto nullā cōuenit eſſe pfidiā, ita quoꝗ in verbis noſtris nullū debet eſſe mēdaciū, quia vtrūꝗ et piuriū, & mendaciū diuini iudicis pœna dānatur, dicēte ſcriptura, Os quod mētitur occidit animā. Hæc in. c. iuramenti, xxij. qō. v.
† Quātū tamē ad hoc, quod dicitur, ꝙ 28

ſitenda ueritate, ac interrogatus quo faciente, & criminante detruſus ſit in carcerem.

Dixit, Antonia Diana, alijsq; ſibi ignotis heri in uincula coniectum cum nonnullis alijs unà prehenſis.

Si illos uel quem ex illis, à quo tempore, & quomodo noſcat,E quo itē nomine nūcupantur, aut ubi diuertunt?

Dixit quum ex facie, tum conſuetudine, illos probè cognoſcere, quorum unus Henricus Nebulo Milonis famulus, alter Egidius Gnato, alius Iacchus Ebrio nobilis Deſiderij Anippi famuli nominantur, ſibiq; cum illis magnam quandam biēnio neceſſitudinem interceſsiſſe.

A quo tempore famuletur dicto Miloni magiſtro?

ita mortaliter peccat, qui ſimpliciter
dicit falſum, ſicut qui ſub iuramēto di
cit falſum. Magis tamen peccat deierā
do q̄ mentiēdo, quia ſolidus ſubſiſtit
vbi iuramentum interponitur, ut. xxij
29 q.i.c.i. † Et plus
operatur ſacramē
tum, q̄ ſimplex
promiſsio, vt ex
tra de iureiur.c.
30 d̄bitores. † Et vbi
deficit teſtis, inno
centis fidem ſola
iuriſiurādi taxa
tio manifeſtat, vt
xxij. qō. i. ca. i.
31 † Quæro an reus
peierando peccet
mortaliter? dic q
ſic, vt ſuprà, ſed
à iuramento ex
torto metu vitæ,
& rerum ſolet ec
cleſia abſoluere,
vt. c. verum extra
de iureiur. Ra
32 tio, quia † licitum
eſt quocunq; mo
do ſanguinē pro
prium redimere,
vt. ff. de bonis eo
rum, qui mort. ſi
bi conſc. l. i.
E ℣ Noſcat † Horū
33 enim, qui ſunt cō
ſcij, vel participes
criminum ſolet
quæſtio haberi. l.
fallaciter §. q ſi in
genuorum. C. de
abolit. iūcta glo.
34 in verbo, vexata. † Similiter de ſeruis
cuſtodibus qō habetur, vt. l. nā ſalutē
reipub. §. effracturę. ff. de off. pſec. vig.
35 † Ita q qn̄ cōmittūtur maleficia occul
ta officiales conſueuerunt capere vici
nos, à quibus veriſimiliter pōt declara
ri veritas ſecundum Bar. in. l. dn̄s hor
reorum. ff. loca. † ratione. n. conuerſa 36
tionis cum his, qui maleficium cōmiſe
runt, quis poteſt
ſuſpicari de male
ficio, vt dicta l.
dn̄s horreorū, ibi
ſerui tn̄ eius cum
quo contractū eſt
pp ędificiorū noti
tiā in qōnem peti
pn̄t, & art. l. ſi ita
§. mulier, ibi, illic
ne qd vicini, aut
agri, aut fructuū
occupent, hic ne
quid cæterarū rerū
q̄ in uilla contine
tur, & ibi Barto.
ff. de fun. inſtr. &
inſtr. leg. et. l. i. C.
de locato. † Sed 37
q̄ro hic reus cōfi
tetur correorum
habere notitiā, tā
viſu q̄ frequenta
tione, ideo vt ſu
pra dictum ē, po
teſt ſuſpicari de
maleficio an ideo
ſic interrogatus
poſsit reuocare
confeſsionem?
Dic quòd confeſ
ſio facta in iudi
cio poteſt reuoca
ri innocēti, abſq;
probatione erro
ris, priuſquàm
ſit redacta in ſcripturam per notarium
aut graffarium, vt eſt gloſ. notab. tri
geſimaſecūda. q. i. c. apud miſericordę
dūmō illa reuocatio nō fiat calūnioſe,

& qui cum eo erant, qui famuli miniſtrarent?

Dixit magr̃m ſuũ Milonẽ menſe Octobri nouiſsime p̃terito prandiſſe in dicto diuerſorio parui cerui Pariſijs cũ nobili Deſiderio Anippo eius ſodali, & alijs nobilibus ſibi interrogato ignotis, Egidio Gnatone, Ferdinãdo paraſito dicti Anippi ſeruis, Henrico Nebulone, & ſe, qui loquitur, dicti Milonis famulis, magiſtris obſequẽtibus, & miniſtrantibus.

Quæ uerba dicti Milo, & Anippus habuerunt illic inter epulas?

Dixit plura, ſed horũ non meminiſſe in præſentiarum.

Si iter alia audiuit dctm̃ milonẽ ſe in ſuprema curia à dictis Craſſo, & Xenio aſtu, & uerſutia magiſtri Chryſoſtomi Craſsi in dicta curia patroni uictũ narrantem?

Dixit ſe audiſſe.

Si dictus Milo blaſphemijs obteſtatus eſt ſe uindictã ſumpturum de dictis Pluto, Xenio, Craſſo añ ſubſequẽ

propria eſt confeſ
ſio, & ſic ſuum fa
ctum contra eum
facit, & contra eũ
præſumitur, vt.
ff. de interro. act.
l. i. §. i. in. l. ſuper
ſeruis, poterat,
dominus factum
ſerui ignoraſſe, q
militiam acquire
45 bat. † Et quia qs
de facto ſuo cer
tus eſſe debet, nõ
videtur poſſe er
rare in eo, vt glo.
in. c. ut noſtrum.
ver. ſed gratia, ex
tra, vt eccle. bene
fic. & extra de re
ſcrip. c. ab excom
municato, idcir
cò ex varietate re
ſponſi p̃ſumitur
cõtra aliquem. c.
ſi teſtes. §. item qui
falſo. iiij. q. ij. &
iij. &. c. litteras,
extra de p̃ſumpt.
ibi, nos verò præ
dictum, Gu. ſu
ſpectum uehemẽ
ter de hæreſi ha
buimus, tum q̃a
quod ante dixe
rat, poſtea ſe dixiſ
ſe negauit, & ex
tra de pen. capi
tulo ſuper his, et
l. quęſtionis. §. tor
menta, & lege ex
libero. ff. de quæ
46 ſtionibus, † ſed
in his, in quibus
quis quæſtione
vrgeri non debet
quia res non pati
tur, primæ confeſ
ſioni ſtandum eſt,
vt cap. per tuas,
extra de probatio
nib. ibi minus di
gnum eſt, ut quod
ſua quiſque voce
dilucidè proteſta
tus eſt, id in eundẽ
caſum proprio ua
leat teſtimonio in
firmare, & l. gene
raliter. §. fina. C. de
non numera. pe
cun. † Niſi pœni 47
tens probaret ſe
erraſſe in prima
confeſsione, vt ca
pitulo olim, ex
tra de cenſib. &
C. de error. adu.
l. vlti. & capitu
lo cum cauſam,
extra de appella
tionib. † Sed ad 48
huc hoc probato
ſi actor replicet,
tu ſciebas aliter,
quàm reſponderis
& ideo iuuari nõ
debes. Reſpon.
hoc poteſt proba
re ipſe actor, cũ
pœnitens proba
uit ſe erraſſe, vt
gloſ. in. d. l. de æ
tate §. fina. † Vbi 49
autem nulla eſt ca
ptio actoris, exem
plum eſt videli
cet, ſi à poſſeſ
ſore nondum ſit
vſucapio imple

tis hebdomadæ lapſum?

Dixit eorum audiſſe nihil.

Si ſciat decima die octob. nouiſsimè præteriti hora nona ueſpertina nominatos ſupra magiſtrũ Craſsũ, Xeniũ, et Plutum trucidatos fuiſſe in uico sãcti Honorati Pariſijs iuxta crucem Tiroueri, & per quos.

Dixit audiſſe p̃dictos defunctos occiſos eſſe dictis die & hora, uerum à quibus, & p quos pœnitus ignorare.

ta, vt. ff. de dolo. l. pen. item ſi prius di-
xit ſe hæredem non eſſe, nunc autem di-
cit ſe hæredem eſſe, tunc non eſt captio
actoris. ſ. dãnum, ſic pœnitere poteſt,
vt glo. in. d. l. de ætate §. fina.
50 † Confeſsio igi-
tur errore facti fa-
cta põt reuocari
quandocũq; an-
te ſententiã. Nã er
error facti nemini
nocet, nondũ fini
to negocio, cauſa
verò deciſa vela-
mento tali nõ in-
ſtauratur. l. error
C. de iur. & fact.
igno. & l. cũ pu
tarem te cohære-
dem. ff. fam. her.
51 † vbi exceptio ti-
bi non cõpetit ius
agendi, non põt
opponi poſt ſen-
tentiã, nec reddit
iudiciũ retro nul
lum, & ſolutum
auctoritate ſenten
tiæ non repetitur, vt indebitum, &. ff.
52 de confeſ. l. cum fideicommiſſum. † er
ror autem probari debet ab illo, qui di
cit ſe erraſſe, ad hoc, vt ſit reuocatio-
ni, ſiue pœnitentiæ locus, vt ſi quis ho
minem viuum confitetur occidiſſe, &
poſtea paratus ſit oſtendere hominem
viuum eſſe, Iulianus ſcribit ceſſare A-
quiliam, quamuis confeſſus ſit occi-
diſſe. Hoc enim ſolum remittere a-
ctori confeſſoriam actionem, neceſ-
ſe tamen habeat docere eum occidiſ
ſe. Cæterũm occiſum eſſe hominem à
quocunque oportet, vt. l. inde nera-
tius. § final. ff. ad legem aquil. vbi glo.
53 in verbo confeſſoriam, dicit † quòd
confeſsio ipſa remittit actori hoc ius,

vt non cogatur probare eum conuẽ-
tum occidiſſe, cogitur tamen proba-
re eum occiſum eſſe à quocunque ſit
occiſus, reus verò probare viuum, a-
liàs ſatis erit ſi reus cõfitetur occiſum,
& à ſe, licet non
occiderit, vt ſi is
cum quo. l. aqui-
lia agitur confeſ-
ſus eſt ſeruum oc-
cidiſſe, licet non
occiderit, ſi tamẽ
occiſus ſit homo,
ex cõfeſsione ſua
tenetur. l. aquilia,
vt. l. ſi is. ff. ad le-
gem aquiliam.
† Et quia ſuprà di 54
ctum eſt, ꝙ error
facti poteſt proba
ri vſque ad ſenten
tiam. d. l. error,
dic etiam ꝙ er-
ror probabilis in
quem quis dedu-
citur, poteſt corri
gi poſt ſententiam
diffinitiuam, vt
l. ij. ff. quando de pecul. act. annal. eſt.
† nec fatetur qui errat, niſi ius ignoraue 55
rit. l. non fatetur. ff. de confeſ. † Ita ꝙ 56
damnatus ex confeſsione errore facta,
probato errore tutus eſt ipſo iure, ſaltẽ
ſibi reſtitutio datur per iudicem, vt. l.
cum fideicõmiſſum, iũcta gl. in uerbo,
Remittere. ff. de confeſ. &. ff. de iudi.
l. ſi prætor. § i. &. ff. ex quib. cau. mai.
l. i. in fi. ibi ſi qua alia iuſta mihi cau-
ſa eſſe videbitur in integrum reſtituam,
quod eis per leges, plebiſcita, ſenatuſ-
conſulta, edicta, decreta principum li-
cebit. † hodiè de conſuetudine regni 57
Frãciæ nõ fit talis reſtõ p iudicẽ, ſed de-
mum p appellationẽ, aut principis re-
ſcriptũ. † Si aũt errat i facto alieno, pla 58

Num dicti Milo, Anippus, & ipſe, qui rogatur inſultauerunt F ſuperioribus die, & hora in dictos defunctos? quos telis miſerè confoderũt, & male mulctatos dimiſerũt. Dixit deuouẽs ſe diris, & malis genijs; atque ſibi crudeliſsima quæq; imprecari, deprecans dæmones ipſum ad inferos deferant, abſorbeátq; tartara ditis, ſi huiuſce tam atrocis ſceleris fuerit aut author, aut adiutor, aut quicquam ſciuerit præter illa audita.

num eſt, ꝙ probabiliter erratur, vt. l.
ſi. ff. pro ſuo; ibi ga in alieni facti igno
rantia tolerabilis error eſt, & ꝓbabilis
error poſsidentis vſucapioni non ob-
59 ſtat. † Si quis verò erret in ſuo facto,
idẽ dicitur cũ de
dãno certet, vt ar
gu. ff. ꝺ cõd. ind.
l. ſed & ſi me, &
hoc poſt lit. cõte.
Si ante lit. conte.
erret, et ſcit falsũ,
& tunc dicendũ,
quod dicitur leg.
ſinauté, & l. is q
ff. de rei ven. vbi
dicitur, is qui ſe
obtulit rei defen-
ſioni, ſine cã, cur
non poſsideret,
nec dolo feciſſet,
quominus poſsi
deret, ſi actor
ignoret, non eſt
abſoluendus reus
ſed damnandus.
60 † Cæterùm ante
iudiciũ acceptũ ñ
decepit actorẽ, q
ſe negat poſside-
re, cum uerè non poſsideret, nec vr ſe
liti obtuliſſe, q diſceſsit añ lit. conteſt.
Nã ſi actor ſcit, tunc is ñ ab alio, ſed à
ſe decipitur, & ideo reus abſoluiť, et. l.
61 pe. ff. de dolo. † Si verò errãs ignoret
falſum, diſtinguendum eſt, an iuſtè, an
iniuſtè. Si iuſtè ſibi ſuccurreť, ſi probe
tur contrariũ. Si iniuſtè erret, non ei
ſuccurreť, ut. d. l. de gta §. q iuſto errore
ff. de interro. act. & idẽ gl. in. d. l. non
62 fateť. ff. de confeſ. † Eſt inſup aduerten
dum, ꝙ confeſsio aduocati, ſicut pro
pria confeſsio ꝑiudicat, niſi fuerit reuo
cata, ut. c. olim, extra de cenſib. ibi, et
confeſsione aduocati alterius partis
nõ reuocata poſtmodum appareat eui-
denter &c. & ext. de appel. c. cum cãm
† Sed ſi confeſsio aduocati fuerit reuo 63
cata incontinenti, ſiue eadẽ die, quia
tunc non videor eã ratam habere, ex
quo eadẽ die reuo
co, ſufficit reuoca
tio ſimplex ar. d.
c. cum cãm, extra
de appe. vel etiam
poſt triduum, etiã
non oſtenſo errore
vt. l. vlt. C. de er-
ro. aduoca. † Sed 64
quæ dicantur in-
continenti fieri ꝓ-
bantur. ff. de ver.
ob. l. cõtinuus a-
ctus vbi dicitur,
ꝙ inter interrogan
tem, & reſponden
tem non debet in-
teruenire actus
omnimodo extra
neus, vt ſi poſt in-
terrogationem a-
liud agere cœperit
ꝗuis eadẽ die ſpo
ponderit nihil ꝓ-
derit &. c. ꝑterea,
extra de teſtib. cogẽ. & l. quod ait lex
§. vlt. in fi. ff. ad. l. iul. de adul. & extra
de electio. c. quia proter.
(Inſultauerunt.) † Iudex in cribus de F
bet reos argumentis cõuincere, uoce ẽt 65
ꝓpria ſcelus vicũq; confiteri facere, aut
teſtibus ſuperare, vt. l. qui obſeruare.
C. quorum appe. non reci. & l. q ſen-
tentiam. C. de pœnis. † Quòd ſi metu 66
probationum reus profitetur crimen,
habetur pro conuicto, ut. d. c. ſi quis
presbyter, in glo. in uerb. cõfeſ. xxiij.
diſt. l. proinde, la. ij §. fi. ff. ad. l. aquil.
vel ſi confitetur crimen ſponte nulla
examinatione ꝑcedẽte, ſeruať quod le-

Illũ mētitum, nec ueritatē dixiſſe docuimus, manifeſtoq; mēdacio deprehendimus, ꝙ ꝑ elogia aduerſus eũ concepta aliosq; conſcios ac participes probatum eſſet, & liquidò cō ſtaret dicta die. x. Octob. ſub nonam noctis horam dictos defunctos inſidijs circũueniſſe, ac trucidaſſe, necnon Dionyſium defuncti Craſsi amanuenſem grauiter uulneraſſe.

Dixit huius ſe facti prorſus neſcium: ſeq;, quæ loquerentur, omnia latere.

Si aſſentiri uellet teſtibus, qui in elogio teſtimonium dixiſſent?

Dixit id minimè uelle, quũ illos non agnoſceret, cuperetq; uidere. Nec plus, nec aliter dixit ſedulò rogatus: atque examinatus. Eò in carcerem remiſimus.

Eadem die.

FVit itidē accerſitus, & eductus è carcere Héricus nebulo famulus nobilis Milōis, natiōe Rothomageñ. ætate xxix. anno. aut circiter, uti aiebat, tactis ſacroſan. dei euāge

gitur. xv. quæſt.
viij. c. qui admi-
ſit, &. d. c. ſi quis
67 presbyter. †Non
tamen confeſsio-
nes reorũ pro ex-
ploratis facinori
bus haberi opor-
tet, ſi nulla proba
tio religionem co
gnoſcētis inſtruat
vt. l. i. §. diuus. ff.
68 de quæſtio. † Nec
vtique vltro con
fitenti eſt ſemper
fides adhibenda,
cum nōnunqnam
metu, aut aliqua
alia de cauſa in ſe
confiteatur, vt. l.
i. §. ſi qs vltro. ff.
69 de quæſtio. †ali-
quando non me-
tu criminis immi
nente, ſed tædio
vitæ, vel impatiē
tia doloris, quis
ſibi mortem appe
tit, uel manus in-
fert, ideo ei inſi-
ſtendum. ut. l. i. §.
ſi quis non metu.
ff. ad ſenatuſ. ſyl-
lania. & §. ſi ſibi
manus, eodem.
70 †Cúm etiam non
audiaſ perire vo-
lens, niſi aliqbus
indicijs delictum
ꝓbeſ. vt. l. nō tm̃.
71 ff. de ap. †exiſtēti
bus ergo indicijs,
ſi ꝑſeueret in cōfeſ
ſiōe venit reus cō
demnandus, vt
d. §. ſi quis vltro.
& glo. quæ hoc
dicit in. l. i. C. de
confeſ. &. l. ſi qs
in hoc genus. C.
de epiſco. & cler.
† Si quis verò ho 72
minem viuũ falsò
confiteatur occi-
diſſe, & poſtea ſit
paratus oſtendere
hominem viuum
eſſe, ad hoc admit
tetur, & ceſſat aq-
lia, quamuis con
feſſus ſit ſe occidiſ
ſe. Ita ꝙ ille actus
confeſsionalis cō
feſsi, vel ipſa con-
feſsio ſolum acto
ri remittit confeſ-
ſoriam actionem
vt non teneatur;
vel cogatur pro-
bare reum conuen
tum occidiſſe, te-
neſ tamen proba
re actor hominem
occiſum fuiſſe à
quocunqne ſit oc-
ciſus. l. inde nera-
tius. § finia. ff ad. l.
aquiliam, †Proin 73
de ſi mortuus ſit
homo, occiſus
autem non ſit, li
cet reus confeſſus
fuerit occidiſſe,
non tenetur de
mortuo, leg. prò-
inde. ff. eodem,
videtur tamen te
neri actione le-
gis aquiliæ ex ſua
confeſsione, lege

lijs de dicēda, & cōfitēda ueritate iuratus, rogatus à nobis causas,[A] & cuius inſtātia cōiectus eſſet in carcerem.

Noluit reſpōdere, [B] tādem multa īdicta ait causas minimè ſcire, ſed inſtātibus quadā uidua, & alijs præhēſum ſe, & illuc detruſum, quantum ſibi relatum eſſet.

74 ſi is .ff. de confeſſ. † Nam confeſ-
ſionibus falſis reſpondentes ita obli-
gantur, ſi eius nomine de quo quis in-
terrogatus eſt, cum aliquo eſt actio,
quę cum alio actio eſt, ſi dominus eſt,
in noſmeipſos cō-
feſsione noſtra cō-
ferimus .l. confeſ-
ſionibus .ff. de in-
terrog. actio. ma-
ximè vbi ius, vel
natura nō reſiſtit
vt ibidem.
A ¶ Rogatus à no-
1 bis cauſas.) † Rei
debent ſigillatim
interrogari ſuper
quolibet indicio,
& ſup̃ his diſpu-
tari, vt.l. vnius,
§. cogniturum .ff.
de q̃ōni. & Bald.
i.l. cuſtodias .ff.
2 de pub. iudic. † q̃ ſi reperiantur in mē-
dacio, erit maxima præſumptio cōtra
eos, vt in. d.l. unius .§. teſtes &. c. lite-
3 ras, extra de præſump. † quia interro-
gatus mendax videt̃ decipere, quod eſt
puniendū, vt gl. in. l. de ætate. §. qui ta-
cuit. in verbo contemnere .ff. de inter-
ro. act. &. l. debuit. ff. de his q̃ no. infa.
B ¶ Noluit rn̄dere.) † Nō rn̄dens inquiſi-
4 tioni poteſt cogi ad omnia capitula cer-
tè rn̄dere, vt Bar. in. l. de ætat §. qui ta-
cuit. ff. de interrog. actio. &. l. certum
5 ff. de re confe. † Et poteſt reus pluribus
modis vrgeri ad certum reſpōdendū,
vno mō captis pignoribus, argumen.
ff. de re iu. l. debitoribus, alio modo
mulcta indicta, ut. ff. de uent. inſpic. l.
i. §. quid ergo ſi non alio mō iudex pōt
eū habere pro confeſſo contra ſe, quod
aduerſarius aſſerit. Idem ſi obſcurè re-
ſpondeat, vt. d. l. de ætate. §. ſi cum eſ-
ſet. §. nihil intereſt, &. §. qui tacuit, hæc
gloſ. in. d. l. certum. † Nec enim videt̃ 6
reſpondere, qui ad interrogata non re-
ſpondet. d. l. de ætate. § quod autem, et
l. i §. ſi quid ſimpliciter. ff. de verb. obl.
† ideo qui præſens iuſſus reſpondere re- 7
cuſat abſque ratio-
nabili cauſa, con-
tumax eſt, & habe-
tur pro confeſſo,
uel negante prout
ſuum incommo-
dum reſpicit, vt
extra de confeſſ.
c. ij. lib. vi. &. d.
l. certum, Cyn. in
l. ij § ſi verò, &. §.
quod obſeruare.
ff. de iura. calum.
& Bart. in. d. §. qui
tacuit. † Contu- 8
maciæ autem pœ-
na eſt, ut in ſolidū
reus cōueniatur,
quemadmodum ſi negaſſet, quia præ-
torem contemnere videtur. d. l. de æta-
te. §. qui tacuit, vbi dicit gl. in uerbo, cō-
temnere, dixit Pilatus ad Chriſtum, mi-
hi non loqueris? Neſcis quia poteſtatē
habeo dimittere te &c. Sed ipſe Chri-
ſtus non ut contemneret, ſed vt mirare-
tur Pilatus fecit. † Sed quo iure veniat 9
contumax in non reſpondendo puniē-
dus? dic q̃ officio iudicis, ut in auc. de
his, qui ingred. ad appel. § fi. col. v. &
glo. fina. in. l. i. C. de confeſſ. & gl. in
d. l. certū. ff. eo. † Et illa taciturnitas de-
bet ſcribi per tabellionem ſic, qui in- 10
terrogatus noluit reſpondere. vt gloſ.
in. c. quoniā contra falſam, extra de p-
ba. &. d. l. de ætate. § nihil intereſt, &
l. iiij. diſt. c. ſi ſeruus. † in atrocioribus 11
verò delictis cū tormentis interrogādi
ſunt rei cum ſuſpecti ſunt, vt. l. prima.
ff. de quæſtio. &. l. quotiens. C. eodē,
& infra dicetur ſuo ordine. † Quæro 12

A quot diebus nouiſsimè epulatus eſt dictus Milo in caupona parui cerui Pariſijs, & qui ei aſsidebant ſodales?

Ait in mēſe Octob. ultimate lapſo dictū Milonē in illa caupona epulatum cum nobili Deſiderio Anippo, alijsq́; permultis ſibi ignotis.

Quæ neceſsitudo intercedat dicto miloni cum illo Anippo?

Ait cōterraneos eſse, & ferè ſub eodem tecto, uti eodē lare ſocios, ac ſodales.

Quæ colloquia īter illos ī dicto diuerſo, prādētes fuerūt.

Ait uaria, atq; diuerſa: quorum iam immemor eſſet.

Num inter hæc Milo litē ſibi fuiſſe cum Iuliano Xenio & Ioanne Craſſo, in eaq́; narrauit ſuccubuiſſe.

Ait id quidē à Milone tūc temporis narratum.

Num is Milo in hæc uerba erupit, cauſa cecidi in curia ſuprema arte, & dolo magiſtri Chryſoſtomi Craſsi, ſed p mortē, & ſanguinē Xpi añ huiuſce hebdomadis finē fun

vtrū iudex poſtq̄
e t conclusum in
cauſa poſsit inter
rogare partes? dic
ꝙ ſic vt extra de
fide inſtru. c. cum
13 Ioannes. †Pōt ēt
pars interrogare
reum, & valet re
ſponſio, ut extra
de dolo, & contū. c. prout & . ff.
de interrog. ac. l.
14 ſi ſine §. i. † Aduocatus etiam po
teſt interrogare,
vt. ff. de adul. l. ſi
poſtulauerit. §. q̄
15 ſtioni. †Et iudex
quotiens æquitas
eum mouet, pōt
partes interrogare, vt. ff. de interrog. actio. l. vbicunque, &. xxx.
q. vlt. c. iudican
16 tem. † Confeſsio
nes autem factæ
ad petitionem actoris, vel iudicis
vel etiam partis
quæ fiunt poſt li
tem conteſtatam,
poſſunt reuocari
ſi quis probauerit ſe erraſſe, vt
extra de confeſſ.
c. vlt. vbi de hoc
17 †Tamen eſt notā
dum, ꝙ poſtquā
eſt renunciatum,
& concluſum in
cauſa nulla admit
tit exceptio, vel
allegatio, vel inſtrumentum, vt.
C. de cōpen. l. fin.
& arg. ad hoc, extra de teſti. c. de te
ſtib. & extra de fi.
inſtru. c. cum dile
ctus, & d̄ cau. poſ
ſeſ. c. paſtoralis.
niſi euidens ratio
moueat iudicem,
vt. d. c. paſtora. et
glo. in. c. quoniā
contra falſam, extrā de probation.
† Quæro an con 18
feſsio facta in iure
poſsit in parte ac
ceptari, & in pte
reprobari? Reſpō.
ꝙ confeſsio circa
eandē rem debet
recipi integra, &
non diuidi, nec
pōt p pte accepta
ri, & in parte reprobari, prout ple
runq; in rebus no
ſtris Franciæ foren
ſibus allegari ſolet, iuxta. l. in cāæ
ff. de procur. ibi.
Cæterum ſi velit q̄
dam transferre
quędā relinquere
iuſtè pcurator hāc
inconſtantiam re
cuſabit, &. l. ſi nō
conuitīj. C. de iniur. ibi, ſi non
conuitīj conſilio
te aliquid iniurio
ſum dixiſſe pbare
potes, fides veri à
calūnia te defendit Et. l. i. C. ad. l.

ditus pdã Xeniũ, Plutum, & Craſsũ, nec incruẽtã de me reportabunt uictoriam.

Ait horum ne minimum quidem audiſſe.

Num idem Milo re ipſa præſtiterit, quod erat in terminatus? num poſt uerba cõſecuta ſunt uerbera, & ad effectum pduxerit dicta, cõſtipatus nobili Anippo, Bernardo Thraſone, Claudio Caligula principis noſtri legionarijs, Egidio Gnatõe, Ferdinãdo Paraſito, famulis Anippi, Iaccho Ebrione, Andrea Iro, ipſoque, qui rogaretur, die. x. Octob. ueſpi circa horam nonam compoſitis inſidijs, ac ſtrictis enſibus inſurrexerit in dictos Craſſum, Plutũ, & Xenium & ad internetionem uſque ceciderit, atque eadem ui, & impetu Dionyſiũ Dauum Craſsi famulum grauiter læſerit?

Ait ſi horum omnium aut uiderit, aut audierit quicquã terrræ hiatus: & abyſus male dictum ac execratum cũ Dathan & Abiron deuorẽt.

corne. de ſicar.
19 vbi † ſi quis ſit cõ
feſſus in iure ho
minem occidiſſe,
& dixerit illum à
ſe pcuſſum, non
animo occidendi
debet ad hoc pro
bandum admitti,
cui hoc probãdo
remittẽda erit pœ
na homicidij. Nã
crimen tunc con
trahitur. ſi & vo
luntas nocendi i
tercedat. Cæterùm
ea quæ ex impro
uiſo caſu potius,
q̃ fraude accidũt
fato. plerunque,
non noxæ impu
tantur. Et ibi gl.
20 dicit, † ꝙ illa ne
gatiua, ꝙ non oc
cidit animo occi
dendi, probatur
per præſumptio
nes probando a
micitiam, & affi
nitatem, & quali
tatem occidentis,
& per iuramen
tûm purgationis.
21 † Vnde non po
teſt acceptari illa
confeſsio in ea
tantûm parte,
in qua confeſſus
ſum hominem
occidiſſe, ſed de
bet acceptari cum
ſua qualitate a
diecta, ſcilicet
quòd non ani
mo occcidendi,

occidi, vt text.
& gloſ. Bartol.
& alij in leg. ſi
quidem. C. de
exceptionib. Ale
xand. in conſilio
vigeſimo numero
vigeſimoſecundo
in quarto uolum.
† Nam etiam con 22
feſsis reis non de
negantur legiti
mæ defenſiones,
leg. ſi filius. §. exce
ptionibus. ff. de
interro. act. & ibi
Bal. † ad q̃s pban 23
das reus admitti
dẽt. d. l. i. C. ad. l.
cor. de ſic. l. ſi nõ
cõuitij. C. de iniu.
† duo ſiqdẽ reus 24
vr̃ confeſſus fuiſ
ſe, ſiue dixiſſe. ſ.
hoīem occidiſſe,
& eũ nõ aio occi
dẽdi, occidiſſe, vt
dicitur in arbitrij
præcepto, vt leg.
celſus. §. idẽ ait. ff.
de arbitris † v 25
num ergo de iſtis
eſt contra reum,
vt quia confeſ
ſus eſt occidiſſe,
& ei adhibetur fi
des, vt. ff. de inter
rogat. actio. lege
de ætate, † aliud 26
eſt pro ſe reo, ſci
licet qualitas ꝙ
non animo occi
dendi, occidit,
& illi non adhi
betur fides, ut. l.

Quem quum manifeſtè refelleremus, aperteq́; mendacij cõuinceremus:

Ait ſe uera locutnm , non mendacia.

Vtrũ ſe ad Milonẽ magiſtrũ, nobilẽ anippũ, Caligulã, Thraſonẽ, Ebrionẽ, Paraſitũ Gnatonẽ, & Irum referre, teſtimonijsq́; adhæreſcere uellet.

Ait ad ſe unũ, nõ quéuis alium referre uelle. Hæc tãtum ille non oſcitãter rogatus, & examinatus à nobis: atque iõ in carcerem reductus.

Eadem die.

Auocatus è carcere ac coram adſtans in conclaue cõſilij nobilis Gerardus Milo dominus uallis in Beluetia ibidem ortus annos triginta, aut circiter, natus barba oblõga, capillis tõſis, ſacraméto

exemplo.C.de proba. &.in aucten.de
iureiur.à morien.præſtito.§.ſed hæc quidem,col.v.ibi,quæcunque quilibet ꝓ
ſe dixerit,aut ſcripſerit hæc ei nihil ꝓdeſſe.
27 †Sic etiam dicimus in exceptiõe
pacti, & ſimilib. ꝙ ſi quis confiteatur ſe debere, ſed
dicit factum pactum de non petendo, ꝙ niſi probet pactum condemnatur, niſi p̄mittat negationẽ,
vt nego me tibi debere, ſed ſi apparuerit, dico pactum factum de nonpetendo, vt
not.in.d.l.ſi quidem.§ fina.C. de
28 excep. †vbi cauetur ſi de intẽtione
actoris dubitas habita exceptionis cõteſtatione,
tunc demum cũ intentionem ſuã ſecundum aſſeuerationem ſuam
petitor probauerit, hunc exceptioni eſſe locum mõſtrari conuenit, et
l. exceptionem. C.de probationi. quæ vult, quòd excipiens non cogatur ſtatim probare ſuam exce-
29 ptionem. †nam licet exceptio dilatoria opponi debeat in initio, ꝓbari
tñ niſi poſtq̃ actor mõſtrauerit oportet
&.ff.fam.her.l.qui familiæ, &.C.de
præſcr.long.temp.l.emptor †quæ aũt 30
ſint exceptiões dilatoriæ, et q̃ ꝑeptoriæ,
ponunt̃ ꝑ exẽpla. inſti.de exce.§.appellant̃, & gl.in.d.l.exceptionẽ. †Etſic ex 31
cipiendo non videtur reus confiteri, ut
ſi p̄mo nego, et dico ꝙ ſi appeat, qđ intendit̃ cõtra me,
opponere excep. l.nõ vtiq; .ff. de excep.iũcta glo.et
gl.in.d.l.ſi quidem ✝.cõteſtatione.C.eo.Bar. tñ in.l.aurelius.§.idẽ quæſiuit.ff.de lib.lega.
ſub hoc temꝑamẽto diſtinguit, aut variatio circa eandẽ rẽ eſt alteri nociua, et reprobatur,
vt.d.l.in cauſæ.ff.de procura. aut variatio circa eãdem rem nemini nocet, & tunc
nonreprobat̃ †vt 32
ſi tutor quibuſdã verbis teſtamenti ſtare velit, in quibuſdam aũt recedat, non impedit̃
ꝓbare contrarium eorum, à quibus receſsit, quia hoc nemini nocet, quoniam cõ
trarium probare debet, & ſic veritati ſtabitur, per. d. l. Aurelius .§. idem
quæſiuit, de quo nota. Dyn. in lege de rebus.ff.rerũ amotarum. †Aut 33
confeſsio cõtinet vnum capitulũ tantum

tum,ſeu plura connexa, & tunc eſt ad-
uertendum,quia aut ille,qui vnum ca
pitulum reprobat,habet contra ſe præ
ſumptionē iuris,aut habet pro ſe, aut
ius non præſumit pro, nec cōtra. Pri
mo caſu quando
habet præſum-
ptionem iuris cō-
tra ſe,non admit-
titur talis repro-
batio, vnde ſi cō-
fitearis te hominē occidiſſe pro tui de-
fenſione,poſſum ſtare confeſsioni, in-
quantum dicis te occidiſſe,ſed non co-
gor ſtare,inquantum dicis ad tui defen
ſionem, quia ius præſumitur cōtra te,
34 per.d.l.i.C.ad leg.cor.de ſica. †Secū
do,& tertio caſu quando habet præ-
ſumptionem iuris pro ſe,aut.ius non
præſumit,nec pro,nec contra, Aut il-
le,qui particulam reprobat, vult hoc
probare,& admittitur , vt.d.l. Aure
lius §.idem quæſiuit.ff.de lib.leg.Aut
non vult probare,& nō admittitur ta-
lis reprobatio,vt.l.etiam §.i.ff.de mi-
35 nor.†Vbi cauetur ex cauſa curatiōis.
condemnata pupilla aduerſus vnū ca-
pitulum ſententiæ reſtitui volebat , &
quia videbatꝰ in cæteris litis ſpeciebus
releuata fuiſſe,actor maior ætate , qui
acquieuit ſententiæ,dicebat totam de-
bere litem reſtaurare. Modeſtinus re-
ſpondit,ſi ſpecies in qua in integrū re-
ſtitui deſideratur , cæteris ſpecibus nō
cohæret,nihil proponi,cur à tota ſen-
tentia recedi actor poſtulans , audien-
dus ſit,&.c. mutare cōſilium, de reg.
36 iur.lib.vi.†Vbi mutare conſiliū quis
non poteſt in alterius detrimentum , &
l.nemo poteſt mutare.ff.eodem à con
37 trario,†ubi alteri non præiudicatꝰ licet
mutare,ut gl.in.d.c.mutare,uerbo,al
terius. Alex.in cōſ. lxxxvij.j. vol.nu.
38 j.dicit†non obſtare,ſi dicatur ꝙ qñ p̄-
ſumptio eſt contra confitentē,tunc pōt

mento obſtrictus de dicenda,
& confitenda ueritate, & in-

acceptari principalis cōfeſsio, & repro
bari qualitas,ut per.d.Bart.in.d.§.idē
quæſiuit,quia poſito ꝙ opinio Bar.eſ
ſet vera,quod tamen multi reprehen-
dunt in confeſsione facta ſub uno, &
eodem articu. ut
Salyc. in. l.i. C.
de confeſſ. & Bar
tol.i.l.decem .ff.
de verbo.obl.ta-
men vbi nulla eſt
præſumptio iuris contra qualitatē adie
ctam in confeſsione,non poteſt repro-
bari qualitas.†Sed ſi quis cōfiteretur 39
quid feciſſe pro alia cauſa indebita, uel
illicita,eſſet bene præſumptio contra
illam qualitatem, ut.l.cum de indebi-
to.in prin.ff.de proba .c.ſuper hoc ex
tra de renun.l.merito.ff.pro ſoc.l.ſi.p
curator.ff.de condi.inde. †Vbi autē 40
confeſsio,ſiue ſcriptura continet plu-
ra capitula ſeparata,poſſum pro par-
te approbare,& in parte reprobare, vt
l.publia.§.fi.ff.depoſi. vbi not. Bart.
ꝙ† ſi plures res ſint ſcriptæ,ſiue cōfeſ- 41
ſæ in una charta, poſſum acceptare il-
lud,quod facit pro me, & illud quod
facit contra me refutare,alleg. Dy. in
l.i.in.xiij.q.C.de confeſ.&.l.ij.C. de
dona.ante nup.& ad hoc eſt text.in.l.
de rebus.ff.rerum amo. †ubi cauetur, 42
quòd de rebus amoris permittendum
eſt marito,uel uxori,de quibuſdam re-
bus iuſiurandum deferre, & de quibuſ
dam probare.†Ita quòd inconſtantia, 43
uel uariatio admittitur circa res diuer
ſas,& glo.in.d.l.de rebus,& idē Bar.
in.d.l.Aurelius.§.idem quæſiuit.
†Quærere autem uelim,qualiter intel- 44
ligatur,unum capitulum, uel diuerſa,
& qualiter intelligantur capitula diuer
ſa connexa , uel non . reſpond.ſecun
dum Barth.in.d.§.idem quæſiuit , ꝙ
unnm capitulum intelligitur vnum
factum cū qualitatibus ſuis,ſeu plura

cõnexa. Exẽplũ dico ꝙ ꝓmiſi tibi centũ ſub cõdõne, hoc ẽ unũ cap. hic una cõfeſsio ſic q̃lificata. Itẽ ſi ꝓmitto tibi .x. pacto incõtinenti appoſito, ꝙ vadas ꝑ me Romã, iſta ſunt plura capitula cõnexa ſed diuerſa capitula ſunt plura diuerſis tꝑibus facta, vt gl. in. d. l. ſi qdẽ. C. de exce. Itẽ ſi incontinenti ſunt plura facta, quoꝝ vnũ nõ venit ad alterius determinationẽ, ſed qũlibet ẽ ꝑ ſe, tũc ſunt diuerſa capitula, ut. d. l. ẽt. §. i. ff. de mino. & l. ſcire dẽmus. ff. de verb. obliga.

A ☞ Interrogatus.)
1 †Interrogationes hmõi dic nõ fieri, vt eis in eoꝝ fauorẽ credat̃, ſed ſolũ in odiũ. pro hoc vrget, ꝙ in crĩalibus iuſm in defectũ ꝓbõnis ñ defert̃, gl. in. l. ij. in verbo agat̃, de iureiuran. ff.

terrogatus^ quã ob cãm, quibusue ĩſtãtib. ꝑtruſus eẽt ĩ carcerẽ. Latet me, ĩquit, & ĩdignè hãc mihi ĩnocẽti factã ĩniuriã apud te æquiſsimè iudex q̃ror, poſtuloq́; cõtra eos, quos d̃cebit, litis æſtimatiõnẽ, damna, & id, quod intereſt mea. Vbi inquimus, habitas ſedem fixeris, aut in quem locum te recipias? Pariſijs, inquit, à ſemeſtre moratus ſum interim dũ hic certa lis in ſupremo ſenatu iactaret̃, & finiret̃. Aduerſus quos ĩquimus, hæc lis iactatur? Aduerſus, inquit, Iulianum Xeniũ, & Ioãnẽ Plutũ ciues Luteciãos, & me.

Vtrũ, inquimus, eiuſmodi lis ſit finita, & à quo tpe, & ſecũdũ quos data? Hoc, inquit, mẽſe areſto curiæ ſupremæ ſecũdũ aduerſarios lis data eſt, iure tñ, an iniuria ipſi uiderint, quibus ita uiſum eſt. Relucet tñ æquitas, & res ipſa loquit̃, q̃ȝ inique, atq; iniuſtè. Næ, inquimus, temerarius es, & effrõs, qui adeò ĩpudenter, audacterq́; loquaris. Nihil, inquit, ꝓhibet loqui ſuæ ĩnocẽtiæ fidẽtẽ, nullaq́; ĩpalleſcẽtẽ culpa. Sed ad rẽ, ĩquimus, quis ꝑronus aduerſarioꝝ ꝑtes tuebat̃, quo agẽte cãm tenuerint? Is, ĩquit, fuit magr̃ Chryſoſtom. craſſus, artis ueteratoriæ hõ adeò exercitatus, ut cãm ĩferiorẽ ſupiorẽ: ſupiorẽ ĩferiorẽ iure, æquo ue ſuadẽte, aut diſſuadẽte facere q̃at. Vitã ne ĩquimus, crudeliter ĩterminatus es Craſſo, Xenio, & Pluto in ꝑui cerui diuerſorio prãdẽs, & quibus locutus es de ijſdẽ aduerſarijs? Nona, ĩquit, die mẽſ. Octob. prãdẽti mihi cũ nobili d̃ſiderio Anippo, & tribus alijs nobilibus, quos ſecũ aduxerat Anippus in

parui cerui diuerſoriũ, uenit ĩ mẽtẽ litis huiuſce recordatio: cuius cãm, & exitũ dictis nobilibus obiter expoſui, qui nõ admodũ areſtũ probarũt, exiſtimarũtq; ab omni iure alienum. deinde ĩcidimus in alios ſermones. Nũ, inquimus, ibidẽ palã in has minas exclamaueris? Aedeopol per mortem, & ſanguinẽ dei, ante huiuſce hebdomadis finẽ prædicti Xenius, Plutus, craſſus me ritas luent pœnas, nullaq; alia quàm mea manu uitã finient.

Male, inquit, pereã, hæcq; terra mihi dehiſcat uiuo, ſi quid eiuſmodi à me exierit.

Qui erant, inquimus, alij tres nobiles ab Anippo in dictum diuerſorium adducti, quoue nomine nuncupantur, & ubi ſedem habeãt?

Audiui, inquit, alterũ Claudium Caligulam, alterũ Bernardum Thraſonem uocari principis noſtri milites, Tertiũ, nõ noui, ne noĩe quidem.

Qui famuli, inquimus, miniſtrabant, & inſeruiebant in dicto prandio? Quatuor, inquit: duo ex meis Iacchus Ebrio iunior, & Henricus Nebulo: duo item alij Anippi Egidius Gnato, & Ferdinandus Paraſitus.

Vbi, inquimus, & cum quibus die. x. Octob. nouiſſimè præterita cœnauiſti?

Parũper meditatus: cœnã, ĩquit, eo die feci in diuerſorio, cui pendet interſignium leonis argentei Pariſijs in uico Sancti Honorati cum Anippo, & ſocijs, quos in Palatio inueneram, atque ibi ceſſauimus ad horã nonam, illincq; maturè nos dormituri cõtulimus ĩ diuerſoriũ baliſtæ ĩ uia ſancti Iacobi nr̃m hoſpitiũ.

Num, inquimus, illius diei hora. ix. ipſe, & Deſiderius Anippus cũ uniuerſo ſatellitio inſidias cõſtruxiſtis, & ſtrictis gladijs inuolaſtis in Xeniũ, Plutum & Craſſum iuxta crucem Tiroueri, acerbeq; conciſos reliquiſtis: Dionyſium uerò Dauum Craſſi famulũ uertiſtis in fugam læſũ coegiſtiſque ĩ pedes ſe dare?

Dij bõi, ĩquit, quid ergo au

faciet tabulæ de ea re ſcriptæ ſacri ordinis aſſertoriæ, ac cõſignatæ ſigillo epiſcopi, quas ipſe conſtituto die exhibiturum me polliceor. Solon. præcipio, iniungoq́; tibi pœna ducentarum librarum, ut mihi reſpondeas, remittẽdus ad eccleſiaſticum, ſi fieri oporteat, ne præcidatur tibi fori præſcriptio. A

A ℣. Fori præſcriptio.) † Videtur
1 quòd reus reſpondere non teneatur,
nec etiam volens teneat, eius confeſ-
ſio, facta coram iudice laico, nec ẽt
ſententia tanquàm à iudice incompeten
ti lata, vt .c. at
ſi cleric. & capi-
tulo cum non ab
homine, extra de
2 iudic. † quia cle-
ricus non poteſt
criminaliter con-
ueniri coram iu-
dice laico, vt. xi.
3 q. i. & .ij. † nec
etiam reconueniri
cum in crimine
non admittatur
reconuentio, vt.
iij. q. xi. c. negan-
4 da, † quia non re-
latione criminũ,
ſed innocentia re-
us purgatur vt.
ff. de pub. iudic.
5 l. is qui. † Dic tamen quòd reſpondere
tenetur, etiam ſi ſacerdos eſſet, quia fie
ri poteſt, quòd priuetur iure clerica-
tùs, maxime quia oneratus. & ſuſpica
tus eſt enormitatibus ſe immiſcuiſſe
6 quo caſu † clerici etiam in ſacris conſti
tuti ſe enormitatibus immiſcentes ſine
monitione præuia perdunt priuilegi-
um canonis, ſi quis ſuadente diabolo,
xvij. q. iiij. Et etiam priuilegium fori,
vt capitulo perpendimus, extra de ſen
7 ten. exco. & ibi Abb. Panor. † Secun-
dò, inuentus eſt in non decenti habitu.
Et ideo clerici non ferentes tonſuram,
vel veſtes clericales ſiue in ciuili, ſiue
in criminali negotio conueniuntur,
non debent gaudere priuilegio clerica-
li, vt capitulo vno de cleric. coniug. in
8 vi. † Nam tunc reputantur laici, & vt
laici poſſunt puniri, vt gloſa ibidem
dicit: Quòd Tholoſæ quidam cleri-
cus coniugatus eo ꝙ hẽbat caligas bip
titas reputatus fuit laicus, & ꝑ crĩe tan
quã laicus fuit cõdẽnatus, nã fuit la-
queo ſuſpenſus. † Quòd aũt teneať cle 9
ricus corã iudice
laico rñdere, fuit
deciſum per curiæ
parlamẽti Pariſijs
areſtũ iudicij mei,
tanꝙ à dicta curia
cõmiſſarij cõfirma
toriũ cõtra, & ad
uerſus Ludoicũ le
blanc, quẽ captũ
pro pluribus cri-
minibus nolẽtẽ mi
hi rñdere, ſed ad iu
dicẽ eccleſiaſticũ ſe
vt clericũ remitti
petẽtẽ pœna qõnis
indicta, ad curiã
appellãtẽ miſi, qui
interrogatus à cu-
ria mihi remiſſus
eſt, vt rñderet ſuꝑ criminibus ſibi im-
poſitis ſaluo iure in diffinitiua faciẽdo
ſuper præſcriptione fori, vt patet per
dictũ areſtũ ſub data diei. xv. Aprilis
ãno domini Milleſimo quingẽteſimo.
xxix. poſt paſcha. Tãdem faciẽdo ei
ius ſuper præſcriptione fori priuari eũ
iure clericatus, & eũ vitã patibulo fini
re condẽnaui: qui ad curiã appellauit,
& tãdem in primo ingreſſu reginæ Frã
ciæ in vrbẽ Pariſien. remiſsionẽ obti-
nuit, & à carceribus relaxatus fuit,
† videtur tamẽ ꝙ de iure, quãdo cleri- 10
cus criminoſus fuit captus ꝑ iudicẽ ſe-
cularẽ, & petit remitti ad iudicẽ eccle-
ſiaſticũ, debet remitti iudici eccleſiaſti-
co, quia quæſtio, vtrũ talis ſit cleri-
cus, vel nõ pertinet ad iudicẽ eccleſia-
ſticũ. l. omni innouatione ceſſante. C.
de ſacroſan. eccle. vbi dicitur, ꝙ ſi co-

ram iudice ſeculari emergat aliqua quæſtio ſpiritualis, debet fieri remiſsio ad iudicem eccleſiaſticum, vnde ſi iudex laicus malefactorem captum detineat, & is ſe clericum dicens ad curiam eccleſiaſticam petat remitti, vel curia ipſa eum tanquam ſuum clericum repetat, iudice illum clericum inficiante, ac ob hoc minimè remittendum, dubitationis huiuſmodi, an ſcilicet ſit, qui repetitur, clericus ad iudicem eccleſiaſticũ, quia d̄ re eccleſiaſtica, & ſpirituali, vocato tamẽ iudice ſeculari, vel alio, cuius intereſt, cognitio
11 pertinebit. † Et ſi notorium fuerit, ꝙ idem malefactor ſit clericus, ſcilicet notorio facti quod nulla tergiuerſatione poſsit celari, vt extra de cohabit. cleric. & mulier. cap. veſtra, quia notoriè cognoſcitur, pro clerico: vel eſt notorium iuris, vt cap. cum olim, extra de verbo. ſig. Ita quòd huiuſmodi priuilegio gaudere debeat cum rumor cõmunis, vel fama publica de hoc exti-
12 terit: † aut ipſe pro clerico communiter habebatur incontinenſi, etiam ante cognitionem de clericatu eccleſiaſticæ curiæ debet reddi. Idem eſſe cenſemus, ſi reus ipſe ante deprehenſionem pro laico publicè ſe non gerens deprehenſus fuit in habitu clericali, tonſuram videlicet, & veſtes deferens clericales. Nã talem debemus clericum, donec de contrario conſtet, reputare. Iuſtum eſt enim, vt ipſe talis, quem geſtat ex habitu, quouſque appareat aliud, præſumatur. qualis is eſſe, cuius fert habitum,

Gnatho. Effecit Antonia Diana, aliȷ́q́;, quos penitus ignoro, ut has compedes geſtem, in uinculaq́; inciderim, quam ob cauſam ipſe non ſatis ſcio. Solon. Noſcis ne nobilem Girardum Milonem, & à quo tempore?

comprobatur. Ex ſtigmate nãque conſueto fabricenſibus imprimi, latitans fabricenſis agnoſcitur: isq́; ſtatus alicuius eſſe videtur in quo ipſe deprehenditur, donec contrarium doceatur. Non ſic autem obſeruatur, ſi ante deprehenſionem pro laico ſe publicè gerebat, ac pro tali communiter habebatur: quamuis deprehenſionis tẽpore repertus fuit in habitu clericali, tunc enim reſtituẽdus non eſt, quouſque fidem de titulo fecerit clericali: cuius eidem onus probationis incumbat, propter præſumptionem, quæ aduerſus ipſum orta eſt ex delatione laicalis habitus præcedenti. † Contra eum tamen inte- 13
rim quiuis proceſſus iudicis penitus conquieſcat, hoc dicit tex. in capitulo ſi iudex laicus, extra de ſententia excommunicatio. libro ſexto. † Sic ciui- 14
tas repetit ciuem ſuum, vt. ff. de rei vẽdicatiõe. lege prima. §. primo, & ff. ad municipal. lege de iure. † Sic & petit 15
ciui ſuo iuſtitiam fieri, & ei rem violenter ablatam reſtitui, vt vigeſima tertia quæſtione ſecunda, capitulo dominus. † Sic & pater repetit filium, quod 16
dic extra de conuerſatio. infide. capi. vlti. † Sic & miles armatæ militiæ per 17
magiſtrum militum in ciuilibus, & criminalibus iudicatur, vt. C. de iuriſditione omnium iudicum, lege magiſteriæ, † ſic & clerici coram ſuo iudi- 18
ce, vt extra de iudic. cap. at ſi clerici, † nec poteſt iudex laicus de re ſpirituali 19
principaliter, nec incidenter ſe intromittere, vt extra de ordi. cognit. cap.

Gnatho. Noui equidem, quod conſuetudinem habeat cum Anippo meo domino à duobus annis. Solon. Nũ uidiſti eoſdem Milonem, & Anippum accumbere in prā= dio in diuerſorio parui cerui, & à quo tēpore, & qui nam cum illis erant? Gnatho. Sex ſunt dies, aut ſeptem, à quibus Milo, & herus meus Anippus cum Claudio Ca= ligula, & Bernardo Traſone militibus in illo diuerſorio pranderunt.

tuam, & extra qui filÿ ſint legit. c. per
20 venerabilem, &. c. lator. † Sed tamen
vbi remiſſus eſt clericus ad ſuum iudi-
cem eccleſiaſticum debet vocari iudex
ſecularis, à quo remiſſus eſt, vel alius
cuius intereſt pro
caſu cõi, vel pri-
uilegiato, vt. d.
c. ſi iudex laicus,
extra de maio. &
obed. c. inter qua
tuor, &. C. de eui
ĉti. l. emptor fun
di, &. ff. de re iu-
di. l. de vno quo
que, & extra de
emptio. & vend.
21 c. fi. † Si autē nõ
appereat de aduer
ſario, putà quia
iudex procedit ex
officio, citabitur
iudex. d. c. ſi iu-
dex, &. c. venera
bilibus. § ÿ. de ſen
tētia exco. lib. vi.
22 † debet autem cle-
ricus, qui depre-
henditur, ad hoc
vt remittatur, re-
periri habere veſtes clericales, & ita
loquuntur iura in plurali, & non in
23 ſingulari: † quia in veſtibus inferiori-
bus non licet habere habitum diſſor-
mē, vt not. in gl. d. c. ſi iudex. Sunt
autem caſus, quibus clericus ipſo fa-
ĉto, & ipſo iure nullo gaudet priuile-
gio clericali, & eſt lex ipſa ſententia vi-
24 delicet, † Clericus vxoratus non ince-
dens in habitu & tonſura clericali. Ita
ꝙ ſi pro commiſsis ab eo exceſsibus,
vel deliĉtis conueniatur coram iudice
laico ciuiliter, aut criãliter, non re-
mittiť ad iudicē eccleſiaſticũ. nã tũc re-
putať laicus, et vt laicus poterit puniri
vt. c. vno, de cleri. cõgiu. lib. vi. & gl.
in. d. c. ſi iudex, ver. debeat. † Itē ſi eſt 25
bigamus, vel degradatus, vt extra de
biga. c. vno, et. c. ÿ. extra de pœnis; † ſi 26
tñ maneat clericus, nõ poteſt renũriare
priui. clericali, ſed
apoſtãdo ab habi
tu ſuo poſt trinam
admonitionē, vel
imiſcēdo ſe enor-
mitatibus priuile.
amittit, vt. c. ꝑpē-
dimus, et. c. cũ nõ
ab hoīe, et. c. in au
diĉtia, extra đ ſen.
excõ. † Ipſo. n. fcõ 27
ſe priuãt clerici ta-
lia faciēdo, vt ex-
tra de vit. & hon.
cle. c. vlt. & đ cle.
cõiu. c. pe. † Sic iõ 28
clerici ꝗ clericalis
ordinis dignitati
nõ modicũ detra-
hētes ſe ioculatores
faciunt, quaſi ioci
latores in publicũ
faciēdo ſpeĉtacu-
lũ ꝓprÿ corpis, vt
ff. đ his, ꝗ no. if. l.
ÿ. §. fi. aut goliardos, à gula ſic dcõs, aut
bufones. ſ. hiſtriones, ſi ꝑ annũ artē illã
ignominioſã exercuerint ipõ iu. † Si ãt 29
tpe breuiori, &. iÿ. mõiti à ſuo iud. vel
p̄lato ñ reſipuerint, carere dēnt oī ꝓuil.
clericali, vt. d. c. vno, đ vi. et ho. cl. li.
vi. † moneri aũt dēnt ꝑ ſuũ p̄la. aut iu- 30
dicē, vt. c. i audiē. ext. đ ſen. exc. ibi ſi à
p̄latis ſuis &c. &. c. cõtingit. ÿ. eodem
Ibi ſi à te tertio. † In occulto tñ feſtiui 31
tatis cã aliqd ioci faceř ñ reprobať, vt
i cithariſtis, et his ꝗ uariÿs utũť iſtřis, ut
lxxxvi. diſ. c. dõař, in. i. gl. et Acc. i. l.
ÿ. §. fi. ff. de his, qui notan. infam. † non 32
ēt licet clerico tabernã ingredi & mul-

to minus tenere, et ad hoc. xliij. diſt. c. non licet, &c. c. i. extra de apoſt. &c. l. q̄ adulteriū. C. ad. l. iul. de adul. vbi dr̄,
23 † ꝙ hi à iudiciaria ſeueritate debēt pſta
ri immunes, quos vitæ vilitas dignos legū obſeruatione non credidit, vnde tales ſuprà dicti non tenent immunitatem canonis, licet etiam ſint in ſacris ſm Archi. in. c. vno in glo. fi. de vi. &c. honeſt. cleri. lib. vi. vbi dicit, ꝙ litera ibi idiſtinctè loquit̄, d. c. vno, &c ꝙ illi plus peccant, vt. v. q. vi. c. presbyteri, &c xl. diſt. c. homo, &c extra de iureiuran. c. cum quidam, licet Ioan. monac. cōtrariū teneat in. d. gl. fi.
24 dicens † conſtitutos in ſacris non pdere priuilegiū, licet plus peccēt, non enim deſinūt eſſe clerici, &c clericaliter tenentur viuere propter caracterem impreſſum, alleg. c. i. &c. ij. extra qui cleric. vel vouēt. &c extra de cleri. cōiug. c. ſanè. le. ij. prima tamen opinio placet Ioan. And. vt. d. glo. fin. li-
25 cet ergo regulariter, † vbi quis clericū, vel laicum conuenire vult, debeat rei iudicem adire, vt. C. de iuriſ. om. iud.
26 l. iuris ordinem, † cum actor rei forum generaliter ſequi debeat, vt vndecima quæſtione prima, capitulo experiētc, &c extra de foro competenti, capitulo ſi clericus, &c capitulo cū ſit, &c. C. de iuriſdic. om. iud. l. in criminali negocio, &c poſsit reus declinare forum non ſui iudicis, cum extra territorium ius dicenti impune non pareatur, vt. l. fina. ff. de iuriſdi. om. iud. &c. l. i. &c ij. ff. ſi quis in ius vocat. non ierit, vbi cauetur, ꝙ in ius vocatus venire debet, vt hoc ipſum ſciatur, an iuriſdictionis eius ſit &c. ff. de iudic. l. ſi quis ex aliena. Tamen hæc regula fallit multis modis, in quibus ſortitur forum non ſuum, &c facit ſuū. † Pri- 27
mò i criminalibus eccleſiaſticis, vt iij. q. vi. c. i. putà i crimine ſacrilegij, vel quaſi, vt extra de foro compe. c. cum ſit. &c. c. conqueſtus, hodie verò in regno Franciæ iudex ſecularis cognoſcit, &c iudicat etiam de hoc crimine ſacrilegij. Et egomet Miles, quēdam noīe Carolū de ſancto Vincentio. ſacrilegum inſequēdo curiæ ſupremæ Pariſienſis areſtum datum anno domini M D X X X I I I. die vero. viij. mēſis Octo. iudicij mei cōfirmatoriū pro ſacrilegio in æde cathedrali ſancti Stephani Anticidiorēſis p eundē cōmiſſo in ablatione vaſis ſacre euchariſtiæ, vitā laqueo terminare mádaui, &c exequi feci iuxta legem ſacrilegij. C. ad. l. iul. pecul. † Secundò, in crimine hære- 28
ſeos

Solon. Quid? num audiſti prandendo Milonem magiſtro Chryſoſtomo Craſſo, xenio, & Pluto ante lapsā hebdomadā interminatū mortē? Gnatho. Audiſſe non me mini. Solō. Vbi cœnarūt, et dormierūt Anippus, et Milo. x. die Octobris proximi? Gnatho. In diuerſorio leonis argentei uia ad ſanctū honoratū Pariſijs, dormierūtq; in aſſueto hoſpitio in uico ſancti Iacobi ſub interſignio baliſtæ. Solon. Qui famuli illos ſecuti ſunt redeuntes in hoſpitium? Gnatho. Ipſe, & Ferdi-

ſeos quis etiam laicus ſortitur forū iu-
dicis eccle.vt.c.ad abolendam, &.c.
excōmunicamus, extra de hæretic. Ho
die tñ iudex ēt ſecularis cognoſcit đ cri
mine hereſeos prout vidi à quatuor,
aut quinque an-
nis citra plures iu
dicio præpoſiti
Pariſien. igne Pa
riſijs palàm con-
crematos ex in-
dulto domini no
ſtri papæ ad expia
tionem prædicti
criminis ferè per
omnem chriſtia-
nitatem noſtris
hiſce temporibus
39 ingruentis. †Ter-
tiò, Ratione cri-
minis in aliena iu
riſdictione com-
miſsi quis ſorti-
tur forum non ſuum: quia ibi, vel v-
bi inuenitur conuenietur reus, vt. iij.
q.vi.cap.i.& extra de rapto.cap.i.ex
tra de foro compet.cap. poſtulaſti, &
cap.fin.&.C.vbi de crimi.agi opor.
i.& auc.Qua in prouincia eodem, v-
bi enim malum contingit ibi moria-
tur.ij.q.i.cap.ſi peccauerit, & in cap.
fi.Ibiq; latro figatur vbi graſſatus eſt.
l. capitalium.§ famoſos.ff. de pœnis.
Et ubi delinquens inuenitur, ibi retinea
tur, vt.C.de curſu public.lib.xij.l.iij.
40 †Quartò, ratione criminis commiſsi
alio tempore cum ipſe eſſet alterius ſta-
tus, & alterius iuriſdictionis, vt.C.ad
leg.cornel.de falſ.l.ſi quis decurio.&
de hoc dic vt not.in cap.fi.extra de fo
41 ro compet.† Sed pone quis conueni-
tur ſuper aliquo crimine coram non
ſuo iudice, ille negat deliquiſſe in iuriſ-
dictione illus, quęrit vtrum ille iudex
poſsit cognoſcere, an in territorio eius

Ferdinandus Paraſitus famu
li Anippi, Henricus Nebulo,
Iacchus Ebrio Milonis ſerui.
Sed meus herus uixdū egreſ-
ſum limen, domum me miſit
ad equos paſcendos, diſpo-
nendaq; omnia: quò paulò
poſt uenit, & ipſe Milo cū a-
lijs. Solō, Vtrū Andreas Irus
cerdo Pariſinus cū illis eſſet?

deliquerit? dic q; ſic, ar.ff.de iudic.l.
ſi quis ex aliena, &.ff.ad municipa.le-
ge de iure, ibi Cum tamen quis negat in
colam eſſe, apud eum præſidem pro-
uinciæ agere debet ſub cuius cura eſt
ea ciuitas, à qua
vocatur ad mune
ra, nō apud eam,
ex qua ipſe ſe dicit
oriūdum eſſe: Id-
que diuus Adria-
nus reſcripſit in
perſona mulieris,
quæ aliunde orta
alibi nupta eſt, &
extra de reſcriptis,
cap. delictus fi-
lius. † Quid au- 42
tem, ſi quis conue
nitur ſuper malefi
cio coram nō ſuo
iudice in aliqua
prouincia, in qua
dicitur deliquiſſe, ipſe verò negat ſe
cōmiſiſſe, num iudex cognoſcere pote
rit, an deliquerit? Et videtur q; ſic, vt
d.auc.Qua in prouincia, in princ. ſed
tamen ibi loquitur, quando iam de
crimine conſtat, quod patet dum dicit
deliquerit, ar.C.vbi ſenat.vel clariſ.l.
i.vbi dicitur deprehenſus in crimine,
& ita negari non poteſt. Sed primum
verius, vt iudex cognoſcere poſsit, vt
dicto capitulo dilectus filius, & idem
in auc.vt nulli iudic.§ ſi quis, &.ff.ſi
quad.pau.fecif.dic.lege prima, &.ff.
de cur.bon.dando, lege ſecunda vide
quæ dixi ſuprà in commiſsione, ſuper
decreto informationū in verbo, in ſub
ſidium iuris. Et Specul. in titu. de cō-
pet.iud aditio. † De delicto autem ali 43
bi cōmiſſo nō poteſt quis cōueniri corā
alio iudice, q̄ corā iudice delicti, ſecū-
dum Bart.in.l.ſi cui.§ fi. de acc. Idem
Dy.per illum tex. Vbi cauetur cum

Gnato. Non, per ſe autem dixit, [B] ꝙ poſt cœnam uenit ad Miloné mercedem petiturus, exiuitq́; cum illis in uiã: quò tamen inde receſſerit, nõ facilè dixerim.

Solon. Quamobrẽ Anippus, Milo, Caligula, Thraſo illa die. x. Octob. in conſueto hoſpitio baliſtæ potius, q̃ in diuerſorio leonis argẽtei, longo interuallo diſtante cœnare maluerunt.

ſacrilegium admiſſum eſſet, in aliqua
prouincia, deinde in alia minus crimẽ,
diuus Pius Pontio proconſuli reſcri-
pſit, poſtquam cognouerit de crimine
in ſua prouincia admiſſo, vt reum in
eam prouinciam
remitteret, vbi ſa-
crilegium admi-
ſit, & l. iij. ff. de
re milita. & l. ſi
quis filio §. quod
ſi quis, in. fi. ff.
de iniuſto irri. &
rupt. teſta. hoc
eſt, vt reus non
poſsit puniri per
alium iudicem,
quàm loci deli-
44 cti: † nſi reus ſit
ciuis huius ciuita
tis, in qua accuſa
tur: tunc illo caſu
ratione originis
de quouis delicto
vbique terrarum
commiſſo poteſt
per iudicem ori-
ginis puniri, quia altero, de tribus lo-
cis poteſt cauſa criminalis tractari, ſci
licet vbi crimen eſt commiſſum, vel
cauſa eſt inchoata, vel vbi reus depre-
hẽditur habere domicilium, vt lege pri
45 ma. C. vbi de crimine agi oport. † Ita
quòd delicta alibi commiſſa aggra-
uant dilictum hic commiſſum: & fa-
ciunt quòd acrius puniatur reus, ſi
ſæpe. & ſæpius alibi conſuetus eſt fa-
cere huiuſmodi furta, vel vulneratio-
nes, aut tractatus, tunc acrius hic pro
46 vno delicto punietur. † nam duæ vi-
ces in delictis faciunt conſuetudinem,
vt lege nemo deinceps. C. de Epiſco.
47 audient. † hi qui bis, aut ſæpius vio-
lentiam perpetraſſe conuincuntur con
ſtitutionum diualium pœna tenentur,
Iudicem verò noſſe oportet, quòd gra
ui infamia ſit notãdus, ſi violentiæ cri
men apud ſe probatũ diſtulerit, ſeu omi
ſerit, vel impũitate donauerit, aut mol
liorem q̃ præſtãda ſit, pœnam protule-
rit. l. ſeruos. C. ad
le. iul. d̃ vi. & ego
pariſijs iudex eo
ſum vſus cõtra Io
an. le hõgre, aliàs
Quezin qui cũ à
communi populo
mihi exhibitus eſ-
ſet, & furti de re le
uiſsima accuſa-
tus quærendo alia
plura delicta enor
mia, & latrocinia
reperit: ob quæ ad
furcas mea ſenten-
tia eſt dampnatus:
& ea ſententia à ſu
premo ſenatu pro
bata die. xiij. Iu-
nij anno domini
M D X X X iij.
¶ Per ſe autem di- B
xit.) † Si ſine interrogatione quis reſpõ 48
derit pro interrogato habetur, vt. l. ſi
ſine. ff. de interrogat. nec etiã agitur ex
ſtipulatione vt ſit neceſſe pręcedere in
terrogationẽ: ſed ex prima cauſa, quã
interrogationem ex confeſsine præſu-
mit iudex preceſsiſſe: † ſic & ſi in in- 49
ſtrumẽto aliquo inuenitur promiſsio:
nam præſumitur interrogatio vt in-
ſti. de inuti lib. ſtipu §. ſi ſcriptum & glo
ſa in. d. lege ſi ſine. † Interrogatum e- 50
nim non ſolum à prætore accipere de-
bemus, ſed etiã ab aduerſario. d. l. ſi ſi-
ne. §. i. † ẽt à p̃rono ſine aduocato aduer 51
ſarij: cui fortè aduerſarius tenet̃ rñdere,
vt gl. d. l. ſi ſine ṽbo ab aduerſario, &
ff. ad. l. iul. d̃ adu. l. ſi poſtulauerit. § qõ
ni, & l. d̃ ętate. §. q iterrogat᷒. ff. d̃ it. ac,

Gnatho. Quendam amicum ſuum conterraneum nobilem aduentaſſe, & illic moraturum referebat Milo, quē uidere, & cum eo fabulari mirum in modum affectabat: orauitq́; Anippum, Caligulam, Thraſoné, ut ſe comitarentur, unaque cœnarent. Solon. Num tu, Milo, Anippus, Caligula, Thraſo, Irus, Ebrio, Nebulo, Paraſitus redeuntes à leone argenteo ad crucem Tirroueri collocatis inſidijs circa horam. ix. ueſpertinā irruiſtis in magiſtrū Chryſoſtomū Craſſum aduocatum, Ioannem Plutū, & Iulianū Xeniū, eosque pluribus lætalibus percuſſos uulneribus ibidem reliquiſtis? Gnatho. nihil omnino ex his nec uidi, nec audiui. Solon. Nū ſimiliter Dionyſium Dauum Craſsi amanuenſem uulnerauiſtis, & impuliſtis ad fugā? Gnatho. nihil minus. Solō. Mentiris tuo more nē quā, uerum tam impudēti mendacio nō effugies. Gnatho. Nequaquā mētior: nec tuis ſeuerißimis me perterrefacies dictis. Solō. Vis ne te ſubmittere teſtibus, qui aduerſus te, & alios flaggitij participes teſtimonium dixerunt? Gnatho. Teſtibus uitam meam non credam, niſi præclarè mihi perſpectis. Ibi uerò percunctanti præpoſito ita reſpondit: eſtque reductus in carcerem Gnatho.

Dicta die.

EGo Ioan. Solon præpoſitus &c. Ferdinādum Pariſitum nobilis Deſiderij Anippi famulum Lemouicēſem ^A annis triginta na-

A Lemouicēſem.) †Natio cuiuſque pronunciari debet. plerunque enim natio aut prouocat, aut deterret intereſtque noſtra ſcire nationem. nā præſumptum eſt quoſdam bonos eſſe, quia nationis ſunt non infamatæ: quoſdam malos uideri, quia ea natione ſunt, quæ magis infamis eſt. l. Quod ſi nolit. §. qui mancipia. ff. de ædilic. edict.

tum,aut circiter,uti aiebat, in conclaue ſecretioris examinis accerſi è carcere iuſsi, ab eoq; poſt iuſiurandum exactè ſciſitatus ſum cauſas prehenſionis,qua de cauſa,quoúe delatore ī neruo eſſet obuinctus?

Qui infit ſe latere.

Qua die nouiſsimè Anippus herus in parui cerui diuerſorio Pariſijs prandit, & quibuſcum?

Infit nona die Octob. herum prādiſſe in illo parui cerui diuerſorio cū gētili Girardo Milone amico etiā intimo,unà cū Bernardo Thraſone,Claudio Caligula principis noſtri authoratis militibus.

Vbi illorum domicilium? quo ſe recipiant.

Infit quatuor ex illis idem hr̄e hoſpitium Pariſijs in uia ad ſanctū Iacobū ſub interſignio baliſtæ, & ſex exactos mēſes,quibus Milo & Anippus,Thraſo,& Caligula ibidem morarentur.

Qui ſermones habiti,& q̄ colloquia inter epulas Anippo & Miloni prandentibus in parui cerui diuerſorio?

Infit ex tēpore memorare nō poſſe,quū uarij,& multi d̄ uarijs, & multis rebus.

An interloquendo inter eoſdem non obtinuiſſe cauſam in ſupremo ſenatu aduerſus Ioānē Plutū,Iulianum Xeniū,aſtu & uerſutia magīi Chryſoſtomi Craſsi in eodē ſenatu aduocati explicauerit Milo, blaſphemijs indignè nominās Xp̄m:d̄ierās inſup, ac minitās ultionē iudicij,addensq; Xeniū,Plutū,& Craſſum nō alia,q̄ȝ ſua dextera perituros ante effluxam hebdomadam?

Infit Milonē in eo prādio litis meminiſſe, & ſe in ea uictū iniquè, ac cōq̄ſtū d̄ aduerſarijs Xenio & pluto,atq; maximè Craſſo,quo actore deciſa fuerat:ppea hos tres,ubi īueniret, malè mulctaturum.

Cur ipſe Paraſitus Plutū, Xeniū,& Craſſum nō cōmoneſeciſſet:quum ſciret Milonē in illorum mortem conſuraſſe, ac uitæ inſidiari?

Inſit nunquam exiſtimaſſe Milonem tam temerè rem confecturum, quàm ipſe ira p citus comminaretur.

Vbi Milo, Anippus, Caligula, & Bernardus die decimo mēſis Octob. cœnauerūt?

Inſit quatuor illos in diuerſorio Leonis argentei in uico ſancti Honorati ſimul cœnaſſe: quod Milo audijſſet quendā nobilē conterraneū, & amicum aduentaſſe illicq; futurum.

Vtrum is nobilis illic eēt?

Inſit nō fuiſſe. Verùm Milonem reliquos tres precatū Anippū, Thraſonē, & Caligulam, ut ibi cœnarent, qui annuerunt.

Qua hora illic diſceſſerit?

Inſit ſub.ix. noctis horā.

Nū meditatis inſidijs Milo, Anippus, Thraſo, Caligula illa hora Craſſum, Xeniū, Plutū trāſituros iuxta crucē Tiroueri obſeruauerūt præterēūteſq; inuaſerūt, atq; interēptos reliquerunt?

Inſit tam atrox facinus ſe omnino ignorare.

Quin ēt rurſus à me ad uerū dicēdū iuitatus ea lege, ut facilè ueniam, & miſericordiam impetraret.

Inſit lachrymās, atq; ſuſpirās ſublatis in cœlū oculis, & manibus, q̄ uera eſſe ſciret, uel audiſſet recenſuiſſe.

Nū Plutū, Xeniū, Craſsū ad crucem Tirouerí illā.x.die Octob. interemptos ſciret?

Inſit à multis audiſſe.

Num puderet tam manifeſti mendacij?

Inſit nihil eſſe pudendum.

Num aſſentiri uellet hero Miloni, Thraſoni, Caligulæ, teſtibusq; elogij de tali homicidio concepti?

Inſit neſcire planè, quid eiuſmodi teſtes dixerint. Itaque redijt in carcerem.

Dicta die.

BErnardū Thraſonē principis nr̄i militē Heluetiū xxx.ann. & erronē, uti inquibat, è carcere ad ſecretū tribunal huiuſce p̄poſituræ uocatū data fide de dicēda, & cōfitenda ueritate hoc modo rogaui: Quis te reū fecit? quo

accuſante detruſus ſis in cuſtodiam? quibuſ'ue indicijs concepta in te & alios coniuratores elogia? Neſcio ſanè, reſpondit: hoc ſolum affirmabo, quod certiſsimum eſt, iniquè me in uincula pertractum, indignè, nec pro meis in Remp. fortiter geſtis tractari.

Si noſceret Milonem, & à quo tempore?

Noſcere ſe fatetur quum uiſu, tum conſuetudine: quò'd cum eo, & anippo in hoſpitio baliſtæ in uico ad ſanctum Iacobum tres menſes, aut paulò minus egerit.

Vbinam prehenſus fuiſſet.

Heduis A ſe prehenſum à loci lictoribus, deinde adductum, & in carcerem intruſum die. xv. Ianuarij.

Quæ abitionis cauſſa ab hac urbe Luteciana, & à quo tempore Heduos acceſſerat?

Pariſijs ſoluiſſe ſe uiſendæ ciuitatis gratia menſe Octob. nouiſsime diem tamen non tenere.

Num prandio adfuiſſet in diuerſorio parui cerui Pariſijs cum Milone, & Anippo, & quæ inuicem inter ſe ſunt collocuti?

Eodem menſe Octob. cũ Milone, Anippo, & Claudio Caligula principis legionario, & collega in illo diuerſorio parui cerui prandiſſe non inficiatus eſt: cæterum immemor colloquiorum ultro citròque habitorum.

Num illo prandio excitatus eſt ſermo de quadam controuerſia in ſupremo conſeſſu

A Heduis.) 1 † Quęritur ſi iudex Heduẽſis aliquã ſuſceperit notitiã de delicto aduerſus reũ remiſsũ, an iudex, ad quẽ eſt remiſſus reus, habeat ſtare his, quę facta ſunt à iudice remittente, & illius proceſſui cõſentire? Dic ꝙ non, ſed poteſt đ nouo facere proceſſum & de nouo crimẽ examinare, vt in textũ, & ſecundũ quod ei videbit poterit reũ punire, vt in auc. de ſanctiſſ. epiſcopis. §. ſi verò crimẽ, colla. ix. 2 † neo confeſſio facta coram iudice incompetenti prodeſt ad aliquem condẽnãdum, vt. l. ij. C. ſi à non compet. iudic. & extra de iudic. cap. at ſi clerici. Bart. in. l. diuus. ff. de cuſt. reo. & ſuprà dixi. §. ioãnes Vlpianus, in verbo rogamus, circa finem.

iactata inter Milonem, & Iulianum Xenium, Ioannem Plutum, in qua ipſe Milo induſtria, & accumine Chryſoſtomi Craſsi in eodẽ confeſſu patroni uictus fuerat?

Excitatum affirmauit, atque adeò, ut Milo non ſit ueritus huius tam iniuſti flagitij ultionem promittere.

Num Milo illos Xeniũ, Plutum, & Craſſum primo quoque tempore, etiam ante finitam hebdomadam occiſurum iactarit?

Id à Milone iactatum putare ſe reſpondit, iactantemque tum monuiſſe deum ultorem fore, qui iniuriarum omnium æquus eſt uindex, atque optimus.

Vtrum.x.die Octobris ipſe inuitatus ſit cum Deſiderio Anippo, Claudio Caligula ad cœnam in diuerſorio Leonis argentei Pariſijs in uico ſancti Honorati, & quæ fuit inuitandi cauſa?

Inficiari non poſſe quin cœnauerit illa die cum Milone, Anippo, nonnullisq; alijs in dicto diuerſorio, quos illò omnes, ut fit, perduxerat inſignis uini fama. Nam illic ferebatur uinum uænire ipſo nectare, potu'que deorum ſuauius.

An peracta cœna circa horam .ix. ipſe cum Milone, Anippo, alijsq; conuiuis per inſidias quaſi facto agmine irruiſtis in magiſtrum Chryſoſtomum ſupremæ curiæ patronum, Dionyſium Dauum eius ſeruum, Ioannem Plutum negotiatorem, Iulianum Xenium ciues omnes Lutecianos iuxta crucem Tirouerii: nec cædendi finem feceritis, quandiu ſenſiſtis ſpirare?

Tum ad hæc rogata hæſitans, cunctabundus, impalleſcens, ac ſurſum aſpiciens negat huic cædi interfuiſſe, nec recuſat laqueo ſuſpendi, ſi tanti ſceleris conſcius comperiatur.

Num ſciat Craſſum, Xenium, Plutum his uulneribus interijſſe?

Illos unquam aut uidiſſe,

aut cognouiſſe [B] it inficias: niſiq; ita ſit ſuppliciũ quam uis inauditum, & durũ ſubire non detrectat.

Hunc quũ certis ſignis, atque argumentis necis participem intelligerem, quò facilius ad confeſsionem perducerem, ignoſciturum illi me ſpopondi, ac ueniam daturum, nec ſummo iure cum eo uſurum: ſed miſericordia, [C] & æquitate, quòd ſperarem illum ad frugem rediturum, antea non pecaſſe, nec poſtea peccaturum.

Ipſe lacrhymis oppletus, flens, eiulans in me conuerſus orat iunctis manibus, genibusq; flexis ueniam, & uitam: quod ſi concederem, nihil me celaret.

Quod quum tribuiſſem, fatetur illius diei hora nona exiſſe, unà cum Milone, Anippo, Caligula, diuerſorium, leonis argentei: eundo, Milonem dixiſſe ſibi Craſſum, Xenium, & Plutum obſeruatos, breui que hac redituros à cœna: oraſſe præterea comites, ne ſe desererent: ac imploraſſe eorum auxilium ad eoſdem cædendos [D]

Craſſum,

B. ℣ Aut cognouiſſe.) † Hic enim reus
3 eſt in aperto mẽdacio vt infra patebit, ideo quæritur an pro temporali vita alicuius ſit mentiendum? dic ꝙ non ſecundum Hiero. Nam cum Abraham deſcẽdẽs in Aegyptũ rogaſſet Sarram, vt ſororem eius ſe eſſe mentiretur, dicens noui quidem ꝙ pulchra ſis mulier, & ꝙ cum te viderint Aegytij, dicturi ſunt, vxor illius eſt: & interficient me, ſeruabuntque te. dic ergo obſecro te, & viuat anima mea ob gratiam tui, ſed Abraham non mendacium dixit, ſed verum taceri voluit, vt. c. vtilem. xxij. q. ij. nunquã ergo pro cuiuſque temporali vita mentiendum eſt, nec qualibet fallacia vita alicuius defendenda eſt, vt capitulo omne genus, & capitulo ſi quis ad te dic, vigeſimaſecũda quęſtione ſecunda,
4 † rea enim mens ream linguam facere non debet, vt capitulo quæritur
C .§. epiſcopus verò, dicta vigeſimaſecunda quæſtione ſecunda, vide totã. qõ.
5 ℣ Miſericordia.) † Temporibus enim in res negatorias conſumptis ſerius ad
D miſericordiam quis redit. l. quis ſit fugitiuus. §. erronem. ff. de ędilic. edic.
6 ℣ Auxilium ad eoſdẽ cædendos.) † Vbi aliqui habuerunt colloquiũ, & tractatum

ſtatum Pariſijs de occidendo aliquos, licet non ſint iuriſdictionis iudicis in prouincia, in qua tractauerunt de homicidio, poſſunt tamen puniri de homicidio ꝑ eos poſtea admiſſo per iudicem loci, in quo tractauerunt, licet alibi occiderint, per tex. & Bartho. in lege & ſi amicis. §. primo ff. ad legē. iul. de adult. ibi, ſed & ſi in domum aliquam ſoliti fuerint conuenire ad tractādum dē adulterio, &c. vnde iſtud delictum habet neceſſariam cām ad ſui principium, videlicet ad tractatum. 'gitur ad eum referetur,
7 † & de principio iudicamus ſicut de fine. l. damni, lege prima. § ſabini. ff. de damno infect. vbi dicitur, ꝙ vbi finis habet neceſſariā conſequētiam ad principium inſpicimus principium.
8 † Itaque vbi tractatus eſt habitus de occidendo aliquos poſtea occiderunt, præſumitur ꝙ fuerint ſecuti tractatum, & ꝙ ita fuit ordinatum inter ipſos, licet teſtes de

Craſſum, Xenium, & Plutum eam gratiam in perpetuum habiturū, deinde id omnes denegaſſe, ſed tantum promiſiſſe opem, & illum pro uirili ſumma defenſuros, ſi qui ei uim afferrent. Puncto temporis Craſsū, Xeniū, Plutū iuxta crucē Tiroueri famulo Craſſi ante eos facē accēſam geſtāte præterijſſe: Atq; in illos, ubi primū conſpexit Milonē ſtricto enſe ac uibrato cucurriſſe, quoſcūq; potuit, atigiſſe: qui quum fortiter reſiſteret Dauus Craſsi famulus, educto pariter gladio, unà omnes, qui bene uellemus Miloni, furore cōcitos in Dauum, Craſſum, Xenium, & Plutum inuolaſſe, uibraſſe, proſtraſſe, humi proſtratos uulneraſſe, E demum occurrentibus, & lumen afferentibus uicinis nos hinc mouiſſe, aufugiſſeq; præcipites: ſequenti die an-

fine ordinationis dicant ſe neſcire, ad hoc facit quod not. Bart. in lege qui aliena. §. cum itaque, & Bal. in lege multum intereſt, columna. viij. C. ſi quis alteri, vel ſibi. Idem Bart. in lege ſi vt proponitur. ff. de fideiuſſ.

V Vulneraſſe.) E

† Hic reus ſponte 9
confitetur crimen ſine tormētis, quæ confeſſio præiudicat, & ſufficit vnica confeſſio, nec eſt opus ꝙ reiteretur, vt not. in glo. & Bar. lege prima §. quæſtioni, in princ. ff. de quæſt. & idem Bart. in le ge prima nume. v. ff. de cuſto. & exhib. reo. interrogatus eſt autem de ſe, & ſocijs ſimul,
† ideo eſt notandum, 10
ꝙ quando quis interrogatur de ſe & confitetur, tunc talis confeſſio eſt validior ſine tormentis, quàm cum tormentis, vt dicta l. prima. §. ſi quis vltro. ff. de quæſtio.
† Quandoque 11
autem quis interrogatur de alio tantum, & tunc eſſet validior confeſſio facta cum tormentis, vt in auc. de teſti. §. i. & l. cū probatio. §. i. ff. de

12 teſtib. † Quandoq; quis de ſe, & alijs interrogaẽ ſimul, vt hic, tũc debilior eſt cõfeſsio cũ tormẽtis, ſm Bar. in. d. l. i.
13 §. qõni. ff. de qõ. † an aũt cõfeſsioni rei adhibẽdi ſint teſtes? rñ. ꝙ nõ vr̃ neceſſe cum actis ſine teſtibus ſit credendum, argu. C. de dona. l. in dona-
14 tionibus. † Sed tutius eſt, ꝙ adhibeanẽ ſaltẽ duo teſtes, vt. ff. de te-
15 ſti. l. vbi. † Sufficit ergo alterum, vt quis ſponte cõfiteaẽ crimen, vel ſit teſtibus ſuperatus,
16 vt. l. qui ſentẽtiã. C. de pœnis. † Nam vbi quis metu probationum profitetur crimen, talis habetur pro cõuicto, vt. d. glo. in. c. ſi quis presbyter in verbo, confeſsi. xxiiij. diſt. † Interrogatus
17 ergo ſponte confitens delictum à ſe cõmiſſum, communis eſt opinio, ꝙ ſtatim eſt carcerandus, & ſine alia probatione vel præſumptione damnandus, vt. C. de pœnis. l. cum reis, &. ff. de
18 cuſto. reo. l. ſi confeſſus, † & ſtatim cõdemnatio exequenda in graui crimine, vt. l. i. in princ. ff. de cuſt. reo &. l. fi. eod. & melius in. l. ſi quis in hoc ge-
19 nus. C. de epiſc. & cleric. † niſi in caſu, quando ſeuerior pœna eſt imponẽda iuſſu principis vltra modum regularem. Nam tunc plus differtur ſcilicet per. xxx. dies. an interim princeps velit mitigare pœnam, lege ſi vindicari.
20 C. de pœnis. † quantum verò ad actionẽ legis aquiliæ, ſi damnum quis per iniuriam dediſſe probetur, quod negat, dupli procedit condemnatio, vt lege contra negantem. C. ad leg. aquil. & arg. auc. contra qui propriam. C. de non nu. pec. & lege inde Neratius. §. fi.
21 ff. ad leg. aqui. † & ideo propter inficiationẽm creſcit condemnatio, vt Inſti. de obligat. quæ ex quaſi contrac. §. finali &. d. l. cõtra negantem, † & venit 22
etiam quis puniendus ratione mendacij, lege pe. ff. de rei vindic. & . C. qui potio. in pigno. habeantur, auc. Item poſſeſſor, & glo. in dic. auc. cõtra qui propriam.
† Si verò reus negauit primò, & poſtea cõfitetur, ante quam conuincatur de mendacio, euitat pœnam dupli. Ita tenet Bart. & Bal. in dicta auc. contra qui propriam. C. de non numerat. pec. † interrogatus ergo in iudicio 23
ex ſua reſpõſione, vel cõfitẽdo, vel mẽtiẽdo ſeſe onerat. l. iij. ff. de interrogat. 24
actio. † Cõfeſſus itaq; pro iudicato eſt: ga quodãmodo ſua ſentẽtia dãnatur. l. 25
i. ff. de cõfeſſ. propriè tamen nõ dãnatur, † quia nemo in ſua cauſa ius ſibi dicere poteſt, vt. l. i. C. ne quis in ſua cauſa iudic. vel ius ſib. dic. † impropriè 26
verò dãnatur ſua ſententia, vt. l. quæſtionẽ, quæ eſt fina. C. de fideicõmiſ. 27
ibi, & eum ad ſatisfactionem compelli, † cum ipſe ſibi iudex, & teſtis inueniatur, cuius religio, & fides à fideicommiſſario electa eſt, nullis teſtibus, nulliſq; alijs aduentitijs probationibus requiſitis, &. l. poſt rem. ff. de re iudic. &. l. fi. ff. de ceſsio. bono. &. C. 28
de except. rei iudic. l. fi. † Confeſsiones igitur in iure pro iudicatis haberi placet, quare ſine cauſa deſiderare quis non debet recedi à confeſsione ſua, cum pro iudicato habeatur, lege vna. C. de confeſſ. qui tamen errat in facto, non videtur fateri, ſi probet contra vſque ad ſententiam, poſt ſententiã verò nõ eſt exceptioni, & reuocationi lo- 29

te lucem migraſſe Rothomagum ubi prehẽſus eſſet.
Num credere uellet teſtimonijs aduerſus eum, & ſocios dictis?

Non crediturum ſe prius reſpondit, quàm teſtes cognouiſſet. Et hæc quidem locutus, ac confeſſus rediijt in carcerem.

Dicta die.

COram nobis prænominatis præpoſito &c. in dicto conclaue conſilij exhibitus eſt à ſuo carcere, Andreas Irus cerdo Parienſis, ætatis uiginti ſex annorum, ut dicit, præſtito iuramento interrogatus ſuper cauſis ſuæ exhibitionis, & prehenſionis.

Dixit ſe inſcium.

Si agnoſcat nobiles Girardum Milonē, Deſiderium Anippum, Bernardum Thraſonem, Claudium Caligulam, Egidium Gnatonem, Ferdinandum Paraſitum, Henricum Nebulonem, & Iachum Ebrionem; & à quo tempore.

Dixit illos non cognouiſſe præter Girardum Milonem, quem uiſu tantum cognouit à tribus diebus, ꝙ eius nomine baiulauit certas ſarcinulas ab hoc tempore à quadam cymba ex flumine Sequana in hoſpitiū, & cauponam baliſtæ uico ſancti Iacobi, pro uectura quarum non eſt adhuc præmium conſecutus, cum ſciret illum à paucis diebus eſſe in alia caupona ſub interſignio leonis argentei uico ſancti Honorati Pariſijs, illuc ſe tranſtulit pecuniæ po-

cus: † nec redditur iudicium retrò nul- 30
lum ex erronea confeſsione, cum ſit ir-
reuocabilis lege cum putarem. ff. fami-
liæ herſcic. & lege error. C. de iuris &
facti ignoran. ſed hoc in ciuilibus, vt
dictis iurib. † ſic 31
etiam in criminali
bus hoc idem ob-
ſeruatur, maximè
in actione legis a-
quiliæ, cum ſi quis
confeſſus fuerit ho
minem occidiſſe,
licet non occide-
rit, ſi tamē occiſus
ſit homo, ex con-
feſsione ſua tene-
tur. l. ſi is. ff. de cō
feſ. & hoc ſi iterro
getur in iure vt ſu-
prà dixi. † Dicun- 32
tur autem interro-
gationes, & con-
feſsiones fieri in
iure vbicunque fi
unt coram iudi-
ce, licet pro tri-
bunali non ſe-
deat. eius enim
eum ſolum lo-
cum eſſe conſtat,
vbi iuris dicen-
di, vel iudican-
di gratia conſi-
ſtat, vel ſi do-
mi, vel in itine-
re, hoc agat, vt
lege voluit præ-
tor §. quod ait
prætor. ff. de inter
rog. actio. † hoc 33
tamē verū in his,
& ſimilibus, quæ
cauſæ cognitio-
nem nō requirunt

ſcendæ cauſa , quam cũ ſibi ſoluere renuiſſet eum per uicum ſequebatur repoſcẽs debitum, hoc tempore ferè circa horam nonam ueſpertinam uidit eundẽ Milonẽ, & nonnullos alios ſibi ignotos enſibus ſtrictis in quoſdam prætereuntes inſultare: quo uiſo timore perterritus, ipſe fugere cœpit [A] baculum ligneum tantum manu gerens, nec ab hinc uidit prælibatum Milonem. Si ſciat prædictum Milonem aliquos tunc occidiſſe & ſi ipſe præſens erat, dixit nequaquam uidiſſe, omnibus ſe ſuper hoc deponere uolentibus ſubmittere uelle. Et plus nec aliàs dixit. ideo remiſſus ad ſuum carcerem.

Interrogatis reis iubet iudex interrogationis acta regijs procuratori, & aduocato, edi, [B] qui ſi crimen

ſola

ſecundum.Cy.in.l.i.C.de confeſſ. in
34 iij.aliàs .iiij.q. † Quæritur an in atrocioribus delictis falſa confeſsio facta per reum de homicidio perpetrato noceat, ad hoc vt ex delicto poſsit condemnari, q̃a perſeuerauit in confeſsione? Dic quòd ſola confeſsio non nocet, nec poteſt q̃s ex ea condemnari niſi ſuperſint alia indicia, aut probationes; vt.l.i. §.ſi quis vltro.ff. de quæſtio. vnde ſi ex tali confeſsione reus eſſet condemnatus per iudicem poſtea ei q̃ nocens putabat, ratio innocentiæ conſtiterit, iudicem ſcribere principi oportet, vt reſtituatur reus; cum ipſe præſes prouinciæ reſtituere
35 non poſsit, † cum nec etiam pecuniariam ſuam ſententiam reuocare poſsit, vt.d.§.vltro, in fine.

A ⁋ Fugere cœpit.)
1 † Iſte Andreas Irus videtur audiri debere ad probandas ſuas defenſiones antequã procedatur ad vlteriora, cum de facili hoc fieri poſsit, cum hic agatur de damno irreparabili, ſecumdum ea, quæ nota. in lege ſecunda ff.de appellatio.recipien.articulo viceſimo, affert illud ſtatuti regij nouiſsimi, articulo centeſimo quinquageſimo. † Vbi 2
igitur crimen non eſt probatum plene, vel ſemiplene per informationes, neque per cõfeſsionem, adeò quòd æquum ſit reum iuſtificari per ſuas defenſiones, ad hoc debet admitti: quia defenſio eſt de iure diuino, & naturali, & humano permiſſa; & debet iudex concedere dari copiam titulorum, & reſponſionis reo, vt capitulo qualiter & quãdo, le ſecundo §. debet, extra de accuſatoribus, & lege is apud quem, cum ibi nota.C.de ædendo.

⁋ Edi.) † Ideo B
eduntur fiſco, vt 3
ſi rei profiteantur ſcelus ex confeſsionibus, idem fiſcus ius ſumere poſsit ſine repetitione, & confrontatione teſtium. Nã ſufficit alte-

ſola reorum confeſsione pro batum iri compererint, ac cuſatoribus eadem illa acta exhibebunt, ut uideant, an ex his ius ſibi reddi uelint. Quare ſi uterque publicus, & priuatus perſecutor in confeſsione reorum ſtatum cauſæ, ac litis ſummam ponet, petitionē ſuā ſeorſum libello proferēt, præſtitutoq́; die rei per extenuationē reſpondebunt. Cōtra uero ubi rei crimen inficiātur, uel accuſatores ex confeſſis ius ſibi metiendum nolint rei extra ordinē peraguntur, reuocantur indices, & cū reis cōmittuntur ſequenti forma.

Teſtium uocatio, ſiue recolamentum.

Die xviij. menſis Ianuarij anno domini M D XL.

A me Ioāne Vlpiano domini præpoſiti Pariſiēſis uicario in conclaue conſilij forenſis reuocatus A comparuit

alterum de duobus, aut uoce propria
vitium, ſceluſq́ reos confiteri, aut te-
ſtibus ſuperari. l. qui ſententiam. C. de
4 pœn. † Ideo ſi uoce propria quis metu
probationum profitetur crimen, hr
pro conuicto, vt
c. ſi quis presby.
in gl. in verb. cō-
feſsi. xxiiij. diſti.
tunc etiā debent
edi confeſsiones
conquerentibus
cauſa dandi libel
lum. ſ. concluſio
nes in obnoxios,
5 † quia in cauſa cri
minali, q̄ eſt ma
gni ponderis, uel
præiudicij, debet
dari libellus ī ſcri
ptis ut. l. ſi filius,
& ibi Bart. ff. de
iud. & l. ſi iudex
ff. de uar. & extra
ordi. cogni. & in
ſtitu. de obli. quæ
ex quaſi delicto.
6 in princi. † Et ſic
quilibet dabit li-
bellum ad ſuos fi
nes. ſ. fiſcus ad fi
nē publici intereſ
ſe, ut. l. omnes,
de delato. libro
decimo. C. & l.
fina. C. de iniur.
7 † & delatores ad
finem priuatum,
vt. l. licitatio §.
quod illicitē. ff.
de publi. & ve-
cti. & § pœna, in
fin. inſtituta. de
iniur. & l. prima
§. ſpectat. ff. eo-

dem. † Si verò rei inueniātur mi- 8
nus profeſsi, conquerentes vel fi-
ſcus pñt poſtulare teſtium confronta-
tionē reis faciendā, cum p̄mum nō ui-
deat eis ſufficere. Quadrat ſtatutum
nouiſsi. dñi nři re
gis Franciſci ar-
tic. cxlvij. † Et ad 9
id facit. l. oēs, de
delato. lib. x. C.
vbi cauetur id qđ
in caſum cecidit
ex delicto, & legi
bus, & recto iu-
ris ordine fiſci ad
uocatis agētibus
vindicari debet,
pœna contrafaciē
ti imminente &
ſtatu. art. cxlviij.
† Nam defenſo- 10
res uti debent ex-
tenuatione ad mi
nuendā cām cap.
nullus. iij. qō. iiij.
ad ſupra dicta
Quadrat ſtatu-
tum art. cxlix. &
art. cli.
Reuocatus.) A
† Pñt teſtes repeti 1
parte abſente, &
non uocata, p iu-
dicē ordinarium,
quādo fuerunt p
alium auditi, &
examinati nec po
terit opponi, q̄ iā
teſtimonium ſuū
dederint, vt. l. fi.
quæ non reperi-
tur alibi ſm Pau.
de ca. C. de teſt. b.
iuncta gloſ. ibi in
uerbo iterū. Et de-

nuo iurabunt ,vt ibidem. & ideo hoc
obſeruatᷓ de cõſuetudine , vt ex integro
2 audiantur teſtes, †quia non omnes ex
fide bona elogia cõſcribere cõpertum
3 eſt.l.diuus.ff.de cuſto.reo. †In crimi-
nalibus verò, in
quibus maius eſt
ẽ periculũ,et poe-
na i ſupplicio cõ
ſiſtit ſupra relega-
tionem omnibus
modis teſtes apud
iudices ꝑpręſentẽ
tur , & quæ ſunt
eis cognita edoce
re debẽt , vbi &
tormẽtorũ forſan
erit opus,et omni
bus alijs obſerua-
tionibus, vt ſcili
cet expectent quã
diu teſtimõiũ red-
dant ſumptibus
producẽtis, vt in
auct. de teſt §.&
quoniam, iuncta
glo.in verbo ob-
ſeruationibꝰ col.
vij.l. & qm̃ &,
auc.apud eloquẽ
tiſsimum .C. de
4 fid.inſtru. †nec al
teri põt iudici re
petitio delegari .
Nã cauſæ meri,
vel mixti imperij
non poſſunt dele
gari, vt.l.j.ff.de offic. eius cui man-
5 dat.eſt iuriſd. †Quod tamẽ verum eſt,
niſi ex iuſta cauſa, vt putà ſi teſtes ſint
alterius territorij,uel niſi iudex eſſet im
peditus iuſto impedimẽto infirmitatis,
vel abſentiæ, vel alia iuſtiſsima cauſa,
quia tunc poſſet demandari alteri iudi
ci teſtium examinatio , & valeret ſecũ
dum Angel.de malefic.in verbo qui
iudex.ſtatuit terminum,nu.23. alleg.
Cyn.& Bal.in.d.auc. apud eloquen
tiſsimum.C.de fide inſtru. †vbi etiam 6
ſit eſtis abeſt, videtᷓ ꝙ iudex ad eum mit
tere debet aliquẽ
de ſuis miniſtris
ad recipiẽdũ iura-
mẽtũ teſtis , & de-
poſitionẽ. Nã re-
uocari teſtẽ teſtifi-
candi cauſa onerò
ſum eſſet , quippe
ſæpe cum magna
captione à rebꝰ no
ſtris reuocamur ,
et eſt iniquũ, dãno
ſum cuique eſſe of
ficiũ.l. ſed ſi quis
ex ſignatoribꝰ .ff.
quẽadmo.teſta.a-
per.&.C.de epiſ-
copis , & cleric.
auc.ſed iudex.
† vel poteſt iudex 7
cõmittere examẽ te
ſtis iudici illius ter
ræ.vt glo.in.d.l.
ſed ſi qs ex ſignato
ribꝰ,i uerbo, ſua,
& in auc.de teſtib.
§.& quoniã, coll.
vj. †Et hoc i ciuili 8
bus, i criminalibꝰ
autẽ ſecus , qa i cri
minali cauſa teſtes
omnibus modis
apud iudicẽ repræſentandi ſunt , vbi
forſan & tormentorũ opꝰ erit, & alijs
obſeruatio . vt.d §. & qm̃, in fi.&.d.
auc.apud eloquentiſsimum .C.de fide
instru. †hoc intellige , quando con- 9
frõtationibus , ſine commiſsionibus
teſtium eſt opus , ſecus verò , quo
ad ſimplex examen teſtium ,quod alte

Appelles Cous pictor in ui-
co ſancti Honorati pingens,
primus teſtis in elogio, inſtá-
tibus dictis cõquerentibus cõ
ceptò cõtra dictos reos carce
re incluſos, examinatus, qui iu
ramento, in talibus requiſi-
to & aſſueto, præſtito , teſti-
monium quod in illo elogio
dixerat attentè auditum & ac
curatè intellectum , quemad-
modum affirmabat, ita auxit,
ut diceret audiſſe dictũ defun
ctum magiſtrum Chryſoſto-
mum Craſſum, dũ uapularet,
clamantem , ac uociferan-
tem , domine Milo quid un-
quam in te commiſi , quid fe-
ci, aut cõmerui, quid me cædis
uel concutis ? Percuſſores ue-

rò non nouit, quorum blaſ-
phemias in deum Opti. max.
ſæpius iteratas tunc audiuit.
Cætera conueniunt, nihilque
uel addidit, uel detraxit ſu-
perioribus.

LVcius Licinius tonſor
Pariſiijs í uia ſancti Ho
norati tōſtrinam, incolēs ſub
interſignio elementorum, in
dicto elogio teſtificatus ſecū
loco, uocatus adfuit in illo cō
ſilij conclaue: Cui poſt ſacra
mētū legitimū, & tactis ſacro
ſanctis Dei euāgelijs ſolēne,
recitatū ē teſtimoniū, ex quo

ri iudici poteſt committi ſecundum
dicta Angel. de malefic. prællegata.
10 †Et aduertendū eſt, ꝙ vbi teſtis fuit pri
mò examinatus, & in repetitōe detra-
hit à ſua prima depoſitiōe, vel variè lo
quitur, primo di
cto teſtis creden-
dum eſt, & nō ſe-
cundo in contra-
riū prolato, ut. c.
per tuas, extra de
proba. ibi minus
indignū eſt, vt qđ
ſua quisq; voce
dilucidè ꝓteſtat*
eſt, id in eundem
caſum proprio
valeat teſtimonio
infirmare, &. l. ge
neraliter. C. de nō
numerata pecun.
& gl. in. d. c. per
tuas, in verbo in
11 firmare. † Et ideo
teſtis, qui falsò,
vel uariè teſtimo-
niū dicit, vel vtri
q; parti prodide-
rit, à iudice com
petenter punitur,
vt. iiij. q. iij. c. ſi
teſtes. §. qui falſo.
12 † Dic ꝙ cauſæ meri imperij vbi extra-
ordinariè proceditur quantum ad co-
gnitionem cauſæ, ſcilicet quo ad inter
rogatoria, pñt legato cōmitti, ñ autē
q̄tū ad deciſio. cãꝫ, vt tex. for. in. l. ſo
let. ff. de offi. proconſ. et leg. vbi dicit
tex. Solet etiam cuſtodiarum cognitio
nem mandare legatis. ſ. ut p̄auditas cu
ſtodias ad ſe remittāt innocentem ipſe
liberet. Sed hoc genus mandati extra-
13 ordinarium eſt. † Nec enim poteſt
quis gladij poteſtatem ſibi datam vel
cuiuſpiam alterius correctionis ad a-
lium transferre. Nec liberandi igitur
reos ius habet cum accuſari apud eum
non poſsūt, vt. l. diuus. ff. de cuſt. &
exhib. reorum. † Ideo vbi teſtes fuerūt 14
primò examinati in informationibus
per irenarchā, aut
graffarium, ut ſu
pra in tex. poſt in-
terrogatorium reo
rum per iudicem
factum, niſi rei fa-
teantur delictum,
debēt iterum dicti
teſtes à iudice audi
ri, & repeti ſiue re
coli abſente reo ac
cuſato vt. l. diuus
la. ij. ff. de cuſt. &
exhi. reo. † Nā iu 15
dex non habet ſta-
re his, quæ ꝑ aliū,
quàm per ſe facta
ſunt, vt in auc. de
ſanctiſsi. epiſ. §. ſi
verò crimen, col.
nona. † Exigitq; 16
iudex de nouo à te
ſtibus iuſiurandū,
dataq; eſt iudici li-
centia recipiendi
iuramenta teſtium
in abſentia partis
delatæ, ſiue accuſatæ, quo ad in-
ſtructionem proceſſus ſecundū Bal-
dum in dicta lege ſi quando. C. de
teſtibus, allega. in argumen leg. he-
rennius in principio. ff. de euictio-
nibus. † ſine quo iurāmento fi- 17
des teſtibus adhiberi non poſſet leg.
iuriſiurandi. C. de teſtibus. † Et poſt 18
præſtitum iuramentum iudex ha-
bens præ manibus informationes le-
git, ſiue recolit, aut repetit depo-
ſitionem cuiuslibet teſtis in eius
præſentia ſeparatim ab alijs, &

in ſecreto, ne unius depoſitio per aliã
fabricetur, vt per Danielem indu-
ctum eſt, vt cap. nos. §. item Daniel, ij.
q. vij. & Daniel. xiij. c. & Spe. in tit.
de teſte. § nunc tractandum, in princ.
& ſupra dixi in §. querimonia in ver-
bis finalibus, in gloſ. verbo ſepara-
tim. Idem ex conſtitutione nouiſsima
19 art. cliij. † Et ſi dicti teſtes i ſua repetitio
ne aut recolaméto, aliquid addant, vel
detrahant à prima depoſitione releuãt
aut agrauant reos accuſatos, vt capi.
per tuas, & ibi Abb. extra de teſtib.
20 † Nam poſſunt corrigere dicta, & de
poſitiones ſuas à prima depoſitione
ante publicationem, & confrõtatio-
nem, nec habent docere de errore, vt
Abb. in capitu. præterea, extra de te-
21 ſtib. cogend. † vel antequam teſtes lo-
cuti fuerint cum parte producente ſm
Innoc. in. c. cum dilecti, extra de ac-
22 cuſat. † Et eadem die qua depoſuerunt
poſſunt ſe corrigere priuſquam fue-
rint locuti cum altera parte, ſecus au-
tem ex interuallo, vt auc. at qui ſe-
mel, in gloſ. in uerb. porductionem.
C. de de prob. & cap. præterea ſi teſtes
§. fi. extra de teſtib. cogend. vbi caue-
tur, quorum teſtimonia ſi quandoque
non ſtudioſè, ſed in proferendo erraue-
rint, & ſe incontinenti correxerint, re-
probari non debent. † Secus autem
23 erit, ſi correctioni ſuæ interpoſuerint
interuallum, & gloſ. ibidem in verbo,
incontinenti, dicit quòd in eadem in-
ſtãtia iudicij, antequam loquatur teſtis
partibus, vel antequam recedat à præ-
ſentia iudicis, poteſt corrigere dictum
ſuum: quia poſtea ſubornatus præſu-
mitur, & quòd hoc poſſet intelligi ha-
bito reſpectu ad qualitatem perſonæ,
vt ſic poſsit corrigere, vel addere, etiã
ex interuallo. † Qualiter autem intel-
24 ligatur incontinenti dicta gloſa all. le-
ge continuus actus. ff. de verbo. ob-
li. & ff. de adul. le. quod ait lex. §. vlt.
in. fine. & extra de elect. capi. quia pro
pter. † Iudex tamen circa dictum teſtis 25
debet diligenter attendere modum, &
cauſam correctionis, vt. d. capi. cum
dilecti, & d. cap. præterea. † Nam ni- 26
ſi iudex cognoſcat teſtem probabiliter
ſe poſſe corrigere, teſtis incidit in ſuſpi
cionem, & vacillationem, vt lege in
teſtibus. ff. de teſti. † Et tunc teſtis effi- 27
citur de foro iudicis, coram quo teſti-
ficatur: quia vbi inuenitur periurus te-
ſtis in officijs teſtificationis, non ha-
bet aliquod priuilegium, nec immuni-
tatem propter quam poſsit euitare pœ
nam pro motu iudicis inponendam,
vt lege nullum. C. de teſti. † aut quin 28
torqueatur, vt. d. auc. apud eloquen-
tiſsimum. C. de fide inſtrumentorum.
† Nam in libero etiam homine in teſti 29
monio vacillante quæſtionem haberi
oportet, ut. l. ex libero. ff. d. q. † vel cũ 30
facto iterfuiſſe dr̃ ꝙ aliàs iterfuiſſe diffi-
tet, vt lege vnius. ff. eod. † Graffarius 31
autem debet omnia conſcribere, vt. c.
quoniam contra falſam, extra de
prob. † Etiam ſcribere qualitatem va- 32
cillationis, vt quia teſtis trepidauit,
vel mutauit colorem in facie. † Om- 33
nia iſta ſunt ſigna quaſi falſi teſtimonij,
vt Inno. in. d. c. quoniã cõtra falſam,
& Bal. in. l. presbyteri. C. de epiſc. &
cleri. † et aliter hoc relinquitur arbitrio 34
iudicis inquirendum, vt. ff. de quæſt.
l. de minore. §. tormenta. † Plura autem 35
indicia non requiruntur ad hoc, ut te-
ſtis torqueatur, dum modo ſubſit iu-
ſta cauſa, ſcilicet ꝙ ſit uilis perſona.
Bal. in. l. milites. C. de. q. alle. l. inter-
rogari, eodẽ, † uel ꝙ teſtis vacillet, vt 36
Dy. in. c. ſine culpa de reg. iur. in. vi.
† Vel ꝙ teſtis p̃ſumatur ſcire veritatẽ, 37
quã tacet, vt. ff. de adul. l. ſi poſtulaue
rit § pe. l. fi. C. ad. l. cor. de ſica. † Non 38
aũt uenit teſtis aliàs torquẽdus cõuin-
cendi

detraxit,quòd non recordaretur,[A] an Dauus in teſtatione nominatus, reſtiterit inſultātibus reis gladiū uibrans licet eductū uiderit. In reliquis ſibi conuenit.

Claudius Cornelius in foro pariſienſi procurator in quadriuio Guillorio habitans tertius elogij teſtis die ei præſcripta in iudicium uenit, ac illic lectorum, quæ īquiſitori paulò antè dixerat nihli īmutauit,perſtititq́; ī ſua ſententia cōſtans, & iuratus.

Dauid Damas clericus,ſiue Amanuēſis ſupioris Cornelij quartus teſtis in elogio eadē ratiōe,qua alij teſtes ī iure ſtās,eadē fuit cōſtātia in teſtimonio à me perlecto diligenter,et ab eo exactius ītellecto deierans, utique ueris conſtare.

Reuocati teſtes deinde cōmittuntur cum reis eo modo.

Teſtium cum reis commiſsio,ſiue cōfrōtatio. Die xix. Ianuarij anno domini MDXL.

cendi mendacij, aut veritatis gratia, niſi cū facto iteruenisse dicitur vt.d.l.vnius.ff.
39 de quæſtio.† ꝙ ſi teſtis torqueatur, ſtatur vltimo ei⁹ dicto cum tormētis habito, vt Bar.i.l.eos qui. ff. de falſ. ratio
40 ſuadet, † quia quę tormentis, et igne fatigatus dicit,aut fatet̄ reus, veritas ipſa dici videt̄,ſi perſeueret, etiā ſi teſtis in aliū torqueatur, vt teſtis. vt glo.i. l. edictum. ff.
41 de quæſtio† Sed quæro,qd ſi teſtis dicat aliter dictū quàm ſcriptum, cui magis ſit credendū an graffario,ā teſti? Dic ꝙ vnus ex teſtibus neceſſarijs aſcriptis inſtrumēto contradicēs facit inſtrumentū vacillare. vt.l.j.§ fi.ff. quēad.teſta.aper.
42 † Vnus ergo teſtis. auditur, vt ca.iij.cū gl.in ✠. clerici, extra de
43 procur.† & vox vni⁹ indicit ſuſpicionē,vt.l.Theopōpus.ff.de dot. prælegat. niſi ſint alij teſtes ſufficientes,vt glo.in.d.l. i.§ fi. ff. quēadmodū teſt. aper. † 44
Scripturæ ergo veritas, ſi res popoſcerit p ipſum debet probari auctorē,ſcilicet tabellionē.l.ſi quis decurio .C. d leg.cor. de falſ. † Aliàs cū tabellio ſit iurat⁹, 45
cū eius ſcriptura īuenitur in actis publicis circa iudicia licet nō habeat teſtiū ſubſcriptionē credit̄ ei, vt.C. de fide inſtru. auct. ad hæc.& gl. i. c. quoniā cōtra falsā extra de probat.
† & hodiè de conſuetudine ad abūdātiorem cautelā iudices ſolēt imò tenent̄ acta, et proceſſus criminales ſigni ſui,aut chirographi munimine cōprobare vnà cum ſcriba, aut graffario. 46

[A] Nō r̄cordaret̄.) † . Teſtis ī ſua repetitione dicens non recordari, nō propter hoc vitiat ei⁹ primā depoſitionē,imò valet, q͞a nihil detrahit, vt l. cum precibus.C. de prob. & Bart. in.l.in exercēdis,

C.de fide inſtru.& glo.in.l.j.in.fi.C.
quẽad.teſta.aper.
A ꝟ Vicario.) †Caueat iudex, ne ſua cul
1 pa vel negligentia pars aliq̃ dãnũ icur/
rat in defectu formæ nõ examinando,
vel confrõtando
teſtes ſepatim, vt
ſuprà dictũ eſt qa
vbi obmittitur or
do iudiciarius, &
ſubſtantialis, vel
præpoſteratur, sẽ
tentia inde ſe/
quens eſſet ipſo
iure nulla.l. pro/
latam.C. de ſent.
et iterloc. omniũ
2 iudic. † Et ideo
iudex male exami
nãs teſtes, vel præ
poſterãdo ordinẽ
iudiciarium re/
ſarcire teneretur
damnum parti læ
ſæ, vt extra de ſen
ten.exco.ca.ſa/
cro.&.C.de te/
ſtib.l.ſi quando, in.fi.&.C. de iudic.
3 l. ſancimus, in.fi.†ita ꝙ iudex negli/
gẽs iuſtitiam facere, litem ſuam facit,
4 vt xxiij.q.ij.c.dominus noſter.† vel
ſi per iniuriam iudicis lata eſt ſentẽtia,
vt ext.de empt.& vend.c.vlti.&.C.
de euict.l.emptor fundi, & ſupra me/
mini, huic aſtipulatur noua cõſtitutio
domini noſtri regis Franciſci art.141.
142.143.144.
B ꝟ Cõmiſſus eſt.) † Repetitis teſtibus ſi
5 conſtet iudici eos grauare criminoſos
inquiſitos, tunc viciſsim mandantur
teſtes, & reis etiã ſegregatim, & p̃ſenita
liter exhibiditis cõfrõtãtur ad recogno
ſcendũ, vt i.l.iij §.ſi quis noxali.ff.ad
6 exhib. † Nec antea debẽt rei relaxari à
carcerib9 timorẽ ſubornatiõis teſtiũ, vel

COram me Ioãne Vlpiano domini præpoſiti Pariſini uicario[A] in loco ubi rei ĩ uinculis ĩterrogãtur, Iacchus Ebrio nobilis Girardi Milonis famulus commiſſus eſt[B] cũ Apelle Coo primo teſte ĩ elogio, aduerſus eum Girardum cæterosq́; maleficij reos, cõfeſto, & à me delato iureiurando rogatus, utrũ teſtẽ cognoſceret, haberetq́; quod ĩ eũ diceret, incuſaretq́; [C] ĩteſtabilẽ.

fugę accuſatorũ, ſi fortè publicacionẽ
inquiſitionis haberet. vt no. Ioã. And.
ad Specul. in titul. de teſte.§.nũc tracte/
mus, in fi.† ideo i uinculis cauſã dice/ 7
re debẽt, vt.l.lege cornel.§ prǫterea.ff.
de ſenatuſ.ſilleia.
maximẽ vbi venit
imponẽda pœna
corporalis ex ſce
lere vel ſuprà rele
gationem † quia 8
hãc carceris pœnã
ante ſuppliciũ ſu/
ſtinere debent.l.
diuus, la.j.ff. de
cuſto.& exhib.
reo. huic aſtipula
tur regia conſtitu
tio nouiſsima
art.152.& arti.ſe
quenti.cliij.† Et 9
eĩs fit lectio, ſiue
publicatio atteſta
tionum, prout in
textu hic.
ꝟ Incuſaretq́.) C
† Saluum debet 10
eſſe ius opponendi in perſonas et dicta
teſtiũ, vt.l.fi. quæ eſt ſingularis.C.de
proba.† ita ꝙ ſi reus inquiſitus in pſo/ 11
nã teſtis excipe uelit, debet ſi q̃s opinet
añdicta teſtificata exceptiones, et obie/
ctiones dicere, & iuramẽto firmare,
quòd ad has ꝓponẽdas ex malitia non
ꝓcedit, vt.c.præſentiũ, extra de teſti.et
c.dudũ, ext.de electio.&.c.ij.i.fi.ext.
de iura cal.in.vj.& ad hoc i idiuiduo
cõſtitutio nouiſsima.arti.155 † Tamẽ ſi 12
vellet reus exceptiões obijcere poſt au/
dita teſtificata, & illas ꝓbare p iſtrumẽ
ta, aut acta iudicaria, ad id admitti, p̃t
ſi ꝓbatę ꝓdeſsẽt, qa vtraq; pars p̃t de iu
re iſtrumẽta, ẽt poſt publicationẽ atteſta
tionũ vſq; ad diffinitiuæ ſententiæ cal
culum exhibere, antequam ſit in cauſa

Dixit dictũ teſtẽ agnoſcere hoĩem ſiquidẽ fidei labefactæ, & ĩ alio iudicio, uti à pluribus accepat, periurij notatũ :
D ad hæc ſodalem, affinem.

concluſum, vt. c. cum dilectus extra
13 de fi. inſt. † Et licet poſt publicationem
teſtium ſuorum, aut aduerſarij non liceat ꝓducere alios teſtes timore ſubornationis, etiam ex diuina iuſsione, ſiue
reſcripto, vt auc. at qui ſemel. C. de prob. ſaltem ſuꝑ ijſdem articulis, & eadem in inſtãtia. vt ibidem iuncta glo. & l. officiũ. ff. de rei vendic.
14 † Et ꝙ noĩe inſtrumentoꝝ contineã tur teſtes, vt extra de teſtibus. cog. c. peruenit, & . ff. de fide inſtru. l. j. tñ non eſt ita in inſtrumẽtis. ſicut in teſtibus, quia in inſtrumentis non timetur ſubornatio, ſicut in te
15 ſtibus, † quia ex multis cauſis facilius deprehendit̃ falſitas inſtrumentorũ, ꝙ̃ teſtium, vt extra de fide inſtru. c. inter dilectos, & extra de proba. cap. licet, & glo. in. d. auc. at qui ſemel, in verbo productione. in fi. vbi dicit, ꝙ ſic ſe habet conſuetudo, & de facto ita. ob
16 ſeruatur conſuetudine Franciæ. † Super nouo autem articulo poſsũt teſtes induci, vt. c fraternitatum, extra de
17 teſtib. † Sed quæro teſtes examinati ꝑ tabellionem, priusq̃ per iudicẽ ſint reis publicati ab hac luce ſubſtracti ſunt, an fides eorum depoſitioni ſit adhibenda? Dic ꝙ ſic, imò neceſsitas imponitur reo, fide ſcripturæ approbata, in qua depoſitiones teſtium referuntur, eas quaſi factas in iudicio accipere. Nam in morientium perſonas depoſitiones eorum non ſunt reſpuendæ, ſaluo tamen iure legitimo reis opponendi contra perſonas, & dicta teſtium, vt. l. fi. C. de teſtibus. quæ eſt ſingularis, nec reperitur alibi ſecundum. Paul. ibidem. Accedit conſtitutio nouiſſima art. 165. † Et ſic, quòd de 18
bet fieri publicatio depoſitionum teſtium mortuorum ipſis reis, cum poſsint opponere in, & aduerſus eorum dicta per d. l. fi. c. præſentata, eo titu. de teſti. † Quæro ad 19
huc quomodo poſt mortem teſtium poſſunt eis obijci crimina, & opponi aduerſus eorum perſonas cũ morte extinguantur crimina? Rñ. ꝙ iſta cauſa non eſt cũ teſte mortuo, ſed cum parte, vt. ff. de. infa. l. lucius, et † ſic nota, ꝙ exci 20
piendo poſt mortẽ criminoſi poteſt q̃ri d̃ crine ñ ad effectũ punitionis, ſed ad fidem rei teſtificatæ, ſecundum Bal. in. d. l. fi. C. de teſtib. iſta igitur depoſitio teſtis eſt prima ꝓbatio per teſtes, † & eſt triplex, prima dicitur mi 21
nor, vt hic, quæ rem perfectè nõ demoſtrat, ſed indiget ſuppleri, vt quando quis ſemiplenè probauit, per vnum teſtẽ, & in ſubſidiũ ꝓbationis iuꝛm deferrĩ huic, aut illi, ſm cauſæ quantitatẽ & perſonarũ cõditionẽ, et talis ꝓbatio interdũ cõcludit in ciuili, vt. l. i bonefidei. C. de reb. credit. ĩ graui autẽ crimine illa ꝓbatio nõ cõcludit. ſed vbi eſſet caſus torturæ ꝑueniret ad torturã, vt. l. marit⁹. ff. de queſ. & . l. cũ ꝓbatio. ff. de teſti. & gl. in. l. iij. C. ad leg. iul. maieſt. & . c. fi. extra de iureiur. de ſa, et tertia ꝓbatione dicetur infra in ſuo ordi.
¶ Periurij notatũ.) Quilibet re⁹ poteſt D
obijcere ĩ ꝑſonã cuiuſlibet teſtis. ſi ꝓbare valeat, ꝙ ẽ ꝑiurus, conſpirator, cor 22
rupt⁹, redẽpt⁹ teſtis, vel ſer. vt gl i. d. c. ꝓſentiũ, in ver. ĩ ꝑſonas, extra de teſtib. Poteſt etiam obijcere, ꝙ eſt inimicus, q

venit repellendus etiam ſi offenſa igno
ranter ſit facta, vt Bar. in. l. i. nu. v. ff.
de his, quib. vt indig. &. d. gloſ. ſupra
alleg. Alias etiam obiectiones obijcere
poteſt, quæ cauentur. iiij. q. ij. &. iij. c.
24 ſi teſtes, †quia in
criminalibus te-
ſtes debēt eſſe om-
ni exceptione re-
probatoria maio
rēs, ut. l. fina. C.
25 de proba. †Idcir
co vbi opinio te
ſtis inuenitur gra
uata, ad teſtimo-
nium admitti nō
debet in cauſa cri
minali, cum ſine
omni infamia de-
beat eſſe teſtis, vt
extra de excep. c.
denique, &. ij. q.
vij. c. teſtes, &. c.
teſtimonium, ex-
tra de teſtib. et ibi
26 gloſ. not. † & ſi
exceptio, q̄ obijci
tur, admittatur,
probatio obiecto
rum criminū ex-
hibenda eſt, ante-
quam cauſa per
ſententiam termi-
netur infra termi
num competentē
à iudice ſtatuen-
dum, vt gl. in. d.
c. i. extra de exce. & extra de ꝓba. c. li
cet, & de offi. deleg. c. prudentiam. §.
ſexta, iuxta ſtatutum nouiſsimum art.
27 clj. † Iure tamen ciuili quis non repel
litur à teſtimonio ab obiecto criminis,
niſi de eo condemnatus fuerit, & infa-
mis effectus, vt glo. in. d. c. j. extra
de exception. & . l. athletas. §. calum-

& amicum defuncti Craſsi, atque hæredem, deniq; eiuſmodi, ut illius teſtatio pondus minimè habeat.

Contra rogatus ac iuratus Apelles, num cognoſceret dictum reum Ebrionem, uerūq; is loqueretur?

Dixit de facie tantum ſibi notū: unum ex illis aduerſus quos hiſce diebus teſtatus fuerit imberbem, bipertitis caligis, & bicoloribus: ſed ab eo nullum ex defunctis, quantum uidit, percuſſum. Cæterum quod ad periurium attinet commentitiū & fictū: uirum ſe probum, omnibus ꝓbis probatū, nec unquā ulla labe, etiā minima denigratū.

niator & §. fi. ff. de his qui not. infa.
&. l. furt. eodē. †. Qui igit infamis, eſt 28
non refert teſtimonium, vt. l. iij. §. lege,
ibi, alij verò propter notam, et infamiā
vitæ ſuæ admittendi non ſunt ad teſti-
monij fidem. ff.
de teſtib. †eadem 29
ratione aliqua pu
blica officia exer-
cere non poteſt,
verum à dignita-
tibus cōſtat eum
eſſe remotum, ut
l. ij. de dignit. lib.
xij. C. ubi cauetur
neque famoſis, et
notatis, & quos
ſcelus vitæ aut
turpitudo inqui-
nat, & quos infa
mia ab honeſtorū
cœtu ſegregat, di
gnitatis portæ pa
tebūt. &. l. ij. §. mi
les, iuncta gl. ff. d
his q no. infami.
†nec participant 30
infames circa di-
gnitates cū hoīni
bus integrę famę,
vt gl. in. d. l. ij. de
dig. &. l. neqs de
decu. li. x. C. †ue 31
rum à ꝓprio iure
ſoluunt. d. l. ij. §.
ignominię cā. ff.
de his, q no. infa.
ad quā rubricā cōtra hos, q notā. infa.
recurre, ut nō poſsint ferre teſtimoniū 32
†quēadmodum hi, q publico iudicio
dānati ſunt ut. l. teſtiū fides. §. lex iul. ff.
de teſti. ibi, quiq; iudicio publico dāna
tus erit. † Pro ſimplici tn̄ iniuria dāna 33
tus infamis nō efficit, ut. c. cū te, extra
de ſen. & re iud. † multa ēt dānū famæ 34

non irrogat, vt.l.i.C.de mõ mulctan.
35 †non ſunt.n.infames, qui extraordi/
nariè condemnantur, vt glo.fi.in.d.l.
36 j.C.de mõ mulct.† Sic p modico non
datur actio iniuriarum, ſicut nec actio de
dolo, ut.ff.de dol.l.ſi oleũ, & l.ſeq.
vbi cauet: qp uſque ad duos aureos in/
cluſiuè non datur actio de dolo, habi/
37 ta rõne, † qp ſeptuaginta duo aurei va/
leant librã auri, vt.C.de ſuſcept. & ar/
38 car.l.quotienscunque, dãnatus nihilo
minus pro minimo furto infamat, † qa
furtum nõ ſolum in maioribus, ſed et
in minoribus iudicat, non.n. qd furto
ablatum eſt, ſed mens furentis attendit.
& quãtumcunqz quis abſtulerit, furti
crimen cõmittit, vt.l.furti.ff.de his, q
no.infa.&.§.gallinarum, inſti.de rerum di/
39 uiſ.&.c.ult.xiiij.q.vi.† Si ideo furti,
vel alijs famoſis actionibus quis con.
demnatus prouocauerit pendente iudi
cio nondum inter famoſos habetur. Si
aũt omnia tpa puocationis lapſa ſint,
retro infamis eſt.d.l.furti.ff.de his qui
40 not.infa.† Nec pp exceptionem vel re
probationem, q̃ obijcitur in pſonas te
ſtium in iudicio minus cenſent idonei,
nec eorum differt teſtimonium niſi ſecu
ta ſit condemnatio, uel pro reo oppo
nente ſit de iure præſumptio, uel talis
apta probatio quæ teſtimonium etiã
latum prorſus eneruaret, ut auc.ſi te/
41 ſtis, &.l.ſi teſtis.C.de teſti.† Quia tũc
poſt aperturã teſtium reus poſſet indu/
cere teſtes ad reprobationem aliorum
vt dicta auctenti.ſi teſtis, & ibi Bald.
42 † Dum modo reus nominet teſtes re/
probatorios pbatoriorum, ut capitu/
lo cum contra, ibi, teſtes debeas com/
pellere nominatos, extra de teſtib. co/
gend.& capitulo ſuper his eodem, ibi
cogatis teſtes, qui nominati fuerint
43 perhibere teſtimonium veritati. † In
abſentia tamen teſtium reprobatorum
nominare debet timore ſubornationis,

ne dicto alterius alij teſtes ſubornetur,
vt Bal.l.athletas.§.calumniator.ff.de
his, qui not.infam.ſupra dixi in uerbo
querimonia, in fi.† Si verò de crimini 44
bus ad ſolam exceptionem obiectis te/
ſtes conuicti fuerint, ſiue confeſſi, pœ/
na ordinaria multari non debent, cum
accuſatio in ipſos ſecundum iuris or/
dinem non procedat. Sufficit.n.ſi à p/
hibendo teſtimonio repellautur, præſer
tim vbi crimen, quod eis obijcit, cau/
ſam de qua agitur, contingere non vi/
detur, ut.d.c.i.extra de exce.† Et quan 45
tumcunque teſtis confiteat crimen, qd
ei obijcitur, vel ſi confiteatur ſe eſſe ho
micidã, iudex non poteſt eum punire
ex ſua confeſſione, quia nõ eſt facta in
iudicio. Nam nõ agebatur ad hoc. Et
pro hoc eſt glo.ordina.iij.q.vi.c.hoc
quippe.† Nec ob hoc, qp crimen obij 46
citur in modum exceptionis, vt quis
ab accuſando, vel teſtificando repella
tur, excipiens ſe inſcribit, ut.c.licet, ex
tra de ſymo.† Et licet excipiens probet 47
exceptionem, non tamen is, cui obijci/
tur, punitur, nec ob hoc eſt infamis,
ſed tantum à teſtimonio, vel accuſatio
ne repellitur, ut.ff.de his qui not.infa.
l.lucius, & extra de ordin.cogni.c.cũ
dilectus.§.fi.& extra de teſtib.capit.ſu
per eo, & dicto capitu.primo extra de
exceptio. † Similiter vbi de crimine 48
excipitur contra accuſatorem hoc pce
dit, ſine inſcriptione libelli, vel pœna,
vt.ij.q.vij.cap.iudicet† hinc eſt, ſi uir 49
accuſet uxorem de adulterio, repellitur
ſi vxor excipiat contra eum, quòd
ipſe idem crimen commiſerit, exce/
ptione probata, vt trigeſima ſecunda.
qõ.vi.capitulo nihil iniquius, & p to/
tũ.ff.de adul.l.ſi vxor.§.iudex† qa pa/ 50
ria delicta mutua cõpẽſatione tollunt,
vt extra de adult.c.penulti, & fina.&
ff.ſoluto matrimonio.l.viro. † Et 51
idem ſi excipiat de lenoncinio, vt.C.

de adult.l.caſtitati,&.l.quoniam Alexandrum.hodiè autem corrigit̃ per ius auct̃é.vt in auct.vt nulli iudic.§ adulteram,col.viij.et extra de eo,q. cogno.
52 conſang.vxor.cap.diſcretionẽ.† Quęro autem quare nõ procedituer ad pœnã,quãdo accuſatori, vel teſti crimen in modum exceptionis obijcitur,& non probatur? reſpõ. ideo parcitur accuſatori excipienti, quia licitum eſt, quocunque modo ſanguinem ſuum redimere, vt.ff. de bonis eorum, qui
53 mort.ſibi conſci.l.j.† ſicut parcitur illi,qui voluit ſe vlciſci prouocatus,vt.ff. de bonis libert.l. quod cum maior. &.ij.q.iij.§.notandum, in princ. & cap. ſi quis iratus, eodẽ, &.ff.ad leg.iulia.de adulter.leg. ſi adulterium
54 §.imperator. † Quinimò etiã à iuramento extorto metu vitæ, reos ſolet eccleſia abſoluere,vt cap. verum,extra de iureiurando.

55 † Propter autem cognitionem iuris vbicunque iudex cognoſcendo principaliter,reperit incidenter delictum eſſe commiſſum, poteſt de illo cognoſcere per modũ inquiſitionis,& nõ propter accuſationem propoſitam quia q excipit de directo non accuſat, nec punitur accuſatus, quo ad excipientem per modum accuſationis, vt in extrauag. ad reprimendum. Quomodo in læſ.maieſt.cri.proced. iuncta glo.in. verb. inquiſitionem, & .l. ij §. ſi publico .ff. de adult.

56 † Et ideo ſi teſtes falſo vel varie teſtimonium dixerint, vel vtriq; parti prodiderint,à iudicibus competenter,
57 puniuntur.l.q falſo.ff.de teſtib.† quia teſtes,q aduerſus fidẽ atteſtatiõis ſuę vacillant,neq; eis creditur,neq; audiendi ſunt,vt.l.in teſti.ff.de teſtibus. † verũ 58
etiam quia illud crimen accidit incidenter,põt iudicis officio pro motu puniri ſine accuſatorẽ,ſemota oĩ exceptione fori, vt.l.nullũ.C.de teſtib.vel etiam poſſunt puniri pœna falſi,ſi ordinariè accuſantur,vt.ff.ad. leg. cor. de falſ.l. eos †quæ pœna autẽ 59
falſi, vel quaſi eſt deportatio, & omnium bonorũ publicatio,vt.l.j.§ pœna falſi.ff.ad leg. cor.de falſ.et.C.eod.l.vbi i.fi.et inſt. eodem.§ itẽ lex. † Sed quandoq; grauior pœna quãdoq; mitior iponit̃ caſualiter,vt.C. ad leg.cor.de fal.l. maiorẽ,&.ff.eodẽ.l. quicunq;, &.l.diuus §.j.&.l.qui duobus,& ſupra dixi in 60
prima inquiſitione.† Hodie autem ex 61
edicto domini noſtri regis i Pariſiẽ.ſenatu publicato die. 23.April.anno domini milleſimo qngẽteſimo trigieſimo ſecũdo,ſiue in ciuili, ſiue in criminali cauſa falſi teſtes veniunt decapitandi. E

Hoc peracto, quod denũciato teſtimonio uocatus,ac reuocatus in iudicio dixerat, recitatur: E in quo,ſacramen

(Recitatur.) † Obiectis in teſtes dictis debẽt teſtes ea,quæ depoſuerit cũ ſacramẽti religione ſub præſẽtia cuiuſlibet, reorum firmare,vt.l.teſtiũ,circa med. .C.de teſtib. Quamuis antea iurauerint coram iudice in ſuis repetitionib9 62
†quia repetitis vicibus poſſunt iduci, & examinari teſtes in criminalibus, vt.l.fi.quæ reputatur ſing. ſecundum Bart.ibidẽ.C.de teſtib.iuncta gloſ.& c.conſtitutis,cum glo.fi. extra eodẽ. & niſi iurarent teſtes præſente reo depoſitioni ſtandum non eſſet, quia 63
† iuriſiurandi religione teſtes priuſquam perhibeant teſtimonium artandi ſunt, vt.l.iuriſiurandi .C.de teſtib.† & eſt ordo ſubſtantialis, & ne 64 65

to obſtrictus, perſeuerauit, nihil uel addito uel detracto, reclamat reus teſtem mentitum: in cæde non fuiſſe cum Milone, Anippo, & alijs per eum nominatis.

Apelles pſtat ĩ teſtatione eò dimiſſus ẽ ad ſua negotia.

Similiter cum Lucio Licinio ſecundo loco teſtificato Ebrio commiſſus, ac poſt ſacramẽtum interrogatus, utrũ agnoſceret præſentem Liciniũ, haberetq́; , quo illius teſtimonium eleuaret.

Reſpõdit illum ſibi numeris omnibus incognitum, propterea reprobare nõ poſſe.[F]

ceſſarius, quo omiſſo ſententia inde ſe
quuta eſſet ipſo iure nulla. l. prolatam.
C. de. ſenten. & inter. omnium iudicũ.
66 †Et pro vtraque parte debent teſtes. de
ponere ut in auc. de ſanctiſſ. epiſcopis
.§. nulli, iũcta glo.
& gl. in §. & quo
niam, in uerbo,
cognita, in auct.
67 đ teſt. † pſtio hoc
iureiurãdo lectio
fit depoſitionis te
ſtiũ. exponũturq́
dicta, & depo
ſitiones teſtium,
đ qbus eſt inquiſi
tum reis pręſen
tialiter vocatis,
vt facultatem ha
beant ſe ipſos de
fendendi. Et non
ſolùm dicta, ſed
etiam nomina ip
ſa teſtiũ ſunt eis,
quid & à quo ſit
dictũ appareat,
publicanda. Nec
non exceptiones,
& replicationes
legitimæ admittẽ
dæ, ne p ſuppreſ
ſionem noim infa
mandi, p excep
tionũ vero exclu
ſionem deponen
di falſum audatia præbeatur, vt. c. q̃li
ter & quando. el. ij. extra de accu. et. c.
68 olim, eodem. † Poſſunt ergo rei admit
ti ad probandum ſuas excuſationes,
dummodo non periurant, ſed expri
mãt ſuas cõfeſsiones. quas ſi probaue
rint, et tales ſint, q̃ ad bonum et malum
valeãt retorqueri iudicari debẽt ex cau
ſa, vt ca. cum dilecti, extra de accuſa.
& glo. i. c. j. eodẽ. & glo. in. l. ſi quis ĩ
ea. C. de cuſto. reo. ad hoc quadratſta
tutũ dñi noſtri regis Francici art. cliiij.
F Reprobare non poſſe.) Si nihil eſt F
obiectũ teſti eo tempore quo fert teſti 69
monium cõtra reũ præſentẽ non refert
cuius opinionis,
fuerit, vt gl. in. c.
in primis, verſic.
quærendum. ij. q.
j. alleg. l. j. C. de te
ſtib. ergo iſta depo
ſitio habilis cuius
opinio non eſt gra
uata, validaret
præcedentem de
poſitionem quan
tumcunque graua
tã. † Nã vbi vnꝰ te 70
ſtis ex duobus eſt
ſuſpectus ad teſti
monium ferendũ
& alter eſt omni
exceptione maior
vt hic, depoſitio
teſtis ſuſpecti &
inhabilis ſupplet p
habilem, & vali
datur, vt tenet
Bal. in. l. ſi quis
.§. quid enim, in
prin. ff. de edĩ. &
Iaſon ĩ. l. cunctos
populos, col. xij.
ver. iſtã regulã po
nit Bal. i. ij. lectu
ra. C. đ sũma trinit. & fid. cath. † Nã 71
ppter cõionẽ, & ſocietatẽ ihabiles gau
dẽt puilegio habiliũ, vt. l. ſi cõem fun
dũ. ff. queãd. ſeruit. amit. et Boẽ. i ſuis
cõmẽ. i gl. iij. §. ix đ iuri. omniũ iudi. et
l. naturaliter. ff. đ vſur. † Sed hoc puta 72
rẽ pcedere i criminibꝰ ciuiliter ĩtẽtatis.
vt. l. i. bongfi. iũcta gl. C. đ reb. cred. † 73
Nãq; i grauitoribꝰ đlictis, et pſonis gra
uibꝰ ad ṽitatẽ iuuãd. eos teſtes adhiberi

Viciſsim Lucius poſt ſacramentum de uero dicendo, ne'ue ſuo teſtimonio reū iniuſtè lederet, cōmonefactus, teſtatur illius nomen ſe neſcire: ſed unū ex ijs, qui homicidiū, in elogio memoratum, patrarunt: in cæde affuiſſe ſtricto gladio, licet nō uiderit quemquam ab illo percuti.

It inficias. Ebrio, negatq́; homicidio interfuiſſe, quod & probationibus euincet.

Teſtatione igitur recitata legitimè, in ea perſeueranter ſtetit Lucius, nihil'que immutatum eſt.

Contendit reus in homicidio non fuiſſe. G Teſtis in dictis conſtans remittitur ad res obeundas.

Eodem

oportet, qui fidem religioni iudiciariæ debitam poſſent præponere omni gratiæ, & potentaui.l.eos.C. de teſtibus
74 †quia in cauſis criminalibus eſt perſpicacius conſilium adhibendum, quia ibi maius detrimentum, & periculum contingit, ut argum.l. adictos.C.de appel
75 latio.† & vbi iminet periculum animæ, ibi maius periculum vertitur, vt in auſten. ut iudic.ſine quo quo ſuffrag §.cogita.colla. ſecun
76 da.† & in incertis probatiōibus melius eſt facinus nocentis impunitum relinqui quā innocentem damnare.l.abſentem.
77 ff.de pœnis.† Si tamen reus eſſet vilis perſona, teſtis vilis admitteretur contra reum ſecundum Bart. in.l.eius, qui delatorem.ff. de iure fiſci, & in additio.ad Panor. in capitulo tertio loco, verſiculo vtrū fama ext.de pb.in fi.ff.de.q.

G Homicidio nō fuiſſe.) †ad pbandū
78 negatiuā facti q non eſt coartata loco, & tpe, qs nō admittiī, ut.l.ij.ff.de pba
79 tio.†qa vnico teſti affirmāti eſt potius credendū q̄ mille negātibus, Bar.in.l. hæredes.ff.de teſt. & idem Bar.poſt glo.in.l.diem proferre.§.ſi plures.ff. de arbi. †qn aūt ſit credēdū teſtibus ne 80
gantibus ſicut affirmantibus, uide barto.in.d.§.ſi plures. Et eſt notandum q alia eſt negatiua facti, alia iuris, alia q̄litatis. †Negati 81
ua facti alia eſt pura, & ſimplex, & indeterminata, alia terminata, alia eſt prægnans. Negatiua facti pura, ſimplex et indeterminata eſt quæ non habet determinationem loci vel temporis, uel alterius rei, ut hic dum dicit, q non erat præſens, ut capitulo bonæ.j. §.contra hoc, extra de electioni. & talis negatiua probari non poteſt, quia † ne 82
gationū non ſunt cauſæ. cum enim aliquid negatur eſſe, hoc probari non poteſt, quia quod nihil eſt, probari non poteſt, & teſtis volens eam probare repellendus eſt, vt extra de cauſ. poſſeſſ. capitulo cum eccleſia, & extra de probationibus capitulo iurauit. †Eſt tamen quidam mo 83
dus probādi eā, ut.c.iij.loco, extra de pba.&.c. fraternitatis, extra de frig.& malefic.ibi q eadem non poterat eē mater. †probatur etiā p iuramentū, ut.c. 84
fina.

Eodem præſcripto cum tertio teſte Claudio Cornelio commiſſus Ebrio, & interrogatus data fide ait teſtē ſe nequaquam noſcere, ideo refellere non poſſe.

Cornelius itidem iuratus circum circa conſpicit reū ſermone, ac ueſtitu agnoſcit. H unum eſſe de duobus Milonis ſeruis, in quos teſtatus eſt, & agnoſcere uiſu I dixit.

85 ſi. extra de iur. † poteſt etiam probari,
q̄n dico ſimpliciter me non interfeciſſe
Titiū poſſum certè hoc ꝓbare, ꝓbando
eū viuere, vel morte naturali eū obijſ-
ſe, vel ꝙ alius eum interfecit, ut. ff. ad
l. aqui. l. ide nera-
tius. §. ſi quis ho-
minem, cum dua-
86 bus legi. ſeq. † Itē
probat per acta,
vt. c. lator, extra
87 de re iud. † negati-
ua autem facti de
terminata habens
determinationem
loci, vel tēporis
bene ꝓbatur, ſal-
tem indirectè, vt
ſi nego Titiū in-
terfeciſſe tali die,
& loco, poſſum
hoc probare indi
rectè probando,
ꝙ illa die alibi e-
ram, ut. C. de cō-
trahen. ſtipula. l.
optimā, & c. ex tenore, ext. de teſtib.
88 † Negatiua facti prægnans eſt quæ ha-
bet implicitam affirmatiuam, vt ſi di-
cam non ſponte feci, vel renunciaui. iā
enim implicitè affirmo, ſiue inficiando
do aſſero me, vi vel metu renunciaſſe,
& hoc poſſum, & debeo probare, vt.
c. ſuper hoc, in. fi. extra de renun. & l.
ſi filius. ff. de probat. & C. de codicil.
89 l. nec codicillos. † quo autem ad nega-
tiuam iuris, & qualitatis remitto ad
Specul. in titul. de proba. § probare. ij.
90 col. † Iſta depoſitio dicitur ſecunda ꝓ
batio mitior, q̄ fit ꝑ duos teſtes de veri
tate, & iſta ſufficit in ciuili, & crimina
li. l. vbi numerus. ff. de teſti. tamen in
criminali facilius eliditur quàm in ciui
91 li, † q2 i criminali teſtes. debēt eſſe omni
exceptione maiores. l. fin. C. de ꝓbat.

Sermōe ac veſtitu agnoſcit.) † Teſtis H
interrogatus de noticia rei debet dicere 92
q̄ vidit, & inſpexit eius factum, cum
tali ſigno & cicatrice, vel ſic erat indu
tus tali pallio, vt. l. ſtigmata, ꝺ fabr. li.
xij. C. & ibi Bar.
† & ideo debet fie 93
ri, exhibitio ꝑſo-
næ cum indumen
tis, & qualitatib.
eius ſecundū Bar.
in leg. ſi cum exhi
buiſſent. §. ante au
tem. ff. de publi-
ca. & vectig. † et 94
valet teſtimnniū
de auditu ſermo-
nis, vt glo. in. l.
ij §. idē Labeo. l. j.
in verbo, audie-
runt. ff. de aqua
pluuia. arcend.
Agnoſcere vi- I
ſu.) † In agnoſci- 95
bilibus per aſpe-
ctum ſecundum
cōem hominum notitiā ſufficit, ꝙ ꝑ
teſtes reddatur rō per aſpectum, licet,
conſiſtat in iudicio intellectus, ſecus ſi
ex parte, quia tunc per iudicem, vel pe-
ritos vt Bar. in. l. de ætate, nu. iij. ff. de
minor. † Iſta depoſitio dicitur. Tertia 96
probatio, quæ eſt maxima, circa quā
non pōt intellectus uariare, ſiue errare,
& iſta eſt indubitata, q̄ nec elidi pōt ſi-
ue loqueremur in ciuili, ſiue in crimina
li, ut hic. & talis dr̄ ꝓbatio ꝑſpectiua,
ſiue intuitiua q̄n teſtes deponētes vide
runt factū, & deponūt de hoc in nume
ro ſufficienti, & q̄litas teſtiū eſt appro-
bata in iure, vn̄ qcqd ei adiungit̄ ſupua
cuū reputat̄, de quo talis dat̄ regula, ꝙ
† ſi cōſtat de crimine ꝑ hunc modū, nō 97
recipit̄ negatiua ꝓbatio ut. c. ad nr̄am,
ext. de ꝓba. qđ ſecus eēt in alia ꝓbōne,

Legitur teſtatio, eam perti naciter tuetur, adnectitq; fa- mulum eſſe Milonis, quē mi- niſtrantem animaduertit ī par ui cerui diuerſorio: & alia die ueſperi ſequentē herum Mi- lonem, obuium habuit quē- admodum teſtãdo expoſuit. Eò teſtis ad operas rediјt.

Reus in diuerſum it flens, negansq;, quæ ille eſſet com- mentus falſa.

Simili lege, ac modo cum poſtremo teſte Dauide dama commiſſus Ebrio, atque roga tus iureiurando affirmat teſtē uidiſſe ſe nunquã[k], nedum a- gnoſcere: quo ſit difficillimū illum incuſare.

Damas in eo obſeruaſſe uultum, & ætatē iurauit, quū famularetur Miloni in diuer ſorio parui cerui, & ſectaretur ī uia illo die quo cōmiſſū ē ho micidiū, ſicuti teſtificatus eſt.

Teſtationis recitationi cō- ſenſit Damas iuratus, quam-

ꝙ proſpectiua, quia teſtes deponentes
de alibi, ſeu negatiua uiſu affirmatiua,
& coartata loco, & tpe pferunt alĳs
teſtibus affirmãtibus, ēt dignioribus,
q aſtant ꝑ reo, vt dicit glo. in. c. cleric.
lxxxi. diſt. maxi-
mè in cauſis ſan
guinolẽtis, ut Ia
ſo. i. l. ut uim. ff.
de iuſtit. & iure.
99 †Quæro nunc in
quo excedere de-
beat ꝓbatio cãæ
criminalis proba-
tionem cauſæ
ciuilis? dic ꝙ ꝓba
tio nil aliud eſt, ꝙ
q̄dam demonſtra
tio. Qñ ergo res ē
ita demonſtrata,
quòd eſt ſupua-
cuum amplius
demonſtrare, ſuf
ficit in ciuili, et in
criminali, vt. l. i.
in fin. ff. de dona.
100 †aut nō eſt ita de-
monſtrata res, ut
quid amplius de
monſtrare non ſit
inutile, q p indi
cia res eſt demon
ſtrata, tunc dicen
dum eſt. ꝙ in cri-
mialibus ꝓbatio
debet excedere in
triplici qualitate.
Primò in recep-
tione teſtium, q
cum maiori ſubti
litate ſunt teſtes
interrogãdi, et a-
pud iudicē repræ
ſentãdi, ut hic,
101 ita ꝙ †nō pōt exa-
men teſtium delegari alteri, vt auc. a-
pud eloquentiſsimum. C. de fide in-
ſtrumen. & . ff. de teſt. l. iĳ. § idem diuus
niſi in caſibus ſuprà declaratis in repe.
teſt. †Nam cauſæ meri imperĳ, vel mi 102
xti non poſſunt de
legari niſi in caſu
abſentię. l. i. ff. de
off. eius cui man.
eſt iur. †ea aūt quę 103
ſemiplenã cauſæ
cognitionē requi-
runt, & in qbus
decretum interpo-
nitur delegantur.
l. cognitio. §. ut poſ
ſeſsio. ff. eo. †Se- 104
cundo in qualitate
demonſtratiua, q
requiruntur indi-
cia grauiora et ma
turiora in criali ꝙ
ī ciuili, q plenior
requirit probatio
ubi maior requiri
tur condemnatio,
ut. l. in bonæ fidei
C. de reb. credi. &
ibi Bald. †vbi. n. 105
contra hois ſalutē
agitur ſtrictius ꝓ-
cedit. l. addictos.
C. de appe. & no.
in. c. ueniens, ex-
tra de teſtib. † & 106
vbi imminet peri-
culum animæ, ma
ius periculū verti
tur, ut in auctenti.
vt iudic. ſine quo
quo ſuffra. §. cogi
tatio, & . C. de fal.
l. vbi. †Tertiò in 107
qualitate teſtium
approbatiua. Nã

uis contradiceret Ebrio cauſatus illo toto die domi fuiſſe,[L] pauiſſe, ac pexuiſſe equos, cæteraſq́; dōeſticas r̄s curaſſe.

Teſtis perſeuerans, ac ſibi conſentiens reuertitur ad magiſtrum, reus in carcerem.

Dicta die.

Commiſsio ſecunda.

ACcerſitū itidem ē carcere in conclaue ſecretioris conſilij Henricum Nebulonem nobilis Girardi Milonis famulum, p̄ſente Apelle Coo primo inquiſitionis teſte, peracto ſolēniter, et iureiurā. interrogaui utrum teſtem eum agnoſceret: poſſet etiam obijcere quicquam uel in mores, uel in teſtationem, quod illam infirmaret, & irritam faceret.

Nequeo, inquit, in eū dicere, quem nunquam uidi, tantum abeſt, ut nouerim: proteſtatur aūt ius ſibi eē opponé-

requiruntur teſtes magis idonei, quos leges appellant omni exceptione maiores, dicta leg. fina. C. de probationi. Ecce ergo in quibus conſiſtit exceſſus.
108 †Nam ratione maioris cauſæ requiritur maioritas p̄bationis, vt adeò ſint probationes certę, quòd non poſsit perſuaderi contrarium, vel ſaltem non poſſit probabiliter diſſuaderi, vt. C. de pœnis .l. qui ſententiā, & hoc habe quo ad probationem per teſtes.
k ℣ Vidiſſe ſe nunquam.) †Quæro quid ſi teſtis
109 examinatus per tabellionem, aut irenarcham, uel alium, quàm iudicem ordinariū ſit mortuus, nec ſit repetitus, neque iuratus per iudicem in præſentia rei, an debeat adhiberi fides eius depoſitioni acſi confrontatus, & iuratus fuiſſet in præſentia rei? dic quòd ſic, dummodo legatur reo dicti teſtis defuncti depoſitio ad hoc, vt poſsit in dicta, & perſonam eius teſtis opponere, & excipere, acſi uiuens eſſet†. neque enim in morientium perſonas reſpuendæ ſunt depoſitiones, vt 110
leg. fina. C. de teſtib. & c. qualiter & quando, el. ij. extra de accuſa. ubi dicit text. ꝙ nomina dicta, & depoſitiones teſtiū ſunt reo exponenda ad hoc, ut poſsit opponere, & excipere i perſonā teſtis.
℣ Domi fuiſſe.) L
†Quotieſcūque inquiſitus negat ſe interfuiſſe die, & loco teſtificatis per teſtes ſed alibi, debet ad id probandum admitti, †qa 111
vbi negatiua facti habet annexā determinationem loci, uel temporis, vel alterius rei, tūc indirectam habet probationem, vt extra de teſtibus. capitulo ex tenore & capitulo ſeries, & . C. de contrah. & com. ſtip. in fi. optimā ī fi. & gl. in leg. ſecunda. ff. de probation. ubi dicit Bald. quòd † negatiua coartata loco, & tempore poteſt probari, etiam ſi factum negatiuum ſit coartatum ad certas perſonas, etiam collegialiter poteſt 112
113

di poſt aperturam & publica-
tionem teſtimonij teſtis.

Contrà uerò teſtis etiã ſa-
cramento affirmat cognoſce-
re ſe habitum, & ueſtitum rei,
thoracẽ rubeũ, caligas, & cal-
ceamenta alba, quemadmodũ
in teſtimonio ante dixit.

Deinde recitato teſtimo-
nio apparuit reus eſſe is, qui
in illo ſignificabatur atque il-
lud uerum confeſſus eſt, præ-
ter id, ꝙ loqueretur herum cũ
eo in cæde, & conflictu fuiſſe.

Teſtem auditum atque cõ
ſtantem domum remiſi.

Simili

negatiua ꝓbari ꝑ illas ꝑſonas ſingulari
ter deponẽtes, dũmodo ñ ſint ſingula
res in dictis ſuis, vt. c. iiij. loco, & ibi
114 Abb. extra de elec. & † debet iudex reũ
admittere ad probandũ dictam negati-
uam ſiue ſuum a-
libi dummodo
reus nominet te-
ſtes, per quos in-
tendat probare di
ctam negatiuam,
vt. c. cum contra
ibi, teſtes debeas
compellere noia-
tos, ext. de teſtib.
115 † Ita ꝙ iudex nõ
admittẽs illã dfen
ſionem iuris per-
inde punitur, ac
ſi non admitteret
defenſionẽ veræ
innocentiæ, ut. l.
in. l §. fin. ff. ad. l.
iul. pec. qđ eſt no
116 tandum. † Colũ-
banus i ſuo trac.
maleficiorꝝ dicit,
ꝙ teſtes deponen-
tes de alibi ſeu ne
gatiua uiſu affir-
matiua, & coarta
ta loco, & tem-
pore præferuntur alijs teſtibus affirmã
tibus, etiam dignioribus, quia ſtant ꝑ
reo. alle. glo. in capitulo clerici. lxxxi.
diſtinctio. maxime in cauſis ſanguino
lentis, vt Iaſon in. l. ut vim. ff. de iuſt.
117 & iur. quia etiam † fauorabilior eſt
reus quàm actor, vt. ff. de regul. iuris.
l. fauorabiliores Bald. tamen contra-
rium tenendo in. l. fina. C. de teſtibus,
118 dicit † quòd quando conſtat de delicto
per teſtes, qui deponunt factum, &
de hoc deponunt in numero ſufficien-
ti, & qualitas teſtium ẽ approbata in

iure, & ſic de uiſu deponentes, conſtat
de crimine in illo caſu non admittitur
probatio negatiua propoſita ꝑ reum,
alleg. c. ad noſtrã, extra de teſti. † Sed 115
ſi negatiua non habet certã determina-
tionem loci vel
tẽpis, aut alterius
rei, nunquam ꝓ-
batur directè, vel
indirectè, vt ſi di
cat quis, nõ fuiſſe
tali loco, tali die,
nec hominem uer
beraſſe, aut occi-
diſſe, ad hoc pro-
bandum non ad-
mittitur, ut. d. l.
ij. ff. de proba. &
ext. de elect. c. bo
næ memoriæ, el.
ij. & c. ad nr̃am,
extra de prob. &
l. actor. C. eodẽ.
† Sciendũ aũt eſt 120
tres eẽ negatiuas,
ſcilicet iuris, q̃li-
tatis, & facti.
Quarꝝ duæ ꝑmæ
debẽt ꝓbari ab eo
q eas ꝓponit, cũ
oĩa ꝑſumant lice
re, ut. l. ab ea pte.
ff. de ꝓba. & l. cũ qdã ita. ij. rñ. ff. de le
ga. ij. & l. cum pr̃ § rogo eodẽ. & gl. in
d. l. ij. de probatio.

¶ Poſt apturã, & publicationẽ. † Quã A
doque teſtes non legitimi de facto reci 1
piunt, qui tandẽ recepti reprobant. iõ
aduerteñ. eſt ꝙ añ teſtiũ publicationẽ,
& poſt, tã d. cta ꝙ ꝑſonæ teſtium pñt ꝑ
alios teſtes legitimos reprobari, dum
modo id ante ſententiam fiat, & añ pu
publicationem teſtium, ſi proteſtatus
ſit reus ius ſibi obijciendi in perſo-
nas teſtium ſalum fore, aliàs autem
audiri

Simili modo coram Lucio Licinio teſte Nebulonem iuratum rogaui nũquid haberet, quod reprehenderet in teſtis uita, quo illius teſtimonium eluderet.

Qui reſpondit illum non nouiſſe, propterea exiſtimationem ſugillare non poſſe.

Lucius uerò, ubi conſpexit ueſtes, barbam, omnem denique hominis habitum, unum eſſe confirmat, de quibus tulerat teſtimonium.

Dicta ſua lecta attentè, accuratéque intellecta iuriſiurãdi religione conprobat, nominatim repetens Nebulonem percuſsiſſe tunc uiuentes, nunc defunctos Craſſum, Xenium, & Plutum.

Mendacij reus teſtem inſimulat, ac falſi: ꝙ alium ꝓ alio ſumat ſeipsũ duouẽs, atq; execrãs, ſi homicidio ĩterfuerit.

Teſtis ꝑſeuerãs dimittitur.

audiri non debet, niſi iuret:, ꝙ ad hoc ex malitia non procedit, vel ꝙ poſt publicationem didicit, id quod nunc eis obijcit vt capitulo præſentium, extra de teſtib. quæ de nouo emergunt, nouo indigent auxilio, lege de ætate .§. ex cauſa. ff. de interrogat. actio.
2 † Vbi autem perſonas teſtium ſe velle poſt publicationem depoſitionum repellere fuerit ꝓteſtatus, ſi quid pro ipſo teſtes dixerint de facili eis non creditur, vt. c. ꝓ̃ſentium, ext. de teſti. &. c. ſeries, extra de except. & . c. i. de prob. & . c. præſentium, de teſtib. in vi. † Per
3 hanc enim ꝓteſtationem videtur ꝙ noluit fidem adhibere dictis illorum teſtium cõtra ſe. Non ergo debet habere pro ſe, glo. in dicto c. præſentiũ, verſi. proteſtatus, & xix. diſt. c. ſi Romanorum, &. iiij. q. viij. c. cuius in agendo, & extra de cenſ. c. cum olim, &. C. de ſolu. l. penul. ſic. C. ad legem cornel. de falſ. l. qui falſas, &. ff. de in offic. teſt. l. papinianus .§ meminiſſe, &. C. de his, quib. vt indig. l. alia. † eſ 4
ſet enim abſurdum redire ad hoc cui renunciatum eſt, vt. C. de reb. cred. l. ſi quis iuſiurandum, † ſic e conuerſo ſe 5
mel probatum reprobare non poſſũt, vt. viij. q. ij. c. dilectiſsimi, &. ff. de nego. geſt. l. põponius. ff. de adu. l. ſi vxor, extra de iureiurando. c. quemadmodum. † Sed non videtur ꝙ intellectus talis probabilis ſit ꝙ licet reprobem perſonã, nõ ideo videor reprobare dictum: ſicut e conuerſo licet approbem perſonã, non tamen approbo dicta vt. iiij. q. iij. c. ſi teſtes .§. ſi quis teſtibus. † Et ꝓpter- 6
ea ſola proteſtatio, ſi amplius nõ ſit proceſſum, nõ obeſt: quia licitũ eſt deſiſtere qñque ante ſentẽtiam, vt dicunt iura prædicta, ſcilicet. l. qui falſas, &. d. .§. meminiſſe, &. l. alia, quod dicas de illis exceptionib9, quæ remitti poſſunt expreſſe, vel tacitè ab eo contra quem producũtur, vt ga erat ꝓducẽtis, frater, cõſanguineus,

Ita coram Claudio Corne-
lio ordine teſte tertio &
Nebulone reo etiam iurato
ſciſcitatus ſum, Ecquid habe-
ret, propter quod infringeret
Cornelij teſtationem illius
improbata uita?

Dixit fieri non poſſe, ut
quis ſubagitetur ab eo, qui
non nouerit.

Deĩde recitatis, q̄ teſtat' fue-

affinis, coniunx, vaſallus, libertus, do-
meſticus, ſocius, venditor crimino-
ſus, vel ei, cōtra quem producebatur,
inimicus, conſpirator, vel aliàs ſuſpe-
8 ctus. † Secus in his, quæ remitti non
poſſunt, vt quia
hæreticus, excō-
municatus, paga-
nus, iudęus, vt in
addit. ad ſpecul.
in titul. de teſte,
ver. de teſtium re-
probatione. Et i-
ta ſola proteſta-
tio non nocet ſi
non fuit proceſ-
ſum ad actum,
quin credatur ſi
pro ipſo dixe-
rint. Et ſi proceſ-
ſum fuit ad repro-
bationem, & nō
obtinuit, ſi dixit
pro ipſo, non pro-
deſt. † Et expone,
9 de facili non credatur. ideſt nullo mo-
do credatur. ij. q. vi. c. biduum, ver. ſi
aduerſarius. vbi habes difficile eſt, vt
hic audiatur, id eſt, nullo modo audia-
tur. C. ad. l. cor. de fal. l. imperator. &
xlvij. diſtinc. c. quantumlibet. i. q. i. c.
principatus, vel intellige ꝙ dixit de fa-
cili non credatur, quando ab initio an-
tequam deponeret proteſtatus fuit, ꝙ li-
citum eſſet in perſonas obijcere: tunc
enim præſumptio eſt contra teſtem, ꝙ
criminum timore aliquid dixerit pro
ipſo, ne poſta obijceret ei crimen, &
tunc ſi dixit aliquid pro ipſo, de facili
non credatur, niſi habito reſpectu ad
qualitatem perſonæ ipſius teſtis, vt pu-
ta, ſi eſt talis & ita honeſtus, quod pro-
pter hoc nulla ſuſpicio eſt cōtra ipſum,
quod aliquid dixerit timore alicuius
criminis: tunc creditur ei. ſi verò ſit ſu-
ſpecta perſona, vt timore illo præſum-
ptio ſit contra illum, tunc nō creditur
ei, vel de facili nō credatur ſine alijs ad-
miniculis, ſed cū illis bene creditur, &
ſic dupliciter pōt intelligi, ꝙ dixit de fa-
cili nō credatur,
hæc sūt verba glo-
ſæ in. c. pn̄tiū, ex-
tra de teſtib. † Sed 10
quæro quomodo
poteſt ꝓbari aut
oſtēdi ꝙ poſt pu-
blicationē quis di-
dicerit, qđ obijcit
in perſonas. glo.
in. d. c. præsētiū,
dicit ꝙ hoc eſt dif-
ficile ꝓbare, niſi ꝑ
iuramętū, ſic ex-
tra de exceptio. c.
paſtoralis. Nā nō
ſufficeret ꝓbare ꝙ
ſibi poſtea fuit di-
ctū. nā potuiſſet
prius ſciuiſſe, &
ad hoc de condit. appoſ. c. per tuas, ꝑ
Io. andr. & in addit. ad glo. de. c. præ-
ſentiū. † An aūt producēs teſtes cōtra 11
eorū ꝑſonas dicere pōt? dic ꝙ nō in
ſua cauſa, nec in alia, niſi ex noua cau-
ſa, ſed in dicta eorū bene pōt dicere, qa
ſibi ipſis in ſerie ſui teſtimonij cōtra di-
cūt, ſiue ꝑ ſe inducti ſint in cauſa, ſiue
cōtra ſe in alia, vt, iiij. q. iij. c. ſi teſtes. §.
ſi quis teſtibus, & eſt ratio, quia cū ꝓ-
duco teſtem, perſonam eius approbo.
& ideo ſi approbo illū ꝓ me, & teneor
recipere cōtra me, vt. xix. diſt. c. ſi Ro-
manorū. † ſed qd ſit dicturus ignoro, 12
& ideo in dicta dicere poſsū, ſi video
ꝙ cōtradicit ſibi ipſi, vel ēt alijs teſti-
bus meis, vel ſi faciat pro aduerſario
meo, vt. d. §. ſi quis teſtibus, & glo. in
d. c. præſentiū, ver. ſi quis, extra de te-
ſtib. † ſed ſi ꝓduxit inſtrumēta, nō po- 13

teſt aliquid dicere contra illa, quia diligẽter debuit prævidere inſtrumentum, an faceret pro ſe, vel cõtra ſe, antequam ꝓduceret illud, ſed in teſte illud prævideri nõ põt: quia frequenter mutãt ex eo, ꝙ dicunt ſe ſcire, qđ neſciunt: & qñꝙ dicunt ſe neſcire, qđ ſciunt, & ecõuerſo: & hæc eſt cauſa quare diverſę ſcripturę ab eadẽ parte ꝓlatæ invicẽ ſibi derogãt, vt. C. de fid. inſtru. l. ſcripturæ, &. c.
14 imputari, extra eodẽ. †poteſt tñ aliquis dicere ſe nolle vti inſtrumẽto ꝓducto, ſi arguitur falſitatis. C. đ fide inſtru. l. iij.
15 †Quãdo aũt reprobo teſtes ꝓbatorios debeo noĩare teſtes ꝑ quos intẽdo obiecta probare, c. pñtiũ de teſtib. lib. vi. & idem ſupra dixi verbo periurum. Et hoc ne poſsit eſſe variationi, & fraudi locus, vt glo. ibidem. & c. ij. de reſcript. lib. vi. & debet ita ſcribi, intendit talis ꝓbare talẽ teſtẽ adulterũ, ꝓ eo ꝙ talem vxorem talis publicẽ in ſuam tenuit cõcubinam, & hoc probare vult per Muſcam, aliosque. item dicit ꝙ intendit etiam probare ꝙ Apelles Cous teſtis eſt periurus quia deierauit corruptus in tali cauſa, & hoc vult ꝓbare
16 per. d. e. f. teſtes, & ſic de ſingulis, †ſi vnus teſtis neſcit oẽs articulos intẽtionis, ſed interdum alterũ tantũ, & ſi velet alios q̃ nominatos inducere, vel alios tranſponere nõ poſſet, ar. ff. mãdat. l. diligenter, & extra de reſcri. c. cũ dilecta, & c. cui de no. de præbẽd. lib. vi.
17 & glo. in. d. c. pñtiũ, verb. noia. † Et ita pñt teſtes ꝓbatorij & reprobatorij ꝓbatoriorũ reprobari: ſed reprobatorij reprobatoriorũ ñ, vt. c. licet dilect᷑, ext. đ teſt. affert ſtatuti nouiſsimi, ar. clviij.
18 et ar. clix. † Sic iudex maleficiorũ debet examinarę teſtes ex officio à parte nõ ꝓductos. vt. l. ij. C. de abolitio. vbi iudex quærit de partis innocẽtia parte nõ poſtulãte, & ꝓ hoc eſt tex. in. l. ſi nõ de[illegible] ff. de pœnis, & Barth. in. l. i. §. ſi qs vltro. ff. de quæſtio. & idẽ Bartho. in. l. iiij. §. hoc aũt iudicium. ff. de damno infect. & ſuprà idẽ dixi in atteſtatione vltimi teſtis informationũ, in verbo, nec plus aut aliàs. Et per aliud ſequẽs ſtatutũ art. clx. †Hæc aũt ſtatuta videtur cõfirmari iure, vt ſcilicet, ſi 19 ſumptus neceſſarij cõſequanť. Primò đ bonis malefactoris ſuſpecti, vt. l. circenſium, de decurio. lib. x. C. † ei enim 20 qui indicat, pro modo ſubſtantiæ accuſatæ perſonæ æſtimatiõe iudicis pretium cõſtituitur. idem ſi publica vtilitas ex hoc emergat, vt. l. lege corne. §. fi. ff. de iniur. † Secũdò de bonis eius, ad 21 cuius vtilitatem ſumitur vindicta, vt l. cũ ſæpe, de errogat. milit. anno. lib. xij. C. † Tertiò đ publico, vbi actor & 22 reus, ſcilicet delator, & delatus nõ ſunt ſoluendo, vt. l. lex cor. ff. de ſenatuſc. ſilleia. † Poteſt aũt reus dare interroga- 23 tória cõtra teſtes, vel petere eos interrogari per iudicem ſecundũ circunſtãtias cauſæ, & perſonarum productarũ, vt ca. licet. §. i. extra de ꝓbat. & extra de teſtib. c. cauſam, & c. per tuas. † Et fiũt 24 interrogatoria hoc modo, ſi teſtis dixerit verũ eſſe, qđ primo intẽtinois articulo cõtineť, quæratur ab eo quõ ſcit, & ſi ibi erat pręſẽs, & ad qd ibi erat, & ſi vidit, potuit enim eſſe præſẽs, & nõ vidiſſe. Itẽ quo anno, & die id fuit factũ. Itẽ in quo loco, qua domo, qua parte domus, an illa, ſit terranea, vel in ſolario: & q erãt ibi pręſẽtes. Itẽ ſi cognoſcit illũ đ quo teſtificať, & cuius eſt ætatis, ſtaturæ, & coloris: & his ſimilia, ſecũdũ ꝙ faciunt ad factũ. Et hæc interrogatoria de cõſuetudine, & đ iure nõ danť parti aduerſæ. Ne poſsit ſup his iſtruere teſtes ſuos ſed iudex ꝑ ſe vel aſſeſſorẽ examinat illa. Et ſi q̃ reperit ſuꝑflua, vel impertinẽtia, illa reſecat, ꝙ ſi negligẽter fctm̃ ñ ſit iterrogatoriũ ñ ob. publicatiõe repeteť hęc doc. gl. i. c. pñtiũ.

rat, Cornelius ſubſcripſit con
cepto iuramento ^A autumans
reum præſentem alterum eſſe
ex famulis Milonis qué ꝓdu
ctus teſtis intellexerat.

Reus tantum negat, rõne
q̃zobré negaret, non addita.

Ad hunc modum Dauid
Damas ultimus teſtis ſe ſiſtit
in examine, corámque eo
poſt ſacramentum monui no
bilem, ut circunſpiceret dili-
genter, ſi quo pacto Da-
mam à teſtandi iure ſummo-
ueret, eximerétque è teſtium
numero, citra tñ calumniam.

Dixit difficilimum eſſe eũ
incuſari, qui non ſit notus.

Perlecta ad uerbum diſtin
ctè ſua dicta ſubſignat ſacra
menti religione Damas.

Reus

§.teſtes, de teſtib. in .vi. in verbo, inter
25 rogatoria. † nunc quæro quid ſi te-
ſtibus publicatis perduntur atteſtatio
nes? dicunt quidam hoc caſu iterum te
ſtes poſſe produci, vt extra de prob. c.
ſi. alij dicunt ꝙ
aut perduntur a-
pud iudicem. vel
notariũ, ſiue graf
farium vel aliam
publicam perſo-
nam. & tunc ipſe
reſarciet totũ dã-
num cauſæ, & pu
nietur. C. de ap-
pel. l. ne cauſas.
C. de teſtib. lege ſi
quãdo. aut apud
eum, contra quẽ
producuntur, &
tunc ille reſarciet
expenſas, & iterũ
publicantur. ff.
de inoffi. teſt. lege
nihil §. fi. & ff. ſi
obmiſſ. ſit cauſ.
teſta. lege quid au
tem §. non ſimpli-
citer, aut apud
eum, per quem
producuntur, &
tunc ille ſibi im-
putet, quum reus
abſoluetur, nec
ipſe amplius te-
ſtes producet, a-
lioquin daretur ei
occaſio negandi,
& dicendi ſe per-
didiſſe: vt iterum alios poſſet indu
26 cere ſubornatos, † quod eſſe non
debet, vt. ff. de iureiurando, lege ait præ
tor §. primo, & ff. de edendo lege pri-
ma §. editione, & extra de teſtibus, in
capitulo conſtitutus, vbi dicitur,
quòd ſi archidiaconus habuit teſtes a-
pud ſe, ſit illis contentus: ſi tamen pro
bauerit ſe acta iudicij, caſu, ſine culpa
perdidiſſe, ei ſuccurritur, vt. ff. de e-
dendo lege ſi quis ex argentarijs §. fina-
li, & lege finali, eo
dem, & extra de
priuilegijs, capitu
lo cum olim, vi-
detur tamen quòd
in primo caſu, ſci
licet, cum per iudi
cem perduntur, ꝙ
poſsit iterum pro
ducere, quia peri
culoſum eſt litiga-
re cũ iudice, & dif
ficile probare in-
tereſſe, vel ꝙ ſaltẽ
reſtituatur ex gñā-
li clauſula, ſi qua
iuſta cã, &c. vel ali
qua ſpãli, vt Spe.
in ti. de teſtiũ pub.
§. ſatis vtiliter, i fi.
† ſed ſi teſtes mor- 27
tui ſunt, & tũc iu-
dex ſoluat itereſſe,
vt idẽ Spe. ibidẽ,
† ſed qũo ꝓbaſ dã 28
nũ, & itereſſe? rñ.
ſacr̃o ꝓducẽtis, vt
ff. qđ vi aut clã. l.
ſemp. §. hoc, & C.
vñ vi. l. ſi quãdo.
& c. fina. extra qđ
met. cauſa, & no.
extra de foro com
pe. c. dilecti.

¶ Iuramento.) † A iuramento proce- A
dit teſtimonij fides & auctoritas tãquã 1
à radice, ſicut mors procedit à vulne-
re, & trahitur retro ſecundum Bald. in
lege ſi quando, col. iij. C. de teſtib. all.
l. huic. ſcripturæ. ff. ad leg. aquil.

¶ Aduerſa-

Reus non habens, quod contra in medium proferret, conticuit, & teſtis abijt.

Commiſsio .iij.

Girardum Milonem nobilem prolixa barba, tonſo capillo, ac caligis indutum partim rubeis, partim croceis, ex eodē carcere exhibitū curauí, coram Appelle Coo primo in inquiſitionibus teſte, de fama, & moribus delato iureiurando, percontatus ſum, ſi quid ſciret ad labefactandū illius teſtimonium.

Dixit opiniari uidiſſe teſtē Coum periuro, infamia, perfidia uænali, redempto teſtimonio, atque alijs notatū flagitijs, denique eiuſmodi, qualē leges inteſtabilē faciunt: nec illū teſtibus egere, qđ cōmuni omniū fama probatū eſſet.

Teſtis contra aſſerit reum mentitū, probitatem ſuā omnium iudicio defendens. Præterea ſe de facie agnoſcere Milonem unum de illis, quorum in teſtationem meminit: quē & defunctos percutiētē, & feſtināter fugientem uidit.

Recitata eſt teſti ſua teſtatio, cui etiā ſubſcribere ſacramēto nihil dubitauit nec addens, nec detrahens.

Reus uero contēdit eiuſmodi nō eſſe credēdū. Nihil ominus tamen teſtem remiſimus, quò ſua illum uocarent negocia.

Eodem uenit Lucius Licinius ſecundo loco teſtatus ſiſtitur à me coram reo Milone, ſi forte ab illo nōſceretur: & poſt iuſiurandum obijceretur, quòd fidē homini derogaret, uel illū reijceret teſtē.

Negat Milo quicq̃ ſcire.

At teſtis iuratus reum ſibi facie, ac habitu notū autumat unū de homicidis, de quibus in ſuo teſtimonio intelligit.

Illud teſtimoniū lectū eſt p̄ſente Milone, & confirmat Lucius.

Fortiter reclamat reus, mēdacijq́ꝫ arguit. Tandem teſtis remittitur ad ſuas operas.

Claudius Cornelius tertio loco teſtis ad eūdē reū adductus, ſi forte ab eo reprobaretur, præſtito utrinque

ſacramento recitatum item teſtimonium Cornelij coram Milone, & ab authore confirmatum.

Milo ſublatis in cælum oculis flere amarè cœpit, & dimiſſo teſte exclamat O deus optimus.

Dauid Damas poſtremus teſtis, nulla per reum ſuper eo iuratum improbatus contumelia, dictum, ac teſtationem ſuam à me lectã, & apprimè perceptam ab eo, adſtante reo ueram eſſe cum ſacramenti obſtrictione aſſeruit.

Tum reus omnes, inquit, mihi aduerſantur, & nituntur expugnare, caput meum appetentes: quo dicto in carcere remiſſus donec aliud à me ediceretur.

Commiſsio.iiij.

Bernardus Thraſo principis noſtri Miles deductus è carcere in conclaue cõſilij, & exacto iuramento à me inquiſitus, ſi quid foret, quod Appellis Coi primi teſtis præſentis exiſtimationẽ minueret: infamem, ac inteſtabilem faceret.

Ait illum criminari non poſſe, de quo nunquam audiuit, tantum abeſt, ut bene perſpectum habeat.

Atqui teſtis ipſo aſpectu reum agnouit, recitatæque taſtationi iuratus conſenſit, & adhæſit.

Tum reus uę, inquit, falſo teſti, & mendaci linguam cõtumelioſè uibranti, deóſque obteſtatur immortales, ſi huius particips criminis fuerit.

Teſtis perſeuerans, ut coram alijs, reuerſus eſt domũ.

Lucius Lucinius alter teſtis, uocatus in ius, à reo præſente, & ſacramento obuinCto, inculpatus ſuum prolatum teſtimonium, ac coràm repetitum repetito iureiurando ſtabiliuit.

Verum reus teſti non eſſe credẽdum docet, ut qui aliàs peieraſſet, conſpiraſſet que in reũ, ac liquidò cõſtaret ex illius uerbis, & affectu, aduer-

ſariorum adiutorem eſſe ^A.

Teſtis Lucius criminationem ſubleuat ac regerit aſſerens quod dixerat uerum eſſe: ita miſſus eſt.

Claudius Cornelius tertius ordine teſtis nulla læſus à reo ſtante & iurato maledicentia quod paulò ante teſtatus fuerat uallat ſacramento.

Reus repugnare nititur, ſed fruſtra: quare, ut antea, remittitur teſtis.

Dauid Damas teſtis poſtremus in præſentia rei, qui delato iureiurando ne minimum criminari potuit, quum maxime uellet, & ſua plurimum intereſſet, teſtimonium alio iureiurando communit.

Reus illud uerum eſſe negat: ſed tamen Damas ſibi conſentiens abijt dimiſſus.

Commiſsio. v.

Egidius Gnatho nobilis Deſiderij Anippi famulus, uocatus ſimiliter è tenebris carceris in lucem ad me, ac compoſitus cum Appelle Coo teſte, ſi poſſet, ſeruata ſacramenti religione, illum te-

A ☞ Adiutorem eſ-
1 ſe.) † Videtur
quòd opinio hu-
ius teſtis ſit graua
ta, ideo in teſtimo
nium admitti nõ
debeat in crimina
li cauſa, cum ſine
omni exceptione
debeat eſſe teſtis,
vt extra de ex-
cept. capitulo de-
2 nique. † Nam re-
us criminis aut de
latus poteſt obijce
re in perſonam te
ſtis, ꝙ ſit periu-
rus. infamis, con
ſpirator, inimi-
cus, aut corru-
ptus, vt glo. in
capitulo præſen-
tium, verſicu. in
perſonas, extra
3 de teſtibus. † Ideo
debẽt admitti hæ
exceptiones, &
per conſequens
probatio illorum
criminum exiben
da erit ex parte in-
fra terminum cõ-
petentem à iudice
ſtatuendum, ante
quam cauſa per
ſententiam termi
netur, vt gloſa in
dicto capitu. pri-
mo, extra de exce
ptio. & lege ſi te-
ſtis. C. de teſtib.
& lege ſiquis, eo-
4 dem. † Dic ta-
men, quòd his
non obſtantibus

teſtatio huius te-
ſtis procedet, &
concludet, quia re
us nihil obiecit an
te publicationem
teſtationis, quod
facere debuit, &
non poſtea vt hic.
Et pro hoc facit
capitulũ præſen-
tium, extra de te-
ſtibus, & capi-
tulũ dudum, extra
de electio. & capi-
tulũ ſecundũ in fi-
ne de iura. calum-
niæ in ſexto. † I- 5
deo vbi reus nihil
teſti obiecit añ pu
blicationẽ teſtatio
nis eo tẽpore, quo
teſtis fert teſtimo-
nium contra reum
præſentem, non re
fert cuius opinio-
nis fuerit teſtis, vt
gloſa in capitulo
in primis, in
verſiculo quæren-
dum ſecunda quę
ſtione prima alleg.
legẽ primã. C. de
teſtibus.

ſtē,uel reijcere,uel reprobare.

Teſtem non nouiſſe inge nuè fatetur.

Teſtis itidē reum nō noſce re ait, dubitare'que, an unus illorum ſit, in quos teſtis ſit productus.

Verum quod dixerat tunc præſente reo iureiurando ap probauit,& illi abeundi facta eſt poteſtas.

Reus contradixit nihil.

Lucius Licinius ſecundo loco teſtis ab accuſato præ ſente,& admonito nulla infa mia reprobatus, dicta ſua in teſtando coram repetita iura tus confirmauit:uerùm accu ratè circunſpiciens hæſitat fa mulus ſit nobilis Anippi, aut quiuis alius,& an auxilium tu lerit ſicarijs cædis conſcius.

Accuſatus Anippum he rum agnoſcit,uerum homici dio interfuiſſe negat. Teſtis hinc ſoluit.

Claudius Cornelius ter tio loco teſtificatus in iure præſente reo ſtetit,ut, ſi legi time fieri poſſet,ab eo repro baretur delato iuramento.

Sed reus antea uidiſſe te ſtem non recordatur, eò re probare ſe non poſſe.

Altius teſtatio legitur il lic, in præſentia accuſati, ap probatur'que iureiuraudo à ſuo authore, qui præter id, quod ſcriptum erat, addidit reum famulatū Miloni, quū paulò ante pranderet in par ui cerui diuerſorio,uti fert te ſtimonium.

Reus prandio adfuiſſe ni hil diffitetur: ſed de homici dio nihil audiſſe.

Dauid Damas ultio loco teſtis accitus ſimiliter, & cum accuſato compoſitus, ut refu taretur ab eo, ſi religiosè,& citra iniuriam fieret.Lectum etiam ſuum teſtimonium & ut ipſe Damas inquibat,non oſcitanter auditum iureiuran do confirmauit, quamuis mō ſtratum reum non agnoſce ret.

Reus obmutuit ſingulti bus ilia uellens. Teſtis uerò hinc, ut ſuperiores, dimiſ ſus: & reus carceri reddi tus.

Cõmmiſsio.vi.

Ferdinandus Paraſitus nobilis Deſiderij alter ex famulis à tenebroſo carcere euocatus, ac rogatus à me coram Appelle Coo primo teſte poſt ſacramentum, ſi quam aduerſus eum reprobationem ſciret ad euertendum contra ſe teſtimonium.

Dixit illum tam ſibi perſpectum, quàm eum, quem nunquam uiderit.

Recitatum deinde in præſentia accuſati elogij capitulũ qđ exceptũ fuerat Coo teſtãte, cõprobatũ eſt ẽt iureiurãdo ab eo, & Cous dimiſſus.

Reus obmutuit omni reprobatione deſtitutus.

Lucius Licinius ſecundus teſtis reo coram me exhibitus eſt, ut à reo refutaretur, delato tamen prius iuramento, ne quid iniurioſè obijceret, aut criminaretur reus.

Poſt recitato teſtimonio iuratus teſtis calculum adiecit affirmans ſe neſcire, an Paraſitus cædentibus adfuerit, & à ſe in cæde nõ cõſpectũ. Cõticuit reus, & teſtis diſceſsit.

Claudius Cornelius.iij. teſtis in iure coram nobis ſtans, nulla in ſe obiecta ab accuſato, tametſi admonito, & religione obſtricto, ne id iniurioſè faceret, infamia, publicatam teſtationem ſacramento corroborauit: reũ'que unum eſſe ex his, qui miniſtrarent prandentibus in diuerſorio parui cerui, quod cũ dixiſſet in teſtimonio reo nihil contradicente dimiſſus eſt teſtis.

Dauid Damas.iiij. loco teſtis eadem ratione accerſitus in iudicium teſtationem ſuã ꝑ me recitatam præſente reo, prius tamẽ ſolicitato de criminãdo teſte, modo id religioſè fieret, iuramẽto obſignauit: nec dubitauit affirmare paraſitũ adfuiſſe prãdio in diuerſorio parui cerui miniſtrãtẽ Miloni ut teſtatus eſt.

Paraſitus ſilentio cõſentire uiſus eſt, ita teſtis ad ſuas operas dimiſſus.

Reuocatis teſtibus, ac cum reis cõmiſsis iudex ad hunc modum edicit.

Edicimus omne hoc litis inſtrumentum edi, & exhiberi regio procuratori, [A] ut nomine ipſius domini cōcludat ad id, quod Reip. intereſt [B] aduerſus accuſatos, quos criminis indicia urgent. Inſuper ut cōquerētes petant id, [C] quod ſua intereſt, & priuatim [D] nocitum eſt contra eoſdem ac-

A ☞Exhiberi regio procuratori.) † Ea e-
1 nim ſunt edenda fiſco delatori, quæ ad
cauſam pertinent & intentionem ſuam
fundandam, vt. l. ne quiſquam. ff. de
2 edend. † Idē ordinatio, Caroli. vij. ar-
ti. xvi. & . xvij.
ſuper ſtilo parla-
menti. accedit ſta
tutum regium no
uiſsimū̃ articu.
clvi. et. clvij.
B ☞Reip. intereſt.)
3 † Fiſcus pro in-
tereſſe publico a-
git criminaliter,
vt . l. omnes,
de delato. lib. x.
C. & . l. fi. C. de
iniur.
C ☞Petant id.) † Li
4 bellus in cauſa
criminali, quę eſt
magni ponderis,
vel præiudicij debet dari in ſcriptis, vt
l. ſi filius, & ibi Barth. ff. de iudic. Et
l. ſi iudex. ff. de varijs, & extraordi-
nar. cognit. & Inſti. de oblig. quæ ex
5 quaſ. malefi. in princ. † Ita ꝙ in cōce-
ptione dicti libelli qualitas cōmiſsi cri
minis, & perſonarum, ciuitas, locus,
& menſis deſignanda ſunt, & hoc lege
iul. publicorum iudiciorū cauetur, &
generaliter pręcipitur omnibus, qui re
um aliquē deferūt, ſeu accuſāt. Diē aūt
neqꝫ horā admiſsi criminis accuſator
inuitus nō comprehēdit, vt. l. libello-
6 rum. ff. de accuſa. † Actionē idcirco fa
moſam intēdēs nō debet vagari cū diſ
crimine alienæ ęſtimationis, ſed deſi-
gnare certū, & ſpecialiter dicere, quā
ſe iniuriā paſſum cōtēdit, vt. l. prætor.
ff. de iniur. & . l. ſi in rem. ff. de rei ven-
7 dic. † Qualitas aūt criminis perſona-
rū, & tēporis deſignāda ſunt ideo, ꝗa
atrocior fit iniuria, aut ꝓ perſona aut
tēpore, aut re ipſa. † Perſonæ atrocior 8
fit iniuria, cū magiſtratui, cū parenti
patrono ue fit. Tempore, ſi in ludis, &
in cōſpectu. Nam in prætoris conſpe-
ctu, an ſolitudine iniuria facta fuerit
multum intereſt,
† quia atrocior 9
eſt, quæ in conſpe
ctu fit. Re autem
atrocior iniuria
fit, vt putà ſi vul-
nus illatum os ali
cui percuſſum ſit,
vt. l. prætor. §. fi.
ff. de iniur. & Inſt.
eodem. §. atrox.
† Dupliciter autē 10
ſpectanda eſt per-
ſonā eius, videli-
cet qui fecit, &
eius qui paſſus eſt.
aliter enim puni-
tur ex ijſdem faci-
noribus, qui quid in dominum paren-
temue auſus eſt, quàm qui in extraneū:
in magiſtratum, quàm in priuatum, vt
l. aut facta. ff. de pœnis. † Concludere 11
ergo poteſt is, qui iniuriam paſſus eſt,
de omni iniuria, & agere aut criminali
ter, aut ciuiliter. Et ſiquidem ciuiliter
agat, pœna pecuniaria ęſtimatione iudi
cis actori danda imponitur, vt §. pœ-
na, in fine, inſtitu. de iniur. & lege pri-
ma. §. ſpectat. ff. eodem. Sin autem cri-
minaliter agat officio iudicis extra-
ordinaria, ſcilicet capitis, vel ſtatus,
ſi iudici ſedeat, vel pecunia inferenda
fiſco, non actori pœna reo irrogatur,
vt lege fin. C. de iniur. & §. in ſumma.
inſti. eodem.
☞Priuatim.) † Supra vidimus de in- D
tereſſe publico, nunc de intereſſe priua 12
to eſt dicendum. de iure, & conſue-
tudine, alterum vtilitas priuatorum,
alterū vigor publicę diſciplinę poſtu-

lat, lege licitatio.§.quod illicitè .ff.de
13 publica .& vectig.& hic patet. † Crimina ſiquidem alia ſunt priuata, vt illa, quorum executio.i.accuſatio, vel denuntiatio pertinet tantùm ad illos, quibus inferuntur, vt furta, damna illata, & iniuriæ, vt.ff.de priuat.delict. per to-
14 tum. † Et tunc non cuiuis competit actio iniuriarum criminaliter, ſed tantum offenſo, vt gloſa in lege prætor.§.quid ergo, in uer-
15 bo, publica.ff.de iniur. † Alia ſunt publica, vt ſuprà. quorum accuſatio datur cuilibet de populo, quoniam ad vtilitatem publicam ſpectat ne maleficia remaneant impunita, vt ſunt homicidia, paricidia. adulteria, & alia nota-
16 ta in.l.prima.ff.de pub. iudic. † Publicorum autem iudiciorum quædam capitalia ſunt, ex quibus pœna corporalis, mors, aut exilium eſt: per has enim pœnas eximitur caput de ciuitate: nam cętera non exilia, ſed relegationes propriè dicuntur, tunc & ciuitas retinetur. Nam capitalia ſunt, ex quibus pecuniaria, aut in corpus aliqua coërcio pœna eſt, lege ſecunda .ff.de public. iudic. & lege edicto §.rei capi-
17 talis.ff.de bono.poſſeſſ. † Alia ſunt extraordinaria crimina, in quibus pœna extraordinaria imponitur. Et dicitur extraordinaria, ideo quia à iure non eſt introducta pœna, ſed iudex ex bono, & æquo arbitratur quid facto opus ſit, vſque ad pœnam capitis, vt lege ſaccularij §. ſunt quædam .ff. de extraordinarijs criminibus.

cuſatos: quæ omnia intra triduũ ad nos trãſmittẽtur, E ut qđ

E (Ad nos tranſmittentur.) † Scili-
18 cet informationes, interrogationes, acta, repetitiones, & conformationes teſtium, & cætera id genus. Non autem munera, quia ſcriptum eſt. Non accipies perſonam, nec munera. Nam munera excæcant oculos ſapientum, & mutant verba iuſtorum. Iuſtè, quod iuſtum eſt, perſequeris, vt viuas, & poſsideas terram, quam dominus deus tuus dederit tibi, vt Deuteronomio.xvi. capi. & Exo.xxiij. capit. verſiculo nec accipies. † Qui 19
enim donat, alium ſibi naturaliter obligat, vt.ff.de petitione hæreditatis, lege ſed & ſi.§.conſulit: † & ille 20
cui donatur, exhibere reuerentiam donatori compellitur, & obedire, vt.viij.quæſtione ſecunda, capitulo illud quidem. Vnde Varro, Boues ad victimas faciunt, atque deorum ſuplicia, & Eſau .v. capit. Væ qui iuſtificatis impium pro muneribus, & Eccle.xx.capit. Xenia, & dona excæcant oculos iudicum, & quaſi mutus in ore auertit correctiones eorum. † Hinc eſt, quòd non ſolum in 21
dantes, ſed & in recipientes canonica exercetur vltio, vt capitulo dilectus filius, extra de Symo. † Contrarium 22
tamen videtur de iure ciuili, vt dona etiam recipere iudici liceat. Nam quamuis nullus præſidum munus, donúmve accipere debeat, niſi eſculentum, poculentúm ve, quod intra paucos dies prodigari poteſt, vt lege plæbiſcito .ff. de officio. præſidis. Non verò in totum Xenijs abſtinere debebit proconſul. ſed adijcere, vt neque ſe in totum abſtineat, neque auare modum Xeniorum excedat. Itaque diuus Seuerus, & imperator Anthoninus elegantiſsimè epiſtola moderati ſunt, cuius epiſtolæ verba hæc ſunt. Quantum ad xenia pertinent audi quid ſentimus, pro-

uerbium eſt, neque omnino, neque ſemper, neque ab omnibus accipere debere. Nam valde inhumanum eſt à nemine accipere, ſed paſsim viliſimũ, & per omnia auariſsimum. Et quod mandatis continetur ne donum vel munus ipſe proconſul, vel qui in aliquo officio eſt accipiat, ematue quid, niſi victus quotidiani cauſa ad xenia non pertinent, ſed ad ea, quę eduliorũ
23 excedant vſum. † Sed nec xenia producenda ſunt ad munerum qualitatem. l. ſolent. §. fi. ff. de offic. proconſ. & legati.
24 † Nam quod fit gratis, non debet ad neceſsitatem deduci, vt gl. fi. in. d. l. ſolent, quod facit pro ruſtico, dicit glo. qui aliquando aliquid præſtitit, vt. ff. de annuis leg. l. ſeyo. §. i. & l. litibus,
25 de agricol. & cenſit. lib. x. C. † Hodie autem nec xenia accipi debent, niſi in defectu ſalarij, ꝙ ſi cõtra fecerit iudex, aut alter pro illo, quadruplũ reſtituet. Inſuper exilio perpetuo mulctabitur, prius ei plagis corporeis infligẽdis, vt in auc. ſcriptũ exẽplar, in fi. i. vt iudi.
26 ſine quoquo ſuff. col. ij. † Aduertendũ eſt, ꝙ in accipiendis muneribus, vel dãdis tria ſunt maxime attendenda, perſonæ ſcilicet dantis & accipientis qualitas, Quantitas muneris, & donationis tempus. Qualitas perſonarum vt à quo, vel cui, videlicet an à paupere, diuiti, vel econuerſo, ſiue à diuite, locupleti datum fuerit. æſtimatio muneris & donationis tempus, ſi magni vel minoris precij reis data exiſtat, & an inſtãti neceſsitate, ſeu alio tempore conferatur. Nam quod ſcriptum eſt, Beatus qui excutit manus ſuas ab omni munere, de illis donis dicitur quæ accipientis animum allicere vel peruertere ſolent, quòd ſi iudici offeratur vinum, ſiue alia huiuſmodi, quæ modici ſunt præiudicij ex quo voluntatem recipientis inclinare, vel mouere non debeant, interpretari non conſueuit accipientem in his delinquere vel
donantem. † vnde ſi equus detur, per- 27
miſſum eſt illum recipere, vt capitulo. Et ſi quæſtiones. § cum in accipiendis, extra de symo. iuncta gloſa, quæ dicit aliud eſſe munus & aliud eſſe donum.
† Nam donum eſt ſine cauſa, munus 28
ex cauſa, vt. ff. de verbo ſignific. lege
inter donum. † Vel donum poteſt 29
dici exile, vnde eccle. xx. cap. Exigua dabit, & multa iproperabit. † Mu- 30
nus verò dicitur precioſũ vt prima Reg. viij. capitulo. Acceperunt munera, & peruerterunt iudiciũ. † Frequen- 31
tia etiam dona tranſeunt in munus, vt extra de donat. capitulo apoſtolice, verſiculo credite, † quædam enim 32
inhoneſtè petuntur, quæ tamen honeſtè recipiuntur lege prima. §. eſt enim. ff. de varijs, & extraordinarijs cognit.
Vnde Seneca. † Non gratis accipi- 33
tur munus, quod petenti donatur. Vnde verſus, Gratius ẽ donum, quod venit ante preces. Affert adhuc illud
apoſtoli, † beatius eſt dare, quàm ac- 34
cipere. xvi. q. i. cap. prædicator. Qua igitur intentione quid detur per exteriora interpretatur, † Quia interiora ani- 35
mi ſecreta per exteriora dignoſcuntur,
vt. l. ſi tamẽ. §. ij. ff. de ædilit. edict. † A- 36
liter non poſſet diuinari intentio alieni cordis, quia nec etiam Paulus licet ſpiritu dei plenus fuerit, potuit diuinare, vt. xxij. q. ij. cap. beatus, & extera vt Eccle. benefic. c. vt noſtrum, & ff. ad
leg. aquil. l. ſi putator, in fi. † Sunt ta- 37
mẽ nõnulli iudices, qui ſæpenumero officiũ ſplẽdidioris militiæ ſtudio exercẽdæ cupiditatis ambiũt, & appetũt, vt velut i meliori fortuna poſiti, aut ea ſcelera, q̃ ꝓus cõmiſiſſe docẽt, occultẽt, aut aliàs poſsint impunè cõmittere, vt. l. ad ſplẽdidioris, C. de diuerſ. offic. & appar. iudic. lib. xij. C. ita ꝙ hodie arguere iu-

iuſtum, & æquum fuerit, ſtatuatur F.

Inter moras nobilis Deſiderius Anippus, accuſatorũ unus ex abſentibus ultro ſe in carcerẽ cõijcit Pariſien. præpoſituræ cum principis gratia, ſiue indulgentiæ remiſsione ad iudicem miſſa, atque hanc ſibi probari, & admitti, ſiue iterinari libello poſtulat.

dices de iniuſtitia reputatur deliramen-
tum, audẽtque veſani, & vecordes iu-
dices ad iniuriam reprehenſoribus re-
38 torquere, † ideo ſæpe contingit, quòd
delicta magnorum celantur, & non pu-
niuntur, licet iu-
ſtitiæ claues errẽt,
dicit glo. in. d. l.
ad ſplendidioris.
39 † Diſcite ergo iu-
dices finium ter-
ræ, præbete aures
vos, qui contine-
tis multitudines,
& placetis vo-
bis, in turbis na-
tionum: quoniã
data eſt à domino
poteſtas vobis,
& virtus ab altiſ-
ſimo, qui interro-
gabit opera ve-
ſtra, & cogitatio-
nes ſcrutabitur,
quoniam cum eſſetis miniſtri regni il-
lius, non rectè iudicaſtis, nec cuſtodi-
ſtis legem iuſtitiæ, neque ſecundum vo-
lũtatẽ Dei ambulaſtis, horrendè, & ci-
to apparebit vobis: quoniã iudicium
duriſsimum in his, qui præſunt fiet. cu-
ſtoditio legum conſummatio incorru-
ptionis eſt: incorruptio autem facit eſſe
* proximum Deo, vt Sap. vi. c.
F (Statuatur.) † Iudex antequam ius
40 partibus reddat, reſpicere debet, ne
quid durius, aut remiſſius conſtituat,
quàm cauſa depoſcit. Nec enim, aut ſe-
ueritatis aut clementiæ gloria affectan-
da eſt, ſed perpenſo iudicio prout quæ-
que res expoſtulat, ſtatuendum eſt. Pla-
nè in leuioribus cauſis proniores ad le-
nitatem iudices eſſe debent, in grauio-
ribus pœnis ſeueritatem legum, cum
aliquo temperamẽto benignitatis ſub-
ſequi. l. reſpiciendum. & l. hodie. ff.
de pœnis. † debet itaque iudex habere 41
reſpectum ad id, quod fieri ſolet, glo.
in. d. l. reſpiciendum, & l. ſi finita, in
princip. ff. de dãno infect. & C. de epiſ-
co. audi. l. iij. & l. vel vniuerſorũ. ff.
de pigno. actio.
† Pũtreꝗ debet cõ- 42
iũctum, ſicut ex-
traneum: & ma-
gnum, ſicut par-
uũ, cauere quoꝗ
ab acceptione per-
ſonarũ. l. fi. & ibi
glo. ff. de rerũ di-
uiſ. † Neque fauo- 43
rem impietati pro
iuribus impartiri
debet, vt. c. qui po-
teſt obuiare. xxiij.
q. iij. † Aliquando 44
enim ſecundum iu-
ra vtetur mera iu-
ſtitia, quandoque
rigore iuris, quan-
doque æquitate, ſecundum perſonas,
cauſas, loca, & tempora, vt. c. ſicut di-
gnum, extra de homicid. & C. de leg.
l. i. & l. aut facta. ff. d pœnis, & xlv.
diſtinct. c. bonus dominus. † Quini- 45
mo etiam æquitatem ante oculos habe-
re debet, vt. ff. de eo, quod cer. lo. l. ꝙ
ſi Epheſi. §. interdũ, in fi. † Iudices quo- 46
que prouinciarum omnia quælibet cri-
mina ſecundum leges vindicare, & pec-
cantes tenere, & non alios pro aliis cõ-
prehendere, nec damna inferre debent,
ſed neque pignorationes facere propter
peccãtem, aut criminis vindictã pro
prij lucri cauſam inferre, aut delinquẽ-
tium res proprium lucrum facere. Rei
quidem ex legibus pœnas ſuſtinere de-
bent. Nec licet iudicibus, aut eorum
hominibus, ſiue officialibus vllate-
nus propter rerũ deſideriũ iniuſtè ali-
quos caſtigare, aut peccantes vendere.

Si enim prẹter hẹc hoc fiat, ipſe præſes, ſeu prouinciæ iudex omne ex hoc damnum accidens læſis me debitur, & ſuppliciſs ſubiectus exilio tradetur.
47 † Et conſiliarius eius ſimile ſuſtinebit ſupplicium, ſi factis à iudicè cõtraria legibus in ſcriptis cõſentiat. Hæc in auc. vt nulli iudic. §. quoniã verò cõtingit. col. ix.
48 † iudices etiam, qui ſe furtis, & ſceleribus fuerint maculaſſe conuicti, ablatione codicillorum, inſignibus, & honore exuti, inter peſsimos quoſque, & plæbeios habeantur. Nec ſibi poſt hac de eo honore blandiãtur, quo ſeipſos eſſe indignos iudicauerunt, vt lege iudices, de digni. lib. xij. C. ita vidi exequi contra magiſtrum Petrum Ledet regis conſiliarium, qui pro furtis, & ſceleribus per eum commiſsis per areſtum curiæ Pariſien. parlamenti

Sic autẽ inſcribitur actis, Anippi ſpontaneus in carcerem ingreſſus.

Die. xviij. Ianuarij. M D XL. anno.

Nobilis Deſiderius Anippus ultro ſe in carcerem cõiecit, ut interrogetur, ac ſtet iuri ſuper indicijs, & criminibus ſibi impoſitis, quorum remiſsionis diploma à domino noſtro rege conceſſum actuario exhibuit, & edidit.

PRimo faſto die, ac ordinario accerſitur, & educitur à ſuo carcere Anippus ad tribunal coram iudice: & ibi genibus flexis, ^A humi prolapſus, ac capite aperto, uocatis etiam quorum intereſſet, eius remiſsionis diploma per actuarium publicatur: quo publicato, interrogatus reus iurat uerum eſſe quod loquitur, ueriſque conſtare, eọ probari poſtulat. dicit iudex diploma accuſantibus poſtulantibus, aut eorum pro ipſis procuratori intra præſtitutum diem per actuarium

die. xx. Iunij Anno domini milleſimo quingenteſimo. xxviij. fuit exauthoratus, degradatus, & ſuis inſignibus, & veſtimentis cõſularibus exutus, poſt emendam honorabilem peregit. & veſte plæbeij indutus in petra marmorea graduum Palatij Pariſien. in pronunciatione cuius areſti fuit. d. l. iudices, per tunc viuentem Poliot præſidentem recitata.

A Genibus flexiſis.) 1 † Remiſsionarius in criminalibus petens reſtitutionẽ aduerſus ſententiam, vel appellans à ſententia criminali, tenetur perſonaliter comparere in iudicio genibus flexis, capite diſcoperto ante faciem iudicis pro tribunali ſedẽtis. l. i. ibi, ſi ſe obtulerit. C. ad le. Cornel. de ſicar. & l. i. §. ſi autem. ff. an per alium cauſẹ appel. red. poſſ. arg. l. lege Cornelia. ff. ad ſenatuſ. ſylla. ibi ex vinculis cauſam

tranſcribi, intercedentibus, atque expugnantibus diploma, ſiue interinationem impedientibus. Deinde idem diploma unà cum elogio fiſcali procuratori transfertur, ut eo audito, ſecundum ius, & æquum ſtatuatur.

Hoc peracto ponamus eundem Anippum cum reis committi, & ſeparatim audiri de diplomate, in quo mordicus adhæreat, & accuſatos reos agnoſcat negantes, atque contradicentes, quæ omnia ueniunt ſcribenda, ut ſupra monſtratum eſt in committendis cum teſtibus reis: quæ breuitatis gratia omittuntur.

Diplomatis publicatio
editur hoc con-
textu.

Vniuerſis præſentes literas inſpecturis Ioannes Vlpianus miles, & dominus &c. Notum facimus, quòd hoc die infra ſubſcripto, lectum, ac publicatum in iudicio fuit remiſsionis diploma die &c. à domino noſtro Rege impetratum, & conceſſum ſuper criminibus in eo ſcriptis, per nobilem Deſiderium Anippum ueris niti ſolenniter iurantem, id'que probari, ac admitti, ſiue interinari poſtulantẽ aduerſus Antoniã Dianã

dicant, & Bal. in l.i.§.cum qui, in fi. ff. de poſtul. † Nec 2
poſſet in contrariũ reus impetrare, vt ſcilicet nõ teneat perſonaliter cõparere. l. fi. in. fi. C. de iniur. Et adhoc ordinatio regis Ludouici duodecimi artic. clxij.

uiduam defuncti &c. & alios conquerentes, aut eorũ procuratorem tranſcribi petentem. Nos edicimus eiuſmodi regiæ gratiæ diploma, elogium & omne litis inſtrumẽtũ regio procuratori exhibẽdum: quo audito, uti ius ſuadebit, ſtatuetur. Diplomatis exemplum per actuariũ noſtrum edetur cõquerẽtibus intercedẽtibus, & obreptitiũ, B commenticium, illegitimũq; diploma cõtẽdentibus, ad obreptionis cauſas triduo proponendas ut de ijs ſecundum ius pronuncietur. Actum die uiceſima Ianuarij anno M D X L. In cuius rei teſtimoniũ ſigillum dictæ præpoſituræ his præſentibus duximus apponendum. Sic ſignatum.

Interim priuatus accuſator tranſigit A cum Anippo: fiſcus etiam perſpecto omni litis inſtrumento gratiæ diploma probat, ſeu interinationem gratiæ conſentit: quod ſcripto ſignificat, aut apud acta. Si non conuenit

inter

B (Obreptitium.)
3 †Obreptione impugnari poſſunt reſcripta, qa nullam vim habent, quæ obreptione inpetrata fuerint. l. ſi qua loca, in verbo, reſcriptis per obreptionem impetratis, de fund. & ſal. lib. xij. C.
4 †cum obreptio ſit frauduloſum mendaciũ. l. ſed & ſi hac. §. patronum. ff. de in ius vocand. & l. Si autem §. i. ff. de nego. geſt.
5 †Et propriè conſiſtit in facti narratione, non iuris ſcripti. l. cum vero. §. ſubuentum. ff. de fideicom. libert.
6 †Et ſi oppoſita mendatiorũ præſcriptione, ſiue in iuris conſuetudinarij narratione mendacium reperiatur, ſiue in facti ſiue in tacendi fraude pro tenore veritatis, & nõ de precantis affirmatione datum, iudicẽ, ad quẽ dirigitur reſcriptũ, cognoſcere debere, & ſecundum hoc de cauſa conuenit ferre ſententiam. l. præſcriptione.

C. ſi contra ius, vel vtilita. publie.
†Decetque 7
iudicem ſuper obiecto falſæ aſſertionis in reſcripto contentę probationem recipere, quod ſi renuerit, & pronũciauerit, in decem libras auri venit mulctãdus. l. puniri. C. eodẽ.
†Et 8
ſi iudex inuenerit, & pronunciauerit reſcriptum non tenere, habet in principali exequi. l. & ſi cognitio. C. eodem.
†Nam quæ 9
cunque reſcripta ſunt iudicibus directa, ſub ea conditione proferũtur, ſi preces veritate nitãtur. Aliàs precator mendax nullum fructum oraculi percipit impetrati. l. vniuerſa. C. de diuerſ. reſcrip.
†Mendax- 10
que precator carcere debet impetratis, lege & ſi legibus. C. ſi contra ius, vel vtil. pub.
(Priuat⁹ accuſator trãſigit.) A
†V- 1
bi partes ſunt concordes, quo ad intereſſe ciuile, nullę ſunt partes iudicantis, lege ſi conuenerit. ff. de re iudic.

inter accuſatores ciuiles, inter ceſsionis cās, & obreptionis proferunt, quas breuitatis cā patrono conquerentium cōficiendas relinquo. At ſi conueniat inter litigantes, iudex gratioſum diploma probat, & interinat hoc tenore.

Approbatæ grāæ ſeu iterinationis formula.

VNiuerſis præſentes lr̄as inſpecturis Petrus Iabolenus &c. Salutem. Notum facimus, ꝙ conſpectis cuſtodiarum dictæ præpoſituræ actis, in quibus ſcribitur nobilem deſiderium Anippum vltro ſe in dictos carceres intruſiſſe, ac exhibuiſſe. xviij. die Ianuarij anno domini M D xl. conſpecto etiam gratiæ & remiſsionis diplomate, per eundem nobilem à domino noſtro rege impetrato A ſubſcripto, & ſubſignato cera uiridi cordula ſerica pēdere, ob ꝑpetratū homicidiū, & cædē illatā defunctis Ioanni Pluto nuꝑ Luteciano negociatori, Iuliāo, xenio ſimiliter mercatori, & magr̄o Chryſoſtomo

2 dic. † Secus autem quo ad intereſſe publicum. ſ. fiſci. nam licet fiſcus ceſſet, ſiue deſiſtat ab accuſatione, crimina tñ ſemel audita nullo modo indiſcuſſe præterire oportet, ēt ſi accuſatus cū accuſatore in gratiā redeat, vt. c. crimina, extra de colluſ. detegē.
3 † Et hoc iudex ex ſuo officio facere poteſt, cum euidē tia patrati ſceleris non indigeat clamore accuſatoris, vt. c. euidentia, extra de accu. & l. congruit. ff. de offic. præſid.
4 † Quòd ſi repertū crimen iudex non vindicet tegere ut conſcius crimino ſa feſtinabit. l. ij. C. de commerc. & mercat.
5 † Quimo nulli iudicū licet delatum ad ſe crimen minori aut nulli coērtioni mandare, niſi id ipſe pati velit, quod alijs diſſimulando conceſſit. l. fi. in fi. C. ne ſanct. baptiſ. reiter.

A ⁋ Rege impꝛato.)
1 † Ad ſolum regē pertinet remiſsionem, aut indulgētiam concedere. l. vniuerſis. C. de præcib. imper. of. Ratio eſt, † quia 2
ſolus idē princeps in ſuo regno pōt legem transgredi in diſpenſando, vt. ff. de ritu nup. l. qui in prouincia. § diuus † quòd 3
autem princeps poſsit legem trāſgredi eſt verꝫ, quādo reſcriptum ſiue conceſsio eſt talis, quæ non lædit alium, ſed ꝓſit petenti, vel crimē ſupplicanti indulgeat. His caſibus refutari non debet à iudice. † in alijs 4
autem caſibus reſcripta contra ius elicita ab omnibus iudicibus refutari debent, vt ſupra dictum eſt, d. l. reſcripta. C. de precib. imperator. offeren. † Et 5
ea ratione reſcripta, quibus crimen indulgetur, aut remittitur de inciuilitate impugnari non debent cum princeps legem tranſgredi poſsit dicta lege qui in prouincia. §. diuus. ff. de ritu.

Craſſo in curia ſuprema Pariſijs aduocato, ſicuti latius explicat eiuſmodi diplomate: cui fidit, & id ſupplex ꝓbari poſtulat, cuius contextus ſubſequitur.

Franciſcus dei grã Fräcorum Rex, notũ facimus, ac palam pñtibus oĩbus, & futuris nos libellũ nobilis [B] Deſiderij Anippi dñi arenaꝶ, ætatis. uiginti annoꝶ [C] recepiſſe: qui loquebať [D] eũ à quatuor mẽſibus aut circiter, comitatũ nobilẽ Girardum Milonẽ dñm prati falcati in parui cerui diuerſoriũ Pariſijs ad prãdẽdũ cũ nonnullis alijs ſupplicanti ignotis, ubi iter uerba, & colloquia ultro citroq; habita, idẽ Milo retulit ſe cã cecidiſſe, ac uictũ in ſupremo ſenatu à Ioãne Pluto, & Iuliano Xenio negociatoribus Pariſinis, ſubtili ĩgenio, ac acumine magiſtri Chryſoſtomi Craſsi, in illo ſenatu patroni: Se quoq; de iiſdem añ tunc tpis hebdomadæ finẽ ſuppliciũ ſumptuꝶ quibus idẽ ſupplicans obmutuit, nõ hñs qđ obijceret. Tri-

nupſia. Et nota. ꝙ in concedendo princeps, & ſenatus æquipollent, quia ſenatus fungitur vice principis in hoc, & pñt dicere, Nõ obſtãte. l. iſta, vel alia, vt. ff. de aqua pluuia arcen. l. quod ꝑncipis, & l. ſin. autem. § ñ. eo. & l. j. §. interdum. ff. à quib. app. nõ licæ. Ita dicit glo. in l. quominus. ff. de flumi.

7 † Princeps autem qualem, & ſuper quibus habet poteſtatem vide Bal. in. d. l. reſcripta. C. de precib. imp. offer. & Barto. in prohœm. ff. in verbo omnem; in ꝑma conſti.

8 † Quę verò ſit poteſtas papę idem Bal. in d. l. reſcripta.

B ℟ Nobilis.) † In

9 delictis habeť rõ nobilitatis, vt xlj. diſtin. c. non cogantur.

C ℟ Aetatis viginti

10 annoꝶ.) Habeť etiã ratio iuuentutis, vt. xxxiij. q. ij. c. in adoleſcentia, & l. diſtinct. c. pœnitentes, & xvi. q. vij. capit. hoc ſit, & capitulo tempora.

† Ferè enim in omnibus pœnalibus iudicijs ætati, & imprudentiæ ſuccurrendum eſt. l. ferè. ff. de regu. iur. 11

D ℟ Qui loquebatur.)

12 † Hæc eſt facti narratio, i qua non debet abeſſe fides veri, aliogn eſſet reſtitutio obreptitia, ſi fraudulosum mendacium contineat, vt ſupra dixi per l. ſed & ſi hac §. patronum. ff. de in ius vocando.

† quo caſu mendax precator carere debet impetratis. d. l. & ſi legibus. C. ſi contra ius vel vtilita. publicam. 13

bus autē, uel quatuor poſt diebus Milone ſupplicante, Bernardum Thraſonē, Claudiū Caligulam milites ad cœnam in cauponā leonis argentei uia ad ſanctum Honoratum ductos, illicq; inter cœnandum Milonem accito famulo dixiſſe talia aut non longè diſſimilia, Ito ſciſcitatum, ubinam ſint quorum tibi memini, mihiq; renunciato. Atque eundem famulum ſtatim à cœna illos ꝑ uiam Sancti Honorati iuxta crucem Tiroueri iter facturos detuliſſe, hinc Milonem aſſumptis Bernardo Thraſone, & Claudio Caligula noſtris militibus, & alijs duobus eius famulis dixiſſe, animo eſtote conſtanti, ſumite uires, uindicate me, oro: promiſſa uobis à me certa tenetote, eamus illis obuiam, Iamiam me conſequimini: Te dominum Anippum haud me relicturum cōfido, cuius beneficij uices repenſurꝰ me ſpondeo: Eundem Milonem huc & illuc oculos circunferētem ſub horam ix. illius noctis iuxta crucem Tirouerí tres numero uiros ipſi ſupplicanti incognitos aduentantes circunſpexiſſe, famulo quodam ante eos facē accenſā gerente: in hos ꝑtereuntes eundē Milonē, ſimulq; Thraſonē & Caligulā ſtrictis gladijs īſultauiſſe, inſultantibus fortiter reluctatū educto ferro famulū: qđ quū uidiſſent, ipm ſupplicantem, & duos eius famulos Egidium Gnathonem, & Ferdinandum Paraſitū enſes exeruiſſe, non ut ferirēt, E

Non vt ferirent.) † Qui aſſociauit percuſſorē non vt feriret, ſed vt percuſſori opē ferret, ſi forte per aliorum violentiam impediretur, paulò minori pœna debet mulctari, ꝙ percuſſor cum ſcriptum ſit qui potuit hominem liberare, & non liberauit, eū occidit. 14 † Conſtat ab homicidij reatu immunes non eſſe, qui occiſoribus opem contra alios præſtare venerunt capitulo ſicut dignum. §. illi etiam extra de homicid. 15

ſed ut Miloni, & ſuis opem ferrent, ſi forte reluctantes ſuſtinere nō poſſēt: deinde pluribus ultro citroq; illatis ictibus tres illos uiros, quos poſtea audiuit noīari Craſſum, Xeniū, & Plutum humi ꝓſtratos, famulū noīe Dauum aufugiſſe, ipſum pariter ſupplicā tem Milonē, aliosq; ſocios: atq; illos tres ſic rlictos, dolore uulnerū, uel impitia medicorum, uel penuria medicamentorum animam egiſſe. quam ob cauſam ipſe ſupplicans iuſtitiæ rigorem, ius ſummum, & legis pœnas ueritus ſolum uertit, [F] redire nequaquam audens, niſi prius impetrata noſtra gratia, ut ait, nos ſummiſſe ſupplicans. Quibus attente penſitatis, hoc etiam addito, quod idem ſupplicans nullum percuſſit, ſed inſcius in eum caſum incidit, in eoq; non dolose [G] ſe geſſit, atque in cæteris rebus omnibus probe, ac honeſte, uitæ ſemp integræ, & īculpatæ: ſic uerſatus, ut nūquā īfamia, aut minima labecula ſit cōuictus,

aut

F ¶ Solum vertit.)
16 † Si quis ea mēte ſit, vt non impetrato auxilio dominum non reuertatur nondum fugitiuus eſt, quia nō ſolum cōſilij, ſed & facti fugere eſt. l. bouem, qui cornu petit. §. qui ad amicum domini deprecaturus confugit. ff. de ædili. edic. & l. quis ſit fugitiuus. § ideóq; probat & §. ſeq. eodem.

G ¶ Non dolose.)
17 † Vbi abeſt dolus in delictis, delinquens quantum ad gratiam, innocens eſt, quia extra animum, & ſine dolo deliquit. nam gratia uolūtatem, & animum requirit. Quantum autem ad legem reus eſt, quia opera lex quærit, vt capitulo ſi quis non iratus. xv. q. prima
18 † nec minus ex culpa ꝗ̄ ex dolo quiſquam tenet̃ ciuiliter, quo ad priuatum intereſſe actione legis aquiliæ, vt. l. in lege, la ſecunda. ff. ad leg. aquil. Sic in leg. cornel. de ſica. † Iure communi habet̃ plus reſpectus ad animum, ꝗ̄ ad actū. Sed lex aquilia, magis reſpicit actum, quam animum vt uideamus ex quo ictu ſecuta ſit mors, ñ vt videamus animum principaliter, vt. l. item mela §. ſed ſi ſeruum plures. ff. ad legē aquil. 19
† Et ideo tenetur actione iniuriarum erga hæredes defunctorum vt. l. dominum. C. de iniur. & gl. in §. iniuria. inſtit. de lege aquilia, 20
† quorum damnorum, & iniuriarū æſtimatio ad iudicem ſpectat, ut. l. j. §. ſpectat. ff. de iniur. 21
† Arbitrari autē oportet hanc æſtimationem pro modo ſubſtantiæ perſonæ accuſatæ, vt. l. lex cornelia §. fi. ff. de iniur. & c. pe §. fi. extra de accuſ. & c. ex pte, eodē, & l. fi. C. de ord. cogni. 22
† Spectatur ēt pſona agentis, quantum ad ius æſtimationis, ut aliud ī viliſſimo, & cōpedito, aliud in 23

medij

aut notatus:nihilq́; reprehen
ſione dignum cõmiſerit, gra-
tiam noſtram, & miſericordiã
impertiri [H] uelimus. Quare
miſericordiam iuſtitiæ rigori [I]
præferri cupientes dicto ſup-
plicãti ignouimus, remiſimus,
indulſimus, & per has præſen
tes ſpeciali gratia, [k] plenã po
teſtate, regia authoritate [L]
ignoſcimus, remittimus, &
indulgemus [M] facinus, & ca-
ſum cum omni pœna, mulcta,
offenſione corporali, criminali,
& ciuili, q̃ p̃dicti facinoris
occaſione erga nos, & iuſti-
tiam incurrere potuiſset. Re
uocamus inſuper omnes, &
ſingulas exilij proclamatio-
nes, uadimonia deſerta, & cõ-

medij actus homine ius æſtimationis
conſtituatur, vt §. pœna autem, inſtit.
24 de iniur. †Et ſic nota, ꝙ in delictis ex-
tra animum commiſsis per impetum,
aut laſciuiam, aut ebrietatem, aut la-
tam culpam, no-
xia non commit-
titur inexſcuſabi
lis, quin reus poſ
ſit reſtitui per prin
cipem quãdo cõ
trahitur malefi-
cium, vt homici-
dium, vt pœna
corporalis, & pe
cuniaria quo ad
publicum intereſ
ſe ſcilicet fiſci nõ
irrogetur, ut. l. i.
iuncta gloſ. C. ſi
aduerſus delictũ.
25 †Si verò homici
dium ſit propoſi-
to, & dolo com-
miſſum, erit præ-
ciſè pœna mortis
ſine redemptiõe,
Bald. in. d. l. ne-
mo. C. de epiſco.
audien. vbi dicit
text. homicida,
quod fecit ſemper
26 expectet, †& iõ
debet puniri capi
te. l. corn. de ſica.
non habita diffe-
rentia cuius con-
ditionis hominem interemerit. l. i. § i.
27 &. ij. ff. ad leg. corn. de ſic. † nec debet
reſtitui. d. l. nemo, & adhuc homici-
da morieť, nec miſereberis eius ut Deu
teru. xix. cap. & c. i. ext. de homicid.
Et ad hoc ordinatio noua. d. N. R. F.
H art. clxviij. & art. clxxij.
28 ⸿Et miſericordiã impartiri.) † Remiſ-
ſio ſiue reſtõ in criminalibus ex ſolius
principis miſericordia imploratur, &
conceditur, Bar. in. l. i §. ſi quis vltrò.
ff. de quæſtioni.
⸿Iuſtitiæ rigori.) † Aequitas ſcripta p̃ I
fertur rigori ſcri- 29
pto. l. placuit. C.
de iudic.
⸿ Spãli gratia.) K
Quid tam peculia 30
re eſt imperiali ma
ieſtati ꝗ̃ humani-
tas, ꝑ quã ſolã dei
ſeruatur imitatio,
vt. l. fin. C. de do
na. inter vi. et ux.
⸿Regia auctorita L
te.) † Vide quæ di 31
xi ſuprà verbo v-
niuerſis, ſuꝑ p̃nti
interinatione.
⸿Remittimus, & M
indulgemus. †) 32
Is ergo parcere de
bet, cui ſanctitas
ignoſcendi gloriã
dereliquit. l. ſi qs
in hoc genus. C.
de epiſc. & cleri.
† Propriũ ſiquidẽ 33
eſt imperiali beni-
uolentiæ omni tẽ-
pore ſubiectorum
cõmoda, tã inue-
ſtigare ꝗ̃ eis mede
ri, et ꝓcurare. l. im
perialis. C. de nu-
ptijs. † Sicut bellanti, & reſiſtenti vio 34
lentia redditur, ita victori capto mi
ſericordia iam debetur, vt capitulo
noli exiſtimare, vigeſimatertia quæ-
ſtione prima. † Itaque quis tenetur 35
parcere hoſti ſuo, vt gloſ. in dicto
capitulo noli, &. ij. quæſtione quinta
c. quanto, in fin. iuxta illud de Cæſare

dictum, qui vincis ſemper, vt victis parcere poſsis. Parcere proſtratis ſcit nobilis ira leonis. Et ad hoc. xlv. diſti. c. diſciplina. vnde Senec. li. de virtu.
36 † Honeſtum, & magnum vindictæ genus ignoſcere, vt glo. in. c. i. in verbo, vlciſci, extra de poſtul. prælat.
37 † & alibi Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos.
N ℣ Reſtituimusq́ eum in integr. †)
38 Damnatus per remiſsionem, aut reſtitutionem in integrum reſtituitur in priſtinum ſtatum, etiam quo ad honores, bona & famã, vt. l. i. C. de ſentẽ. paſſ. & reſt. vbi ſunt hęc verba, reſtituo te in integrum prouinciæ tuæ. Vt autem ſcias, quid ſit in integrum reſtituere, honoribus, & ordini tuo, & omnibus cæteris te reſti-
39 tuo. † Aliud autem eſt indulgentia, q̃ remiſsio, quia indulgentia minor eſt, q̃ remiſsio, vt Bal. in. l. ij. C. de ſentẽ.
40 paſſ. † Nam indulgentia pœnæ tãtum gratiam facit, nec infamiam tollit, nec bona reſtituit, ſed quos liberat, not. vt C. de genera. abolit. l. indulgentia, & propriè dicitur gallicè. Ita dicunt tex. in. l. ij. & l. generalis. C. de ſentẽ. paſ. & C. de his qui notan. infam. l. ad tempus. Vnde Ouidius, pœna poteſt demi, culpa perennis erit, vt glo. in. d. l.
41 indulgentia. † Et hoc verum, quando per indulgentiam ſola pœna remittitur tunc infamia remanet, dicit gl. in. l. i §. an autem. ff. de poſtulat. Sed ſecus eſt
42 in remiſsione, † quia ſi quis famoſo iudicio ſit condemnatus, & per in integrum reſtitutionem fuerit abſolutus, is infamia eximitur, vt. d. l. prima §. an autem. ff. de poſtulatio. & d. l. prima. C. de ſententiam paſſ. & ff. de vſuris, lege videamus §. infauiana, ita ſoluit glo. in dicta. l. prima §. an autem. ff. de poſtulationib. † & ſic infamia iuris tollitur ſed non facti, vt. d. l. indulgentia. 43

tumacias, ſi quæ inſecutæ fuerunt. Reſtituimusq́; eũ in integrũ N famæ, & rumori in patriam, mœſtamq́; domum, atq́; illius bona ñ publicata, O

O ℣ Illius bona nõ publicata.) †
44 Quid ſi bona fuerint confiſcata, et data alicui p̃ principẽ, vel fuerint alienata per fiſcũ, poſtea fuerit delinquens reſtitutus p̃ principem, An dictus reſtitus reciperet bona iam alienata? Dic q̃ non ſecundum Bald. in cap. domino guerrani, in ti. hic finitur lex corra. in vſib. feudo. & in additio. ad Barto. in. l. i §. ſi quis vltro. ff. de quæſtioni. quia reſtitutio principis nõ trahitur retro contra ius quæſitum alteri, ubi bona ſunt iam alienata, pro quo eſt glo. in verbo, emancipatus eſſet, & hoc ibi dicunt Bart. Angel. & Imol. in l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de libe. & poſthum. & glo. in. l. prima. C. de ſenten. paſſ. & reſtitu. † dic tamen q̃ 45
ſunt quædam bona, quæ deueniunt immediatè in alium per ipſam cõfiſcationem, vt exemplum, & text. in auc. bona damnatorum. C. de bon. proſcr. Vbi dicitur q̃ bona dãnato℞ acquirũtur hr̃dibus aſcendẽtibus vſque ad tertium gradũ imediatè. Et ad illa bona intelligitur facta reſtitutio bonorũ ſupplicanti. † Quædam verò ſunt bona 46
quæ mediatè veniunt per alium contra ctum. qñ. ſ. fiſcus rem confiſcatã vendidit alteri, tunc reus reſtitutus non reſtituitur ad res, & bona vendita, arg. l. i. ne fiſcus rem, quam vend. euincat. lib. x. C. † retractare enim fiſcũ, quod 47
ſemel vendidit, æquitatis, honeſtatisq́ ratio non patitur, vt. l. fina. eodẽ.

ſatisfaciendo tamen parti ci-
uili,[p] ac priuato delatori,ſi nō
ſatisfecerit. Et ſuper hoc ſi-
lentium perpetuum procu-
ratori noſtro præſenti, & fu
turo imponimus: noſtro ue
ro præpoſito, hiſdem præ-
ſentibus damus in mandatis,
quia hoc facinus in illius ter-
ritorio patratum eſt,[q] & om-
nibus alijs noſtrarum iuridi-
tionum,aut eorū uicarijs qui-

Intellige tamen quod verum eſt, quòd
bona iā alienata recupari non poſſunt,
ſcilicet à poſſeſſoribus,ſed à fiſco, qua
tenus effectus eſt locupletior, recupera
ri poſſunt, vt.d.glo.in.l.prima. C.de
ſententiam paſſ.
allega. Bartol. in
l.fina.C.eodem,
in.iij.colum.ver
ſicu.pro declará
tione huius, vbi
48 vide plene. †Iure
etiam canonico
vbi quis reſtitui-
tur ad gratiam re
uocatam, ſine al-
terius præiudicio
intelligitur reſtitu
tus. vnde alteri
ante reſtitutionē
impetranti reſtitu
tus præferri non
debet,niſi hoc di-
ctum fuerit, vt ca
pitulo quamuis,
de reſcriptis in ſe
xto. Nam reſtitutio debet hoc tantūm
operari, vt nec proſit nec obſit huic,
quod euenit,vt glo.in.d.cap.quāuis,
&.ff.de mino.l.quòd ſi minor.§.reſti-
tuto,&.ff.ex quib.cauſ.maior.l. pri
49 ma in.i.reſpon.† Dicto iure tamē po
teſt reſtitui ad ſua bona immobilia, ſi
hoc dictum fuerit per reſcriptum, &
non quo ad fructus perceptos,& mo-
bilia,& hoc poteſt papa.d.c.quamuis
iuncta glo.ibidem,cap.penulti.de prę
ben.in.vi.& in clemen.quoniam ex-
tra de immunita.eccleſia.libro ſexto,
vide Bald.in.l.reſcripta.C.de precib.
50 imperato.offeren.† Nota tamen quòd
princeps plerunque in nonnullis cauſis
ita inuerecūda petentiū inhiatiōe.ſ.fre-
quenti petitione conſtringit, vt ēt non
cōcedēda tribuat, qbus adhęrendū nō

eſt,nec reſcripto quidē aduerſus formā
latę legis loci aliquid decet relinqui. Si
quid aūt princeps ſuo iudicio, & pro-
prio motu, nullo tamen deſiderante,
aut poſcente concedi quicquam volue
rit, huiuſmodi ua
leat liberalitas.l.
i.de petitio. bon.
ſubla.lib.decimo
C.† & ſic valet re 51
ſcriptum proprio
motu principis in
dultum, vt Bal.
in.l.reſcripta.C.
de precib.impera.
offeren.† quędam 52
enim inhoneſtè pe
tuntur, quæ tamē
honeſtè recipiun-
tur.l.i.§.proinde.
ff.d var. & extra.
cognit.
P Satisfaciendo P
tñ pti ciuili.) † per 53
remiſsionem à pn
cipe indultam nō
remittitur emenda & intereſſe partibus
ciuilibus competentia. Nam indulgen
tia,ſiue priuilegiū indultū p pncipē in-
telligit cōceſſum ſaluo iure alterius, vt
infra videbitis in pnti remiſsione, et.l.
decurionibus, de ſilentia.lib.xij.C.&
l.ſi qua loca,de fund. & ſaltib.eodē,
&.l.ex facto.ff.de vulg.ſubſt.& Bal.
in.c.ſtuduiſti,extra de offi.lega. &.c.
quāuis,de reſcrip.in.vi. † Nec poſſet 54
pnceps cōcedere reſcriptū ex certa ſcien
tia,vt alicui auferatur ius ſibi qſitum
ex iure naturali,ſiue gentiū,quia eſt im
mutabile, vt inſtitu. de iure natural.
gent.& ciuil.§ penul. gloſ.& ibi plenè
docto.in.l.quotiens.C.de precib.im-
perato.offeren.
Q In illius territorio patratum eſt. Q
† Sic reus hodie per reſcriptū nō po- 55

buslibet,quos decebit, dictũ Anippum noſtra præſenti gratia, uenia, remiſsione, indulgentia uti, frui, & gaudere planè, ac pacificè faciant,& ſinautem ſine moleſtia, aut quouis alio impedimẽto nunc, & in poſterũ fieri non patiantur. Quòd ſi iam impeditus fuerit, eum relaxent, leuent,à reatu ſoluãt, & quatenus res ſit ualida, firma, & in perpetuum ſtabilis noſtrũ ſigillum præſentibus duximus apponendum: Saluo tamen alijs in rebus iure noſtro,&alieno. R Datũ in campo martio menſe Nouẽb. anno domini M D xl. & regni noſtri.xxvi. Viſa contentor per Regem N. Cõſpectis etiam elogio & lite ſuper hoc aduerſus eum cõfectis, dicto remiſsionis diplomate, ab eo obtento ſuperius exſcripto ratione cædis illatæ in dictos defunctos,certis literis, ac tabulis tranſactionis, & acceptilationis celebratis inter litigantes ab H. & E. domini noſtri regis in pdicta præ-

teſt trahere actorem ad extraordinarium iudicĩ.l.
in criminali, iuncta glo.in verbo
habeaĩ circa medium,C.de iuriſ.
om.iudi. & auc.
qua in prouincia.
C.vbi de cri.agi
opor.ibi, ſi ambo ſint in prouincia illic omni
priuilegio ceſſante res, expediatur.
& in auc. vt omnes obed. iud.prouinc.§i. colũ.v.
quadrat huic ſtatutum regium nouiſsimum articu.
clxx. & articulo.
clxxi.
56 †Iuris eſt etiam vt
iudex cognoſcẽs
de cauſa appellationis non poſsit
retinere cãm principalem, vt capi.
i.de foro compe.
57 in.vi.†nec poteſt
cognoſcere de pncipali negocio ẽt
de conſenſu partiũ, niſi finito articulo appellatiõis
dicat bene appellatum & male iudicatum, quia
tunc poſſet articulum principalis cauſæ retinere,
58 †ſecus aũt in papa,vel ſenatu, qa
pñt retinere cãm
principa. ẽt ſi dictum fuerit bñ iudicatũ, & male
appellatũ†. Imò 59
ſine appellatione
papa, Rex, vel
ſenatus pñt inhibere iudicibus, ne
ſe intromittãt amplius de cã, ſed ipſam cãm vnà cũ
ptibus remittant
ad regẽ, vel ſenatũ
vt gl. in.d.c.i. de
ap.in vl. &.c. vt
nrm,eo.ti.i anti.
†iudiciũ ſoluitur. 60
vetãte eo, q iudicare iuſſerat, vel
ẽt eo, q maius imperiũ in eadẽ iuriſdõne habet, vel ẽt
ſi ipſe iudex eiuſdem imperij eẽ coeperit, cuius eſt, q
iudicare iuſsit. l.
iudiciũ ſoluitur.
ff.de iud. †vnde 61
iſtæ euocationes,
q̃ quotidie fiũt de
minori iudice ad
maiorem, fiunt
virtute illius.l. iudiciũ ſoluiĩ, put
dicit gl.in.d. c.i.
de app.in. vi. &
tales euocationes
fiunt poſt litem
conteſtatam dicta
l.iudicium ſoluitur.

R Iure noſtro & alieno.) †Reſcriptum ſiue priuilegium ſemper 62

poſitura tabellionibus receptis die xxiij. menſis Ianuarij anno domini M D xl. quibus conſtat uiduas, & hæredes defunctorum cũ Anippo tranſegiſſe, ac remiſiſſe in perpetuum res omnes, de quibus agere poſſet, & eum perſequi occaſione illius illatæ cædis mille Francicarum librarum ſumma, quã uiduæ, & hæredes defunctorum fatentur recepiſſe. Auditis itaque aduocato, & procuratore domini noſtri Regis in dicta præpoſitura, quibus nomine dicti domini elogium, actiones diploma remiſsionis, tabulæ tranſactionis & pacti fuerunt edita, oſtenſa, exhibita atque approbata: omnibus denique conſpectis, & conſideratis conſpiciẽdis, & conſiderandis in hac parte, nos remiſsionis diploma ab eo Anippo impetratum ſecundum eius tenorem approbamus, admittimus, & interinamus. Quamobrem eius corpus, & bona, ſi qua capta, aut alias obuincta fuerunt, purè, ac planè liberari, ac diſſolui edicimus per hanc noſtram ſententiam, iudicium, & ius. In cuius rei teſtimonium præpoſituræ noſtræ ſigilli appenſilis munimine has præſentes literas roborauimus die XXIII. Februarij anno dñi M D XL. ſic ſignatum.

Nota uiſum fuiſſe curiæ dictum Anippum non poſſe ampliari prius, quàm ius redditũ ſit in alios, nec ſnĩa ei pronũciabitur, aut publicabit hucuſq; ne fortaſsis urgeretur

intelligitur conceſſum ſaluo iure alterius, vt no. in .l. decurionibus .C. de ſilentia. libro duodecimo, &. ff. de vul. ſubſtitu .l. ex facto et. C. de fun. & ſalt. rei dñicæ. l. ſi qua loca, libro duodecimo, & Bald. in capitulo ſtuduiſti, extra de offici. legat. & in rubri. ff. de conſtitutio. princip. † 63 vbi priuilegium dicitur priuata lex quæ non egreditur perſonam.

per conſcios, & participes ſceleris ultra confeſsioné in gratia ſcriptam: ita cogetur litis exitum operiri.

C Onuocato conſilio, A co ramq; omni inſtrumento litis inſpecto itũ eſt in hãc ſententiam, ut non poſsit criminatio diffinitiuè terminari, priuſquam quæreretur de Egidio Gnathone, Ferdinãdo Paraſito reis: tabellaris ideo ſnĩa ſub hac fertur forma.

V Iſo litis criminalis proceſſu coram nobis agitato, criminatione uiduarum, & conquerentiũ, ꝓcuratore regio noĩe regis ſubſcribẽte aduerſus Girardum Milonem, & alios reos accuſatos, carceri incluſos, indicijs, elogio,

A ⁊ Conuocato conſilio.) † Conſtat per
1 proceſſum, & confeſsioné Egidij Gnathonis, & Ferdinandi Paraſiti reorũ, ꝙ ſunt famuli prælibati Anippi, quod eſt primum indicium, & veriſimile, ꝙ aſtiterint cum domino die facti, & commiſsi criminis, de quo agit. Secundò, ijdem confitentur fuiſſe dicta die cum magiſtro, maximè Ferdinandus Paraſitus dicit ſe comitatum prædictum ſuum dominum poſt cœnam à leone argenteo in cauponam baliſtę, & idem Gnatho iuiſſe ante in dictam cauponã, quod fuit inter moras homicidiorum perpetratorum. Ideo non multum poterãt abeſſe à prædictis homicidijs. Tertiò, memoratus Anippus fatetur, & dicit eoſdem ſuos famulos ſecum aſtitiſſe in dictis homicidijs cũ cæteris alijs, in cuius ꝑſonã nõé obiecta excep. Quarto ꝑlibatus paraſitus cõfeſſus eſt audiſſe minas ꝑdie factas ꝑ Milonẽ q̃s reticuit, vt cõſtat in ſua confeſsione. Hic ſunt plura indicia cõcurrẽtia, q̃ tñ non
2 cõcludũt quo ad cõdẽnationẽ, † cũ ſuſpiciõibus nõ ſit iudicãdũ. l. abſẽté. ff. de pœ. & Pan. in. c. iij. loco, ext. de probа. † Ideo in criminibus ſcrutãdis qõ 3
adhiberi ſolet interrogandi q̃ ſunt rei vbi alijs ꝓbationibus veritas illuminari nõ poteſt. l. quotiés. C. de. q. ad hoc facit ſtatutũ regiũ nouiſsimum. art. clxiij.
† Sed ita demum 4
ad tormenta deuenire oportet cum ſuſpecti ſunt rei, & alijs argument. ita probationi admouetur, ut ſola confeſsio deeſſe uideatur. l. j. ff. de 5
qõn. † Et tunc iudex arbitrari dẽbet modum qõnis, vt ita habeatur, vt reus ſaluus ſit, uel innocentiæ, vel ſupplicio. l. quæſtionis. ff. de quæſtio. † Non. n. 6
quanta accuſator poſtulat habenda ſunt tormẽta, ſed ut moderatę rõnis temperamenta deſiderant. l. de minore. §. tormenta. 7
ff. eo. † Tortura ſiquidem grauior é pœna, q̃ utriuſq; manus abſciſio, vt in auctẽ. ut nulli iud. §. fi. vñ Caſ
ſio in lib. variarũ epiſtolarum. xlvi. 8
† Non grauius eſt ſpem à te mortis expetere, quàm tormentoꝝ crudelia ſuſtinere. Inter ſupremas. n. anhelatus anguſtias potius eſt perire q̃ viuere, & deteſtabilis ſenſus pœnaꝝ excludit dul-

interrogationibus,confeſsio-
nibus,reuocationibus, cõmiſ-
ſionibus teſtiũ, tabulis remiſ-
ſionis nobili Deſiderio Anip
po conceſsis à prícipe,& om
nibus uiſis,cõſiderandis, audi-
to ſimul procuratore regio,
& peritorum conſilio,Nos e-
diximus,& edicimus,ante, q̃
ad diffinitiuam iudicij ſen-
tentiam procedamus, per E-
gidium Gnatonem, & Fer
dinandum Paraſitum famu-
los anippi quærendum de
crimine ad eruendam ueri-
tatem extraordinariè, & in
ſe, & in alios torqueri, ut hoc

9 ciſsimæ ſalutis effectũ. † Et Seneca in
lib.de beneficijs,miſericordiæ genus ẽ
cito occidere,quia tormentũ ultimũ fi
nem ſecum affert, acerbiſsima ṽò cru
10 delitas eſt quæ pœnã trahit. †Et ad Lu
ciliũ epiſtola. ui
geſimaſecunda.
Nemo tã timidus
eſt, ut malit ſemp
pendere, q̃ ſemel
11 cadere, † vñ faci
lius reperiunt, q
ſe vltro morti of
ferant, q̃ q dolo
rem patienter fe
rant,ut ait Iulius
Cel.lib.vij.quem
refert Luc. ĩ pen.
in.l.quotiens, de
dignit.lib.xij .C.
circa.iij. colum.
12 †Hinc eſt q quæ
ſtiones non ſemp,
nec in omni cã,
& perſona deſide
randæ ſunt, ſed
tantũm cum capi
talia & atrociora
ſunt maleficia, q̃
aliter explorari,
& inueſtigari nõ
poſſunt q̃ p reo
rum quæſtiones
tunc efficaciſsiſimæ ad inquirendã ve
ritatem æſtimantur.l.edictũ.ff. de qõ.
13 †Si igitur certis indicijs ductus verita
tis inueſtigandæ gratia ad tormenta pu
tauerit iudex eſſe veniendum, tunc id
demum facere debebit ſi perſonarũ con
ditio patiatur.l.milites §.oportet.ff.eo
dem. Neq; deflectens à iuſtitia indigna
tio iudicum,& uænalis exigẽtium ter
ror quid ſibi licere putet in eas perſo-
nas, quæ aut innocentia ſunt ſecuræ,
aut principali honore ſunt munitæ,

habet enim hãc laboris mercedem mul
torum munerum ſcilicet officiorum
teſtimonijs comendata deuotio. Idẽq;
eſt etſi munera decurionatus quis de-
poſuerit.† Nam & ipſe propter priſti
nam dignitatem 14
quæſtionem non
patitur .l. nihil.
C. de qõni. † decu 15
riones certè ſunt
earum omnino
pœnarum exor-
tes,quas fidiculę,
& tormenta cõſti
tuunt .l. decurio
nes .C. eod. † Li 16
beri etiam eminen
tiſsimorum, nec
non perfectiſsimo
rum uirorũ vſque
ad pronepotes ple
beiorũ pœnis, &
qõnibus nõ ſubij
ciuntur, dum tñ
ꝑoris gradus libe
ros, p quos ꝑuile
gium ad ulteriorẽ
gradũ transgredit
nulla violati pu
doris macula asp
gat.l. diuo marco
C.eodem. † Nam 17
grauitas perſona
rum.& qualitas præcedentis vitæ eli
dunt huiuſmodi indicia, per quæ ple
beij, uel viles perſonę ueniunt torquẽ
di,vt.l.non omnes §.à Barbaris .ff. de
re milita.& capitulo cum in iuuentu
te, extra de præſumptioni. Sed hoc
poſſet intelligi de mediocribus de
lictis, vt in his ceſſet quæſtio.
† Nam in grauioribus delictis non 18
haberet locum, quod dictum eſt ſu
prà, quia hæ perſonæ etiam tor
q̃ri poſſent,ut.l.cum cognitionaliter.

C.de quæſtioni. ibi ſi præſtita fuerint
ex tanto ſcelere argumenta, vt videan-
tur accedere ad veriſimilitudinem cau
ſæ crimina, ipſa quoque mulier torque
bitur, neque enim ægreferet, ſi torquea
tur, quæ veneno
viſcera hominis
extinguit, &.l.j.
C. vbi ſenato.
vel clariſ. vbi di
19 citur † ꝙ reatus
omnem honorē
excludit, imò ag-
grauat reatum.

peracto, & auditis accuſatoribus, ac regis procuratore nomine eiuſdē in petitionibus, & intentiōibus, ſecūdū ius, & æquū

20 † Secernuntur ēt minores. xiiij. annis
à quæſtionibus, quibus ſubijci nō poſ-
ſunt, excepto crimine læſæ maieſtatis,
qui etiam ad teſtimonium, cum res exe
21 gerit torqueri poterunt.l.de minore.
C.de quæſtioni. † in alijs autem, quàm
in crimine læſæ maieſtatis terreri habe-
na, vel ferula cædi poſſunt.l.i.§.impu-
beri.ff.ad ſenatuſcon.ſilla. † Minores
22 etiam viginti quinque annis in caput
alterius torqueri non poſſunt, maximè
cum nullis argumentis extrinſecus ac-
cuſatio impletur. Non tamen conſe
quens eſt, vt eidem minori ſine tormen
tis credatur. Nam ætas, quæ aduerſus
aſperitatem qōnis eum tueri vr̄, ſuſpe-
ctiorem quoque eundē facit ad mentiē
di facilitatem.l.ex libero §.de minore.
ff.de.q.&.l.in teſtimonium.ff. de te-
ſtib. Notandum eſt igitur ſecundum
23 Bal.in.l.fi.ff.de.q. ꝙ † in omnibus ca
ſibus tortura habet locum præcedenti-
bus indicijs, niſi in criminibus in iure
expreſſis, vt in.l.diuo Marco.C.de
quæſtio.&.l.milites § hac.n.ff. eodē.
24 † Sed nunc quærendum eſt, an plura
indicia, aut vnum requirantur ad tor-
turā? Dic ꝙ leges vr̄ loqui in plurali,
& iō ꝙ plura indicia requirant̄.d.l.i.
in prin.ff.de.q.ibi alijs argumen.&.l.
vnius §.i.&.l.milites, eodē, & in glo.

l.fi.ff.eo.vr̄ loqui in ſingulari, dum
dicit præcedente ſuſpicione, & gloſ.in
l.ſi quis.C.ad.l.iul.maieſta.ibi, indi-
cium.n. † Quamuis ergo leges loquan 25
tur in plurali, tn̄ hoc nō cogit, nec in-
fert vt valeamus
intelligere de pluri
bus indicijs, vt.l.
ij.§ homines.ff.vi
bono.raptorū. † 26
Vtrum ergo ſuffi
ciat vnum indiciū
an plura, hoc ſtat
in arbitrio iudi.
ut.l.iij.§ eiuſdem.ff.de teſtib. † Nam 27
poſſunt eſſe indicia generalia, & remo-
ta, & iſta non ſufficerent ſine alijs, vt
putà eſt homo malæ conditionis, eſt
indicium tale quale, vt lege de mino
ri §.penulti.ff.de quæſtionib. Et illud
non ſufficeret ad torturam ſine alijs
indicijs. † Sed ſi iſtud indicium eſſet 28
vnitum cum alio, vt quia eſt homo
malæ conditionis, & conuerſaba-
tur in domo illa, certè iſta duo indicia
generant ſuſpicionem.l. dominus hor
reorum.ff.locat. & † ſic quæ non 29
proſunt ſingula, multa iuuant, leg.
rationes, & leg. inſtrumenta.C.de pro
bationi. † Si autem indicium non eſſet 30
remotum, ſed propinquum & tangens
negocium, de quo quæriſ, vt unus bo-
nus teſtis de viſu prout in hac nr̄a ma-
teria, vbi Anippus deponit vidiſſe, et
adfuiſſe homicidijs prædictos Paraſi-
tū et Gnathonem eiuſdem famulos,
tunc tale indicium eſt ſufficiens ad tor
turam, vt.l.maritus.ff. de quæſtioni.
vel ſi eſt confeſſio facta extra iudiciū,
vel captus ibi & dicitur ꝙ eſt propter
hoc, vt.l.capite quinto.ff.ad leg. iul.
de adulte. † Tunc poſſet eſſe vnum 31
indicium ita propinquum, quòd eſ-
ſet ſufficiens ad torturam ſecundum
Bartolum in dicta.l.fina.ff.de qōnib.
vbi

vbi dicit, ita intelligi deberi gl. d. l. ibi
præcedente ſuſpicione, & glo. in. d. l. ſi
32 quis. C. ad leg. iul. maieſta. † Si verò
abſint indicia ſufficientia ad torturam,
in defectum illorum ad terroré poteſt
tortura præſenta-
ri, ut in auctẽ. de
manda. princ. §. et
talem, & Bald. in
l. ij. C. quorū ap-
pella. non reci. &
in cle. i. extra de
hæreti. & c. j. ex-
tra de teſtib. & l.
j. §. impuberes. ff.
ad ſenatuſ. ſylla.
33 † Modus autem
præſentandi torturam debet fieri ſine
prolatione ſententiæ, quia ſi diceretur
in ſententia ꝙ ei præſentabitur quæ-
ſtio, non eſſet curæ, quia ſciret ſe non
paſſurum. Si autem dicatur, ꝙ torque-
bitur, haberet vim ſententiæ, & tunc li-
citè poſſet appellare. Reus ergo addu-
cendus eſt ad locum tormentorum, et
oſtenſis tripodibus, funiculis, & aqua
ei iniungatur ſe exuere indumentis. Et
tunc debent ei fieri comminationes de
eum apprimè torquendo, fingendo eū
ligare pedibus, & manibus niſi dixerit
veritatem. Et niſi illo terrore fateri ve-
lit, remittendus erit, quia vbi reus nul-
lis argumentis vrgetur, in cauſa non fa-
34 cilè tormenta adhibenda ſunt † ſed in-
ſtandum accuſatori, vt id quod inten-
dit cōprobet, ac ſic cōuincat. l. vnius
§. in eo. ff. de quæſtio. & ꝙ ſi teſtis defi-
ciat. innocentis fidem ſola iuriſiurandi
taxatio manifeſtat, vt. c. j. xxij. q. i. Cō-
cludendo igitur conſtat, ꝙ iſti duo rei
Gnatho, & Paraſitus qui plæbeij ſunt
& viles perſonæ, ſatis argumētis vr-
gentur ſufficientibus ad torturam. &
ita mihi videtur lima correctionis
ſalua.

æquum pronunciemus expē-
ſis,[B] damnis, & eo, quod inter-
eſt, in finem reſeruatis per hāc
noſtram ſententiam, iudiciū,
& iure.

Pronunciatū in prætorio[C]

¶ Expenſis &c.) † Iudex in interlocuto- B
ria poteſt damna, & intereſſe in diffini- 35
tiua reſeruare, quia nondum perfectus
& inſtructus eſt proceſſus, vt. l. termi-
nato, ibi, victori cauſæ reſtitui debere
expenſas, aut ſup
his querelam iu-
re competere. C.
de fruct. & lit. ex-
penſ. & ar. l. mo-
deſtinus. ff. de ſo.
† Quæro autem 36
quare reſeruantur
expenſæ, damna,
& intereſſe in diſ-
finitiua, cū in cri-
minali non ueniat
refectio expenſarum, quando pœna in
ſupplicio conſiſtit, vt Bal. in. l. nō igno-
ret. C. eodem de fruct. & lit. expen. † E- 37
tiam qui reum accuſat criminaliter, nō
dicit ſibi obnoxium, ſed fiſco j. vt
l. agraria. ff. de termi. mot. & ff. de po
pul. actio. ſuper rubr. & l. iij. in princ.
ff. de ſepul. uiola. dic ꝙ † vbi cauſa eſt 38
criminalis, & pecuniaria, quando ſcili
cet fit perſecutio per fiſcum ad finē cri
minalem, & per accuſatorem ad finem
priuati intereſſe, tunc venit refectio ex-
penſarum, quo ad partem ciuilem, vt
l. cum quidam, in verbo obnoxios ſi-
bi, & ibi Bal. C. eodem de fructib. & li
ti. expenſ. † Namq; contra actorem nō 39
perſequentem, vel defendentem litem,
vel pendentem poteſt ferri ſententia ca
lumniæ, damnorum, & expenſarum.
d. l. non ignoret, dic hoc procedere
à pœna confiſcationis citra, vt. c. calū
niam ext. de pœ. C. de fideiuſſoribus,
lege. i. & leg. tutelas §. ſi libertate, ff.
de capi. diminutio.
¶ In prætorio.) † Regulare eſt, quod C
iudex debet ferre ſententiā tā in ciuili ꝙ 40
in criminali in loco maiorū ſuorum,
aliàs non valet ſententia, ut. l. cum

ſententiam.C.de ſenten.& interlocut. omnium iudic.prætor enim vbicun- 41 que† ſalua maieſtate imp̃ij ſui, ſaluoq; more maiorum ius dicere conſtituit, is locus rectè ius appellatur, vt.l.penul. §.fina.ff. de iuſti.
42 & iure. †poteſt tamen iudex ordinarius eligere ſibi alium locum, & mutare illum, dũ tamen publicè, et notoriè coram officialibus hoc faciat, & ſit in ſuo diſtrictu.i.iuriditione & territorio quia omnis locus qui eſt intra territorium iudicis ordinarij locus maiorũ intelligitur, ſecundum Domi.de Sancto Gemin.in.c. cum epiſcopus, de offic.ordina.lib.vi.& ita tenet Alberi.de roſa.in.d.l. cum ſententiam. C.de ſenten.& interlocutio. omnium
43 iudic.vbi dicit tex.†quòd ſententia, quæ non eſt lata in loco maiorum, nec præſentibus officialibus, eſt ipſo iure
44 nulla.† Ex partium aũt prorogatione iudex poteſt in alio loco, quàm in loco maiorum ſuorum ferre ſententiam in criminalibus, vt.l.quæro.ff. de ſolutio. Tutius tamen eſt, vt ferat ſententiam in loco maiorum, vt Barto.in.l.
45 i§.dies.ff.quando appella.ſit. † Aut nõ ſit ꝓrogatio partium, & tunc aut non poteſt iudex iudicare in loco maiorum ratione impedimenti, timoris, uel ſuſpicionis, & tunc poteſt alibi iudicare, & ſentẽtia alibi lata, valet, vt no. glo.in eo qui iudicauit ſuper ęquo, in
46 l.ij.C.de ſen.ex peric.reci. †aliàs aũt ſi põt iudicare in loco maioꝶ, & cõſuetũ in illo debet iudicare, aliàs non valet ſententia.d.l.pen.§ fi.ff.de iuſti. & iure.† Si aũt eſſet iudex delegatus, qui 47 non habet locum maiorum deputatũ, tunc poſſet alibi iudicare, vt Bald.& doctõ.in.l.i.C.de ſenten.ex peri.reci. & Spec.in titu.de ſenten.§.iuxta ꝓpoſitionis ſeriem vſ. ij.†iudex vel præpoſitus metatorũ 48 aliàs, mareſcaloꝶ Franciæ diſcurrens per prouincias poteſt vbique etiam in agro iudicare, vt.l.prouinciarum.C.de fer.&.l.conſtitutiones.ff.de appella. †nec ab eo appellatur ex edicto re- 49 gis.vnde ex perpetuo edicto aliqd decernitur, id quod minus fiat vel vbi res dilationẽ non recipit, nõ permittit appellare.l.ſi res.ff.de appell.reci.vel non.†Et ſic vbi te inuenero, ibi te iudicabo, vt Bal.in.d.l.prouinciarum. 50

litigantibus.xxviij. Feb.[D] anno M D xl.

Quæſtionis executio. die qua ſupra.

Ferdinandus Paraſitus iunior [A] alter ex famulis memorati Anippi à carcere in cõclaue cõſilij accitus, & exacto iureiure.[B] rogatus [C] à me ꝓpo-

¶XXVIII. Februarij.)†Ea.n.die, q̃ D quis venit torquendus, non datur ei 51 ad comedendum, nec bibendum ante torturam, ne corpus ex cibo turbet in ipſa tortura. Craſſus.n.vẽter tenuẽ ſenſũ gignit.l.q̃ adulteriũ, iũcta glo.C.ad l.iul.de adulter.et ita ſeruať de conſue. 52
¶Ferdinãdus Paraſitus iunior.†)Hic A duo rei torquẽdi. Et ita vbi vnius faci- 1 noris ſunt plurimi rei, ita audiẽdi sũt, vt ab eo primũ incipiať, q timidior uel teneræ ætatis vť.l.vni⁹.ff.ď.q.† A ſu- 2 ſpectiſsimo ẽt ẽ incipiẽdũ, et à quo facilius uerꝶ sciri iudex credit ut.l.i.ff.eo.
¶Iureiuran.†)Iuſ m licitum eſt pro ve- B ritate inquirenda ſiue in teſtibus ſiue in 3 alijs.vt.c.q̃ꝙ.xiij.q.ij. C
¶Rogatus.†)Per oĩa interrogationũ, 4

& queſtionum ue
ſtigia iudex decur
rere debet. l. ſuper
5 ſtatu. C. de. q. †et
reum interrogare
ſuper quolibet in
dicio in informa-
tionibus conten-
to. d. l. unius. §. co
gnituræ, & l. cu-
ſtodias. & ibi
Bal. ff. de pub. iu
dic. c. q̃m contra
falſam, extra de
6 proba. †Iudicis ſi
quidem in excu-
tienda veritate
plurimum ſubti-
lis diligentia af-
fert. Qua ex voce
& ſermone, & ex
eo qua quis con-
ſtantia quid dicat
quædam ad illu-
minandum veri-
tatem in lucem e-
mergunt. l. de mi
nore §. tormenta.
7 ff. de. q. †Et debet
iudex deſcribi fa-
cere reſponſionẽ,
& quemlibet mo
tum, & geſtũ cor-
poris, & omnia
geſta in quæſtio-
ne per ſcribam,
vt capitulo quo-
niam contra fal-
ſam, extra de pro
ba. & hoc ne pu-
blica fides depe-
reat, vt. l. geſta.
C. de re iudi. Et ꝑ
ordinationẽ regis
Lud. xij. ar. cxiij.

ſito &c. de uero dicendo, & reuelando homicidio in defunctos Craſſum, Plutum, Xeniũ perpetrato.

Dixit non interfuiſſe, propterea neſcire ſe, qui patrauerit tale homicidium. Tunc deductus eſt à tortoribus ĩ locũ q̃onis, ut torqueret: Ibiq; exutus omnibus ueſtimentis ſupponit quæſtioni, prius tamen adhortatus ad uerum dicendum.

Dixit non alia, quàm quæ iam coram me confeſſus eſſet ſcire.

Hoc dicto uenerabili ſigno Sanctæ crucis ν ſe meo iuſſu munit, orans in nomine p̃ris filij, & ſpiritus ſancti amen: deo omnipotenti, beatæ Mariæ uirgini, & omnibus ſanctis eius me commendo.

Tũc manibus, ac pedibus funi alligatus à tortoribus, ac tenſus in aëre reſupinus ad pedes ſupponitur paruus tripus, quo magis extenderet: deinde compreſſo torti naſo eius ori ahenum primum aq̃ infudit alter ex tortoribus,

ν Signo ſanctæ D
crucis.) † Quia 8
plerique in tortu-
ra deficere ſolent.
vt. l. q̃ones. ff. de
q̃. † Icciro tor- 9
quẽdus priuſquã
ligetur funiculis ꝑ
tortores in q̃onis
loco debet ueſti
mentis exutus ſe ſi
gnaculo crucis in
ſignire in fronte,
& alijs membris,
ſic dicendo in no-
mine patris & filij
& ſpiritus ſancti
amen. Nam ſcri
ptura ſalutiferæ
crucis ſignaculo
fideles docuit in-
ſigniri, vt capitu-
lo eccleſiarum, un
decima diſtincti.
†quod ſignaculũ 10
crucis in frõte, &
alijs mẽbris debet
fieri, vt de conſe-
crat. diſtin. iiij. c.
poſtea figurat, &
diſti. v. c. nunq̃d.
† Quod ſignacu- 11
lum crucis videt
traxiſſe originem
ex veteri teſtamen
to, quia cum ange
lus deberet occide
re p̃mogenita Ae-
gypti, præceptum
eſt filijs Iſrael v-
trumq; poſtẽ linire
de ſanguine a-
gni ad modum
Thau literæ, q̃ eſt
ad modum crucis

uerumq; ab accuſato extorquere adnititur, E ſed ille nihil confitetur.

Similiter infuſo ſecundo iij.iiij. aquæ aheno, ille confitetur nihil.

Deinceps interrogatus, num ſæpe dictæ Craſsi Pluti Xenij cædi interfuiſset? num illam commiſiſset? num opem præſtitiſset? & à quo cõmiſſa?

Dixit cædi præſentem nõ fuiſſe, deos obteſtans immortales.

Infuſo .v.vi. aheno idem omnia negat.

An

T. legitur itaque in Ezechiele, ꝙ cum apparuiſſent ſex viri vaſa habentes in manibus, & quidam vir apparuiſſet in medio eorum babens arramentũ ad renes dixit Dominus ad eum Signa Thau in frõtibus dolentium & gementium, vt gl. in.d.c.eccleſiarũ, xi.diſti.

E ¶ Extorquere adnititur.) † Iſta qõ
12 eſt inquiſitio, quę fit ad eruendam veritatem per tormenta & corporis dolorem, ut. ff. de iniũr. l. item apud labeonẽ §. adijcitur, verſic. qõnem, vbi dicitur, quæſtionem intelligere debemus & tormenta, & corporis dolorem ad eruẽdam veritatẽ. nuda ergo interrogatio, vel leuis territio non pertinet ad hoc edictum,
13 &c. † Et quæſtionis verbo etiam ea quã malam manſionem dicunt, continebiť cum igiť per vim & tormenta habita quæſtio eſt, tunc quæſtio intelligitur. Sed & ſi iuſſu domini quis qõnẽ hẽat, modum tñ exceſſerit, teneri eum debere labeo ait, vt. d. l. itẽ apud labeonẽ. §. qõ
14 nis ṽbo. † Sic ergo torquẽdus eſt reus, vt innocentię uel ſupplicio ſaluus red
15 dať, l. qõnis. ff. de. q. † quẽ modũ ſi iudex nõ ſeruat teneť ex hoc. l. ſi cõſtãte §. ſi maritus. ff. ſol. ma. ibi attñ ſæuitia ꝗ in proprijs culpanda, in alienis cohercenda eſt, & l. ſed & ſi quemcunque.

§. ſi magiſter. ff. ad leg. aquil. † nec pro 16
deſt iudici cum tanquam iudex hoc fecerit cum deliquerit. nam contra maleficium praue præſumitur actum, vt C. de iniur. l. ſi non conuicij, & l. i. C. ad leg. corn. de ſicar. † ꝓpterea ſi ꝓ 17
pinquus in corrigendo propinquũ modum exceſſerit, & ſic mẽbrum debilitauerit, tenetur vt. C. de emẽ. ꝓpinq. l. vna † nec 18
iudicem excuſat offm̃, quia ſicut nec priuatis, ita nec magr̃ibus conceſſum ẽ aliquod illicitum facere. l. nec magiſtratus ff. de iniur. † Econ 19
tra videtur quòd iudex non teneať, quia hoc facit exequendo offm̃ ſuũ cauſa eruendi veritatem, non autẽ animo interficiendi uel debilitandi, ergo non debet ex hoc teneri, † nemo enim videtur delin 20
quere, niſi animum malignũ delinquendi habuerit ut. l. ſæpe. ff. de ver. & rer. ſignifi. ibi ut nemo opere furtũ videať feciſſe, niſi & conſiliũ malignũ habuerit, nec conſiliũ habuiſſe nocendi, niſi & factum ſequutum fuerit. † voluntas 21
enim & propoſitum diſtinguunt maleficia, vt. ff. de fur. l. i. † Tunc. n. crimẽ 22
contrahitur cum voluntas, & propoſitum nocendi interuenit, non aliter, vt C. ad leg. cor. de ſicar. l. prima ibi, crimen. n. cõtrahiť, ſi & uolũtas nocẽdi intercedat. † cæterũ ea, quę ex improuiſo 23

casu

caſu potius,quàm fraude accidunt, fa
to plerunq; non noxę imputantur, &
24 ff.de lib.hom.exib.l.iij.§.i. †præſumit
enim princeps bonum de officialibus
ſuis,niſi manifeſtè contrarium doceaſ
vt.ff.de off.præ.
præto.l.vna, ad
fi.ibi, credidit e-
nim pnceps eos,
qui ob ſingularē
induſtriā, explo-
rata eorum fide,
et grauitate ad hu
ius officij magni-
tudinem adhibe-
rentur, non aliter
iudicaturos eſſe,p
ſapientia ac luce
dignitatis ſue, q̄p
ipſe foret iudica-
turus.
F ¶ An egidi⁹ Gna
25 tho.) † Videt q̄
hic iudex delirat,
cum non debeat
ſpecialiter interro
gare reum, an di-
ctus Gnatho ho-
micidium fecerit,
ſed generaliter q̄s
id fecerit quando
in alium torqueſ.
alterum enim ma
gis ſuggerentis q̄
requirentis vide-
tur.d.l.i.§.qui qō
nem.ff.de quæſt.
Dic hoc eſſe verū
quando in alium
tm̄ torquetur, vt
d.§ qui q̄ſtionem.
26 † Sed qn̄ reus tor
quetur in ſe ſuper
facto proprio de
ſe interrogari pōt

An Egidius Gnatho [F] alter Anippi famulus adfuerit, ſuppetias tulerit, homicidiumque patrauerit.

Dixit neſcire, credere tamē illum relicto communi hero Anippo in uico ſancti Honorati die & hora homicidij, rectà domum in diuerſorium baliſtæ ad ſternendos lectulos, & digerenda ſingula præcurriſſe.

Subſtituitur funi tripus alter maior, quo plus extenderetur miſer, qui uehemēter exclamās, hei, hei, cædi adfuiſſe, enſemq; ſtrinxiſſe abnegauit.

Infuſum eſt ori eius ſeptimum aquæ ahenum, quam ferè euomuit ſanguinē mixtā.

Rogatus an dicta die cædis ſemp, maximè poſt cœnā uſq; ad lectū hero adſtiterit?

Dixit adſtitiſſe, nec reliquiſſe, quemadmodum antea confeſſus erat.

ſpecialiter, vt hic, vt.d.l.i.§.diuus, †et 27
etiam de ſocijs, & in hoc eſt caſus ſpe-
cialis, vt reus repeti poſsit in quæſtio-
nem non ſuperuenientibus alijs indi-
cijs, vt ſcilicet manifeſtet mādatorem,
& ſocios crimi-
nis, tex.in.l.& ſi
certus.ff.ad ſena-
tuſ. ſylla. vbi di-
cit textus, etſi cer-
tus ſit percuſſor,
tamen habenda eſt
quæſtio, vt cædis
inueniatur manda
tor, vtique ipſe
percuſſor quæſtio
ni dabitur, quam-
uis cæteri manda-
tores puniantur,
quamuis aliàs ſer-
ui in caput domi-
ni non torquean-
tur. Rectè tamē fiet
quæſtio, etiam ſi
hæredem accuſet
ſiue extraneus hæ-
res, ſiue ex ſuis ſit,
† & ſi torqueaſ in 28
alium, vt teſtis, &
confeſſus fuerit,
non poterit reuo-
care cōfeſsionem,
per glo.in.d.l.edi
ctum.ff.de quæ-
ſtio. † q̄ ſi irroga- 29
tus, dum torque-
tur, amplius dixe-
rit, quàm interro-
gatus fuerit, rei e-
rit iudicium, &
non interrogantis
culpa, dicta lege.i.
§. diuus Adria-
nus.ff.de quęſtio.
† Sin verò reus vl- 30

tro fateatur, non ſemper eſt fides ei ; ad-
hibenda: nonnunquàm enim aut me-
tu, aut aliqua de cauſa in ſe confitetur,
d.l.i.§. ſi quis vltro, &.l. in fraudem.§.
31 fi.ff. de iure fiſci. † nec perire volens au
32 ditur.l. non tantum.ff. de appell. † Ne
que etiam credendum eſt confeſſo, de
ſe, & socijs: niſi allegauerit euidentem
rationem, vel veriſimilitudinem, quæ
inſtruat iudicem: quia tunc publicę vin
dictæ non erit ſubtradendus reus.l.ſi-
33 cut.C. de quæſtio. † Ita q̄ ſi confitens
fuerit confeſſus in tortura non præce-
dentibus indicijs non allegando euidē-
tem rationem, vel veriſimilitudinem,
nunquam poteſt ex illa confeſsione dā
nari, vt glo. mirabilis, & ſingularis,
34 in.l. penul.ff. de quæſtio. † Quia con-
feſsiones reorum pro exploratis facino
ribus haberi non oportet, ſi nulla pro
batio religionem cognoſcētis inſtruat,
d.l.i.§. diuus Seuerus.ff. de quæſtio. Si
autem aliqua ſint indicia contra reum,
quæ coniuncta ſunt cum confeſsione,
quanquàm extorta, inducunt indubita
35 biliter veritatem. † Ideo non prodeſt
reo confitenti reuocare confeſsionem
extra tormenta quia eſt irreuocabilis ſe
cundum Bal. in.l. nō hoc.C. vnde le-
36 git. † Et hoc niſi reuocans probaret cla-
rè contrarium per indicia contraria eli
dentia, vt lege ciuile.C. de furt. & ibi-
37 dem Bal. in lege finali.C. de prob. † Si
autem reus vnico, & ſimplici indicio
torqueatur, & confeſſus fuerit non al-
legando euidentem rationem, vel veri
ſimilitudinem; non ſtabitur illius con-
feſsioni, niſi perſeueret extra torturā,
vt dicta lege prima.§. diuus Seuerus.
ff. de quæſtio. & dicta lege ſicut.C. eo-
dem. & gloſa in lege prima.ff. de cu-
ſto. reo. & lege ſiquis in ea, iuncta glo-
ſa.C. eodem. Azo autem in ſumma di
38 cit. † aut quis confitetur crimen ſpon-
te metu probationis, et ſufficit vna cō-
feſsio, vt.l. qui ſententiam.C. de pœ-
nis. † Aut confitetur metu tormento- 39
rum, & requiritur q̄ perſeueret in con-
feſsione, extra locum tormentorū, vt
lege ſi confeſſus.ff. de cuſto. reo. &.l.i.
§. quæſtioni, &.§ ſiquis vltro.ff. de quę
ſtio. & Cy. in.d.l. ſiquis in ea, & ita eſt
conſuetudo ſecundū Barth. in.d.l.i.
ff. de cuſto. reorum. Prout vidi practi-
cari Pariſijs. † Oportet ergo q̄ poſt 40
confeſsionem factam in tormentis reus
reducatur in locum publicum iudicij,
ſcilicet in cameram conſilij, ſi qua ſit ex
tra metum tormentorum, & ibi coram
tabellione, aut ſcriba, & perſonis pu-
blicis confiteatur denuo. vt tex. in.l.
ii.C. de cuſto. reo. & Bart. in.d.l. pri-
ma.§. diuus.ff. de quæſtio. & per ordi-
nationem regis Ludouici. xij. art. xiij.
quæ dicit, q̄ poſt diem, & noctem re-
us debet iterum interrogari, an perſeue
ret. Tunc quæ tormentis, verberibus,
& igne fatigati in ſe torti dicunt; veri-
tas ipſa dici videtur, ſi perſeuerauerint
extra torturam, vt Tullius in topicis.
† Sed ſi in alium torqueātur, vt teſtes, 41
confeſsionem reuocare non poſſunt ex
tra torturam, imò tenebit, vt glo. in.l.
edictū, in verbo efficaciſsimas.ff. de
quæſtio. † Ratio autem quare, quis de- 42
beat perſeuerare poſt tormenta in ſe tor
tus, ideo videtur eſſe, quia quæſtioni,
fides non ſemper, nec tamen nunquam
habenda eſt. res fragilis, & periculoſa,
quæ veritatē fallit. Ita q̄ plerīq; patien
tia, ſiue duritia tormentorū ſic tormen
ta cōtēnunt, vt exprimi veritas ab eis
nō poſsit. † Alij ſunt tanta impatiētia, 43
vt in quouis mentiri, quàm pati tormē
ta velint, & ita fit, vt vario modo fate
antur, & nō tantū ſe, verū & alios cri-
minātur.d.l.i.§. quęſtioni.ff. de quæ-
ſtio. † Alij & multi indurātur habētes 44
breuia ſcripta in brachijs, vt refert
Par. de put. tract. de ſyndic. verb. tor-

Soluitur [G] miſer à tormentis: & lotis manib', iūcturiſq; brachiorū cōpoſitis ſublatus eſt ī aliud cubiculū ad focū lucētē, ubi lecto ad terrā ſtrato poſitus & rogatus pſeuerat in ſua nouiſſima cōfeſſione.

Die ſequenti mane.

Eductus idē paraſitus à carcere in idē cōclaue, & delato ſacro à me iterrogatus de integro, perſtitit in ſua cōfeſſione [H] ibi coram recitata addens, aut detrahens nihil.

Dicta die.

EGidius Gnatho alter Anippi famulus euocatus à me præpoſito è carcere in locū, ubi flagitioſi torquētur, ac cōmone factus, niſi uerum

tura grauior. & apud eū dicit quidam magnus Theologus, ꝙ ſiquis geſtaret in dorſo verſū pſalmi. ix. contere brachiū peccatoris, & maligni: quæretur peccatū illius, & non inuenietur, ꝙ nō cōfitebitur in tortura. Et dicit Albertus magnus in lib. de ſecretis naturæ, ꝙ lapis Meſites dictus à ciuitate, quæ dicitur Meſis, tritus, aquæ mixtus & datus in potū illi, qui debet pati cruciatus, ꝙ inducit inſenſibilitatē pœnæ, vel cruciatus. Alij ēt dixerūt, ꝙ bibēdo opium nō ſentiet dolorē, Hinc eſt cū apud Tholoſates agerē, vt patronus cauſarū in iuriſdōe dñi vicarij regij, vidi nonnullos torquendos ordinatiōe viuētis, & nūc defūcti dñi Bertrandi iurium doctoris, necnō eiuſdē vicarij locū tenētis denudari, & pilos, capitis & corporis eorūdē abradi ad euitādā prędictā ſuſpicionē, q ꝗſtioni repetitę ex nouis indicijs dati cito cōfeſſi ſunt maleficiū, cū antea diffeſſi fuerant, & ideo ſint adhoc cauti, & intēti iudices

G ☞ Soluitur.) † Iudices hoc tēperamētū 45 tenere debēt, vt tormēta immēſa nō ſumāt de aliquo, nec quāta poſtulauerit accuſator, ſed pūt moderatę rationis tēperamēta deſiderāt, adeo ꝙ tortus ſanus, ſeu ſaluus innocētię, vel ſupplitio cōſeruet, vt. ff. de quęſt. l. de minore. §. tormēta, & l. ꝗſtionis modū. ff. eodē titul. 46 † aliās tenebit iudex actiōe iniuriarū vt. ff. de iniur. l. Item apud Labeonē. §. ꝗſtiōis, ibi, ſed etſi iuſſu dñi qs ꝗſtionē habeat, modū tñ exceſſerit, teneri eum debere Labeo ait. 47 † Sed ſup hoc nō pōt certa doctrina dari, ſed iudex debet cōſiderar cuius fortitudinis, vel debilitatis, valitudinis, aut ętatis ſit, q torquēd' eſt, vt ſm uarietatē pſonarū et varietatē criminis. ſeu alteri' negocij ꝗlitatē vtar quāq; grauioribus quāq; minoribus tormētis, ꝙ āt hęc ſint cōſiderāda pbar p iura, vt. ff. de ſenatuſc. ſilla. l. ſiqs in graui, & §. ſubuenit, ibi ignoſcit ēt ijs q ętate defecti ſunt, & l. i. §. impuberi, & §. impubes, ibi, ętas enim excuſationem meretur ff. eodem ad ſillania.

H ☞ Perſtitit in ſua cōfeſſione.) † Quęrit 48 ad quē locū debeat duci re' tort' ad pſeuerādū ſtī. ꝙ apud acta, vel aliū publicū locum, prout in cameram conſilij, & nō in conſpectum torturæ. Et ideo ſolemus nos iudices in perſeuerātia fa-

palàm fateretur, decretam ei eſſe quæſtionem A.

Dixit ueritatem ſe non taciturum, nec aliud ſcire, quàm quod paulò antè rogatus nobilis locutus fuerat. Tum aſſumptus eſt à tortoribus, & ab eiſdem exutus, poſitusq́; ſup lapide à pariete præminē ti noſtro iuſſu ſignum crucis in frōte pollice pingit, & prӕcatur in nomine patris, & filij, & ſpiritusſancti Amen: deinde ligatis, B ſingulis pedibus, ac manibus funiculo ferreis annulis trahitur, ſubijciturq́; ad pedes paruus tripus, quo magis diſtrahatur, ac ſollicitatur ſacroſācte đ uero fatēdo.

Is uociferās, Ieſus morior: vos,

cienda conuocare teſtes, ſcilicet tam clariſsimos viros quàm patronos cauſarum, iuxta. l. cuſtodias. ff. de public.
49 iudic. in qua cauetur, † ꝙ iudex cuſtodias, ſiue cuſtoditas perſonas auditurus, tam clariſsimos viros, ꝗ patronos cauſarum ſi omnes in ciuitate, vel prouinciam quam regit, agūt adhibere debet. Et ſub publico teſtimonio iudex facit ſcribere perſeuerantiam, prout hic in textu. Et ita fieri decet ar. l. ii. C. de cuſto. & exhib. reo. ibi, ita enim quaſi ſub publico teſtimonio cōmemoratio admiſſi criminis fiet.
50 † Quātum autem ſit intermedium ab hora cōfeſsionis torti uſque ad horam reductionis ad perſeuerandum, hoc non determinatur aliqua lege, vt. d. l. ii. C. de cuſto. reo. ibi, atque poſt modum eductus apud acta audiatur. Sed illud relinquitur arbitrio iudicis conſiderata qualitate perſonarum, & leuitate, vel grauitate criminis. cum enim tempus certū, vel quid aliud non præſumitur à iure, iudicis poteſtati relinquitur, vt. ff. de iure delib. l. 1. ibi, cum dicit tempus: nec adijcit diem, ſine dubio oſtēdit eſſe in ius dicentis poteſtate, quā diem prӕſtituat, & ff. de ſtatu lib. l. i.

(Decretum ei eſſe quæſtionē.) † Si extra locum tormentorum iudex comminando reo torturam, prout hic in textu A 1
inferendo ei terrorem, quantum poteſt, ſi reus his auditis confiteatur, non dicitur confeſſio facta metu tormētorum, quia leuis territio non habet vim tormēti: metus enim cauſa abeſſe videt, qui iuſto timore mortis, vel cruciatu corporis conterrito abeſt: & hoc ex affectu eius intelligitur, ſed non ſufficit quolibet terrore adductum timuiſſe, ſed huius rei diſquiſitio iudicis eſt. l. metus. ff. ex quib. cauſ. maio.
† leuis ergo territio extra locū tormentorum facta illuſoria eſt, ar. l. hæc autem ſatiſdatio. ff. ſi cui pluſ quā per leg. falc. ibi, nam iniquū erat bimō caueri nō dū illata cōtrouerſia litis: cū poſsint eluſorię minę fieri: ideoq́ eā rē ꝑtor ad cognitionē ſuā reuocat, ſed vr̄ ſufficiēs metus cū ſuper hoc iā erat lata ſn̄ia torturę. † Iō n̄ ꝓſit talis cōfeſsio, niſi ſit pſeuerata argu. l. i. § ex incendio, & l. pedius. ff. de incend. rui. & naufrag. 2 3 B
(Ligatis.) † Terrorem tūc aut metum tormentorum 4

tormentorum debemus accipere præſē
tem, & inſtantem torturæ, nõ ſuſpicio
nem inferendi eius. l. metũ præſentem.
ff. de eo, quod metus cauſ. & l. metũ
accipiendum, & l. metum autem. ff.
5 eodem. † Et tunc confeſsio dicitur fa-
cta metu tormentorũ, vbi torquendus
ducitur ad pedem torturæ, & ligãtur
eius manus retro, & hoc caſu nõ valet
eius cõfeſsio, niſi perſeueret extra lo-
6 cum tormentorum, vt ſupra dixi. † ga
lex æquiparat talem confeſsionem ex-
tortam metu tormentorum cõfeſsioni
factæ in tormentis, vt. C. quorum ap-
pell. non recip. l. iij. ibi, aut formidine
tormentorum & nota. ꝙ ibi dicit for-
midine, non autem dicit in tormentis,
& idem ſentit glo. ibidem, & ar. ff. de
iniur. l. item apud labeonem. §. adĳci-
tur, verſic. quæſtionem. ibi. Quæſtio
nem intelligere debemus & tormenta,
& corporis dolorem ad eruendam ve-
ritatem. nuda ergo interrogatio, vel
leuis territio non pertinet ad hoc edi-
7 ctum, † vnde paria ſunt, & æquipol-
lentia quo ad leg. cornel. de ſicar. ho-
minem percutere gladio, & ſtringendo
gladium, hominem inſultare. l. i. § diu
8 us. C. ad leg. cor. de ſicar. † ſic ſufficit
terror armorũ, etiam ſi quis armis vſus
non ſit. l. idẽ eſt. § armis, verſi. ſi q ar-
9 mati, ff. de vi, & vi arma. † Quid au-
tem ſi quis ducat ad pedẽ torturę, ſed
nõ ligãtur ei manus retro, ſed tãtum iu
dex minatur ei quæſtionem, niſi cõfitea
tur, & ob eas minas confeſſus fuerit,
nunquid talis cõfeſsio vr̃ facta formi-
dine tormentorum? vt dicamus cõfeſ
ſionẽ nõ valere, niſi perſeueret in ea?
videtur ꝙ ſic, arg. d. l. i. § armati, & d.
l. metum præſentem. ff. de eo quod
met. cauſ. & lege. i. § ex incendio, ibi,
propter tumultum incendĳ, vel pro-
pter trepidationem incendĳ rapuit. ff.
de incen. rui. & naufra. & l. pedius,
eodem. † Quid verò ſi iudex denegat 10
cibum, & potum reo, vel facit eum cõ-
tineri in arcto & ſtricto carcere, donec
confiteatur. & ob hoc ſit reus confeſ-
ſus? Dic ꝙ talis confeſsio videtur fa-
cta metu tormentorum, vt. ff. de in-
iur. d. l. item apud Labeonem. § quæ-
ſtionis, ibi, nam quæſtionis verbo, e-
tiam ea, quæ malam manſionem di-
cũnt continebitur. † Confeſsio ergo 11
per metum, & impreſsionem tormen-
torum facta, ad hoc vt dicatur ſponte
approbata, debet fieri per vnum diem
poſt, & vnam noctem poſt tormenta,
aliàs dicitur facta metu tormentorum,
quia ex vicinitate actuum iudicãdum
eſt metũ durare, Alexãd. in conſil. xc-
viĳ. nu. v. & vi. in. iĳ. vol. & Barth.
in. l. i. §. diuus. ff. de queſtio. & Angel.
in. l. ii. C. de cuſto. reo. & c. lot. xxxi.
q. ii. & cap. i. extra quod met. cauſ.
† Item vbi aliquis eſt tortus non præ 12
cedentibus legitimis indicĳs, confeſsio
facta in tormentis quantumcunque po
ſtea ratificata, non eſt ſufficiens ad con
demnationem, Alexand. in conſil. i.
nu. v. in. iĳ. volu. alleg. glo. iuncto.
tex. in. l. pe. ff. de quæſtio. & l. i. § diu-
us Seuerus. ff. eodem. Angel. in. l. qui
in aliena. § celſus. ff. de acquir. hæred.
dicit ꝙ † ſi aliquis ſit tortus non præce 13
dentibus indicĳs, ſi poſtea perſeueret in
confeſsione, notarius nõ poteſt ſcribere
ipſum ſponte confeſſum, ſi ſciuit eum
tortum ſine indicĳs, quia præſumitur
durare metus tormentorum, ideo tunc
ſcriberet contra veritatem. † Si autem 14
iuſtè indicia præceſsiſſent tormenta,
tunc bene poſſet ſcribere notarius, ꝙ
reus fuit ſponte confeſſus, dummodo
inter tormenta, & confeſsionem aliqđ
medium interuallũ interueniat: † quod 15
interuallum quale eſſe debeat relinqui-
tur arbitrio iudicantis, vt not. in dicta
lege prima § diuus Seuerus. ff. de quæ-

uos, inquit, me interimitis, Sũ ego clericus,[c] & ſacris initiatus peto ad meum iudicẽ eccleſiaſticum remitti.

Deinde ſuppoſito faciei ſtrophiolo udo alter tortorũ, cõpreſſo torti naſo primũ aquæ ahenũ ori infudit, quã eructãdo miſer finxit loqui uelle: iſlaxato naſo receptoq; anhelitu in hæc uerba erupit: ha morior,[d] mortuus ſũ, ego uitã exhalo.

Adhortatus itaq; ne quid ueri reticeret, cædemq; cuius reus eſſet, agnoſceret,

Dixit moriar ego potius, q̃ tanta tormenta patiar.

Secundò ingeſta eſt ori eius ſecũdi aheni aqua preſſis naribus, quã aquã reuomuit, quãtũ potuit, nihil confeſſus.

Infuſa eſt adhuc tertij aheni aqua modo, quo memoratũ eſt, totũ ſe cõmouit tortus.

Rogatus qui homicidium commiſiſſet,[e] committentiue ſuppetias tuliſſet.

Nihil uoluit reſpondere.

Subiectus eſt p eoſdẽ tortores magnus tripus tẽſo funiculo, ut corpus magis tẽderet,

ſtio. & ita tenet Ioan. de Imol. in dicto. §. celſius, & idem alexand. in conſilio. v. nu. i. primo volumine Et conſi. ij. numero. ij. in. iij. volumine.

C ¶ Sum ego clericus.) † An clericus
16 poſsit torqueri. ſ dic quòd ſic, vt. C. de epiſcopis & clericis, lege preſbyteri, & . xiiij. quæſtione. vi. capitulo ſi feſ. & de hoc per canoniſtas in capitulo. i. extra depoſiti. & per abbatem, in capitulo cum in contẽplatione de regul. iur. in antiquis, & gloſa in lege fallaciter. §. qſi ingenuorũ. C. de aboli. in verbo vexata.

D ¶ Ha morior † Iudex qui aliquem
17 torqueri mãdat, ſi talis vi tormentorũ moriatur, cò forte q̃ erat antiquus, vel valetudinarius, vel aliàs, iudex ipſe priuãdus eſt officio, & aliàs puniendus, ſi ob dolũ, vel culpã hoc euenerit, vt not. in. l. gracchus. C. ad legem Iul. de adult. & Bart. in. l. quæſtionis. ff. de quæſtionis.

E ¶ Qui homicidiũ cõmiſiſſet.) † Tor
18 tus ſi confiteretur, & aliquos tanquã cõſceleratores, & cõplices eris accuſauerit, nõ propter hoc illi accuſati eſſent prehẽdẽdi, vel torquendi niſi ſuã peteſſent alia indicia, & adminicula probationũ inducerẽt tamẽ præſũptionem in hdiciũ, vel nõ modicã ſecundũ qualitatẽ perſonarum, & ſi tortus perſeuerarẽt vſque ad mortẽ, & de hoc not. Cy. in. l. fi. C. de accuſ. & l. repeti. ff. de quæſtio. † quæ
19 ritur autem an cõfeſſus de crimine poſsit interrogari d alio crimine: dic quòd ſic de cõſuetudine, ſi cõſtet de eo crimine aliquã titulũ per informationem, quam cõſuetudinem approbat Bar. in hac materia, in hoc quod habetur in auct. vt iudic. ſine quoquo ſuffra. §. oportet, columna ſecunda.

F VOia.) † Vbi reus in tortura nõ cõfitet
20 delictum, venit liberandus, quaſi indicia ſint purgata, vt dicit Bart. in. l. fi. ff. de quæſtio. Ideo quando ex tortura non poteſt crimen inueniri, videtur ꝙ tortus abſolui debeat: quia licet indicia præceſſerint torturam non excuſatur accuſator
21 à calumnia, † & propterea damnũ læſo contingens indebitè debet ſibi emendare, ſecundũ Bal. in lege fi. ff. de calumnia. & facit ſecundum eũdem quod not. in. l. pe. C. de condict. ob cauſ. dat. & lege domin⁹. C. de quæ
22 ſtio. † vbi dominus, cuius ſeruus eſt tortus, agit contra calumniatorẽ, & quæ habetur in l. ſed ſi vnus. ff. de iniur. cũ ſimilib.
23 † Vnde ſi reus aliquid iniuriæ tolerauerit, id eſt ſi vel carceres ſuſtinuerit vel tormenta, vel verbera, vel cathenas, accuſator nõ poterit ex hoc abolitionẽ obtinere cũ effectu, niſi fortè ille, q paſſus eſt ſuum accõmodauerit conſenſum ad petendã abolitionem, vt. l. fallaciter. C. de
24 abolit. † Quòd ſi ingenuorũ, vel plebeiorũq cõſcij, uel participes criminũ nõ erãt, gratia teſtimonij corpora fuerint laceſsita verberibus, tormentiſque uexata: abolitionẽ etiam duarũ partiũ cõſenſu petitã denegari oportet, & crimẽ ꝑpoſitũ, cuius examẽ tormẽtis iã

& miſer grauius torqueretur.

Hei hei confitear, inquit, heu quantam ujm patior, ſic cine me decet nũc mori icõfeſ ſum: uis falsũ tormentorũ ui a me extorquere. O maledicti tortores, eſtis ne carnifices, aut ijs crudeliores, qui me tam grauibus, tam atrocibus excruciatis ſupplicijs, O deus, erue me a circũdãtibus. Infuſa ẽ quarti aheni aqua ut ſupra.

Iam uenter aqua intumeſcebat eiusq; partem aliquã euomuerat, nec quicquã promere uoluit, denuo. v. vi. aquę ahenũ exhauſit, diffitẽs oĩa.

cœperat agitari oportet. d. l. fallaciter § ꝙ ſi ingenuorũ. † Si verò indicia ſint 25
manifeſta, ex quibus reus eſt tortus, excuſant accusãtem à calũnia ſecũdũ in Bald. in. l. iij. C. ad leg. iul. de adult. † vnde re⁹ tort⁹ liberãd⁹ erit ab illa inquiſitione tãtũ, ſed nõ diffinitiuè à delicto, ſm Par. d 26
put. in tract. d ſyndic. in verbo viſo &c. ꝑ not. ꝑ ſaly. in. l. ſi hi q adulterij. C. ad. l. iul. de adult. vbi dicit ꝑ glo. ibi poſitã, ꝙ † ſi iudex habet ſufficiẽtia indicia cõtra accuſatũ, q pluries tortus nihil voluit cõfiteri, nõ debet ipſum diffinitiuè abſoluere, ſed dbet cõcedere abolitionẽ accuſationis, vt. C. d abo. l. ii. & idẽ tenet ſal. in. l. ſi qs alicui. C. ad le. iu. maieſt. v- 27
bi dicit, ꝙ † ſi reus delat⁹ in illo crimine nihil cõfeſſus eſt, ꝑpter qđ accuſator tort⁹ fuit q nihil ꝓbauit, ꝙ iudex neutrũ abſoluet, ſed rẽ indiſcuſſam dimittet: et iõ debebit liberari fideiuſſorib⁹, & nõ diffinitiuè abſolui à crimine: qa poſſent ſuperuenire alia indicia, & idẽ vr̃ tenere 23
Saly. in repe. l. ſi qdẽ. C. de accu. † et ſic iudici ꝑ animi arbitrio relinquendũ, an ſint indicia manifeſta, vel ñ manifeſta l. iij. § eiuſdẽ, & §. tu magis ſcire potes. ff. de teſti. ad hoc qdrat nouũ ſtatutum regiũ ar. clxiiij. † Vtrũ aũt qõ repeti poſsit dic ꝙ reglr̃ rei torti i ſe cõfeſsi nõ poſſunt 29
30

in caput aliorum torqueri.l.repeti in fi. ff.de quæſtio.niſi in cauſ.ſpeciali, vt ſcilicet torqueri poſsit ſine nouis indicijs ad hoc, vt manifeſtet mandatorem, & ſocios criminis.l.& ſi certus.ff. ad ſena
31 tuſc.ſylla.† Si autem reus tortus nihil confeſſus fuerit in tortura, ex nouis indicijs torqueri poteſt, & repeti in quęſtionẽ, maximè ſi tormẽta animus corpuſque durauerit, vt lege vnius, &.d.l.repeti.ff.de quęſtio.
32 † Hęc autem noua indicia debẽt eſſe diuerſi generis à primis, ar.not.in.l.per hãc.C.de tẽpo.& repar.appe. & Barto.in.l.vni⁹.ff.đ appell. cõſti.reg.Lud.xij.ar.cxii
33 ii.† Quęro aũt an ꝓpter cõfeſsionẽ factã in tormẽtis, qs teneať ꝑſeuerarť in illa cõfeſsiõe extra tormẽta vř ꝙ ſic ſcḋm Bal.in.l.in bonęfidei cõtrac. tibus.C.de reb.cred.verſic. Itẽ q̃ro đ q̃ſtione facta ĩ tormẽtis, vbi dicit, ꝙ ſi talis confeſsio facta in tormẽtis ꝑcedẽtibus indicijs reuocet: tñ illa talis cõfeſsio illo modo facta inducit ſemiplenã pbationem, ita voluit glo.in.l.ii.C.de cuſto.reo.& ibidẽ Bal.† & ideo niſi reuocãs cõfeſsionẽ ꝓbet cõtrariũ, cogiť perſeuerare in tali cõfeſsione per repetitionẽ tormentorũ, ſecundũ.d.Bal.in.d.l.in bonęfidei. Bart. autem in.l.vnius.§ i.ff.de quęſtioni. diſtinguit qualitatẽ indiciorũ torturam prędẽtiũ, videlicet aut indicia nõ erãt multũ vrgentia, vel manifeſta, & non repetetur quæſtio: aut erant indicia multũ vrgentia vel manifeſta, & tũc repetetur, & ita practicatur ſecundũ eũdẽ. 34

35 † Sed quomodo purgabit iudex illud indiciũ, quod oritur ex confeſsione in tormentis extorta, an iudex debeat adhibere tot tormenta, donec ille perſeueret ? & videtur quòd nõ, ſed tantùm per ſecundam torturam purgeť: quia Bal. in dicta lege in bonęfidei, dicit quòd ex tali confeſsione in tormentis, oritur ſemiplena probatio per gloſ. in dicta lege ſecunda. C.de cuſtodia reorum. ergo per ſecũdam torturam purgabitur illa ſemiplena probatio, ſicut purgantur alia indicia, vt Bart. in lege finali.ff.de quæſtio.

Solutus præterea, & remotus eſt à quæſtione, diſtorta membra compoſita, ac ſublatus per dictos tortores ſuper ſtratũ ad focũ, denique appoſitũ panis, & uini ientaculũ.

F I N I S.

Abſoluta iam uniuerſa criminationis inſtitutæ praxi, nobis primò diſpiciẽdũ eſt, ad quẽ modũ, qualiter, & quibus modis, cõmittãť maleficia.

Secundò quibus modis, quantum ad notorium attinet, eadem maleficia comprobari poſsint.

Tertiò quis modus in irrogandis pœnis ſit obſeruãdus, quæ ſingula ordine tractare in animo habemus, quibus peractis finem inponemus iudiciali huic diſputationi.

SVMMARIVM.

1 *Delicta facto, dicto, conſilio & ſcriptura perpetrantur.*
2 *Propoſito delinquunt latrones ſocietatem habentes.*
3 *Impetu autem quis delinquit, cum per ebrietatem ad manus, uel ad ferrum uenitur.*
4 *Delictum caſu committitur, cum uenando tellum in feram miſſum hominem interficit.*
5 *Delictum qualiter dicatur fieri proditorie & ex propoſito, & nu. 7*
6 *Inſultus id eſt in alium ſaltus.*
8 *Prodere eſt unum actu oſtendere, & aliud in mente gerere, & nu. 10*
9 *Seruus punitur ſi dominum deſerat.*
11 *Delictum quando dicatur impetu cōmitti.*
12 *Ebrietas magna extenuat delictum, parua uerò delictum non minuit, nu. 14. Et alia de ebrietate, uide infra nu. 74. et 75.*
13 *Lata culpa in pœnis corporalibus non comparatur dolo, ſed mitius punitur.*
15 *Sola ebrietas eſt peccatum ueniale.*
16 *Maleficium quando caſu committi dicatur.*
17 *Occidens hominem, & ille cuius dolo factū eſt incendium & qui furtiuè cū tello ambulauerit, animo occidendi aliquem, ad aliquem actum proueniendo capite punitur nec à principe reſtitui debet, nec mortis pœna ei remittitur.*
18 *Minor non reſtituitur, ubi dolus ineſt.*
19 *Non remitti pœnam publicè intereſt, ne ad maleficia quiſq; proſileat.*
20 *Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquendi.*
21 *Culpæ in quibus culpa relaxatur delictum.*
22 *Iudex ubi compertum crimen non uindicat, tegere ut conſcius criminoſa feſtinat.*
23 *Percutiens animo occidendi pari pœna, ac ſi occidiſſet plecti debet, licet uulneratus non deceſſit.*
Animus punitur in delictis, licet non ſequatur effectus. 24
Statuta & conſuetudo regni Franciæ nō puniunt animum niſi ſequatur effectus. 25
Pœna perſonalis requirit actum conſumatū minor uerò delictum incohatum. 26
Delictum quomodo inchoatur. 27
Iudex ex officio quādoque mitigat pœnam. 28
Intellectus ad l. ſi quis cum tello. C. ad l. cor. de ſicar. 29
Affectus in leuioribus delictis non punitur, niſi ſequatur effectus. 30
Affectus punitur, licet nō ſequatur effectus quando lex ſolum affectum, ſine effectu conſiderat. 31
In pœnis imponendis habetur reſpectus ad dignitates ſeu conditionem delinquentium. 32
Decurio inconſulto principe deportari non debet, niſi tumultus populi aliter ſedari non poſſet. 33
Decuriones furcæ ſubijci uel uiui exuri non poſſunt, corū quoque parentes uel liberi in eadem cauſa ſunt, nu. 35 34
Delinquens in gradu dignitatis uel ſtatus exiſtens deportatur. 36
Capitalis damnatio eſt mors, uel ciuitatis amiſſio, ſeu ſeruitutis impoſitio. 37
Excellenti in arte ſua decapitando, conſulto principe parcendum eſt. 38
Propter tumultum & ſcādalum aliqua poſt ponuntur & fiunt quæ aliter non fierent. 39
Delinquentes in dignitate cōſtituti, nobiles & barones decapitantur, uiles & infames comburuntur, uel beſtijs traduntur, ſeu furca ſuſpenduntur, & nu. 42 40
Iudex inter pœnas mortis arbitrari poteſt. 41
Hominem per laſciuiam occidens, mitius punitur. 43
Occidens non animo occidendi non punitur. 44

45 *Culpa cõtrahitur, etiam ſi ſine uoluntate delinquendi delinquitur.*

46 *Incendiarij qualiter puniantur.*

47 *Percutiens animo occidendi, pro homicida damnatur, ei uerò qui in rixa caſu ſed nõ uolũtate homicidium admiſit, pœna eſt leuianda.*

48 *Lata culpa in criminalibus non æquiparatur dolo.*

49 *Animus non occidendi qualiter probetur.*

50 *Dolus uel bona fides ſunt animæ paſsiones, quæ ſoli Deo notæ ſunt.*

51 *Exteriora animi indicant qualitatem.*

52 *Animus ex percutienti qualitate probatur.*

53 *Repercutiens percutientem à pœna homicidij non excuſatur.*

54 *Percutiens immediatè percuſſorem ſuũ, ad defenſam facere, uidetur: & ibi ponũtur exempla.*

55 *Clericum percutientem immediatè repercutiens, excommunicatus nõ cenſetur.*

56 *Vim ui quando repellere non liceat.*

57 *Vim ui repellere licet incontinenti, non autem ex interuallo.*

58 *Qui cauſa defenſionis & non ulciſcendi dãnum dederunt modum excedendo, & non ex propoſito innoxij ſunt.*

59 *Vim factã perſonæ in ipſo negotio defendendo nõ ulciſcẽdi cauſa facere præſumitur.*

60 *Violentum interficiens ſecurus eſt.*

61 *Vim illatam rebus incontinenti & inferendam uel quàm citius quis ſcit, collectis amicis rpellere poteſt.*

62 *Iniuriam illatam perſonæ ex interuallo repellere non licet.*

63 *In delictis per impetum aut laſciuiam, uel ebrietatem latam, aut leuiſsimam culpã ſine dolo, & extra animum commiſsis, noxa non cõmittitur inexcuſabilis, quin reus per principem reſtituatur, quando maleficium contrahitur.*

Occidẽs ex cõſuetudine regni Frãciæ occiditur niſi per principem reſtituatur. 64

Statutum quod occidens occidatur intelligitur ſi doloſè occidit. 65

Ebrius uel laſciuus qui homicidium commiſit per quinquẽnium relegatur. 66

Qui diſciplinãdo aliquem uerberauit & occidit, qua pœna puniendus ſit. 67

Maleficiẽs, licet in dolo nõ ſit, leuius quàm lege cornelia de ſicarijs punitur. 68

offendens tenetur actione legis aquiliæ ad damna & intereſſe; actione iniuriarum erga offenſum ac eius hæredes. 69

Actione legis aquiliæ nec minus ex culpa, quàm ex dolo quis tenetur. 70

Damnorum & iniuriarum æſtimatio ad iudicem ſpectat. 71

Maleficio ex culpa leui nemo tenetur. 72

Iniuriarum non tenetur qui iocando alium percutit. 73

Neſciunt quid loquantur qui nimio uino indulgent. 74

Ebrietas euitanda eſt per quam crimina caueri non poſſunt. 75

Ebrius nõ ſecundũ qualitatem delicti: ſed quantũ ebrietas illa meretur damnatur. 76

Temeritas facilitatis, inconſultusq́; calor calumniæ uitio caret & ob id quempiã nullam pœnam ſubire oportet. 77

Quicquid calore iracundiæ uel fit uel dicitur, non prius ratum eſt quàm ſi perſeuerantia apparuerit inditium animi fuiſſe. 78

Lubricum linguæ ad pœnam facilè trahendum non eſt. 79

Vitæ uilitas legum laqueis non innedatur. 80

Latronem inſidiantem an occidere liceat. 81

Caſus excuſat aliquem à delicto. 82

83 Qui ſagittando in loco ſolito tranſeuntem percuſſit, non tenetur.
84 Miles qui militando aliquem percuſſit, quando teneatur.
85 Exercitio ei nõ deputato quis uti nõ debet.
86 Fraus & dolus idem ſunt.
87 Dolus quid ſit.
88 Dolus non probatur, ſed indicijs præſumitur.
89 Dolus præſumitur præcedente inimicitia uel cauſa prædæ.
90 Dolus ex indicijs perſpicuis comprobatur.
91 Indicia non manifeſta dolum non concludunt.
92 Differentia inter dolum uerum & præſumptũ & culpam latiorem.
93 Minor à dolo malo non excuſatur ſic à præſumpto.
94 Probationes in criminalibus luce meridiana clariores eſſe debent.
95 Dolus præſumptus ad condemnationem non ſufficit.
96 Præſumptionibus quis damnari non debet.
97 Ex præſenti præſumitur in præteritũ, & uiolenta præſumptio quam lex pro plena probatione habet confeſſioni partis æquiparatur.
98 Dolus quandoque bonus dicitur.
99 Culpa lata quid ſit.
100 Dolus præſumptus ex animo peruenit.
101 Delictũ ſine culpa commiſſum pœna mortis nõ punitur.
102 Dolo cauſam mortis præbẽs pœna mortis tenetur.
103 Ignorãtia iuris an excuſet à lata culpa, & numero. 104 cum ſequenti.
104 Ignorantia iuris nocet in lucris ubi iuriſconſultorum copiam quis habere poteſt.
Ignorantia iuris in damnis non nocet. 105
Iuris naturalis uel diuinorum præceptorum ignorantia culpam habet. 106
Ignorans prohibita culpa non caret. 107
Lata culpa licet abſit uerſutiæ ignauiæ, tñ culpa contrahitur. 108
Culpa ignauiæ quæ ſit. 109
Culpam ignauia qui incurrant. 110
Furioſi & fatui à culpa ſunt excluſi. 111
Culpa uerſutiæ quorum ſit. 112
Culpa lata, leuis & leuiſſima, qualiter inter ſe differant. 113
Culpa latior quæ ſit. 114
Culpa leuiſſima idem eſt quòd dolus manifeſtus. 115
Culpa leuis qualis ſit. 116
Depoſitarius non tenetur de culpa leui, nec leuiſſima, niſi ex ea maleficium contrahetur. 117
Leuiſſima culpa quid eſt. 118
Furtum ſine leuiſſima culpa fieri non poteſt. 119
Conductor licet de leuiſſima culpa teneatur de incendio non tenetur, quando diligentiam adhibuit. 120
Maleficium quandoque ex leui & leuiſſima culpa contrahatur, ſed leuius punitur. 121
Aromatarij temerè dantes uel uendentes res nocituras, lege cornelia de ſicarijs tenentur. 122
Culpa leuiſſima uenit in legis aquiliæ actione. 123
Dominus aquilia tenetur pro ſeruo qui uulnerauit uel occidit. 124
Scientia pro patientia habetur. 125
Caſus in quibus quis ex leuiſſima culpa, lege aquilia non tenetur, & nu. 127 126

QVIBVS MODIS COMMITTANTVR MALEFICIA.

1 ANIMADVERtendum†primò quatuor modis delicta
perpetrari. Scilicet facto, dicto, conſilio,
& ſcriptura, vt.ff.de
actio. & oblig.l.ex maleficijs, &.l.
aut facta.ff.de pœnis. Et hæc commit-
tunt, aut ꝓpoſito, aut ĩpetu, aut caſu.
2 PROPOSITO †ſcilicet dolo
delinquunt latronos, qui factionẽ ſcili
cet.i.ſocietatem cum alijs habent.
3 IMPETV † ſcilicet culpa lata,
cum per ebrietatem ad manus, vel ad
ferrum venitur.
4 CASV † verò ſcilicet culpa leui,
& leuiſsima, cum in venando telo in
feram miſſo, hominem interfecit.l.reſ
piciendum.§.delinquunt.ff. de pœnis.
5 PROPOSITO † antecedenti
quandoque committitur delictum, &
hoc contingit duobus modis. Primò
inſultando, vt.l.is qui aggreſſorẽ.C.
6 ad leg.cor. de ſicar.† Eſt autem inſul-
tus in alium ſaltus; vt.l.i.§.cum arie-
tes.ff.ſi quadrup.pauper.feciſſ.dicat.
7 SECVNDO †modo committi
tur delictum ex propoſito proditorio,
vt.ff.ad leg. iul.maieſt.l.iiij. In prin-
8 cip †Eſt autem prodere vnũ actibus o-
ſtendere, & aliud in mente gerere, vt.l.
i.ff.de præuaric. Exemplum ideo, vt
ſi ego veniens tecum tãquàm ſocius iti
neris nulla interueniẽte rixa te ꝑcutio,
nõ poſſum dici cõtra te feciſſe inſultũ,
ſed dicor hoc feciſſe ꝓditoriè. quia ali-
ud gerebã in animo, quàm qđ gerebã in
actu, tex. ad hoc in.l.fi.de delato.lib.
9 x.C. vbi dicit, †ſi ſeruus dominũ accu
ſauerit, ſiue detulerit in exẽplũ omniũ
proditorũ ſeuerißimę ſententiæ ſubiu-
gari debet: etiam ſi obiecta probauerit,
excepto crimine maieſtatis, quia aut in
metallum ſeruus damnatur, aut etiam
ad mortem, & ibi glo.
SECVS †autem ſi eſſes mihi ini- 10
micus. Ita ꝙ eſſent inimicitiæ inter te,
& me, quia ſi te percuſſerim, non vide-
or te proditoriè percuſsiſſe, cum illud
quod facio, in actibus oſtendebam an-
tea me tibi deſeruire velle: ideo cauiſſe
potuiſſes, vt.d.glo.in.l.fi.de delator.
Cum ſcriptum ſit nunquam credes ini
mico tuo in æternum. ſicut enim atra-
mentum æruginat nequitia illius, vt Ec
cle.xij.ca. & Specul.in titul.de cita.§.
ſequitur. iuxta illud Italorũ, cum ini-
mico reconciliato no te fidare.
IMPETV † delictum contrahi- 11
tur, quando inter duos ſimul inſtantes
oritur ſubito rixa, ſeu propter ver-
bum nouum, vel contentionem noui-
ter emergentem, ſeu propter ebrieta-
tem, vt.l.ſi in rixa.ff. ad leg.cor.de ſi-
car. &.d.l. aut facta.§.qualitate.ff.de
pœnis, & in tali maleficio non poteſt
dici inſultus commiſſus, nec factum
ꝓditorium: ſed impetus. †Ebrietas er- 12
go magna extenuat delictum, nõ autẽ
in totũ excuſat, vt leg. omne delictũ.§.
ꝑ vinũ.ff.de re.milita. vbi dr̃ ꝑ vinũ,
aut laſciuiã lapſis capitalis pœna remit
tẽda ẽ. ſed militię mutatio irrogãda eſt,
& ſic minus punit, q̃ ſi nõ inebriatꝰ de
liquiſſet, punit tñ eo, ꝙ fuit in culpa la-
ta inebriãdo, †quę culpa nõ punitur in 13
criminalibus, tanquàm dolus, ſed mi-
tius arbitrio iudicis, vt.l.lege cor.§.i.
&.l.in lege.ff.ad leg.cor.de ſicar. †E- 14
brietas verò parua nõ minuit delictũ,
vt in diuina ſcriptura habemus exem-
plũ de Loth, quẽ inebriauerunt filię e-
ius, & ſe neſciẽti miſcerũt. Quapropter
culpãdꝰ quidẽ fuit, nõ tamẽ quãtũ ille
inceſtus,

inceſtus,ſed quantum ebrietas illa me-
rebatur. , cum neſciret filias ſuas eſſe
propter ebrietatem,vt capitulo inebria
uerunt.xv.queſtione, prima,& gloſa
15 ibidem dicit, † quòd ſola ebrietas eſt
peccatum veniale , alleg§. criminis.
xxv.diſt.Et ſic maleficium per leuem
ebrietatem,ſeu calorem leui mente tur-
bata, non tamen exilio mentis , dici-
tur impetu factum.i.non appenſatè,&
deliberatè , ſed inconſultè , & ſubito
motu:& minor dolus, quàm ſi cum
deliberatione ſcelus eſſet perpetratum,
vt iuribus ſuprà alleg.

16 † CASV autẽ maleficium cõmit-
titur,ſine dolo , & animo:& tunc eſt
impunibile,vt lege ſi fortuito.ff.de in
cend.rui. & naufra.vbi dicitur. Si
fortuitò incendium factum ſit , venia
indiget:niſi tam lata culpa fuit,vt luxu
riæ ſcilicet latæ culpæ,aut dolo ſit pro-
xima,vt .l. quæ fortuitis.C.de pigno.
actio.&.d.l.reſpiciendũ.§.delinquunt.
ff. de pœnis , &. ff.de præuarica.l.pe.

DISTINCTIO autem pœna-
rum in his tribus caſibus eſt hæc.

17 † QVI propoſito,id eſt,dolo ho-
minẽ occiderit,cuiusúe dolo malo in-
cendium factum fuerit : quiúe homi-
nis occidendi furtiúe faciendi cauſa
ambulauerit perueniendo ad aliquem
actum,punitur capite,ſcilicet lege cor-
nelia de ſicarijs, non habita differentia
cuius conditionis hominem interemit
lege prima.§.primo,& ſecundo.ff.ad le
gem corneliam de ſicarijs,nec debet re-
ſtitui per principem , nec pœna mortis
ei remitti lege nemo deinceps , & ibi,
18 Baldus.C.de epiſc.audient. † Etiam
minor vbi ineſt dolus non reſtituere-
tur:cum malorum mores infirmitas a-
nimi non excuſet.l.i.C.ſi aduerſ.de-
19 lict.† intereſt reipubl.ſiquidem ne pœ-
na facilè remittatur : ne ad maleficia
quiſquam proſiliat.l. ſi operis .C. de
pœnis.†Nam facilitas veniæ incen- 20
tiuum tribuit delinquẽdi.xxiij.q.iiij.
c.eſt iniuſta, & extr. de vit.& honeſt.
cleric.c.clericorum. † Quinimo ſunt 21
quædam culpæ,in quibus eſt culpa re-
laxare vindictam, vt.c.i.extra de po-
ſtul.prælat.†Ideo vbi iudex cõpertum 22
crimen nõ vindicat, tegere , vt cõſcius
criminoſa feſtinat.l.ii.C.de commerc.
& mercat.†Igitur ſiquis quem percuſ- 23
ſerit animo occidendi:pari pœna de-
bet plecti,ac ſi occidiſſet: licet vulnera
tus nõ deceſſerit.l.i.§.diuus.ff.ad leg.
cor. de ſicar.† Nam in delictis puni- 24
tur animus,licet nõ ſequatur effectus,
vt.l.ſi quis nõ dicam rapere.C.de epi
ſco.& cleric.&.c. furtum.xiiij.q.vi.
†Iure autem municipali,& conſuetu- 25
dine regni Franciæ regulariter nõ puni
tur animus , niſi ſequatur effectus: &
punitur tantùm homicidium ſubſecu-
tum.Idẽ tenet Bart.in.l.ſi in rixa, &
l.i§.diuus.ff. ad leg. cor. de ſicar. &
Ang.de malefic.in verbo, in platea cõ
munis,verſi.tu autem,nu.xxxi.†Pœ 26
næ ergo perſonales ſcilicet amiſsiones
vitæ,& membri requirunt actum con
ſumatũ.Sed pœnæ minores nõ requi-
runt delictum cõſumatũ,ſed incoatũ,
vt.ff.de extraord.crimi.l.i.§.qui pue-
ro,in verbis perfecto flagitio punitur
capite,imperfecto deportatur, & Bal.
in.d.l.ſi quis non dicam rapere.C.de
epiſ.& cleric.†Inchoatur autem deli- 27
ctum ſtatim,ꝙ conatus trãſit in alium,
id eſt in contumeliam alterius , & non
ante, licet finalis effectus nõ ſequatur.
Et hoc poteſt cõtingere dupliciter.Pri-
mò per actum remotum à principali
delicto, ſicuti eſt inſultus ad homicidi
um faciẽdũ:vel per actũ propinquum,
ſicuti eſt vulnus.Actus ergo verbi,&
actus facti remotus minꝰ punit. † Sed 28
actus ꝓpinquus acrius punitur.Iudex
tamẽ ibi ex officio mitigat pœnã,vt.ff.

de pœnis.l.ſiquis aliud.§ nondum,&c.
29 l.aut facta §.euentus.ff.eodem: † Nec
obſtat.l.is qui cum telo.C.ad leg.cor
nel.de ſicar.quia ibi delinquens puni-
tur eadem lege,non tamen eadem pœ-
na,ac ſi conſumaſſet delictum,vt not.
Guil.de cunio in.d.l.ſi non dicam ra
30 pere.† In leuioribus etiam delictis nõ
punitur affectus,niſi ſequatur effectus
31 l.i.§.fin.ff.quod quiſque iur.† Sed illa
regula non procedit in delictis, in qui
bus lex ſolum affectum conſiderat,vt
Bar.in.l.gñaliter.§.i.ff.de calũ.† Re-
32 deũdo aũt ad pœnã huius legis cornel.
de ſicar. Sciẽdũ eſt, ꝙ pœna huius legis
eſt, vt qui cædẽ cõmiſerunt ſponte, do
lóue malo in honore aliquo poſiti de-
portari ſolent in inſulam. Et qui ſecun
do gradu ſunt,id eſt humiliores,capite
33 puniuntur † facilius hoc in decuriones
fieri poteſt, ſic tamen vt & conſulto
prius principe & iubẽte id fiat:niſi for
tè tumultus aliter ſedari nõ poſſit, vt
l.qui cædem, &.l.eiuſdem.§.pe.ff.ad
leg. cornel. de ſicar. & .l.diui fratres
§.i.& finali.ff. de pœnis, &.l.i.§.i.ff.
de bonis eorum,qui ante ſenten.mort.
ſib.conſciuer.&.l.moris.§ ſed enim.ff.
de pœnis, vbi dicitur, Sciendum eſt
diſcrimina eſſe pœnarum, neque om-
34 nes eadem pœna affici poſſe.† Nam im
primis decuriones furcę ſubijci, vel vi
ui exuri non poſſunt. Et ſi forte huiuſ-
modi ſententia affecti fuerit, liberandi
erunt. Sed hoc non poteſt efficere, qui
ſententiam dixerit:verũ referre ad prin
cipem debet,vt ex autoritate eius pœ-
35 na,aut permutetur aut liberetur.† Pa-
rentes quoque,& liberi decurionum in
eadem ſunt cauſa,vt.d.l.moris.§. pa-
rentes,& hoc ratione dignitatis,vt.d.
l.i.§.fi.ff.ad leg.cornel.de ſicar. & .l.
36 honor veteranus.C.de pœnis. † Ideo
vbi perſona delinquẽs eſt in gradu di-
gnitatis,vel ſtatus,vita debet ei conce
di ex benignitate diſpenſationis, ſed ta
men debet capite puniri,ſcilicet depor
tari,vt.ff.de incend.rui. & nauf.l.fi.
† Capitalis autem damnatio eſt mors, 37
vel etiam ciuitatis amiſsio, vel ſeruitu
tis impoſitio.l.rei capitalis.ff.de pœ
nis. &.l.ij.ff.de publi.iudic.&.ff.de
bono.poſſeſſ.l.edicto §.rei autem capi
talis.† Excellenti etiam in arte, qua ex 38
cellit,quando eſt optimus artifex, &
valde vtilis rei publ.ei decapitando
pracitur conſulto prius principe,vt.l.
ad beſtias.ff.de pœnis. Si autem aliter
populus ſedari non poſsit, venit deca
pitandus,vt dicta lege qui cædem,lege
eiuſdẽ §.pen.ff.ad leg.cornel.de ſicar.
† & ſic propter tumultum, & ſcando 39
lum aliqua poſtponuntur, & fiunt,
quæ aliter non fierent, in capitulo de
his verò .l. diſtinctio. & capitulo pla
cuit,de conſecra.diſt.i.† Si verò delin 40
quens eſt in dignitate conſtitutus, cui
ex qualitate delicti per legẽ imponitur
pœna mortis,debet decapitari, vt lege
capitalium §.ſolent,verſi.nõnũquàm.
ff.de pœnis.Et Bal.in lege data opera.
C.qui accuſa.non poſſ.† Et poteſt iu- 41
dex inter pœnas mortis arbitrari, an
igni ſubijciat, vel furcæ, vel decolle-
tur:quia gratiam facere poteſt pœnæ,
non vitæ,ſed leuioris, prout dictaue
rit ſibi æquitas arbitrij ſecundum di-
gnitatem,ſecundum ætatem, ſecundũ
merita prioris vitæ, vt lege quid ergo
§.pœna grauior.ff.de his,qui not.in-
fa.& lege & ſi ſeuerior.C.ex quibus
cauſ. infa. irrog.& lege aut damnũ.§.
proinde,ibi,nec liberam mortis facul
tatem concedendi.ff.de pœnis,† viles 42
ergo perſonæ,vel infames comburun-
tur, vel beſtijs lacerandæ traduntur,
vel furcâ ſuſpenduntur, ſed nobiles,
& barones decapitantur ſecundũ Bal.
in.d.l.data opera,&.l.in ſeruorum.§.
primo.ff.de pœnis.

43 †QVI impetu aūt, vel per laſciui
am cauſam mortis præbuerit, ſcilicet
per latam culpam, mitius punitur, q̄ ſi
dolo deliquiſſet, quia nō punitur capi
te ſcilicet.l.cor.de ſicar.ſed relegatur
in quinquénium, vt.l.lege.§.cum qui
44 dā.ff.ad leg.cor.de ſicar.† Exemplū
eſt, vt ſi quis hominem occiderit ſi nō
animo occidendi hoc admiſerit, abſol
ui poteſt ab accuſatione leg.cor.de ſi
45 car.vt.l.i.§.diuus.ff.eodem.†Culpa
tamen cōtrahitur etiam ſi ſine uolunta
te delinquēdi deliquerit, vt.ff.ad leg.
aquil.l.qui occidit.§.pe.&.ff.de mi
nor.l.ſi ex cauſa §.ſi mulier, & glo.in
l.i.C.ad leg.cor.de ſica.&.l.eū q.C.
46 eodem.†Aliud exemplum eſt, ſi quis
ædes, aceruumúe frumenti combuſ
ſerit. uinctus uerberatus igni necari iu
betur, ſi modo ſciens, prudensq́ id cō
miſerit. Si verò caſu, id eſt, negligētia,
aut noxam ſcilicet damnum ſarcire iu
betur, aut ſi minus idoneus ſit, leuius
caſtigabitur, q̄ ſi dolo cōmiſiſſet.l.qui
ædes.ff.de incend.rui.& naufra.& ita
47 punitur negligentia, vt ibidē.†Aliud
exēplum, ſi quis gladium ſtrinxerit, &
in eo percuſſerit indubitatè occidendi
animo, id eum admiſiſſe cōſtat, & ideo
pro homicida dānandū. Sed ſi claua
percuſſerit, aut cū cucuma in rixa, quā
uis ferro percuſſerit.tn̄ non occidendi
animo, leuiāda eſt ei us pœna, qui in ri
xa caſu magis, q̄ uolūtate homicidiū
admiſit.d.l.i.§.diuus.ff.ad leg.cor.
48 de ſicar.† Ratio quare mitius punia
tur, qui culpa lata deliquit, q̄ dolo eſt,
quia lata pulpa in criminalibus nō æq
49 paratur dolo, vt.l.in leg.ff.eodē† Sed
querit glo.in.d.l.1.C.ad leg.cor.de ſi
car. quomodo probetur illa negatiua,
ꝙ quis nō animo occidendi occiderit,
reſpondet glo.ꝙ illa negatiua poteſt ꝓ
bari per præſumptiones, probando
amicitiam, & affinitatem, & qualita
tem occidentis, & etiam per iuramen
tum purgationis, alleg.in arg.l.pręſen
ti.§.ſic vbi.C.de his, qui ad eccle.con
fug.&.l.ſi non conuicij.C.de iniur.
†Dic quòd dolus, vel bona fides non 50
ſunt niſi paſsiones animæ q̄ ſoli Deo
ſunt notæ, vt not.per glo.in §.aliæ, In
ſtit.de actio.†& ideo nobis non ſunt 51
cognitę, niſi per exteriora, quæ indicāt
animi qualitatem, vt.ff.de ſupellec.le
ga.l.labeo.§.idem tubero, &.ff.quib.
cauſ.in poſſeſſ.eatur lege.Fulcinius.§.
qd ſit latitare, in gloſa vide Cepol. in
cōſi.xxxi.†In cōtrariū aūt ꝓbat aïus 52
occidendi ex qualitate ꝑcutiēdi. dēmus
enim inſpicere prius ꝓpoſitum, utrum
fecit ex propoſito, an fecerit in rixa, uel
ex quodam impetu. Si in rixa fiat, de
bemus iſpicere, quo generē talis ꝑcuſsit
an gladio, an baculo, uel lācea. Et ſi lā
cea, aut ferro, an haſta cum baculo.
& ſi baculo percuſsit, aut percuſsit in
capite, aut in alia parte corporis, ut di
cta lege prima.§.diuus, & ibi Bart.ff.
ad leg.corne.de ſicar. & ibi gl. &.l.i.
&.ij.C.eodem. & gloſa in capitulo
ſignificaſti, extra de homic.† Vnde ſi 53
aliquis ab aliquo percuſſus mox percu
tientē ligone repercuſsit, quàmuis uim
ui repellere omnes leges, & omnia iura
permittant, ut lege prima.C.unde ui,
&.c.nī famæ §.ult.extra de ſen.exco.
quia tamen id debet fieri cum modera
mine inculpatæ tutelæ non ad ſumen
dam uindictam, ſed ad iniuriā propul
ſandam, non uidetur repercutiēs à pœ
na homicidij penitus excuſari, tum à
rōne inſtri quo percuſsit, qd̄ cum graue
ſit nō ſolet leuē plagā inferre, tū ratione
partis, ſcilicet capitis, in qua fuit ille ꝑ
cuſſus, in qua qs de modico ictu læ
taliter ſolet lędi, ut.d.c.ſignificaſti, in
fi.ext.de homi.† Si tn̄ repercutiēs ſe de 54
fendēs ex ꝓpoſito nō excedat modum,
non tenetur, ut.xxiij.q.iij.c.non inſe

renda. Exemplum. Caupo ſeu tabernarius, in ſemita noctu ſupra lapidem lucernam poſuerat, & quidam prӕteriēs eam ſuſtulerat. Tabernarius eum conſecutus lucernam repoſcebat, & fugientem retinebat: ille flagello, quod in manu habebat, in quo dolor inerat verberare tabernarium cœperat, vt ſe dimitteret, et ex eo maiore rixa facta tabernarius ei, qui lucernam ſuſtulerat oculū effodit. Conſulebatur num iniuria dānum dediſſe videretur? Reſpon. niſi data opera oculum effodiſſet, non videri damnum iniuria feciſſe. Culpam enim pœnes eum, qui prior flagello percuſſit, reſidere: ſed ſi prior ab eo nō vapulaſſet, ſed cum ei lucernam eripere vellet, rixatus eſſet, tabernarij culpam factam videri, tex. for. in. l. ſi ex plagis. §.
55 tabernarius. ff. ad leg. aquil. † Similiter etiam ſi quis modum excedendo, non tamen ex propoſito clericum repercuteret, non cenſeretur excōmunicatus, arg. extra de ſenten. exco. c. perpendimus. vbi cauetur, ꝙ quidam ſacerdos fuit laqueo ſuſpenſus, licet degradatus non fuiſſet, tex. etiam in. c. olim, l e. i.
56 extra de reſti. ſpol. † Eſt tamen argumētum cōtrarium, ꝙ non liceat vim vi repellere, vt. xlvi. diſt. c. ſeditionarios, & . xxii. q. i. §. i. & . c. i. & . q. iij. §. i. & extra de homicid. c. ſuſcepim⁹, & . xxiij. q. iiij. c. inter querelas, & . C. de epiſ. & cleric. l. ſi quis in hoc genus. Reſpon. ad hoc, ꝙ vim vi repellere licet, vt iur.
57 ſuprà. † Tamen quӕdam ſunt conſiderãda in repulſione, ſcilicet vt incōtinēti fiat, et non ex interuallo, vt. ff. de vi, & vi armat. l. idem eſt. §. eum igitur, &
58 extra de ſenten. exco. c. ſi verò. † Item ſi cauſa defenſionis, & non vlciſcēdi, vt. ff. ad leg. aquil. l. ſcientiam. §. fin. & xxiij. q. i. c. quid culpatur, & cum moderamine inculpatӕ tutelӕ. Tamen ſi quis modum excedat, & non ex propoſito, non tenetur, vt in cōcor. prӕd. iur. Alij, vt Ala. & Ioan. ſic diſtinguunt. † Aut fit vis perſonӕ, aut rebus. Si 59
perſonӕ, tunc antequàm vis ſit illata, repellenda eſt. Et ſi quis vim factam repellat, potius prӕſumi debet, ꝙ defendendi non vlciſcēdi cauſa hoc fiat: dūmodo in ipſo negocio fiat. d. l. ſi ex plagis §. tabernarius. Et hoc ſi percuſſor volebat denuo percutere. Alioquin ſi nolebat ipſum repercutere, & alter percuſſit, potius dicetur eſſe vindicta, q̄ repulſio iniuriӕ: & hoc ӕquum videtur. Seruatur enim moderamen, ſi illud fiat tantum, quo omiſſo violentia repelli non poſſet. † Si ergo violen 60
tum interficis ſic ꝙ periculum mortis ab eo euitare non poſsis: eum ſine pœna interficis, vt. ff. ad leg. aquil. l. iiij. & . C. ad leg. cornel. de ſicar. l. ſi quis percuſſorem, & . l. ii. eodem. † Si autē 61
vis infertur rebus, licitum eſt repellere vim illatam incontinenti, & inferēdā, vel quàm citius ſciuerit, & poterit collectis amicis, vt. ff. de acquir. poſſeſſ. l. quod meo §. vlt. & . l. clam poſsidere §. qui ad nundinas, & extra de reſtitut. ſpolia. cap. olim. † iniuriam verò iam 62
illatam perſonӕ ex interuallo repellere nō licet, quia ſic eſſet vindicta, & ſic intelliguntur contraria, vt glo. in. c. ſignificaſti, extra de homicid.

† IN delictis ergo per impetū, aut 63
laſciuiam aut ebrietatem latam, aut leuiſsimā culpam ſine dolo, & extra animum commiſsis noxa non committitur inexcuſabilis, quin reus reſtituatur per principem. quando contrahitur maleficium, vt homicidium, vt pœna corporalis, & pecuniaria, quo ad publicum intereſſe, ſcilicet fiſci non irrogetur, vt lege prima iuncta gloſa. C. ſi aduerſ. delict. & lege omne delictum. §. per vinum. ff. de re milita. † Et notanter de- 64
bet

bet reſtitui per principem de conſuetu-
dine regni Franciæ, qua qs morti ſubij-
citur, vbi hominem occiderit ſiue do-
lo, ſiue impetu, ſiue culpa lata leui aut
leuiſsima culpa, niſi reſtituatur p̱ p̓nci-
pem. Et hæc conſuetudo imitat̃ ius di-
uinũ dicẽs. q occiderit occidat̃ ut EXO.
xxi. c. & glo. in. c. ſi quis non iratus.
xv. q. i. & in addi. ad Bart. in. l. nemo
deinceps. C. de epiſ. aud. Pau. de ca. tñ
65 in. d. l. nemo, dicit, ꝙ † licet ſtatutnm
dicat, ꝙ qui occidit occidatur, debet
intelligi, ſi doloſè occidit, & ita plu-
66 res iuuaſſe dicit, conſi. cccxlviij. † Iu-
re tamen ciuili ſi quis per laſciuiam,
aut ebrietatem hominem occiderit, nõ
reſtitutus per principem non punitur
lege cornelia de ſicar. ſed tantùm rele-
gatur in quinquennium, vt. l. lege cor.
67 ff. ad. l. cornel. de ſica. † Vnde ſi quis
non iratus, ſed propter diſciplinam ali-
quem verberauerit vel colaphum ali-
cui dederit, & caſu occiderit, ſicut fieri
ſolet, quantum ad gratiã innocens eſt,
quia extra animum, & ſine dolo, deli-
quit, quia gratia voluntatem nõ opus
requirit. Quantum ad legem reus eſt,
quia opera lex quærit, vt. d. c. ſi quis
non iratus. xv. q. i. Si autem dolo ho-
minem occidiſſet, teneretur pœna mor-
tis leg. cornel. de ſicar. l. qui cædem, &
l. eiuſdem. ff. ad leg. cornel. de ſicar.
68 † vbi ergo contrahitur maleficium, li-
cet in eo non ſit dolus, punitur tamen
propter leuem, vel leuiſsimam culpã,
ſed leuius quàm lege cornel. de ſicar.
vt ſuprà dixi. l. abſentẽ in fi. ff. de pœ.
Et hoc ratione mali exempli. l. ſi quis
69 aliquid §. qui abortionis. ff. eo. † Et ſi-
ue quis ſit reſtitutus ſiue non, tenetur
tamen actione legis aquiliæ ad damna
& intereſſe, & actione iniuriarum erga
offenſum, aut eius hæredes, vt. l. ſed &
ſi. ff. ad leg. aquil. & l. dominum. C.
de iniur. & glo. in § iniuria, inſtitu. de
leg. aquil. † Nec minus ex culpa, quàm 70
ex dolo quiſquam tenetur actione legis
aquiliæ, vt. l. in lege. la. ij. ff. ad legẽ a-
quil. † quorum damnorum & iniuria- 71
rum æſtimatio iudicem ſpectat, vt. l.
i § ſpectat. ff. de iniur.

VIDETVR † ꝙ vbi contrahit̃
maleficium ex culpa leui nemo tenet̃, 72
vt inſti. quib. mod. re contrah. oblig. §.
penul. † vnde ſi quis per iocum alium
percutiat, aut dum certat, iniuriarum 73
non tenetur, aut ſi hominem liberum
ceciderit, dum putat ſeruum ſuum, in
ea cauſa eſt, ne etiam iniuriarum tenea-
tur, vt. d. c. relatum. xv. q. i. lapſi etiã
per vinum, aut laſciuiam apud ſapien-
tes iudices venia quadam facta donan-
tur. Nam quæ ſobrij cauemus per e-
brietatem ignorantes committimus.
† neſciunt enim quid loquantur, qui
nimio vino indulgent, verùm ſepulti 74
iacent, leuitatis tamen damnantur au-
ctores, † quoniam euitãda eſt ebrietas,
per quam crimina cauere nõ poſſumus 75
vt. c. ſanè. xv. q. i. † Ita ꝙ ebrius non
ſecundum qualitatem delicti. ſed quã- 76
tum ebrietas illa meretur damnatur,
vt. c. inebriauerunt Loth. d. xv. quæ-
ſtione. i.

TEMERITAS † igitur facilita- 77
tis, inconſultusq́ calor calumniæ uitio
caret, & ob id quempiam nullam pœ-
nam ſubire oportet, vt. l. i. ff. ad ſena-
tuſcõ. turpil. † nec quicquid calore ira- 78
cũdiæ, vel fit, vel dicitur, prius ratum
eſt q̃ ſi perſeuerantia apparuerit animi
iudicium fuiſſe. l. quicquid. ff. de regu.
iur. † Nam lubricum linguæ ad pœnã 79
facilè trahendum non eſt, quamquam
temerarij digni ſint pœna. l. famoſi. ff.
ad leg. iul. maieſta. † Hinc eſt ꝙ quidã 80
à iudiciaria ſeueritate præſtantur im-
munes, quos vitæ vilitas dignos le-
gum obſeruatione non credidit, nec
innodantur legũ laqueis. l. quæ adul-

terium.C. ad leg. iul. de adul.

81 QVI † caſu hominē, puta qui latronē inſidiatorem occiderit non tenetur, nec lege cor. de ſicar. nec lege aquil. ſcilicet ad dānum, & intereſſe, ſi aliter periculum effugere non potuit, nec is qui

82 dē lege aquilia tenetur, † qui caſu occidit, ſi modo culpa eius nō inueniatur. Nam alioquin nō minus ex culpa q̄ ex

83 dolo quiſq; lege aquilia tenetur † Itaq; ſi quis dū iaculis ludit, vel exercitatur, trāſeūtem traiecerit ſeruum alienū diſtinguitur, nam ſi id à milite in campo eo vbi ſolitum eſt exercitari admiſſum eſt, nulla culpa eius intelligitur. Si alius, q̄ miles tale quid admiſerit, re-

84 us culpę eſt. † Idem iuris eſt de milite ſi in alio loco, quàm qui ad exercitandū militibus deſtinatus eſt id admiſerit vt §. iniuria. & §. itē ſi putator, inſti. de

85 lege aquilia †. Non enim debet quis vti exercitio ei non deputato, vt gl. in. d. §. iniuria, alleg. in arg. in auc. vt hi qui obligat. habe. ſe phib. § ſin verò tacuit col. vi. & l. idem iuris, in fi. ff. ad leg. aql. & gl. in. l. reſpiciendum §. deliquit ff. de pe. & l. pe. ff. de præuarica.

SED quia ſupra locuti ſumus de delictis, quæ committuntur dolo, culpa lata, leui, & leuiſsima.

QVAERO quid ſit dolus, fraus lata culpa, latior culpa, latiſsima culpa, leuis, & leuiſsima culpa, & ex quibus quin teneatur, vel non?

86 SCIENDVM † eſt, q; fraus, & dolus idē ſunt, quia fraus ineſt dolo, ſicut ſpēs in ſuo genere, vt. ff. de pact. l. iuriſgentiū §. ſed ſi fraudandi, & ff. de his qui not. infa. l. j.

87 DOLVS † verò eſt machinatio ſtudioſa ad decipiendum, fallēdumq; alterū adhibita manifeſtè. l. j. §. ij. ff. de

88 dolo. † Sed cū dolus cōſiſtat ex animo non poteſt probari, ſed ex indicijs pręſu

89 mitur, vt. l. dolum. C. de dolo † pręſumitur enim dolus quando quę, quando præceſsit inimicitia, vel cā prędę vt. l. capitaliū §. qui ob inimicitias. ff. de pœnis. Sic ergo videtur q; omnis dolus ſit præſumptus, & nullus ſit dolus manifeſtus? reſpondet †. Quędam 90
ſunt indicia manifeſta, & illa pbata inducunt dolum manifeſtum, vt d. l. dolum. C. de dolo, vbi dicitur q; dolus ex indicijs pſpicuis cōprobatur. Quæ autem ſint indicia ſatis perſpicuè inferius enucleauimus. † Quędam au- 91
tem ſunt indicia, ſeu pręſumptiones nō ita manifeſtę nec dolum oīno concludunt, & iſta de neceſsitate non inducunt dolum, ſed pręſumptiuè, ut. ff. mā. leg. ſi procuratorem §. dolo, & lege dolus, eodem. † Eſt autem dif- 92
ferentia inter dolum verum, & dolum præſumptum. & culpam latiorem † q̄a minor à dolo malo, non excuſa- 93
tur. l. vnica. C. ſi aduerſ. delict. à dolo autem præſumpto excuſatur, vt. l. i. §. fi. & l. vbi, iun. gl. ff. de edē. & l. i. § aduerſus. ff. de noui oper. nunciat. † Cū ergo in criminalibus cau. requirā- 94
tur probationes luce meridiana clariores. l. ſciant cuncti. C. de probationibus † dolus pręſumptus non ſufficit ad 95
condemnationem, † quia non debet 96
quis ex præſumptionibus damnari, vt ff. de pœnis. l. abſentem, niſi fortè hoc exprimeretur in iure ex aliqua cā vt C. de adult. l. ſi hi qui adulterij, vbi dicitur † q; ex pręſenti pręſumitur in præ 97
teritum, & violenta præſumptio, quā lex pro plena probatione habet, æquiparatur confeſsioni partis, & auct. ſi quis ei. C. eodem.

DOLVS † quādoq; dicitur bonus 98
qui pro ſolertia, & aſtutia accipitur, & non punitur, veluti ſi aduerſus hoſtem latronémve machinetur, vt. l. j. §. non fuit prætor contentus. ff. de dolo.

CVLPA † lata verò eſt nō intelligere 99

quod omnes intelligunt, vt.ff.de ver-
borum ſignific.l.latæ,&.l. quod ner
100 ua.C.depoſiti.iuncta gl.†Si ergo lata
culpa venit ex ignorantia,ergo lata cul
pa non eſt fraus pręſumpta.ſeu dolus
pręſumptus,qui prouenit ex animo,vt
101 ff.de dolo.l.i.& ideo †delinquens per
latam culpam mitius punitur,quàm
qui dolo deliquerit,vt ſi quis per laſci
uiam, aut impetum ſcilicet per latam
culpam cauſam mortis præbuerit tan-
tûm in quinquenniũ relegatur,vt.l.le
102 ge cor.ff.ad leg.cor.de ſica.†vbi ſi do
lo cauſam mortis præbuiſſet,teneretur
pœna mortis.l.cor.de ſica.l.q cedem
&.l.eiuſdem.§.pe.ff.eodem ad le.cor.
03 de ſica.†Ignorantia autem iuris an à la
ta culpa excuſet? Nos diſtinctiõe neceſ
ſaria eam rẽ temperare poſſumus. Aut
enim quæritur,an ignorantia iuris no-
104 ceat,aut in latam culpam incidat. †
Quantũ ad primũ in lucris iuris igno
rantia nocet,maximè ſi iuriſconſulto
rum copiam habere,aut ſua prudentia
quiſquam inſtructus eſſe potuit.l.regu
la.§.ſed iuris.ff.de iur.& fact.igno.&
l. bonorum poſſeſſ.&.l.ij.§.fi.ff.quis
ordo in bo.poſ.ſeruet.

105 IN †damnis verò ea ignorantia in
vniuerſum non nocet.l.iuris.ff.de iu.
& fact.ignorã. Quo ad ſecundum ca
ſus admittuntur,in quibus ignorantia
106 iuris latæ culpę aſcribi poteſt.†Nam
iuris naturalis, vel diuinorum pręce-
ptorũ ignorantia culpam habet.l.ve-
nia.C.de in ius vocan. facit gl.in.c.
non eſt ſine culpa,de regul.iur.lib.vi.
107 †Item ſi quis ignoret quę ſunt prohibi
ta,quia illicita.l. extat, quod metus
cauſ.&.l.miles.§.pe.ff.de re iudi. gl.
108 in.l.j.§.fi.ff.de abigeis. †Quibus caſi
bus vel lata culpa ignauię ſi ſit incon
ſulta temeritas, vel lata culpa verſutię
ſit adſit verſutus animus incurritur,
quo temperamento intelligi conuenit
l.ſenatuſconſulto.C.de his q ĩn teſta.ſi
bi aſcri.&.l.fi.§.licet.ff.de publi.l.ſi
id quod.§.doli.ff.de iuriſ.om.iudic.l.
iij.§.ſi quis ignorans.ff.ad ſilla.In qui-
bus iuribus,licet abſit lata culpa verſu
tię, ignauię tamẽ culpa contrahitur.

CVLPA †ergo lata in duo gñã di 109
ſtinguitur.Eſt em̃ quędam ignauię cul
pa,quędam verſutię.Culpa ignauię eſt
quę ſupinam negligentiam refert, vel
vicio naturę parum perſpicacis, vel
ex praua educatione contractam. Cui
culpę aſcribi poterit ſupina ſecuritas.
Improuida,imò nulla rerum gerenda
rum cura reprehenſa erroris facilitas,
& quicqd omnino ignaui,& ſocordes
homines in negocijs tractandis deſidię
cumularũt,& oſcitantię.De qua culpa
ſenſiſſe videtur.l.latę.ff.de verbo.&
rer.ſignifi.&.l.nec ſupinæ.in fi.l.plu
rimum, in fi.l.regula.§.ſed facti.ff.de
iur.& fact.igno.& inſtitu.quibus mo
dis re contrah.oblig.§.pterea, & is cũ
ſimilibus. †In hanc ignauię culpam 110
eos inectimus,q ex qualibet leui, vana
iniuſtaúe cã ad res improuidas, teme-
rarias aut noxias mouentur, dũ dolus
abſit,exempla ſunt in.l.ij.§.ſi publica-
nus.ff.vi bono.rapto.l.j.in fi. iuncta
glo.ff.de abigeis.†Cęterùm furioſi, & 111
fatui,quia à ratione abſunt,etiã à cul-
pa ſunt ſecluſi.l.ij.§.fi.in.fiff.ſo.matr.
&.l.ſed etſi.§.igitur.ff.ad leg.aquil.

CVLPA† verſutię eorũ eſt, qui ex 112
verſuto,& malo ꝓpoſito,aĩoq; ꝑfido
& vlcerato alienas vel res,vel negocia
affectata qdã improuidẽtia malignè uel
negligunt, uel diſsimulãt,cũ in rebus
ſuis ſint ꝓuidi,& diligentes.Et q ver-
ſutiã ſub neglectionis vicio ita ſubuol
uũt,ut manifeſti qdẽ doli crimẽ colorẽ,
vel uelamine negligẽtię à ſeſe amoueãt,
doli tñ machinatiõe ñ careãt.eo gñe diſ
ſoluta fuit fideiuſſoris negligentia in
l.ſi fideiuſſ.ff.man.& facit.l.i.§.i.ff.

ſed etſi id egeat. ff. de action. emp. l. idē
113 §. generaliter. ff. mand. †Alij ſub hoc temperamento diuidunt culpam, vt ſit lata & leuis tantum, hæ. n. culpæ inter ſe ex oppoſito ſunt diuerſæ, cum altera negligentiam habeat extremè reprehenſibilem, nempe nulla diligentia temperatam. Altera culpa. ſ. leuis intra fines ſeu ſepta diligentiæ ita conſiſtat, vt negligentiæ defectio, ſi quæ concurrit ſæpenumero excuſetur, quarum hanc leuem, illam latam nominamus. Non tñ improbatur, qui n leuem, & leuiſsimā diſtinctis nominibus uſurpemus, dum non ad ſpeciem referas. Sunt. n. nomina magralia, quibus facilius diſcernit qñ mediocris, qñ exactior diligentia in negocijs requirat, & eo fine intelligit. l. à procuratore. C. ma. cum oīs culpā à pcuratore exigit graduum drias non ſpecierū reſpicimus. Nā graduū augmenta ſpecificam driam non conſtituunt. vnde rectè Accur. in. l. qd nerua. ff. depoſi. ſub culpa latiore latam intellexit ſiquidem iuriſconſul. ibidem ornato ſchemate comparatiuo in poſitiuum vtitur, ſicut alibi furem improbiorem, alibi furem improbum raptorem nominauerat. l. ij §. cæterum. ff. de vi bo. rap. inſti. eo. tit. in princip. quæ figura loquendi iuriſconſult. frequens eſt. l. benignius. ff. de leg. & l. cum pr. §. libertis §. rogo, ff. de leg. ij. & l. i. C. de dol. cum ſimi. & hæc ſecundū Vdalr. zaſ. docto. modernum, qui plura alia dixit in repe. l. quod nerua. ff. depoſit. ſed. ſecundū Bar. in. d. l. quod nerua. ff. depoſi. Plures ſunt culpæ. ſ. lata culpa, latior, latiſsima, leuis & leuiſsima. †Quo ad latam culpā ſupra
114 diximus, ſed culpa latior eſt machinatio ad decipiendum, fallendumq́ alterum adhibita præſumptiuè, iſtud probatur in. l. i. ff. de dol. †Latiſsima cul-
115 pa idem eſt, quòd dolus manifeſtus, cuius diffinitio cauetur in dicta lege prima. ff. de dolo.

CVLPA †leuis eſt deuiatio incir 116
cunſcripta ab ea diligentia, quam adhibent homines diligentes eiuſdem conditionis, & profeſsionis, †& nemo ex 117
leui culpa tenetur, niſi ex ea contrahatur maleficium, vt. ſ. qui parum diligēter cuſtoditam rem furto amiſit, quia qui negligenti amico rem cuſtodiendā tradidit, non ei, ſed ſuæ facillitati imputari debet, vt. § penul. inſtitu. quib. mod. re. contrah. oblig. & Exod. xxij. c. vero ſi quis commendauerit.

LEVISSIMA †culpa eſt, vt ſi 118
quocunque modo quis potuit præuidere, & non præuidit. †vnde furtum 119
non poteſt fieri ſine leuiſsima culpa, vt. ff. pro ſocio. l. cum in duobus, †vel incēdium naſci licet non noceat 120
in culpabilibus, vt. ff. de offi. præfect. vigil. l. iij §. i. & ff. de pericu. & commod. rei vendi. l. ſi vendita, & hoc ſi adhibuerit tantam diligentiam quantam bonus paterfamilias adhibuiſſet, vt. d. l. ſi vendita. Si verò caſus aut incendium negligentia acciderit, tunc negligens, aut noxam. i. damnum ſarcire iubetur. aut ſi minus idoneus ſit, leuius caſtigabit, vt. l. qui æde s. ff. de incend. rui. & naufrag. hæc gl. in. d §. penul. inſti. quib. mod. re contrah. ob

EX †leui & leuiſsima culpa quan 121
doque contractat maleficium, & tunc punitur pp culpā leuē, ſiue leuiſsimā, ſed leuius, vt. l. abſentem, in fine. ff. de pœ. punit etiā ꝓpter malum exemplū, licet delictum non ſit dolo cōmiſſum, vt. l. ſi quis aliquid. § qui abortionis. ff. eo. & l. iij. §. alio ſenat. ff. ad. l. cor. de ſica. †vbi dr̄, qꝫ ſi pigmentarij. ſ. ſpe 122
ciarij alicui temere cicutā, Salamādrā, aconitū pityocampas, aut bupreſtim, mādragorā, & id quod luſtramenti cā dederit cātharidas. ſ. tenet pœna leg. cor.

cor. de ſicar. Et glo. in d. l. reſpiciendũ §. delinquant. ff. de pœnis, tenent q̃ ꝓpter culpam leuem, vel leuiſsimã quis venit puniendus criminaliter alle. d. l. abſentẽ in. fi. & l. ſi quis aliquid §. qui abortionis. ff. de pœnis, & ff. ad. l. cor. de ſicar. l. iij §. ſed ex ſe, & l. iiij §. cum quidam, & l. in lege, eodem tit.

123 CVLPA† etiam leuiſsima venit in actione legis aqliæ vt gl. in §. iniuria
124 inſti. de leg. aqui. † vnde quotiens ſciẽte domino ſeruus vulnerat, vel occidit aquilia dominum teneri dubium
125 non eſt, vt. l. in lege. la. ij. ff. eodem. † Nã ſcientia pro patientia habetur, cũ prohibere potuit, & non prohibuit, vt l. ſcientiam. ff. eodem, & non minus ex culpa, q̃ ex dolo quiſq; tenet actione legis aquiliæ ſic & aliàs. ff. de pactis. l. iurisgentium. §. pactorum, & C. de ſecund. nupt. l. cum apertiſsime, &
126 ff. de pign. l. paulus §. domus. † Sunt tamẽ duo caſus, quibus quis ex leuiſsima culpa non tenetur actione legis aqliæ. Primus ſi putator à via ſolita ſeorſum ramum exciderit, & hominẽ via inſolita præteruntem occiderit, culpa ab eo exigenda non eſt, qui diuinare non potuit caſum, vt. l. ſi putator,
127 in fine. ff. ad legem aquiliam. † Secundus eſt in hoĩe libero, q nobis bona fide ſeruit emendo, vel vendendo, vel locando, vel conducendo obligari ipſo iure poterit, ſed & damnum dando damni iniuriæ tenebitur, vt tamen culpã grauiorem ſcilicet latam exigere debeamus, nec tamen leuem, quam ab extraneo, vt. l. homo liber §. i. ff. de acquir. rer. domi.

SVMMARIVM.

1 *Maleficium per teſtes & facti euidentiam probatur.*
Documenta probant maleficium. 2
Inſtrumenta cum teſtibus uim æqualem habent. 3
Teſtes nomine inſtrumentorum continẽtur. 4
Crimen confiteri intelligitur qui ſuper eo paciſcitur. 5
Tranſigi poteſt in pœna ſanguinis, excepto adulterio. 6
Maleficium iuris interpretatione probatur. 7
Fuga probat maleficium. 8
Contra contumaces omnia iura clamant. 9
Abſens legitimæ citatus nõ comparens damnatur. 10
Intellectus ad. l. abſentem. ff. de pœn. 11
Abſens crimen confiteri uidetur. 12
Sententia in obſcuris pro reo eſt ferenda. 13
Maleficium indicijs indubitatis, aut uiolenta præſumptione probatur. 14
Probatio minor quæ ſit, & quæ mitior, numero. 17. 15
Teſtis unus idoneus facit ſemiplenam probationem & indicium ad torturam. 16
Teſtes duo de ueritate in ciuili et criminali ſufficiunt. 17
Teſtes in criminalibus, omni exceptione maiores eſſe debent, & nu. 26. 18
Probatio maxima quæ ſit. 19
Teſtes deponentes de alibi ſeu negatiua uiſu affirmatiua, & coartata loco & tempore præferuntur alijs teſtibus affirmantibus etiam dignioribus. 20
Probatio cauſæ criminalis, in quo probationem cauſæ ciuilis excedere debeat, numero. 22. 23. 24. 25. & 26. 21
Teſtium examen in criminalibus committi non poteſt. 22
Probatio plenior requiritur ubi maior requiritur condemnatio. 23
Strictius proceditur, ubi contra hominis ſalutem agitur. 24

25 *Periculum maius uertitur, ubi animæ peri*
culum imminet.
27 *Probationes in criminalibus adeo certe eſſe*
debent quòd contrarium perſuaderi non
poßit, uel ſaltem probabiliter diſſuaderi.

TRACTATVS
Probationum.

QVATVOR mo-
dis quodlibet proba-
ri poſſe maleficium
quibus notoriũ cõ-
ſtat animaduerten-
dum eſt.
1 PRIMO † per teſtes, & facti eui
dentiam, vt. l. ſciant cuncti. C. de pro
bationib. & glo. in cap. ſecundo. ij. q.
j. & extra de cohabita. cleri. & muli.
c. veſtra, & . xxxj. quæſtione ſecunda,
cap. lotharius, & . cap. euidentia, ext.
de accuſatio. & vt patet in præſenti ꝓ
2 ceſſu. † Secũdò per documenta, vt. d.
. l. ſciant cuncti, & . d. gl. in. c. ij. ij q. j.
3 † æqualem ſiqdẽ vim habẽt inſtrã cũ
teſtibus, vt. C. de fide inſtrumentorum
4 . l. in exercendis † ita ꝙ nomine inſtru
mentorum continentur teſts, vt ext.
de teſti. cogend. c. peruenit, & . ff. de fi
5 de inſtru. l. j. † apertiſsimum igitur do
cumentum, & indubiatum indicium
poteſt eſſe quodlibet publicum inſtru
mentum per quod crimẽ peobatur, &
in ſtruitur fuiſse cõmiſsum, quod acci
dit frequẽter, quotiens in aliquo docu
mento inuẽitur, ꝙ aliquis dato precio
aſsertiuè eſt pactus ſuper eo crimine
quod non ingerit pœnã ſanguinis quo
caſu illud ſe commiſiſse confiteri vide
tur. Ideo erit pro conuicto, & confeſso
habendus, & hinc puniendus eſt vt. ff.
de bonis eorum qui ante ſent. l. j. &
ij. et. ff. de iure fiſ. l. i fiſci cãis, & . ff.
de his q no. infa. l. furti. §. pactiõe, & . l.
qñ, & . ff. de iure fiſc. l. eius qui, & . l.
imperator. quia non licet trãſigere, vel
paciſci ſuper crimine, quod pœnam
ſanguinis non ingerit. † ſecus autem 6
ſuper crĩe capitali, quod ingerit pœnã
ſanguinis, quia ſuper eo tranſigi, vel
paciſci poteſt excepto adulterio, vt. l.
tranſigere. C. de tranſ. † Tertiò iuris in 7
terpretatione probatur maleficium, vt
ſępius eſſe reum citatum, vt iij. q. ix. c.
decernimus, & . l. lege cornelia. ff. ad
ſen. ſylla. ibi in uerb. † præterea caue 8
tur, vt de his qui ante qõ. habitã fuge
runt. ſi aperto teſtamẽto liberi inſcripti
inueniãtur. l. de ſicarijs iudicium fiat,
ita vt ex vinculis cauſam dicant, &
conuicti perinde, ac ſi ſerui puniãtur,
& . l. ne diu. C. de pœnis, & . l. ad cõmẽ
tarienſem. C. de cuſto. reo. et. l. ſi appa
ritor, de coarta. lib. x. C. † contra con 9
tumaces enim omnia iura clamant, vt
habeẽ in. l. ex conſenſu. §. final. ff. de ap.
cum ſimil. † Sed certè hoc procedit, ſi 10
rei abſentes fuerit legitimè citati, aliàs
non poſſent condemnari, vt. c. abſens
iij. q. ix. † & ita debet intelligi theorica 11
leg. abſentem. ff. de pœnis. quę dicit cõ
tra abſentẽ nõ poſſe ferri ſententiã diffi.
cum ſanctius ſit impunitum relinqui
facinus nocentis, quàm inocentem dã
nare. Hoc intellige, niſi reus fuerit legi
timè citatus, vt. d. c. abſens. Quia tunc
demum manifeſtum eſt confiteri de cri
mine eum qui indulto, & totiés delega
to iudicio purgandi ſe occaſione non
vtiur, nihilq́ꝫ intereſt vtrum in pręſenti
examine non omnia, quæ dicta ſunt,
comprobantur, cum ipſa quoqꝫ profeſ
ſio ex procurata totiens conſtet abſen
tia, vt d. c. decernimus. iij. q. ix. † Nã 12
ꝙ præſumptiuè crimen videtur confi
teri abſens, vt. ff. de reiudica. l. con
tumacia. §. primo, & vigeſimaquarta
quæſtione tertia. c. de illicita, in fi. tñ
illa, quę probata ſunt, debent ſufficere

ad condẽnationem abſentis, & omnia
13 ſimul obijci, vt. xxiij. diſtin. c. illud. †
Sed ſi iura ſint obſcura in dubio fertur
ſententia pro reo, vt inſti. de interdict. §.
cõmodum, & extra de fid. inſtru. c.
inter in fi. Nam quandoque actor intẽ
tionem probat, & tamen non liquet iu
dici de cauſa, vt. ff. de re iud. l. põpo.
14 QVARTO † probat maleficiũ
indicijs indubitatis aut uiolẽta præſum
ptione, vt. l. ſi hi qui adulterij. C. ad
leg. iul. de adu. & xxxij. q. i. c. dixit do
minus, et gl. in. c. ij. d. trigeſimaſecũda
q. prima.
15 PROBATIO † quæ fit per teſtes
eſt triplex. Prima dicitur minor, q̃ rem
perfectè non demonſtrat, ſed indiget
ſuppleri, vt quando quis ſemiplenè
probauit per vnum teſtem, & in ſubſi
dium probationis iuramentum defer
tur huic aut illi ſecundum cauſæ quan
titatẽ, & perſonarum conditionem, &
talis probatio interdum concludit in
ciuili, vt. l. in bonæ fidei. C. de re. cre
16 di. † in graui autẽ crimine illa probatio
nõ cõcluderet ſed ſi eſſet caſus torturæ
perueniretur ad torturam, ut. l. mari
tus. ff. de quæſtio. & . l. cũ probatio.
ff. de proba. & glo. in. l. iij. C. ad. l.
iu. mai. & c. fi. ext. de iureiur. & Bal.
in. d. l. fi. C. de prob. & bona glo. in
c. tanta. lxxxvj. diſt.
17 SECVNDA † probatio eſt mi
tior, q̃ fit per duos teſtes de ueritate.
& iſta ſufficit in ciuili, & in criminali
18 l. vbi numerus. ff. de teſtib. † Tamẽ
in criminali facilius eliditur q̃ in ciui
li, quia in criminalibus teſtes debent eſ
ſe omni exceptione maiores. d. l. fin.
19 C. de probationib. † Tertia probatio
eſt maxima, circa quam nõ poteſt intel
lectus variari, ſiue errare & iſta eſt indu
bitata, q̃ nec elidi poteſt ſiue loqmur
in ciuili, ſiue in criminali, & talis dici
tur ꝓbatio proſpectiua ſiue intuitiua
quando teſtes deponentes factum uide
runt, & deponunt de hoc in numero
ſufficienti, & qualitas teſtiũ eſt appro
bata in iure, unde q̃cquid ei adiũgitur
ſuperuacuũ reputatur, unde talis da
tur regula, ꝙ ſi conſtat de crimine per
hunc modum non recipitur negati
ua ꝓbatio, ut. c. ad noſtrã, extra de ꝓ
bationibus quod ſecus eſſet in alia pro
batione, q̃ proſpectiua. † quia teſtes 20
deponentes de alibi ſeu negatiua uiſu af
firmatiua, & coartata loco & tempo
re præferuntur alijs teſtibus affirmanti
bus, etiam dignioribus, quia ſtant pro
reo, ut dicit gl. in. c. clerici. lxxxi. di
ſti. maximè in cauſis ſanguinolentis ut,
Iaſon in. l. ut uim. ff. de iuſt. & iur.
QVAERO † autem in quo de 21
beat excedere ꝓbatio cauſæ crimina.
probationem cauſæ ciuilis. Dic ꝙ pro
batio nil aliud eſt, q̃ quædam demõ
ſtratio. Quando ergo res eſt ita demõ
ſtrata, ꝙ eſt ſuperuacuum amplius de
mõſtrare, ſufficit in ciuili, & in crimi
nali, ut. l. 5. in fi. ff. de donatio. Aut
non eſt ita demõſtrata res, ut quid am
plius demonſtrare non ſit inutile, ut
quia per indicia res eſt demõſtrata, tũc
dicẽdum eſt, ꝙ in criminalibus proba
tio debet excedere in triplici qualita
te. Primò † in receptione teſtium quia 22
cũ maiori ſubtilitate ſunt teſtes interro
gandi, & apud iudicem repræſentan
di, ita ꝙ non poteſt examen teſtium de
legari alteri, ut auctentica apud eloquẽ
tiſsimum. C. de fi. inſt. & . ff. de teſti. l.
iij §. idẽ diuus, niſi in caſibus ſupra de
claratis in rept. teſtium. † Secundò in
qualitate demõſtratiua quia requirun 23
tur indicia grauiora, & maturiora in
criali q̃ ciuili, quia plenior requiri
tur probatio vbi maior requiritur
condemnatio, ut in. l. in bonæ fidei
C. de re. cre. et ibi Bal. † ubi enim con 24
tra hois ſalutẽ agitur, ſtrictius ꝓcedi

tur.l. addictos.C.de appel.& not.in
25 c.veniens,ext.de teſti.†.& vbi immi
net periculum animę maius periculum
vertitur vt in auctenti. vt iudic. ſine
quoquo ſuffr §.cogitatio,&.C.de fal.
26 l.vbi. Tertio† in qualitate teſtium ap-
probatiua. Nã requiruntur teſtes magis
idonei,quos leges appellant.omni ex-
ceptione maiores,ut.d.l. ſciant cũcti.
C. de probationibus. Ecce ergo in
27 quibus conſiſtit.† Nã ratione maioris
cauſę requiritur maioritas ꝓbationis
vt adeo ſint probatiões certe quod nõ
poſsit perſuaderi contrarium, vel ſaltẽ
non poſsit probabiliter diſſuaderi, vt
C.de pen.l.qui ſentẽtiam. Et hoc ha
be, quo ad probationem, quę ſit
per teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Vilis torquetur unico indicio & ſemiple-na probatione.*

2 *Indicium quid ſit.*

3 *Indicium unde dicatur, & nu.7.*

4 *Indicia indubitata quæ ſint.*

5 *Indicia leuia ad torturam ſufficiunt.*

6 *Ex ſuſpitionibus nemo damnatur.*

7 *Indicia leuia & quæ magno ſpacio rationis diſtant à neceſſaria fide ueri, ut ſola fuga, colloquium ſemiplena probatio, ad conuincendum, & condemnandum nõ ſufficiunt.*

8 *Quod frequenter et facile contingit ad eſſe, graue eſt indicium & iuris præſumptioni æquiparatur.*

9 *Leuia indicia ſimul collecta inducunt indubitabiliter ueritatem.*

10 *Singula quæ non proſunt multa iuuant, & ſimul iuncta coadiuuant, numero. 51. & 58.*

11 *Confeſſioni in tormentis extortæ non ſtatur, niſi perſeuerantia uel fama, ſeu uerisimilitudine facti, aut alijs adminiculis adiuuetur.*

Confeſſio in tortura indicijs præcedentibus ueritatem inducentibus reuocari non poteſt. 12

Confeſſus in tormentis indicijs non præcedẽtibus, damnari non poteſt. 13

Confeſſiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet. ſi nulla probatio religionem cognoſcentis inſtruat. 14

Indicia an plura requirantur, an unum ſufficiat ad torturam: Quod ſtat in iudicis arbitrio, numero. 16. 15

Indicia generalia & remota, ſine alijs ad torturam non ſufficiunt. 17

Indicium propinquum & tangens negociũ de quo quæritur, ſufficit ad torturam. 18

Indicium propinquum per duos teſtes probatur. 19

Teſtis qui teſtificatur de maleficio ipſo, probat indicium, quod ſufficit ad torturam. 20

Indicijs habitis ſuper generali inquiſitione uel accuſatione reus torqueri non poteſt. 21

Teſtes præſente contradictore examinari dẽnt, priuſquàm reus torqueatur. 22

Reus debet prius interrogari de indicijs & diſputari. 23

Teſtes poſt rei interrogationem et reſponſionem iterum examinari & repeti debent. 24

Reus ſine examinatione condemnari non debet. 25

Indicia indubitata quæ ſint, & numero. 53. 26

Mortuus repertus in loco de quo quis inculpatur contra inculpatum facit indicium. 27

Præſumitur contra ſuſpicatum de homicidio, qui ſe iactauerat quòd occideret aut occidi faceret dictum defunctum, & ad 28

id potens erat.
29 Indicium eſt contra receptantem occidentem.
30 Minæ præcedentes contra homicidam ſuſpicatum faciunt præſumptionem.
31 Sæpe minæ faciunt homines qui magna minantur.
32 Grauitas perſonæ & qualitas præcedentis uitæ indicium elidit.
33 Præſumitur contra ſolitum mala ſimilia facere.
34 Coniectura ex diſsimilibus non præſumitur.
35 Infamis non tamen ſuſpectus in tutela.
36 Fuga facit indicium poſt delictum commiſſum.
37 Pallor indicium facit.
38 Exteriora animi, ſecreta interiora indicant.
39 Vicinitas & conuerſatio domus maleficij comiſsi facit indicium.
40 Gladij ſanguinolentia indicium facit.
41 Delatio gladij indicium dici poteſt.
42 Mendatium maxima eſt præſumptio contra mentientem.
43 Iudicia indubitata legi, & à lege approbata, iudici indubitata eſſe debent, & concludere.
44 Indicia certa non minorem probationis quàm inſtrumenta continent fidem, & numero. 52. & 55.
45 Maleficium notorium dicitur, quum quis depræhenditur in aliquo actu ad delictũ propinquo.
46 Fur manifeſtus dicitur, qui cum re furtiua depræhenſus fuit. priuſquàm eo loco rem pertulerit, quò deſtinauerat.
47 Homicidium manifeſtum dicitur, quum quis mortuus reperitur, et aliquis uiſus eſt fugere cum ſanguinolento gladio.

Adulterium dicitur manifeſtum, quando quis depræhenditur in domo alicuius pulchræ mulieris. 48
Præſumitur contra illum qui domum intrauit, & ex ea exiuit cum gladio ſanguinolento, quòd uulnerauerit mulierem acclamantem & uulneratam. 49
Duæ præſumptiones faciunt plenam probationem, cum alijs adminiculis. 50
Ad capitalem ſententiam non peruenitur, niſi reus fuerit propria uoce confeſſus uel teſtibus ſuperatus. 53
Ex indicijs à iure approbatis poteſt ſententia ferri capitalis. 54
Teſtes & aperta indicia æquiparantur ad ferendam ſententiam capitalem. 56
Plura auxilia circa idem eiuſdem generis, ex eodem facto deſcendentia ſimul mixta, coniuncta concurrentia, rem perficiunt, et plenam probationem adducunt. 57
Cauſa ciuilis indicijs probatur, & ſimplicibus præſumptionibus, nu. 71. & 79. 59
Pluralitati ſtandum eſt. 60
Tria indicia plenam probationem operantur. 61
Indicijs quibus ſummitur plena probatio. per ea ſummitur & ſupplicium. 62
Impubes qualiter teneatur de delicto. 63
Pupillus quando in delictis proximus pubertati dicatur. 64
Maleficia impunita remanere non debent. 65
Duo uel plura imperfecta unum perfectũ conſtituunt. 66
Principalis cauſa criminalis per argumenta & præſumptionem dignoſcitur & terminatur, quanquam delictum liquidè probari non poſsit. 67
Indicijs & præſumptionibus quis diffinitiuè damnari non poteſt, & numero 69. cum pluribus ſeq. 68
In ciuilibus quæſtionibus, una libra auri 69

maioribus, non minor quàm trium teſtium exigitur probatio.

70 *Cauſa criminalis, maior eſt qualibet pecuniaria.*

71 *Fama publica, & unius teſtis dictum in ciuilibus plenã probationem adducunt.*

72 *Probationes in criminalibus apertiſſimé eſſe debent, & luce meridiana clariores, numero. 83.*

73 *Strictius proceditur ubi contra hominis ſalutem agitur.*

74 *Rei euidentia pro ſpecie probata habetur.*

75 *Indicium apertum habetur quem inueniri in crimine ſoreq; detentum, & captum.*

76 *Manifeſta probatione non indigent.*

77 *Captus inuentus de crimine damnari non poteſt, niſi aliter de maleficio conuincatur.*

78 *Captus & crimen confeſſus extra iudicium, & quòd occaſione illius criminis fuit captus ex illis ſolis indicijs damnari non debet.*

79 *Sententia diffinitiua in criminalibus ex teſtibus inſtrumentis & ex indicijs indubitatis eſt proferenda.*

80 *In criminalibus cauſis maius periculum uertitur, quia periculum animæ imminet, unde maior requiritur tutela, & numero 84.*

81 *In dubijs melius eſt impunitum relinqui facinus nocentis, quàm innocentem damnare.*

82 *Pœnæ in dubio ſunt potius moliendæ quàm exaſperandæ.*

85 *Condemnari quis non debet ex præſumptionibus & mendicatis ſuffragijs.*

86 *Probatio per argumenta in cauſis criminalibus non multum arduis, an ſufficiens ſit ad condemnandum.*

87 *Iudex non poteſt plus punire in criminali quàm condemnaret in ciuili.*

88 *Pœna minor imponitur ubi præſumptionibus proceditur quæ præſumptiua probatio appellatur.*

89 *Pœna certos fines habens aggrauari non poteſt.*

90 *Iuris præſumptione quis poteſt condemnari ciuiliter & diffinitiua ſententia ſequi.*

91 *Præſumptione iuris & de iure ſententia fertur criminalis.*

92 *Accuſator per idoneos teſtes accuſationem ſuam probare debet.*

93 *Vbi numerus teſtium non adijcitur duo ſufficiunt.*

TRACTATVS
De indicijs.

PROBATIO alia eſt indicatiua, vt ſupra diximus, † qñ ſit indicium, quod eſt 1
minus ꝙ ſemiplena probatio, & ex iſta probatione in vili perſona habet locũ tortura, & vnico indicio torqueri poteſt. l. cum probatio, iuncta glo. ff. de probationibus. & gl. in. l. ſi. ff. de quæſtio.

INDICIVM † autem eſt con- 2
iectura, ex probabilibus, & nõ neceſſarijs orta, à quibus poteſt abeſſe veritas vt Bal. in. l. nõ hoc. C. vñ legi. vel indicium poteſt dici medium intellectuale ꝟitatis eliciẽdæ ex aliqua ſingulari circumſtantia inſurgens, vt. l. indicia. ff. & C. de rei vendic. † & dici- 3
tur ab indicando, quia indicatur, et notificatur & idem in prẽſumptione dicitur, vt. c. ſtudijs, ext. de prẽſumptio.

INDICIA † ſi quidem alia ſunt 4
dubitata alia indubitata, indicia dubitata, ſunt argumentũ, prẽſumptio ſimplex, & ſuſpicio. † Et ſunt leuia quẽ 5

tantum ſufficiunt ad torturam, ut no.
in.l.ſecunda iuncta glo.C.de fal.&.l.
6 fi. iuncta gl.ff.de quæſtionibus † Nõ
autem ſufficiũt ad condemnationem,
quia ex ſuſpicionibus nemo uenit cõ-
demnandus vt dicta.l.abſentem.ff.de
pœnis,&.l.j.in fi.ff.de quæſti. & bar.
in.d.l.fi. eo.quod ſecus eſt in indicijs
indubitatis,& pſumptiõib.iuris et de
iur, ſiue violẽtis ut ifra ordine dicem⁹.
7 INDICIA † hæc ſumuntur in
propria,& ſtricta ſignificatione pro ali
quo notabili ſigno maleficij, vel alte-
rius rei ad ueritatẽ habendam,& dicũ
tur ẽt ab indicando vt.l.ſolent.ff.de
pſ.✝.ñ ꝙ plenè idicẽt, ſed dãt ſignũ,
& viam ad plenam veritatem haben
dam, & de iſtis poſſunt intelligi iura,
quæ dicunt indicia non ſufficere ad cõ
uincendum,&condẽnãdum, vt.d.l.
abſentem.ff.de pœnis, & Pano.in.c.
tertio loco, extra de probationib. Ta
lia indicia ſunt leuia, & magno ſpacio
rõnis diſtant à neceſsaria fide veri, vt
ſola fuga, colloquium ſemiplena pro
batio, vt Baldus in.d.l. non hoc,
.C.vnde legit.et hęc diſtinctio cogno-
ſcitur per theoricam gl. d.l.non hoc.
Nam ſi frequenter, & facilè hoc ab il-
lo contingit abeſſe, tunc eſt leue indi
cium vt not.C.de probationibus.l.
8 cum res, &.C.de fur.l.ciuili eſt. † ſi
autem frequenter, et facilè contingit ad
eſſe, tunc eſt graue indicium, & æqui
paratur præſumptioni iuris, ut no.C.
de dolo.l.metum per.Cy.et hęc vera
ſunt ſiue agitur de probando vero
hois actu, ſiue de probando ani-
mo vt .ff. ad leg. corneliã de ſica.
.l.i.§.ſed ſi claua, & extr.de homi.c.
9 ſignificaſti. † Et quamuis iſta leuia in-
dicia non ſint à lege approbata tamen
ſimul collecta inducunt indubita-
10 biliter veritatem, † quia, quæ non pro
ſunt ſingula, multa iuuant, vt.l.ratio
nes,&.l.inſtrumenta .C. de probat.
† exemplum in confeſsione extorta 11
in tormentis, quæ non per ſe ſed pſeue-
rantia, uel fama, uel veriſimilitudine fa
cti vel allijs adminiculis indubitabili
ter indicant veritatem, vt bal.in.d.l.
non hoc.C.unde legi. &.l.qui ſniam
C.de pœ.&.l.i § diu⁹ ſeuer⁹.ff.d.q.
Ex † his ergo verbis habemus, quòd 12
nihil pdeſt confitenti reuocare con
feſsionem, ſi contra ſe ſint aliqua indi
cia, quę coniuncta ſunt cum confeſsio
ne, ꝙ ꝙ extorta quę inducunt indubita
biliter veritatem, quod ẽ menti tenẽdũ
ſm eundẽ Bal.in.d.l.non hoc, et hoc
niſi reuocans probaret contrarium cla
re per indicia contraria elidentia, vt.l.
ciuile.C.de furt.& Bald. in.d.l. ſci-
ant cuncti. † Si autem confitens fuerit 13
confeſsus in tortura, non pcedentibus
indicijs, nunquam poteſt ex illa confeſ
ſione damnari, vt gl. mirabilis, & ſin
gularis in.l.pę.ff. de quæſtio. † Hoc 14
ideo, quia confeſsiones reorum pro
exploratis facinoribus haberi ñ opor
tet, ſi nulla pbõ religionẽ cognoſcẽtis
inſtruat, vt.d.l.j §.diu⁹ ſeuer⁹ .ff.d.q.
INDICIA † an plura requirantur 15
an vnũ ſufficiat ad torturam leges ui
dentur loqui in plurali, vt dicta .l.j.in
princip.ff. de quæſtio. ibi alijs argu
mẽtis,&c.l. vnius §.j.&.l.milites.ff.
eodem gl. tamen in.l.fi.ff. eodem vi
detur loqui in ſingulari, dum di-
cit ſed præcedente ſuſpicione,&.l.ſi
quis .C.ad.l.iul maieſta. vbi glo. di-
cit indicium domini. Quamuis ergo le
ges loquanẽ i plurali, tñ hoc nõ cogit,
nec i fert vt ualeamus itelligerẽ d plurib⁹
indicijs, vt.l.ij.§ hoies.ff. vi bon. ap.
VTRVM † ergo ſufficiat vnum 16
indicium, vel plura hoc ſtat in arbitrio
iudicis, vt.l.iij §.eiuſdem .ff.de teſtib.
† Nã pñt eẽ indicia gñalia, et remota, et 17
iſta non ſufficerent ſine alijs, ut putà eſt

homo malæ conditionis, eſt indicium
tale quale, vt.l.de minoř.§.pe.ff.de q̃
ſtion. & iſtud non ſufficeret ad torturã
ſine alijs indicijs. Sed ſi iſtud indicium
eſſet vnitum cum alio, vt quia eſt
homo malæ conditionis, & conuerſa-
batur in domo illa, certè iſta duo indi
cia generant ſuſpicionem, vt.l. domi-
nus horreor[illegible].a.ff.loca.
18 INDICIVM † autem ſi non eſſet
remotum, ſed propinquum, & tan-
gens negocium, de quo quæritur, vt
vnus bonus teſtis de viſu, vt.l.maritus
ff. de quæſtio. vel cõfeſſio.extra iudi-
ciũ, vel captus ibi, & dicitur quòd eſt
propter hoc delictũ, vt.l. capite quin
to.ff.ad leg iul.de adult. Tunc poſſet
eſſe vnum indicium ita propinquum,
quòd eſſet ſufficiens ad torturã ſecun
dum Bartho.in.d.l.fi.ff.de quæſtio.
vbi dicit ita intelligi debere glo.d.l.fi.
ff.de quæſtio. Ibi præcedente ſuſpicio
ne, &. d.glo.in.l. ſi quis, ad leg.Iul.
maieſta.
19 INDICIVM † tamen hoc debet
probari per duos teſtes quando ſcilicet
teſtis non teſtificatur de maleficio ip-
ſo, ſed de indicio quodam, dicens, ꝙ
reus fuit tali nocte reptus in. loco, ibi
vicino, quãdo fuit contractum malefi
ciũ, nec hoc indicium ſufficeret proba
ri per vnum teſtem, vt glo.in d.l.fi.ff.
famil.hercíſc.&.l. vbi numerus.ff.de
20 teſtib. † Si uerò teſtis teſtificaretur de
maleficio ipſo.probaretur indiciũ qđ
ſufficeret ad torturam, ut gl.in.l.iij.C.
ad.l.iul.maieſta.&.c.fi.extra de iure
21 iur. Et.d.l.fi.ff.de queſtio. † Sed quæ
ritur an indicia habita ſuper generali in
quiſitione, uel accuſatione præiudicent
reo, ad hoc vt poſsit torqueri? Dic
22 quòd non; † quia teſtes nondum fue
runt examinati ipſo reo exiſtente con
tradictore preſente, qđ fieri debet priuſ
quam torqueatur, vt.l. ſi quando
C.de teſti. † Imò debet prius reus inter 23
rogari de idicijs, & diſputari, vt.l.u-
nius §.cogniturum.ff.de queſti. &.l.
cuſtodias, & ibi Bal.ff.de public. iu-
di. † vnde debent teſtes iterum exami- 24
nari, & recoli, ſiue repeti poſt litẽ conte
ſtatam, ſcilicet interrogationẽ, & reſpõ
ſionem rei, vt cap.qualiter & quando
l.ij.extra de accuſ. & Bartho.in.l.ſi
quis adulterium.in.fi.ff.ad leg.iul.de
adul. & idem.Bartho.in dicta.l.fi.ff.
de quæſtio. † Quantũcunque igitur 25
ſit notorium crimẽ iudici, & alijs non
tamen põt ſine examinatione, aut inter
rogatione fetri ſiue condemnari, vt.c.
deus omnipotens.§.fi.& cap.ſeq.ij.q.
prima exceptis tamen caſibus ibidem
expreſsis.
INDICIA † alia ſunt indubita 26
tã, quæ ſũt à lege approbata, ſicut quan
do ſimul plura collecta in vnam con
ſonãtiã tendẽtia indicant indubitabili
ter veritatẽ, vt.l.milites.§ oportet.ff.
de quæſti. vt patet, † homo mortuus re 27
perit mortuus in aliquo loco, de quo
aliquis inculpatur, poſſunt contra eũ
apparere ĩdicia, ſcilicet quòd defũctus
erat ſuus inimicus, tunc eſt indicium,
vt.l.prima §. cum quis latrões.ff. de
queſtionibus.
SECVNDO † de homicidio ſu- 28
ſpicatus ſe iactauerat, ꝙ occideret, aut
occidi faceret dictum defunctum, &
erat ad id potens, vt.l.famoſi ibi, nam
& perſona ſpectanda eſt, an potuit id
facere.ff.ad leg.iul.maieſt. & quòd in
ter eos præceſſerat offenſa. † aut rece- 29
ptauit occidentem qui fortè erat eius fa
miliaris, aut domeſticus, vt Abb.
in.c.tertio loco, extra de.prob.alle.
d.l.ſciant cuncti. † tunc minæ præce 30
dentes faciunt præſumptionem contra
homicidam ſuſpicatum, vt Bal.in.l.
pacumenius.ff.de hær.inſtit.all.l.ſi hi
ꝗ adulterij.C.ad leg.iul.de adulte.&

.ff.

ff.manda.l.ſi verò remunerandi, &. ff.de repud.l.ij.&.ff.ad.l.iul. maieſ. l.famoſi,ibi & cogitauerit.

31 CONTRARIVM †tamen vẽ quia ſæpe minus faciunt hoĩes. qui magna minantur,arg.l.metum la .ij.ff. de eo qđ met.cau.Hoc tñ non obſtãte eſt diſtinguendum, an ſit homo bonæ famæ,vel non.Primo caſu,ſi ſit bonæ famæ non præſumitur, ſed iudex inquiret veritatem,vt.C.de accuſa.l. ſinguli.quia vbi liquidè non põt conſtare argumentis maleficium, cognoſcendum tñ eſt,& ſi bonus añ æſtimatus fuerit,prope eſt,vt eius affirmationi

32 ni credatur,†quia grauitas pſonæ, vel qualitas præcedentis vitæ elidit huiuſmodi indicium,vt.c.cum in iuuentute,extra de præſumptioni.

33 SECVNDO †ſi ſit malè famatus,& conſuetus ſimilia facere præſumitur homicidium feciſſe,text. for.in l.non omnes §.à barbaris.ff.de re mi. & Bar.in.l.fina.ff.de.q. Sed hoc intelligendum, quando erat malus in eodem genere mali, & malæ famæ, in eodem genere malitiæ, vt quia erat homicida,vel percuſſor, non autem è diuerſo,vt quia erat fornicator,uel latro,aut fur,& ideo glo. in.d.l.pacumenius.ff.de hæredib. inſtituen. diſcutit ꝙ contra aliquem præſumit, ꝙ ſolitus erat talia facere, ſiue com-

34 mittere.†Nam ex diſsimilibus non ſumeretur coniectura.facit ad hoc .ff. de excuſa.tuto.l.ſpadonem.§ quod

35 nimium,†vbi infamis non tamen ſuſpectus in tutela,quia non eſt in eodẽ genere malitiæ,& facit.C. de probat. l.iubemus.&.ff.de eden.l.ſi quis ex argentarijs §.ij.

36 ALIVD †indicium quando qs viſus eſt fugere pallidus cum gladio ſanguinolento,& ibi propè inuenitur homo mortuus,fuga eſt indiciũ poſt delictum commiſſum, ut ſe abſcondat,vt.l.lege cornel.in uerbo, prætérea cauetur,vt de his ſeruis,qui ante quæſtionem habitam fugerunt,ſi aperto teſtõ liberi ſcripti inueniant lege de ſicar.iudicium fiat,ita vt ex vinculis cauſam dicant,& conuicti perinde ac ſi ſerui puniantur.ff.ad ſenatuſ. ſylla.& ibi Barto.

PALLOR, †eſt aliud indicium vt argu.l.de minore.§.pen.ff.de qõn. vbi dicitur,plurimum quoque in exercenda veritate,etiam vox ipſa,& cognitionis ſubtilis diligentia affert. Nã ſermone,& ex eo qua quis conſtantia qua trepidatione quid diceret, vel cuius æſtimationis quiſque in ſua ciuitate eſt,quædam ad illuminandam veritatẽ i lucẽ emergũt.†Exteriora.n. in- 37

dicant animi ſecreta interiora, vt.ff. de ædilit.edict.l.ſi tamen §.ij. 38

INDICIVM †aliud dici põt, vbi notam habebat domũ in qua maleficium contractum eſt, quia vicinus vel conuerſabatur ibi, vt.l. dominus horreorum,circa priuci.ff.loc. in ver bo,ibi,ſerui tamen eius cum quo contractum eſt maleficium propter ædificiorum noticiam in qõnem peti põt. 39

SANGVINOLENTIA †gladij põt dici aliud indiciũ,ex quo capit cõiectura, ſicut,& aliàs.ff.de donationi.inter virum & vxo.l.utrum. 40

DELATIO †gladij poteſt dici aliud indicium, quod lex præſumit ad malum,vt.C.vt armo.vſus.l. una lib.x.C.& in auc.de armis,col.vi. 41

MENDACIVM †eſt maximũ indicium,ſiue præſumptio,contra eũ, qui mentit,vt.l.unius.§.teſtes.ff. de.q. &.c.literas,extra de præſumptioni. 42

HAEC †indicia ſunt indubitata legi,& à.l.approbata.Iõ iudici debẽt eſſe indubitata.l.ſi tutor,& ibi bal.C. de pic.tut.Et talia indicia dẽt cõclu- 43

dere iudici, aliàs facit litem ſuam, quia dicuntur indicia indubitata, vt Bal. in.d.l.fina.C.de proba.

44 CERTA † ergo indicia, quæ iure non reſpuuntur, non minorẽ probationis, ꝙ inſtrumenta continent fidem, ut.l.indicia.C.de rei vendica.& C.arbi.tutel.l.fi.&.l.inexercẽdis.C. de fide inſtrumen.Et talia indicia capiuntur pro præſumptionibus iuris tantùm, ſiue iuris, & de iure, ſicut infra dicemus, quæ ſufficiunt adferendam ſententiam quia æquiualent teſtibus, & inſtrumentis, vt.c.afferte mihi gladium, extra de præſumptio.

45 TANTA † indicia non requirũtur ad condemnationem. vnde ſi quis deprehenditur in aliquo actu propinquo ad ipm delictũ, tũc tale maleficiũ dr notorium ſecundum Bartol. in.l.

46 fur.ff.de fur.vbi dicit, † quòd quamuis fur ibi non depræhendatur, vbi furtum fecit, Si tamen cum re furtiua fuerit deprehenſus, priuſquàm eò loci rem pertulerit, quo deſtinauerat, fur manifeſtus dicitur eſſe, quod eſt notandum.

47 † Ex quo infert ꝙ ſi quis viſus eſt fugere cum gladio ſanguinolento, & ibi reperitur aliquis mortuus, ex hoc eſt homicidium manifeſtum, quod ipſe fecit.

48 † Item ſi quis depræhenditur in domo alicuius, vbi eſt pulchra mulier, hoc facit indicium ad hoc adulterium eſſe manifeſtum, & dicit ita dẽre intelligi.l.capite quinto.ff.ad.l. iul.de adulte.maximẽ ſi reperiatur eã mulierem deoſculando, vel confabulando in loco ſecreto.

49 † Item ſi quis intrauit domum quandam, & poſt modicam horam auditus eſt clamor mulieris, et ſtatim viſus eſt qui intrauit domum exire cum gladio ſanguinolento, & uiſa eſt mulieri facie vulnerata, vnde dubitabatur an eſſet probatum de vulnere contra illum. Et videbatur ꝙ nõ, qa illud nõ ꝓbat hoc eſſe, quod ab hoc cõtingit abeſſe.l.neq; natales.C.de ꝓba.ꝑt.n. eſſe, ꝙ hæc mulier ſe vulnerauerat. Tñ dicendum eſt ſufficienter eſſe ꝓbatum ſecundũ Bal.in.d.l.fi.C.de ꝓb.& bar. in.l.fi.ff.de.q.& Mod.in.d.c.afferte mihi gladium, extra de ꝑſum. † Duo 50
nempe indicia certa & indubitata, aut duæ præſumptiones faciunt plenã probationem cum alijs adminiculis, vt gl. ſi.in.l.ij.ff.de excuſ.tut. † Quia qñõ 51
proſunt ſingula, multa iuuant, vt.l. rõnes, &.l.inſtra, &.l.non nudis, & l.non epiſtolis.C.de ꝓba.&.d.l.fina. eodẽ.† Nec minorem probationis, ꝙ 52
inſtra continent fidem.d.l.indicia.C. de rei vendi.

QVANDO † ergo indicia ſunt 53
ſimul iuncta, vel mixta, & ſunt à lege approbata pñt dici indicia indubitata, ex quibus poteſt procedi ad condemnationem triplici rõne. Primã, ſufficit ꝙ quis ſit teſtibus ſuperatus, vel propria voce confeſſus, ad hoc ꝙ poſſit ſententia capitalis cõtra eũ proferri, ut C.de pœn.l.qui ſententiam.C.de epiſ. & cle.l.ſi quis, &.C.quorum appel. non recip.l.ij.† Ita eo modo prædi- 54
ctis indicijs à iure approbatis poterit ſententia capitalis proferri, vt.l.ſi hi qui adulterij.C.ad leg.iul.de adult.& l.excipiuntur.ff.ad ſenatuſc.ſill.† Nã 55
talia indicia nõ minorẽ auctoritatẽ, et fidẽ ꝓbatã quàm teſtes vel inſtrumenta videntur continere, ut.l.ad probationes.C.de probationib.&.d.l.indicia.† Et tam teſtes quàm aperta in- 56
dicia, & manifeſta æquiparantur, ut poſſit ſequi ſententia diffinitiua, vt dicta lege fina.C.de probationib.† Se- 57
cunda ratio, quotiens circa idẽ plura auxilia eiuſdem generis ex eodem facto deſcendentia ſimul commixta iuncta concurrunt, dicuntur rem per-

ficere, & plenam probationem adduce-
re, vt. ff. de excuſa. tuto. l. ij. §. hoc am
plius, & ff. de appella. l. ſi quis ſepara
tim §. 1. & C. qui numero tutel. l. vlti.
ſic à ſimili ſupradicta ſimul coniuncta
58 plenam probationem inducunt. † Idq;
ſingula, quæ nõ proſunt, in multa iuuãt,
& ſimul iũcta coadiuuant, ut in auct.
de fide inſtrumento §. ſi uerò additum,
& §. ſi uerò nullus, colum. v. & in tit.
de hære. inſtituen. §. ſi plures, et extra de
teſtib. c. præterea, & C. de teſtamen. l.
59 ſcimus. † Tertia ratio, cum in qualibet
cauſa ciuili regulariter duæ ſemipleng
probationes faciunt unam plenam p̃-
bationem, & poſſit cauſa ciuilis p̃ in-
dicia, & præſumptiones probari, vt de
præſumpt. c. ex literis, & argumen. ff.
de his, qui ſunt ſui uel alien. iur. l. fi-
lium, & notari conſueuit in. l. in bonæ
fidei. C. de reb. cred. & C. de p̃bation.
d. l. proprietatis. Plus tamen ualere de
bent, & operari tria, uel plura auxilia,
quàm duo. Nam ratio cõſiſtit, ut plus
60 tribus quàm duobus credatur, † plura
litati enim ſtandum eſt, vt. ff. de pac.
l. maiorem, & ff. de teſtib. l. iij. §. hæc ver
ba. C. de fideicom. l. quæſtionem in fi-
61 ne. † Ergò tria indicia, uel tres ſemiple
næ probationes unam plenam proba-
tionem poterunt operari, ut dicta. l. ſi
hi qui adulterij, ff. ad. l. iul. de adulte.
62 & d. l. excipiuntur. ff. ad ſyllan. † In-
dicijs ideo quibus ſumitur plena pro-
batio per ea ſumitur, & ſupplicium, ut
dicta leg. excipiuntur. ff. ad ſenatuſcõ
ſult. ſyllania. iuncta glo. vbi dicit tex.
63 † quòd ex impubere ſumitur ſuppli-
cium per indicia, & ibi cauetur, ꝙ
quidam puer non multum aberat à
pubertate, & ad pedes domini cubue-
rat cum occideretur dominus, nec po
ſtea cædem eius prodiderat, vt enim
opem ferre eum non potuiſſe conſta-
bat, ita ſilentium præſtitiſſe poſtea cer-
tum erat. Et his dũtaxat impuberibus
ſenatuſconſultum parci credebat, qui
tm ſub eod. tecto fuiſſet. Qui verò mi
niſtrũ, uel participes cædis fuiſſent, &
eius ætatis quãquam nondum pube-
ris, vt rei itellectum capere poſſint, his
non magis in cædem domini quàm in
nulla alia cauſa parci oportere. Et ſic
tria erant indicia cõtra impuberẽ. † Pri 64
mum propè pubertatem erat, quod
dicitur diſtare per ſex menſes, ut lege fi-
na. ff. de liber. exhiben. Secundum, ad
pedes domini cubuerat. Tertium, ne-
cem domini non prodiderat, vt gloſ.
in dicta lege excipiuntur. Et ita vide-
mus qliter impuberes teneãtur de deli-
cto, vt hic, & inſtitu. de obligationi.
quę ex delict. naſcunt. §. penultimo, niſi
quatenus miſeratio ætatis interdum iu
dicem ad mediocrem pœnam perduxe
rit, vt lege auxilium. §. fina. ff. de mi-
norib. † Alioquin facilè, & frequẽ 65
ter remanerent maleficia impunita,
quod in contrarium ratio ſuadet, vt
ff. de pactis lege item ſi vnus §. pa-
cta, & ff. de fideiuſſorib. leg. ſi à reo.
§. id quod vulgò. † Quarta ratio, 66
videmus, ꝙ duo vel plura imperfe-
cta vnum pfectum conſtituunt ut. C.
de agricol. & cenſi. l. cum ſcimus,
in principio. quid ergo plura? † Re- 67
peritur in iure, quòd ipſa principalis
cauſa criminalis per argumenta, &
præſumptionem dignoſcitur, & ter-
minatur, quanquam liquidè deli-
ctum probari non poſſit, vt. ff. de re
milita. l. non omnes §. à barbaris, ibi
etſi hoc liquidè p̃bari ñ poſſit, argu-
mentis tamen cognoſcendum eſt, &
tamen capitalis cauſa ibi agebatur, vt
conſtat per legem deſertorem §. is qui
eodem titu. & facit ad hoc in auctẽn.
vt lic. mat. & auiæ §. illud, colũ. viij.
† Contrarium tamen videtur dicendũ, 68
ꝙ nõ poſſit quis ex dictis indicijs, & p̃a

ſumptionibus diffinitiuè damnari tri-
69 bus rationibus. Primâ,†quia cum in ciuilibus quæſtionibus maioribus vna libra auri, non minor, quàm trium teſtiũ exigatur probatio, ut in auctẽ. de fide inſtruc. §. oportet, & §. hoc dicimus, colum. vi. & not. C. ſi cer. peta. l. fi. Multo fortius in qualibet criminali cã duę, vel tres præſumptiones, aut indicia plenam probationem non poterunt operari, ſed erit maior numerus teſtium requirendus, vt poſsit ſuper crimine
70 ſententia diffinitiua proferri, † maximè cum quælibet cauſa criminalis ſit, & cenſeatur maior qualibet pecuniaria cauſa, quantumcunque ſit magna,
71 vt. ff. de pœn. l. in ſeruorum. §. fina. † Et licet in cauſa ciuili duæ ſemiplenæ probatiões, vt eſt fama publica, & dictum vnius teſtis vnam plenam probationem adducant, ut. C. de probationi. l. proprietatis, & argu. ff. de teſtib. l. iij. §. eiuſdem, & iiij. q. iij. §. item ſæpe, & extra de teſtib. c. præterea. Tamen in criminali cauſa ex dictis ſemiplenè probationibus nõ erit quis diffinitiuè dã-
72 nandus, † quia in cauſa criminali probationes debent eſſe apertiſsimæ ut. d.
73 l. fina. C. de proba. † Strictius. n. in eis proceditur, ubi contra hominis ſalutẽ agitur, ut. C. de appella. l. additos, &
74 not. extra de teſtib. c. veniens. † Secunda ratio, quia euidentia rei, licet habeatur pro quadam ſpecie probata, ut. ff. finium regun. l. ſi irruptione. §. fina. &
75 C. eo. l. iij. † Etiã cum manifeſtum, & apertum indicium habeatur aliquẽ inueniri in crimine, & ſore detentum, & captum argu. ff. de furt. l. iij. cum. l. ſe-
76 quen. † Et manifeſta non indigeant probatione, vt. ff. de dote prælega. l. 1. in fi. & ff. de actio. emp. & ven. l. exemplo, in fi. i. reſpon. Tamen non debet quis talibus indicijs diffinitiuè damna-
77 ri, † quia non eo ipſo, quòd quis captus inuenitur, de crimine poterit, damnari niſi aliter de maleficio conuincatur, ut argumen. ff. de ritu nup. l. palam. §. qui in adulterio, & C. de defenſo. ciuita. l. defenſores. † Et ideo ſi aliquis inue- 78
niatur pro qualicunque crimine captus ab aliquo qui coram pluribus teſtibus extra iudicium confiteatur illud crimen commiſiſſe, & quòd occaſione illius criminis fuerit captus quamuis iſta tria contra eum inueniantur probata. ſ. quòd ſit captus ob illud crimen, & quòd ſit confeſſus illud crimen commiſiſſe, & quòd ob id ſit captus tamen licet iſta indicia videantur apparentia, non debet ex illis ſolis indicijs iudex illũ ſic captũ diffinitiuè dãnare licet qõnibus, & tormentis ſubijci poſsit, vt nota. ff. ad. l. iul. de adult. l. capite quinto in fi. & extra de iudi. c. cum non ab homine
† Tertia ratio poteſt aſsignari, quoniã 79
ex teſtibus, & inſtrumentis, & ex indicijs indubitatis, non autem ex præſumptione ſimplici eſt ſententia diffinitiua proferenda, ut. C. de accuſa. l. ſinguli, & d. l. fina. C. de proba. in ciuili ſecus, † ideo quia in criminalibus cau- 80
ſis maius periculum vertitur, quia imminet periculum animæ, ut in auctẽn. vt iudic. ſine quo quo ſuffra. §. cogitatio, collatio. ij. Vnde maior requirenda eſt tutela, ut. C. de appella. d. l. additos, & C. de falſ. l. ubi. † Et in caſib. 81
dubijs, & incertis probationibus melius eſt facinus nocentis relinqui impunitum, quàm innocentem damnare, ut. l. abſentem. ff. de pœ. & C. quorũ appella. non reci. l. ij. † & in dubio pœ- 82
næ ſunt potius molliendæ, quàm exaſperandæ. l. interpretatione, & l. ſi pręſes. ff. de pœn. Solutio videtur, quòd ex ſupradictis indicijs poſsit tñ colligi iuris pręſumptio contra talem accuſatum, dum colligitur, quòd erat capitalis inimicus occiſi, uel vulnerati, & quòd viſus eſt

fugere

ſugere cum gladio de loco præfato,
& quòd publica vox & fama eſt. Sed
quamuis in cauſa ciuili ex iuris tãtum
præſumptione poſsit diffinitiua ſequi
ſententia: ex qua in contrarium nõ pro
batur, vt. C. de prob. lege ſiue poſside-
tis, & .ff. de dona. inter vir. & vxor.
lege quintus mutius.
VERVNTAMEN in cauſa
criminali, vel in cauſa quæſtionis præ
dictæ ex tali præſumptione iuris tan-
tum, non debet, vel poterit quis diffini
83 tiuè condemnari criminaliter, † quia
in criminalibus cauſis interuenire de-
bent, & requiruntur probationes luce
clariores, dicta lege. fi. C. de proba. &
C. de pœnis, lege qui ſententiam, & di
cta lege ſinguli. C. de accuſa. Quod vi
84 detur ea ratione ꝓcedere, † quia in cau-
ſis criminalibus perſpicacius eſt con-
ſilium adhibendum, quia ibi maius de
trimentum & periculum contingit, vt
arg. d. l. addictos, &. ff. de vent. in-
ſpic. lege prima. § 1. Et ideo ex prædictis
indicijs, ſiue præſumptionibus non po
85 terit quis damnari, † quia quis ex præ-
ſumptionibus, & mendicatis ſuffra-
gijs condemnandus non, vt. ff. de pœ
nis lege abſentem. in princ. & dicta le-
ge ſinguli.
86 PORRO † in cauſis criminalibus
non multum arduis, nec valde ponde
roſis probatio iuris, quæ fit per argu-
menta eſt communiter ſufficiens, & cõ
iuncta ſemiplenam probationem exce
dens, & tunc ſi cum iſta iungatur con
feſsio, efficitur ꝓbatio plenior, quàm
in ciuili requiratur, vt. C. quorum ap
pel. lege. ii. & plenè fit punitio ſecũdũ
exigentiam naturæ delicti. Si autem nõ
adiũgatur confeſsio, vt quia cum hoc
ſit commiſſum arbitrio iudicis, non
vult torquere, vel qualitas perſonę tor
turam non patitur, vel reus eſt abſens,
non poteſt imponi pœna corporalis.
Quia propter inopiam probationum
minuitur pœna. † Hoc eſt q̃a nõ poteſt 87
iudex plus punire in criminali, quàm
condemnaret in ciuili. † Nam vbi pro 88
ceditur ex præſumptione imponitur
minor pœna, & iſta appellatur pro-
batio præſumptiua, vt Bal. in. d. l. fi.
C. de pro. & idem Bal. in. l. præsby-
teri. C. de epiſco. & cleric. Et quãuis in
præſumptione mitigetur pœna. & è cõ
tra, quando liquet exaggeretur pœna:
† tamen quando pœna habet certos fi- 89
nes ex qualitate probationum, nunquã
põt ex qualitate exaggerari, ſcilicet ag-
grauari pœna, vt lege generaliter, in
princ. vbi eſt tex. non. ff. de decurio.
poterit tamen reus puniri ciuiliter, &
pecuniariter, † quia præſumptione iu- 90
ris tantum poteſt quis condemnari ci-
uiliter, & ſequi ſententia diffinitiua, vt
lege ſiue poſsidetis. C. de prob. & di-
cta lege quintus mutius. ff. de dona.
inter vir. & vxor. & lege fi. ff. de in-
iur. † Ex præſumptione verò iuris, & 91
de iure vel ex quolibet alio indicio in-
dubitato poteſt contra aliquem diffini
tiua firmari ſentẽtia criminaliter, Quia
talis præſumptio, quæ iuris eſt, & de
iure, prout infra dicemus, probationẽ
aliquam in contrarium non admittit,
cum legis dicatur eſſe ſententia, vt. C.
de adul. dicta lege ſi ij qui adulterij, &
ff. ad ſenatuſconſultum ſillanianum,
lege excipiuntur, & in auctentica, vt li
ceat mat. & auiæ §. is quorum, colum
na. viij. & capitulo afferte mihi gladi-
um, extra de præſumpt. † Item ex quo 92
libet indicio indubitato poteſt ferri ſen
tentia diffinitiua criminaliter dicta le-
ge finali. C. de prob. vbi cauetur, ꝙ
accuſatores illud crimen habent, & de
bent in publicam notionem referre, vt
poſsit ſentẽtia diffinitiua ꝓferri, quod
crimen ſit idoneis teſtibus munitum,
ſaltẽ duobus: † quia vbi numerus te- 93

ſtium non adijcitur, duo ſufficiũt, vt ff. de teſtib. lege vbi, & ff. de oper. li-bert. lege prima, vel quòd ſit appertiſsi-mis documentis inſtructum, id eſt pu-blicis ſcripturis ſic exponitur. C. de cõ-trahẽ. & committit. ſtipul. lege optimã & in auctentica, vt ſponſa. largit. § hoc inſuper, col. viij. vel quòd ſit inſtructũ ad probationem indicijs indubitatis, & clarioribus luce, dicta lege finali. C. de prob.

SVMMARIVM

1 *Præſumptiua probatio quæ ſit.*
2 *Præſumptio quid ſit.*
3 *Præſumptionum quot genera ſint.*
4 *Præſumptio temeraria unde ſurgat.*
5 *Præſumptio temeraria repellitur.*
6 *Fidelis de facili in ſuſpitionẽ uẽire nõ debet.*
7 *Deus noluit hominem ab humano iudicari ſuſpitionis arbitrio.*
8 *Præſumptio uériſimilis admittitur ad ſemi plenam probationem & ad purgationem inducendam, & nu.* 9
10 *Teſtes contra ueriſimilem probationẽ poſ-ſunt induci.*
11 *Præſumptio uiolenta quæ dicatur.*
12 *Adulteram tenens ſtultus eſt & impius.*
13 *Probatio admittitur cõtra uiolentam præ-ſumptionem.*
14 *Præſumptio uiolenta unde oriatur.*
15 *Præſumptio uiolenta quandoq; pro certitudine habetur & ex ea ſententia fertur.*
16 *Violenta iuris præſumptio quæ ſit.*
17 *Vxor diu cum uiro cohabitãs præſumitur ab eo cognita.*
18 *Iuris uiolenta præſumptio contrariam probationem recipit.*
19 *Præſumptio iuris in alium transfert onus probandi.*
20 *Præſumptio iuris & de iure quid eſt.*
21 *Fictio iuris & de iure quid ſit.*
Vxor fingitur ſtipulata dotem ſibi reddi, licet certum ſit ꝙ ſtipulata non fuerit. 22
Arogatus intelligitur ſtipulatus quartam partem bonorum arogatoris, ſi emancipetur. 23
Hominis præſumptio quæ ſit. 24
Probatio contra hominis præſumptionem admittitur. 25
Condemnatio ex hominis præſumptione ſt-qui non poteſt. 26
Præſumptio naturæ quæ ſit. 27
Iura ſanguinis iure ciuili dirimi nõ debent. 28
Præſumptio facti præcedentis quæ ſit, & quæ facti ſubſequentis, nu. 30 29
Iudicium argumentum ſuſpitio & præſumptio qualiter inter ſe differant. 31
Vocabulorũ diſputatio pertinacibus relinquenda. 32
Iudex ad credulitatem quando adducatur. 33
Iudicis p̃tãti cõceditur, an teſtibus credat. 34

TRACTATVS
De præſumptione.

CVM SVPRA de indicijs, & proba-tione indicatiua dixe-rim, nunc de proba-tione præſumptiua eſt quærendum, & quot ſunt genera præſumptionum. Dic ꝙ
† probatio alia eſt præſumptiua, quæ 1
probatur ſecundum terminos iuris, quia vbi lex præſumit ſufficit probare terminos, vnde vbi ex poſſeſsione præ-ſumitur dominiũ, ſufficit probare poſ-ſeſsionẽ. Si aũt lex non præſumit, tũc ad p̃banda indicia ſufficit p̃batio veri-ſimilis, vt Bal. in lege non hoc. C. vn-de legit. alleg. legẽ penultimã. ff. de condit. inſti. & ff. ſi ſeruit. vend. lege ſicuti. § quæritur, & lege ſi ij qui adul-terij. C. ad legem iuliam de adul-terijs, & lege excipiuntur. ff. ad ſena-

2 tuſc.ſyltania.†Præſumptio ſiquidem eſt ex reperto alicuius facti dubij, aliquotiens plena aliquotiens ſemiplena inueſtigatio, ſeu probatio. Illa tamen probatio non infert de neceſſario: quia aliter poteſt ſe res habere. Et concipitur talis probatio ex circunſtantia facti ſicuti concupiſcẽtia fœminarum, quę nõ ſolo affectu, & tactu: ſed aſpectu quoque appetitur, & appetit. Nec poſſumus dicere pudicos animos habere ſi habeamus impudicos oculos: quia impudicus oculus impudici cordis eſt nũcius. Et cum ſe inuicem etiam tacẽte lingua conſpectu mutuo corda nunciant impudica: & ſecundum cõcupiſcẽtiã carnis alterutræ delectantur ardore: etiam intactis ab immunda violatione corporibus fingit caſtitas ipſa de moribus, vt.xxxij.q.v.c.ne ſolo.

PRAESVMPTIONVM,
3 †tres ſunt ſpecies. Alia temeraria, alia probabilis, ſiue veriſimilis, & alia violenta.

4 PRAESVMPTIO † temeraria conſurgit à malis hominibus, & ex cauſis pluribus, aliàs puerilibus, & ſu-
5 ſpicionibus leuibus, † & hæc repellit, & reprobabilis eſt, vt ſecunda quæſtione prima, capitulo primo, et.vi.q.i.c. oues, & extra de ſenten.exco.capitulo
6 inquiſitioni. †Quia homo fidelis nõn debet de facili venire in ſuſpicionẽ, vt
7 capitulo abſit.xi.q.ii. †Et cum omnis ſuſpicio temeraria ſit repellẽda, noluit Deus hominem ab humano iudicari ſuſpicionis arbitrio, ſed potius ex lege, vt.ii.quæſtione.i.capitulo multi, poſt medium.

8 PRAESVMPTIO† probabilis, ſiue veriſimilis ſurgit ex multis cauſis, & ſuſpicionibus, & hæc admittitur ad probationem ſemiplenam, vt extra de præſumptio.per plura capitula, & c.ſolicite, extra de reſtitu.ſpol. vbi dicitur non eſſe veriſimile quem iuri ſuo renunciaſſe, qui renunciauit ſpoliatus: & vnde prius debet reſtitui, quàm quis alter audiatur ſuper renunciatione. Vnde coadiuuat ad probationem ſi ſint alia coadminicula, vt capitulo à nobis, extra qui mat.accuſa.poſſ. & ibi glo.
†Admittitur etiam ad purgationem inducendam, vt capitulo ſi quis, extra de purg.can.&.ii.quęſtione.iiij.capitulo 9
presbyter. † Sed cõtra hãc præſumptionem veriſimilem poſſunt induci teſtes, vt.c.quia veriſimile, extra de præſum. 10

PRAESVMPTIO †violenta dicitur, quæ ad pronũciandum, vel cõdemnandum ciuiliter ſufficiens deputatur: vt.xxxiij.quęſtione.i.c.dicit dominus, vbi cauetur, quòd vbicunque fornicatio eſt, vel fornicationis ſuſpicio, liberè vxor dimittitur: † imò ſtultus, & impius eſt, qui tenet adulteram, & dicit gloſa quòd hęc ſuſpicio intelligitur, quando eſt violenta, † & tamen contra eam admittitur probatio, vt.xxxv.q. iij.capitu.extraordinaria, &.xxvii.q. prima capitulo nec aliqua, &.ff.de his qui ſunt ſui, vel alie.iu. lege filiũ, &.c. literis, extra de præſumptio. †Et iſta pręſumptio violenta oritur ex propinqua facti circunſtantia, vt.xxxiiij diſtinctione.c.quorundam. † Quæ quandoque pro certitudine habetur, & ex ea fertur ſententia, vt extra de pręſum. capitulo literas, & capitulo nullus dubitat, & capitulo illud quoque, & capitulo tertio loco, extra de probat. 11 12 13 14 15

VIOLENTA iſta pręſumptio ſubdiuiditur. Nam alia eſt iuris. Alia iuris, & de iure.

PRAESVMPTIO †iuris tantũ eſt cũ ius pręſumit aliquid, ſed nõ ſtatuit ſup p̃ſumpto. Et illa p̃ſumptio recipit contrariam p̃ba. † vt ecce vir cohabitauit diu cũ vxor̃ p̃ſumit ab eo cognita.ut,xxxij.q.i.d.c. † & dñs, ſed talis p̃ 16 17 18

ſumptio recipit contrariam probationem, vt dicta .xxxv. quæſtione, tertia capitulo extraordinaria, & .xxvij. quæſtione prima, capitulo nec aliqua, & .c. propoſuiſti, extra de probat. & lege ſi chirographum. ff. eodē, & gloſa in capitulo Is qui fidem, extra de ſponſal. Et ex illa probatione iuris tantum vel ex productione teſtium ſurgit ſuſpicio. vt ſecunda quæſtione. vij. capitulo accuſator quoque. † Et regula eſt, quòd præſumptio iuris transfert in alium onus probandi, lege generaliter. §. ſi petitum, verſi. ſed cum ex præſumptione. ff. de fideicom. libert.

19

20 PRAESVMPTIO † iuris & de iure eſt, cum ius fingit, ac ſtatuit ſuper ficto, contra quam fictionem non admittitur probatio contraria, vt capitulo ad id, & .c. is qui, extra de ſponſ. & condi. appoſi. & capitulo per tuas, eodem. Nam legis dicitur eſſe ſententia, vt lege ſi hi, qui adulterij. C. ad legem iuliam de adulterijs, & lege excipiuntur. ff. ad ſenatuſconſultum ſyllanianum, & ſuprà dixi in fine indiciorum.

21 FICTIO † iuris & de iure eſt, Quando ius certū de aliquo facto fin-
22 git ſtatuēdo oppoſitum. † Exemplum, ius fingit vxorem ſtipulatam dotem ſibi reddi, licet ſit certum, quòd nō fuerit ſtipulata, ſed in fauorem mulieris ius hoc fingit, vt Abbas in capitulo is qui, extra de ſponſa. & capitulo quanto, extra de præſumptio. Nec aliquis audiretur ad probandum contrarium, vt. C. de rei vxor. actio. lege prima. §.
23 primo. † Idem in arrogato, qui ſemper intelligitur ſtipulatus quartam partem de bonis arrogatoris, ſi emancipetur, vt lege ſi arrogator. ff. de adoptio. Similis præſumptio eſt. xi. quæſtione prima, capitulo ſi quis clericorum, & extra qui mat. accuſ. poſſ. c. inſuper.

PRAESVMPTIONES aliæ ſunt, ſcilicet hominis, naturæ, & facti præcedentis, ſiue ſubſequentis.

PRAESVMPTIO † hominis eſt, cum præſumitur contra aliquē 24
hominem propter malam famam, &
† contra hanc præſumptionem admit 25
titur probatio in contrarium, vt extra de ſponſa. capi. cū in tua, & ſecunda quæſtione. v. capitulo presbyter, & cap. ſi mala fama, extra de purgat. cano. & . ff. quod metus cauſa, lege non
eſt veriſimile, † & ex illa non poteſt ſe 26
qui condemnatio, vt dicta lege abſentem. ff. de pœnis.

PRAESVMPTIO † naturæ 27
eſt cum exhæredo filium meum, præſumit contra me, quòd iniuſtè exhæredauerim eū, & hoc propter naturam. Et ideo hæredes mei tenētur probare, quòd iuſtè exhæredauerim eum, vt. C. de liberis præteritis, vel exhæreda. autentica non licet parenti. † Cum iura 28
ſanguinis nullo iure ciuili dirimi debeant lege iura ſanguinis. ff. de regulis iuris.

PRAESVMPTIO † facti præ 29
cedentis eſt circa futura, vt ſi ſemel calumniatus es contra me, & iterum velis me accuſare, præſumitur modo te velle iterum calumniari, vt. ff. de accuſa. lege ſi cui §. ijſdem, & tertia quæſtione. x. capitulo placuit, & capitulo ſi accuſatorum, & capitulo mandata, & capitulo ſcribam eis extra de præſumptio.

PRAESVMPTIO † facti 30
ſubſequen. circa præterita, vt ſi qui fuerint accuſati de crimine adulterij, quod depellebant prætextu proximitatis, ſi poſtea in matrimonium ſe coniunxerunt, manifeſtè præſumitur facinus, in quo accuſati fuerūt, vt. C. de adul. d. l. ſi hi qui adulterij. ff. ad macedonian. lege idem ſi filius, aliàs incipit,

pit, ſed iulianus §. interdum, in fi. & in auctẽn. vt nulli iudi. §. ſi quis verò, columna nona.

31 SED QVIA † ſuprà diximus de indicijs, argumentis, ſuſpitionibus & præſumptionibus. Quæro quę differẽtia ſit inter indicium, præſumptionem argumentum, & ſuſpitionem? Reſpon. ꝙ ex his poteſt idem reſultari effectus ſecundum Abba. in. c. iij. loco extra de probatio. Nec eſt diſputandũ de vocabulis, ex quo idem reſultat effe
32 ctus. † imò diſputatio de uocabulis eſt pertinacibus relinquenda, dicit Inno. in. c. quia veriſimile, extra de præſum. Ideo Barto. in. l. admonendi. ff. de iureiurã. vtitur alijs vocabulis, dicit. n.
33 † ꝙ iudex per tres aut quatuor gradus adducitur ad credulitatem, & fidem. Primò cum cauſa introducitur per actorem, & negatio ſequitur per reum, iudex adducitur in dubitationem: quia non præſumit adhuc nec ꝑ actore nec ꝑ reo. Secũdò, ex aliquo leui indicio, vel argumento, inducitur ad ſuſpitionem, & hæc appellatur ſuſpitio. Tertiò, ſi argumenta inſurgunt fortiora, incipit opinari, & appellatur opinio, nec tamen ſufficit ad fidem, & credulitatem, ſed parum deficit. Quartò, ſi aliqua adhuc magis exigũtur in cauſa adducitur ad credulitatem, & fidem: ita quòd iudex poterit ferre ſententiam.

DICENDVM eſt ergo, quòd in iure multa habemus vocabula, vt indicium, argumentum, ſuſpicio, & pręſumptio, & alia appellatur leuis, alia vehemens, alia probabilis, alia violenta, de quibus ſuprà dixi, vt in capitulo literas, &. c. quanto, extra de præſum.

34 QVAE † inſuper indicia, aut quę argumenta ſcilicet genera probandi, vel per teſtes, & quales, quot, vel per inſtrumenta, ad quem modum probãdæ cuiuſꝗ rei ſufficiãt nullo certo modo ſatis diffiniri poteſt, ſicut non ſemper ita ſæpe ſine publicis monumentis cuiuſcunque rei veritas deprehẽditur. Aliàs numerus teſtium, aliàs dignitas, & auctoritas, aliàs veluti conſentiens fama confirmat rei, de qua quæritur, fidem. Hoc autem pro animi arbitrio iudici relinquendum cui credat, aut parum probatũ ſibi opinetur, text. for. in. l. iij. § eiuſdem, &. §. tu magis ſcire potes. ff. de teſtibus, capitulo prætérea, capitulo in noſtra præſentia, &. c. ex literis, extra de proba.

SVMMARIVM

Notorium quid ſit. 1
Notorium quotuplex ſit & quibus conſtet. 2
Fornicatio probata cenſetur, quum quis ſuſpectam mulierem ſecum in domo detinet. 3
In notorio ſimplici officialis aſſertioni creditur, nec auditur appellans. 4
Notorium facti per duos teſtes probatur. 5
Teſtes duo probant, ſeptem interfuiſſe. 6
Duo probant trium ſubſcriptionem. 7
Teſtes qualiter ſuper notorio facti deponere debeant. 8
Notorium facti, non omnium ſed plurium ſcientiam requirit. 9
Turbam ſiue plebem decem faciunt. 10
Notorium crimen efficitur quod fit in conſpectu totius uiciniæ. 11
Arbitrium eſt iudici per quot homines notorium fiat. 12
Populum quindecim homines faciunt. 13
Iudici eſt arbitriũ ubicunq; à iure aliquid non eſt expreſſum. 14
Notorium facti actu tranſeuntis quid ſit, & an poſſit probabiliter negari. 15

16 *Notorium facti interpelati quale ſit.*
17 *Probatio ſemiplena requiritur in notori facti tranſeuntis.*
18 *Notorium facti actu permanentis quod ſit.*
19 *Nemo ſine examinatione fieri poteſt in notorio tantum iudici noto.*
20 *Iudex & accuſator, in una & eadem cauſa quis eſſe non poteſt.*
21 *Iudex ſine accuſatore quem damnare non debet & qualiter, nu.* 22
23 *Iudex contra notoriè delinquentem inquirit, & ſine alia probatione ſponte confitentem condemnat, nu.* 29
24 *Scripturam ſuſpectam producens iudicis officio punitur.*
25 *Teſtis fraudulenter reſpondens, pœnam motu iudicis imponendam non euitat.*
26 *Officio iudicis tutor ſuſpectus remouetur.*
27 *Item quando maritus excipiendo condemnatur de lenocinio.*
28 *Calumniator iudicis officio punitur.*
30 *Iudex reum in purgatione deficientem punit ex officio, item in notorijs, nu.* 31
32 *In notorijs facti apparentis iudici & alijs reus ſine accuſatione libello, & probationibus condemnatur, & ab hac ſententia appellari non poteſt, nec contra eam aliquid probari, & nu. 33. & 34*
35 *In notorio iudici, & alijs reus qui ſe reum negat ſine examinatione fieri non poteſt.*
36 *Fornicator ſine examinatione damnatur.*
37 *Nullus cuius crimina ſunt occulta damnatur niſi iudicio, ordinabiliter habito aut conuincatur, aut ſe reum confiteatur.*
38 *Manifeſta iudiciariũ ordinẽ nõ requirũt.*
39 *In notorio alijs & non iudici probatio requiritur & iuris ordo eſt ſeruandus.*
40 *Notorium alijs ẽt iudici notum eſſe debet.*
41 *Crimẽ falſi inſcriptionem requirit.*
42 *Iudex ſuper notorio facti qualiter procedere habeat.*
43 *Notorium iuris quid ſit.*
Probatio contra iuris notorium admittitur in contrarium ſi negetur, & in dubiũ reuocetur, & auditur appellans. 44
Notorium præſumptionis quid ſit. 45
Filius is eſt, quem nuptiæ demonſtrant. 46
Iuris ordo non requiritur ubi quis pro alicuius filio publicè habetur. 47
Filiatio non poteſt plene probari, ſed potius præſumptionibus. 48
Conſanguinitas præſumptiuè probatur. 49

TRACTATVS
De notorio.

SED QVIA de probatione peruenitur ad notorium, quæro quid ſit notorium, & quotuplex eſt, & quibus conſtet.

1 CRIMINA † quandoque ſunt notoria, quę nec accuſationem nec denuntiacionem, nec litis cõteſtationem nec etiam teſtium examinationẽ requirunt. ſed tantũ ſententiam, vt capitulo dę manifeſta.ij.q.i. vbi cauetur dè manifeſta, & nota plurimis cauſa non ſunt quærendi teſtes, dum tamen ſint iudici nota, vt.xxiij. quæſtione.iij.cũ quiſque.

2 NOTORIVM † autem eſt triplex, ſcilicet notorium facti, notorium iuris, & notoriũ præſumptionis. Notorium facti eſt quod ſe exhibet, & offert oculis plurium: ita quod habet tã tam facti euidentiam, quòd non poteſt negari probabiliter, nec aliqua tergiuerſatione celari, vt, ff. de inſti. actio. l. ſed & ſi pupillus. § proſcribere, &. ff. de ritu nuptia. l. palàm, &. ff. de verbor. ſigni. lege palàm, & ad municipal. lege quod maior. † 3 Vnde ſi conſtet aliquẽ habere ſuſpectam mulierem ſecũ in domo, eò ipſo videtur probata fornicatio, & ſi publicè eam detineat eò ipſo conuictus eſt: nec eo caſu teſtis, aut ac-

cuſator eſt neceſſarius, cum huiuſmo-
di crimen nulla poſſit tergiuerſatione
celari. Credendumq; eſt ſimplici teſti-
monio bonorum virorum, inter quos
delinquens viuere dignoſcitur: etiam ſi
ne iuramento: licet ille concubinarius
crimẽ diffiteatur, vt capitulo tua nos,
& capitulo veſtra, & capitulo fina. ex
tra de cohabit. cleric. & mulier. Et in il
lo notorio negatio eſt nulla, vt. ff. de
tribu. actio. lege illũ. §. pe. & ff. de pœ-
4 nis, lege qui ſententiam. †Et in tali noto
rio creditur ſimplici aſſertioni officia-
lis, vt. iij. quæſtione tertia §. aliqñ,
nec eo caſu audiatur appellans, vt ex-
tra de appell. capitulo cum ſit Roma-
na, & capitulo præterea, & capitulo
peruenit. Aliàs enim non poſſet eſſe cer
tum, niſi per huiuſmodi præſumptio-
nem, vt extra de præſump. capitulo li-
teris, & capitulo. iij. Si tamen illud cri
men eſſet publicum, non ex euidentia,
ſed ex fama, eo caſu ſola teſtimonia il-
lorum bonorum virorum non ſuffice-
rẽt, cum non ſit teſtimonijs, ſed teſti-
bus iudicandum, vt dicto capitulo tua
nos, extra de cohabi. cleric. & mulier.
5 †Hoc notorium facti probatur per
duos teſtes. nam duo poſſunt probare
famam, vt extra de teſtib. capitulo tam
6 literis, † & per duos teſtes probatur,
quòd ſeptem interfuerunt, vt. C. de bo
7 no. poſſ. lege bonorum, † & per duos
probatur ſubſcriptio trium vt. C. de fi
de inſtrumen. lege comparationes, &
C. de teſt. lege teſtium.
8 HI TESTES. † qui inducũtur,
debent deponere duo ad teſtificãdum.
Primum, quòd viderũt cõmitti ma-
leficium, de quo talis accuſatur, vel in
quiritur, vel præſentes fuerunt. Nam
teſtis in maleficio debet teſtificari de prę
ſentia, & viſu, vt in auctẽn. de hæred.
& falc. §. ſi verò abſunt, colla. i. Secun
dum, debet teſtificari, quòd maleficiũ
fuit publicè factum, & in loco publi-
co, vel in platea, vel i via publica, vel
in præſentia populi, vel in pręſentia de
cem hominum, vel quindecim, vel vl-
tra, qui publicè videre potuerunt com
mitti dictum maleficium, & ita ſuffi-
ciunt duo teſtes, vt lege, vbi numerus.
ff. de teſtib. & gloſa in capitulo. Deus
omnipotens. §. quando autem crimẽ eſt
notum iudici, ſecunda. q. prima. †In 9
hoc notorio facti non requiritur om-
nium ſcientia, ſed plurium, vt dicto ca
pitulo de manifeſta, fortè ſufficiũt de-
cẽ. †nam decem faciunt plæbem, ſiue 10
turbam, vt. x. q. iij. capitulo vino, iun
cta gloſa finali & ij. q. v. capitulo pre-
ſbyter ſi à plæbe. † Alij dicunt ꝙ effici 11
tur notorium crimen quod fit in cõſpe-
ctu totius viciniæ: & ꝙ oẽs de vicinia
clamant tale quid factum eſſe, vt capi-
tulo cum dilectus. §. præſertim, extra de
purg. cano. & ij. q. i. capitulo ſcelus.
Alij dicunt ſufficere maiorem partem
viciniæ illud clamare, vt. ff. ad muni-
cipal. l. quod maior, & d. c. cum dile-
ctus. †Alij dicunt relinquendum arbi- 12
trio iudicis, per quot homines fiat no-
torium. cũ non ſit expreſſe diffinitum,
& terminatum à iure, dũmodo fiat in
cõſpectu, & tot hominum pręſentia, ꝙ
excedant numerum decem hominũ, vt
d. c. cũ dilectus, & extra de elect. c. i. &
d. c. vino. x. q. iij. † vel quindecim ꝑſo 13
narũ, cũ tot perſonę facerent populum
numero, vt. ff. vi bono. rapto. lege ait
prætor. §. primo. †Nam vbicunque nõ
eſt expreſſum aliquid à iure, relinqui- 14
tur arbitrio iudicis, vt extra de offic.
de leg. capitulo de cauſis, & ff. de iu
re deliber. lege prima, dum tamen deli-
ctum committatur de die, & nõ de no
cte. Ita ꝙ clare videri poſſit arg. extra
de offic. de leg. c. conſuluit, in fi. & ff.
de teſtib. lege teſtium. §. tu magis ſcire
potes. ff. de pœnis. l. aut facta. §. tẽpus.

15 ADHVC † notorium facti tres
habet ſpecies, Nam aliud dicitur noto
rium facti actu tranſeuntis, vt in hoc
quando ſemel notorium factum eſt, ita
quòd non poteſt tergiuerſatione celari:
non tamen habet reiterationem, vt eſt
homicidiũ publicè commiſſum, quod
reiterationem non recipit. Et ſic fuit de
Chriſto ſaluatore noſtro, vt de conſe-
cra. diſt. ij. capitulo ſemel Chriſtus paſ
ſus eſt, & de pœnitẽtia diſtin. i. c. aut fa
cta, & extra de teſti. cog. c. peruenit. Ta
le autem notorium poteſt probabiliter
negari, vt extra de ſortileg. c. ex tuarũ,
16 † Notorium facti interpelati. i. interru
pti, eſt quando ita publicè fit, quòd nõ
poteſt celari per tergiuerſationem, ꝙ ſæ
pius reiterat, tamen non fit continuè.
Sicut eſt crimen vſurarij manifeſti, qui
habet menſam paratam ad mutuandũ,
& publicè tenet, non tamen facit conti
nuè mutuum, ſed frequenter hoc reite-
rat, vt extra de vſur. c. cum tu manife-
ſtos, & capitulo vſurarum voraginẽ,
17 eodem titulo, lib. vi. vbi de hoc. † Et
in hoc notorio ſemiplena probatio re-
quiritur, vt capitulo cum in dioceſi,
extra de vſur. & gl. in. d. c. manifeſta.
18 ij. q. i. † Notorium facti actu permanẽ
tis eſt quod ita fit publicè, quòd celari
non poteſt, & habet in ſe facti cõtinua-
tionem, vt eſt videre in illo, qui conti-
nuè in carcere continetur, de hoc extra
de appel. c. dilectis filijs. Et idem vide
tur in eo, qui publicè tenet concubinã
continuè in domo, lecto, & menſa, &
liberos ex ea habet. vt extra de appel.
capitulo conſuluit, & de diuor. capitu
lo ſignificaſti, q̃uis illud tale ſit potius
notorium iuris, quàm facti, cum com
muniter non fiat in cõſpectu hominũ,
ſed occultè. Attamen ita vehementer
opinatur, et præſumitur, quòd pro no
torio facti reputatur à iure, vt extra de
præſcri. capitulo literis, & de cohabi-
tatione clericorum, & mulierum, capi
tulo tua nos & capitulo clericos. No-
torium facti aliquando eſt notorium,
& manifeſtum iudici, & incognitum
alijs. Aliquando cognitum & notoriũ
alijs, & occultum iudici. Et aliquando
notorium iudici, & alijs. † Notorium 19
quando notum eſt iudici tantùm, ne-
mo ſine examinatione feriri poteſt, qa
dum accuſatoris perſona aſſumitur iu
diciaria poteſtas amittitur. † In vna ca 20
denique cauſa nullus ſimul poteſt eſſe
accuſator, & iudex, vt dicto capitulo
de manifeſta ſecunda. q. i. † nec iudicis 21
eſt quem damnare ſine accuſatore: quia
dominus Iudam cum fuiſſet fur: quia
tamen non eſt accuſatus, minimè eie-
cit. Cognito autem opere iſto pellendũ
illum apoſtolus de cœtu fraternitatis
cenſuit omnes enim eius crimen ſcie-
bant, & non arguebãt: publicè etiam
nouercam ſuam loco vxoris habebat,
in qua re neque teſtibus opus erat, ne-
que tergiuerſatione aliqua poterat tegi
crimen. Et paulo poſt dicitur abſens fa
cie, præſens autem auctoritate, præſens
eſt, qui nuſquam abſens eſt. Iam iudica
ui vt ſpiritus eum, qui admiſit hoc, tra
di ſathanæ in interitũ carnis, vt dicto
capitulo de manifeſta, & ſuprà dixi in
gloſa examinati, in fine querimoniæ,
vbi ergo non eſt notorium crimen a-
lijs: vt iudici: nemo ſine accuſatore
eſt condemnandus, vt. ff. de mune.
& honor. lege reſcripto. §. ſi quis ac-
cuſatorem.

RATIO † quare non eſt iudicis 22
quem damnare ſine accuſatore eſt, quã
do delictum non eſt commiſſum in
præſentia iudicis pro tribunali ſeden-
tis, quia quando delictum committi-
tur in præſentia iudicis extra tribunal,
non eſt ei notorium crimen, vt iudici,
ſed vt priuato tunc eſt neceſſaria pro
batio, & libellus ſi ab aliquo accuſa-

tur delinquens, & litis conteſtatio, & omnis ordo iudiciarius, vt. C. de litiſ conteſta. l. i. & authen. offeratur eodē, & extra de vſur. c. cum tu, & extra de corpo. vitia. c. de tua, & de offic. or
23 dinar. c. ſi ſacerdos. † At ſi non accuſatur delinquens in iſto, & taliter notorio poterit iudex procedere per inquiſitionem fama, vel clamore, & illum inculpatum examinare, & ſi ſponte confiteatur delictum, poterit abſque alia probatione condemnari, vt. C. de confeſſ. lege prima, & ff. ad leg. aquil. lege proinde, & ff. de confeſſ. lege confeſſus. Si autem negauerit, tunc erit neceſſaria probatio, vt. C. de prob. lege finali, & ff. de pœnis, lege qui ſententiam, & extra de offic. ordina. capitulo pri
24 mo. † Quòd autem iudex non poſſet quem damnare ſine accuſatore, fallit in charta ſuſpecta, cui fides non fit, vt
25 C. de prob. lege iubemus. † Item cum teſtis fraudulenter, & procaciter reſpō
26 det, vt. C. de teſtib. nullum. † Item in tutore ſuſpecto, vt. ff. de ſuſpect. tuto. lege. ij. §. i. & ij. quæſtione ſecunda, ca
27 pitulo quia ea. † Item quando maritus excipiendo condemnatur de lenocinio, vt. ff. de adult. lege ſecunda §. ſi
28 publicē. † Item quando calumniator
29 punitur, vt. C. de calum. lege. i. † Item quando crimen probatur per inquiſitionem, vt ſuprà dixi, & capitulo qualiter & quando, le. ij. extra de accuſa.
30 † Item cum reus deficit in purgatione,
31 vt extra de ſymo. capitulo de hoc. † Itē in notorijs, vt dicto capitulo de manifeſta. iuncta gloſa.

32 NOTORIVM † quandoque per euidentiam facti apparet iudici, & alijs, vt quando eſt factum delictum in præſentia, & conſpectu iudi. pro tribunali ſedentis, & debitum ſui officij exequentis, & aliorum tot quot ſufficiunt ad notorium, vt decē hominum, vel vltra, in hoc caſu iudex non recuſatur, vt extra de appel. c. propoſuit. tūc nec accuſator, nec libellus denuntiationis accuſatorius, vel inquiſitorius, vel litis conteſtatio, vel teſtium examinatio, vel alia probatio eſt neceſſaria: ſed citatur ad ſententiā audiendam, & fertur ſententia in ſcriptis per iudicem pro tribunali ſedentem: quia tunc ordinem iudiciarium non ſeruare eſt ſecundum ordinem iuris procedere, vt capitulo tua nos, & capitulo veſtra, extra de choab. cleric. & mulier. & extra de conſangui. & affini. capitulo cum dilectus. † Nec in hoc caſu à ſententia lata 33
poterit appellari, vt extra de appel. capitulo peruenit, & cap. cōſuluit, & capitulo cum ſpeciali. † Nec etiam cōtra 34
eam ſententiam aliquid probari, vt. c. cū ſit Romana, in. fi. extra eodē. † Sed 35
ſi in notorio iudici & alijs reus inficiatur crimē, veluti ſi quis negaret ſe interfeciſſe eum quem ſub oculis iudicis in conſpectu multorū interfecit, hic quia ſe reum negat, ſine examinatione feriri non poteſt, vt capitulo. Deus omnipotens §. finali, & c. ſequen. ij. quæſtione. i. Sunt tamen ibi caſus in quibus euidentia ipſa reum eſſe teſtatur. † vt in 36
fornicatore qui ſine examinatione eſt damnandus. † Regulariter tamen nul 37
lus eſt condemnandus niſi iudicio ordinabiliter habito aut cōuincatur, aut reum ſe ipſum confiteatur, verùm de illis intelligenda ſunt quorum crimina ſunt occulta. † Cæterùm quæ manife 38
ſta ſunt, iudiciarium ordinem non requirunt, vt. ij. q. i. c. prohibentur. §. fin.

IN † notorio alijs & non iudici eſt 39
neceſſaria probatio & iuris ordo ſeruādus, vt extra de electio. c. bonę. §. licet, & ij. q. i. §. quando autem, & §. fin. ff. q ſatiſ. co. l. ſi verò. §. qui pro rei qualitate. † Quia quātūcunq; ſit notoriū alijs 40
debet tamen eſſe etiam iudici notum,

vt.xxiij.q.iiij.capitulo cum quiſque,
& tunc officialis ſiue denuncians audi
tur ſine inſcriptione vt lege ea quidem,
41 C.de accuſa.† Hodie de conſuetudine
nõ vtimur inſcriptione niſi in crimine
falſi, Hoc notorium requirit probatio
nem quòd illud crimen ſit factum in lo
co publico de die, & tot præſentibus
qui faciunt crimen eſſe notorium, vt
42 dicto capi. bonę.§.licet autem. † Iudex
tamen ſuper hoc notorio poteſt dupli-
ci via procedere: ſcilicet per inquiſitio-
nem ex officio ſuo: vt inquirat an di-
ctum crimen ſit notoriũ. Aut poteſt iu
dex procedere alio hoc crimen denun-
ciante. & cauſam proſequente & pro-
bare volente hoc crimen eſſe notoriũ:
& quocunque modo procedat eſt or-
do iudiciarius obſeruandus: reus verò
poterit interrogari an illud crimẽ cõmi
ſerit: & ſi negauerit aut diffiteatur, pote
runt teſtes recipi ſine litis conteſtatione
& iurare de calũnia ſeu veritate, quia
in talibus iuris ordinem non ſeruare eſt
eius ordinem peruertere. vt iuribus al-
leg. & dicto capitulo bonę.§.licet autẽ,
& dicto .c. qualiter & qñ, le.ij.extra
de accu. vt patet ſuprà, qñ extraordina
riè ꝓceditur per cõfrontationẽ teſtiũ.

SVPRA DE NOTORIO
facti diximus, nunc de noto-
rio iuris eſt dicendum.

NOTORIVM
43 † iuris eſt id crimen de
quo quis condemna-
tus eſt vel in iure con-
feſſus; vt capitulo eui
dentia, extra de ac-
cuſ. & ff. de ſtatu hominum, lege inge
nuum. ff. de re. iuris, lege res iudicata,
dummodo in iure confeſſus perſeueret
in ſua confeſsione facta ſine formidine
tormentorum poſt diem & noctem;
aliàs autem non, vt. ff. de quæſtio. lege
prima.§ quæſtio. Notorium etiam iu-
ris poteſt dici illud crimen quod eſt pro
batum per teſtes, ita quòd eo poſsit ſe-
qui condemnatio, vt lege finali. C. de
prob. & . C. de re iudic. l. geſta. † Con 44
tra autem notoriũ iuris admittitur pro
batio in contrarium ſi negetur & in du
bium reuocetur, & quis appellans au-
ditur, vt extra de appel. capitulo cum
ſit Romana.§.ſin autem, lib. vi.

NVNC DE NOTORIO
præſumptionis eſt dicendum.

NOTORIVM
† præſumptionis eſt 45
euidẽtia iuris vehemẽ
tis præſumpta, vt eſt
pr̃nitas vel filiatio:
ut qñ maritus et vxor
vocãt aliquẽ infantẽ in filium ſuũ, tũc
eſt p̃ſumptio iuris ꝙ ſit filius eorũ, vt
extra de prob. c. per tuas, & extra q filij
ſint legit. c. trãſmiſſę. † Quia filius eſt is 46
quẽ nuptię d̃mõſtrãt, vt. ff. de in ius uo
cãd. l. qa ſemp̃, & . ff. de his q ſunt ſui
vel alieni iur. l. filiũ. † Et ideo vbi ali- 47
quis habitus publicè ꝓ filio alicuius,
ibi nõ requiritur aliquis ordo iuris, vt
extra de filijs p̃sbyt. c. michael, & cap.
qm̃. † Quòd enim aliquis ſit alterius fi 48
lius nõ põt vere ꝓbari vt. ff. de cõd. &
demõſt. l. lucius, ſed potius p̃ prẽſum-
ptiones, vt ibidẽ. † Itẽ cõſanguinitas eſt 49
notoria iuris p̃ſumptione vel ẽt p̃ſum-
ptiuẽ, vt ext. d̃ diuo. c. porrò.§.i. & iſta
ꝓbõnẽ nõ exigũt, vt. c. euidẽ. ext. d̃ ac.

SVMMARIVM

Pœnarum diuerſitatem exigit factorum di- 1
uerſitas.
Pœna quæ cum cõpetenti moderamine pro- 2
fertur. uel à lege certo ſiue cõcluſu ſtatui

tur imponi debet.
3 *Pœna certos fines habens exaggerari non poteſt.*
4 *Pœnarum noua genera imponi non poſſunt.*
5 *Pœnæ perſecutio legis auctoritati reſeruatur.*
6 *Iudex ex cauſa pœnã à iure ſtatutam minuere uel augere poteſt.*
7 *Iudex cauſa cognita, mitiorem ſententiam dicere poteſt.*
9 *Qui inſtrumenta pœnes ſe depoſita aduerſario alicuius prodidit deportari in perpetuum debet.*
9 *Iudex propter ætatem magnam uel paruã pœnam mitigare poteſt.*
10 *Impuberes non doli capaces excuſantur à pœna.*
11 *Iniuria ex affectu facientis conſiſtit.*
12 *Impuberes iniuriam facere non dicuntur.*
13 *Delicta ab impuberibus facta ad pœnam imputanda non ſunt.*
14 *Infans uel furioſus hominem occidens lege cornelia non tenetur.*
15 *Iudex ratione ſenectutis mitiorem ſententiam dicere poteſt.*
16 *Nobilitati parcitur, item paupertati, inimicitiæ & ſimplicitati, nu. 17. 18. et. 19*
20 *Iudex ex perſona mitiorẽ ſñiam dicere põt.*
21 *Maiores minori ſupplicio puniri debent, & ſeuerius ſerui quàm liberi, famoſi quàm integri ſtatus.*
22 *Atrocius punitur in parẽtum dominum & magiſtratum delinquens.*
23 *Pœna creſcit & diminuitur ſecundum perſonarum qualitatem & conditionem.*
24 *Dementes & famoſi excuſantur à pœna.*
25 *Reus cõſtitui nõ põt neſciens quid faciens.*
26 *Furioſus ſatis pro ſuo furore punitur.*
27 *Furioſi in carcere à præſide detineri debẽt ſi aliter cõmode retineri non poſſunt.*

Tam ad pœnam quàm ad tutelam furioſi & ſecuritatẽ ꝓximorũ cuſtodia ꝑtinet. 28
Iudex ratione ſcandali euitandi mitiorem ſententiam dicere poteſt. 29
Pœna ex cauſa moderatur et exaggeratur. 30
Verbera magiſtri uel parentis emendationis cauſa illata non puniuntur. 31
Pœna minuitur in delinquente ſine dolo. 32
Delinquen commilitonem & militem reipublicæ ſe dicens mitius punitur. 33
Laſciuia homicidium faciens, grauiter nõ punitur. 34
Quantitas in delictis attenditur. 35
Qualitas ſpectatur in delictis. 36
Delicta atrociora ex animo proueniunt. 37
Vir grauius quàm mulier punitur. 38
Locus agrauat delictum 39
Tempus delictum facit atrocius. 40
Iniuria atrocior fit in ludis & in prætoris præſentia. 41
Iudex fortuitos caſus ſuos luit arbitrio. 42
Iudex in pœnis imponendis quid attendere debeat. 43
Exceſſus magis in uno quàm in alio punitur. 44
Iudex in extraordinarijs criminibus & in publicis iudicijs & ordinarijs, poteſt augere & minuere pœnã & quãdo, nu. 46 45
Pœnæ criminales in regno Franciæ ſunt in arbitrio iudicantis. 47

TRACTATVS
De pœnis.

VBI IGITVR ex probatione, vel cõfeſsione notoriũ crimẽ hr̃. Eſt modus i irrogandis pœnis exqrẽdus ſm̃ ďlictoꝝ qli-
tatem, † qa diuerſitas factoꝝ exigit di- 1
uerſitatẽ pœnaꝝ. l. ſi ſeru⁹. ff. ad. l. aq.
† Naturę itaq; cõgruũ ẽ eas tm̃mõ pœ- 2
nas exigi, q̃ vel cũ cõpetẽti moderami-

ne proferuntur, vel à legibus certo fine concluſæ ſtatuuntur. l. vnica. C. de ſentẽt. quæ pro eo, quod inter. profer.
3 † Et quando pœna habet certos fines ex qualitate probationum nunq̃ poteſt exaggerari pœna, vt lege generaliter, in princ. Vbi eſt tex. no. ff. de decur.
4 † Nec poteſt iudex imponere noua genera pœnarum: quia non debet recedere à pœnis à iure & cõſuetndine inductis, per. l. moris. § ſed enim ſciendum, & lege capitalium §. maiores. ff. de pœnis.
5 † Nã pœnæ pſecutio nõ voluntati iudicis mandatur: ſed legis auctoritati reſeruatur, vt lege. i. §. i. in fi. ff. ad turpil. & ff. ad municipal. l. ordine. ij. reſpon. & in. c. ſi quem pœnituerit. ij. quæſtione. iij.
6 † Hoc enim eſt verum quòd iudex non poteſt augere vel minuere pœnam à iure ſtatutam, niſi ſubſit aliqua cauſa & cauſę cognitio. Sed vbi ſubeſt ratio & cauſa cognita, iudex poterit augere vel minuere pœnã in ſentẽtia, vt. l. hodie. ff. de pœnis.
7 † Iudex igitur certis rationibus motus mitiorem ſententiam dicere poteſt vt lege & ſi ſeuerior. C. ex quibus cauſis infa. irrog.
8 † Exemplum enim eſt, cum quis inſtrumenta pœnes ſe depoſita aduerſario meo prodidit & inſpicienda exhibuit, deportari & infamari debet in perpetuum, vt. ff. de pœnis lege ſi quis aliquid §. inſtrumenta, & ff. ad leg. cornel. de falſ. lege prima §. is qui.
9 † Attamen propter ætatem magnam vel paruam poteſt iudex mitigare pœnam, vt. ff. de mino. lege auxilium. §. in delictis, & ff. de termi. mot. lege ſecunda.
10 † Nam impuberes qui non ſunt doli capaces à pœna excuſantur, hi enim pati iniuriam ſolent
11 & non facere.
12 † Cum enim iniuria ex affectu facientis conſiſtat, † conſequẽs eſt dicere his ſiue pulſent ſine conuiciũ dicant, iniuriam feciſſe non videntur. Itaque pati quis iniuriam (etiam ſi non ſentiat) poteſt, facere verò nemo niſi qui ſcit ſe iniuriam facere, etiam ſi neſciat cui faciat.
13 † Et ideo delicta ab ijſdẽ facta ad pœnam imputanda non ſunt, vt capitulo illud relatum. xv. q. i.
14 † Ergo ſi infans vel furioſus hominem occiderit. l. corne. de ſicar. non tenetur, cum alterum innocentia conſilij tuetur & alterum fati infœlcitas excuſ. lege infans. ff. ad. l. corne. de ſicar. Item habetur ratio iuuentutis, vt. xxxiij. q. ij. capitulo in adoleſcentia, & l. diſtinctio. c. pœnitentes,
15 † ratione etiam ſenectutis iudex mitiorem ſententiam dicere poteſt, vt. c. tãta nequitia. lxxxvi. diſtinctione, vbi dicit. Quãto morti vicinior efficeris, tanto ſolicitior atque timidior eſſe debes, & quidem pœnæ ſententia inde fuerat iaculanda, ſed q͞a ſimplicitatem tuam cum ſenectute cognouimus, interim tacemus, eos verò quorum conſilio hoc egiſti in duobus menſibus excommunicatos eſſe decreuimus, neque ſimplicitati tuæ neq; vlterius ſenectuti parcemus, & . xxvi. q. vij. capitul hoc ſit, & capitu. tempora.
16 † Item habetur etiam ratio nobilitatis, vt quadrageſimaprima diſtinctione, capitulo non cogantur.
17 † Item paupertatis, vt extra de ſententia excommunic. capitulo quod de his, & capitulo fina.
18 † Item etiam inimicitiarum, vt extra eodem, de ſenten. exc. c. de cætero hęc glo. in. d. c. tempora. xxvi. q. vij.
19 † Itẽ parcitur ẽt ſimplicitati, vt de cõſe. diſt. ij. c. iij. & extra de re. permu. c. cũ vniuerſorũ.
20 † Ex perſona ẽt mitiorẽ ſententiam dicere poteſt, vt. xxiij. q. i. c. quĩ contra.
21 † Maiores ſiquidẽ minori ſupplitio puniri debent, & ſeuerius ſerui quàm liberi, famoſi quàm integri ſtatus, lege capitalium §. finali. ff. de pœnis. Et ideo perſona dupliciter ſpectatur, eius qui fecit, & eius qui paſſus

22 ſus eſt † Aliter enim punitur qui quid
in parentem dominumúe auſus eſt
q̃ qui in extraneum. In magiſtratum q̃
in priuatum, vt. l. aut facta. ff. de poe-
23 nis, & l. prætor. §. fina. ff. de iniur. † Et
ſic diuerſitas perſonorum exigit diuer-
ſitatem pœnarum, augetúrque delictũ
dignitate, gradu, ſpecieq́ militiæ lege
ſecunda in fine. ff. de re milit. Et ſecun-
dum gradum dignitatis vitæq́ ho-
neſtatem, augetur aut minuitur pœnæ
æſtimatio: qui gradus cõdemnationis
nõ immeritò ſeruatur, vt aliud in viliſ-
ſimo, & compedito, aliud in medij a-
ctus homine ius æſtimationis cõſtitua
tur, vt §. pœna autem Inſtitu. de iniur.
24 † De mentes quoque & famoſi à pœna
excuſantur, hi enim pati iniuriam ſo-
lent & non facere, dicto capitulo rela-
tum. xv. quæſtione. i. ſcimus enim ali-
quos ſubitò dementes factos, ferro, fu
ſte, lapidibus, & morſibus, multis no-
cuiſſe, quoſdam etiam occidiſſe, ca-
ptos autem induſtria & iudicijs obla-
tos minime reos factos, eo quòd non
voluntate, ſed impellente vi neſcio qua
25 hæc geſſerunt neſcientes. † Quomodo
enim reus conſtituitur qui neſcit quod
fecerit, vt capitulo aliquos ſcimus, &
capitulo illa cauenda. xv. quæſtione
26 prima. † Satis enim ſuo furore puniun
tur lege diuus. ff. de officio præſidis.
Satius arbitramur quamlibet interim
infirmitatem ad pœnam peccati, quàm
ad ipſum pertinere peccatũ, cui magis
conſulendũ eſt, & compatiendũ quàm
puniendum vel etiam aliquo modo fe
riendum, vt tertia quęſtione. ix. capitu
27 lo indicas. † Obuiam tamen eundum
eſt per præſidem prouincię vt hi per ne
ceſſarios, ſcilicet amicos, affines & cõ
ſanguineos contineantur, quòd ſi mini
me poſſunt per eoſdem contineri, car-
cere contineri debent, vt. l. cõgruit. §. fu-
rioſi. ff. de offic. pręſid. Nec ad hoc ſo
lum furioſis cuſtos adhibetur cogna-
tus aut affinis, ne quid pernicioſius ip
ſi furioſi in ſe moliãtur, ſed ne alijs quo
que exitio ſint quod ſi obmittatur, non
immeritò culpę eorum aſcribẽdum eſt,
qui negligentiores in officio ſuo fue-
rint: † quoniam tam ad pœnam quam 28
ad tutelam furioſi, & ſecuritatem pro-
ximorum cuſtodia pertinet. Si verò vt
plerunque aſſolet interuallis quibuſ-
dam furioſus ſanior ſenſu efficiatur, &
eo momento ſcelus admiſerit: morbo
eius non eſt danda venia, ſed ſecundum
facinoris immanitatem ſupplicio af-
ficiendus eſt. d. l. diuus. ff. de offic. prę
ſid. † Ratione etiam ſcandali iudex mi 29
tiorem ſententiam dicere poteſt, quia
propter ſcandalũ & tumultum aliqua
poſtponuntur & fiunt quę aliter non fie
rent, vt capitulo de his verò. l. diſtinct.
& capitulo placuit, diſ. i. & ii. quęſtio
ne prima, capitulo in primis.
EX CAVSA † etiam poteſt mo- 30
derari vel exaggerari pœna. Quo ad pri
mum detrahendum eſt aliquid ſeuerita
ti, vt maioribus ſanandis malis chari-
tas ſincera ſubueniat, vt capitu. vt cõ-
ſtitueretur, in. fi. l. diſtin. Quo ad ſecũ-
dum nonnunquam euenit, vt aliquo-
rum maleficiorum ſupplicia exacer-
bentur, quoties minimum multis graſ-
ſantibus perſonis exemplo opus ſit, vt
lege aut facta. §. fi. ff. de pœnis. † Alia eſt 31
inſpicienda cauſa, vt in verberibus quę
impunita ſunt à magiſtro illata vel pa
rente, quoniam emendationis non iniu
rię gratia videntur adhiberi, vt lege re-
ſpiciendum §. furta domeſtica. ff. de poe
nis, & dicta lege aut facta, eodẽ, quod
potius in pietate quàm attrocitate con-
ſiſtit, vt gloſa in lege vnica. C. de emẽd.
propinq. Quòd ſi atrocitas facti ius do
meſticę emendationis excedat, placet
enormis delicti reos dedi iudicis noſtro
ni, dicta lege vnica. C. de emend. pro-

32 pinq. † Pœna etiam minuitur cũ quis
deliquit ſine dolo, vt. ff. de pœnis le-
ge reſpiciendum. §. delinquit, & lege ab
33 ſentem §. finali eodem. † Aut quia de-
linquens dicit ſe commilitionem & mi
litem Reipublicę, vt. ff. de re milit. le-
34 ge non omnes. §. finali. † Aut quia non
dolo ſed laſciuia homicidium fecit, vt
ff. ad legem cornel. de ſicar. lege in le-
ge, & ff. ad leg. cornel. de falſ. lege fal-
35 ſi primo. §. ordine. † Quantitas etiam at
tenditur, ſi ſit delictum enorme vel me
diocre, diſcernitur enim fur ab abigeo,
nam qui vnum ſuem ſurripuit, vt fur
coërcebitur, vt. ff. de furt. per totum.
Qui gregem vt abigeus, ut. ff. de abige
is lege finali & gladio damnari ſolet,
vt lege prima. ff. eodem.
36 QVALITAS †itidem ſpecta-
tur, vt quando factum vel atrocius uel
leuius eſt, vt furta manifeſta à non ma-
nifeſtis diſcerni ſolent. Rixę à graſſatu-
ris, expilationes à furtis, à violentia
petulãtia, dicta lege aut facta. ff. de pœ
37 nis. † Atrociora ſiquidem ſunt delicta
quæ proueniunt ex animo, ſiue deli-
ctum ſit priuatum ſiue publicum, vt
gloſa in lege auxilium. §. in delictis. ff.
38 de minor. † Sexus pariter, nam viri
ſunt grauius de delicto puniendi adul
teri, quàm mulieres, cum tanto gra
uius eos puniri oporteat, quanto ma
gis ad eos pertinet & virtute vince
re, & exemplo regere fœminas, vt tri-
geſimaſecunda quæſtione quinta, ca-
pitulo indignatur.
39 LOCVS † facit vt idem vel
furtum vel ſacrilegium & furtum ſit
& capite luendum vel minore ſup-
plicio, dicta lege aut facta. ff. de pœ
nis, locus vel magnitudo etiam vul-
neris atrocitatem facit, veluti oculo
vel ore percuſſo, vt lege vulneris, &
lege ſequenti. ff. de pœnis, & lege præ-
tor. §. finali. ff. de iniurijs & §. atrox in-
ſti. eodem † Tempus diſcernit emanſo- 40
rem à furtiuo deſertore, effractorẽ vel
furem diurnum à nocturno. Nã atro-
ciores ſũt nocturni effractores, & ideo
hi fuſtibus cęſi in metallum dãnari ſo-
lent. Diurni verò effractores poſt fuſtiũ
caſtigationem in opus perpetuum vel
temporarium dandi ſunt, vt. l. in effra-
ctores. ff. de effract. & lege. i. et. ſ. ff. de
fur. balena. † Idẽ atrocior fit iniuria ſi 41
in ludis & in cõſpectu facta fuerit. Nã
in prætoris pręſentia facta iniuria atro
cior fit quàm ſi in ſolitudine, dicta. l.
pretor. § ſi. ff. de iniur. † Euentus quo- 42
que ſpectatur à demẽtiſsimo facta, quã
quam lex non minus eum qui occiden-
di hominis cauſa cum telo ambulaue-
rit, quàm eum qui occiderit puniat. Et
ideo apud Gręcos exilio volũtario ad
arbitrium iudicis fortuiti caſus lue-
bantur. d. l. aut facta. † Iudices ergo in 43
imponendis pœnis attendere debẽt cir-
cunſtantias ex quibus augetur vel mi-
nuitur delictum, ſcilicet ętatem, perſo-
nam, cauſam, quantitatem, qualita-
tem, ſexum, locum, tempus, & euẽtũ.
† Cum idẽ exceſſus magis ſit in vno q̃ 44
in alio puniẽdus, vt. c. ſicut dignum,
extra de homicid. & d. l. aut facta. ff.
de pœnis. † Non tantũ quoque poteſt 45
augeri vel minui pœna in ſententia in
extraordinarijs criminibus, ſed etiã
in publicis iudic. & ordinarijs, vt. ff.
de pœnis. l. reſpiciendum, in princ. &
dicta lege aut facta. §. finali & ff. ad leg.
cornel. de falſ. lege antepe. & in. l. quid
ergo. §. pœna grauior, in gloſa ibi, ſed
quomodo poteſt. ff. de his qui not. in-
fa. & gloſa in dicta lege & ſi ſeuerior.
C. ex quibus cauſis irrog. infa. † Sed 46
quęrit gloſa in dicto §. pœna grauior,
quomodo poteſt iudex in extraordina
rijs criminibus augere vel minuere pœ
nam, cum nulla ſit per legẽ ſtatuta cer
ta pœna? Rñ. q̃ debemus referre nos ad

quod fieri ſolet de tali crimine ex conſuetudine, quod cum exceſſeris dicaris augere vel minuere, vt argu. ff. de dam no infect. l. ſi finita. §. i. & argu. l. ſemper in ſtipulationibus. ff. de regu. iur.

47 † Hodie ſiquidem de conſuetudine & ſtatuto regni Franciæ pœnæ criminales ſunt in arbitrio iudicantis, ita ꝙ iudex poteſt ſuum arbitrium extẽdere vſq; ad mortem incluſiuè, vt glo. in. §. in ſumma, inſti. de iniur. penſata tamen & attẽta facti qualitate & perſonarum conditione, ne quid aut durius, aut remiſſius cõſtituatur quàm cauſa poſtulet, vt lege pedius. §. primo &. fi. ff. de incend. rui. & naufra.

SVMMARIVM.

1 *Factorum diuerſitas pœnarum diuerſitatem exigit.*

2 *Delicta facto dicto conſilio, & ſcriptura cõmittuntur.*

3 *Chriſtianum chriſtiani nominis odio lapidans, cum ſuis participibus concremandus eſt.*

4 *Sacrilegium maius facientes, uiui exuruntur uel furcis ſuſpenduntur.*

5 *Virginem Deo dicatam uel alterius uxorem rapiens, auxiliumq; inuaſionis tempore præbens mortis damnatur ſupplicio.*

6 *Idolis ſacrificans gladio ultore ſternitur, & eius facultates fiſco uendicantur.*

7 *Officia diuina turbans capite punitur.*

8 *Luxurianti contra naturã gladio pœna mortis imponitur.*

9 *Rebaptizans ſcienter ultimo ſupplicio plectitur.*

10 *Pœna mortis mulctatur, qui in ſilice crucis ſignum in diuini numinis uilipendium ſculpit.*

11 *Emens muricem & purpuram tingens capite punitur.*

12 *Violans muros capitis ſubeat diſcrimen.*

13 *Frumentum exercitus lucri faciens capitali pœnæ ſubditur.*

14 *Monetam falſificans flamarum exactionibus mancipatur.*

15 *Procurator principis qui ſubiectum deprædauit publicè uiuus concrematur.*

16 *Mulier quæ animali bruto ſe ſubiecit unà cũ bruto interficitur.*

17 *Incendium in ciuitate uel opido faciens qualiter puniatur.*

18 *Transfuga ad hoſtes conſilium principis manifeſtans aut uiuus exuritur, aut furca ſuſpenditur.*

19 *Seditionis fautores qualiter puniantur.*

20 *Prouocans tumultũ in populo grauiſſimè eſt puniendus.*

21 *Proditor patriæ capite punitur.*

22 *Latro in inſula capitis ſubeat pœnam.*

23 *Igne cremãtur plebeij liberi & ſerui qui ſaluti dominorum ſuorum inſidiantur.*

24 *Publici & famoſi latrones in loco quo furati ſunt furca ſunt figendi.*

25 *Conſpirans contra principem ultore gladio puniri debet eiusq; bona fiſco applicantur.*

26 *Paricida debet inſui in culeo, cum gallo uipera & ſimia & in flumine proijci.*

27 *Homicida quod fecit expectet.*

28 *Pacem iuramento firmatam occidendo uel uulnerando frangens capite punitur.*

29 *Seruus qui cum domina concubuit comburi debet & domina decapitari.*

30 *Adulterium committens reus eſt mortis.*

31 *Tutor adultam corrumpens deportatur bonis omnibus confiſcatis.*

32 *Qui manum ſibi infert nec factum peregit capite puniatur.*

33 *Miles pacis turbator capite punitur.*

34 *Fulcire hoſtes uel eis arma uendere non licet ſub pœna capitis & confiſcationis bonorum.*

35 *Puellam in poſtribulo tenens occidatur.*

36 *Homines caſtrans puniendus eſt.*

37 *Carcere effracto fugiens punitur capite.*

38 *Miles cuſto· qui captiuum dimiſit capite punitur eadem pœna tenetur qui eum qui cuſtodiebat deſeruit.*

39 *Cõmentarienſis qui reum mortis euadere permiſit ſupplicium ſubit, quòd fugiens eſſet ſubiturus.*

40 *Priuati carceris crimen cõmittentes afficiendi ſunt ultimo ſupplicio.*

41 *Priuatus furcas propria auctoritate erigens, capite punitur.*

42 *Miles ſocium commilitonem ferro percutiẽs caput amittit.*

43 *Propoſito qui manus intulit capite puniendus eſt.*

44 *Iudex pecuniam publicam ſubtrahens capitali pœna puniatur.*

45 *Miles fugiens in bello capite plectendus eſt.*

46 *Prægnantem mulierem necans ſummo ſupplicio afficitur.*

47 *Occidens duos uel plures, ultimo ſubiungendus eſt ſupplicio.*

48 *Aggreſſuræ & uiolentiæ autor ubi cædes facta eſt capitale ſupplicium excipiet.*

49 *Malandrinos & homines malæ conditionis receptans capitali ſupplicio feriatur.*

50 *Miles ne pugnet languorem ſimulans capite punitur.*

51 *Iudex qui matrem familias in iudicium uocat capitali pœna plectatur.*

52 *Nili aggeres rumpens, concrematur & eius particeps ſine ſpe ueniæ deportatur.*

53 *Latrones receptans & alios inſignes reos capitali ſupplicio damnatur.*

54 *Fur alienorum puerorum gladio cõſumitur.*

55 *Inuaſor caſtrorum uel ciuitatis decapitatur.*

56 *Hoſtes uenire permittens quos officij ratione prohibere debet uiuus comburitur.*

57 *Vaſtum in uineis uel campis de nocte faciens à quolibet impunè occiditur.*

58 *Subtrahens aliquem de religione capite punitur.*

59 *Caſus quibus quis de iure diuino condemnatur.*

TRACTATVS
Pœnarum mortis.

ATQVIA PROut ſuprà diximus † di- 1
uerſitas factorum exigit diuerſitatẽ pœnarum. l. ſi ſeruus. ff. ad leg. aquil. ideo colligendi ſunt caſus, in quibus per legẽ imponitur pœna mortis, & caſus, quibus citra ademptionem vitę pœnę veniunt infligendę. † Pręmitendum eſt igi- 2
tur ꝙ delicta quatuor modis committuntur, ſcilicet facto, dicto, conſilio & ſcriptura: vt. ff. de actio. & oblig. l. ex maleficijs, & , l. aut facta. ff. de pœnis, & in quolibet reperiuntur caſus mortis, vt patet.

QVI † Chriſtianum odio nomi- 3
nis chriſtiani lapidat mox flammis dedendus eſt, & cum omnibus ſuis participibus concremandus. l. ii. C. de iudęis.

QVI † maius ſacrilegium faciũt, 4
aut viui exuruntur, aut in furcas ſuſpẽduntur, vt. l. ſacrilegij. ff. ad legem iuliam pecul.

QVI † virginem maximè Deo de- 5
dicatam, vel vxorem alterius rapit, & qui ei auxilium, inuaſionis tẽpore prębuerit, mortis damnatur ſupplicio. l. vnica. C. de rapiu. virgi.

QVI † idolis ſacrificat, gladio vl- 6
tore ſternitur, facultates perempti vendicantur fiſco, vt lege. 1. C. de paga. & ſacra.

QVI † officia diuina dolosè tur- 7
bauit, capitali ſupplicio punitur, vt. l. ſi qs in hoc genus ſacri. C. d ep. & clę.

Qui

8 QVI † contra naturã luxuriatur gladio vltore exquiſitis ſubditur pœnis .l. fœdiſsimã, & .l. cum vir nubit in fœminam. C. ad leg. iul. de adul.

9 QVI † ſcienter rebaptiſauit vltimo ſupplicio percellitur, vt. l. ij. C. ne ſanctum baptiſ. itere.

10 QVI † in ſilice ſignum crucis in vilipendium diuini numinis ſculpit pœna mortis mulctatur .l. vnica. C. nemi. lic. ſign. ſaluato.

11 QVI † emit muricem, & tingit purpurã, fortunarũ ſuarũ, & capitis ſubibit diſcrimẽ. l. i. C. q̃ res vẽ. ñ poſ.

12 QVI † muros violat capite punitur, vt. l. fi. ff. de rerum diuiſ.

13 QVI † frumentum exercitus lucrifacit capitali pœnæ ſubditur, vt .l. iij. C. quæ res vend. non poſſ.

14 QVI † monetã falſificauit flammarum exuſtionibus mancipatur. l. ij. C. de falſ. monet. & .l. i. eodem.

15 QVI † actor rerum priuatarum vel caſtaldio vel procurator Cæſaris ſubiectũ depdauit, viuus publicè cõcremat, vt. l. vniuerſi. C. vbi cãſæ fiſ.

16 MVLIER † quæ ſe animali bruto ſubiecit, interficitur vnà cum bruto. vt. xv. q. i. c. mulier.

17 QVI † in ciuitate vel oppido incendiũ facit. vinctus verberatus igni necari iubetur, ſi modo ſciens prudenſq; id commiſerit. Si verò caſu, id eſt negligentia, aut noxã ſarcire iubet aut ſi minus idõeus ſit, leuius caſtigat, vt. l. qui ædes. ff. de incẽ. rui. & nauf. & .l. capitaliũ. §. nõnũq;. & §. fi. ff. d pę.

18 QVI † ad hoſtes p̃ncipis confugit & eius conſiliũ manifeſtat, aut viuus exuritur, aut furcã ſuſpenditur, vt. l. ſi quis aliquid §. i. ff. de poen.

19 QVI † fautores ſeditionis, id eſt tradimenti fuerint in furcam tollũtur, aut p̃ q̃litate dignitatis in inſulã deportant, vt. d. l. ſi qs. §. auctores. ff. de poe.

QVI † prouocat tumultum & clamorẽ in populo cridando viuat, vel moriatur, debet mori pœna ſeditionis vt. l. ij. C. de ſeditio. & .l. qui cœtu. ff. ad leg. iul. de vi public. 20

QVI † proditor fuerit patriæ capitali ſupplicio animaduertitur, vt. l. fallaciter §. fi. C. de abolit. 21

LATRO † in inſula vel nemore uel in frequentatis itineribus deprædans capite punietur, vt. l. capitalium. §. graſſatores. ff. de pœnis. 22

Plebeij † liberi & humiles perſonę, ſerui quoq; qui ſaluti dominorum ſuorum inſidiati fuerint, igni concremantur, ut. d. l. capitalium. §. igni. 23

PVBLICVS † & famoſus fur in illo loco in quo furatus eſt furca figendus eſt ut. d. l. capitaliũ. § famoſos, & Bal. in. c. i. §. iniuria verſic. ſeu furtũ de pace iuramento firmand. in uſi. feu. ubi etiam enumerat alios caſus qbus qs uenit laqueo ſeu furca ſuſpẽdẽdus. 24

PRODITOR † p̃ncipis uel cõſpirans in eum uel in dominum ſuũ, temporalem, uel ſpiritualẽ iuriſdictionem habentem, putà comitem ep̃m, uel baronẽ cui ſubeſt ut maieſtatis reus uel quaſi, gladio feritur, oibus eius bonis fiſco additis, & eadẽ ſeueritate uoluntatem ſceleris, qua effectum puniri iura uoluerunt, ut. l. quiſquis. C. ad leg. iul. maieſt. 25

HOMICIDA † parentum, inſutus culeo cum gallo galinaceo, & uipera, & ſimia, & inter eas ferales anguſtias comprehenſus ſerpentium contubernijs miſceat, vel in vicinũ mare vel in amnem proijciatur, vt omni elementorum vſu viuus carere incipiat, et ei cœlum ſuperſtiti, terra mortuo, auferatur. l. vnica. C. de his qui parent. uel liber. occid. 26

HOMICIDA † qcũq; quod fecit expectet. l. nemo deinceps. C. de epiſ. 27

niinis inceperunt, putà à bucellà panis vel verius quia ponunt in ore captorum lignum vt non clament, capitali ſupplicio ferientur, vt.l.final. C.eo.ad leg.iul.de vi.

50 MILES †qui ne pugnet languorem ſimulat, contumacia etiã in milite capite punitur.d.l.omne.§.contumacia.ff.de re milita.

51 IVDEX †qui matremfa. in publicum uocat, capitali pœna plectetur, vt.l.i.C.de offi.diuer.iudi.

52 QVI †nili aggeres.i.ripas destruit vel in ciuitatibus maris, vt Ianuæ, & Venetijs cluſas publicas deſtruit, qa idem exitus ibi ſequitur qui in Aegypto de aggeribus Nili, flammis cõſumitur, & concrematur, & eius participes ſine ſpe veniæ deportantur.l.vna.C.de Nili aggeri.non rũpend.

53 QVI †latrones receptant vel alios inſignes reos, capitali ſupplicio damnabuntur, vt.l.fina.C. ad legem iul.de vi pub.&.l.i.&.ij .C. de his qui latro.occul.

54 QVI †furantur pueros alienos, gladio conſumuntur, vt.C.ad legem flauiam de plagia.l.fina.

55 QVI †inuadunt caſtra, ciuitates vel oppida, vt rei maieſtatis decapitantur, vt.l.i.§.qui armati, & in verſi: locaue occupent, ut.l.eo.ꝝ, i gl.ea.

56 QVI †ꝑmittit venire hoſtes quos ratione officij debet prohibere, viuus cõburitur.l.ſi quis barbaris, de re milita.lib.xij.C.

57 QVI †facit vaſtum in vineis vel cãpis d noctе, à quolibet impunè occidit.l.i.C.vt lic.vnicu.ſin.iud.ſe vin.

58 QVI †abſtrahit aliquem de religione, putà rapientes nouicios à fratribus, capite punit, ut.l.eũ.C.de apo.

ET vt tandem cum illo Virgil. loquar in cæteris delictis & pœnis.

Non mihi ſi linguæ centum ſint, oraq; centum,
Ferrea vox, oẽs ſcelerꝝ cõprehendere formas,
Omnia pœnarũ percurrere noĩa poſſẽ.

Iure autem diuino caſus quibus qs condemnetur ad mortẽ Leuit.xxi.c. 59

SVMMARIVM.

Pœnarum genera quæ ſint. 1
Pœnæ citra mortẽ actũ inchoatũ requirũt. 2
Pœna ſeruitutis quæ ſit, & quibus imponatur. 3
Pœna ablatiõis ciuitatis in quibus cõſiſtat. 4
Exilij pœna qui damnetur. 5
Exilium triplex eſt. 6
Damnatus ad mortem naturalem uel ciuitatis amiſsionem ſeu ad ſeruitutem damnatus rei capitalis dicitur. 7
Fuſtibus qui caſtigentur. 8
Crimina leuia quæ dicantur. 9
Iudex ſummariè & de plano, pro tribunali non ſedẽdo crimina leuia diſcutere põt. 10
Vinculorum uerberatio cui imponatur. 11
Damnum pecuniarium cum infamia quis incurrat. 12
Condemnatus crimine iniuriarum incurrit infamiam. 13
Condemnatus criminaliter de crimine priuato an ſit infamis. 14
Crimen confiteri intelligitur qui ſuper eo paciſcitur. 15
Contrario iuditio dãnatus nõ eſt infamis. 16
Pœna infamiæ, ratione calumniæ non autem erroris imponitur. 17
Dignitatis depoſitionem qui patiantur. 18
Iudices pedanei uel ordinarij pecunia corrupti qualiter puniantur. 19
Iudicem corrumpens uel corrũpere tentans, & iudex qui principum conſtitutiones negligit deportantur & eorum bona publicantur. 20

21 *Tollerandanon ſunt, quæ ab inſolertia iudicum ſunt reperta uel ab iratis iudicibus ſunt acta.*

22 *Negociatiõis interdictio quib. impõatur.*

23 *Pœna extraordinaria quare extraordinaria dicatur.*

24 *Pœnæ pecuniariæ quibus ſpectent.*

25 *Multa impoſita minorari non poteſt, niſi ob paupertatem condemnati.*

26 *Multa applicatur fiſco.*

27 *Iudex poteſt multam in eius impoſitione in neceſſarijs cauſis publicis deputare.*

28 *Multa maior imponitur ſecundum uarietatem delicti.*

29 *Sapiens fiat in pœna, qui ſtultus fuit in culpa.*

30 *Inimicitia præcedens facit indicium.*

31 *Teſtis odioſus ex lite pecuniaria non reprobatur niſi de omnibus bonis uel eorũ parte agatur.*

32 *Ius ſibi dicere quis poteſt, ubi auctoritate ſuperioris non poteſt ei eſſe conſultum, quia iudicis copia haberi nõ põt nu. 88.*

33 *Indicium contra illũ qui de occidendo comminauit non eſt ſufficiens.*

34 *Indicium quòd quis enſe euaginato à loco homicidij uiſus eſt fugere non concludit.*

35 *Vulneratus à pluribus & neſcitur à quo ſi perijt an omnes pœna capitis puniãtur, uel pecunialiter ad damna & intereſſe tenẽatur uel actione iniuriarum inquantũ iudex æſtimauerit, nu. 37. 38. 75. et. 118.*

36 *Melius eſt nocentem abſoluere quàm innocentem condemnare.*

38 *Actio legis aquil. ad hæredes trãſmittitur.*

39 *Culpa in lege aquilia uenit.*

40 *Iudex pœnã pecuniariam reo dandam læſo imponere poteſt.*

41 *Pœna pecuniaria poteſt reo infligi fiſco applicanda.*

42 *Pœna infligi poteſt in corpore dignitate, fama, uel in abolitione bonorum.*

Pœnæ medietas eſt fiſci & medietas actoris in qualibet populari actione. 43

Iudex uulnerantem punire poteſt cum damni reſartione. 44

Intereſſe quomodo & qualiter in delictis attendatur. 45

Intereſſe uenit tam in lucro quàm in dãno. 46

Aeſtimatio rei non ſolũ uenit in actione legis aquiliæ ſed etiam æſtimatio extra rẽ. 47

Iniuriarum actio ad hæredes trãſmittitur. 48

Aeſtimatio iniuriæ ad iudicem ſpectat, numero. 117. 49

Iniuria manu facta lege Cornelia de iniurijs continetur. 50

Lex aquilia à quo, et quo tẽpore cõſtituta. 51

Differentia inter actionem legis aquiliæ & actionem iniuriarum. 52

Ebrietas excuſat à pœna. 53

Ebrij non ſecundam qualitatem delicti, ſed quatitum ebrietas illa meretur damnantur. 54

Per uinum aut laſciuiã lapſis capitalis pœna remittenda eſt. 55

Occidens hominem per laſciuiam uel ebrietatem, per quinquennium relegatur. 56

Iudex mitiorem ſententiam dicere debet cõtra nobilem & militẽ reipublicæ delinquentem, & numero. 87. 57

Delinquens in dignitate exiſtens etiam ſi ſponte doloue malo cedem commiſerit deportari debet, & nu. 59. 58

Capitalis damnatio eſt mortis uel ciuitatis amiſsio uel ſeruitutis impoſitio. 60

Temeritas inconſultusq; calor calumniæ uicio carens pœnam ſubire non debent. 61

Dolus per indicia manifeſta inducitur, & comprobatur, nu. 68. 62

Dolus quid ſit. 63

Animæ paſsiones ſoli Deo not ſuntæ. 64

Exteriora animi indicant qualitatem. 65

Intentio alieni cordis diuinari non poteſt. 66

67 *Animi ſecreta interiora per exteriora indicantur.*

68 *Dolus quilibet eſt præſumptus & nullus manifeſtus.*

69 *Indicia non ita manifeſta dolum præſumptiue inducunt.*

70 *Dolus præſumptus non ſufficit ad condemnationem.*

71 *Dolus inimicitia præſumitur.*

72 *Minæ præcedētes faciunt indiciū.*

73 *Facta ex dictis hominis penſamus.*

74 *Præſumptio ex præteritis ſummitur ad præſentia et futura.*

75 *Animus occidendi ex qualitate percuſsionis & ex antecedenti propoſito probatur, numero. 77.*

78 *Inſultus eſt in alium ſaltus.*

79 *Contrahitur propoſitum antecedens ex proditione, quādo delictum committitur ex propoſito proditorio.*

80 *Prodere eſt unum actibus oſtendere, & aliud in mente gerere.*

81 *Auxilia plura eiuſdem generis ex eodem facto deſcendentia ſimul commixta coniuncta concurrentia circa idem rem perficiunt & plenam probationem inducūt.*

82 *Singula quæ non proſunt multa iuuant, & ſimul coniuncta coadiuuant.*

83 *Indicia manifeſta non minus probant quā inſtrumenta.*

84 *Teſtes & aperta indicia & manifeſta æquiparantur.*

85 *Maleficium notorium dicitur, quum quis deprehenditur in aliquo actu propinquo ad delictum.*

86 *Homicidium manifeſtum dicitur ſi quis uiſus eſt cum ſanguinolento gladio fugere, & ibi quis mortuus reperitur.*

89 *Homicida in dolo exiſtens lege cornelia de ſicarijs tenetur.*

90 *Dolus in lege corn. pro facto habetur.*

91 *Culpa lata pro dolo ñ accipitur in l. corn.*

Culpa mitius punitur quàm dolus. 92

Pœna legis corneliæ de ſicarijs quæ ſit. 93

Reipublicæ intereſt, ut crimina remaneant impunita. 94

Homicida ex dolo quod ſecit expectet, nec ei parcendum eſt etiam ex reſcripto principis. 95

Minor dolo delinquens non reſtituitur. 96

Delicta quæ ex animo proueniunt atrociora ſunt. 97

Veniæ facilitas incentiuum præbet delinquendi. 98

Iudex qui compertum crimen non uindicat tegere ut conſcius criminoſa feſtinat. 99

Cædens omni lege capite plectitur. 100

Quicunque humanum effuderit ſanguinem fundatur & ſanguis illius. 101

Nobiles & in dignitate cōſtituti decollantur, uiles furca ſuſpenduntur uel comburuntur, & numero. 105. 102

Pœna capitis mitior ē quā furcæ ſubiectio. 103

Iudex inter pœnas mortis arbitrari pōt. 104

Pœna mortis an exaggerari debeat illi qui plura homicidia commiſit. 106

Delictum ob aliud delictum pœnam non minuit. 107

Pœnæ plures imponuntur qñ ex pluribus delictis plures effectus ſequuntur. 108

Iniurias omnes quas quis ab aliquo paſſus ē in uno libello proponere tenetur, ſed ex qualibet ſequitur condemnatio. 109

Conuocās gentē et illā ad aliquē locū ducēs uno tantum effectu punitur. 110

Qui pluries ad uxorē alterius accedit una tantum pœna tenetur. 111

Accuſatio naſcitur ex quolibet coitu. 112

Adulter decapitari debet. 113

Vna datione ſerui qui plura delicta cōmiſit dominus liberatur. 114

Bona damnati ad mortem confiſcantur & ſine publicatione perduntur, & nu. 116 115

Hōicida pecūialiter et criminaliter pūitur. 117

TRACTATVS Pœnarum citra mortem.

PRAETER pœna
rum ſupra dicta gene
ra, ſunt nonulla alia
quibus citra adẽptió
nem vitæ præſides af
ficere quenq; noxium
1 poſſunt. †Et ſunt pœnæ quidem quæ
ſeruitutẽ iniũgũt, aut ciuitatẽ auferũt,
aut exiliũ, aut corpis coẽrcionẽ conti
nent, ueluti fuſtiũ admonitio, flagello
rũ caſtigatio, uinculorũ verberatio, aut
dãnũ pecuniariũ cũ infamia, aut digni
tatis alicuius dpoſitionẽ, aut alicuius
actus phibitionẽ cõtinẽt, ut. l. ſi qs for
tes §. ſi. cum duabus legib. ſe. ff. de pœ
nis. Et nota q pœnæ pſonales ſcilicet
amiſsionis uitę & membri requirunt
2 actum conſummatũ. †Sed pœnæ mi
nores, ut hę quæ ſequuntur, non re
quirunt actum conſummatum ſed in
choatum, vt. ff. de xtraord. crimin.
l. i. §. qui puero, vbi dicitur, perfectó
flagitio punitur capite, imperfecto de
portatur, vt ſuprà dictum eſt.
3 PRIMA † pœna eſt ſeruitutis in
iunctio quæ adimit libertatem, ut putà
ſiquis in metallum uel in opus metalli
damnetur, vt. l. aut damnum §. eſt pœ
na. ff. de pœn. cuius pœnę loco ſolent
hodie de cõſuetudine dãnari in ppetuũ
remigiũ marinũ uel ad tps, ſicut pluries
feci ſm criminum qualitatem vt ſo
lent illi qui nõdum viri potentes virgi
nes corrumpunt, aut qui abortionis
aut amatorium poculum, dãt aut qui
viui teſtamentum aperuerit, recitauerit
aut ſiquis inſtrumentum litis à procu
ratore aduerſario proditum eſſe con
uicerit, aut quicũque inſtrumenta pœ
nes ſe depoſita alteri altero abſente red
diderit vel aduerſario prodiderit, hu
miliores enim ad metallum dãnãtur,
honeſtiores verò deportantur. l. ſi quis
aliquid §. qui nondum vſque ad §. iudi
ces. ff. de pœnis.
SECVNDA †pœna ſcilicet 4
ablatio ciuitatis cõſiſtit his proximis
caſibus ſupradictis, ut d. l. ſi quis ali
quid & l. quidam. ff. de pœnis.
TERTIA † pena eſt exilium 5
qua damnãtur hi qui vulgò ſe iuuenes
appellantes in quibuſdam ciuitatibus
turbulentis ſe acclamationibus accom
modant, ſi ſemel correcti in eiſdem de
prehendãtur, vt. l. capitalium. §. ſolent.
ff. de pœnis, & l. exilium. ff. de interdi
ctis & releg. vbi dicitur. † q triplex 6
eſt exilium, ſcilicet aut cętetorum loco
rum interdictio, aut lata fuga, vt om
niũ locorum interdictio pręter certum
locum, aut inſulæ vinculum, id eſt rele
gatio in inſulam vbi nõ ſtat cum homi
nibus. Sed exilium propriè dicitur de
portatio, impropriè autem relegatio,
vt glo. in. d. l. exilium. †Et ſic eſt capi 7
talis damnatio vbi mors uel ciuitatis
amiſsio vel ſeruitutis impoſitiò ſequi
tur, vt. l. rei capitalis. ff. de pœnis.
QVARTA †pœna eſt coẽr 8
tio corporis qua coẽrcentur hi qui
ſemel tantum ſe turbulentis acclama
tionibus accommodauerunt, nam fu
ſtibus cęſi dimittuntur, vt d. l. capita
lium. §. ſolent. ff. de pœnis. Fures etiam
pro primo furto fuſtibus caſtigantur,
vt in auctẽtica ſed nouo iure. C. de ſer
uis fugit. Aut cuius negligentia incen
dium factum fuerit, fuſtibus caſtigatur
l. qui ędes. ff. de inced. rui. & naufra.
ſiquis iniuria commiſerit aliquid. Nã
ſerui flagellis cæſi dominis reſtituũtur
liberi verò humilioris quidem loci fu
ſtibus ſubiciuntur, cæteri verò vel exi
lio tẽporali, uel interdictione rei cer
tæ coẽrcent, vt. l. fi. ff. de iniur. et ge

neraliter ĳ quibus obĳciuntur leuià de
licta ſi liberi, fuſtibus caſtigāt, ſi ſerui,
9 flagellis ut. l. leuia. ff. de acc. † dicunt
autem leuia crimina quæ ſunt priuata
vt glo. ibidem, ſicuti crimen legis Iuliæ
de annona, & crimen de nauibus ſub
merſis, vt. C. de nauf. l. de ſubmerſis,
& crimen abigeatus. vt. C. de abigeis,
10 vel cognitio cuſtodū. l. vnius. §. fi. † Et
de his criminibus poteſt iudex cogno
ſcere & diſcutere ſummariè et de plano
non ſedendo p tribunali, vt glo. in d. l.
leuia, & l. vnius. § fi. ff. de quæſtio. &
in auctentica de mandat. princ. § ſit tibi
& Exodi xxĳ.

11 QVINTA † pœna eſt vinculorū
verberatio, quæ imponitur ei qui ima
ginem Cæſaris in inuidiam alterius prę
tulit; in vincula enim publica coërceri
diuus pius reſcripſit, vt d. l. capitaliū
§. quimq; qui. ff. de pœnis.

12 SEXTA † pœna eſt damnum pe
cuniarium cum infamia, quod quis in
currit quādo eſt condemnatus actione
famoſa, ſcilicet iniuriarum. vt. l. decu
riones §. verum. C. ex quib. cauſ. infa.
13 & ff. eodem, de his qui not. infa. l. i. †
Nam condemnatus crimine iniuriarū
incurrit infamiam, vt gl. in d. §. verum
allegat. l. infamem. ff. de public. iudi.
vbi dicitur ꝙ ex eo crimine quod pu
blici iudicĳ non fuit, damnatum infa
mia non ſequitur, niſi id crimen ex ea
actione fuit quæ etiam in priuato iudi
cio infamiam condemnato imponat,
veluti furti, vi bonorum raptorum &
14 iniuriarū. † Sed quærit glo. ibi an con
demnatus criminaliter de crimine pri
uato ſit infamis? Et dicit ſi eſt ciuilis a
ctio quæ ex eo crimine deſcendit, infa
mat, vt furti ciuillis, & vi bonorum
raptorum, & de dolo, quæ infamāt, ut
Inſti. de pœna teme. litig. § ex quibuſdā
vbi dicit textus, ꝙ his non ſolum dā
nati notantur infamia, ſed & is ꝗ pa
ctus fuerit p̄cio æris ſine iuſſu prætoris
vt. ff. de his qui not. infa. l. in actioni
bus, & l. furti §. pactus, eodem. † quo 15
niam intelligitur confiteri crimen qui
paciſcitur, vt. l. athletas. § fi. & l. ſc. ff.
de his qui not. infa. Si autem agitur cri
minaliter, infamatus condemnatur, vt
d. l. infamem. ff. de pub. iud. ſi autem
ciuilis actio, non infamat, vt cōtraria
pignoratitia. † nam nulla contrarietas 16
infamat. vt. ff. de his qui not. infa. l. fur
ti. §. contraria. † Ratione autem calum 17
niæ non erroris, pœna infamiæ impo
nitur, vt. l. ea quæ, & l. ſeq. ff. de his
qui not. infam.

SEPTIMA † pœna eſt alicuius 18
dignitatis depoſitio, ꝗ patiunt iudices
ꝗ ſe furtis & ſcelerib⁹ fuerint maculaſſę
conuicti, ablatione codicillorum, inſi
gnibus, & honore exuti, inter peſsi
mos quoſque habentur, nec ſibi de eo
honore poſt hac blandiri poſſunt, quo
ſeipſos indignos eſſe iudicauerunt, vt
l. iudices, de dignita. libro. xĳ. C. † Pe 19
danei etiam iudices uel ordinarĳ ſi pe
cunia eſſe corrupti dicantur, plerunq;
à præſide à curia ſubmouentur, aut
in exilium mittuntur, aut ad tempus
relegantur vt. l. ſi quis aliquid. §. iudi
ces. ff. de pœnis. † Similiter qui iudi 20
cem corruperit corrumpendū ve cu
rauerit, iudex etiam qui conſtitutio
nes principum neglexerit, pœna legis
corneliæ de falſis tenetur, vt. l. i. §. & qui
iudicem. ff. ad leg. cor. de falſ. Cuius
pœna eſt deportatio & omnium bono
rum publicatio, vt in d. l. i. §. fi. † Nec 21
etiam tolleranda ſunt quæ ab inſolentia
iudicum ſunt reperta, vel à peruerſis
aut iratis iudicibus ſunt acta. l. nemo
carcerē, de exactio. tribu. lib. x. C. ma
ximè vbi eſt cōtemptus legum, vel iudi
ciorū ſuperiorum, ut. c. i. extra de po
ſtula. præla. & l. pe. & fi. & l. uellera,
de ueſtib. oloberis, lib. xi. C.

22 OCTAVA † pœna eſt prohibitio alicuius actus, quę ſolet fieri qn̄ præſides aduocationibus interdicunt aut in perpetuum, aut ad tempus, uel ad annum. Solet ita uiris ſtudioſis interdici uel aduocatis, uel tabellionis, ſiue pragmaticis, ut.l.moris.ff. de pœnis maximè qn̄ ſunt præuaricatores, ſcilicet quia diuerſam partem adiuuant prodita cauſa ſua. Et etiam extraordinariè puniũtur, ut.l.i.&.ij.ff. de puarica. Sunt etiam alij quibus negotiatio interdicitur, & eis prohibetur ad conductionem eorum quę publicè locãtur accedere, ut.d.l. moris.§.ſunt autē.ff. de pœnis. Sicut ſolet fieri his qui coemptas merces ſuppriment, uel qui locupletiores ſunt, qui fructus ſuos ęquis pretijs uendere nolunt, dũ mìnus uberes prouẽtus expectant, ut annona oneretur, & his aut negotiatio tm̃ interdicitur, aut interdum relegantur.ut.l.an

23 nonam.ff.de extraord. crimi.† Pœna autē extraordinaria dicitur ideo quia à iure non eſt introducta, ſed iudex ex bono & æquo arbitrat̄ qd facto opus ſit uſq; ad pœnam capitis, ut.l.ſaccularij.§.ſunt quædam.ff.de extarord. crimi.interdicitur etiam alicui ne certis ꝑſonis adſit, ut.d.l.moris in p̄n. Vt putà ſi quis ei quem ſuſpectum habet de ſua uxore ter in ſcriptis denunciauerit ſub præſentia trium teſtium fide dignorũ. Et ſi poſt inueniat eũ cõuenientē uxori ſuę in domo ſua, uel uxoris, uel adulteri uel ī popina ſiue in ꝓuicia aut ī ſuburbanis, ſine ꝑiculo eum perimet, uel poteſt eũ tradere iudici, qui nulla alia ratione quæſita habet puniendi licentiã ſecundum pœnam à lege impoſitam uel extraordinariã, ut in auct. ſi quis C.ad leg.iul.de adult. de ui autem denuntiationis ſunt tex.in.l.ſi fundum ff.de rei uendica.&.l.ait p̄tor.§.ſiquis .ff.quæ in frau.credit.

CAETERAE † autem pœnę pecuniariæ ad æſtimationem ſpectabiliũ iudicũ erga eoꝝ ꝑſonas. quos culpa reddit obonoxios uſq; ad tres auri uncias ſpectant. Nec putent iudices facilè eſſe, ut aut præcipiti perſuaſione cõdēnent quem culpa nõ ingrauat, aut erubeſcēda uarietate iudicij pro arbitrio ꝓprio immutãdum eſſe qđ lex iuſſerit.† 25

niſi paupertas cõdēnati hoc ꝑſuaſerit, ut.l.fi.C.de modo mulct.† Nullus au 26

tē ignoret multarũ ſeuera cõpēdia ꝓtinus ærario principis eſſe quærēda.† ni 27

ſi ipſe iudex id qđ ad pœnã admiſsi facinoris exculpet, uel publicis opib⁹ uel curſui publico, uel alijs neceſſarijs cauſis ſpecialiter đputauerit.l. mulctarũ C.eo.† Si q autē cõprehēſi fuerint in pe 28

culatibus aut mãubijs, id eſt depdationibus, cõcuſsionibus, furtis, atq; alijs flagitijs q̃ coerceri ſeueri⁹, cõuēit ad pœnæ ſupradictę moderationem ꝑtinē ſe nõ credant, cum maior mulcta quàm ſupradicta poſsit à iudice indici, ut d. l.fi.§.nec tñ.C.de modo mulctan. † ſa 29

piēs igitur fiet in pœna, qui ſtultus fuit in culpa, ut. xxxviij.diſtin.c.q ea, & glo.in.c.fi.extra de accuſ.

HAEC præſuppoſita habentes accedamus nunc ad ꝓbationum atque pœnaꝝ diſcuſsionē contra ſontes & noxios quos culpa ingrauat & reddit obnoxios in hoc præſenti noſtro proceſſu.

IMPRIMIS animadertēdũ eſt hoc in proceſſu, nouē delatos eſſe ſuꝑ homicidijs đ q̄bus agit̄.ſ.hos duos nobiles Girardũ Milonē & deſideriũ, Anippũ nec nõ claudiũ Caligulã & bernardũ Thraſonē dñi nr̃i regis legionarios Egidiũ Gnathonē, & Ferdinã.Paraſitũ memorati Anippi cõfamulos, Iacchũ Ebrionē & Henricũ Nebulonē eiuſdē milõis et cõfamulos, & Andreã Irũ cerdonē Pariſijs incolam.

SED ut diuiſim & ſepatim ꝑ aut cō
tra eorūdē quēlibet agam⁹ ab accuſatio
ne cōtra et aduerſus Girardū milonē ꝓ
poſita & qb⁹ idiciīs aut ꝓbōne urgeaſ
oneref et iculpef ꝑmit⁹ exordiemur.

PRIMO quo ad indicia, ve
nū eſt, ꝙ erat inimicitia ꝑcedens ex
mota lite & cōtrouerſia inter eūdē Mi
lonē & ꝑlibatos exanimatos, ꝓut cō
ſtat ꝑ dictū & depoſitionē penultimi &
ultimi teſtis in inquiſitione examinati
& hoc nec diffitetur ipſo Milo, īmo
fatef in ſuo interrogatorio.

SECVNDO cōuincif hiſdem
teſtibus & ꝑ cōfeſsionem Ferdinandi
Paraſiti in quæſtione extortā etiam per
relata in literis remiſsorīis dicti Anip
pi eidem cōfrōtatorū nulla (ſaltem con
cludente) obiectiōe in eos oppoſita de
ſæpedictos interemptos occidendo an
te tunc elapſuram hebdomadam com
minatum fuiſſe.

TERTIO ꝑ eoſdem ſcilicet penul
timum & ultimū teſtes illorū (quāuis
altero minore, doli tamen capace, &
indiciū facient) viſus eſt idē Milo pau
xilū tēporis poſt homicidia ꝑpetrata
fugere parū à loco homicidiorū diſtās,
dicendo aliīs duobus uiris ſecum fugiē
tibus, & ſuos enſes ſtrictos nec nō recē
ti ſanguine madentes gerentibus, hæc
verba, habent ne hi id qđ eos decebat?

QVARTO, ꝑ eaſdē cōfeſsiōes
memoratorum Anippi & Paraſiti, &
etiā ꝑ dictum & depoſitionē primi &
ſecūdi teſtis in informationibus exami
natorū eiſdem ꝑſente eodem Milone le
ctas & ſacramento munitas nullis con
cludētibus abiectis & reprobatiōibus
in teſtes ꝑ eūdem Milonem oppoſitis
conuincitur ꝑcuſsiſſe unà cum pluri
bus aliīs in ꝓceſſu nominatis ſæpe di
ctos Plutū, Craſſū, & Xenium defun
ctos quos extēplo & illico mortuos,
(dēpto dauo grauiter vulnerato) reliqt

NVNC q̄rendū eſt an ſufficienter
ſint probata homicidia uel minus ꝓba
ta ſufficienter, & quę pœna ex reſultāte
ꝓbatione ſit infligenda eidem Milōi an
pœna legis corneliæ de ſicariīs, ſcilicet
capitis, an teneaſ lege aqlia, ſcilicet ad
damna & intereſſe tātum, uel actione
iniuriarū inquantū iudex æſtimauerit
aut tribus his actōibus aut neutra ipſa
rum, ſed relaxandus ſit.

QVO AD † effectum ꝓbationis 30
ſunt ſiquidem plura indicia contra
ꝑlibatum Milonem qbus urgeſ & vi
deſ de homicidiīs ſupradictis ſuſpicari
quorū primum uideſ eē inimicitia præ
cedens rōne motæ controuerſiæ, hinc
interēpti odioſi Miloni cēſebāſ ut auc.
ſi teſtis, ibi, ſi uerò ex lite pecuniaria uel
aliter eſt odioſus. C. de teſti. & § ſi pro
pter inimicitias, & § item is inſti. de ex
cuſ. tuto. ꝙ autem fuerit controuerſia
ſatis abundè conſtat ꝑ penultimū & ul
timū teſtē, & cōfeſsionē eiuſdē Milōis.

SED AN illa inimicitia erat capi
talis, ſcilicet ex mota lite criminis qđ in
gerebat pœnā ſāguinis vel an morti ei⁹
inſidiabātur, ſicut dicit glo. in § inimi
citiæ, uerſic. ſi capitales, inſti. de excuſ.
tuto. hoc tantum latet.

SI VERO † tm̄ ex lite pecunia
ria fuerint defūcti odioſi nō eſſet graue 31
indiciū, nec ex eo argueref idem Milo
cum etiā teſtis odioſus ex lite pecunia
ria ñ reprobaref niſi ageref de omnibus
bonis, uel maiori parte eorūdem, tex.
cū glo. in auc. ſi teſtis. C. de teſtib. &
l. fi. C. de reuoca. donat. ſuper hoc nō
fuit idē Milo iterrogatus, nec cōſtat de
q̄ lite agebaſ inter defūctos & Milonē.

VT AVTEM † iure ſiue iniuria 32
motę ſuccubuerit cōtrouerſiæ tm̄ abeſt
ſi iure, parendum erat areſto ſiue iudi
tio, ſi uerò iniuria, vr̄ ꝙ ubi anctoritate
ſuperioris nō pōt eſſe cōſultū, qs pōt
ſibi ius dicere ſm Barth. in l. nullus,

C. de iudæ. ita ꝙ manus iniectio ſit cõ
ceſſa. l. generali de decurio. lib. x. C. &
glo. in d. l. nullus, & l. prohibitum de
iure fiſc. eodẽ lib. C. & l. i. ibi; veſtrã
igitur vobis ꝑmittimus vltionem. C.
quando licet vnic. ſine iud. ſe vindic.
ubi gl. in uerbo ultionem allegat pſal.
ut deſtruas inimicũ & ultorẽ. Nã irati
nocere cupiunt, iuſti verò, ſe ulciſci uo
lunt, ut. c. accuſationes & c. ſeq. iij. q.
v. iuſta enim bella ſolẽt diffiniri quæ
ulciſcuntur iniurias, ſic gẽs & ciuitas
petenda eſt quæ uel uindicare nõ negle
xerit, quod à ſuis improbè factum eſt
uel reddere quod ꝑ iniurias ablatum eſt
vt. c. dñs noſter, & c. iuſtũ. xxiij. quæ
ſtione ſecunda.

33 EST † et aliud indiciũ ꝑ quod idẽ
Milo culpatur, comminatum eſſe de
occidendo nunc peremptos, quod tñ
indicium non uidetur inferre neque cõ
cludere, quia ſæpe minus faciunt homi
nes qui magna minantur, ar. l. metum
ff. quod met. cau. & Bal. in l. pacuime
nius. ff. de hære. inſti. & Abb. in cap.
tertio loco, extra de ꝓbat. poſſũt enim
eluſoriæ minæ fieri, vt. l. hæc autem ſa
tiſdatio. ff. ſi cui pluſquã per leg. falc.

34 ALIVD † autẽ indiciũ eſt ꝑ quod
viſus eſt dictus Milo aufugere ſtricto
enſe pauxillum temporis poſt, & ꝓpe
locum homicidiorũ de quibus agitur
prout conſtat ꝑ depoſitionem duorũ ul
timorũ teſtium, quod indicium non vr̃
inferre neque concludere potuit enim
fieri ꝙ ab aliquibus alijs paſſus fuerit
repulſam, illud enim non ꝓbat hoc eſſe
qđ ab hoc cõtingit abeſſe. l. neque na
tales. C. de ꝓbat. Imò nõ ſolũ facti, ſed
et cõſilij ẽ aufugerẽ. l. bouẽ. ff. de ędi. ed.

ITEM ꝓbatur interfuiſſe homici
dijs & ꝑcuſſiſſe ꝑ dictũ primi & ſecun
di teſtis, & relata in literis remiſsionis
dicti Anippi, quod non infert quo ad
impoſitionem pœnæ mortis, quia nõ
probatur præbuiſſe alicui cãm mor
tis. Sic ex illis indicijs nõ cẽſetur idẽ
Milo in aliquo noxius quo ad pœnã
mortis.

QVO † ergo ad impoſitionem pœ 35
næ legis corneliæ de ſica. licet probetur
ꝙ idem Milo interfuerit homicidijs &
percuſſerit. Eſto ꝙ ita ſit, tamen eo ipſo
ꝙ plures percuſſerunt exanimatos &
exterminatos, nec apparet quorũ icti
bus exanimati deceſſerunt, nullus per
cuſſorum uidetur teneri criminaliter,
ſcilicet. l. cor. de ſicar. ut. l. i. §. diu. ff.
ad leg. corneliã de ſicar. & tex. cũ gl.
in. l. item mela. §. ſi ſeruum plures. ff. ad
leg. aquil. & l. ſi in rixa, iuncta glo. ff.
ad leg. corne. de ſicar. & ita intelligunt
docto. in. §. ſi ſeruũ plures, & hæc ratio
ne dubitationis. † cum ſanctius ſit im 36
punitum relinqui facinus nocentis, ꝙ
innocentẽ dãnare. l. abſtẽ. ff. de poe.

IDEO † quo ad ſecundum argu 37
mentũ, uidetur ꝙ prælibatus Milo &
omnes alij ꝑcuſſores teneãtur tm̃ de la
ta culpa & non dolo actione legis aqui
liæ, inſolidum ad damna & intereſſe er
ga ſuam aut ſuorũ iniuriã ꝓſequẽtes,
vt. l. in lege. ff. ad leg. aquil. & cap. ſi
gnificaſti. extra de homici. & d. §. ſi
ſeruum plures, & l. ſed & ſi. ff.
ad leg. aquil. & l. dominum. C. de in
iu. & glo. in § iniuria inſti. de leg. aq.
† cuius legis aquiliæ actio tranſmit 38
titur etiam ad hæredes, vt. ff. eodem
l. ob id, & ff. quod ui aut clam. l. deni
ꝙ. §. quæſitum, & ff. de ſerui. corrupt.
l. ut tantum §. i. † cum nec minus ex cul
pa, ꝙ ex dolo quiſquam tenetur actio 39
ne legis aquiliæ. l. in lege. la. ij. ff. ad le.
aql. quia licet quãtum ad gratiã uidea
tur innocens, quia extra animũ fortè
& ſine dolo cenſetur deliquiſſe, & quia
gratia voluntatem nõ opus requirit, tñ
quãtũ ad legem reus eſt, quia opera lex
quærit, ut. c. ſi quis non iratus. xv. q.

40 prima.† Tenetur etiam erga fiſcum, nã quotienſcũq; iudex procedit per inquiſitionẽ ſuper accuſatione alicuius delatoris, reus poteſt cõdẽnari ciuiliter, & criminaliter reſpectu duorũ ſcilicet priuati, & fiſci. nẽpe in criminali cauſa pecunia dãda eſt lęſo, vt. C. ad leg iul. repetũda. l. fi. & l. i. iiij. §. q ſepulchri. ff. de ſepulc. vio.

41 † Ita etiã poteſt pœna pecuniaria reo infligi fiſco applicãda, vt. ff. de præuari. & c. iij §. ult. & melior tex. l. l. i. §. ſi q̃s aliquẽ de pace ten. in vſi. fe. vbi ſiquis traxit alicui barbã, multatur in quadraginta libras parti applicandas, & vigniti fiſco. & ꝑinde ẽ vindicta in pecunia & fortuna, ſicut in corpore & fama. l. ſi quis ex. C. qui accu. non poſ. vbi dicit tex.

42 † ꝙ pœna poteſt infligi vel in corpore, uel dignitate, uel fama vel. etiã in ablatione bonorũ, &. ff. de iure primipil. l. i. & in auct. vt iudi. ſine quoquo ſuff. §. neceſſitatem, col. ij.

43 † ſic ẽt in qualibet actione populari, vbi res publica inuenit offenſa, medietas pœnæ pecuniariæ eſt actoris, alia medietas eſt fiſci, ſecundũ Bart. in. l. lege. § hoc edicto. ff. ad ſyll.

44 TENETVR † ẽt idem Milo erga Dionyſiũ Dauũ vulneratũ ꝑut dicet. nam licet in homine libero vulnerato cicatricũ aut d̃formitatis nulla fiat æſtimatio, cum liberũ corpus nõ recipiat æſtimationem, iudex tñ cõputat merces medicis præſtitas, cęteraq; impendia quæ in curatione facta ſunt, ꝑterea oparũ q̃bus caruit aut cariturus ẽ, ob hoc ꝙ inutilis factus eſt, vt. l. cum liberi hominis. ff. de his qui deiece. vel effude. & Exodi. xxi. c. & l. ex hac. ff. ſi quadru. pauper. fec. di. & c. i. extra de iure iuran. & l. qua actione. ff. ad leg. aquil. Attendit etiam qualitas loci temporis, & vulneris, vt. § iniuria, in c. i. de pace iura. firman. in vſ. feud. & inſuꝑ arbitrio iudicis idem Milo puniend9 eſt. cũ reſartione damni, ut inſt. de actio. §. in duplum, iuncta gl. & §. liberũ. inſti. de lege aquil. iunct. glo. fi. & l. i §. cum liber. ff. de his qui eiece. vel effud.

QVOMODO † autem & qualiter attendatur intereſſe dicendũ eſt ꝙ in delictis venit omne intereſſe, vt. ff. de furtis. l. inficiẽdo. §. i. & ibi bart. & ff. de cõd. fur. l. iiij. & ff. de vi & vi armata. l. interdicto, & l. apud iulia. §. i. ff. de leg. primo, & l. ſi ſeruũ. ff. de verbo. oblig. Et quamuis de iure. ff. in intereſſe non attendatur lucrum ceſſans ſed damnum, vt. ff. de damno infect. l. ꝑculus, & l. iniuriarũ. §. ſi quis de honorib9. ff. de iniur. Et glo. in. l. ſi ſteri lis. §. cũ per venditorẽ. ff. de acti. em. 45

TAMEN † hodie de iure codicis intereſſe venit generaliter in lucro ceſſante ſicut in dãno uitando, vt. l. vnica. §. fi. C. de ſentẽtijs, quę ꝓ eo qđ intereſt ꝓfer. 46

† Et ideo fit ꝙ in actiõe legis aquiliæ nõ ſolũ uenit æſtimatio rei ſed etiam ęſtimatio extra rem, ut. §. illud inſti. de leg. aquil. & §. furti autẽ actio inſti. de oblig. quæ ex delict. naſc. & §. fi. inſti. de vi bono. rapt. &. ff. eodem l. generaliter. 47

QVOAD † ſm argumentum uidetur idem Milo teneri actione tñ iniuriarũ de ipſa cæde, vt vindicetur ciuiliter, & non vt damnũ ſartiatur, vt. l. prætor. §. quid ergo. l. i. ff. de iniur. Nã i ciuili iniuriarũ, ut in criminali le. cor. de ſicar. agitur ad vindictã tãtum, vt gl. in. d §. quid ergo, in uerbo principaliter. Et in hoc differt à lege aq̃l. qua agitur de homine occiſo ad damnũ datum ciuiliter & principaliter, ut d. l. pretor. §. quid ergo. ff. de iniur. & hęc actio iniuriarũ trãſmittitur ad hæredes gl. in. l. i. §. & ſi forte. ff. de iniur. & ff. de petition. hæredita. l. ſi à domino §. ſi poſſeſſor. 48

† Aeſtimatio autem 49

iniuriæ ad iudicẽ ſpectat.d.l.i.§.ſpe ctat.ff.de iniu.quãdo uidelicet deſcẽ dit ex lege cornelia de iniurijs,vt.l.in iuriarũ.&.l.conſtitutionibus.ff.eodẽ
50 †.nã omnis iniuria quæ manuſit,lege cornelia de iniu.cõtinetur.l.lex corne lia.§.lex itaque.ff.eodem,& §.ſed et lex inſti.eodem,lex verò aquilia loquitur in eo caſu cum quis culpa ſua alicui damnum dederit,veluti ſi quis ſeruum alicuius occiderit, vel vulnerauerit,
51 vt.l.legẽ aquilia.ff.ad leg.aquil.†di citur autem lex aquilia ab Aquilio tri buno plebis ſecũdũ Iſydo.lib.v. qui ipſam legem in monte Auentino, tem pore diſcordiæ populi & plebis cõſti tuit,& poſtea concordia facta vice le gis habita eſt, ut.l.i.ff.ad leg.aquil.

52 DIFFERENTIAM †autẽ in ter actionem legis aquiliæ.& actionẽ iniuriarũ adhuc ponit Barthol.ind.l. ꝑtor.§.i.de iniur.ubi dicit ꝙ quando ego ago actione legis aquiliæ,debeo ex primere certã quãtitatem damni. Sed qñ ago actione iniuriarũ ñ debeo certã quantitatẽ exprimere,ſed tñ ut iniuria uindicetur ꝑut ſupra dictũ eſt, & gl. l.d.§ qd ego i uerb.ſartiaſ.ff.de iniur.

53 CENSETVR † etiam idem Mi lo alio medio excuſari à pœna mortis qa eſto ꝙ ipſe ſolus ꝑbuiſſet cãm mor. uita exhalatis,tamen hoc conſtaret eue niſſe incontinenti poſt cœnam factam ubi pręſumeretur lapſus ꝑ uinum aut laſciuiã, potius quàm ꝑpoſito animo ſiue dolo,hinc apud ſapientes iudices uenia quidem facto donari deberet.nã quæ ſobrij cauemus per ebrietatẽ igno rantes cõmittimus, neſciunt enim qd loquantur aut agant qui nimo uino in dulgent,uerum ſepulti iacent,leuitatis tamen damnãtur auctores, quoniam euitanda eſt ebrietas,per quam crimina
54 cauere ñ poſſumus ut.c.ſanè.xv.q.i. †ita ꝙ ebrij non ſecundum qualitatem delicti,ſed quãtũ ebrietas illa meretur damnatur,ut.c.inebriauerunt Loth. d.xv.q.i. †ideo capitalis pœna per ui num aut laſciuiam lapſis remittenda eſt.l.omne delictũ §.ꝑ uinũ.ff.ð re mi. 55

QVI ERGO† occidit hominẽ per ebrietatem aut laſciuiam,non tenetᷓ pœna mortis.l.cornel.de ſicar.ſed tan tum relegatur in quiquẽnium.ut.l.lege cornelia.ff.ad leg.cornel.de ſicar. 56

CENSETVR† ad huc haberi rõ nobilitatis, quia nobilem & militem reipublicæ ſe dicit,quo caſu ſi conſtet iudex mitiorem ſentẽtiam dicere debet & mitigare pœnã,ut.ff.de re milita.l. nõ oẽs§.fi.† Nã ubi ꝑſona delinquẽs eſt in gradu dignitatis, vel ſtatus,uita debet ei concedi ex benignitate diſpẽſa tionis, ſed tamẽ debet capite puniri ſcilicet deportari, vt.ff.de incen.rui. & naufra.l.fi. 57 58

ETIAM † ſi ſpõtè dolo ñe malo in honore aliquo poſiti cædem commi ſerint,deportari ſolent in inſulã, ut.l. q cædẽ &.l.eiuſdẽ.§ pe.ff.ad le.corne. de ſicã.&.l.moris.§.parẽtes.ff.de pœ. 59

CAPITALIS† autem damna tio eſt mortis,vel ciuitatis amiſsio vel ſeruitutis impoſitio.l.rei capitalis.ff. de pœnis,&.ff.de bono.poſſeſ.l.edi cto.§ rei capitalis,&.l.ij.ff.ð pub.iu. 60

QVID †ultra ſi niſi idem Milo te meritate quadam & inconſulto calore id egiſſe uideatur, quo caſu temeritas inconſultúſque calor calumniæ vitio caret,ideo ob id, illum pœnam ſubire non oportet.l.i.ff.ad ſenatuſc.turpil. 61

IN contrarum autem uidetur alia obſtare iura.Et quòd ipſe Milo ꝑ poſito antecedenti dolo animo,& pen ſatis inſidijs cædem commiſit,& com mitti fecit.Et iõ teneri nõ ſolum actio ne legis aquiliæ,& iniuriarũ,ſed etiam actione legis corneliæ de ſicarijs pœna mortis,rationibus his ſequẽtibus.

Primo

62 PRIMO † probantur indicia
manifeſta ſequentia, quæ dolum in
ducunt et cõprobãt.l.dolũ.C.de dol.
63 VT AVTEM † ſciamus qd
ſit dolus, nihil aliud eſſe cenſetur quã
machinatio ſtudioſa, ad decipiendum
fallendumq́ alterum adhibita manife
ſtè.l.i§.ij.ff.de dolo. Et dolus vel bo
64 na fides non ſunt, † niſi paſsiones ani
mæ, quæ ſoli deo ſunt notæ, vt no.
65 per glo.in.§.aliæ, inſti.de actio. † &
ideò nobis nõ ſunt cognitæ niſi per
exteriora, quæ indicant animi quali
tatem, vt.ff.de ſuppellect. leg.l.labeo
§.idem tubero, &.ff.quibus ex cauſ.
in poſſ.eat.l.fulcinius §. quid ſit la
titare, in gl. & Cepol. conſil.xxxi.
Et licet dolus conſiſtat ex animo,
66 nec poſsit probari, † quia intentio a
lieni cordis non poteſt diuinari, cum
nec etiam Paulus (licet ſpiritu Dei
plenus fuerit) potuit diuinare, ut.xxij.
.q.ij.c.beatus, & extra vt eccle.bene
fic.c.vt noſtrum, &.l.ſi putator, in
67 fi.ff.ad leg.aquili. † tamen per exte
riora indicantur animi ſecreta inte
riora, vt.ff.de ædil.edi,l.ſi.tñ§.ij.
68 SED VIDETVR † q̃ omni
nis dolus ſit præſumptus & nul
lus ſit dolus manifeſtus. dic q̃ quæ
dam ſunt indicia manifeſta, & illa pro
bata inducunt dolum manifeſtum, vt
d.l.dolum.C.de dolo.
69 QVAEDAM † verò ſunt
præſumptiones ſeu indicia non ita
manifeſta, tunc nec dolum omnino
concludunt. Et iſta de neceſsitate non
inducunt dolum, ſed præſumptiuè
vt.ff.mandat.l.ſi procuratorem §.do
70 lo &.l.dolus, eodem. † Et talis dolus
præſumptiuè non ſufficeret ad cõ
demnationẽ, cum quis non veniat ex
præſumptionibus damnãdus, vt.l.
abſẽtem.ff.de pœ.niſi, fortè exprime
ret in iure ex aliqua cã, ut.l.ſi hi qui
adulterij.C.ad leg.iul.de adult.& au
thẽ. ſi quis ei.C.eodem.
PROBATVR † ergo do 71
lus eo quòd fuerit inimicitia præce
dens ratione motæ controuerſiæ inter
eũdẽ Milonẽ & ſæpedictos, interẽptos
put cõfeſſus eſt idẽ Milo p ſuũ inter
rogatoriũ, & ẽt cõuictus p penultimi
et vltimi teſtis dictum, qua inimici
tia probata præſumitur dolus, vt.l.
capitalium.§.qui ob inimicitias.ff.de
pœnis, et.l.i.§.cũ quis latrones.ff. de
quæſtionib.
PROBATVR † etiam 72
dolus per aliud indicium quo idem
Milo iactauerat, & ore protulit ſe
vindicaturum, & vltionem ſumptu
rum de prædictis occiſis ante tunc ela
pſurã hebdomadam, & erat ad id po
tens, prout conſtat ex coadunata ſe
cum gente. Et ſic perſona ſpectanda
eſt an potuerit facere, & an antę quid
fecerit, & an cogitauerit, & an ſanæ
mentis fuerit, vt.l.famoſi.ff.ad leg.
iul.maieſt. Ideo hæ minæ præcedentes
faciũt pſumptiõnẽ cõtra eun. Milonẽ
homicidã ſuſpicatum fore. † nam ex 73
dictis hominum facta penſantur, vt
.l.i.C.ſi quis impe.maled, & bonus
tex.in.l.labeo.§.idem tubero.ff.de ſu
pel.leg. & Abb.in cap.tertio loco,
extra de prob.alleg.l.fi.C.eodem,
bal.in.l.pacumenius.ff.de hær.inſti.
&.d.l.ſi hi qui adulterij.C.ad leg.
iul.de adulte. vbi dicitur quòd † ex 74
præteritis ſumimus præſumptionem
ad præſentia & futura, &.ff.mãd.l.
ſi uerò remunerãdi, &.ff.de repu.l.iij.
PROBATVR ETIAM † 75
quòd idem Milo inſultauit interẽ
ptos quos percuſsit & impetiuit, &
quamuis plures percuſſerint, nec appa
reat quorũ ictibus fuerint illata vul
nera letalia, tamen quia conſtat per
indicia, quòd ipſe cum aliis fuerit cum

propoſito occidendi, certum eſt q̃ tenetur lege corne. de ſicarijs pœna mortis, tex. for. in. l. i. §. diuus. ff. ad le. cor. de ſicar. & hoc no. p Cy. in. l. quoniã multa fa cinora. ff. ad le. iul. d̃ vi pub. & Bart. poſt gl. in. l. ſi in rixa. ff. ad leg. cornel. de ſicar. Idem Bartho. in dicta. l. item mela § ſi ſeruum plures . ff. ad legem aquil.

76 PROBATVR† itidem animus occidendi ex qualitate percuſsionis. Nam vbi quis ſtrinxerit gladium, & in eo percuſſerit, indubitate animo occidendi id eum admiſiſſe conſtat, & ideo pro homicida damnandum, vt d §. diuus, et . l. i. &. iij. C. ad le. cor. de ſicar. et gl. in. c. ſignificaſti ext. d̃ hom.

77 PROBATVR † ſimiliter animus occidendi ex propoſito antecedenti, contrahitur enim propoſitum antecedens in inſultu, vt . l. is qui aggreſſorem. C. ad leg. conel. de ſicar.

78 † inſultus ſiquidem eſt in aliũ ſaltus, vt ꝓbatur i. l. i . §. cum arietes . ff. ſi quadrupauper . feciſſ . dic.

79 CONTRAHITVR† etiam propoſitum antecedens, ex proditione quando committitur delictum ex propoſitio proditorio, vt. ff. ad le. iul. maieſt. l. iij. in princ.

80 † Eſt autem prodere vnum actibus oſtendere, & aliud in mente gerere, vt. l. i. ff. de præuaric. & l. fi. de delat. lib. x. C.

CONSTAT etiam de dolo alio indicio poſt cædem ſubſecuto, quo idem Milo cum duobus alijs viſus eſt fugere cum enſibus ſtrictis, cruore madentibus, & tinctis, parum diſtãs ab homicidio, & loco ipſius i hæc verba prorumpẽs, habent ne hi id quod eos decebat? vt ſupra dictum eſt.

81 † Quotiens ergo circa idẽ plura auxilia eiuſdẽ generis ex eodem facto deſcendentia ſimul comixta iuncta concurrũt. dicũtur rem perficere & plenam probationẽ inducunt, vt. ff. de excuſ. tut. l. ij. §. hoc amplius, & . ff. de appel. l. ſi quis ſeparatim . §. i. & . C. qui nume. tutel. l. vna.

82 † ideoq; ſingula quæ non proſunt, multa iuuãt, & ſimul coniuncta coadiuuant, vt in auc. de fide inſtru. §. ſi uerò additum, & . §. ſi verò nullus, col. v. & inſti. de hęred. inſti. § ſi plures & extra de teſtib. cap. præterea, & . C. de teſta. l. ſancimus.

83 † et talia indicia non minorem probationem q̃ inſtrumenta continent fidẽ, vt. l. indicia. C. de rei vẽdi. & . l. cum ſcimus, de agric. & cenſi. lib. xi. C.

84 † et tam teſtes quàm apperta indicia & manifeſta æquiparãtur, vt poſsit ſequi ſentẽtia diffinitiua l. fi. C. de probat. hinc dicit Bart. in. l. fur. ff. de furt.

85 † quòd tanta indicia nõ requiruntur ad condemnationem, vnde ſi aliquis deprehenditur in aliquo actu propinquo ad ipſum delictum, tale maleficium dicitur notarium, & per illam. l. infert,

86 † quòd ſi quis viſus eſt fugere cum gladio ſanguinolento, vt in pñti caſu, & ibi reperitur aliquis mortuꝰ, ex hoc ẽ manifeſtum homicidium quòd ipſe fecit, alle. glo. fi. in. l. capite quinto. ff. ad. l. iul. de adu.

VT AVTEM reſpõdeamus huic quod dictum eſt prędictum Milonem tẽpore hõicidij fuiſſe fortaſsis vino ſopitum, hoc non probatur, imò arguitur d̃ dolo ratiõibus ſupradictis.

87 QVO AVTEM † ad hoc quo videtur imponi debere mitior pœna mortis ratione noblitatis vel honoris, iura ſuper hoc allegata intelliguntur, imò dicunt quòd mitior pœna venit imponenda in nobili vel in honore poſito, quàm in medij actus homine, conſulto tamen prius principe & benignitate diſpenſationis eiuſdem, quod in præſentiarum abeſt, & adhuc veniret deportandus in inſulam . l. ſi. ff. de incend. rui. & naufr. & . l. qui cædem

&. l.eiuſdem.ff. ad.l.corne. de ſica.
l.moriq §. ſedenim, & §.parentes.ff.
de pœn.&.l.honor veteranus, C.eo.
88 AD HOC † quod dictum eſt,
quòd vbi auctoritate ſuperioris non
poteſt eſſe conſultũ quis poſsit ſibi ius
dicere, & ſit permiſſa ꝑpria vltio. Bar.
in.l.nullus, poſt glo. C. de iudę. dicit
hoc verum eſſe quando non poteſt ha
beri copia iudicis, vt.d.l.i.C. quando
lic.vnic.ſine iudi.ſe vindic. alias vbi
poteſt haberi copia iudicis, iudiciorũ
vigor iuriſque publici tutela in medio
cõſtituta ſunt, ne quiſquã ſibi ipſi ꝑmit
tere valeat vltionẽ.d.l.null⁹.C.d iud.
89 PRO HOMICIDIO † itaque
iniuria, id eſt, non iure, ſed dolo com
miſſo, quis tenetur lege corn. de ſicar.
Et ille ſolus tenetur qui in dolo eſt, non
autem in culpa lata, vt.l.in lege.ff.ad
90 leg. corne. de ſica. vbi dicitur † quòd
in lege cornelia dolus pro facto acci
91 pitur. † Nec in lege cornelia culpa lata
pro dolo accipitur ſecundum. Bart.in
92 .l. ꝙ nerua.ff.depoſiti † culpa tamen
punitur, ſed mitius quã lege cornelia
de ſicar.l.lege §.i.ff. eo. vbi occidens
93 culpa in quinquẽnium relegatur. † Pœ
na aũt huius legis corn.de ſicarijs eſt
mors vel relegatio.l.eiuſdem legis, uer
ſi. ſed ſole ut hodie capite puniri, &.l.
qui cędem .ff. eodem, & §. item lex
cornelia inſti.de public.iud.ubi homi
cidas lex corn. de ſicarijs ultore fer
ro perſequitur et hoc quo ad intereſſe
publicum ſcilicet fiſci. Nam ubi crimi
naliter agitur, uictoria eſt fiſci.l.agra
ria.ff.de ter. amo.Et.l.iij.in princ.ff.
de ſepulc.uiol.et.ff.de popul.actione
ſuper Rub.& Bal.in.l. cum quidam
94 C.de fru.& lit. exp. † cũ interſit reipu.
ne crimi.ĩmaneãt ipunita, ut.l.ita vul
nerat⁹.§ cũ neq; impunita.ff.ad le.aq.
95 HOMICIDA † ergo quod fecit
expectet, ubi dolo cõmiſit homicidiũ
nec ei parcẽdũ ẽ.etiã ex ĩſcripto ꝑncipis
vt Deutero.xix.cap.ubi dicit, homi
cida morieť, nec miſereberis eius. Nec
etiã ueniã nec remiſsionẽ ſperare debet
l.nemo deinceps.C.de epiſco.audiẽt.
niſi princeps poteſtate abſoluta in hoc
vteretur, de qua poteſtate ſcripſit za
ſius in rep.l.ij.ff. de orig.iu. in uerbo
ratum eſſet † nec minor identidem reſti 96
tuitur aduerſus delictum ſcilicet homi
cidiũ dolo cõmiſſum, tex.for.in.l.i.
C.ſi aduerſus delict.&.l.ſi ex cauſa.§.
nũc videã.ff. de mi.&.l.impunitas, C.
de pœnis. † atrociora ſiquidẽ ſunt de 97
licta quę proueniunt ex animo, vt glo.
in.l.auxilium §.in delictis.ff.de mino
ri. Quinimò hoc caſu culpa eſſet, rela
xare uindictã, ut.c.i.ext.de poſtul.ꝑl.
† cũ facilitas ueniæ ꝑbeat incentiuũ de 98
linquẽdi.ut.xxiiij. q.iij.c.eſt iniuſta,
ita ꝙ ſub ſpe ueniæ qs audacior ad de
linquendũ eficereť, qđ fieri non debet,
ut ext.de cler.excõ.miniſtrãt.c.illud,
itaq; ubi † iudex cõpertũ crimen non 99
uindicat, tegere ut conſcius criminoſa
feſtinat, ut.l.ij.C.de.cõ.& mercat.
IN ſumma † ois lex vult ut q cædẽ 100
fecerit capite plectať.c.omnis aũt lex.
iiij.diſt. &.c.ext.de homic.&.d.§.itẽ
lex corn.inſti.de pub.iud. & .l.pe.ff.
ad leg.põp.de par.&.l.pe.ff.ad.legẽ
cor.de ſicar.
QVICVNQVE † ergo huma 101
num effuderit ſanguinẽ, fundetur &
ſanguis illius, ut Geneſ.ix.c.ſi qs fer
ro percuſſerit, & mortuus fuerit q ꝑcuſ
ſus fuerit, ꝑcuſſor reus erit homicidij,
& ipſe morietur. Vt Numer. xxxv.
cap.& Matth.xxvi.c. & adhuc ſcri
ptum eſt, Ecce poſt hæc vidi animas
interfectorũ clamãtes ad deũ & dicẽtes
vſq; quo domine nõ das iudicũ, & uin
dicas ſãguinẽ noſtrũ de interfectoribus
noſtris qui ſunt i terriſ Apocal.vi.c.
Sic miſerrim⁹ ille Milo re⁹ ẽ mortis.

102 QVAERO AVTEM † qua
pœna mortis veniat plectendus? dic
ꝙ vbi delinquēs eſt in dignitate cōſtitu
tus, vel nobilis, vbi per legem imponi
tur pœna mortis, debet decapitari, vt
Bartho. in. l. deſertorem §. i. ff. de re mi
lit. & Bald. in. l. data opera, col. i. C.
qui acc. non poſſ. alleg. l. capitalium
§. ſolent, verſicu. nonnūquam. ff. de
103 pœnis. † quia eſt mitior pœna quàm
furcę ſubiectio ſecūdum eundem Bal.
104 ibidem. † & ſic inter pœnas mortis iu
dex poteſt arbitrari án igni ſubijciat,
quæ eſt grauior pœna, vel furcæ, vel
decoletur, nam gratiam poteſt facere
pœnæ, non vitę. Sed leuioris prout
dictauerit ſibi æqtas arbitrij ſm ętatē
ſm merita prioris vitæ, vt. l. quid er-
go. § pœna grauior. ff. de his qui no. in
fa. & . l. & ſi ſeuerior. C. ex qbus cau.
105 infa. irrog. † viles ergo perſonæ furca
ſuſpenduntur vel comburuntur. Nō
biles decollantur ſecundum eundem
Bal. vbi ſupra.

106 PLVRA † autem homicidia v-
no actu commiſit idem Milo, ſaltem
plures cum alijs percuſsit, qui demum
illico interepti ſunt. Nunc quærendū
eſt an debeat exaggerari pœna mortis
huic Miloni? Reſpond. nunquam
enim plura delicta concurrentia fa-
107 ciunt vt vllius impunitas detur. † Ne
que enim vnum delictum ob aliud de
lictum minuit pœnam, vt. l. nunquā
. ff. de priuatis delictis, vbi dicit Bar-
108 thol. † quòd quando ex pluribus
delictis ſequuntur plures effectus,
plures pœnæ veniunt imponendæ, vt
109 . l. iij. ff. de termi. mot. † vnde ſi plures
iniurias mihi feceris, putà turba, & cœ
tu facto domum meam introieris, &
hoc facto efficiatur vt ſimul cōuitium
patiar, & verberer tunc agendo, has
omnes iniurias, quas ſimul paſſus ſum
teneor in vno libello coniungere, vt
. l. prætor § ſi mihi plures. ff. de iniu.
et tamen ex qualibet per ſe imponitur
pœna, & ſequitur condemnatio ac ſi
proponerentur in diuerſis libellis, vt
. l. non eſt nouum. ff. de actio. empt. et
. l. ſi adulterium cum inceſtu. ff. ad le.
iuli. de adulte. ratio enim eſt quia hæ
iniuriæ tendunt ad diuerſos effectus. † 110
Si uerò quis coadunauerit gentem, &
duxerit illam ad aliquem locum, vt
in noſtro præſenti caſu, certè cum iſti
actus tendant ad eundem effectum, nō
punietur niſi vno effectu. l. iij. ff. ad le.
iul. de vi, & ſic per impoſitionem v-
nius pœnæ alia pœna conſumitur, vt
putà vbi plura delicta vel homicidia
ſunt commiſſa, & ex quolibet illorū
debeat imponi pœna mortis, cum quis
nō poſsit occidi niſi ſemel, ideo ſemel
tantùm punietur ſecundum Barth. in
l. vulgaris. ff. de furt. vbi. † dicit poſt 111
glo. quòd ſi quis pluries ad vxorem al
terius acceſserit, vna tantū pœna im
ponetur. † licet ex quolibet coitu na 112
ſcatur accuſatio, vt glo. in. l. mariti §.
ſex menſium, in uerbo commiſsi, in
fi. ff. ad leg. iul. de adul. † Et quia in his 113
imponitur pœna capitis pro adulterio
non eſt pœna reiterabilis, vt. l. quam-
uis, in. fi. C. ad le. iuli. de adulte. Iō
vna tantum pœna imponitur, vt glo.
in. d. l. vulgaris, in verbo fur erit. † vn 114
de ſi vnus ſeruus plura delicta commi
ſerit, vna datione illius ſerui indiuidui
quia ſeruus diuidi non poteſt, domi-
nus liberatur, vt. l. ſi quis à multis. ff.
de noxa, actio.

SIC MILO † reus in capitis am 115
putatione, in conſequentiam verò bo
na illius veniunt confiſcanda quia cū
vita adimitur, aut ciuitas, aut ſeruilis
conditio irrogatur, ſupplicij damna
tione bona confiſcantur. l. i. ff. de bo
nis damnat. & C. de pœnis. l. in metal
lum. † etiam ſine publicatione perdun 116
tur

tur bona, vt lege tutelas. §. item cum ciuitas. ff. de cap. diminu. vbi dicit tex. cũ ciuitas amiſſa eſt, nulla reſtitutionis æquitas eſt aduerſus eũ qui amiſsis bonis & ciuitate relicta nudus exulat.

117 TENETVR †etiam idem Milo pecuniariter erga ſuam aut ſuorum iniuriam proſequẽtes & delatores pro reparatione cædis interemptorũ. Nam ex quibus cauſis publica ſunt iudicia, ex his cauſis non eſſe nos prohibendos quominus & priuato agamus: & hoc verum eſt, vbi non principaliter de ea re agitur quæ habet publicam executionem, vt lege prætor. §. at quin ſolemus. ff. de iniur. & lege locatio. §. quod illicite. ff. de public. & vect. ita quòd in ciuili iniuriarum vt in criminali lege cornelia de ſicarijs, agitur ad vindictam tãtum de ipſa cæde vt vindicetur, gloſa in dicta lege prætor §. quid ergo, lege prima. ff. de iniur. Et ſpectat hæc æſtimatio iniuriæ quoniam deſcendit ex lege cor. de iniur. ad ipſum iudicem, dicta lege prima. § ſpectat. ff. eodem, & lege iniuriarum, eodem, vt ſuprà dixi. & §. pœna. Inſti. eodem.

118 TENETVR †etiam ad damna & intereſſe actione legis aquiliæ, vt lege in lege. ff. ad legem aquiliam & cap. ſignificaſti, extra de homicidio, & ſæpe dicta lege item mela. §. ſi ſeruum plures. ff. ad leg. aquil.

CONCLVSIVE ergò mea fert ſanctio ſaniori mente ſalua, quòd prælibatus Milo pro reparatione necis & homicidiorum per eundem & alios huius ſceleris conſcios & fautores cõmiſſorum, de quibus in præſenti proceſſu agitur, venit capite obtruncandus omnibus euſdem bonis, quibus licebit additis & confiſcatis, ſuper hiſdem bonis ſummam primitus quadringẽtarum librarum Pariſien. cuilibet conquerentium delatorum, adiudicando pro omni reparatione damnorum & intereſſe, quæ paſsi ſunt ratione homicidiorum obuentorum in perſonas interemptorum, & vulnerum Dionyſio Saupiquet illatorum. Et quia ſunt quædam conſuetudines locales quibus non confiſcantur bona fiſco, ideo emenda poteſt adiudicari fiſco rationibus ſupradictis, quare eundem Milonem condemnari cenſeo in centum libras Pariſien. erga regẽ pro intereſſe publico. Vbi confiſcatio non haberet locum in locis vbi ſita ſunt bona eiuſdem Milonis.

SVMMARIVM

Criminis ſilentio an quis teneatur nu. 7 1
Teſtis uerboſus eſſe non debet. 2
Confeſſus crimen ſine examinatione & nullis indicijs præcedentibus uel probationibus condemnari non debet. nu. 8. 3
Perire uolens audiri non debet. 4
Prouocans ad homicidium de dolo tenetur. numero. 10. 5
Perſuadere plus eſt quàm facere, & plus quàm compelli atque cogi ſibi parere. 6
Confeſſus crimẽ probationum metu pro conuicto habetur. 9
Qui aliorum errorem defendit damnabilior eſt illis qui errant. 11
Peccantem defendens acrius quàm peccans coërcetur. 12
Conſenſus quotuplex ſit. 13
Conſentiẽs negligẽtia minus peccat q̃ faciẽs. 14
Conſentiens conſilio minus quàm faciens punitur. 15
Cooperationi conſentiens equaliter peccat. 16
Conſentiens defendendo, & auctoritatem præſtando magis peccat. 17
Conuictus & uoce propria confeſſus damnatur, nec alterum ſufficit. 18
Confeſſus & conuictus non appllat. 19

20 *Conuictus teſtibus de crimine, licet crimen neget condemnari poteſt & poteſt appellare.*
21 *A præpoſito mareſcallorum non appellat.*
22 *Agens & operando conſentiens pari Pœna uenit plectendus.*

QVANTVM autem cauſa & negotium tangit, & attinet Bernardum Thraſonem legionarium: per penultimū & vltimū teſtem inquiſitionis (nulla in eos perfidia per eum obiecta) conuincitur minas à dicto Milone de occidendo memoratos tunc viuentes & nunc defunctos Plutum Xenium & Craſſum audiſſe in parui cerui taberna: quod idem Thraſo per ſuū interrogatorium confeſſus eſt: ſicut in eo cauetur. Et tandem fatetur ad defenſionem ipſius Milonis (prout dicit) adfuiſſe homicidijs & gladio bicipiti percuſsiſſe defunctos tunc viuentes. vnà cum Milone, Anippo, Caligula & famulis prædictorum, Milonis, & Anippi, ita quòd plures remāſerunt humo pſtrati, & hinc aufugiſſe & ſe abſentaſſe huius rei cauſa ab hac vrbe Pariſienſi, donec fuit captus & exhibitus vti eſt ad præſens.

ET vltra cōuincitur de dicta percuſſione per primum & ſecundum teſtem eiuſdem inquiſitionis eidem Thraſoni præſenti confrontatos, & ſuam depoſitionem iuramento confirmantes, ſine oppoſita p eūdē Thraſone in eos exceptione, ſimili quoq; cōuictiōe afficit p cōfeſsionē Ferdinādi Paraſiti in qōne extraordinaria extortā. quā ipſe Paraſitus præſente ſæpe dicto Thraſone nulla perfidia obiecta ſacramēto firmauit.

SIC pbatione alia nō indigemus.

QVANTVM verò attinet ad Henricum Nebulonem ex famulis prædicti Milonis alterum, inficiatus eſt crimen: ſed tamen conuictus eſt de percuſſionibus in prælibatos defunctos per eum factis: per primi & ſecūdi teſtis informationū depoſitiones: quas eo præſente (nulla oppoſita exceptione) iuramento corroborauerunt teſtes, ſimili eiuſdem facti conuictione per confeſſionem à Ferdinando Paraſito in quæſtione extortam, & per confeſsionem Deſiderij Anippi in literis remiſsionis contentam, quas teſtes ab eodem Nebulone præſente non excepti iuramēto viciſsim vallauerunt homicidijs adfuiſſe inculpatur & percuſsiſſe fertur.

NOTVM ergo patet delicta per illos Thraſonē & Nebulonē cum alijs commiſſa fuiſſe, tam per indicia in iure approbata, quàm per probationem, vt ſuprà dictum eſt.

HIS præſuppoſitis redeundo ad caſum præſentis ſpeculationis, dic q poſſent ſimilia iura allegari pro & cōtra ſepe dictos Thraſonem & Nebulonem, quæ deducta fuerunt in diſcuſsione pœnæ Girardi Milonis, quæ tamē hic pro expreſsis habeantur.

INQVANTVM † ergo idē Thraſo fatetur audiſſe minas quas nō prodidit, verum reticuit, in hoc cenſetur inſons, & inculpabilis. Nam quis ex ſolo ſilentio criminis nō tenetur, vt glo. in. l. excipiuntur, in verbo certum erat. ff. ad ſenatuſc. ſyllania. † Nec quidē verboſus teſtis quis eſſe debet. l. inſtrumentorum. C. de preci. imper. offer. Quinimò eos qui errore acerrimo nō affectato inſimulatōe, neque ex vili cauſa decepti, aut ætatis lubrico lapſi, facinus celauerūt, legis laqueis eximi placet. l. qui contra. C. de inceſt. nupt. 1
2

INQVANTVM † etiam fatetur adfuiſſe homicidijs pro defenſione eiuſdem Milonis, & percuſsiſſe de- 3

functos tunc uiuentes,prout ſuprà ca-
uetur,talis ſimplex confeſsio nõ vide-
tur ei obeſſe,nec vtique vltro cõfitenti
eſt ſemper fides adhibenda:cum nõnũ-
quam metu,aut alia de cauſa in ſe quis
cõfiteatur.l.i.§.ſi quis vltro.ff.de quæ-
ſtio.Aliquãdo etiam nõ metu criminis
imminẽte,ſed tædio vitæ vel impatien
tia doloris, quis ſibi mortem appetit,
vel manus infert:ideo ei eſt inſiſtẽdũ vt
l.i.§.ſi qs nõ metu.ff.ad ſenatuſc.ſylla
4 nia.†ideo non debet audiri perire vo-
lens.l.non tantum.ff.de appel.

5 HIS †etiam ceſſantibus adhuc cõ
ſtat per dicta ipſius nobilis Anippi ꝙ
ipſe Thraſo,& alij fuerunt per eundem
Milonem ad cõmittendum homicidia
perſuaſi:cùm anteà non habuiſſent ani
mum occidendi, ſic prouocans ſolus
tenetur de dolo.l.& eleganter.ff.de do
6 lo,†quia plus eſt perſuadere quàm fa-
cere,& plus quàm cõpelli atque cogi ſi
bi parere,vt.l.i.§.pſuadere, &.l.vt tã-
tum.§.de filio.ff.de ſeruo corrupt.&
glo.in.c.deteriores,vi.q.i.

7 PRO †reſolutione horum dubio
rum quò ad primum ſcilicet ꝙ quis nõ
teneatur de ſilentio & taciturnitate mi-
narum, hoc verũ quando quis potuit
ſcire,& noluit,vt glo.in.d.l.qui con-
tra.C.de inceſt.nupt.ſed tãtundem eſt
ſiue quid ſciam ab initio eſſe, ſiue po-
ſtea ſciam ſi patiar,glo.in.l.cùm ancil
lis.C.eodẽ, ideo vbi ſciuit ante vel po
ſtea crimen futurum,nec reuelauit, ſed
paſſus eſt:tenetur criminaliter,vt dicta
lege cũ ancillis.§.quòd ſi actores, &.§.
ſi.ibi,quoniam intra domeſticos parie
tes ſcelus admiſſum eſt, quod noluit
mox cognitum publicare,vſque ad fi-
nem.

8 QVO †ad ſecundum, per quod
confeſsio ipſius Thraſonis non vide-
tur ei obeſſe.hoc verum quando nulla
examinatione præcedente vltro crimẽ
confitetur, & nullis vrgetur indicijs
vel probationibus, vt dicta lege non
tantum.ff.de appel. ſed vbi ſunt indi-
cia cum confeſsione, reus venit condẽ
nandus,vt gloſa dicta lege.i.C.de con
feſſ.†aut quando reus metu probatio 9
num confitetur crimen,habetur pro cõ
uicto,vt gloſa in.c.ſi quis presbyter,
in verbo confeſſi.xxiij.diſt.&.l.qui
ſententiam.C.de pœnis.

SVNT autem indicia & probatio
nes ſuper ſcelere. igitur, valet confeſ-
ſio,iur.ſuprà alleg.

QVO †ad tertium dubium,per 10
quod prouocans ſolus teneatur de do-
lo,hoc in ciuilib⁹, ſed in criminalibus
ſecus:quia licet confeſſus fuerit veniſſẽ
ad defenſam ipſius Milonis, quia ta-
men percuſsit, tenetur magis tãquam
agens.nam videnẽ magis puniri dbere
agẽtes, ꝙ̃ conſentientes.† Quinimò 11
qui aliorum defendit errorem, multo
magis damnabilior eſt illis qui errant:
quia non ſolum errat,ſed etiam alijs of
fendicula erroris præparat & confir-
mat, vt capitulo qui aliorum.xxiij.
quæſtione.iij.† vnde ſi quis peccantẽ 12
defendit.accrius quàm ille qui pecca-
uit coërcetur, vt capitulo qui conſen-
tit peccantibus.xi.q.iij.

EST † igitur aduertendum quòd 13
quadruplex eſt conſenſus,ſcilicet negli
gentiæ,conſilij,cooperationis, & au-
thoritatis ſeu defenſionis,vt glo.in ca-
pitulo.i.extra de offic.deleg.

IN primo †caſu ſcilicet negligentię 14
minus peccat cõſentiens quàm faciẽs,
niſi fortè negligẽtia nimis craſſa fuerit,
vt prima quæſtione prima.c.quicquid
inuiſibilis, &.lxxxiij.diſtinctione capi
tulo conſentire,&.c.quid enim.

SECVNDO caſu † ſcilcet 15
conſilij.minus punitur quàm faciens,
plus autem quàm negligẽs,arg.lxxxv.
diſt.cap.tanta.

16 TERTIO † caſu cooperationis
æqualiter peccant facientes, & conſen-
tiẽtes: agentes enim & conſentientes pa
ri pœna plectendos catholica condem
nat authoritas, vt capitulo quantæ,
iuncta gloſa extra de ſenten. exco.

17 QVATRO † caſu autoritatis
ſeu defenſionis, vt in præſenti caſu, ma
gis peccat conſentiens, defendendo &
autoritatem præſtando quàm faciens,
& magis puniendus, vt ſuprà dixi. Et
gloſa in. d. c. i. in verbo pari pœna, ex
tra de offic. deleg.

18 INQVANTVM † attinet ad Hẽri
cũ Nebulonẽ licet ſit teſtibus ſupatus de
percuſsione, vt ſupradictum eſt quate-
nus tamen inficiatus eſt crimina, hoc
non videtur ſufficere: duo ſiquidem vi-
dentur requiri ad hoc vt quis condem-
netur criminaliter: ſcilicet quòd ſit teſti
bus ſuperatus, voce ẽt ꝓpria ſcelus vi-
tiumq́ ſit cõfeſſus, nec ſufficeret alter.
l. obſeruare. C. quarũ appel. nõ recip.

19 PRO † reſolutione huius dubij
certum eſt, ad hoc vt quis condemna-
tus de crimine non audiatur appellãs,
requiritur quòd ſit confeſſus & conui-
20 ctus teſtibus, dicta lege obſeruare, † ſed
vbi quis eſt teſtibus tantùm ſuperatus
de crimine: licet inficietur & neget cri-
men, tamen eſt ſufficiens cauſa ad con-
demnandum: & ſufficit alterum, aut
confiteatur crimen aut cõuincatur, vt
lege qui ſententiam. C. de pœnis, eo ca
ſu poterit appellare, & audietur appel-
lans etiam de conſuetudine, ſiue ſit ſu-
peratus teſtibus & confeſſus crimen,
aut tãtùm ſuperſit alterum, poteſt ſem
21 per appellare, † excepto à præpoſito
mareſcallorũ, de cuius poteſtate in præ
ſentiarum taceo.

DEBET igitur eadem pœna legis
corneliæ de ſicarijs puniri, ſicut Milo,
quia conſenſu cooperationis deliquit
22 ſicut Milo, † ideo agens & conſentiẽs
operando pari pœna venit plectẽdus,
vt dicto capitulo quantæ, extra de ſen
ten. exco. & glo. in dicto capitulo pri
mo, extra de offic. deleg.

CONCLVDENDO eo ꝙ
ijdem Traſo & Nebulo ſunt viles per-
ſonæ, opinor eos furcis iuxta tabulã-
tum Girardi Milonis affigẽdis laqueo
ſuſpendi debere, ibidemq́ vitam ope-
ra & manu lictoris exalare: omnibus
eorundem bonis quibus licebit addi-
ctis, & confiſcatis: ſuper ijſdẽ ſum-
mam primitus centum librarum Pa-
riſienſium cuilibet conquerentium pro
omni reparatione iniuriæ damnorum
& intereſſe capiendam adiudicando.

SVMMARIVM

Citatio perſonalis uerum contumacem con- 1
ſtituit.

Exbannitus habetur pro confeſſo, & con- 2
tra cũ parata eſt executio cũ capitur, dũ
modo iudici noteſcat illum eſſe de quo in
proceſſu agebatur.

Iudex ad condemnationem abſentis non pro 3
cedit, niſi per teſtium examen, fidemq́;
de maleficio impoſito habeat.

Teſtes in criminalibus à iudice repeti de- 4
bent reo abſente.

Iudex his quæ per alium facta ſunt ſtare 5
non debet.

Teſtes poſt examinationem ſunt publicãdi, 6
partibus præſentibus uel abſentibus ta-
men citatis.

Sẽtẽtia in abſentem diffinitiua ultra relega 7
tionẽ nõ fertur q intellige ut. i. nu. 14.

Melius ẽ nocẽtẽ abſoluere q̃ inocẽtẽ dãnare. 8

Maleficium probat qui ſæpius citatus non 9
comparet.

Qui apud fiſcum cauſam defendere ſæpius 10
conuenti neglexerint, rebus iudicatis ſu
bijciendi ſunt.

11 *Aduerbium ſæpius uel ſæpè in duabus uel tribus uicibus uerificatur.*

12 *Contumax exbannitus ſecundum Italiæ ſtatuta pœna ſanguinis punitur.*

13 *Contra contumacē omnia iura clamant.*

14 *Reus abſens ſed legitimè citatus poteſt diffinitiuè cōdemnari etiā ultra relegationē.*

15 *Abſens præſumptiuè confitetur.*

16 *In dubijs pro reo iudicandum.*

17 *Abſens uincit ſi bonam cauſam habet, ſed expenſas ſoluere tenetur.*

18 *Criminoſi abſentes per edicta uocati ſecundum delicti naturam ad ultimum ſupplicium damnantur.*

19 *Laqueo ſuſpēdit in dignitate nō cōſtitutus.*

20 *Idem exceſſus magis in uno q̄ in alio eſt puniendus.*

21 QVANTVM verò attinet ad Claudium Caligulā abſentem, per informationes culpatur, & oneratur adfuiſſe minis præcedentibus homicidia, p̄ quas minas idē Milo vltro ꝓfitebat̃ & ſe iactabat vltionē ſumpturū cōtra inde interfectos ante tūc elapſurā hebdomadā, & hoc in parui cerui taberna, prout amplius cauetur in penul. & vlt. depoſit. teſtiū in p̄dictis informationibus examinatorum.

TVM ſecundò iuiſſe in occurſum prælibatorum Pluti, Xenij, & Craſſi à caupona leonis argentei vſque ad crucem Tirouerí cū eodem Milone & alijs interfectoribus: illico quoque in prętereuntes illic Plutum, Xeniū, Craſſum, & Dauum inſultaſſe ac crebris ſtrictorum enſium ictibus illos impetiuiſſe: iactatos humo, proſtratosq́; (dempto Dauo apprimè ſauciato) reliquiſſe, & illinc ſe fugę tergaq́; dediſſe: ꝓut primus & ſecundus teſtis examinati in ꝓceſſu & denuo repetiti per iudicem depoſuerunt, & iuramento vallarunt, ita dixerunt & confeſſi ſunt Deſiderius Anippus in ſuis literis remiſsionis, nec non Bernardus Thraſo i ſuo iterrogatorio & cōfeſsione, pariter p̄ cōfeſsionē Ferdinandi Paraſiti in quæſtione extortā, & poſt diē & noctē, & extra locū tormentorum geminatā: & ab hinc ſe abſentaſſe ab hac vrbe Pariſienſi.

CONSTAT etiā per proceſſum illum debitè fuiſſe citatum ad tres breues dies: & deinde per edicta & ſono tubæ palàm & publicè iuridicè & publico programmate vocatum ter quater denis diebus & quater exabundanti: nec comparuiſſe: imò pro verò contumace & tentum & reputatum fuiſſe.

QVAERITVR nunc quid iuris in eum ſtatuendum? Certum enim eſt q̄ † citatio perſonalis cōſtituit què 1
verum cōtumacem, vt. c. venerebilibus. §. ſecus de ſentē. exco. lib. vi. ita q̄
† verus cōtumax ſiue exbānitus habet̃ 2
pro confeſſo, nec poſtea auditur de crimine: imò quotienſcūque reperitur, nō eſt opus alio nouo proceſſu, ſed parat̃ ſola executio, dūmodo noteſcat iudici p̄fatū cōtumacē eſſe illū d̄ quo agebat̃ in ꝓceſſu, ſm Bar. in. l. diuus. ✝. & diuus. ff. de cuſto. reo. Et idem Bart. in. l. i. ff. de requir. reis. prout tamen † iu- 3
dex priuſquam procedat ad condemnationem abſentis, habeat fidem de maleficio impoſito per examē teſtium, vt Bar. in. l. inter accuſatorem. ff. de pub. iudic. † repetendo videlicet vel recolē- 4
do teſtes vt ita factū eſt ſi prius eos nō examinauerit, q̄a vbi iudex nō examinauit teſtes in criminalibus, debēt iterum à iudice audiri, & repeti abſente reo. l. diuus, la ſecunda. ff. de cuſto. & exhib. reo. ibi, & iterum iuſiurandum præſtabūt, &. l. apud eloquētiſſimū. C. de fid. inſtru. † Nam iudex 5

nó habet ſtare his quæ per alium quàm
per ſe facta ſunt, vt in auctética de ſan
ctiſſ. epiſ. §. ſi verò crimen, columna.
ix. hoc ideo, quia non omnes ex fide
bona elogia conſcribere compertum
eſt, vt dicta lege diuus. ff. de cuſtodia
& exhit. reo.

6 ITA † etiam poſt examinationem
ſunt teſtes publicandi, fit autem publi-
catio partibus præſentibus vel abſen-
tibus, citatis tamen. Nam iudex adhi-
bitis ſibi teſtiũ dictis illa leget ĩ toto vel
in parte, per ſe vel notarium, vt Specu
lat. in tit. de teſte §. ſatis vtiliter, in prin-
cipio, & Nellus inter tractatus Bar.
in trac. de publicatione teſtium. §. de pu
blicatione. Ergo quia pro conuicto de
homicidio habetur, videtur teneri lege
cornelia de ſicar. pœna mortis. vt lege
qui cædem, & lege eiuſdem. ff. ad leg.
7 cornel. de ſicar. † In contrarium verò
videtur ius inſiſtere, nam iure cõmu-
ni non poteſt ferri ſententia in abſentem
ſuprà relegationem, ſed tantum poteſt
irrogari pœna ſcilicet pecuniaria, vel
ea quæ æſtimationem contingit, quan-
do videlicet neq; denunciationibus, ne
que edictis præſidis obtemperauerit vſ
que ad relegationem incluſiuè, quòd ſi
quid grauius ſit irrogandum, putà in
metallum, vel capitis pœnam, non po
teſt abſenti talis pœna irrogari. quia
vbi pœna extenditur ſuprà relegatio-
8 nẽ, nulla pœna irrogatur abſenti, † cũ
ſanctius ſit impunitum relinqui faci-
nus nocentis, quàm innocentem dam-
nari. vt tex. for. in lege abſentem. ff. de
pœnis, iuncta gloſa, & lege abſentem.
C. de accuſat. & l. i. §. 1. ff. an per alium
cauſ. appell. & hoc ſiue lis ſit conteſta
ta contra reum ante abſentiam, vt
C. de requirendis reis, lege prima, ſiue
nõ ſit cõteſtata, vt dicta lege abſentem.
ff. de pœnis, iuris tamen interpretatio-
9 ne his iuribus non obſtantibus, † pro-
bàtur maleficium vt ſæpius reum eſſe
citatum. vt. iij. q. ix. capitulo decerni-
mus, & . l. lege cornelia. ff. ad ſenatuſ-
cõſultum ſyllanianum. Ibi, præterea
cauetur, vt hi qui ante quæſtionẽ ha
bitã fugerunt, ſi aperto teſtamento libe
ri inſcripti inueniantur, lege de ſicarijs
iudicium fiat, ita vt ex vinculis cau-
ſam dicant, & conuicti perinde ac ſi
ſerui puniuntur. † Et ideò qui apud fi- 10
ſcum cauſam defendere ſæpius conuen
ti neglexerint, rebus iudicatis ſubijcien
di ſunt, quod ex eo apparet, ſi ſæpe cõ-
uenti præſentiam ſui facere noluerint,
lege contumacia. §. contumax, & lege
de vno quoque. §. qui apud. ff. de re iu-
dic. † Sæpius autem vel ſæpe aduerbiũ 11
verificatur in duabus vel tribus vici-
bus, lege quod in diem. § ſeruo. ff. de cõ
dit. & demonſtra. ſecundum Dy. † & 12
poteſt in eos irrogari pœna pro qualita
te delicti, ſcilicet pœna ſanguinis de ſta
tuto ciuitatum Italiæ ſecundum Bart.
in lege prima. ff. de requi. reis, & idem
obſeruatur communi vſu regni Fran-
ciæ † quia omnia iura clamant contra 13
contumaces, vt habetur in lege ex con
ſenſu. §. fi. ff. de appel. cum ſimilibus.
† Theorica autem legis abſentem. ff. 14
de pœnis, quæ dicit contra abſentem
non poſſe ferri ſententiã diffinitiuam
ſuprà relegationem, cum ſanctius ſit
impunitum relinqui facinus nocentis,
quàm innocentem damnare, eſt intel-
ligenda vbi reus non fuit legitimè ci-
tatus, nam ubi eſt legitimè citatus,
poteſt, abſens condemnari diffinitiuè,
etiam ſuprà relegationem, ita caue-
tur in capitulo abſens, tertia quæſtio
ne nona quia tunc demum manifeſtum
eſt confiteri de crimine eum qui indul-
to, & tocies delegato iudicio purgãdi
ſe occaſione nõ vtitur, nihilq;, inter-
eſt, vtrũ in præſenti examine nõ om-
nia quæ dicta ſunt comprobent, cum

ipſa quoq; profeſsio ex procuratâ to-
tiens conſtet abſentia, vt capitulo de-
15 cernimus.iij.quæſtione nona.† Nam
præſumptiuè crimen videtur confiteri
abſens, vt.ff.de re iudicat.l.contuma
cia §.primo, & vigeſimoquarto quæ-
ſtione tertia capitulo de illicita, in fi. de
bent tamen illa quæ probata ſunt ſuffi
cere ad condemnationem abſentis, &
omnia ſimul obijci, vt.xxiij.diſtinctiõ
16 ne capitulo illud, & ſuprà dixi. † q; ſi
iura ſint obſcura, in dubio fertur ſentẽ
tia pro reo, vt inſti.de interdict.§.com
modum, & extra de fide inſtrumento-
rum capitulo inter, in fine. Nam quan
doque actor intentionem probat, & ta
men non liquet iudici de cauſa, vt.ff.
17 de re iudica.lege pomponius. †Et ideo
non vtique pronuntiatur ſecundum
præſentem contra abſentem, ſed inter-
dum abſens ſi bonam cauſam habuerit
vincet, vt lege ad peremptorum.ff.de
iudic. non tamen vincet abſens quo ad
condemnationem expenſarum aduer-
ſus præſentem, vt capitulo calumniã,
extra de pœnis, vt.l.properãdũ.§.& ſi
quidem, C.de iudic. vbi dicitur. q; vi-
ctus præſens ſumptus ſuos de condẽna
tione deducet: pręter autem expenſas
victus pręſens poterit de calumnia pu
niri, vt glo.in.d.c.calumniã, &.l.iij.
C.de calũniat. & inſti.de pœna temer.
18 litigat §.aduerſus.†Concluſiue ergo cri
minoſi abſentes per edicta vocati ſecũ
dum naturam delicti habita fide de de
licto impoſito per examen teſtium poſ
ſunt condemnari ad vltimum ſuppli-
cium tex.for.in.l.ſi apparitor.de cho
art.lib.xij.C.&.l.ne diu.C.de pœnis,
&.l.ad commentarienſem, de cuſto.
reorum. Et quamuis illa iura videãtur
ſpecialia quælibet in ſua ſpecie, tamen
ita obſeruatur de cõmuni vſu & ob-
ſeruantia prædicti regni Franciæ, vt di
19 xi, ita † quòd vbi per legem ex deli-
cto venit pœna mortis imponenda, ſi
delinquens non ſit in dignitate conſtitu
tus, venit laqueo ſuſpendendus ſecun
dum Bal.in lege data opera.C.qui ac-
cuſ.non poſſ.† Nam idem exceſſus, eſt
magis in vno quàm in alio puniẽdus,
cap.ſicut dignum, extra de homicid.

IGITVR mea fert opinio) ſalua
tamen melius ſentientis ratione) quòd
memoratus Claudius Caligula legiona
rius abſens tanquam verus contumax
eſt conuictus de ſibi impoſitis homici-
dijs & vulneribus Dauo illatis, debet
que diffinitiuè condemnari vitam ter-
minare furcæ iuxta tabulatum Girardi
Milonis affigendæ, omnia & ſingula
eiuſdem bona confiſcata, quibus lice-
bit declarari ſuper hiſdẽ primitus ſum
mam centum librarum Pariſienſium
capiendam cuilibet conquerentium ad
iudicando pro omni iniuria, damnis
& intereſſe, per quemlibet illorum prę
tenſis. Alijs autem partibus ſuper hiſ
dem bonis intereſſe prætendentibus e-
tiam ſatisfactis, & ita mihi videtur.

SVMMARIVM

Imago cuius ſit per caput dignoſcitur. 1

Dictum teſtis dicentis talem cognouiſſe, quare eius caput uidit, ualet. 2

Talis quis eſſe præſumitur in quali habitu reperitur. 3

Stigmata quem dignoſcere faciunt. 4

Opem fert qui miniſterium atque adiutorium præbet. 5

Qui non protexit cum potuit in pari cauſa factori habendus eſt, & ſi inſiſtere non poteſt ei parcendum eſt. 6

Fuga poſt delictum commiſſum eſt iudicium. 7

Delatio gladij facit indicium. 8

Gladij ſanguinolentia indicium dici poteſt 9

10 Violatio uirginitatis qualiter dignoſca-tur.

11 Mendacium facit indicium contra eum qui mentitur.

12 Teſtes in eorum teſtimonijs ſingulares non probant.

13 Socio criminis alleganti euidentem ratio-nem de commiſsio communiter facinore creditur.

14 Fatigatus in tormentis quæ dicit ut teſtis, ueritas dicere uidetur, nec extra Tortu ram confeſsionem reuocare poteſt.

15 Intellectus ad.l.i.§.cum quis latrones.ff.de conditionibus.

16 Varietas loci & temporis in teſtibus quan-do eorum dicta reprobet.

17 Teſtes ſingulares probant actus reiterabi-les, ad unum & eundem finem tendentes.

18 Iudicia diuerſa per quot teſtes probari de-beant.

19 Iudicia indubitata legi et à lege approbata iudici indubitata eſſe debent & conclu dere.

20 Iudici à iure approbata, nō minus probant quàm teſtes & inſtrumenta, nu. 31.

21 Præſumptio iuris & de iure quæ dicatur.

22 Fictio iuris quæ ſit.

23 Vxor præſumitur ſtipulata dotem ſibi reddi.

24 Arrogatus intelligitur ſtipulatus quartā partem bonorum arrogatoris, ſi emanci-petur.

25 Indicia quæ æquiualent teſtibus & inſtru-mentis ſufficiunt ad ferendam ſenten-tiam.

26 Homicidium notorium dicitur ſi quis uiſus eſt cum gladio ſanguinolento fugere & ibi aliquis mortuus reperitur.

27 Duo indicia certa & indubitata, aut duæ præſumptiones cum alijs adminiculis ple nè probant.

28 Singula quæ non proſunt, ſimul multa iu-uant, nu. 33.

Indicia ſimul iuncta, & à lege aprobata in dubitata dici poſſūt & ex eis ad cōdem-nationem proceditur. 29

Conuictus & ſponte confeſſus poteſt capita liter damnari. 30

Auxilia plura circa idem eiuſdem generis ex eodem facto deſcendentia ſimul mixta coniuncta concurrentia rem perficiunt et plenam probationem adducunt. 32

Duo uel plura unum perfectum conſtitu-unt. 34

Cauſa principalis criminalis per argumen ta & præſumptionem terminatur, q̄q̄ deli ctum liquidè probari non poſsit. 35

Cauſa ciuilis per indicia & præſumptio-nes terminari poteſt. 36

Pluralitati creditur. 37

Indicia tria uel tres ſemiplenæ probationes unam probationem operantur. 38

Indicijs quibus ſumitur plena probatio per ea ſumitur & ſupplicium. 39

Impubes qui non iuuat dominum non tene-tur ſenatuſconſulto niſi in eo ea cōcurrāt, quæ hic exprimuntur. 40

Proximus pubertati quis dicatur in deli-ctis. 41

Dolus nō præſumitur niſi per indicia per-ſpicua comprobetur. 42

Aetas non releuat à pœna quando delictum poteſt in perſonam cadere. 43

Affectus punitur non ſecuto effectu, ſed iu re municipali & conſuetudine regni Frā ciæ non punitur, & nu. 45. 44

Pœnæ perſonales actum requirūt conſuma tum, minores uerò actum inchoatum. 46

Delictum qualiter incobetur. 47

Intellectus ad.l.is qui cū tello.C.ad.l.cor. de ſicarijs. 48

Affectus in leuioribus delictis non punitur niſi ſequatur effectus. 49

Malorū mores infirmitas animi impuberis 50

non excuſat.

51 *Iniuria facta filio dicitur facta patre & facta uxori uidetur facta uiro.*

52 *Iniuria conſanguineo facta ſibi facta uidetur, & facta ſeruo uidetur facta domino.*

53 *Pro defenſione conſanguineorum uel dominorum an licita ſit offenſio.*

54 *Moderamen inculpatæ tutelæ q̃d dicatur.*

55 *Omnes de occiſo tenentur, licet unus ex pluribus animum habentibus occidendi percuſsit quem interemit.*

56 *Facientes & cõſentiẽtes cooperãdo æqualiter peccant.*

57 *Minori an & quãdo in delictis ſuccurrat.*

58 *Iniuria atrox quãdo fieri dicatur.*

59 *Iniuriam atrocẽ faciens qualiter puniatur.*

60 *Indicium criminale dicitur etiam ubi agitur de crimine ad pœnam pecuniariam fiſco aplicandam.*

61 *Actio ad uindictam quãdo ciuiliter & criminaliter competat.*

62 *Agens iniuriarum quid in libello exprimere babeat.*

63 *Damnum culpa datum uenit iniuriæ appellatione.*

64 *Agens iniuriarũ ciuiliter ad damnũ culpa datum nõ poteſt criminaliter poſtea pro contumelia agere.*

65 *Admenans ſed non percutiens qualiter teneatur.*

66 *Iniuriæ tot ſunt quot ſunt perſonæ iniuriã facientes & pluribus uerberantibus quilibet delinquere dicitur.*

67 *Pro delicto in plures commiſſo, quilibet cuius intereſt per ſe poteſt agere uel accuſare.*

68 *Actio competit patri & uiro pro iniuria facta filiæ nuptæ.*

69 *Actio iniuriarum oritur tribus quatuor aut quinque pro iniuria uni facta.*

IACCHVS Ebrio tredecim annorum cum dimidio, & alter famulorum memorati Milonis agnoſcitur per primum & ſecundum teſtem inquiſitionis ex aſpectu, eo quòd eſt imberbis, † per caput 1
enim, cuius ſit imago, dignoſcimur lege cũ in diuerſis. ff. de relig. & ſumpt. funer. vbi dicit Bart. quòd † ſi teſtis in- 2
terrogetur ſi cognoſcat talẽ, & dicat, ꝙ ſic, quia vidit eius caput & faciem, ſufficit & valebit eius dictum.

COGNOSCITVR † etiam 3
per eoſdem teſtes ex habitu. eo quòd caligis bipartitis ſit indutus. prout erat tempore homicidiorum. Talis ſiquidem eſſe dignoſcitur, qualem habitus demonſtrat. Et ex habitu dignoſcimur. l. item apud labeonem. § ſi quis virgines. ff. de iniu, & Specul. in tit. de aduocat. §. ij. † dignoſcimur etiam per ſtig 4
mata, vt. l. ſtigmata, de fabricenſ. lib. xi. C. & l. pe. de aquę duc. eodem lib. C. & ſuprà dixi in depoſ. primi teſtis inquiſitionis.

CONVINCITVR hiſdem teſtibus eidem accaratis & exhibitis ſiue confrontatis: & nulla per eum perfidia ſaltem concludente in eos obiecta, prædictis adfuiſſe homicidijs, & adhuc ꝑ dictum ſecũdi teſtis ſtrictum enſem ad pugnum habuiſſe, nõ tamen quẽpiã percuſsiſſe, fertur. † Opẽ ergo fert, qui mi- 5
niſterium atque adiutorium præbet. l. in furti §. ope, & l. ſi pignore. §. qui ferramenta. ff. de furt. † vel qui potuit ꝓ 6
tegere & nõ adiuuit, in pari cauſa factori habẽdus eſt, ſi inſiſtere nõ potuerit, parcẽdum eſt ei. l. omne delictum. §. qui propoſitũ. ff. de re milita. & l. i. §. occiſorum. ff. ad ſenatuſcõ. ſylla.

CONVINCITVR itaque per dictũ tertij et quarti teſtis inquiſitionis

eiſdem exibitorum, & per eum minime exceptorum, de fuga incontinenti poſt, & prope locum homicidiorum ſtricto enſe ad pugnum cum eodem Milone & alijs. Et ſic ſunt duo teſtes qui deponunt de enſe ſtricto, non tamen eodē loco. Et adhuc penultimus teſtis depo
7 nit de enſe ſtricto & ſanguinolento † Fuga ergo poſt delictum commiſſum eſt indiciū, vt. l. lege cornelia, verbo præterea cauetur. ff. ad ſenatuſc. ſyllania.
8 † delatio gladij poteſt dici aliud indicium, quòd lex præſumit ad malum, vt. C. vt armo. vſus. l. vna, lib. x. C.
9 & in auct. de armis col. vi. † ſanguinolentia gladij poteſt dici aliud indicium, ex quo capitur coniectura, ſicut & alias. ff. de donat. inter vir. & vxor. l.
10 virū, † ſic in primo coitu dignoſcitur violatio virginitatis: & probatur per aſpectum linteaminis ſanguinolēti, vt glo. in. c. ſatis. xxxiij. q. v.

CONVINCITVR demum per dictum & depoſitionem Ferdinandi Paraſiti in quæſtione extortam digladiatum fuiſſe, & interemptos tunc viuentes tempore inſultus & rixæ percuſsiſſe: quem quidem Paraſitum ei exibitum & accaratum & ſuam confeſſionem eo Ebrione præſente ſacramento confirmantem nulla exceptione aut perfidia excepit.

INTERROGATVS ſuper his indicijs fatetur eſſe famulum eiuſdem Milonis, & omnium delinquentium habere notitiam.

FATETVR eundem Milonem litem habuiſſe cum occiſis.

FATETVR inquam eundem Milonem audiſſe conquerentem, & moleſtum eſſe lite ſuccubuiſſe contra & aduerſus nunc interfectos, & hoc in prandio diuerſorij parui cerui facto, minas autem audiſſe inficiatur.

INFICIATVR etiā adfuiſſe homicidijs: ſcit autem cōmiſſa fuiſſe, ſed à quibus, dicit neſcire: ſic inuenitur in mendacio, quia tribus teſtibus conuincitur adfuiſſe homicidijs: ſcilicet per dictum primi, & ſecundi teſtis, & dictū Ferdinandi Paraſiti torti digladiatum fuiſſe, quinimò Paraſitus dicit percuſſiſſe, per tertium autem & vltimum teſtem aufugiſſe à loco homicidiorū ſtricto enſe, & ahuc per vltimum teſtem ſtricto enſe & ſanguinolento. † Et ſic 11 ſunt quatuor teſtes qui deponunt de ſtrictione gladij, quod inficiatur, & ideo mendacium eſt maximum indicium ſiue præſumntio contra eum qui mentitur, vt. l. vnius. §. teſtes. ff. de quæſtio. & c. literas, extra de præſumptio.

VIDENTVR † tamen hi teſtes 12 eſſe ſingulares. Nam primus teſtis dicit eundem Ebrionem homicidijs aſtitiſſe, ſecundus aſtitiſſe & enſem ad pugnum ſtrinxiſſe, tertius & quartus teſtis dicūt eum vidiſſe fugientem prope locum, & incontinenti poſt homicidia enſe ſtricto. Et adhuc tertius teſtis de enſe ſtricto & ſanguinolento loquitur. Ferdinandus Paraſitus vnus ex reis dicit eūdem Ebrionem defunctos tūc viuentes tempore homicidij percuſsiſſe, & ideo non videntur hi teſtes concludere, neque probare, vt capitulo cum dilectus §. nos verò ibi, cum contra hoc eorum eſſet probatio inſufficiens, eo quòd ſinguli eſſent in ſuis teſtimonijs ſingulares, extra de electio: † Et maximè non 13 videtur adhiberi fides depoſitioni Paraſiti in quæſtione extortæ, cum confeſſo vel conuicto non credatur de ſocio, niſi allegēt euidentem rationem de commiſſo cōmuniter facinore. l. ſicut. C. de quæſtio. & l. 1. §. cum quis latrones. ff. eodem.

IN contrarium autem † quæ tormē 14 tis fatigatus dicit vt teſtis, veritatem ipſam dicere videtur, nec poſſet re

uocare confeſsionẽ extra torturã, imò
tenebit, lege edictum, iuncta gloſa in
verbo efficaciſsimas. ff. de quæſtio. lex
15 autem ſicut. C. de quæſtio. † &. d. l. i.
§. cum quis latrones. ff. eodem, loqui-
tur quando tortus ad euitandum de ſe
ſententiam alios criminatur, plerique
enim dum metuunt ne fortè apprehenſi
alij eos nominent, prodere eos ſolent,
impunitatem ſibi captantes, vt dicto §.
cum quis, quo caſu non eſt eis creden-
dum ſine veriſimilitudine, vt. d. iurib.
16 QVOD † autem teſtes ſint ſingu
lares, hoc non infert quin concludere
poſsint quo ad indicia. Nam eſto ꝙ in
delictis teſtis debeat deponere & con-
cordare de tempore & loco, & quòd
varietas loci & temporis reprobet te-
ſtẽ, vt in Daniele & Suſanna, vt. c. nos
§. item Daniel. ij. q. vij. hoc habet locũ
quando de certo tempore eſt quæſtio.
quod exigitur ad alicuius rei & facti
exiſtentiam in actu nõ reiterabili, vt in
homicidio, vt lege quamuis, in fin. C.
ad leg. iul. de adulte. & Bart. in. l. vul-
garis. ff. de furt.
17 SED † in actibus reiterabilibus,
vt in iſtis, ſecus quia actus reiterabiles
qui tendunt ad vnum & eundem finẽ,
poſſunt probari per teſtes ſingulares,
& ſufficit quòd teſtes diuerſis tempori
bus, vel eodem loco, vel diuerſis lo-
cis viderint & audierint à diuerſis, vel
quòd aliqua pars viciniæ clamet de
hoc actu reiterabili, vt capitulo quali-
ter, & quando il. ij. & ibi Innoc. extra
de acc. &. c. ſup eo, extra de eo qui co
gno. cõſang. vxo. ſuæ. & Bar. in. l. ob
carmen. §. teſtes. ff. de teſtib. & ſuprà di-
xi in inquiſitione primi teſt. in glo. ver
bo nonam.
18 QVAERITVR † autem per
quot teſtes debeant probari hæc indi-
cia ita diuerſa? dic ꝙ quando teſtis non
teſtificatur de maleficio ipſo ſed de in-
dicio quodã, dicens quòd reus fuit re
pertꝰ tali nocte in loco ibi vicino, quã
do fuit cõtractum malificium, hoc in-
dicium nõ ſufficeret probari per vnũ
teſtem, ſed duo requiruntur, vt gloſa
in lege finali. ff. familiæ herciſcũ. & le-
ge vbi numerus. ff. de teſtib. Quando
verò indicium non eſſet remotum, ſed
propinquum & tangens negotium de
duo quæritur, tunc vnus bonus teſtis
de viſu ſufficeret, vt lege maritus. ff. de
quæſtionibus, vel confeſsio. extra iu-
dicium, vel captus ibi, & dicitur
quòd eſt propter hoc, vt lege capite
quinto. ff. ad legem iuliam de adulte-
rijs. Tunc poſſet eſſe indicium ita pro-
pinquũ quòd eſſet ſufficiens ad tortu-
ram, & poteſt probari per vnum teſtẽ,
vt videre fugientem cum gladio ſangui
nolento prope locum delicti. ſecundũ
Bart. in lege finali. ff. de quæſtio. vbi di
cit ita intelligi debere gloſ. dicta lege fi-
nali ibi, præcedente ſuſpicione, & glo
ſa in lege ſi quis. C. ad leg. iul. maieſt.
vel etiam ſi vnus teſtis teſtificatur de
maleficio ipſo probaretur indicium,
quod ſufficeret ad torturam, vt gloſa
in. l. iij. C. ad legem iuliam maieſt. &
capitulo fina. extra de iure iur. &. d. l.
fi. ff. de quæſtio.
SVNT † certè hic plura indicia 19
concurrentia indubitata legi, & à lege
approbata, ideo iudici debent eſſe in-
dubitata lege ſi tutor. ff. de pericul. tu
to. Et talia indicia debent concludere
iudici, aliàs facit litem ſuam, quia di-
cuntur indicia indubitata, vt Bal. in. l.
fina. C. de probatio.
CERTA † ergo indicia q̃ iure nõ 20
reſpuunt, nõ minorẽ ꝓbõnis q̃ inſtru-
menta continent fidem, vt. l. indicia,
C. de rei vendi. &. C. arbi. tut. l. fi. &
lege in exercendis. C. de fide inſtrumen-
to. † & talia indicia capiuntur pro præ 21
ſumptionibus iuris & de iure, et dr̃ ta-

lis præſumptio ſcilicet iuris & de iure, cum ius fingit & ſtatuit ſuper ficto contra quam fictionem nō admittitur probatio contraria, vt capitulo ad id, & capitulo is qui, extra de de ſponſ. & de condit. appoſ. capitulo per tuas: nam legis dicitur eſſe ſententia, vt lege ſi hi qui adulterij. C. ad leg. iul. de adult. & lege excipiuntur. ff. ad ſenatuſconſul. ſylla. Et in auctentica vt liceat mat. & auiæ columna. viij. & dicta lege finali. C. de probat.

22 FICTIO † autem iuris eſt quando ius certum de aliquo facto fingit ſtatuendo oppoſitum exemplum,

23 † ius fingit vxorem ſtipulatam dotem ſibi reddi, licet ſit certū ꝙ nō fuerit ſtipulata, ſed in fauorē mulieris ius hoc fingit, vt Ab. in .c. is qui, extra de ſpō. & capitulo quanto, extra de præſumpt. nec aliquis audiretur ad probandum contrarium, vt. C. de rei vxo. actio. le

24 ge prima §. † idem in arrogato, qui ſemper intelligitur ſtipulatus quartam partem de bonis arrogatoris ſi emancipetur, vt lege ſi arrogator. ff. de adoptio. ſimilis præſumptio eſt. xi. q. i. capitulo ſi quis clericorum, & extra qui ma. accuſ. poſſ. capitulo inſuper, vt ſuprà

25 in ſuis locis diximus, † & talia indicia ſufficiunt ad ferendum ſententiam, quia æquiualent teſtibus & inſtrumentis, vt capitulo afferte mihi gladium, extra de præſumpt. Quinimò nec tanta indicia requiruntur ad condemna

26 tionem, † vnde vbi quis viſus eſt fugere cum gladio ſanguinolento, & ibi reperitur aliquis mortuus, ex hoc eſt homicidium manifeſtum quòd ipſe fecit: & tale maleficium dicitur eſſe notoriū ſm Bart. in. l. fur. ff. de fur. vbi etiam tex. ibi, & lege capite quinto. ff. ad leg. iul. de adult. & Bal. in lege finali. C. de

27 ꝓbat. † duo nēpe indicia certa & indubitata, aut duæ præſumptiones, vt qa reus viſus eſt in delicto commiſſo, & in fuga poſt delictū ſtricto enſe, & hoc probatur per duos teſtes, vt ſuprà faciunt plenam probationem cum alijs adminiculis: ſcilicet quia alius teſtis dixit vidiſſe enſem ſanguinolētum fugiēdo, alius vidit eum percutere in inſultu, vt gloſa fina. in. l. ij. ff. de excuſ. tu

to. † quia quæ nō proſunt ſingula, multa iuuant lege rationes, & lege inſtrumenta, & lege non nudis. C. de proba. 28

† & ea indicia ſimul iuncta vel mixta, & à lege approbata, pn̄t dici indicia indubitata, ex quibus poteſt procedi ad condemnationem quadruplici ratione. 29

Primà, ſufficit quòd † quis ſit teſtibus ſuperatus, vel voce propria cōfeſſus, ad hoc vt poſsit capitalis ſentētia contra eum proferri, vt. C. de pœnis lege qui ſententiam, &. C. de epiſcopis, & clericis. l. ſi qs, &. C. quorū appel. non recip. l. ij. ita eo modo ex prædictis indicijs à iure approbatis poterit ſententia capitalis ꝓferri, vt. l. ſi hi q adulterij. C. ad leg. iul. de adult. &. l. 30

excipiūtur. ff. ad ſenatuſc. ſyllan. † nec minorē auctoritatem & fidē ꝓbatā, ꝙ teſtes vel inſtrumēta videtur hæc talia indicia cōtinere, vt. l. ad ꝓbationē. l. ij. C. de prob. & tā teſtes quā aperta indicia & manifeſta æquiparantur, vt poſſit ſequi ſententia diffinitiua, vt dicta lege finali. C. de prob. 31

SECVNDA ratio, † quotiens circa idem plura auxilia eiuſdem generis ex eodem facto deſcendentia ſimul commixta iuncta concurrunt, dicuntur rem perficere & plenam probationem adducere, vt. ff. de excuſ. tuto. lege ſecunda. §. hoc amplius, &. ff. de appell. lege ſi qui ſeparatim §. primo, & C. qui numer. tutel. lege vna. ſic à ſimili ſuprà dicta indicia ſimul iūcta plenā ꝓbationē īducūt. † Ideoq; ſingula quę nō ꝓſunt, multa iuuāt, vt in auc. de fi 32

33

de

de inſtru §.ſi verò additum, & §.ſi ve-
rò nullus, coll. vi. & inſti. de hæred. in
ſti. §.ſi plures, & extra de teſtib. capitu-
lo præterea, &c. C. de teſta. l. ſancimus.
34 TERTIA ratio, † videmus quòd
duo vel plura vnum perfectum conſti-
tuunt, vt. C. de agric. & cenſit. lege cũ
ſcimus, in princ. Quid ergo plura? Re
peritur in iure ꝙ ipſa principalis cauſa
criminalis per argumenta & præſum-
ptionem dignoſcitur, & terminatur,
35 † quanquam liquidè delictum proba-
ri non poſsit, vt. ff. de re milita. lege nõ
omnes §. à barbaris, ibi & ſi hoc liqui-
dè probari non poſsit, argumentis ta-
men dignoſcendum eſt: & tamen capi-
talis cauſa ibi agebatur, vt conſtat per
legẽ deſertorem §. is qui. ff. eodem, & fa
cit in auctẽn. vt liceat mat. & auiæ §. il
lud colla. viij.
36 QVARTA ratio, † cum in qua-
libet cã ciuili regulariter duæ ſemiple-
næ probationes faciant vnam proba-
tionem plenam & poſsit cauſa ciuilis
per indicia, & præſumptiones probari
vt extra de pæſumptio capitulo ex lite
ris, & arg. ff. de his qui ſunt ſui, vel alie
ni iur. lege filium, & notari conſueuit
in lege in bonæfidei cõtractibus. C. de
reb. credit. & lege etiam proprietatis.
C. de proba. plus tamen valere debent
& operari tria vel plura auxilia quàm
37 duo. † Nam ratio conſiſtit vt plus tri-
bus quàm duobus credatur, pluralita
ti enim ſtandum eſt, vt. ff. de pactis lege
maiorem, &c. ff. de teſtib. lege, iij. §. hæc
verba, &c. C. de fideicom. lege quæſtio
38 nem, in fine. † Ergo tria indicia vel tres
ſemiplenæ probationes, vnam proba-
tionem poterunt operari, vt. l. ſi hi qui
adulterij. ff. ad leg. iul. de adult. vbi di
citur quòd violenta præſumptio quã
lex pro plena probatione habet, æqui-
39 pollet cõfeſsioni partis: † indicijs ergo
quibus ſumitur plena probatio, per ea

ſumitur & ſupplicium, vt dicta. l. exci
piuntur. ff. ad ſenatuſ. ſyllania. iuncta
glo. vbi dicit tex. † ex impubere ſumi 40
tur ſupplicium per indicia, & ibi caue-
tur quòd quidam puer non multũ abe-
rat à pubertate, & ad pedes domini cu
buerat cum occideretur dominus, nec
poſtea cædem eius prodiderat: vt enim
opem ferre eum non potuiſſe cõſtabat,
ita ſilentium poſtea præſtitiſſe certum
erat, & his dũtaxat ipuberibus ſenatuſ
conſultum parci credebat, qui tantùm
ſub eodem tecto fuiſſent. Qui verò mi
niſtri vel participes cædis fuiſſent, &
eius ętatis, quamquam nondum pube
ris, vt rei intellectũ capere poſsint, his
non magis in cædem domini quàm in
nulla alia cauſa parci oportere. Et ſic
tria tantùm erant indicia contra impu-
berem. † Primum, prope pubertatem 41
erat, quod dicitur diſtare per ſex mẽſes,
vt lege finali. ff. de lib. exhib. Secundũ
ad pedes domini cubuerat. Tertiũ, ne-
cem domini non prodiderat, vt glo. in
dicta lege excipiuntur, & ita videmus
qualiter impuberes teneantur de deli-
cto, vt inſti. đ obli. quę ex. delic. naſc.
§. pe. ſic in noſtro caſu agitur de impu
bere, qui pluribus vrgetur indicijs à le-
ge approbatis, vt ſuprà diximus, qui-
bus etiam probatur dolus, tum ratio-
ne mendacij, tum eius præſentiæ & di-
gladiationis, in homicidijs percuſsio-
nis & ſanguinolentiæ gladij. † itaque ex 42
indicijs perſpicius comprobatur dolus
lege dolum. C. de dolo. † Ergo quauis 43
impubes, videtur teneri. l. cornel. de ſi-
car. pœna mortis ſimilitudine ſuppli-
cij qua eius participes & fautores ſu-
prà condemnati, vt. l. ſi quis te reũ. C.
ad leg. cor. đ ſicar. & l. impunitas. C.
de pœnis, & ff. de fur. lege impuberẽ,
vbi dicitur poſſe cum impubere dãni iniu
ria agi, & cum impubere culpæ capace
lege aquilia agi poſſe pro furto. † Qui 44

ergo homines occidendi cauſa ambu-
lauerit, perueniendo ad aliquem actum
punitur capite, ſcilicet lege cornelia de
ſicarijs, non habita differentia cuius cō
ditionis hominem interemerit. l. i. §. pri
45 mo. ff. ad leg. cor. de ſica. † iure autem
municipali & conſuetudine regni Frā-
ciæ regulariter non punitur animus, ni
ſi ſequatur effectus, & punitur tantum
homicidium ſubſecutum. Idem tenet.
Bart. in dicta lege ſi in rixa, & lege. i. §.
46 diuus. ff. ad leg. corn. de ſicar. † pœnæ
ergo perſonales, ſcilicet amiſsionis vi-
tæ & membri, requirunt actum conſu
matum. Sed pœnæ minores, non requi
runt delictum conſumatū, ſed inchoa-
tum, vt. ff. de extraordinarijs crimi. le-
ge prima §. qui puero, ibi, perfe-
cto flagitio punitur capite, imperfecto
deportatur, & Bal. in lege ſi quis non
dicam rapere. C. de epiſcopis, & cleri-
47 cis, † inchoatur autem delictū ſtatim
quòd conatus tranſit in alium, id eſt cō
tumeliam alterius, & non ante, licet fi
nalis effectus non ſequatur. Et hoc po
teſt contingere dupliciter, primò per a-
ctum remotum à principali delicto, ſi-
cut in inſultu ad homicidium faciēdū,
vel per actum propinquum, ſicuti eſt
vulnus. Actus ergo verbi & actus fa-
cti remotus minus punitur. Sed actus
propinquus acrius punitur, iudex ta
men ibi ex officio mitigat pœnam, vt
ff. de pœnis, lege ſi quis aliquid. §. non-
dum, & lege aut facta. §. euentus. ff. eo-
48 dem. † Nec obſt. lex, is qui cū telo. C.
ad leg. cornel. de ſicar. quia ibi delin-
quens punitur eadem lege, non tamen
eadem pœna, ac ſi conſummaſſet deli-
ctum, vt not. Guil. de Cuno in dicta le
49 ge ſi quis non dicam rapere. † In leuio-
ribus etiam delictis non punitur affe-
ctus niſi ſequatur effectus, lege prima
§. finali. ff. quod quiſque iur. niſi lex a-
liter cenſeat, ſecundum Bart. in lege ge-
neraliter. §. primo. ff. de calūniat. † Ma- 50
lorum igitur mores infirmitas animi
impuberis non excuſat, vt. C. ſi aduer
ſus delict. l. i.

IN contrarium verò non videntur
inferre iura ad hoc vt idē Ebrio impu-
bes, lege cornelia de ſicarijs teneatur in
caſu præſenti. Nam eſto quòd adfue-
rit homicidijs cum Milone eius domi-
no & magiſtro, & quòd gladium ſtrin
xerit, ex hoc non videtur alicui præbuiſ
ſe cauſam mortis. Et in hoc conſiderā-
da eſt affectio. † Nam iniuria facta fi- 51
lio fit patri, & ſi facta fuerit vxori, vi-
detur facta viro, vt lege prima. ff. de in-
iur. † Et ſi facta fuerit cōſanguineo, vi- 52
detur facta ſibi, vt lege lex cornelia. ff.
de iniur. & lege prima. ij. & iij. ff. de li
ber. cauſ. & ſi facta ſit domino, vide-
tur facta ſeruo, cum beneficio affici ho
minē interſit hois affectionis rōne, ut le
ge ſeruus ea lege. ff. de ſeruis export. &
ff. de tute. & ratio. diſt. lege prima §. ſed
non nullos, † & ideo eo caſu videtur 53
eſſe licita offenſio pro defenſione cōſan
guineorum vel dominorum, vt lege vt
vim, iuncta gloſa & ibi Bar. ff. de iuſt.
de iur. Et Bartho. in lege facultas de iu-
re fiſc. libro. x. C. verum eſt quòd cum
moderamine inculpatæ tutelæ debuit
fieri hæc defenſio, vt lege prima. C. vn
de vi. † moderamen autem inculpatæ
tutelæ eſt offenſio circa defenſionem, 54
vel dicitur moderata defenſio quando
aliter quis non poteſt euadere ſine per
tranſire quin recipiat offenſionem,
vt dicta. lege vt vim, & ibi Barth. ff.
de iuſt. & iur. & lege ſcientiā. §. qui cum
aliter. ff. ad legem aquiliam. & dicit
Bartol. in dicta lege vt vim, quòd
ad maiorem cautelam defenſor debet
clamare ſuccurrite vel occurrite, vt
docet gloſa in lege quarta. ff. ad legem
aquiliam &, in lege furem noctur-
num. ff. ad leg. corneliam, de ſicarijs.

Sed in noſtro caſu Milo, & alij participes erant aggreſſores, & aggreſsi ſi ue inſultati carebāt gladijs, & baculis, dempto Dauo famulo defuncti magiſtri Chryſoſtomi Craſsi. Ideo nō videtur defenſio facta cum moderamine inculpatæ tutelæ, quia potuit euadere ſi
55 ne offenſione, † & licet ex pluribus habentibus animum occidendi vnus tantum percuſſerit quem interemit, omnes tamen tenentur de occiſo, vt glo. in lege ſi in rixa. ff. ad legē corneliam de ſicarijs & Exodi. xxi. c.

SED eſto adhuc quòd fuerit in dolo. & præbuerit conſenſum coopera
56 tionis, † & æqualiter peccent facientes & conſentientes cooperando, vt capitulo quantæ. iuncta gloſa extra de ſenten. excom. & qui miniſterium atque adiutorium præbet. opem ferat lege in furti §. ope, & lege ſi pignore §. qui ferramenta. ff. de furt. Attamen debet habe
57 ri ratio ætatis huius inpuberis. † Nam licet minor annis viginti quinque indelictis nō mereatur in integrum reſtitutionē, vtique in atrocioribus quę proueniunt ex animo, interdum tamen miſeratio ætatis ad mediocrem pœnam iudicem producere debet, vt lege auxilium §. in delictis. ff. de minor. ferè ſiquidem in omnibus pœnalibus iudicijs ætati, & imprudētię ſuccurritur lege ferè. ff. de regulis iuris, & ſuccurritur minori vel ipſo iure, vel per reſtitutionem, nam cum minor aut infans delinquit ipſo iure non tenetur. ff. de rei vindicatio. lege quod infans, aut maior infante delinquit, & tunc aut per culpam, & tunc ſuccurritur per in integrum reſtitutionē, vt in nihilum teneatur, vt. C. ſi aduerſ. delict. lege prima in fine. Aut dolo delinquit, & tunc ſi ciuiliter agitur non iuuatur, vt. ff. de minor. lege ſi ex cauſa §. ſi incommiſſum, niſi vt pro confeſſo vel tranſacto habeatur, vt ea lege §. nunc videndū. Si criminaliter agatur: aut eſt atrox delictum tantum & non ſubuenitur, niſi quatenus miſeratio ætatis produxerit iudicem ad mitiorem pœnam aut atrociſsimam, & dicta lege auxilium §. in delictis, & gloſa in dicta lege ferè. ff. de regulis iuris.

SIC mitius agendo videtur idem Ebrio pro intereſſe publico teneri actione iniuriarum quanti iudex æſtimauerit, ſcilicet in fuſtiū caſtigatione. † Nā 58
vbi manus inferuntur, re dicitur fieri iniuria, vt lege prima §. iniuriam. ff. de iniur. & omnis iniuria quæ manu fit, lege cornelia de iniurijs continetur lege lex cornelia. ff. eodem, & atrox fit iniuria, vbi etiam tantum vulnus illatum eſt, vel os alicui percuſſum lege prætor. §. atrocem. ff. eodem. † Pro a 59
troci ergo iniuria extra ordinem ex cauſa, & perſona iudex ſtatuere ſolet. Nā ſerui quidem flagellis cæſi dominis reſtituuntur, liberi verò humilioris quidem loci fuſtibus ſubijciuntur, cæteri autem vel exilio temporali, vel interdictione rei certæ coërcentur. quia interdicitur eis ars ſua lege finali iuncta gloſa. ff. de iniur. & hoc quo ad publicum intereſſe fiſci. ſic vbi criminaliter agitur victoria eſt fiſci pro publico intereſſe, vt not. in lege agraria. ff. de termi. moto. & ſuprà dixi in verbo querimonia, in gloſa. dicitur autem † iudicium criminale etiam quā 60
do agitur de crimine ad pœnam pecuniariam fiſco applicandam, vt gloſa in. § in ſumma, verb. extraordinaria, in ſti. de iniur. † ſolemus tamen dicere 61
ex quibus cauſis publica ſunt iudicia, ex his cauſis non eſſe nos prohibendos quo minus priuato agamus. Sed hoc verum vbi non principaliter de ea re agitur, q̄ habeat publicā executionem, quid ergo de. l. aqui. di

ſemus? Nam & ea actio principaliter hoc cõtinet: hominem autem occiſum non principaliter. Nam ibi principaliter de damno agitur quod domino datum eſt, at in actione iniuriarum de ipſa cæde vt vindicetur, & non vt damnum ſartiatur agitur, vt lege prætor §. at quin ſolemus. ff. de iniurijs. agitur ergo ciuiliter iniuriarum, vt criminaliter, lege cornelia de ſicar. ad vindictam tantùm, & quod tibi non abeſt peti videtur, & quod alteri non adeſt vt glo. in dicta lege prætor §. quid er
62 go, verbo principaliter. † Cum ergo dicitur conuenio te lege aquilia quia hominem occidiſti, oportet damnum exprimi, ſcilicet cõuenio te ad decem, quia in tantum me damnificaſti. Sed ſecus in actione iniuriarum, quia non exprimitur certum, ſed iudex æſtimat iniuriam deſcendentem ex lege cornelia de iniur. vt lege conſtitutionibus §. finali. ff. de iniur. Sed damnum non venit in actione iniuriarũ principaliter, ſed bene ſecundariò & acceſſoriè, vt gloſa in dicto §. quid ergo, verſic. ſartiatur.
63 † interdum etiam iniuriæ appellatione damnum culpa datum, ſignificatur, vt in. l. aqlia dicere ſolemus, vt. d. l. i §. i. de iniur. & . l. ſed & ſi quęcunque §. i. ff. ad leg. aquil. Sic ideo poſſumus agere ciuiliter actione iniuriarum æſtimatione iudicis facienda pro cõtumelia. l. conſtitutionibus. ff. eodem. ita etiam criminaliter & extra ordinem, vt gloſa ibidem, ver. ęſtimatione, & lege finali eodem, & ſic pro atroci iniuria poteſt agi criminaliter & ciuiliter actione iniuriarum ad vindictam, vt lege domini. C. de iniur. iuncta gloſa magna, & lege item §. ſi quis ſeruo verberato. ff. eodem, dummodo non agatur principaliter de ea re quę publicam executionem habeat, dicto. §. at quin ſolemus,
64 caute ergo agendum eſt, † nã ſi primò quis agat ciuiliter iniuriarum ad damnum culpa datum ſcilicet aquilia, non poterit poſtea agere criminaliter pro cõtumelia, vt iniuriarum. Nam non eſt eadem res, cum altera actio ad damnum pertineat culpa datum ſcilicet Aquilia, altera ad contumeliam: vt iniuriarum. vt lege item apud labeonem §. ſi quis ſeruo. ff. de iniur. iuncta gloſa ibidem, verſi. altera. et dicta lege prętor. § primo iuncta glo. in verbo actionem. ff. de iniur.

VT quia † igitur idem Ebrio non pulſauit defunctos, aut illorum alterum, verum aduerſus eos tantum manus leuauit, & gladium ſtrinxit, quos terruit & quaſi vapulaturos non tamen percuſsit: vtili actione iniuriarum videtur teneri erga conquerentes ſuorum iniuriam proſequentes pro intereſſe priuato, vt lege item apud labeonem §. ſi quis pulſatus. ff. de iniur. non autem videtur teneri lege cornelia de iniurijs, vt gloſa ibidem, & lege lex cornelia, & §. inter, eodem, & lege legis. ff. ad legem iuliam de vi priuat. Sed hoc verum eſſet, niſi aliter effectus fuiſſet ſecutus, ſcilicet homicidiorum, ſed quia commiſſa plura homicidia à pluribus, ideo habet locum lex corne lia de iniurijs, pro atroci iniuria, dicta lege finali. ff. de iniur. † Et tot ſunt 66
iniuriæ quot ſunt perſonæ iniuriam facientes: ideo omnes tenentur actione iniuriarum, & ſingulorum eſt proprium maleficium. Ita quòd quando ſunt plures iniuriam pluribus facientes, vt nouem hi homines fecerunt inſultum contra quatuor, certè punientur inſultantes de tot inſultibus quot ſunt perſonæ inſultantes, cum certum ſit quòd quilibet inſultantium fecit inſultum contra quemlibet eorum qui ſunt inſultati, vt lege. ſi plures. ff. de iniur. & lege

l.ſiquis in graui.§.ſi cum omnes domi-
67 ni.ff.ad ſenatuſc. ſyllania.†Et ideo
quando committitur delictum in plu
res, quilibet cuius intereſt poteſt agere
vel accuſare ex perſona vniuſcuiuſq;,
& quilibet habet actionem per ſe inſo
68 lidum, vt.l.i.in fi.ff.de iniur.†vnde
ſi nupta filiafamilias iniuriam accepe-
rit,& vir & pater iniuriarum agāt, tanti
patri condemnandus eſt reus quanti cō
demnaretur ſi ea vidua eſſet, viro tanti
quanti condemnaretur ſi ea in nullius
poteſtate eēt, quod ſua cuiuſq; iniuria
69 propriam æſtimationem habet.†& ſic
ex vna iniuria interdum tribus qua
tuor aut quinque perſonis oritur actio
iniuriarum.l.eum qui nocentem §.ſi nu
pta.ff.eodem, neque unius actio per a-
lium conſumitur, vt putà vxori meæ
filiæ familias iniuria facta eſt, & mihi
& patri eius, et ipſi vxori, et etiam auo
& nurui ſi habet, iniuriarum actio incipi
et competere.d.l.i.§ fi.ff.de iniur.

CEDIT ergo animi mei arbitrio eundem Ebrionē pro contumelia, ſcilicet pro reparatiōe iniuriæ condēnari debere cæſum virgis manu & opera lictoris in quadriuijs aſſuetis in exilium perpetuum à regno Frāciæ pœna vltimi ſupplicij in contrarium imminente mitti omnibus & ſingulis eiuſdem bonis quibus licebit additis & confiſcatis ſuper ijſdem ſummam centum librarum Pariſienſium cuilibet conquerentium pro reparatione iniuriæ damnorum & intereſſe adiudicando.

SVMMARIVM

1 *Silentium facit quem de dolo teneri.*
2 *Delictum qui potuit prohibere et non prohibuit lege aquilia tenetur.*
3 *Culpa leuiſſima uenit in lege aquilia.*
Quæſtio ciuilis ſupra libram auri trium teſtium ſolenniter eget. 4
Semiplenis probationibus quis criminaliter non damnatur. 5
Cauſa criminalis maior eſt quacunque pecuniaria. 6
Fama publica cum uno teſte probat in ciuilibus, ſecus in criminalibus. 7
Probationes in criminalibus apertiſſimæ eſſe debent, & numero. 22. 8
Strictius proceditur ubi contra hominis ſalutem agitur. 9
Euidentia rei pro ſpecie probata habetur. 10
Manifeſta non indigent probatione. 11
Captus inuentus non poteſt de crimine dānari, niſi aliter de maleficio conuincatur. 12
Confeſſio extraiudicialis an noceat reo. 13
Ex ſimplici hominis præſumptione, ſententia criminalis non fertur, ſecus ex præſumptione iuris & de iure, nu. 18. 14
Animæ periculum in criminalibus imminet, ideo melior tutella requiritur. 15
Melius eſt nocentem abſoluere quàm innocentem damnare. 16
Pœnæ in dubio ſunt potius moliendæ, quàm exaſperandæ. 17
Iuris præſumptio quæ ſit. 19
Præſumptio criminis onus probandi in alium transfert. 20
Præſumptione iuris tantum ſentētia fertur ciuilis ſed non criminalis. 21
Conſilium perſpicatius in criminalibus eſt adhibendum. 23
Mendicatis ſuffragijs non eſt quis condemnandus. 24
Probatio iuris tantum in criminalibus cum confeſſione ſuffieit ad condemnandum. 26
Pœna in præſumptione mitigatur. 26
Pœna certos fines hñs aggrauari non pōt. 27

28 *Iuris præſumptione quis poteſt condemnari ciuiliter & ſententia diffinitiua ſequi.*

29 *Arbitrium eſt iudicis an teſtibus credat.*

30 *Pœna quotiens eſt in arbitrio iudicis, poteſt iudex arbitrium ſuum uſque ad mortem extendere.*

31 *Crimina priuata quæ ſint.*

32 *Omne crimen de iure canonico publicum centur, & infamat, nu.33.*

34 *Crimina publica quæ ſint.*

35 *Capitalia inditia ſunt ex quibus perditur uita uel ciuitas.*

36 *Indicia non capitalia ſunt ex quibus pecuniaria aut in corpus aliqua coërtio pœna eſt.*

37 *Iudex in extraordinarijs criminibus, pœnam uſque ad mortem incluſiuè arbitratur.*

38 *Pœna capitalis de iure ciuili eſt mors corporis pœna metalli & deportationis ubi ciuitas tantum ammittitur, & numero.40.et.41.*

39 *Pœnarum capitalium quot gradus ſint.*

42 *Pœnæ non capitales ſunt ad tempus, uel in perpetuum relegatio, infamia, dignitatis amiſsio, uel ad dignitatem uel officium ſeu forum interdicta aſpiratio et uerberum experimentum, nu.43.44.&.45.*

46 *Pœna mortis ſecundum canones non imponitur.*

47 *Damnatus in metallum de iure canonico non liberatur.*

48 *Eccleſia pœnam carceris pro grauiſsimis criminibus infligit.*

49 *Detruſio in monaſterium loco relegationis habetur.*

50 *Depoſitio uel degradatio & infamia de iure canonico locum habent, nu.51.*

52 *Infamis ſecundum leges infamis eſt & ſecundum canones.*

53 *Verberum pœna de iure canonico locum habet.*

Pœna extraordinaria motu iudi. imponitur. 54

Crimina quæ coram omnibus peccantur, coram omnibus ſunt corripienda: & ſecretius quæ ſecretius peccantur. 55

Reus qui emendam honorabilem facere renuit, durius & accerbius puniri debet. 56

FERDINANDVS Paraſitus memorati Anippi alter cõfamulus tortus nõ agnoſcitur, neq; conuincitur teſtimõio ſępe dictis adfuiſſe homicidijs. ſic tantũ poſſumus elicere propriam eius confeſſionem, fatetur enim eundem Milonẽ liti ſuccubuiſſe aduerſus interemptos tunc viuentes, quos criminabatur & increpabat, aſſerendo ſe de illis vlturũ et iniuriã inpunitam non relictũ, quod tamen id interemptis ipſe reus ante non prodidit. † & ſic ratione ſilentij iudi- 1
ciũ de dolo contra eum, ſępe allegata. l.excipiuntur.ff.ad ſenatuſ.ſyllania.

FATETVR adfuiſſe cœnę factę ſub interſignio leonis argentei die homicidiorum, & hinc hora nona ſerotina cum eodem Milone & Anippo & alijs receſsiſſe, ſcitq; Craſſum, Plutum, & Xenium, interemptos fuiſſe ex relatione aliquorum, horum tamen homicidio aſtitiſſe negat. certum autem eſt, & conſtat in proceſſu homicidia die ſupradicta & hora commiſſa fuiſſe per eos quos fatetur concomitatum fuiſſe prædicta hora.

FATETVR in ſumma per confeſsionem propriam in quæſtione extortam adfuiſſe homicidijs, & vidiſſe Milonem, Thraſonem, & Caligulã percutientes tunc viuentes & demum interemptos Craſſum, Plutum, & Xenium, quam confeſsionem poſt diem & noctem & extra locum tormentorum geminauit, non tamen fatetur

quenquã illorum percuſsiſſe, & ſic illa
ſcientia pro patientia facinoris habe
2 tur, † vt qui prohibere potuit & non
prohibuit, ſiue de iure, ſiue de facto
prohibere potuit, lege aquilla teneatur
l. ſciẽtiam. ff. ad leg. aquil. & glo. in
l. in lege. ff. eo. & l. in omnibus, & l.
3 ſeq. ff. de noxal. actio. † Itaq; in l. aqui
lia venit etiã leuiſsima culpa vbi quis
ſciuit & non prohibuit cum prohibere
potuit. d. l. in lege.

PROBATVR tamẽ per di
ctum Deſiderij Anippi eiuſdem domi
ni in ſuis literis remiſsionis relatum
enſem ſuum ſtrinxiſſe & aſtitiſſe homi-
cidijs non vt feriret, ſed vt opem
percuſſoribus ferret, ſi per aliorum vio
lentiam impedirẽtur, quod eſt aliud in-
dicium & ſemiplena probatio per
vnum teſtem.

HAEC ſunt indicia quibus one
ratur idem Paraſitus, ex quibus non
poteſt conſtare præbuiſſe cauſam mor
tis interemptis.

QVID ergo iuris in cõſtatuen-
dum oporteat, videtur q; hæc indicia
ſunt tantum præſumptiones iuris qui
bus non poſsit diffinitiuè damnari
reus triplici modo.

4 PRIMO † quia cum in ciuilibus
quæſtionibus maioribus vna libra au
ri non minor quàm trium teſtium exi-
gatur probatio, vt in auc. de fide inſtr.
§. oportet, & §. hoc dicimus, coll. vi.
5 & not. C. ſi certum pet. l. fi. † multo
fortius in qualibet cauſa criminali duę
vel tres præſumptiones aut indicia ple
nam probationem non poterunt opera
ri, ſed erit maior numerus teſtium re-
quirendus, vt poſsit ſuper crimine ſen-
6 tentia diffinitiua proferri. † maximè
cũ quælibet cauſa criminalis ſit & cen
ſeatur maior qualibet pecuniaria cauſa
quantumcunque ſit magna, vt. ff. de
pœnis. l. in ſeruorum. § fi.

ET LICET † in cauſa ci- 7
uili duæ ſemiplenæ probationes (vt
eſt fama publica, & dictum vnius
teſtis) vnam plenam probationem ad-
ducat, vt. C. de probat. l. proprietatis,
& arg. ff. de teſtib. l. iij. §. eiuſdem, &
iiij. q. iij. §. item ſæpe, & extrà de teſtib.
c. præterea, tamen in criminali cauſa ex
dictis ſemiplenè probationibus non
erit quis diffinitiuè damnãdus. † quia 8
in cauſa criminali probationes debent
eẽ apertiſsimę, vulgata. l. fi. C. de pro
ba†. Strictius enim in ea ꝓceditur vbi 9
contra hominis ſalutem agitur, vt. C.
de appell. l. additos, & not. extra de te
ſtib. c. veniens.

SECVNDO † euidentia rei licet 10
habeatur pro quadam ſpecie probata
vt. ff. finium regun. l. ſi irruptione. § fi.
& C. eodem. l. iij. Etiam cum manife
ſtum & apertum indicium habeatur,
aliquem inueniri in crimine & fore de-
tentum, vt in noſtro caſu, arg. ff. de
furt. l. iij. cum. l. ſeq. † & manifeſta nõ 11
indigeant probatione, vt. ff. de dote
præleg. l. i. in fi. & ff. de actione emp.
& vend. l. exemplo. in fi. i. reſpon. Ta-
men non debet quis talibus indicijs dif
finitiuè damnari. † quia non eo ipſo 12
quod quis captus inuenitur poterit de
crimine damnari, niſi aliter de malefi-
cio conuincatur, vt arg. ff. de rit. nup.
l. palam. § qui in adulterio, & C. de de
fenſorib. ciuita. l. defenſores. † Ideo ſi 13
aliquis inueniatur pro qualicunque cri
mine captus ab aliquo qui ẽt corã plu
ribus teſtibus extra iudiciũ cõfiteatur
crimen commiſsiſſe & quòd occaſione
illius criminis fuerit captus, quãuis
iſta tria contra eum inueniãtur proba-
ta, ſcilicet quòd ſit captus ob illud
crimen, & quòd ſit confeſſus illud
crimen commiſiſſe, & quòd occa-
ſione illius criminis ſit detentus licet
iſta indicia uideãtur apparẽtia, nõ ta-

men debet ex illis ſolis indicijs iudex illum ſic captũ diffinitiuè damnare, licet quæſtionibus & tormentis ſubijci poſſit, vt not. ff. ad. l. iul. de adul. l. capite quinto, in fi. & extra de iudic. c. cum non ab homine.

14 TERTIA † poteſt aſsignari ratio, quoniam ex teſtibus & inſtrumentis & ex indicijs indubitatis & præſumptionibus iuris & de iure, non autem ex præſumptione ſimplici eſt ſententia diffinitiua proferenda, vt. C. de accu. l. ſingula.

15 IN † ciuili autem ſecus vt dixi, ideo quia in criminalibus cauſis maius periculum vertitur, quia imminet periculum animæ, vt in auc. vt iudic. ſine quoquo ſuffra. §. cogitatio vnde maior requirenda eſt tutela, vt. C. de appell.

16 d. l. additos, &. C. de fal. l. vbi. † & in caſibus dubijs & in certis ꝓbationibus melius eſt facinus nocentis impunitũ relinqui, quàm innocentem damnare d. l. abſentem. ff. de pœnis, &. C. quo

17 rum appell. non recip. l. ij. † & in dubio pœnę ſunt potius molliendæ quã exaſperandæ. l. interpretatione, & l. ſi præſes. ff. de pœnis.

CENSETVR ergo ꝙ ex ſupra dictis indicijs poſsit tantum colligi iuris ſine hominis præſumptio contra eũdem Paraſitum reum, dũ colligitur ꝙ ſciebat eundem Milonem inimicum interfectorum ratione litis & controuerſiæ præcedentis, & minas audiſſe à Milone quas ipſe Paraſitus non prodidit, & ex ſubſequenti adfuiſſe homicidijs. colligitur etiam ex dicto vnius teſtis en

18 ſem ſtrinxiſſe in homicidijs. † quod tamen non concludit niſi alio teſtimõio adiuuaretur, vt ſupra diximus in indicijs opinionis Iacchi ebriõis & l. abſentẽ, in prin. ff. de pœnis, iunc. gl. in verbo, damnari, quæ dicit ex ſola præſumptione hominis quem non grauari. vt. no. in. l. ij. §. idem tamen confitetur. ff. de minor. & ff. de vent. in poſſ. mitt. l. i §. ſed etſi incertum, ſecus autem in præſumptione legis, vt. l. ſi ij qui adul

19 terij. C. ad leg. iul. de adul. † Eſt autem præſumptio iuris cum ius præſumit aliquid, ſed non ſtatuit ſuper præſumpto, imò recipit contrariam probationem, vt. xxxij. q. i. c. dicit dominus, & xxxv. q. iij. c. extraordinaria, & c. propoſuiſti, extra de probat. et ex illa præſumptione iuris tantum vel teſtium productione ſurgit tantum ſuſpi

20 cio, ut. ij. q. vij. c. accuſator quoque. † Regula autem eſt ꝙ præſumptio criminis transfert in alium onus probandi. l. generaliter. §. ſi petitum. verſic. ſed cũ ex præſumptione. ff. de fideicõ. libert. de præſumptione verò iuris & de iure ſupra dixi, ex qua poteſt ſequi ſententia criminalis diffinitiuã.

21 QVAMVIS † autem in cauſa ciuili ex iuris tantum præſumptione poſsit diffinitiua ſequi ſententia, ex qua in contrarium non probatur, vt C. de probat. l. ſiue poſsidetis, & ff. de donat. inter uir. & vxo. l. Quintus Mutius. Tamen in cauſa criminali uel in cauſa quæſtionis ex tali præſumptione iuris tantum non debet nec poterit quis diffinitiuè condemnari. d. gloſ. in uerbo damnari, in. l.

22 abſentem. † quia in criminalibus cauſis interuenire debent & requiruntur probationes luce clariores, vt ſuprà dixi. l. qui ſententiam. C. de pœnis, & d. l. ſinguli, de accuſ. C. Quod videtur

23 ea ratione procedere, † quia in cauſis criminalibus eſt perſpicacius conſiliũ adhibẽdum, quia ibi maius detrimentum & periculum contingit, vt. ff. de vent. inſpic. l. i §. i. et ideo ex prędictis indicijs ſiue pręſumptionibus non poteſt idem Paraſitus condemnari criminaliter ſecundum naturam delicti.

† quia

quis ex præſumptionibus & mendicatis ſuffragijs condemnandus non eſt.d.l.ſinguli, & d.l.abſentem .ff.de pœnis.

25 PORRO † in cauſis criminalibus non multũ arduis nec valde põderoſis probatio iuris quæ fit per argumenta eſt communiter ſufficiens & coniuncta ſemiplenam probationem excedẽs & tunc ſi cum iſta iungatur confeſſio, efficitur probatio plenior q̃ in ciuili requiratur, vt.C. quorum appe.non recip.l.ij. & plene fit punitio ſecũdum exigentiam naturæ delicti, vt ibidem. Si autem non adiungatur confeſsio, ut quia cum hoc commiſſum arbitrio iudicis non vult torquere, vel qualitas perſonæ torturam non patitur, vt quia minor, uel aliàs (vt dixi in tortura ſupra) vel reus eſt abſens, non poteſt imponi pœna corporalis, quia propter inopiam probationũ minuitur pœna, hoc eſt, quia non poteſt iudex plus punire in criminali quàm condemnaret in ciuili.

26 NAM † vbi proceditur ex præſumptione, imponitur minor pœna, & iſta appellatur probatio præſumptiuã, vt Bal.in.l.fi.C.de pb. & idem Bal.in.l.presbyteri.C.de epiſ.& cle. et quãuis in præſumptione mitigetur pœna; & econtra quando liquet exaggeretur pœna.

27 TAMEN † quando pœna habet certos fines ex qualitate probationum, nunquam poteſt ex qualitate exaggerari ſcilicet aggrauari pœna, ut.l. generaliter, in princ. vbi eſt tex.not.ff. de decurio. poterit tamen reus puniri ci
28 uiliter & pecuniariter. † quia præſumptione iuris tantum poteſt quis condemnari ciuiliter, & ſequi ſẽtẽtia diffinitiua, vt dicta.l. ſiue poſsidetis .C.de probationib. & .d.l.quintus mutius .ff. de donation. inter virum & vxorem.

QVAE † inſuper indicia, præſumptiones, aut quæ argumenta, ſcilicet genera probandi vel p̄ teſtes & quales & quod, vel per inſtrumenta ad quem modum probandę cuiuſque rei ſufficiãt, nullo certo modo ſatis diffiniri poteſt, ſicut non ſemper, ita ſæpe ſine publicis monumentis cuiuſque rei veritas deprehenditur, aliàs numerus teſtium, aliàs dignitas, & auctoritas, aliàs veluti conſentiens fama confirmat rei de qua quæritur fidem, hoc autem pro animi arbitrio iudici relinquẽdum, cui credat, aut parum probatum ſibi opinetur, tex for.in.l.ij.§.eiuſdẽ, & §.tu magis ſcire potes .ff. de teſtibus.capitulo præterea.capitu. in noſtra præſentia .c.ex literis, extra de probationibus. 29

QVAERENDVM † eſt nunc igitur qua pœna reus veniat affligendus. Dic ꝙ quãdo iudex cognoſcit de crimine extra ordinẽ, pœna eſt in eius arbitrio quod poteſt extendere vſque ad mortem, quod eſt verum penſata & attenta facti qualitate, vt glo.in §. in ſumma verſi.extraordinaria.inſti. de iniur. & .l.pedius §.i.ff.de incendio, ruina, & naufra. & .l.hodie.ff.de pœnis, & ita obſeruatur in regno Franciæ, quia omnes pœnę criminales ſunt arbitrariæ pro motu iudicis imponendæ, priuſquam autem diſcutiamus de pœna imponenda reo, ſciendum eſt 30
†quod criminã alia ſunt priuata, vt
illa quorum executio id eſt accuſatio 31
vel denunciatio pertinet tantum ad illos quibus inferuntur. vt furta, damna illata, & iniuriæ, vt.ff. de priuat. delic. per totũ hodie tñ titulus de priuati
delict. non eſt in vſu, quia † de 32
iure canonico omne crimen cenſetur eſſe publicum de hoc eſt gloſ. ſexta quæſtione prima, capitulo

infames verſiculo fures, & Innoc. in.c.ij.extra de collu. dete. & Bal. in rub.C. qui accuſ.non poſſ.in v. col. & Io.fab.in§.fi.ſuper gl. inſt .de

33 pœna temer.litig.imò †omne crimen infamat ſecundum canones,vt glo.in d.c.infames.

34 ALIA † ſunt crimina publica, quorum accuſatio datur cuilibet de populo, quoniam ad vtilitatem publicam ſpectat,ne maleficia remeneant impunita, vt.l.ita vulneratus.§ quòd ſi quis.ff.ad leg.aquil.&.l.ſi longius §.i.ff.de iudic.& ſunt hæc publica, homicidia,paricidia, adulteria, & alia notata in.l.i.ff. de publi. iudicijs quæ ſuprà ſuis locis adaptauimus.

35 PVBLICORVM † autem iudiciorum quædam capitalia ſunt, quædam non capitalia ſunt,ex quibus pœna corporalis mors aut exilium eſt per has enim pœnas eximitur caput de ciuitate, nam cætera non exilia,ſed relegationes propriè dicuntur, tunc & ciuitas retinetur.

36 NON† capitalia ſunt, ex quibus pecuniaria aut in corpus aliqua coërcio pœna eſt.l.ij.ff.de pub.iudic.&.l.edicto §.rei autem capitalis.ff.de bono. poſſeſsio.&.l.rei capitalis .ff. de pœnis.

37 ALIA† ſunt crimia extraordinaria,in quibus pœna nõ eſt introducta à iure,ſed iudex ex bono & æquo arbitratur qd facto opus eſt, vſque ad pœnam capitis incluſiuè, vt.l.ſaccularij §.ſunt quædam.ff.de extraor.crimi. quia iudex poteſt ſuum extendere arbitrium vſque ad mortem, penſata tamen & attenta facti qualitate, & perſonarum conditione, ne quid durius aut remiſsius conſtituatur,quàm cauſa poſtulet.l.reſpiciendum.ff.de pœnis, & dicta.l.pedius.§ primo .ff. de incend.rui.& naufra.& hoc ſecundum ius ciuile.

POENARVM autem ſecundum leges ciuiles ſeptem ſunt genera, quarum ſunt tres capitales, & quatuor non capitales.

PRIMA† pœna capitalis ē mors 38
corporis, quę multis modis infertur, vt de pœnis.l.aut damnũ.§. vita adimitur, &.l.capitalium §.famoſos,& §.fi.in fi.ff.eodem, &.l.iij. ff.ad leg.
cor.de ſicarijs.† pœnarum autem ca- 39
pitalium gradus ferè iſti ſunt, ſcilicet ſummum ſupplicium, quod videtur ad furcam damnatio, item viui concrematio,item capitis amputatio. Cæteræ pœnæ ad æſtimationem & non ad capitis periculum pertinent, vt d.l.capitalium.

SECVNDA† pœna eſt morti 40
ꝓxima,ſcilicet pœna metalli.d.l. aut damnum §.eſt pœna, & illa hodie in regno Franciæ non vtimur, ſed huius loco ſolemus damnare reos ad perpetuum remigium marinum, vel ad tempus, ſecundum delictorum qualitatem, prout aliàs plures condemnaui.

TERTIA† pœna capitalis ē deportatio,& ibi non libertas ſed ciuitas 41
tm̃ amittit vt.ff.de pœ.l.quidã,&.l.i.ff.de bon.damna.&. C.de bon. pręſcriptorum.l.in metallum.

NON† capitales aũt pœnæ ſunt q̃tuor, prima eſt relegatio ad tẽpus vel 42
in perpetuũ, hic bona non amittit, vt l.relegatorum §.ad tempus.ff.de interdict.& releg.

SECVNDA† eſt infamia,vt d. 43
l.aut damnum.ff.de pœnis.

TERTIA† eſt dignitatis amiſſio, vel ad dignitatem vel officium 44
ſeu forum interdicta aſpiratio, vt dicta leg.aut damnum,&.l.moris.ff.de pœnis

45 QVARTA † eſt uerbeꝝ experi
mentum.l.ſi.quis fortè §.vlt.ff.de pœ
nis, &.l.fi.codẽ,& d.l. relegatorum
ff.de interd.

46 SECVNDVM † canones uerò
pœna mortis corporalis regulariter nõ
imponitur, vt extra ne cleric. vel mona
chi.c.ſententiam, & .li.diſt.c.i. &.ij.
ſed eſt quædam quæ quaſi ſimilis eſt
mortis, ſcilicet quãdo quis relinquitur
iudici ſeculari puniendus, vt extra de
crimine falſ.c.ad falſa. & de iudic.c.
cum non ab homine, & xvij. diſtin
ctio.capitulo cum licuit,& xi.q.pri
ma.c.illud.

47 SECVNDA † pœna damnatio
nis in metallum non inuenitur ſæpe in
canonibus impoſita, ſed ſi imponere
tur non retractaretur, vt extra de ca
48 lum.c.i.† ſed ei æquiparari poteſt pœ
na carceris, quam pro grauiſsimis cri
minibus eccleſia infligit, vt extra de
hæreti.c.pe §.fi.et quòd quis redigatur
in ſeruitutem eſt tex.xxxij.diſt. c.eas,
& hoc de capitalibus ſecundum ca
nones.

49 NON † capitalium ſecundum
canones prima pœna eſt relegatio, quę
non eſt in vſu, ſed ei accedit detruſio in
monaſterium, de qua habemus.l.di
ſtinc.c. ſi epiſcopus autem .& lxxxi.
diſt.c.Romanus.

50 ALIAE † autem pœnę habent lo
cum ſecundum conones ſcilicet depoſi
tio vel degradatio, vt xi.q.iij.c.epiſco
pus autem, & interdicitur quòd ad nul
lam dignitatem aſſumatur licet inhibi
ta remaneat, vt extra de filijs p̄sby.
c.fi.& ext.de elect.c.ſuper eo, vel ꝙ
ad ſuperiores ordines non aſſumatur
nec aſcendat, vt extrat de tempo.
ord.c.ex tenore, & multæ aliæ pœ
næ conſimiles.

51 ALIA † autem pœna ſcilicet in
famia locum habet ſecundũ canones,
adeo vt quicunque ſecundum leges
infamis eſt, eſt & ſecundum canones,
vt.ij.q.iij.§.hinc etiam, & vi.q.i.capi
tulo infames.

SECVNDVM † canones e 52
tiã aliqui ſunt infames infamia cano
nica, vt extra de teſtibus, capitulo
teſtium.

ALIA † eſt pœna ſcilicet verbe 53
rum, ſecundum canones locum habet
vt.xxxi. diſtinctio. capitulo ultimo
&.xlv.diſtinctio.capitulo cum bea
tus & capitulo primo. extra de ca
lumnia. vbi dicitur quòd ſubdiaco
nus accuſans calumnioſè diaconũ,
ſubdiaconatu priuatur, & publi
cè verberibus caſtigatur, & in exi
lium deportatur. Sed hodie in re
gno Franciæ hoc iure non vti
mur.

HIS † præſuppoſitis uidetur ꝙ 54
idem reus uenit puniendus pœna ex
traordinaria pro motu iudicis impo
nenda iuxta.l. hodie.ff.de pœnis, &
hoc agendo quòd debet ibi ſe pur
gare ubi dignoſcitur deliquiſſe ſecun
dum conſiderationem iudicis, ut in
capitulo inter ſolicitudines, extra de
purgatio.canoni.& hoc notatur etiã
in quolibet horrendo crimine iura
req́ꝫ debet ſe nunquam ſimile com
miſſurũ, ut.xij.q.ij.c.de uiro &.xxij.
q.viij.c.peſsimam, & prima quæſtio.
ſeptima capitulo quotiens, ubi pœ
nitens iurat quòd de cætero non la
betur.

CORRIPIENDA † ſunt ſi 55
quidem crimina coram omnibus quę
peccantur coram omnibus, ſecretius,
quæ peccantur ſecretius, & diſtinguen
da ſunt tempora, & concordabit ſcri
ptura, ut capitulo ſi peccauerit.ij. q.
prima, & capitulo deteriores, ſexta
quæſtione prima &.xxiij. diſtinctio.
c.illud. † ſi aũt reus renuerit facere hãc

emendam honorabilem , durius &
acerbius puniri debet, vt d.c.inter ſoli
citudines,ext.de purg.cano. & ita vi-
di practicari in curia parlamẽti Pariſi.
Anno domini milleſi.quingent. xxix.
mẽſis Aprilis. xvij.contra & aduer
ſus Ioannem Berquin , qui accuſatus
de hæreſi per areſtum curiæ condemna
tus ad emendam honorabilem facien-
dam ſuper petram marmoris palatij,
renuens hanc facere areſto ſubſecutiuo
igne concremari condemnatus fuit,
quem exequi vidi ante communes Pa
riſiorum ædes dicta die.

MOVEOR ergo quòd poſsit cõ
demnari ad duplicem emendam.ho-
norabilem videlicet,& vtilem.quan-
tum ad honorabilem, cenſeo capite &
pedibus nudandum,& in camiſia geni
bus flexis in prætorio noſtro & propa
tulo ad ſtantem ac tedam quatuor li-
brarum ceræ ardentem,proprijs mani-
bus tenentem iniuriam conquerenti-
bus factam ob necem interemptorum
obuentam, & vulnera Dionyſio Da-
uo illata ibidem abiuratuꝝ afferẽdo
& profitendo ſe perperam,temere,in-
diſcretè, interfuiſſe & opẽ ſæpe dictis
homicidijs perpetratis præſtitiſſe. &
ꝙ bono & æquo aĩo illũ pœnitet hoc
egiſſe,deo omnipotẽti , regi , iuſtitię
& conquerentibus ueniam poſtulan-
do, & quòd deinceps ad talia & ſi-
milia facinora non labetur,& quan-
tum ad emendam utilem , condem-
nandum ergá quemlibet conqueren-
tium , & pro omnibus damnis & in-
tereſſe in uiginti librarum Pariſien-
ſium ſummam , & in decem libras
Pariſienſes erga regem pro alia emen
da omnibus , & ſingulis eiuſdem
bonis additis , quibus licebit , eo
in perpetuum à regno prædicto exu-
laturo.

SVMMARIVM.

Tortus qui aliquid in tormentis nõ eſt con feſſus liberatur. 1
Accuſator damnum læſo indebitè contingens emendare tenetur. 2
Accuſator à probatione ceſſans uel nõ probans calumniari præſumitur et condemnari debet, erga reum ad damna et intereſſe ſumptus, expenſas extraordinem ad pœnam numero. 4. 3
Caſus in quibus deficiens in probando. non ſtatim præſummitur calumniari numero 6.7.8.9.10.et.11. 5
Accuſans ex neceſsitate officij non dicitur calumniari. 6
Hæres defuncti necem uendicare tenetur et à præſumpta calumnia excuſatur. 7
Accuſatio de adulterio permittitur marito et cuius cognato nec calũniari dicũtur. 10
Accuſator ſemiplenè probans, licet excuſetur à calũnia ad expẽſas accuſato tenetur. 11
Indicia manifeſta ex quibus reus eſt tortus excuſant accuſantes à calumnia. 12
Iudex hñs idicia ſufficiẽtia cõtra accuſatũ pluries tortum & nihil confitentem, ipsũ diffinitiuè non abſoluit, ſed abolitionẽ accuſationis concedit. 13
Arbitrium eſt iudici, an iudicia ſint uel nõ ſint manifeſta, ut abſoluat, dimittat, aut condemnet. 14

EGIDIVS Gnatho alter Deſiderij Anippi famulus tortus nihil confeſſus fuit de crimine , quinimò negat interfuiſſe homicidijs. ueꝝ á leone argẽteo iuſſu ſui domini por receſsiſſe ĩ cauponã baliſię die & hora homicidiorum , & ita Paraſitus in quæſtione dixit credere , à quo releuatur & exoneratur à delicto.

DESIDERIVS tamen Anippus eius dominus eidem exhibitus & confrontatus nulla in eum obiecta perfidia ex tenore eiuſdem remiſsionis dicit prælibatum Gnathonem interfuiſſe homicidijs ſuprâdictis cauſa præſtandi opem percuſſoribus, ſi impedirentur ab alijs, aliunde oneratur de delicto, ſed hoc eſt tantũ ſemiplena ꝓbatio: quę tantũ potuit ꝓdeſſe ad torturã rationib⁹ ſuperi⁹ dictis, et ita actũ eſt.

FATETVR idẽ Gnatho per ſuũ interrogatoriũ adfuiſſe prandio facto in parui cerui taberna, prout in proceſſu relatum eſt, nec minas ipſius Milonis audiſſe.

1 TORTVS † eſt & nihil vltra ſuprâ confeſſus eſt, nec ſufficientibus argumentis vrgetur, inſtandum eſt igitur accuſatoribus vt id quod intendunt comprobent ac ſic conuincant. l. vnius §. in eo. ff. de quæſtio. ꝙ ſi teſtis deficiat, innocentis fidem ſola iuſiurandi taxatio manifeſtat: vt. c. i. xxij. q. l. ideo quia reus fuit tortus, neque aliquid in tortura confeſſus eſt, venit Liberandus quaſi indicia ſint purgata ſecundum Bart. in. l. fi. ff. de quęſtio. ideo quãdo ex tortura nõ poteſt crimen inueniri, videtur

2 quòd tortus abſolui debeat, † quia licet indicia præceſſerint torturam, non excuſantur accuſatores à calumnia: & propterea damnum læſo contingens indebitẽ, debent ſibi emendare ſecundum Bal. in. l. fi. ff. de calum. & facit ſecundũ eundẽ, quod not. in. l. pe. C. ð cõd. ob cauſ. dato. & l. dominus. C. ð quęſtio. vt eſt tex. for. ad hoc, vnde qa re⁹ iniuriam tolerauit, nã & tortus & carceres ſubſtinuit, accuſatores non poſſent ex hoc abolitionẽ obtinere cũ eſſe ctu ſine cõſẽſu rei, vt. l. fallaciter. C. ð

3 abol. † Nã vbi accuſatores ceſsãt in ꝓbatione, aut non probant quod intendunt calumniari præſumunť, vt glo. ſa ca. cum dilectus, in verbo calumniã di, extra de calum. & ij. q. iij. c. qui nõ probauerit, & C. de aduoc. diuerſ. iudic. l. i. & infamantur calumniatores. l. ex varia. C. de delato. & gloſa in. l. ex quibuſdam. ff. de iure fiſc. † & in ex 4
penſis, damnis, & intereſſe condẽnantur, & extra ordinem pro qualitate admiſsi, ſiue in priuatis ſiue in extraordinarijs criminibus plectuntur. l. in priuatis. ff. ad turpil. & dicto. c. cum dilectus, extra de calum. & c. i. §. adijcientes, de elect. lib. vi. & l. non ignoret. C. de fruct. & lit. expenſ. Ratio ſiquidem eſt vt nulli temeritas ſua lucratiuã concedatur: ſed vt impudens calumniantium refrenetur audatia. Præterea ſiquis cauſa cognita conuictus fuerit ſine iuſta & legitima petitione quęquã in iudicio pulſaſſe, omnes ei legitimas expenſas ſumptusꝗ & damna, quę ab exordio cœptę cõtrouerſiæ ipſius vitio toleraſſe eundem reum conſtiterit, reddere cogetur, vt hac ſaltem cenſurę iuſtiſsimę formidine reuocatus & improbis conflictationibus occupatus, iamꝗ ſopitis clamoribus iurgiorum magiſtra deinceps neceſsitate aquieſcat, vt. l. omnes qui. § fi. C. de epiſc. & cleri. & l. eum quem. ff. de iudic. Et ſic accuſatores ſæpe dicti videntur cõdemnari debere erga reum præfatum ad omnia damna, intereſſe, ſumptus, expenſas, & extra ordinem ad pœnam, vt iuribus ſuprâdictis.

IN. † contrarium verò videntur caſus excepti, in quibus non ſtatim pręſumitur calumnia, quando quis deficit improbando, vt glo. in. l. athletas §. pręuaricator. ff. de his qui not. infa. 5

PRIMVS, † quãdo quis accuſat ex neceſsitate officij, vt eſt in tutore vel 6
tutrice in caſu noſtro, vt. l. ij. C. qui accuſ. non poſſ. & l. tutorem. ff. de his quib. vt indig. l. ij. C. de delato. lib. x.

TV

7 SECVNDVS † caſus, quando quis ex neceſsitate hoc facit, vt quia hæres qui tenetur vindicare necẽ defuncti, vt in caſu noſtro lege cum fratrem. C. de his quib. vt indig. vel ratione proximitatis perſonarum, vt. C. de calum. lege mater, & l. calumniæ vel autoritatis eius cui ſucceſsit, d. l. mater. §. ſi extraneus.

8 ALIVS † caſus, ſi audiuit illum eſſe criminoſum à fide dignis perſonis, vt capitulo inquiſitioni, extra de ſenten. excommunica.

9 ALIVS, † quãdo teſtes deceperunt accuſatorem, vt quia promiſerũt teſtificari & defecerunt, vt glo. in. c. paulum, ij. q. iij.

10 ALIVS † quando eſt intimus dolor admiſsi criminis, vt in marito & eius cognato de adulterio accuſantibus lege quamuis adulterij, ad legem iuliam de adult.

11 ALIVS, † quando accuſator ſemiplenè probauit excuſatur à calumnia, ſed tamen ad expenſas quas propter hoc pars altera ſe feciſſe docuerit, iuramento medio cõdemnabitur. Qui verò in probatione defecerit, omnino eius quod obijcit in perſonam calumniæ pœnam incurret cum expenſis, vt dicto capitulo cum dilectus, extra de calum. & dicto capitulo. §. adijcientes, iuncta glo.

12 SI † etiam indicia ſunt manifeſta ex quibus reus eſt tortus, excuſant accuſantes à calumnia ſecundum Bal. in lege. iij. C. ad legem iuliam de adulterijs, vnde reus tortus liberãdus erit ab illa inquiſitione tantum: ſed non diffinitiuè à delicto per not. per Saly. in lege ſi hi qui adulterij. C. ad legem iuliã de adult. vbi dicit per gloſa ibi poſitã,

13 † ꝙ ſi iudex habet ſufficientia indicia contra accuſatum, qui pluries tortus nihil voluit confiteri, non debet ipſum diffinitiuè abſoluere, ſed debet concedere abolitionem accuſationis per. l. abolitionem. C. de general. abolit. & idem tenet in lege ſi quis alicui. C. ad leg. iul. maieſt. vbi dicit, quòd ſi reus delatus in illo crimine nihil confeſſus eſt, propter quod accuſator tortus fuit qui nihil probauit, quòd iudex neutrum abſoluet, ſed rem indiſcuſſam dimittet. Et ideo debebit liberari reus fideiuſſoribus aut iuratori a cautione, & non diffinitiuè abſolui à crimine: quia poſſent ſuperuenire alia indicia. Et ita videtur tenere Saly. in repet. l. ſi quidem. C. de acc. † & ſic iudici pro animi arbitrio re 14
linquendum eſt an ſint indicia manifeſta vel non manifeſta, vt abſoluat, dimittat, aut condemnet. l. iij. §. eiuſdem, & §. tu magis ſcire potes. ff. de teſtibus.

CONCLVDENDO eundem Ægidium Gnatonem à carceribus relaxandum fore ſub eius iuratoria cautione arbitror, iudicio ſaniori ſaluo, nam ſunt contra eum indicia manifeſta.

SVMMARIVM

Accuſatus cuſtoditur arbitrio iudicis cauſis inſpectis hic enumeratis. 1

Defenſio eſt de iure diuino & naturali humanoq; permiſſa, & debet iudex concedere dari copiam tutelarum & reſponſionis reo. 2

Acta tam criminalia quàm ciuilia edenda ſunt reo ea requirenti. 3

In criminalibus inſtrumenta quis edere non compellitur. 4

Procurator pro reo admittitur cum ciuiliter de crimine agitur. 5

Procurator an interuenire poſſit pro clerico cõtra quẽ agitur ut priuetur beneficio. 6

Iudex tenetur de aduocato ſeu defenſore reo prouidere & debet zelare potius rei innocentiam, quàm culpam. 7

8 *Procurator conſtitui poteſt ad comparendum & defendendũ in leuioribus delictis.*

9 *Reus qui innocens uidetur debet fideiuſſoribus relaxari ſi dare poteſt.*

10 *Reus qui fideiuſſorem dare non poteſt, ſuæ iuratoriæ cautioni debet committi.*

11 *Reus præſtat cautionem quam poteſt.*

12 *Fideiuſſor de iudicio ſiſti, facultatibus & facilitate conueniendi idoneus eſſe debet.*

13 *Habens fori præſcriptionem non eſt idoneus fideiuſſor de iudicio ſiſti.*

14 *Fideiuſſorem dediſſe non uidetur qui eum dedit qui fori priuilegio, tutus eſt, niſi ei renunciauerit.*

15 *Fideiuſſor de iudicio ſiſti tenetur exhibere reum in eadem cauſa, donec iudicium accipiatur.*

16 *Fideiuſſor de iudicio ſiſti tenetur ad uerum intereſſe.*

17 *Qui ſe obligat, ex ſuo contractu non poteſt ſe ad pœnam mortis obligare.*

18 *Comentarienſis ſimilitudine ſupplicij punitur non exhibendo reum.*

19 *Fideiuſſor de iudicio ſiſti pœna pecuniaria plectitur & ſi dolo reum non exhibet, extra ordinem uenit damnandus.*

20 *Reus poſsidens immobilia non tenetur ſatiſdare de iudicio ſiſti, ſed ſuæ promiſsioni cũ iureiurando committitur.*

21 *Reus exterus domicilium conſtituere tenetur ubi conueniri poſsit.*

ANDREAS Irus cerdo nullo conuincitur teſtimonio de memoratis homicidijs, ſed tantùm per dictum primi teſtis inquiſitionis viſus eſt fugere à loco homicidiorum manu ligneum bacculum gerens.

FATETVR idem Irus per ſuum interrogatorium Girardum Milonem viſu agnoſcere, & ꝙ die & hora homicidiorum illum proſequebatur mercedis repetendæ cauſa pro quarundam rerum eidem Miloni ſpectantium à flumine Sequanæ baiulatione in cauponam baliſtæ per eundem Irum nouiſſimè facta. Et inter moras vidit eũdem Milonem & nonnullos alios conſortes inſultantes in aliquos iuxta crucem Tiroueri Pariſiis prætereuntes, demũ ipſe Irus hac re perterritus fugere cœpit bacculum ligneum manu portans, nec aliàs oneratur.

PER confeſsionem eiuſdem Milonis & Egidij Gnatonis ipſius famuli cõſtat ꝙ ipſe Irus fuit mercenarius eiuſdem Milonis, quodq́ venerit die qua Milo cœnam fecit in leonis argẽtei cauponam poſcendæ pecuniæ cauſa pro ſuæ precedentis operę locatione, quod fit ad ipſius Iri exonerationem.

SIC non poteſt apparere ſi animo occidendi vel percutiendi Irus concomitatus fuerit prælibatum Milonem & alios homicidiorum fautores ad crucem Tiroueri, ideo maior indagatio eſt requirenda.

IVDEX ergo † æſtimare ſolet 1
vtrum in carcerem recipienda ſit perſona, vel recepta ſit militi ſiue nuncio tradenda, vel fideiuſſoribus committenda, vel etiam ſibi. hoc autem pro criminis quod obijcitur qualitate, vel propter honorem, aut propter ampliſsimas facultates, vel pro innocentia perſonæ, vel pro dignitate eius q accuſat facere ſolet. l. i. ff. de cuſt. & exhi. reo.

ITA † ꝙ vbi crimen probatum 2
non eſt plenè vel ſemiplenè, adeo ꝙ æquũ ſit reũ iuſtificari per ſuas defenſiones, ad hoc admittitur, qa defenſio eſt de iure diuino & naturali & humano permiſſa, & debet iudex cõcedere dari copiã titulorum & rñſionis reo, vt. c. qualiter & quãdo. ij. debet. extra de ac

3 cuſat.† & etiam copiam aliorum acto
rũ tam criminalium quàm ciuilium, ſi
hoc requirat delatus, vt lege is apud
quẽ, cum ibi not. C. de edendo, alia au
tem inſtrumenta quàm acta non debẽt
exhiberi in criminalib⁹, ſi verò agatur
4 ciuiliter de re nũmaria, † totiẽs edẽda
ſunt inſtrumẽta quotiẽs de ea re agitur,
non autem ſi de capitali cauſa aga-
tur, vt. l. ij. §. item diui fratres. ff. de iure
fiſc. dicitur autẽ cauſa ciuilis & agi ci-
uiliter, ex quo nõ agitur vt imponatur
pœna naturalis ipſius delicti, vt. c. per
tuas. i. in verſic. tales, extra de ſymo.
vbi dicit tex. ꝙ nõ agebatur criminali-
ter vt deponeretur ab ordine, ſed ciuili
ter vt ab adminiſtratione amoueretur,
tanquàm immeritus & dãnoſus, licet
tendatur ad bonum publicũ & nõ pri-
uatum qui tex. reputatur ſingularis ſe-
cundũ Panor. in. c. ſuper his, extra de
5 accuſat. † Vnde in his caſibus poteſt
admitti procurator pro reo quãdo agi
tur ciuiliter de crimine, ideo criminalis
quæſtio tantũ dicitur cũ finis tendit ad
vindictã publicam, vt delictum punia
tur de pœna debita & naturali, ex quo
6 ſoluitur quæſtio quotidiana, † ſi agitur
contra clericum ſolum vt priuetur be-
neficio propter crimen, nunquid illa
quæſtio ſit criminalis vt nõ poſſit iter-
uenire procurator Domini. de. S. Ge-
mi. cõſ. xxiij. aliàs. xxviij. conſuluit ꝙ
nõ eſt criminalis, qa finis accuſationis
nõ tẽdit ad depoſitionẽ ordinis, ſed pri
uationem beneficij tãtum, hoc dicit Pa
nor. in. d. c. ſup his nu. iiij. & idẽ Pan.
in. c. illa, extra de accu. & c. ex parte,
extra de teſti. & alleg. illũ tex. c. ꝑ tuas
7 pro ſingu. † Sic ꝙ iudex officio debet
eidẽ reo de aduocato ſeu defenſore pro
uidere, vt not. in. l. ſi nõ defendãtur. ff.
de pœnis, & l. ij. ff. de cuſto. reo. eo ꝙ
bonus iudex dbet zelare potius inno-
8 centiã rei quàm culpã, † & poteſt in de
lictis recipere & admittere reum ad cõ-
parẽdum & ſe defendendũ per procu-
ratorẽ vſque ad pœnã relegationis in-
cluſiuè, nõ tamen neceſſitatur aut co-
gitur ad hoc niſi velit, vt. l. ſeruũ §. pu-
blicè, iuncta glo. verſi. datur. ff. de pro
cur. & glo. in. l. reos. in fi. C. de accu-
ſa. & hoc in leuioribus delictis. l. di-
uus, la. i. ff. de cuſto. reo.

SIC. † vbi prima facie perſona vi- 9
detur innocẽs, debet dimitti ſub fideiuſ
ſoribus ſi dare põt. d. l. i. ff. de cuſt. &
exhib. reo. & c. ex parte, extra de ver-
bo. ſignificat. vel quia in alijs erat inno
cẽs vt. l. non omnes. §. à barbaris. ff. de
re milita. † ꝙ ſi reus ita ſit pauper vt ẽt 10
ſatiſdare non poſſit, neq; cautionẽ pręſ
ſtare, tunc præſtabit iuratoriam cautio
nẽ, ꝙ ſtabit iuri, & tactis ſacroſanctis
euangelijs affirmabit ſe fideiuſſorem da
re nõ poſſe, auc. generaliter. C. de epiſ.
& cle. & l. i §. oẽs, & § ſeq. C. de aſſert.
tol. & l. d die §. iubeſ. ff. q ſat. co. & c.
Odoardus, iuncta glo. extra de ſolut.
intellige cõmodẽ, vt gl. ibidẽ, & l. ne-
pos. Proculo. ff. de ꝟ. ſig. & gl. in. d.
§. iubeſ, in verbo nõ poſſe, & l. fideiuſ
ſor. § ſi neceſſaria. ff. qui ſatiſ. co. † præ 11
ſtat ergo reus cautionẽ quã põt, vt. c.
pe. extra de dona. inter vir. & vxo. &
de dote, poſt diuor. reſt. & gl. in. d. c.
ex parte, extra de ver. ſig. Et ſi reus põt
dare fideiuſſorẽ, debet dare idoneũ de
veniendo ad iudicium, vt. ff. in ius vo
cat. vt eãt aut ſatis vel cautum dent. l.
i. & ij. † Et dr idoneus fideiuſſor de iu- 12
dicio ſiſti, facultatibus & facilitate
conueniendi, vt. l. fideiuſſor. ff. qui ſa-
tiſda. cogan. † nec ſunt idonei fideiuſ- 13
ſores qui habent declinatoriã ſiue præ-
ſcriptionem fori, vt. l. ſi fideiuſſor. ff.
eo. † nec videt quis fideiuſſorem dediſ- 14
ſe qui dedit eum qui priuilegio fori tu-
tus eſt niſi eidem priuilegio renuncia-
uerit, vt. l. prima. ff. ſi quis in ius voc.

non

15 non ierit.† debet nanque fideiuſſor exibere reum in eadem cauſa in qua tunc eſt, donec iudicium accipiatur, vt ad experiendum non faciat ius acto ris deterius.l.i.§.ſi deſinat.ff.ſi ex noxa.cauſ.aga.quia vbi petitur proferri diffinitiuè vel abſolutiuè exhibitio rei eſt neceſſaria priuſquam pronuncietur, glo. in.l. conſentaneum.C.quo

16 modo & quando iudex.† & ſiue actio ſit pœnalis ſiue non, fideiuſſor de iudicio ſiſti in non exhibendo reum tenetur ad verum intereſſe, ſcilicet ad id quod principaliter petitur: vt.d.l. fideiuſſor.§.ſi.&.l.ſeq.ff.qui ſatiſ.cogan.non tamen venit puniendus ſimilitudine ſupplicij quo debebat puniri

17 ille qui debebat exhiberi, †quia qui ſe obligat ex ſuo contractu, non poteſt ſe obligare ad pœnam mortis, quia nemo dominus membrorum ſuorum,

18 l.liber homo.ff.ad leg.aquil.† Secus autem in officiali ſiue cōmentarienſi, quem lex ſimilitudine ſupplicij punit in non exibendo reum.l.ad commentarienſem.C.de cuſt.reo. &.l.milites

19 ff.eodem.† Etiam ſi quis fideiuſſor reū criminis pro quo ſatiſdedit non exhibuerit, pœna pecuniaria plectitur, & ſi dolo eum non exhibeat, etiam extra ordinem venit damnandus, vt.l.ſi quis.ff.de cuſto, & exhib.reo.

SI † verò reus bona immobilia poſ

20 ſideat, comittitur ſuæ promiſsioni cū iureiurando, quam iuratoriam cautionem vocant, vel nudam promiſsionem, vel ſatiſdationem quam pro qualitate ſuæ perſonæ quis dare compellitur.vt.ff.qui ſatiſd.cogant.l.ſciendū, & inſti.de ſatiſd.§.ſed hodie.

DEBET † etiam reus quando eſt 21 exterus conſtituere & eligere domicilium vbi conueniri poſsit, vt.l.domicilium.ff.ad municipal. & .l.ſi in patria de incol.lib.x.C.& vt ſtet certo loco quando eſt commodum alicuius, vt Bart.in.l.titio centum.§.titio centū, nu.iiij.ff.de condit.& demonſt.

CONCLVDENDO igitur mea fert opinio, lima correctionis ſalua, quòd memoratus Irus iuxta iura ꝓallegata debet relaxari à carcerib⁹ ſub ſua iuratoria cautione de ſtando iuri, & admitti ad comparēdum & ſe defendēdū coram nobis ꝑ ꝓcuratorē cōtra & aduerſus, delatores & quòd ptes vltro citroqꝫ amplius inquirant infra menſem ſuper eorum factis & concluſionibus quas altera alteri partium hinc inde infra octauam edet, partibus præſentibus aut ſufficienter in teſtium ſacramenti receptione vocatis, ſaluo tamen eis iure opponendi in teſtes, & eorum dicta, & eos ſaluandi in contrarium pro hoc acto & proceſſu edito procuratori regis & illo audito, & omni per nos viſo ordinādo aut aliàs eiſdem ius faciendo prout dictauerit ſententiantis æquitas expēſis, damnis, & intereſſe in diffinitiua reſeruandis.

SENTENTIA Crīalis, et pœnalis diffinitiua.

PERCENSITA lite criminali per nos extra ordinem examinata aduerſus nobiles, uti ſe aſſerunt, Girardū Miloné Deſideriū Anippū remiſsionarium, Bernardum Thraſoné, Claudium Caligulam abſentem domini noſtri regis legionarios: Egidium Gnathonem, Ferdinandum Paraſitum Anippi famulos: Henricum Nebulonem, Iacchum Ebrionem Girardi famulos: & Andream Irum cerdonem reos præſentes ac omnes, uno Claudio Caligula abſente excepto, carcere detentos, & in uinculis, criminātibus, atque inſtantibus, Antonia Diana defuncti Ioannis Pluti negociatoris Lutetiani ciuis uidua, tam ſuo nomine, quàm ut corporum, bonorumq; Iacobi & Petri Plutorum, defuncti & eiuſdem uiduæ filiorum annis minorum adminiſtratrice, tutrice & curatrice. Auguſtio Pluto eorūdē d̄functi, & uiduę filio annis maiore, Benedicto Craſſo defuncti magiſtri Chryſoſtomi Craſſi, dū uiueret, in ſuprema curia aduocati fratre, Maria Martha defuncti Iuliani Xenij nuper cauponis apud Pariſios relicta, Clemēte Xenio eiuſdem defuncti Xenij fratre germano, ac Dionyſio Dauo defūcti Chryſoſtōi Craſſi famulo, cōquerētibus oībus, & delatoribus pcenſitis, inquam, elogio medicorum, & chirurgorum curiæ noſtræ iuratorum renunciatione, interrogationibus, confeſsionibus, inficiationibus reorum, reuocationibus, commiſsionibus teſtium contra eoſdem ſontes, & noxios, alijs etiā interrogationibus, reſponſis tam in quæſtione, quàm extra quæſtionem Ferdinandi Paraſiti, & Egidij Gnathonis extortorum, edictis ritè ſuccedētibus, eremoditio decreto cōtra Claudiū Caligulā abſentem, ſeu

fugitiuũ trinonundino legi-time citatum, publicis pro-clamationibus uocatum, per-emptorie comminatum, at-que contumacem, diplomate etiam gratiæ regiæ ab Anip po impetrato, probato, ſiue admiſſo, & interinato, peti-tiõibus, intentiõibus conque rentium, & procuratoris re-gij ipſius regis nomine, omni bus denique controuerſiæ a-ctis, ac perſpiciendis perſpe-ctis, auditoq; hac in par-te peritorum ſenſu, nos pro cauſis, in præſenti lite expreſ ſis, hos infra nomninandos necis reos, & conuictos con demnauimus, prout condem namus, uidelicet Girardum Milonem gladio ceruice ſu-biecta per carnificem altæ iu-ſtitiæ executorem ſuper tabu latum ad crucem Tirroueri Pariſijs, in hanc rem conſtru-endum, capite obtruncari ad contentũ ſcelus cruore expiã dum, capite eiuſdẽ in ſummi-tate porticus uiæ diui hono-rati lanceæ cuſpidi affigẽdo, truncoque corporis in pa-tibulo Pariſiẽſi Montisfalco nis ſuſpendendo, omnibus & ſingulis ipſius Milonis bonis ꝓſcriptis, p̄ter q̃dringentas li bras Paraſiẽſes, q̃s ſingulis cõ querẽtibus ꝓ iniuria, dãno, & eo, q̃d itereſt, adiudicauimus. Bernardum Thraſonẽ mili-tem, & Henricum Nebulo-nem alterum Milonis famu-lum furcis hinc, & illinc tabu-lato erigendis, laqueo ſuſpẽ dẽdos, Claudiũ Caligulam etiam militem abſentem, & edictis legitime pronunciatis contumacem, perfugam, cæ dis reum, & peractum, tan-quam præſentem ſtatua ibidẽ ſimili furcæ affigendum, Iac chum Ebrionem alterum Mi lonis famulum flagellãdũ, ac fuſtibus uapulandum publice quadriuijs, & ſolitis locis, perpetuo exilio, oĩbus eorũ-dem Thraſonis, Nebulõis, Caligulæ, Ebrionis ſimiliter publicatis, deductis tñ prius centũ libris ꝓ iniuria, dãno, & eo quod intereſt, ſingulis cõ-querentibus adiudicatis, & fi-ſco pro mulcta quinquagin-

ta libris: Ferdinandũ Paraſitũ unum ex famulis Anippi, noſ uiſsime tortũ, duplici mulcta honorabili.ſ. & utili, ut teſtiſ bus præter ſubuculã exutus, genibus flexis in ꝑtorio noſ ſtro publice, ac face. iiij. pōdo ceream accenſam tenens iniuſ riam cōquerentibus ob cædē defunctoꝝ, & uulnera Dionyſij Daui facta, deprecetur aſſe rens, & profitens ſe ꝑperam, temere, ac nequiter īterfuiſſe et opem homicidis ad cædem præſtitiſſe, bona quoque, æſ qua, & ſyncera mente facti pœnitere, ægre ferreq́; hæc à ſe peracta, à Deo omnipoſ tente, rege, iuſtitia & conque rentibus ueniam poſtulans, atque affirmans ad ſimilia faſ cinora in poſterum non rediſ turum: Præterea, quod ad mulctam utilem pertinet, pro damnis, & eo, quod intereſt xx. libris Pariſiēſibus ſingulis conquerentibus dandis, conſ demnauimus, & condemnaſ mus: necnon. x. libris Pariſien ſibus fiſco præſtandis, atque ad has mulctas perſoluendas prius, quàm carcerem libeſ re egrediatur, omnibus, & ſin gulis eiuſdem bonis mobiliſ bus, & immobilibus ad quos pertinebit additis, indicta pœ na ultimi ſupplicij ni pareſ rit. Egidium Gnathonem, alſ terum famulum Anippi, etiã nouiſsime tortũ, & Andræã Irũm cerdonem reos de conſi lij ſententia ſoluimus, & à car cere ampliauimus, dato uadiſ monio de ijs in iudicio ſiſtenſ dis, quoties ſtatutum fuerit: ut iuri ſtent, electo, & conſtitu to ab eiſdem domicilio, receſ pimus, & recipimus ad ſe coſ ram nobis per procuratorem aduerſus delatores defendenſ dos, ut ultro citroq́; inquirãt intra menſem ſuꝑ eorũ factis, & petitionibus quas alij alijs hinc inde intra hebdomadã edent, litigantibus præſentiſ bus, ac legis præſcripto ad teſtiũ iuſiurandũ accitis, ſaluo eiſdem eleuandorum, ac ſubſ leuandorũ teſtiũ, refellendorũ ac in contrarium defendendo rum iure: ut his peractis, & editis procuratori regio, & ꝑ

nos

nos uiſis edicamus, aut ſecundum ius ſtatuamus, prout nobis dictauerit æquitas de ſumptibus uerò, & damnis pronunciatio in diffinitiuæ ſentētiæ dilata eſt calculū, per hoc noſtrum iudicium & iure.

Pronunciatum reis in uinculis ^ prima die martij anno Dñi MDXL. Traditiq́; ſunt damnati carnificibus.

A ☞ Pronunciatum reis in vinculis.)
1 Sentētia dicenda eſt à iudice pro tribunali ſedente, vel in conclaui ſecretioris conſilij pręſentibus reis & actuario, ſententiarum ephemeridi inſcribenda, eademq́ue die exequenda, ni appelletur. Conſtitutio. Regis Ludouici .xij. articulo .cxvi.
2 † In crimine ergo homicidij & in alijs detectis grauioribus cauſis vltio differenda non eſt, lege cum reis .C. de pœnis.
3 † Conuictos nanque velox pœna ſubducere debet, lege final. C. de cuſtod. reorum.
4 † Cæterùm poſtea quàm ſemel damnati ſunt rei, audiri non debent, quicquid allegent, etiam ſi dixerint ſe habere quod principi referant ſalutis ipſius cauſa. Quis enim dubitat eludendæ pœnæ cauſa ad hoc eos decurrere? magisq́ue eſſe puniendos qui tandiu cōticuerunt quod pro ſalute principis habere ſe dicere iactant,
5 † nec enim debebant tam magnam rem tandiu reticere, lege ſi quis fortè. ff. de pœnis.

CVVM perducti eſſent in ſupplicij locū rei, quidam dominus Pōtanus præpoſitum, ac iudicem adiuit commonefaciens nō tantum damnatis ijs, de quibus ſumēdum eſt ſuppliciū, ſed cuique nullo diſcrimine citra etiam illorum mandatum prouoca-
1 re conceſſum eſſe. † Nam naturæ lex humanitatisq́; ratio uult omnem prouocātem audiri debere, quamuis ſua nihil interſit: damnatiq́; iudicium probauerint, ac ſententiæ acquieuerint. Quòd ſi reſiſtant, qui damnati ſunt, aduerſus prouocationē, nec uelint admitti appellationem, perire feſtinantes, adhuc differendum eſt iudicium. ut .l. non tātum. ff. de appellatio. † de- 2

bent enim homines mutuis officijs ſe inuicem deuincere, quod expreſsit glo.in.d.l.nõ tantum. Et officio affici hominem interſit hominis.
3 †Pœnæ uerò nõ irrogatæ indignatio ſolam duritiam continet.l.ſeruus ea.ff.de ſer. expor.natura ſiquidem conſtituit cognationem inter nos
4 quandam:†qui ab Adam omnes proceſsimus,ut.ff.de iuſt.
5 &iur.l.ut uim,†ut etiam inuitis bonum facere debeamus. l.addictos.C.de epiſco.aud. l.addictos.C.de appell.&.d. gl.Eò humanitate ductus à ſententia criminali aduerſus delatos lata pro, & nomine condemnatorum appellauit, & appellat,poſtulans ſupplicium differri,† proteſtans,ubi 6
non uellemus admittere appellationem appellare corã præſentibus,& aſsiſtentibus: prout decet,ſecũdum ea, quæ not. Bar.in.l.1.§.ſiquis.ff. de appella.& in additio.in dicta l. non tantum. Hæc itaque appellatio audita: & rei ipſi in carceres reducti.

Parce uerò humane lector: maculã ſupioris ſtudij, ac laboris, laudabili ocio abluemus,& alio, breuiq; compendio in lucem prodituri auſpicato abſoluemus.

FINIS

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T.

Omnes ſunt Quaterni,præter T,qui eſt quinternus.

APVD AVRELIVM
PINCIVM.

A 2

154

REPERTORIVM LOCVPLETISSI, MVM PRECIPVARVM MATERIARVM PRACTICAE CRIMINALIS CLARISSIMI. V. I. D. DOmini Ioannis Millei feliciter alphabetico ordine incipit.

A

ABSENS vbi quis cuius cauſa noxali actione agitur eſt abſens, nec tenetur eius nomē, ſed ignoratur, inquirēdum eſt de eius ſignis, quæ indumenta gerit, quam faciem habet: & an ſit iuuenis vel ſenex numero.37 fol.20
Abſens vel præſens ratione prouincie quis dici poteſt.numero.21.fol.42
Abſens dicitur qui eſt extra iudicium. nume.27.fol. 43
Abſens ex probabili & neceſſaria cauſa: non legitime defenſus: ad totam cauſam reſtituitur. nu.28.fol. 44
Abſens ſtudioſe & legitime defenſus non reſtituitur, ibidem folio eo
Abſens non legitime defenſus vel nullo modo defenſus ad appellandum auditur.numero.29.fol. 44
Abſens per procuratorem excuſatur a contumacia, ſed non a penis criminis.nume.1.fol. 51
Abſens propter infirmitatem compare non tenetur, nec contra eum diffinitiue proceditur. numero.4.fol. 51
Abſens impeditus impedimento publico & neceſſario in penam non incidit cum effectu. nume.5.fol.51.& omnis ſua excuſatio equitate nititur.numero.6.folio. 51
Abſens qua ratione damnetur. numero.21.fol.62
Abſens vltra relegationem damnari non debet. numero 23.fol.62.& numero.7.14.fol.139
Abſens bonam cauſam habens interdum vincit, ſed non vicet quo ad condemnationem expenſarum aduerſus præſentem. numero.26.&. 27.fol.62.& numero 17.folio.140
Abſens legitime citatus non comparens damnatur. numero.10.folio.115
Abſens crimen confiteri videtur. numero. 12. folio. 115 & numero.19.folio.139
Abſens ſed legitime citatus poteſt diffinitiue condemnari, etiam vltra relegationem.numero.14.fo.139
Abſentes ex neceſſaria & probabili cauſa legitime defenſi reſtituuntur ad appellandum. nume.14.fol. 44
Abſentes criminoſi per edicta vocati: ſecundum debiti naturam ad vltimum ſupplicium damnantur. nu. 89 &.90.fol.9.& numero.18.fol.140
Abſentes qualiter de conſuetudine Regni Francie citentur.numero.29.fol 54
Cetera vide infra in litera.C.in ver.contumax.& in litera.S.in ver.ſententia?
Abſentie genera quot ſint.numero.28.fol.44
Abolitio concedi non debet.cum reus aliquod grauamen corporale paſſus eſt.numero.24.folio.108
Abſoluuntur a iuramento ab eccleſia rei metu vite extortum.numero.54.fol.85
Accuſare in priuato, nullus regulariter poteſt: niſi ſua interſit.numero.11.fol.14
Accuſare & deferre differunt.numero.46.fol. 16
Accuſare criminaliter venio priuatus poteſt.nu.53.f. 17
Accuſare poteſt quilibet cuius intereſt pro delicto in plures commiſſo.numero.67.fol.145
Accuſans ex neceſſitate officii calumniari non dicitur numero.28.fol.15.numero.37.fol.16.nu.6. fol. 149
Accuſans de falſa moneta in probatione deficiens calūniari non præſumitur.numero.31.fol.16
Accuſans illum quem criminoſum a fide dignis perſonis audiuit a calumnia excuſatur.numero.33.fol.16
Accuſans teſtibus deceptus excuſatur a calumnia.numero.34.fol.16
Accuſator: Siue accuſatore, nemo etiam criminoſus poteſt damnari vel arceri.numero.29.&.30.fol.3
Accuſator & iudex in vna, eademque cauſa nullus ſimul eſſe poteſt.numero.31.fol.3.& numero.20.folio. 124
Accuſator qui alieno nomine accuſationem inſtituit nec probauit: de calumnia tenetur, & vterque infamia notabitur.numero.5.fol.3
Accuſator calumniari præſumitur, ceſſando ab accuſatione, autem non probando, quod intendit.nu.6. fol.4
Accuſator non excuſatur a calumnia. licet iudicia præceſſerint torturam, & damnum leſo indebite contingens debet emendare.numero.100.fol.10
Accuſator a calumnia excuſatur propter iudicia manifeſta ex quibus reus torquetur.numero.102.fo.16.& numero.25.fol.108
Accuſator qui calumnioſe accuſationem inſtituit, nec probauit, infamatur: etiam in damnis & intereſſe condemnatur: & extra ordinem pro qualitate admiſſi, ſiue in priuatis: ſiue in extraordinariis criminibus plectitur, nume.18.&.19.fol.15.& numero.31.&.35.f. 62
Accuſator hodie ex forma ſtatutorum non punitur pena talionis, nec ponitur in carcerem: excepto in crimine falſi, in quo inſcribitur apud acta. numero. 25. & 26.folio.15
Accuſator ceſſans in probatione: aut non probans quibus caſibus calumniari non præſumatur. nu. 27.cum

*

ſeq.fol.15.& numero.5.6.&.7.cum ſeq.folio.149
Accuſator accuſans infamatum de delicto non preſummitur calumniari.numero.32.folio.16
Accuſator ſemiplene probans. licet excuſetur a calumnia ad expenſas accuſato tenetur. numero. 35. &. 36 fol o.16.& numero.11.folio.149
Accuſator quando ſe abſentat quomõ ſuper crimine procedendum ſit.numero.31.&.35.folio.62
Accuſator qui ciuiliter calumnioſe egit.qualiter coercetur numero.37.folio. 63
Accuſator abolitionem obtinere non debet.niſi reus qui damnum paſſus eſt,ſuum accommodet conſenſum, ad petendam abolitionem.numero. 13.folio.108
Accuſator per idoneos teſtes accuſationem ſuam, probare debet.nume.34.folio.103. & nume.92.folio.121
Accuſator damnum leſo indebite contingens emendare tenetur.numero.2.folio.149
Accuſator a probatione ceſſans,vel non probans calumniari preſummitur,& cõdemnari debet erga reum ad damna & intereſſe,ſumptus & expenſas, & extra ordinem ad penam.numero.3.&.4.folio.149
Accuſatoris calumnia iudicis officio punienda eſt.numero.26.folio.2.numero.22.folio.15.nu.31. &. 35.folio 62.& numero.3.&. 4.folio.149
Accuſatoris clamore non indiget euidentia patrati ſceleris.numero.17.folio.53
Accuſatori quando crimen in modum exceptionis obiicitur,& non probatur, quare ad penam non proceditur.numero.52.folio.85
Accuſatorum temeritas quomodo dignoſcatur. numero 20.folio.15.Reliqua vide infra in litera.I.in ver. Iudex,& in litera.R.in ver.Reus,
Accuſatio eſt ius proſequendi uindictam publicam.numero.1.folio.14
Accuſatio p libello accuſatorio ſumnitur.n.3.et.4.f.14
Accuſatio formari nõ poteſt,ubi adeſt dolus vel lata culpa.numero.14.folio.15
Accuſatio de adulterio permittitur marito. & eius cognato, nec calumniari dicuntur.numero.30.folio.16 & numero.10.folio.149
Accuſatio a quibus fieri debeat.numero.48.folio.17
Accuſatio quando debeat admitti. numero.49.folio.17
Ab accuſatione qui remoueantur.nume.50.fol.17
Accuſatio naſcitur ex quolibet coitu. nume.112.fol.136
Accuſationem precedere debet inſcriptio ad penam talionis.numero.25.folio.15
Accuſatus qui inocẽs vr̃, dimitti & relaxari debet a carceribus,ſub fideiuſſoribus, ſi dare poteſt.nu.61.fol.7
Accuſatus cuſtoditur arbitrio iudicis cauſis inſpectis numeratis.numero.1.folio.150.
Cetera require infra in litera.R.in ver. Reus, & in litera.T.in ver.Tortus.
Acta criminalia reo edenda ſunt.numero.73.folio.8
Acta ab iratis iudicibus tollerranda nõ ſunt. numero.52 fol.17.& numero.21.folio.131
Acta apud iudicem in publica forma reddigi debent ad perpetuam fidem & firmitatem numero.64.folio.18
Acta criminalia cõmunia & publica utrique parti pali debent,numero.5:folio.28
Acta criminalia que communia non ſunt, fiſco tantũ edẽda ſunt.numero.6.folio.28
Acta criminalia & ciuilia edere tenetur qui non eſt conuentus.numero.9.folio.28
Acta communia integraliter ſunt partibus edenda.numero.16.folio.28.& numero.20.fol.41
Acta iudicialia qualiter per tabellionem conſcribi debeant.numero.20.folio.41
Acta probant negatiuam.numero.86.fol.87
Acta tam criminalia q̃ ciuilia edenda ſunt reo,ea requirenti.numero.3.folio.150
Actio contra corrumpentem vel corrumpi facientem album propoſitum,vel quod in albo proponitur datur. popularis in quingentos aureos. numero.86.fol.9.& numero.38.folio.55
Actio ad exhibẽdum ei eſt neceſſaria qui noxali iudicio experiri vult.numero.15.folio.14
Actio ad exhibendum ei competit cuius pecuniariter intereſt.numero.7.fol.8.& numero. 21.fol.41
Actio quod metus cauſa concurrit cum actione de dolo, ſed una per alteram tollitur.numero.53.fol.56
Actio de dolo contra uniuerſitatem non datur,ſed cõtra eius municipes de eo ꝙ in eis peruenit nu. 58.fol.56
Actio de dolo datur contra decuriones de eorum dolo numero.59.fo.56
Actio de dolo datur cõtra dominũ de eo ꝙ ad ipſum peruenit pro facto procuratoris.numero.60.folio.56.
Actio de dolo in municipes dari non poteſt.n.95.fol.58
Actio de dolo pro modico non datur.nume.35.folio.85
Actio ciuilis & criminalis,an poſſint ſimul & ſemel intentari. per priuatum.numero.4.5.6.7.8.&.9.fol.14 & numero.48.folio.32
Actio ad uindictam,quando ciuiliter & criminaliter cõpetat.numero.61.folio.144
Actio iniuriarum competit patri et uiro. pro iniuria facta filie nupte.numero.16.fol.4.& nume.68.fo.144
Actio iniuriarum pro una iniuria quandoque tribus.quatuor aut quinque competit.n.16.f.4.et nu.69.fo.144
Actio iniuriarum altera ad damnũ pertinet culpa dat[illegible] altera ad contumeliam.numero.107.folio.10
Actio iniuriarum quibus caſibus competat .nu. 4.fol.1
Actio iniuriarum competit contra ingredientem domu contra voluntatem domini.nu.6.f.30.& nu.12.fol.33
Actio iniuriarum pro modico non datur.nume.36.fo.85
Actio iniuriarum offenſo tantum competit.nu .14.f.94
Actio iniuriarum competit heredibus defunctorũ.numero.20.f.98.nu.69.folio.113.& numero.48.folio.134

Actio iniuriarũ differt ab actione legis aqlie.n.52.f.134
Actione iniuriarum tenetur temere accuſans.n.24.fo.15
Actione iniuriarum tenetur iudex in quo dolus fraus vel concuſſio adeſt.numero.9.folio.33
Actione iniuriarum nõ tenentur ſeruientes qui mandato pretoris aliquem iniuſte carcerauerunt.nume.5 fo.63
Actione iniuriarũ tenetur accuſator,qui realem citatione iniuſte fieri fecit.numero.7.folio.63
Actione iniuriarum tenetur iudex,qui reũ immoderate torquet.numero.46.folio.106
Actionem famoſam intendens,uagari non debet cum diſerie aliene eſtimationis.ſed deſignare certũ & ſpecialiter dicere,quã ſe iniuria paſſus contendit.n.6.fol.93
Actio legis aquilie ad heredes tranſmittitur.n.38.fol.133
Actio legis aquilie ẽ in duplum cõtra negãte.nu.20.f.79
Actione legis aquilie,nec minus ex culpa, quã ex dolo, quis tenetur.numero.70.folio.113
Actio non datur contra magiſtratus ꝑ ſeruo pignori dato qui ſe ſuſpendit.numero.8.folio.33
Actione negociorum geſtorum tenetur,magiſtratus fraudem committens. numero.11.folio.29
Actione infactum quo ad intereſſe tenetur eximens captum de manu familie.numero.9.folio.49
Actione ſubſidiaria,nõ tenẽtur fideiuſſores & nominatores magiſtratuũ,ſed bene ipſi magiſtratus,tamen ſi ordo ſuſcepit in ſe periculum,tenebitur hac actione, ſcilicet hi tantum qui potens fuer.numero.121.folio.59
Actor rerum priuatarum, vel Caſtaldio, vel procurator Ceſaris qui ſubiectum depredauit,publice concrematur.numero.15.folio.126
Actor reo,& reus actori tenetur edere omnia quibus uſuri ſunt in iudicio,& iudicis officio peti poſſunt exhiberi.numero.20.&.21.folio.28
Actor ſequitur forum rei,alias actione propoſiti negocii mulctatur.numero.79.f.38.& numero.35.et.36.f.74
Actor cautionem ſiue ſatiſdationem dare tenetur, pro ſumptibus reſtituendis in diffinitiua,ſi hoc dictum fuerit fieri debere,et hoc propter calumniam.n.27.f.54
Actor ſcire debet in qua re circum ſcriptus ſit, nec in tãto crimine uagari.numero.61.folio.56
Actor ſindicus,& ęconomus differunt.nume.66. fol. 56
Actor ad extraordinarium iudicem a reo per reſcriptum trahi non poteſt numero.55.folio.100
Actoris eſt electio,an velit agere ad factum preciſe, vel ad intereſſe,ubi quis ꝓciſe ad factũ tenetur.n.26.f.31
Actus nunq̃ magis q̃ animus in lege aquilia inſpicitur numero.22.folio.5
Actus principis a iuſtitia fori & poli regulatur.n.33.f.48
Actus verbi & actus facti remotus minus punitur.Sed actus propinquus acrius punitur.numero.38.folio.51
Actus cõſumatus requiritur.in pena corporali.in minori vero delictũ inchoatũ.n.26.fol.111.et n. 46.fol. 143
Admenans ſed nõ ꝑcutiẽs qualiter teneatur. n.65.f.144
Adminiſtratio rerum cui conceditur,non uidetur conceſſum ut eis in fraudem committat.numero.9. folio.29
Aduerbium ſepius uel ſepe, in duabus vel tribus uicibus verificatur.numero.11.fol.139
Aduerſarius aduerſario compellẽdus eſt in expenſis prouidere contra ſe.nume.2.folio.52
Adulter penam capitis ſub.re debet.numero. 42.fol.6 & numero.113.folio.136
Adulter inuitus ab eccleſia extrahitur.nu.14.folio.30
Adulteram tenens ſtultus et impius eſt.nu.12.folio.122
Adulterium:In omni pena ſanguinis poteſt tranſigi, excepto adulterio.numero.6.folio.115
Adulterium committens reus eſt mortis.n.30.folio.129
Adulterium dicitur manifeſtum,quando quis deprehenditur in domo alicuius pulchre mulieris.n.48.fo.119
Aduocatus poteſt interrogare reũ & valet reſponſio numero.14.folio.69
Affectus in leuioribus delictis non punitur.niſi ſequatur effectus.nu.29.fol.51.nu.30.fo 111.et nu.49.fol.145
Affectus punitur nõ ſecuto effectu, in delictis in quibus ſolus affectus conſideratur.nu.40.f.51.& nu.31.f.111
Affectus punitur non ſecuto effectu.Sed iure municipali & conſuetudine Regni Francie non punitur. numero 35 folio.50.nu.25.fol.111.& nu.44 &.45.folio.143
Agẽs iniuriarũ qd ĩ libello exprimerẽ debeat.n.62.f.144
Agens iniuriarum ciuiliter ad damnum culpa datum,nõ poteſt criminaliter poſtea pro contumelia agere, numero.64.fol.144
Agens & operando conſentiens pari pena venit plectendus.numero.22.fol.138
Agere iniuriarum criminaliter vel ciuiliter poteſt,qui iniuriam paſſus eſt.nume. 60.fol. 7.& numero.6.fol.14
Agere pro delicto in plures commiſſo,quilibet cuius intereſt,per ſe poteſt.numero.67.fol.145
Aggeres Nili rumpens concrematur,& eius particeps,ſine ſpe venie deportatur. nume.52.fol.130.
Aggreſſorem itinerum,cuilibet auctoritate propria occidere licet.numero.31.fol.34
Aggreſſure & violentie auctor,vbi cedes facta eſt, capitale ſupplicium excipiet.numero.48.fo.130
Agrorum nocturnus depopulator ab eccleſia extrahi poteſt immunitate non præſtita.numero.20.fo.31
Agrorum depopulator,quare potius extrahitur ab eccleſia q̃ alius malefactor.nu.22.fo.31. & nume.11.fo.47
Agrorum nocturnum depopulatorem,cuilibet auctoritate propria licet capere & occidere.nu.31.fo.34
Alienatio bonorũ:Regre infra in litera.B.in verb.Bona.
Alimenta quæ in ventrem ſunt errogata,non alias repetuntur niſi per calumniam in poſſeſſionem venerit,ceterum ſi res calumnia caret,nihil præſtabit mulier, q̃ quaſi ſine cauſa alita eſt,nume.26.fol.54
Allegatio nulla admittitur poſt renũtiationem & cõcluſum in cauſa niſi euidens rõ iudicẽ moueat.n.17.f.69

Amote:de rebus amotis permittendú eſt marito vel vxori iuſiurandum deferre,& de quibuſdam probare.numero.42.fol.71
Anima:vbi anime periculum iminet, ibi maius periculú vertitur.nu.75.fo.86.nu 106.fo.87.& nu.25.fo. 116
Anime periculum in criminalibus imminet, ideo melior tutela requiritur.nu.80. &.84.fol.116.nu.15.fol. 146
Anime paſſiones ſoli deo note ſunt. numero.50.fol. 112 & numero.64.fol.135
Animam occidit os quod mentitur.numero.10.folio. 19
Animus magis q̃ actus conſideratur, in lege cornelia de ſicariis. numero.22.&.24.fol.5. & numero.19.fo. 98
Animus occidendi quomodo probetur.nume.29. fo. 20
Animus in delictis punitur, licet non ſequatur effectus. numero.34.folio.50.numero.24.fol.111
Animus non punitur,ſi non ſequitur effectus;de conſuetudine Regni Francie,& iure municipali. nu. 35.f. 50 numero.44.&.45.fol.143.& numero.25.folio.111
Animus non occidendi qualiter probetur.nu.49.fo. 112
Animus ex percutientis qualitate probatur.nu.52.f. 112
Animus occidendi ex qualitate percuſſionis, & ex antecedenti propoſito probatur.numero.75.&.77.f. 135
Animi exteriora iudicant qualitatem. numero. 51.f. 112 & numero.65.folio. 135
Animi ſecreta interiora per exteriora iudicantur.numero.38.fol.119.numero.67.fol.135
Annus vtilis debetur reſtitutionibus maiorum & minorum.numero.15.fol.41
Apparitor quis vocetur.nume.1.&.2.fol.41
Apparitor iudicis voluntate remouetur. nume.13. f. 42
Apparitoris officium quod ſit.numero.13.fol.42
Appellans:In notorio ſimplici officialis aſſercioni creditur,nec auditur appellans.numero.4.folio.124
Appellatio euaneſcit ſi appellans ſine herede deceſſit.numero.151.folio.12
Appellatio non admittitur in corrigendis exceſſibus. numero.3.folio.63
Appellatio non eſt inuenta ad præſidium iniquitatis.numero.4.folio.63
Appellatio non permittitur a præpoſito mareſcalorum. numero.21.folio.138
Appellari an poſſit a captione perſone, & interim ſuper ſederi debeat.numero.1.fo.63
Appellari non poteſt ab executione neq; ab executore. numero.2.fol.63
Appellari non poteſt, in iis quæ dilationem non recipiunt.numero.49.folio.103
Arbiter quis in re ſua eſſe non poteſt.numero.33.folio. 3
Arbiter minor viginti annis eſſe non poteſt.nu.7.fo. 42
Arbitrium eſt iudici inquirendi ſigna falſi teſtimonii.numero.34.folio.52
Arbitrium eſt iudici an teſtibus credat. numero. 34. fol. 123.& numero.29.fol.147
Arbitrium eſt iudici per quot homines notorium fiat.numero.12.folio.124
Arbitrium eſt iudici,vbicunque a iure aliquid non eſt expreſſum.numero.14.fol.124
Arbitrium habet iudex puniendi producens ſcripturam ſuſpectam.numero.24.fo.125
Arbitrium eſt iudici,an iudicia ſint vel non ſint manifeſta,vt abſoluat,dimittat,aut condemnet.nu.14.f. 149
Arma hoſtibus vendere non licet,ſub pena capitis & cóſiſcationis bonorum.numero.34.fol.129
Arogatus intelligitur ſtipulatus quartam partem bonorum arogatoris,ſi emancipetur.numero.23.fol.122.& numero.24.folio.142
Aromatarii temere dantes vel vendentes. res nocituras, lege cornelia de ſicariis tenentur. numero.122.f. 114
Arripiens damnatum ad mortem qualiter teneatur. numero.16.folio.49
Aſpectus:Per relationé aſpectus etas poteſt probari. numero.16.fol.39
Aſſocians:Qui aſſociauit procurſorem nó vt ferriret,ſed vt opem ferret,ſi forte pro aliorum violentiam impediretur paulo minori pena, q̃ procurſor mulctari debet.numero.14.fol. 98
Atrocitas facti ſi ius domeſtice emendationis exeedat placet, enormis delicti reos dedi iudicis notioni. numero.46.fol.35
Auctoritas teſtimonii a iuramento procedit, tanq̃ a radice,ſicut mors a vulnere.numero.1.fol.90
Auctoritates veteris & noui teſtamenti, in deciſionibus cauſarum allegari poſſunt.numero.13.fol.19
Aufugiens de carcere habetur pro confeſſo.ſi ſpeciali in quiſitione erat in carcere,& cum conſpiratione aufugerit.numero.11.fol.64
Aufugiens de carcere ſine cóſpiratione motu iudicis punitur.numero.12.fo.64
Auri libram quot aurei valeant.numero.37.fol.85
Auxilia plura eiuſdem generis ex eodem facto deſcendétia ſimul commixta coniúcta concurrentia circa idé, rem perficiunt & plenam probationem inducunt.numero.57.fol.19.numero.81.fol.135.& nu.32.fo. 142

B

Banna antiquitus ſolebant Pariſiis proclamari nomine epiſcopi & Regis.numero.36.fo.55
Bannitus perpetuo exilio qui non obtemperauit. pena capitis plectitur.numero.113.fol.10
Bannito poteſt per iudicem bonorum pars reſeruari.numero.147.fol.11
Banniti an ſint ſtatim puniendi,& ſtatim pro confeſſis habeantur. numero.21.folio.62
Barbam alicui ſine ſanguine expillans , qualiter mulctetur.numero.42.fol.32
Barones decapitantur,vbi per legem pena mortis imponitur.numero.122.fol.11.& numero.40.fol.111

Beatus

Beatius eſt dare quam accipere.nu.34.fol.94
Benedictio inducit effectus.de qbus remiſſiue.n.2.f.46
Bigamus clericus an poſſit a iudice ſeculari, iudicari.numero.25.folio.74.
Blaſphemans Deum et eius ſacramenta puniri debet, et qualiter,et ibi ponitur caſus.nu.28.et.29.fol.26
Bona damnati ad mortem publicantur.nu.142.fol.11
Bona ſua perdit ſine aliqua publicatione qui ciuitatem amittit.nume.143.fol.11
Bona ad mortem damnatorum confiſcata non intelliguntur,niſi in ſententia capitali de eorum confiſcatione mentio facta ſit nu.145.fol.11
Bona confiſcata in ſententia expreſſe declarari debent. alias fiſco non applicantur.nu.146.fol.11
Bona confiſcanda,rei ſolenniter confeſſi,decedētis ante eorum publicationem,poſt eius mortem fiſco applicantur.numero.148.fol.11
Bona damnati confiſcata pendente appellatione mortui non reſtituuntur.nu.153.fol.12
Bona capitaliter damnati,ſine publicatione confiſcantur,nu.159.fol.12.et nu.115.et.116.fol 136
Bona reorum abſentium, qualiter anotari debeant et de eis fieri nu.1.2.3.4.5.11.et.14.fol.44
Bona reorum abſentiũ ad manus regis poſita,obſignantur et ſeruientibus cuſtodiuntur,vt quid fraudetur, nec debitores tempore liberentur.nu.2.3.et.4.fol.44
Bona damnati,quando a fiſco occupentur.nu.7.fol.44
Bona rei qui intra annum vel tempus edicti,et ante condemnationem reuertitur, & poſt repreſentationem obiit quãuis non ſe purgauerit ad heredes ſuos trãſmittuntur numero.9.fol.45
Bona reorũ ponuntur ad manus Regis, nu.40.fol.55
Bona confiſcata & per principem alienata an & quando recuperet reus reſtitutus ab ipſo principe nu.44.45 &.46.cum plu.ſe.fol.99
Bona fides vel dolus ſunt anime paſſiones que ſoli Deo note ſunt nume.50.fol.112
Bonifacius Papa propter delictum quorundam templariorum totum collegiũ ipſorum deſtruxit n.118.f.59

C

Calumnia excuſatur per iuramentum denunciatoris aut accuſatoris nu.7.fol.4
Calumnie purgationes ſunt iudici arbitrarie nu.8.fol.4
Calumniari quid ſit nu.20.fol.15
Calumniator quot modis puniatur nu.12.fol.15
Capillos alicui expillans,ſine ſanguine qualiter mulctetur nu.42.fol.82
Calumniator iudicis officio punitur nu.28.fo.125
Capitalis dãnatio eſt mors,uel ciuitatis amiſſio,ſeu ſeruitutis impoſitio nu.37.fol.111.& nu.60.fol.134
Capitalia iudicia ſunt ex quibus perditur vita vel ciuitas numero.34.fol.47
Capitulum unum ſententie ſi per reſtitutionem reſcinditur cetera firma remanent,ſi illi non ſunt connexa alias ſecus nu.34.&.35.fol.71
Capitulum vnũ vel diuerſa qualiter intelligatur,& qualiter intelligantur capitula diuerſa connexa vel non numero.44.folio.71
Caput,Per caput cuius ſit imago dignoſcitur nu.38. fol. 20.& numero.1.folio.141
Capitis diminutio, an liberet quem ab obligatione numero.144.folio.11
Capi poteſt ſine iudicis mandato,reus ab officialibus ad hoc deputatis numero.13.folio.133
Capi,ſi quis illicite mandatur capi poteſt ſe defendere. vbi officialis excedit modum in eſequendo,& poteſt euadere manus familie, nec in hoc reſiſtere dicitur, ſed ſe defendere numero.18.folio.49
Reliqua vide ſupra in littera.A.in ver.agrorum.& infra in littera D.in ver.Debitor.in littera F.in ver.Fur.et ver.Falſam.in littera I.in ver.implicitus.in littera M. in ver.Malefactor in ver. Maritus. & in ver. Mulier. & in littera R.in ver.Raptor.
Captus in loco ſacro priſtine libertati reſtitui debet numero.3.folio.46
Captus in loco ſacro,taliter debet relaxari,vt nõ poſſit per relaxantem de facili iterum capi.nu.4.fo.46
Captus inuentus de crimine damnari non poteſt,niſi aliter de maleficio conuincatur nu.77.fol.120
Captus & crimen confeſſus extra iudicium,et quod occaſione illius criminis fuit captus ex illis ſolis indiciis damnari non debet, niſi aliter de maleficio conuincatur nu.78.fol. 20.& nu.12.fol.146
Captura.Propter capturam illicite factã, fiſcus aut procurator generalis tenet nomine proprio ad expenſas dãna & intereſſe nu.3.fol.28.
Captura incipi debet a iudice in criminalibus,licet ei de delicto non conſtet nume.8.fol.30
Captura in duobus caſibus incipi nõ dẽt.n.9. &.10.f.30
Carcer quare inuentus nu.24.fol.31
Carceris penam quis ſuſtinere debeat nu.8.fol.83
Carcere effracto fugiens punitur capite nu.37. fol.129
Carceris priuati crimen cõmittentes efficiendi ſunt vltimo ſupplicio numero.40.fol.129
Carcerari an quis poſſit pro ciuili debito nu.27.fol.31
Carceratus ex vna cauſa,quando poſſit ob aliam ibi recommendari nu.31.fol.31
Reliqua vide ſupra in ver.captus
Carcerati qui in carcere conſpirauerunt,vt ruptis vinculis & effracto carcere euadãt,acrius cuſtodiri debẽt, & quãuis innocentes ex eo crimine inueniantur,puniendi ſunt ii vero qui eorũ conſpirationẽ dicũt reuelãtur,& qui euadũt capite puniũtur n.5.6.&.7.f.64
Caroli.v.Imperatoris ſententia contra Gandanum ciuitatem in Flandria nu.119.fol.59
Cartã falſam producẽs iudicis officio punitur n.24.f.2

Caſtaldio Ceſaris qui ſubiectū depredauit viuus publi ce concrematur numero.15.fol.126

Caſus in quibus deficiens in probatione non ſtatim prę ſumitur calumniari.nume.27.28.29.cum ſeq.fol.15 & numero.5.6.7.&.8.cum ſeq.fol.149

Caſus quibus quis immunitate eccleſie priuatur. nume ro.19.20.&.21.folio.31

Caſus in quibus vxor non eſt reſtituenda viro.numero. 50.folio.35

Caſus quibus quis ſortitur forum.nume.72.fo.37

Caſus quibus clericus ipſo facto & ipſo iure.nullo gau- det priuilegio clericali.nu.23.&.24.cum ſeq.fo.74

Caſus in quibus quis ex leuiſſima culpa.lege aquilia nō tenetur.numero.126.&.126.fol.115

Caſus quibus quis de iure diuino cōdēnatur.n.59.f.130

Caſus excuſat aliquem a delicto.numero. 82.fo.113

Cauſa criminalis dicitur,cum finis tendit ad vindictam publicam vt delictum puniatur de pena debita & na turali ſed ſi agatur de delicto vt imponatur alia pe- na minor q̄ pena naturalis ipſius delicti,ciuiliter agi dicitur,licet pena aſcendat ad bonum publicum, & nō ad commodum priuatum.numero.44.fol.32.

Cauſa criminalis dicitur ſi perſecutio criminis tendit ad vindictam & penam ipſius criminis naturalem, ſi ue pena tendat ad bonum publicum tantum, ſiue ad publicum & priuatum.nu.46.fol.32

Cauſa crimīalis quot modis tractari poſſit n.76.fo.37

Cauſa criālis eſt magni ponderis vel piudicii.nu.5.f.81

Cauſa criminalis perſpicatium cōſilium habere debet. numero.74.fol.86.

Cauſa criminalis maior eſt qualibet pecuniaria.nu.70 fo 120.& numero. 6.fol.145

Cauſa criminalis principalis per argumēta & præſum- ptionem terminatur, q̄q̄ delictum liquide probari non poſſit.nume.67.fol.120.& numero. 35.fol.143

Cauſa in qua agitur cōtra clericū, vt priuetur beneficio propter crimen,non dicitur criminalis.nu.45.fo.32

Cauſa ciuilis p̄iudicia,& ſimplicis p̄ſumptionis, termi- nari poteſt,nu.59.71.&.79.fo.120. & nu.36.f.143

Cauſa ſiue expenſis explicari non poteſt.nume.3.fo.52

Cauſe proprie quis iudex eſſe non poteſt.nume.32.fo.3

Cauſam qui apud fiſcū ſepius conuenti neglexerint,re- bus iudicatis ſubiiciēdi ſunt.n.18.f.64. & n.10.f.139

Cauſe meri & mixti imperii delegari non poſſunt niſi in caſu abſentie.nu.4.&.5.fo.81.& nume.192.fo.87

Cauſe meri imperii vbi extraordinarie procedit quā tū ad cauſe cognitionem poſſunt legato committi, non autem quantum ad deciſionem cauſe. n.12.f. 82

Cautella eſt,mittere duos nuntios,vt magis credatur iis quę referrunt.numero.6.fol.49

Cautio datur ab actore de ſumptibus reſtituēdis in diſ- finitiua,ſi hoc dictum fuerit fieri debere.nu.27.f.54

Cedens omni lege capite plectitur.nume.100.fol 136

Chriſtianum chriſtiani nominis odio lapidās, cum ſuis participibus concremandus eſt.nu.3.fo.128

Citandus quis non eſt ad domum q̄diu ſui copiam facit numero.26.fo.43

Citandorum vbi copia non habetur, ſufficit per ſeruiē- tē legi commiſſionem citatiōis publice præſentibus qui inueniuntur.nume.24.fol.43.& nume.13.fol.39

Citatio non requiritur ad condemnationem falſidici te ſtis.numero.15.fol.25

Citatio realis fit p iudicem,tantū ordinarium.nu.1.f.33

Citatio realis ſemper locum habet,niſi in matre fami- lias.numero.2.folio.33

Citatio realis locum habet vbi petitur proferri abſoluti ue,vel diffinitiue.numero.3.fol.33

Citatio quandoque realis quandoque verbalis fit in cri minalibus.numero.11.folio.33

Citatio nuntii ſuperioris iudicis. ad inſtantiam inferio ris valet.numero.12.fol.33

Citatio per tabellionem in actis ſcribi debet. nu.1.f.38

Citatio vbi rei ſe abſentant,debet fieri ad domos illorū requiſitis amicis,aut eorum vicinis. nume.12. fo.38

Citatio trina an ſufficiat ad condemnandum abſentem numero.20 fol.39

Citatio mandato iudicis & inſcriptis fieri debet, alias citatum arctare non pōteſt.numero. 21.fo.39

Citatio pro non facta habetur,ſi citandus non ſit legiti me citatus.numero.23.fol.39

Citatio intra anguſta tēpa facta non valet.nu.25.fo.39

Citatio in qua non exprimitur cauſa quare fiat non va let.numero.26.fo.39

citatio non tenet. quando nimis maturatur perempto- rium nume.27.fol.39

citatio tempore feriato facta non valet. nume. 28.f.39

citatio facta extra prouincias ultra duas dictas non te- net.nu.29 fol.39

citatio ad locum periculoſum & inhoneſtū non valet. numero.30.fo.39

citatio non tenet:ſi euidens eſt ipſum qui citat iudicem non eſſe.nu.31.fo.39

citatio non continens reſcriptum ſeu commiſſionem nulla eſt.nu.32.fo.42

citatio facta a iudice euidēti inimico,nō val;.n.33.f.40

citatio nō v;,ſi ille q citatus eſt,eſt ſpoliatus.n.34.f.40

citatio nō t;,ſi ad q̄rellā liberti citatur p̄ron?.n.35.f.40

citatio nulla eſt, vbicunq; euidenti exceptione,reus ſe tueri poteſt.nume.36.fol.40

citatio quandoq; nulla eſt:& niſi defendatur citatus cō tra ipſum proceditur.numero.38.fol.40

Citatio licet ſit iniuſta ex pſona agentis.tamē ſi citatus venit ad iudicium punitur.numero.39.fol.40

citatio per nuntiū ſeu ſeruientē fieri debet.n.42.fo.40

citatio fieri poteſt verbalis ab ipſo iudice.nu.43.fo.40

citatio poteſt fieri a tabellione; & poteſt ipſe tabellio

de tali citatione p ipſum facta teſtificari & ſcribere ſe citaſſe.numero 44.folio.40
Citatio fieri poteſt per partẽ in uim prouocationis ad cauſam.numero.45.folio.40
Citatio ſufficit denuntiari ad domum citandorum,quã do eorũ copiã nũtius habere nõ poteſt. n.22.fol.42
Citatio ad domũ,habetur p vlti o refugio.n.26.f. 43
Citatio p quatuor edicta fit ad ſonum tubę, cornu vel campanę,ſecundum morem locorum.nu.28.fol. 54
Citatio vniuerſitatis que delinquit, quomodo & qualiter fieri dicatur.numero.42 64.&.65.folio.55
Citatio perſonalis, conſtituit veros contumaces. numero.17.folio.61 & numero.1.folio.139
Citatus non comparens maleficium fateri videtur. numero.7.& 8.folio.115
Citatus in termino debet cõparere,alias mulctabitur. numero.78.folio.8
Citatur ſepius qui non comparet, rebus iudicatis ſubiiciendus,eſt.numero.92.folio.9
Citatus,non legitime citatus, non tenetur venire etiam ad allegandum ſuum priuilegium.numero.24.folio. 39.Sed tutius ẽ ꝙ citatus vadat allegaturus ſuum priuilegiũ,vel appellaturus,ſi eum grauauerit,niſi quãdo cõſtat eum nõ eſſe ſuum iudicem.n.40.folio. 40
Citatus tenetur uenire ad allegandum ſuum priuilegiũ, ſi dubium eſt,an citatio teneat.numero.37.folio.40
Citatus in termino debet cõparere,alias multabitur.niſi ex cauſa excuſetur,vel nõ interfuerit actoris ipm in termino comparere.n.1.2.3.f.40.& nu. 17.folio.41
Citatus perſonaliter,quando relaxari debeat fideiuſſoribus,vel in carcere teneri.numero.32.folio.45
Citatus an teneatur comparere coram iudice incompetenti.numero.11.folio.51
Citatus ex qbus cauſis excuſetur a cõtumacia.n.21.f.52
Citatus pro edicta,an eorum ignorãtiam allegare poſſit.numero.2.3.4.&.5.folio.60
Citari poteſt,qui eſt in eccleſia,numero.18.folio.47
Ciuis in ciuitate ſua offenſus, qui potuit fugere & non fugit,quia uerecundiam timet,poteſt vſq; ad actum occiſionis ſe defendere,numero.17.folio.22
Ciuitas Brixie ab Henrico Imperatore dãnata fuit ſubiicienda aratro,numero.117.folio.59
Ciuitas tota tenetur pro delicto a populo cõmiſſo. numero.122,folio.60
Ciuitas uendicat ſuum ciuem.numero.14.folio.73
Clericus non poteſt eſſe executor ſiue nuntius iudicis ſecularis.numero.9.folio,42
Clericus reſpõdere nõ tenetur iudici laico,nec ẽt volẽs tenet eius cõfeſſio corã eo facta,nec ẽt ſnĩa.n.1.f.73
Clericus nõ poteſt criminaliter conueniri coram iudice laico.numero.2.folio.73
Clericus corã iudice laico recõueniri nõ põt.nu.3.f.73
Clericus qui onoratus & ſuſpicatus ẽ enormitatibus ſe immiſcuiſſe,iudici laico reſpondere.nume.5 fol.73
Clericus etiam in ſacris conſtitutus,ſe enormitatibus immiſcens ſine monitione preuia perdit priuilegium canonis, ſiquis ſuadente diabolo.xvii.q.iiii.& etiam priuilegium fori.numero.6.folio.73
Clericus non ferens tonſuram vel veſtes clericales,ſiue in ciuili ſiue in criminali negocio cõuenitur, priuilegio clericali gaudere nõ debet.numero.7.folio.73
Clericus non ferens tonſuram & veſtem clericalẽ,reputatur vt laicus,& vt laicus puniri põt.n.8.&.14.f.73
Clericus coram iudice laico reſpondere tenetur.numero.1.5.& 9.folio.73
Clericus criminoſus captus per iudicem ſecularẽ, petẽs ſe remitte ad iudicem eccleſiaſticũ an & quando remitti debeat.numero.10.11.12. cũ ple.ſeq.folio. 73
Clericus quando remiſſus eſt ad ſuum iudicem eccleſiaſticum,debet vocari iudex ſecularis a quo remiſſus eſt,vel alius cuius intereſt pro caſu communi vel priuilegiato,numero.20.folio.74
Clericus dephenſus a iudice ſeculari,ad hoc vt remittatur debet repiri habere veſtes clericales,no.22.f.74
Clericus vxoratus nõ incedẽs in habitu & tonſura clericali,nõ remittitur ad iudicẽ eccleſiaſticũ.n.24.f 74
Clericus Bigamus & degradatus reputatur laicus & vt laicus puniri poteſt.numero.25.folio.74
Clericus apoſtatando ab habitu ſuo, poſt trinam amonitionẽ, vel immiſcendo ſe enormibus, priuilegium perdit.numero.26.&.27.folio.74
Clericus hiſtrionis artem exercens,clericale priuilegiũ amittit.nu.28.29.& 30.folio.74
Clericus ioci cã aliqua in occulto facere põt.n.31.f. 74
Clericus tabernã tenerẽ nõ põt,nec eã īgredi.n.32.f. 74
Clericus torqueri poteſt.numero.16.folio.107
Clericum percutientem immediate repercutiens excõmunicatus non cenſetur.numero.55.folio.112
Coadunans gentem,ſi illam ad certum locũ mittit, non punitur niſi pro uno actu.numero.32.folio.5
Collegium quãdo ad penã teneatur.n.121.& 122.f.159
collecta imponi poteſt ab vniuerſitate nõ habente commune pro ſolutione condemnationis.n. 72.folio.57
collecta ſi qbus ẽ īpoſita nõ repitur ſoluẽdo,alii de uniuerſitate ſoluerẽ tenẽtur p ſolidũ et libram.n.77 f.57
collecta quãdo vniuerſitas condẽnata ẽ ex d͛licto imponi dꝫ p capita & nõ per ſolidũ & librã.n.78.f.57
collecta p quãtitate patrimonii imponi dꝫ.n.80.f.57
collecta eum per ſolidum & libram imponitur, nõ poteſt quis capi in ſolidũ ſed p parte ſua.n.128.fol.60
collocaſſe lares quis dicatur.numero.23.folio.42
cõmẽtarienſis qui reum mortis euadere permiſſit ſupplicium ſubit ꝙ fugiens eſſet ſubiturus.n.39.fol.129
commentarienſis ſimilitudine ſupplicii punitur non exhibendo reum.numero.18.folio.151
communitas quando teneatur de delicto.n.122.fol. 60

Conatus iudicem corrumpere punitur, nu. 20. fo. 132

Conatus aliquem erripere de manibus familie, qua pena veniat plectendus, nu. 34. fol. 50

Condēnari quis non debet ex preſumptionibus & vendicatis ſuffragiis nu. 85. fol. 121

Condemnatio in graui crimine ſtatim eſt exequēda, niſi in caſu quādo ſeuerior pena eſt imponēda, iuſſu principis vltra modum regularem nu. 18. 19. fol. 79

Condemnatio legis aquilie eſt in duplum contra negantem numero. 20. fol. 79

Condēnatio propter inficiationē non creſcit n. 21. f. 79

Condemnatio ex hominis preſumptione ſequi non poteſt, numero. 26. folio. 122

Condemnatus ciuiliter ad factum preciſe tenetur, & poteſt detineri in carcere & incompedibus, donec ſatiſfecerit nu. 25. fol. 31. & nu. 21. fol. 53

Condēnatus pro maleficio vel manifeſta offenſa, debet ſatiſfacere prius ꝙ relaxetur a carceribus nu. 20. f. 53

Cōdēnatus crimine iniuriarū, incurrit infamiā n. 13. f. 132

Condemnatus criminaliter de crimine priuato, an ſit in famis numero. 14. fol. 132

Conductor licet de leuiſſima culpa teneatur de incēdio non tenetur, quando diligentia adhibuit n. 120. f. 114

Confeſſio defuncti in criminalibus an poſſit per herede reuocari nu. 149. fol. 12

Confeſſio acceptata per partem non poteſt amplius reuocari abſq; erroris probatione nu. 38. fol. 66

Confeſſio an & quando ante litem cōteſtatam reuocari poſſit, nu. 39. 40. 41. 42. 43. 44. & 45. fol. 66. & 67

Confeſſioni prime ſtandū eſt, in his in quibus quis queſtione vrgeri non debet nu. 46. fol. 67. N. ſi penitens probet ſe in prima erraſſe confeſſione nu. 47. fo. 67

Confeſſio errore facti facta poteſt reuocari quādocūq; ante ſententiam nu. 50. fol. 67

Confeſſio quandoq; remittit actori ius, vt non cogatur probare reum conuentum occidiſſe nume. 53. fol. 67

Confeſſio propria preiudicat niſi reuocetur n. 61. fo. 68

Confeſſio aduocati, an & quando preiudicet numero 62. & 63. folio. 68

Confeſſiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet, ſi nulla probatio cognoſcentis religionem inſtruat n. 67. f. 68. n. 34 fo. 105. & n. 14. fo. 118

Confeſſiones facte ad poſtionem actoris vel iudicis vel etiam partis poſt litem cōteſtatam: poſſunt reuocari ſi quis probauerit ſe erraſſe nu. 16. fo. 69

Confeſſionibus falſis eſt ſtandum, ſi eius nomine de quo quis interrogatus eſt, cum aliquo eſt alio, que cū alio actio eſt, ſi dominus eſt in noſmetipſos confeſſione noſtra confirmus nu. 74. fol. 69

Confeſſio an poſſit in parte acceptari & in parte reprobari numero. 18. fol. 69

Confeſſio cum qualitate adiecta acceptari debet nume. 21. folio. 70

Confeſſio principalis acceptari non poteſt & qualitas reprobari quado contra confitentem eſt preſumptio numero. 38. folio. 71

Confeſſio plura capitula ſeparata continens poteſt pro parte approbari & i parte reprobari n. 40. & 41 f. 71

Confeſſio coram iudice incompetenti non prodeſt ad aliquem condemnandum nu. 2. fol. 77

Confeſſio ſine tormentis ſponte facta tenet nu. 9. fo. 79

Confeſſio ſine tormentis facta valet, quando reus de ſe interrogatus confitetur nu. 10. fol. 79

Confeſſio validior eſt cum tormentis, cum quis de alio tantum interrogatur nu. 11. fol. 79

Confeſſio cum tormētis debilior eſt, quando quis de ſe, & aliis ſimul interrogatur nu. 12. fol. 79

Confeſſioni rei an adhibendi ſint teſtes nu. 13. fol. 79

Confeſſio qualiter in iure fieri dicatur nu. 32. & 33. f. 80

Confeſſio falſa, an in atrocioribus noceat nu. 34. fol. 80

Confeſſio an reuocari poſſit ab eo qui in alium vt teſtis tortus fuit nu. 28. fol. 105

Confeſſio metu tormentorum facta nō dicitur, quando iudex extra tormētorum locum reo terrorem infert nu. 1. fol. 106. nec nocet niſi ſit perſeuerata n. 3. f. 106

Confeſſio, quando dicatur facta, formidine tormentorum. numero. 5. folio. 107

Confeſſio metu tormentorum extorta, confeſſioni facte in tormentis equiparatur. numero. 6. f. lio. 107

Confeſſio tormentorum metu facta dicitur quando iudex denegat cibum & potum reo, vel in arcto & ſtricto carcere tenet donec confiteatur nu. 10. fol. 107

Confeſſio per metum & tormentorum impreſſionem facta, vt ſponte approbata dicatur quid fieri debeat, numero. 11. folio. 107

Confeſſio torti non precedētibus legitimis indiciis, licet ſit ratificata non eſt ſufficiens ad condēnandum, nu. 12 folio. 107

Confeſſioni in tormentis extorte non ſtatur, niſi perſeuerantia vel fama, ſeu veriſimilitudine facti, aut aliis adminiculis adiuuetur, nu 11. fol. 118

Confeſſio in tortura iudicis precedentibus, veritatē inducentibus reuocari non poteſt, nu. 12. fol. 118

Confeſſio extraiudicialis an noceat reo nu. 13. fo. 145

Confeſſus: Pro cōfeſſo habetur qui ſuper crimine paciſcitur, nume. 5. fo. 115. nu. 40. fol. 63. & nu. 15. fol. 132

Confeſſus in iure pro condemnato habetur nume. 23. f. 125. numero. 25. & 29. fol. 79

Confeſſus falſo hominem viuum occidiſſe, qui paratus eſt hominem viuum eſſe oſtendere, ad hoc admittitur numero. 72. fol. 68

Confeſſus hominem occidiſſe, & dixerit illum a ſe percuſſum non animo occidendi, debet ad hoc probandum admitti, cui hoc probando, remittenda eſt homicidii pena numero. 19. fol. 70

Confeſſus reis non denegantur legitime defenſiones,

numero.22.folio.70
Confeſſus ſua ſententia damnatur.nu.27.fol.79
Confeſſus eſt ſibi iudex & teſtis nu.28.fol.79
Confeſſus hominem occidiſſe leum alius eum occiderit, ex ſua tenetur confeſſione,nume.31.fol.80
Confeſſus de crimine an poſſit de alio crimine interrogari numero.19.folio.107
Confeſſus in tormentis indiciis non precedentibus damnari non poteſt nu.33.fol.107.& nu.13.fol.118
Cõfeſſus crimen ſine examinatione,& nullis indiciis precedentibus vel probationibus condemnari nõ debet, numero.3.&.8 folio.137
Confeſſus crimen probationum metu pro condemnatio habetur nu.4.fo.81.nu.9.fol.138
Confeſſus & conuictus non appellat nu.19,fo.138
Confeſſio non eſt credendum de ſe & ſociis, niſi alleget euidentem rationem,vel veriſimilitudinem,que iudicem inſtruat numero.32.fol.105
Confitentis homicidium feciſſe ad ſui defenſionem, non ſtatur confeſſioni inquantum dicit ſe ad ſui defenſionem feciſſe numero.21.fol.70
Confitenti non prodeſt reuocare confeſſionẽ extra tormenta,numero.35.folio.105
Confitenti,non ſemper fides eſt adhibenda,nu.68.fo.68
Confugiens ad ſacramentum altaris dum portatur in via an a morte liberetur nume.16.fol.47
Coniectura ex diſſimilibus non ſummitur nume.25.fol. 24.& numero.34 folio.119
Coniecturis non eſt locus vbi certum eſt, quemq̃ mortifere percuſſum fuiſſe, numero.5.fol.13
Coniuge corrupta nec ſolus tangit Atrides ille dolor,ſolus &c.numero.38.folio.34
Conſanguinitas preſumptiue probatur,nu.49.folio.125
Conſcribere non omnes ex fide bona elogia compertum eſt,numero.2.folio.81
Conſenſus quotuplex ſit,numero.13.fol.138
Conſenſus priuatorum facit iudicem eum qui iuriſdictio ni preeſt numero.16.folio.52
Conſentiens negligentia minus peccat quam faciens numero.14.folio.138
Conſentiens cõſilio, minus q̃ faciens punitur n.15.f. 138
Conſentiens defendendo,& auctoritatem preſtando,magis peccat numero.17.fol.138
conſiliarius qui factis a iudice contrariis, legibus inſcriptis conſentiens,ſicut ipſe iudex punitur nu.47.f. 95
conſiliarii ciuitatis ad donum reſidentie eorum perſonaliter citantur,non ad domos ſingulorum nu.47.f. 55
cõnſiliũ Oẽs facere videntur,ꝙ cõſiliũ facit n.104.f. 59
conſilium quis mutare non poteſt,in alterius detrimentum numero.36.folio.71
conſilium perſpicatius in cauſis criminalibus eſt adhibendum numero.74.fol.86.& nu.23.fol.146
conſpirans cõtra principem vltoregladio puniri debet, eiuſq; bona fiſco applicantur nu. 25.fol.129
conſpirans in carcere , vt ruptis vinculis & eff.acto carcere euadat,acerius cuſtoditur,capiteq; punitur,& qui conſpirationem dicit,releuatur nu.5 6.&.7.folio.64
conſuetudo Regni Francie nõ punit animum,niſi ſequatur effectus,nume.25.fol.111.
conſulis nomen in mandato apponi debet num.1.fol.45
contumatia quando ſuum ſortiatur effectum, nu.8.fo.51
contumacia in milite capite punitur,nume.50.folio.130
contumacie pena que ſit.numero.8.folio.69
contrario iudicio damnatus non eſt infamis nu.16.f.132
cõtumax an poſſit cõparere per procuratorem nu.5.f.41
cõtumax vbi apprehendi non poteſt, ad tres breues dies citatur numero. 8.folio.40
cõtumax in expenſas damnatur numero.19.folio.41
cõtumax an & quãdo audiatur appellans nu.30. foli.45
cõtumax verus quis dicatur,& quis fictus nu.31. foli. 45
cõtumax de iure municipali habetur pro confeſſo, & cũ reperitur ſola paratur executio,nec ẽ opus nouo proceſſu,numero.21.folio.62
contumax in non reſpondendo iudicis officio punitur, numero.9.folio.69
contra contumaces omnia iura clamant,nu.9. folio.115 & numero.13.folio 139
contumax exbanitus ſecundum Italie ſtatuta pena ſanguinis punitur nume.12.folio.139
contumax dicitur qui ſepius citatus non comparuit nu. 7.&.8.folio.115
conuenitur reus : Require infra in littera I.in ver.Iudex, & in littera R.in ver.Reus.
conuictus & voce propria confeſſus damnatur nec alterum ſufficit numero.18.folio.138
conuictus teſtibus de crimine licet crimẽ neget,condemnari poteſt,& poteſt appellare numero.20.folio.138
conuictus & ſponte confeſſus poteſt capitaliter damnari numero.30.folio.142
conuictus velox pena ſubducere debet nume.3.folio.153
conuocans gentem & illam ad aliquem locũ ducens vno tantum effectu punitur numero.110.folio.136
cooperationi conſentiens equaliter peccat, nu.16.fo.138
copia perſonarum citandarum ſi haberi non poteſt , ad earum domum citatio denuntiatur numero. 12.folio 42.et ſufficit etiam legi per ſeruientem litteras citationis publice,preſentibus qui inueniũtur,nu.24.f.43
corpus chriſti eſt corpori eccleſie p eferrendum, nume. 17.folio.47.
Reliqua vide ſupra in ver. confugiens.
corporis dum conſtat,non curatur de nomine nu 18.f.39
corrumpens delatorem pro confeſſo habetur , numero.5 folio.115.
Reliqua require infra in littera I.in ver.infames.
credendum quando ſit officialibus in criminalibus,num. 16.et.17.cum ſequẽ.folio.33

Reliqua vide ſupra inver.confeſſo

crimen morte rei extinguitur,excepto crimine leſe maieſtatis,numero.10.folio.45

crimen probatur,probata pro crimine fuga,nu.29.fo.62

crimen confiteri intelligitur qui paciſcitur.numero.40. fol.63.et nu.5.folio.115.e. nu.15.folio.132

Crimen vbi non eſt probatum plene vel ſemiplene, per informationes,neque per confeſſionem adeo ꝙ equū ſit reum iuſtificari per ſuas defenſiones ad hoc debet admitti numero.2.folio.80

De crimine vbi proceditur contra accuſatorem, procéditur ſine inſcriptione libelli vel pena nu. 48.fol.85

Crimen contrahitur ſi & voluntas nocendi intercedat numero.22.folio.104

Crimen falſi inſcriptionem requirit nu.41.fol.125

Crimen omne de iure canonico publicum cenſetur & infamat nu.32.&.33.fol.147

Criminis ſi ſentio,an quis teneatur nu.1.&.7.fol.137

Crimina a iudice ſemel audita indiſcuſſa remanere non debent, etiam ſi accuſatus cum accuſatore in gratiam reddeat nume.11.fo.2.nume.15.fol.53.& nu.2.fol.97

Crimina duo ſi ex vno facto reſultant, que ſe habent vt genus & ſpecies,delinquens vnica tantum lege puniri debet,ſi vero vt ſpecies ſeparate tunc ex vtraq; puniturinu.25.&.26.fol.5.& ibi ponitur exempla quādo ex vno facto reſultant duo crimina que ſe habent vt genus & ſpecies,& quando vt ſpecies ſeparate numero.27.&.28.folio.5

Crimina que coram omnibus peccantur,coram omnibus ſunt corripienda,& ſecretius,ꝗ ſecretius peccantur:et damnatus qui hanc emendam honorabilem facere renuit,durius ac acerbius puniri debet nume.111. &.112 folio.10.& numero.55.&.56.folio.147

Crimina ne remaneant impunita rei publice intereſt numero.35.folio.32.numero.16.folio.53

Crimina publica, priuata & extraordinaria quæ ſint & quibus eorum accuſatio competat nume.13. 16.&.17 folio.94.& numero.31.&.34.folio.147

Crimina leuia que dicantur numero.9.folio.132

Crimina : Nullus cuius crimina ſunt occulta damnatur, niſi iudicio ordinabiliter habito,aut conuincatur, aut ſe reum confiteatur numero.37.folio.125

Criminaliter quis punitur propter leuem vel leuiſſimam culpam numero.17.folio.15

Criminoſi per edicta vocati abſentes, poſſunt ad vltimū ſupplicium condemnari numero.20.folio.61. & numero.18.folio.140

Crucis ſignaculum in fronte & aliis membris fieri debet numero.10.folio.104

Crucis ſignaculum vnde originem traxerit nu.11.f. 104

Culpa lata, leuis & leuiſſima quando inter ſe differant, numero.113.folio.114

Culpa lata quid ſit numero.99.folio.113

Culpa lata non accipitur pro dolo in lege Cornelia. numero.133.folio.11.& numero.91.folio.136

Culpa leuis qualis ſit numero.116.folio.114

Culpa leuiſſima non poteſt aliqua pena criminaliter puniri,ſed tantum ad damni emendationem nu.13.f.14

Culpa leuiſſima idem eſt quod dolus manifeſtus nume. 115.folio.114

Culpa leuiſſima quid eſt numero.118.folio.114

Culpa leuiſſima in lege aquilia uenit numero. 24.folio 5.numero.123.folio.115.numero.39.folio.103. & numero.3.folio.146

Culpa lata in penis corporalibus non comparatur dolo, ſed mitius punitur numero.13.folio.110

Culpa lata in criminalibus non equiparatur dolo numero.48.folio.112

Culpa lata licet abſit verſutie ignauie tamen culpa contrahitur numero.108.folio.114

Culpa latior que ſit numero.114.folio.114

Culpa contrahitur etiā ſi ſine voluntate delinquendi delinquitur numero.45.folio.112

Culpa latior differt a dolo vero & preſumpto, numero 92.folio.113

Culpa ignauie que ſit numero.109.folio.114

Culpa verſutie quorum ſit,numero.112.folio.114

Culpa mitius punitur quam dolus,num 92.fol.136

Culpam ignauie qui incurrant,nu.110.folio.114

Culpe in quibus culpa relaxatur delictum, nu.21.fol.111

Cuſtos carceris qui reum mortis euadere permiſit,ſupplicium ſubit quod fugiens eſſet ſubiturus,nume.68.fol. 7.nume.3.&.4.fol.64.et nu.59 fol.129

Cuſtodes mittendi ſunt ad cuſtodienda ea que ſine cuſto de ſalua eſſe non poſſunt,numero.166.folio 12.et numero.4.fol.0.44

D

Damnatus rei capitalis dicitur quicunque damnatur ad mortem naturalem , vel ad amiſſionem ciuitatis , vel ad ſeruitutem:numero.158.folio.12.et nu.37.fol.111

Damnus ex confeſſione errore facta, et rore proba o tu tus eſt, et a iud ce reſtituitur,nu.56.folio.67

Damnatus publico iudicio a teſtimonio repellitur,num. 32.folio.84

Damnatus per reſtitutionē in integrum reſtituitur in priſtinum ſtatum etiam quo ad honores, bona et famam numero.38.folio.99

Damnatus ad mortem naturalem , vel ciuitatis amiſſionem ſeu ad ſeruitutem damnatus rei capitalis dicitur numero.7.folio.131

Dānatus iudicio contrario non eſt infamus,nu.16.fo.131

Damnatus in metallum,de iure canonico non liberatur, numero.47.folio.147

Damnum in intereſſe attenditur,ſed non lucrum ceſſans, numero.129.fol.0.11

Damnum dediſſe videtur qui cauſam damni dat n.8.f.13

Damnum & intereſſe quomodo probetur. nu.28 fol.90

Damnum leſe indebite contingens,debet ſibi emendari numero.21.fol.108

Damnum pecuniarum cum infamia quis incurrat. numero.12.fo.132

Damnum culpa datum venit iniurie appellatione . numero.63.folio.144

Damna & intereſſe poſſunt a iudice in interlocutoria, in diffinitiua reſeruare.numero.35.fol.103

Damna quare in diffinitiua reſeruentur.nu.36.foli.103

Damnorum & iniuriarum eſtimatio ad iudicem ſpectat.nume.71.fol.113

Damnatio Nemo ex ſuſpitionibus damnatur.n.6.f.118

Damnari diffinitiue quis non poteſt iudicis & preſumptionibus.numero.68.& 69:cum plu.ſequẽ.fol. 120

Debitor an pro debito ciuili poſſit in eccleſia capi numero.16.folio.17

Debitor ciuilis : an poſſit pro cauſa pecuniaria intrudi in carcerem.nume. 27.fol.31

Debitor pro debito ciuili condemnatus poteſt in carcerem poni.numero.39.folio,31

Debitor quando non poteſt capi.quia non exit de domo quid agendum ſit.nu.30.fol.31

Debitor fugitiuus a quolibet priuato eius creditor capi poteſt.numero.35.folio.34

Cetera vide ſupra in litera.C.in.ver.Carceratus.

Decedens in reatu:integri ſtatus deperit.nu.9.fol.45

Decretum non ligat ignorantes.nu.6.fo.61

Decurio inconſulto principe deportari non debet: niſi tumultus populi aliter ſedari non poſſet.numero.33. folio.111

Decuriones furcę vel viui comburri non poſſunt eorũ quoq; parentes vel liberi , in eadem cauſa ſunt . numero.34.&.35.fo.111

Decuriones torqueri prohibentur.numero,15.fo.102

Decurionatus munera qui depoſuit non torquetur.numero.14.folio.102

De facili non credatur,ideſt nullo modo credatur. numero.9.fol.89

Defendere ſe poteſt qui illicite mãdatur, capi. numero 18.folio.49

Defenſio eſt de iure diuino , naturali & humano permiſſa:& debet iudex concedere dari copiam tutelarum & reſponſionis reo. numern. 73. folio.8.& numero.2.fol.150

Defenſio per occidẽtem probata dicitur,eo ipſo ꝙ probat,ꝙ cũ cultello contra ipſum venit.nu.13.folio.22

Defenſio cũ moderamine inculpate tutele fieri debet. numero.14.fo.22

Defenſio moderata que dicatur.numero.15.folio.22

Defenſio de facto probari poteſt, quando licita eſt offenſio numero.19.folio.22

Defenſio promiſſa eſt pro tutela rerum ſuarum,conuocatis amicis & vicinis,& pro corpore tuendo numero.21.fo.22

Defenſio danda eſt illis, quibus aliquam inquietudinẽ fiſcus infert,& controuerſia pendente eorum facultates inquietari non debent necq; deſcribi.nu.15.f.45

Defenſor acclamare debet,ſuccurrite uel occurrite. nu mero.16.folio.22

Defenſor vti debet extenuatione ad minuendam cauſam.numero.10.folio.81

Defenſus:Require ſupra in litera.A.in ver.Abſens.

Deferre & acuſare differunt.numero.48.fol.16

Deferre qui non poſſunt numero.47.fol.16

Degradatus,uide ſupra in litera.C. in uer.Clericus big.

Delatio gladii facit iudicium ad malum. nume. 32.fol. 24.nu.41.fo.119.&.nu 8.fo.141

Delator,qui delatorem ſubiecit, intantum cõdemnatur quantum premii nomine delator inſecuturus fuiſſet ſi uiciſſet.numero.14.fo.29

Delator compellitur edere mandatorem . numero . 15 folio.29.& alia de delatore uide numero . 16. &.17 folio.29

Delator qui criminaliter,agit ad penam,ſi vincat,victoria eſt fiſci , nec poteſt dicere reum accuſatum ſibi , obnoxium,ſed fiſco.numero.39.folio.32

Delator dat libellum , ad priuatum finem.numero.77 folio.81

Delegari repetitio teſtium non poteſt.nu.4.folio.81

Delegari alteri non poteſt teſtium examen . numero. 101.foli.87

Delegantur ea que ſemiplenam cauſe cognitionem requirunt , & in quibus decretum interponitur.numero.103.folio.87

Delictum manifeſtum dicitur,quando quis deprehenditur in aliquo actu,propinquo ad delictum . numero 45.foli. 119

Delictum quando comittitur in plures an quilibet proſequendo ſuam vel ſuorum iniuriam poſſit agere vel accuſare ut pena in ſolidum inferratur ex perſona uniuſcuiuſque.nume.5.fol.4

Delictum a pluribus commiſſum pro vno reputatur.numero.21.folio.5

Delictum licet non ſit dolo commiſſum punitur propter malum exemplum.numero.16 fo.15

In Delictis reſultat pena quo ad fiſcum , & perſecutio damni ſine iniurie quo ad priuatum.nu.33. folio. 32

Delictumeſt grauius proditione.numero.13.folio.47

Delictum alibi commiſſum non poteſt puniri, niſi a iudice loci delicti.numero.43.fo.75

Delictum impetu fit,cum per ebrietatem,ad manus vel ad ferrum uenitur.numero.3.folio.110

Delictum caſu committitur , cum venando tellum in ferram miſſum hominem interfecit . numero . 4 . folio.110

Delictum qualiter dicatur fieri proditorie & ex propoſito.numero.5.&.7.folio.110
Delictum quando dicatur impetu committi. numero. 11.folio.110
Delictum quomodo inchoatur. numero.27.folio.111 & numero.47.folio.143
In Delictis per impetum aut laſciuiam, vel ebreitatem latam,aut leuiſſimam culpam ſine dolo.& extra animum commiſſis, noxa non committitur in excuſabilis.quin reus per principem reſtituatur,quãdo maleficium contrahitur.numero. 63.folio. 112.& numero.24.folio.99
Delictum ſine culpa commiſſum, pena mortis non punitur.numero.101.folio.114
Delictum tempore fit atrocius numero.40. folio.127
Delictum ob aliud delictum penam non minuit.numero.107.folio.136
Delictum qui potuit prohibere & non prohibuit lege aquilia tenetur.numero.2.folio.146
Delicta plura ab vno pluribus ictibus commiſſa, qualiter puniantur.numero.29.folio.5
Delicta que ex animo perueniunt attrociora ſunt. numero.135.folio.11.& numero.37.folio.127.& num. 97.folio.136
Delicta animo ſiue dolo commiſſa,aut pſatis inſidiis, reſtitutionem non merentur.numero.136.folio.11
Delicta que fiant per uniuerſitatem,& qualiter uniuerſitas per delictis teneatur.n.81.cum ſequẽtibus. f.57
Delicta propter que tenetur filius,propter patrem. numero.115.folio.59
Delicta propter que non tenetur filius propter patrẽ. numero.120.folio.59
Delicta alibi commiſſa,de delictum aggrauant. numero.45.folio.75
Delicta paria mutua cõpenſatione tolluntur.n.50.f.85
Delicta magnorum celantur & non puniuntur,licet Iuſtitie claues errant.numero.38.folio.95
Delicta facto,dicto,conſilio et ſcriptura properantur, numero.2.folio.110.& numero.2.folio.128
Delicta ab impuberibus facta,ad penam imputanda nõ ſunt.numero.13.folio.126
Delinquens criminaliter puniri debet, licet non appareat ad cuius iniuriam factum ſit delictum. numero. 18.folio.53
Delinquens ratione criminis in aliena iuriſditione cõmiſſi,ſortitur forum non ſuum.numero. 39.folio.75
Delinquens ſine dolo, an puniatur.nu. 17.& 18.fol.98
Delinquens in gradu dignitatis vel ſtatus exiſtens deportatur.numero.36.folio.111
Delinquens in parentem,dominum & magiſtratũ atrocius punitur.numero.22.folio.127
Deliquẽs commilitonem & militem rei publicet ſe di cens mitius punitur.numero.33.folio.127
Delinquens in dignitate exiſtens autem ſi ſponte dolo ue malo cedem commiſſit deportari debet.numero. 58.& 59.folio.134
Deliquens ad eccleſiam confugiens an & quando tutus ſit.numero.14 15.& 21.folio.30
Delinquens fugiens a quolibet capi poteſt. numero. 27.folio.34
Delinquenti ſine dolo pena minuitur. numero.32 folio.127
Delinquentes in dignitate conſtituti, nobiles & barones,decapitantur:viles & infames comburuntur, vel beſtiis traduntur, ſeu furca ſuſpenduntur. numero. 40.& 42.folio.111
Delinquentium dignitates & conditiones, in penis imponendis conſiderantur.numero. 32.folio.111
Delinquere nemo uidetur,niſi animum ita lignum delinquendi habeat.numero.20.folio.104.
Dementes & famoſi excuſantur a pena.nu. 24.f.127.
Demoſtratio fungitur uicem proprii nominis.numero. 19.folio.39
Denuntiatio iudicis officio expeditur. nume.1.folio.3
Denuntiator id quod denuntiat probare tenetur, alias tenetur ad expenſas,d mna & intereſſe partis denuntiate.numero.3.& 4.folio.3
Denuntiator calumniari preſummitur.vbi ceſſat in probatione,aut non probat ꝙ intendit. nume.5.folio.3
Denuntiatores non admittuntur ſine fiſco aut fiſci aduocato.numero.2.folio.3
Denuntiatores ſine inſcriptione deferrunt. nu.3.fol.3
Denũtiatorum temeritas quomodo detegatur.numero. 20.folio.15
Depopulator agrorum:Require ſupra, in litera. A. in ver.Agrorum.
Depoſitarius non tenetur de culpa leui, nec leuiſſima. niſi ex ea maleficium contractetur,nu.117.folio.114
Depoſitio vel degradatio & infamia de iure canonico locum habent.numero.50.&.51.folio.148
Depoſitiones in morientium perſonas reſpuende non ſunt.numero.110.folio.88
Deſiſtere licet quandoq; ante ſententiam.n.7.folio.89
Detruſio in monaſterium loco relegationis habetur.numero.49.folio.148
Deus eſt in omni iuramẽto teſtis quando iuratur.numero.11.folio.19
Deus inter iuramentum & loquellam ueſtram nullam vult eſſe diſtantiam.nu.27.fol.55
Deus voluit hominem ab humano iudicari ſuſpitionis arbitrio.numero.7.folio.122
Deo gratias reddere debemus.numero.2.folio.2
Deo pinguior victima demandari non poteſt q̃ reus iniquus.numero.30.folio.34
Dictum teſtis qui de tempore non recordatur eſt excuſabilis.numero.14.folio.23

Dictũ per aliud manifeſtius eo probari debet.n.20.f.26
D.ctũ non approbatur, licet approbetur perſona, & ecõ tra.numero.6.fol.89
Dictum teſtis dicentis talem cognouiſſe, quia eius caput vidit, valet.numero.2.fol.141
Dicto vnius medici vel chirurgi ſtatur, cum plures inueniri non poſſunt.numero.3 folio.13
Dicta ſua præſidi reuocare non licet.numero. 45.fol. 6
Dies feriati & non feriati in dilationibus cõputatur, & interim iudicis officiũ conquieſcit.numero.9. fo. 40
Diebus dominicis,& quibuſcunq; feſtiuis, poſſunt latrones inſidiatores & itratores,ad torturam poni, & etiã mitti ad furcas.nũmero.29 fo.34
Differentia,inter famam, notorium & manifeſtum. numero.163.fol.11
Differentia pene inter tergiuerſatores & præuaricatores.numero.23.fol.15
Differentia inter deferre & accuſare.numero.48.fol. 16
Differentia inter ſindicum, œconomium,& actorem.numero.66.fol,56
Differentia inter indulgentiam & remiſſionẽ. n.39.f. 99
Differentia inter dolum verum & præſumptum & culpam latiorem.numero.92.fol.113
Differentia inter actionem legis aquilie & actionum in iuriarum.numero.52.fol.134
Dignitas.In dignitate conſtituti decapitantur vbi pena mortis pro delicto imponitur. numero. 122.folio. 11
Dignitatis depoſitionem qui patiantur.nu.18.folio. 132
Dilationes eędem ſunt in criminalibus,quæ ſunt in ciuilibus.numero.83.fol.8
Diſciplinando qui aliquem verberauit & occidit,qua pena puniendus ſit.numero.67.fol.113
Documenta probant maleficium nume.2.fol.115
Dolus ex indiciis perſpicuis comprobatur.numero. 136 fol.11.numero.90. fol.113. & numero.42.folio . 143
Dolus vel bona fides ſunt anime paſſiones,quæ ſoli deo note ſunt.numero.50.fol.112
Dolus quid ſit.nume.87. fol.113. & numero.63.fol. 135
Dolus non probatur.ſed iudiciis præſumitur.n.88.f. 113
Dolus præſumitur præcedente inimicitia vel cauſa præde.numero.89 fol.113
Dolus ex iudiciis non manifeſtis non concluditur.numero.91.folio.113
Dolus præſumptus ad condemnationem non ſufficit.numero.95.fol.113.& numero.70.folio.135
Dolus quandoque bonus dicitur.numero.98. folio. 113
Dolus præſumptus ex animo peruenit. nu.100.fol. 114
Dolus per indicia manifeſta inducitur,& comprobatur. numero.62.&.68.fol.135
Dolus quilibet eſt præſumptus & nullus manifeſtus.numero.68 fol.135
Dolus per indicia non ita manifeſta præſumptiue inducitur.numero.69.folio.135
Dolus inimicitia præſumitur.numero.71.fol. 135
Dolus in ſe cornelio pro facto habetur. nume.93.f. 136
Dolo cau. mortis præbens, pena mortis tenetur.numero.102.folio.114
Domicilium non concluditur ciuitate. ſed magis prouincia.numero.19.fol. 42
Domicilium vbi quis habere dicatur. numero.19.fo. 42
Domicilium qui nullo loco habet, quo ad omnes pro præſente habetur.numero.20.fol.42
Domus vnicuique refugium tutiſſimum in ciuilibus. numero.9.fol.30
Domus monaſterii, an habeat priuilegium immunitatis eccleſiaſtice.numero.15.folio.47
Dominus cuius ſeruus eſt totus contra calumniatorem agit.numero.101.fol.10.& numero.22.fol.108
Dominus quid iniquum procuratori mandare non videtur.numero. 43.fo.16.& numero.5.fo.29
Dominus pro ſimplici procuratoris culpa condemnatur numero.44.fo.16
Dominus niſi patiatur damnum, licet capere reum in alieno inuito domino. numero.7.fol.30
Domino ſeruum verberare poteſt.nu.44.fol.35
Dominus a ſeruis inuaſus nec occiſus poteſt in familiam ſuam animaduertere.numero.45.fol.35
Dominus orbis vnus eſt de iure communi.nu.73.fo. 37
Dominus an ex facto procuratoris teneatur.nu.60.f.56
Dominus aquilia tenetur, pro ſeruo qui vulnerauit vel occidit.numero.124.fol.115
Dominus liberatur vna datione ſerui qui plura delicta commiſit.nume.114.fo.136
Donans donatarium ſibi naturaliter obligat.nu.19.f.94
Donatarius exhibere reuerentiam donatori compellitur & obedire.numero.20.fol.94
Dona an iudici recipere liceat.numero.22.fo.94
Dona frequentia tranſeunt in munus.numero.31.fo. 94
Donum poteſt dici exile.numero.29.folio.94
Donum eſt ſine cauſa,munus ex cauſa. nume.28.fol. 94
Due vices in delictis faciunt conſuetudinem.n.46.f.75
Due præſumptiones faciunt plenam probationem, cum aliis adminiculis.numero.50.fo.119
Duo vel plura imperfecta vnum perfectum conſtituunt. numero.66.fol.120.& numero.34 folio.143
Duo probant trium ſubſcriptionem. numero.7.fol. 124
Duo indicia certa,& indubitata, aut due præſumptiones cum aliis adminiculis plene probant. nu.27.fol. 142

E

Ea quæ ſunt moris & conſuetudinis in bone fidei iudiciis venire debent.numero.3.fo.2
Ea quæ in iudiciis publicantur accuſationem non requirunt.numero.10.fo.2
Ea enim ſunt edenda fiſco delatori quæ ad cauſam pertinent,ex qua deferre profeſſus eſt.numero.3.fo.27
Ea quæ per officium præſidis denuntiãtur,& citra ſolen

nia accuſationum, poſſe perpendi incognitum non eſt numero.13.fol.33
Ea quæ ex improuiſo caſu potius q̃ fraude accidunt, facto plerunque, non noxe imputantur. numero. 23 folio.104
Ebrietas magna extenuat delictum, parua vero delictum non minuit.numero.12.&.14.fol.110.Et alia de ebrietate vide.numero.74.&.75.fol.113
Ebrietas ſola eſt peccatum veniale. numero.15.folio.111
Ebrietas euitanda eſt, per quam crimina, euitari non poſſunt.numero.75 folio.113
Ebrietas excuſata pena.numero 53.folio.134
Ebrius vel laſciuus qui homicidium commiſſit, per quinquennium relegatur.numero.66.fol.113
Ebrius non ſecundum qualitatem delicti, ſed quantum ebrietas illa meretur damnatur.numero.76.folio.113 & numero.54.folio.134
Ebrius occidens hominem per quinquennium relegatur numero.56.folio.134
Eccleſia: Qui ſunt in eccleſiis inuiti extrahi non poſſunt pena contra facienti criminis leſe maieſtatis: Fallit in homicidiis, adulteris, virginumque raptoribus.numero.14.folio.30
Eccleſia abſoluit reos a iuramento metu vitæ extorto, numero.54.folio.85
Eccleſia penam carceris per ſanguinis criminibus infligit.numero.48.folio.148
Eccleſie immunitate quibus caſibus de iure canonico quis priuetur.numero.19.20.21.22.&.22.folio.32
Eccleſie immunitate indigni efficiuntur publici latrones & nocturni agrorum depopulatores, & qui ſpe immunitatis in eccleſiis vel cimiteriis delinquunt. numero 11.folio.47
Edenda ſunt fiſco delatori, quæ ad cauſam pertinet, & intentionem ſuam fundandam.numero.1.folio.93
Edere quis non tenetur priuilegia vel inſtrumenta propria, quæ non ſunt communia, niſi aduerſarius velet probare ea falſa eſſe.numero.17.&.18.folio.28.& numero.23.&.24.fo.41
Edi quæ & quando acta debeant tam criminalia q̃ ciuilia.numero.5.cum pluri.ſequen.fol.28
Edi debet aduerſario inſtrumentum quo actor vel reus vtitur proprio iudicio, ſed ſine die & conſule.numero 19.folio.28.Cetera vide ſupra in litera A in verbo Actor.
Edictum, Ad peremptorium edictum qualiter perueniatur.numero.82.fo.8.& numero.32.fol 54
Edictum per multos dies poſitum omnibus liquet. numero.35.fol.55
Edictum non ligat ignorantes.numero.6.fo.61
Edictum non ſufficit denuntiare procuratori. numero.7 folio.61
Edicta quot ſint.numero.84.fo.8.& nu.34.fol.54
Edicta qualiter fieri debeant.nu.85 fo.9.& nu.34.fo.54
Edicta: inter edicta quod interuallum eſſe debeat. numero.33.folio.54
Edicta vbi apponi & affigi debeant. numero.34 fol.54
Edicta quomodo totiens ſcribantur.nume.37.folio.55
Edicta publice promulgata, ignorari non poſſunt. numero.8.folio.61
Edicta ſufficit in publico poni, licet ad citatum non perueniant.numero.11.fol.61
Edicta ſufficit q̧ per ſolam famam ad notitiam perueniatur citati.numero.13.fol.61
Effractores nocturi fuſtibus ceſi in mettalum damnantur, diurni vero poſt fuſtium caſtigationem in opus perpetuum vel temporarium dantur.nu.8.&.9.fol.64
Effractores carcerum ea pena puniuntur in qua punirentur ſi vere maleficium illud commiſiſſent, propter q̧ in carcerem miſſi ſunt.nu.10.fol.64
Egritudo prorogat diem citationis.nume.4.fol.51
Electio mala eſt in culpa.nu.11.fol.42
Emenda & intereſſe per remiſſionem a principe indultam non remittitur.nu.53.fol.100
Emens nutricem & purpuram tingens capite punitur.numero.11.fo.129
Epiſtolis & relationibus nunciorum an ſit credendum. nu.18.fol.33
Equitas ſcripta præfertur rigori.numero.29.fo.99
Erronea confeſſio cum erratur in facto, poteſt vſque ad ſententiam reuocari.numero.50.folio.67
Error ante litis conteſtationem reuocari poteſt. numero 39.fo.66
Error nominis proprii vel adiectiui non viciat: ſecus in errore nominis adiectiui vel ſubſtantiui. nu.2. fol.18
Error in graffario & teſte eſt lata culpa.numero.6.fo.21
Error facti nemini nocet, nondum finito negocio, cauſa vero deciſa velamento tali non inſtauratur. numero 50.folio.67
Error a quo probari debeat.nume.52.fol.67
Error probabilis in quem quis deducitur, poteſt poſt ſententiam diffinitiuam corrigi.numero.54.fo.67
Errorem aliorum defendens damnabilior eſt illis qui erant.numero.11.fo.137
Errans non fatetur.numero.55.fol.67
Errans quando reſtituatur.nume.57.fo.67
Errans in facto alieno probabiliter errat. nume.58.f.67
Errans quando teneatur.nume.59.60.&.61.fol.68
Eſtimatio rei non ſolum venit in actione legis aquilie, ſed etiam eſtimatio extra rem.nume.131.fol.11.& numero.47.fo.134
Eſtimatio damnorum & iniurie ac iudicem ſpectat. numero.21.22.&.23.fol 98.nu.117.fol.137
Etas quomodo probetur.nume. 4.fo.23.&.nu.16.fol.39
Etas quæ requiratur in arbitro, & executore vel nuncio. numero.7.fo.42

Etas ex aſpectu iudicis probatur.numero.19.fo.65
Etas cum cognitione cauſe probari debet. numero. 22 folio.65
Etas non releuat à pena,quando delictum poteſt in perſonam cadere.numero.43.fol.143
Etati & imprudentie ferre in omnibus penalibus iudiciis ſuccurrendum eſt.numero.11.fol.97
Euidentia patrati ſceleris non indiget clamare accuſatoris.numero.9.fo.2
Euidentia rei pro ſpecie probata habetur. numero. 10 folio.146
Euocationes de minori iudice ad maiorem fiunt poſt litem conteſtatam,& cuius virtute. numero. 61.fol.100
Ex impertinentibus nil pertinens poteſt reſultare.numero.48 fol.41
Ex præſenti præſumitur in præteritum. numero. 97. folio.113
Eamen teſtium alteri delegari non poteſt. numero.1.2.3 &.4.fo.87.& nume.22 fo.116
Ex bannitus habetur pro confeſſo.& contra eum parata eſt executio cum capitur, dummodo iudici innoteſcat illum eſſe de quo in proceſſu agebatur. numero. 2.folio.139
Excellenti in arte ſua decapitãdo conſulto principe parcendum eſt.nume.38.fol.111
Exceſſus idem magis in vno q̃ in alio eſt puniendus.numero.160.folio.12.numero.44.folio. 127.& numero.20.fo.140
Excipiens ſe inſcribit vt quis ab accuſando vel teſtificando repellatur.nume.46.fol.85
Excipiens licet probet exceptionem, non tamen is cui obiicitur punitur,nec infamatur,ſed tantum a teſtimonio vel accuſatione repellitur.nu.47 folio.85
Excipiens non cogitur ſtatim ſuam probare exceptionẽ, numero.28.fo.70
Exceptio poſt litem conteſtatam opponi non poteſt.numero.77.folio.38
Exceptio.tibi non competit ius agendi, non poteſt opponi poſt ſententiam,nec reddit iudicium retro nullum,& ſolutum authoritate ſẽtẽtie non repetitur, vt indebitum.numero 51.fo.67
Exceptio poſt renunciatum & concluſum in cauſa non admittitur.numero.17.fol.69
Exceptio dilatoria,licet opponi debent in initio, probari tamen niſi poſtq̃ actor monſtrauerit oportet.numero.29.folio.70
Exceptio quæ obiicitur,ſi admittitur, probatio obiectorum criminum exhibenda eſt,anteq̃ cauſa per ſententiam terminetur,infra terminum competentem a iudice ſtatuendum.nu.26.fo.84.& numero.3.fo.92
Exceptiones dilatorie quæ ſint,& quæ peremptorie.numero.30.folio.70
Excipiendo reus non confitetur.numero.31.fo.70
Excommunicatus nullus eſt ex facto alterius,niſi participando vel in locutione,vel in oratione aut in crimine.numero.30.fol.22
Excuſatio a calumnia probatur p iuramentũ denunciatoris,aut accuſatoris.numero.7.fol.4
Excuſatio ſua equitate nititur.numero.6.folio.51
Excuſatio ꝙ decreta vel edicta non peruenerint ad noticiam an poſſit allegari.numero.3.&.4.folio.60
Excuſationem poſt duos menſes nullus habet, qui vult ignorantiam edictorum allegare numero.15.folio.61
Excuſator quid facere habeat.numero.2 fol.51
Excuſatus non eſt,qui iuſſu alterius deiecit,non magis,q̃ qui iuſſu alicuius occidit.nume.55.fol.55
Executio iuris iniuriam non habet.numero.118.folio.10
Executio vbi eſt irretractabilis ,poſſit vocari amici & vicini ad reſiſtendum.numero.20.fol.49
Executor merus de viribus cauſe non cognoſcit,nec pronunciat,nec pronuntiatum valet. numero. 67.fol.37 & numero.7.fo.49
Executor quis ſit.numero.1.&.2.fo.41
Executor pro iudicis voluntate remouetur. nu.3.fol.42
Executor,liber & non ſeruus eſſe debet. nume.4.fol.42
Executor maior.xxv.ann.eſt deber.numero.7.folio 42
Item debet eſſe maſculus & non femina. nume. 8.fol.42
Item laicus & non clericus.nume.9.folio.42
Item debet eſſe locuples,& vitæ probatæ, vt non ſit veriſimile cum velle peccare,alias eius elector poſſet pro eo teneri.numero.10.fol.42
Executor an poſſit vim inferre,& quid iuris ſit.numero. 17.fo.42
Executor an teneatur crimine concuſſionis. nu.18.f.42
Executor in eius delinquens officio,pro eius iudicem eſt puniendus.numero.8 fol.49
Executores non debent contumelias reales verbales vel perſonales reis inferre.nume.1.fo.63
Exẽplo nõ creditur,niſi producatur originale.n 29.f.48
Exẽptus non liberatur,licet eximens ſoluat.nu.10.fo.49
Exempti ſpeciali priuilegio principis delinquentes, circa priuationem ſui officii aut priuilegii, an poſſint ab ordinario loci puniri.nu.17.fol.52
Eximens reum a manibus familie verberatur & in exilium mittitur.nume.11.fol.49
Eximens eum qui non debebat in ius vocari. an delinquat.numero.17.fol.49
Exiens carcerem inueniens hoſtia aperta,non tenetur pena carceris effracti.nume.13.fol.64
Exiens carcerem cito reuertens,aufugere non dicitur.numero.14.folio.64
Exulem nemo reuocare poteſt niſi princeps. nu.113.f.10
Exilium triplex eſt.nu.156.fo.12.& numero.6.fol. 131
Exilium proprio dicitur deportatio,improprie autem relegatio.nu.157.fol.12.
Exilii pena qui damnentur.numero.5.fo.131

Exigi an poſſit aliquid a partibus ratione ſigilli. numero.27.folio. 47
Exoniator pro actore non admittitur.numero.10.fo. 51
Exoniatus videtur vſque ad epiſcopus quo potuit venire & habere acceſſum ad iudicium, ꝙ ſi non venerit reputatur contumax.numero.7.fol.51
Expenſe non reficiuntur, vbi criminaliter agitur ad penam,& pena in ſupplicio conſiſtit.numero.40.fo. 32
Expenſe ab aduerſario,aduerſario refici debent. numero.2.fol.52
Expenſe neceſſarie ſunt ſine quibus cauſa explicari non poteſt.numero.3.fol.52
Expenſe qualiter ad iudicentur.numero.4.fol.53
Expenſe iuſtitie de bonis rei delati fieri debent,ſi inueniatur ſuſpectus de crimine.numero.12.fol.53
Item fiunt de bonis eius ad cuius vtilitatem vindicta petitur.numero.13.fol.53
Item de publico vbi delator & delatus non ſunt ſoluendo.numero.14.&.15.fol.53
Expenſe quare reſeruentur in diffinitiua, in criminalibus.numero.36.fol.103
Expenſe reficiuntur quo ad partem ciuilem, vbi cauſa eſt criminalis & pecuniaria.numero.38.fol.103
Expenſe reficiuntur in perſecutione damni.nu.38.fol.32
Expenſarum in refectione non venit pena in ſupplicio conſiſtente.numero.116.fol.10
Expenſas non repetit fiſcus a reo criminis.nu.121.fol. 11
Reliqua vide infra in litera R. in ver. Reus ver. vii. & xxv.cum ſequenti
Exteriora animi ſecreta iudicant.nume.31.fo.27. & numero.38.fol.119
Exteriora animi iudicant qualitatem. nume. 51.fol. 112 & numero.65.fol.135
Extraneo non coniuncto, licet pro defenſione alterius, alium offendere.numero.20.fol.22

F

Facere quod quis non poteſt tanꝙ ipſe poteſt tanꝙ alius numero.37.fol.3
Facere omnes videntur,quod conſilium facto. numero. 104.folio.59
Facientes puniuntur de delicto,in delictis quæ non fiũt proprie per vniuerſitatem.numero.82.fol.58
Facientes & conſentientes cooperando equaliter peccant.numero.56.folio.144
Facinus nocentis in dubiis melius eſt impunitum relinqui,ꝙ innocentem damnare.numero.76.folio.86. numero.81.folio.120.numero.36.fo.133.& nu.8.fo. 139
Factum ciuiliter condemnatus ad factum præciſe tenetur & poteſt detineri in carcere & incompedibus.numero.25.folio.31
Factum publice a maiori parte ad vniuerſos refertur.numero.44.folio.55
Factum dolo malo ꝙ dicatur.numero.105.folio.59
Facti quidem quæſtio eſt in arbitrio iudicantis, pene vero perſecutio non eius voluntati mandatur, ſed legis auctoritati reſeruatur.numero.9.fol.4
Facti ſui quilibet certus eſſe debet.numero.45.folio.67
Facti narratio, fidem veri continere debet. nu.12.f.97
Facta ex dictis hominis penſamus.numero.73.fol 135
Factorum diuerſitas,penarum diuerſitatem exigit.numero.1.fol.128
Factis demonſtrare plus eſt ꝙ verbis dicere.nu.36.fo.20
Falſam monetam fabricantes, capi prout ſine mandato iudicis,& ad eum duci.numero.19.fol.33
Falſitas eſt immutatio veritatis.numero.15 fol.42
Falſum committitur ſolemnitatis prætermiſſione. numero.5.f.21.cetera vide infra litera.O.in ver.Officialis.
Fama maleficii ſufficit ad inquirendum. nu.162.fol.12
Fama manifeſtum & notorium differunt. nu.163.fol.12
Fama duobus teſtibus probatur.numero.31.fol.20
Fama ſufficit ad notitiam.numero.13.fol.61
Fama publica & vnius teſtis dictum,in ciuilibus plenam probationem adducunt ſecus in criminalibus. nu.71 fol.120.& numero.7.fol.146
Famoſi & dementes excuſantur a pena. nu.24. fol.127
Familia quæ poteſt reos reſiſtentes comode, ſine vulnere & offenſa capere illos offendendo tenetur. numero.30.folio.50
Famuli cõburuntur vel furca ſuſpenduntur.numero.141 folio.11
Fatigatus in tormentis,quæ dicit vt teſtis, veritatem dicere videtur,nec extra torturam confeſſionem reuocare poteſt. numero.14.fol.141
Femina non poteſt executoris officium exercere.numero.8.folio.42
Femina non poteſt regulariter capi.ſiue in criminali ſiue in ciuili.numero.10.fol.30
Fictio iuris & de iure quæ ſit.numero.21.fol.122.& numero.22.folio.142
Fideiuſſor de veniendo ad iudicem idoneus dari debet numero.62.folio.7
Fideiuſſor de iudicio ſiſti,facultatibus & facilitate conueniendi idoneus eſſe debet.nume.63.fol.7. & numero.12.folio.150
Fideiuſſor de iudicio ſiſti non eſt idoneus, habens fori declinatoriam vel præſcriptionem.numero.64.fo.7 & nume.13.fo.150
Fideiuſſor de iudicio ſiſti,quare petatur.numero.65.f.7
Fideiuſſor de iudicio ſiſti,tenetur ad verum intereſſe. numero.66.fo.7.& numero.16.folio.151
Fideiuſſor de iudicio ſiſti non venit puniendus,ſimilitudine ſupplicii,quo debebat puniri ille qui exhiberi debebat.numero.66. fol.7
Fideiuſſor de iudicio ſiſti pena pecuniaria plectitur,& ſi dolo reum non exhibet,extraordinarie damnatur. numero.67.folio.7. & numero.19.folio.151

Fideiuſſor

Fideiuſſor de iudicio ſiſti,tenetur exhibere reum in eadẽ cauſa,donec accipiatur,nu.15.fol.151
Fideiuſſorẽ dediſſe nõ vř,qui cũ dedit qui fori priuilegio tutus ẽ,niſi ei renſiciauerit,nu.64.f.7.& nu.14.fo.150
Fidelis de facili in ſuſpitionẽ venire nõ debet,nu.6.f.122
Fidelius durant,quæ vincula ſacramenti ligant nu.2. fo. 13.& numero.15.folio.65
Fides & auctoritas teſtimonii a iuramento procedit,tanquam a radice,nu.1.folio.90
Fieri incontinenti que dicantur,nu.64.folio.68
Filiatio non poteſt plene probari,ſed potius preſumptionibus,numero.48.folio.128
Filius punitur propter patrem in crimine leſe maieſtatis, & heres eos numero.115.folio.59
Filius qbus caſibus nõ puniatur ꝑpter patrẽ, n.120.f.59
Filius is eſt,quem nuptie demonſtrant nu.46.fol.125
Finis vbi habet neceſſariam conſequẽtiam ad principiũ, principium inſpicitur, numero.7.folio.79
Fiſcus:Qui apud fiſcum cauſam defendere ſepius conuẽti neglexerint,rebus iudicatis ſubiiciẽdi ſũt n.10.f.139
Fiſcus accuſator deficiẽs in probatione,an teneatur ad expenſas dãna & intereſſe partis accuſate nu.37. fol.16
Fiſcus contra ſe inſtrumenta non edit nu.13.fol.28
Fiſcus crimina accuſare tenetur nu.1.&.2.fol.28
Fiſcus qui illicitam aut calumnioſam capturam inſtituit, tenetur erga partes ad expenſas, damna & intereſſe, numero.3.cum ſeq.fol.28
Fiſcus vbi eſt in culpa agitur contra eum tanquam priuatum,& vt priuatus efficitur numero.8.fol.29
Fiſcus proſequitur vindictam ſiue penam criminalem cõtra reum delatum,pro intereſſe & vindicta publice,numero.34.folio.32.& nu.3.fol.93
Fiſcus quando occupet bona reorũ nu.7.&.8.fol.44
Fiſcus ſemper remanet accuſator, pro intereſſe publico, numero.34.folio.62
Fiſcus in criminalibus dat libellum,nu.6.fol.81
Fiſco delatori ea edenda ſunt, que ad cauſam pertinent, & intentionẽ ſuam fundandã nu.3.fo.27.& n.1. fo.93
Fiſco qui non dedit inſtrumenta in criminalibus,non preſummitur illa ſubtraxiſſe, ſecus in ciuilibus nu.11.fol. 28.& poteſt fiſcus agere furti,pro illis inſtrumentis cõtra reum non exhibentem,num.12.fo.28.& eo ipſo ꝙ quis eſt interpellatus, fiſco non exhibet inſtrumenta ei neceſſaria penam patitur,nu.13.fol.28
Fiſco omnia edi debent,nu.24.fol.41
Fiſcum non decet recipere premium a priuato,n.4.f. 27
Flagitioſus qui mortem meruit,qui confugit ad ſacramẽtum altaris dum portatur in via, an gaudeat immunitate,perinde ac ſi eſſet in eccleſia nu.16.fol.47
Florentinus verecundiam non timet nu.18.fol.12
Fornicatio mulieris in extollentia occulorum, & in palpebris illius agnoſcitur,nu.57.fol.36
Fornicator ſine examinatione damnatur nu.36. fol.125
Fornicatio probata cenſetur,quum quis ſuſpectam mulierem ſecum in domo detinet nu.3.fol.123
Forum ſortitur ratione delicti nu.4.fol.63
Forum non ſuum quibus caſibus quis ſortiatur nu.37. cũ pluri.ſequen.fol.74.&.75
Fraus & dolus idem ſunt nu.86.fol.113
Frumentum exercitus lucrifaciens capitali pene ſubditur numero.13.folio.129
Fuga facit iudicium contra fugientem nu.39 fol.20. nu. 30.fol.24.& nu.36.fo.119.& nu.7.fol 141
Fuga cui obiicitur pro crimine probata,probatur crimẽ numero.29.folio.62
Fuga in criminalibus facit ſemiplenam probationem tantum numero.30.folio.62
Fuga probat maleficium nu.8.fol.115
Fugiens habetur pro confeſſo,nu.31.fol.24
Fulcire hoſtes vel eis arma vendere non licet, ſub pena capitis & confiſcationis bonorum,nu.34.fol.129
Furioſus:tam ad penam,quã ad tutelam furioſi,& ſecuritatem proximorum cuſtodia pertinet nu.28.fo.127
Furioſus ſatis ſuo furore punitur nu.26.fol.127
Furioſi in carcere a preſide detineri debent,ſi aliter commode retineri non poſſunt nu.27.fol.127
Furioſi & fatui,a culpa ſunt ſecluſi nu.111.fol.114
Fur manifeſtus dicitur,qui cũ re furtiua deprehenſus fuit priuſquam eo loco rem pertulerit, quo deſtinauerat, numero.46.folio.119
Fur alienorum puerorũ gladio conſummitur n.54.f. 130
Fur & res furto ſubtrate,poſſunt in aliena domo perquiri,numero.21.folio.33
Furem licet propria auctoritate capere & eum ad iudicẽ ducere numero.20.folio.33
Furtum qualiter committatur. nume.38 & 39. folio.85
Furtum ſine leuiſſima culpa fieri nõ poteſt,nu. 119.f.114
Fuſtibus qui caſtigentur,numero.8.folio.131

G

Geſta publicata perpetuam fidem habent nu.4.fol.38.& numero.6.folio.44
Geſta referri pebent a nuntiis notario,qui ea coram iudice in actis redigat,nu.5.fol.44
Gladii ſanguinolentia,facit indicium nume.40. fol.119 & numero.9.folio.141
Gladii delatio,indicium dici poteſt nu.41.fol.119
Gladii poteſtatem ſibi delatam non poteſt quis in alium transferre,numero.13.folio.82
Graffarius rogari poteſt, et ſcribere commiſſionem ſibi delegatam.ſuper teſtibus recipiendis nu.67.fol.18
Graffarius omittendo dare iuramentum teſtibus tenetur ad intereſſe partis,nu.6.fol.21
Graffarius ſub iudice interrogante, quemlibet geſtum et motum corporis rei,ſcribere debet nume.11. folio.65 et numero.7.folio.104
Graffarius debet omnia conſcribere,nu.31.fol.82

Graffarius debet ſcribere qualitatem vacilationis teſtis, numero.32.folio.82
Graffario an & quando magis credendum ſit q̃ nuntio, nu.1.cum plu.ſeq.fol.48
Cetera vide infra in littera I in ver.iudex verſi.lxxxiiii. & in litera N in ver.Notarius.
Gratis factũ nõ debet ad neceſſitatẽ deduci nu.24.f.94
Grauitas perſonarũ,& qualitas vite p̃cedentis elidunt iudicia nu.17.fol.102.& nu.32.fol.119
Gregorius crimina ſemel audita,indiſcuſſa nullo mõ p̃terībat,& ſi accuſatus cũ accuſatore in gratiã rediiſſet, numero.11.folio.2

H

Henricus Imperator dãnauit ciuitatẽ Brixię ſubiiciẽdã aratro,q̃ penã ex miſericordia dmũ relaxauit n.117.f.59
Heres defuncti illius confeſſionem in criminalibus,reuocare põt,& eius contrarium probare,nu.149.fol.12
Heres defuncti necem vendicare tenetur,& a preſumpta calumnia excuſatur.nu.29.fol.15.& nu.7.fol.149
Heres capax eſt bonorum eius q̃ ante cõdẽnationẽ rediit,& poſt repreſentationem obiit,nu.6.fol.45
Homicida capite punitur,nu.134.fol.11.nu.26.fol.99
Homicida inuitus extrahi poteſt ab eccleſia, nu.14.fol. 30.& nu.12.fol.47
Homicida q̃ facti expectet,nu.25.f.99.& nu. 27.f.129
Homicida in dolo exiſtens lege Cornelia de ſicariis tenetur,numero.89 folio.136
Homicida q̃ facit expectet, nec ei parcendum eſt,etiam ex reſcripto principis,nu.95.fol.136
Homicida pecuniariter & crialiter punitur,n.117.f.137
Homicida parentũ,debet in ſui inculeo, cũ gallo gallinaceo,& vipera & ſimia,& in flumie p̃hiici,nu.26.f.129
Homicidium:De homicidio quis teneatur cũ plures aliquem vulnerauerint,nu.18.19.20.&.21.f.4.&.5
Homicidium manifeſtũ dicitur,& cõmiſſiſſe preſumitur, qui viſus eſt fugere,cum gladio euaginato,& ibi mortuus reperitur nu.30 fol.20.& nu.47.fol.119.nu.86. fol.135.& nu.26 fol.142
Homicidii tractatus a quo iudice puniatur,nu.6.fol. 78
Homicidio opẽ preſtans vt homicida tenetur nu.19.f.5
Homo:Strictius proceditur vbi cõtra hominis ſalutẽ agitur,nu.24.f.116 n.115.f. 87.n.73.f.120.& n.9 f.146
Hõ cũ iuſte occiditur lex eũ occidit nõ iudex, n.14.f.4
Hominis preſumptio que ſit,nu.24.fol.122
Homini priuato competit perſecutio iniurie ſiue damni pro intereſſe particulari & ciuili,nu.36.fol.32
Hominẽ per laſciuiã occidẽs mitius punitur, n.43.f.112
Homines caſtrans puniendus eſt,nu.36.fol.129
Hominẽ homini inſidiari nephas,nu.22.fol.22
Homines ſepe minus faciunt, qui magna minantur, nu. 20.fol.24.nu.31.fo.119.& nu.33.fol.133
Honeſte recipiuntur quedam que inhoneſte petuntur, nu.32.fol.94.& nu.52.fol.100
Honeſtũ & magnũ vindicte genus,ignoſcere,nu.36.f.99
Hoſti ſuo quis parcere tenetur nu.35.fol.99
Hoſtes venire permittens,quos officii ratione prohibere debet,viuus comburitur nu.56.fol.130
Humanitate Dei ſeruatur immitatio nu.30.fol.99

I

Ictus vniuſcuiuſq; conſiderari debet, vbi quis in rixa eſt occiſus nu.22 fol.5
Idolis ſacrificans gladio vltore ſternitur,et eius facultates fiſco vendicantur.nu.6.fol.128
Ignoras quilibet preſumitur,niſi probetur ſciẽs n.5.f.61
Ignorans prohibita,culpa non caret nu.107.fol.114
Ignorantes nõ ligatur edicto ſine decreto nu 6.fol.61
Ignorantia eius quod publice proponitur allegari nõ poteſt nu.2.3.et.4.fol.60
Ignorã.iuris an excuſet allata cul.n.103.104.cũ ſe.f.114
Ignorantia iuris nocet in lucris,vbi iuris cõſultorum copiam quis habere poteſt nu.104 fol.114
Ignoratia iuris in damis nõ nocet nu.105.fol.114
Ignorãtia allegãti, circa ea que preliq; ſciũt nõ creditur niſi probet numero.9.folio.61
Ignoratiam quis probare nõ cogitur, vbi circa ignota allegatur nu.10.fol.61.Cetera vide infra in ver.ius.
Imago cuius ſit,p̃ e ipſa dignoſcitur n.38.f.20.n.1.f.141
Immunitate eccleſiaſtica qui gaudere poſſint nu. 11.12. 13.14.15.et.16 fol.47.et nu.33.fol.24.
Impeditus impedimento publico et neceſſario in penam nõ incidit nu.5 fol.51
Imperfectum:Duo vel plura imperfecta,vnum perfectũ cõſtituunt nu.66.fol.120
Imperialis maieſtas human eſſe debet nu.30.fol 99
Imperiali maieſtati decet dementiam nu.33.fol.99
Impetratis carere debet mẽdax ĩpetrator nu.8.fol.96
Impetu autem quis deliquit,cum per ebrietatem ad manus vel ad ferrum venitur nu.3 fol.110
Implicatus ſceleribus cũ nõ vult venire ad iudicẽ,nec iudex põt eũ cogere permiſſa eſt propria vltio offenſorum nu.34.folio.34
Imprudẽtię ſuccurrẽdũ ẽ ĩ oĩbus p̃ealib.viduis n.11.f. 97
Impubes nõ eſt idoneus teſtis nu. 7.fo.23. et nu.5.fo.25
Impubes deierare nõ põt,nec ſacrũ calũ.p̃ſtare n.6.f.25
Impubes ferrula percutitur pro veritate dicẽda n.8.f.25
Impubes qualiter teneatur de delicto nu 63.fol.120
Impubes qui nõ iuuat dominũ nõ tenetur ſenatuſcõſulto niſi in eo ea cõcurrant,que exprimũtur nu.40.fo.143
Impuberes nõ doli capaces excuſãtur a pena n. 10.f.126
Impuberes:iniuriam facere nõ dicũtur nu.12.fol.126
Impuberum etas neſcit quid agat nu.5.fol.25
Incarcerati qualiter cuſtodiantur nu.1.12.et.13.fol.64
Incendiarius cõdẽnatur fiſco et pti emẽdar dãna n. 39.f.6
Incendiarii qualiter puniantur nu.46.fol.112
Incendium fortuito factũ venia indiget nu.16.fol.111
Incẽdiũ ĩ ciuitatevel opido faciẽs quãr pũnař n.17.f.129
Inchoari delictũ quãdo dicatur nu.37.fol.51
Incõſtãtia admittitur circa res diuerſas nu.43.fol.72
Incõtinenti qualiter intelligatur nu.24.fol.82

Indicāti delictū pro mō ſubſtātie perſone accuſate, exiſtimatione iudicis preciū cōſtituitur nu.1.fol.52
Indicium unde dicitur nu.27.fo.24
Indiciū vnū an ſufficiat, vel plura requirātur ad torturā, n.24.25 26.27.cū ſe.f.102.et n.15.et.16. cū ſe.f.118
Indicium quid ſit nu.2.fol.117
Indicium vnde dicatur nu.3.et.7.fol.117
Indicium graue eſt, quod frequenter et facile contingit, et iuris preſumptioni equiparatur nu.8.fol.118
Indicium generale inuitum cum alio, an ſufficiat ad torturam nu.28.fol.103.et nu.17.fol.118
Indiciū propinquū et tangens negociū de quo queritur ſufficit ad torturam nu.30.fol.102.et nu.18.fol.18
Indicium eſt, cōtra receptatē occcidētem.nu.29.fol.118
Indiciū maximū ē cōtra reptū ī mendacio.nu.42.f.116
Indicium contra illum qui de occidēdo comminauit an ſit ſufficiens.numero.28.folio.118.& nu.33.folio.133
Indicium quod quis enſe euaginato a loco homicidii uiſus eſt fugere non concludit.numero.34.folio.133
Indicia manifeſta ex q̄bus reus torquetur excuſāt accuſatorē a calūnia.n.102.f.10.n.25.f.108.& n.12.f.149
Indicia ſi apparent, q̄ in aliqua domo ſunt res ſubtracte officio iudicis domus perquiritur.numero.24.fol 34
Indicia plura ñ requirūtur ad torquedū teſtē vilē.n.35.f.82
Indicia grauiora & maturiora requiruntur in criminali q̄ in ciuili numero.104.folio.87
Indicia p q̄ plebei vel viles torquētur: grauitate pſonarū & qualitate precedētis vite eliduntur. nu.17. fol.102
Indicia generalia & remota ſine aliis non ſufficiunt ad torquendum.nu.27.folio.102.& numero.17.fol.118
Indicia an ſint manifeſta vel non manifeſta arbitrio iudicis relinquitur.nume.106.fol.10.et nu.29.fol.108
Indicia noua a p̄mis diuerſi generis eē debet.n.32. f.108
Indicia orta ex confeſſione in tormentis, quomodo a iudice purgari debeant.numero.35.folio.108
Indicia nō manifeſta dolum non concludūt.n.92.fo.113
Indicia indubitata que ſint.numero.4. folio.117.nu.26. folio.118.& numero.53.folio.119
Indicia leuia ad torturā ſufficiunt. numero.5. folio.117
Indicia leuia & q̄ magno ſpatio rationis diſtant a neceſſaria fide veri vt ſola fuga, colloquiū, ſemiplena pbatio, ad cōuicēdū & cōdemnādū nō ſufficiūt.n.7.f.118
Indicia idubitata legi, & a lege approbata iudici idubitata eſſe debent, & cōcludere.nu.43.f.119.& n.19.f.141
Indicia certa nō minorem probationis, q̄ inſtrumenta cōtinent fidem.numero.44.52.& 55.folio.119
Indicia tria vel tres ſemiplene probationes plenam pbationē operantur.num.61.fol.120.& nu.58. folio.143
Indicia ñ ita māifeſta dolū pſūmptiue īducūt.n.69.f.135
Indicia māifeſta, nō minus pbāt, q̄ īſtrumēta.n.83.f.135
Indicia diuerſa p quot teſtes pbari dbeāt.n.18. fol.141
Indicia a iure approbata, non minus probant q̄ teſtes & inſtrumenta.numero.20.& 31.fol.142
Indicia que equiualent teſtibus & inſtrumentis, ſufficiūt ad ferrendam ſententiam.nu.25.fol.142
Indicia duo certa & indubitata, aut due preſumptiones cū aliis adminiculis plene probant.nu.27.folio 142
Indicia ſimr̄ iūcta, et a lege approbata, idubitata dici poſſunt, & ex eis ad condemnationē pcedit. n.29.f.142
Indicia nō capitalia ſunt ex quibus pecuniaria, aut incorpus aliqua coertio pena eſt.numero.36.folio.147
Indicia an plura requirantur, an unum ſufficiat, q̄ ſtat in arbitrio iudicis. n.26.fol.102.& nu.16.fol.118
Indiciis habitis ſuper genera li inquiſitione vel accuſatione reus torqueri nou poteſt.nu.21.fol.118
Indiciis a iur̄ a pbatis pōt ſniā ferri capitalē.n.54.f.119
Indiciis quibus ſummitur plena probatio per ea ſummitur & ſupplicium.nu.62.fol.120.& nu.59 folio.143
Indiciis & preſumptionibus quis diffinitiue damnari nō poteſt.numero.68.& 69.cum pluri.ſeq.folio.120
Indulgentia a ſolo rege concedi poteſt.numer.1.fol.97
Indulgentia differt, a remiſſione.numero.39.folio.99
Indulgentia pene tantum gratiam facit, nec infamia tollit, nec bona reſtituit, ſed quos liberat.nu.40.fol.99
Infames ſunt, qui vitā moreſq; nr̄os corrūpūt.n.108.f.10
Et ex eo crīe purgare ſe dn̄t, vnī dignoſcūr ſe deliq ſe, & publice iiurā abiurare iuxta cōſiderationē iudicis, & iurar̄ debēt, nūq̄ ſiña cōmiſſuros.n.109.& 110.f.10
Infames cōburruntur vel furca ſuſpēduntur.nu.141.f.11
Infames teſtes eſſe non poſſunt.nu.28.& 32 folio.84
Infames publica officia exercere nō poſſunt.n. 29.f.84
Infames a proprio iuramento ſoluuntur.n.31.fol.84
Infames nō efficiūtur ſimplici iniuria damati.n. 33.f.84
Infames nō ſunt q̄ extraordinarie cōdenātur. n.35.f.85
Infames non tamen ſuſpecti in tutel.nume.35.folio. 119
Infames ſcdm leges, īfames ſūt & ſcdm cano.n.52.f.148
Infamia remāet, cū p īdulgē.ſola pēa remittit.n.41.f.99
Infamia iuris tollitur, & non facti.nu. 42.& 43.fol.99
Informatiōes & pceſſus criālis nō debēt reuellari partibus, ſed ad fiſcū & iudicē ſecrete portari dn̄t.n.2.f.17
Infās vl̄ furioſus hoīes occidēs.l.Cor.ñ tenet.n.14.f.126
Ingrediēs alienā domū īuito dn̄o īiur̄arū tenet.n.6.f.30
Ingenui torquentur.numero.4.folio.108
Inhabiles gaudent priuilegio habilium propter communionem & ſocietatem nu.2.fol.25.& num.71.fol.86
Inimicus a teſtimonio repellitur.nu.23.fol.84
Inimicitia precedens facit iudicium nu.30.fol.133
Initiū q̄onis ab īpuberibus & timidis ſummitur.n.7.f.25
Iniuria tāto maior ē, q̄tū a pluribus ē admiſſa, & tot ſūt īiurie, q̄t & pſone īiuriā faciētes, et oēs tenet̄.17.f.41
Iniuria atrocior qualiter fiat.nu 55.f.17.& nu.7.8.& 9. 10.et.11.fol.93
Iniuria facta filio fit patri: & facta vxori in facta uiro, et facta conſanguineo ſibi facta uidetur, & facta ſeruo videtur facta dn̄o.n.19.fol.12.& nu.51.& 52.fol.143
Iniuria atrocior fit in ludis & in pretoris preſentia.num. 9.fol.93.& nu.41.fol.127
Iniuria manu facta.l.Cor.de īiuriis cōtinetur.n.50.f.134

Caſtaldio Ceſaris qui ſubiectũ depredauit viuus publice concrematur numero.15.fol.126
Caſus in quibus deficiens in probatione non ſtatim prę ſumitur calumniari.nume.27.28.29.cum ſeq.fol.15 & numero.5.6.7.&.8.cum ſeq.fol.149
Caſus quibus quis immunitate eccleſie priuatur. numero.19.20.&.21.folio.31
Caſus in quibus vxor non eſt reſtituenda viro.numero.50.folio.35
Caſus quibus quis ſortitur forum.nume.72.fo.37
Caſus quibus clericus ipſo facto & ipſo iure.nullo gaudet priuilegio clericali.nu.23.&.24.cum ſeq.fo.74
Caſus in quibus quis ex leuiſſima culpa.lege aquilia nõ tenetur.numero.126.&.126.fol.115
Caſus quibus quis de iure diuino cõdẽnatur.n.59.f.130
Caſus excuſat aliquem a delicto.numero. 82.fo.113
Cauſa criminalis dicitur,cum finis tendit ad vindictam publicam vt delictum puniatur de pena debita & naturali ſed ſi agatur de delicto vt imponatur alia pena minor q̃ pena naturalis ipſius delicti,ciuiliter agi dicitur,licet pena aſcendat ad bonum publicum, & nõ ad commodum priuatum.numero.44.fol.32.
Cauſa criminalis dicitur ſi perſecutio criminis tendit ad vindictam & penam ipſius criminis naturalem, ſiue pena tendat ad bonum publicum tantum, ſiue ad publicum & priuatum.nu.46.fol.32
Cauſa crimĩalis quot modis tractari poſſit n.76.fo.37
Cauſa crĩalis eſt magni ponderis vel p̃iudicii.nu.5.f.81
Cauſa criminalis perſpicatium cõſilium habere debet. numero.74.fol.86.
Cauſa criminalis maior eſt qualibet pecuniaria.nu.70 fo 120.& numero.6.fol.145
Cauſa criminalis principalis per argumẽta & præſumptionem terminatur, q̃q̃ delictum liquide probari non poſſit.nume.67.fol.120.& numero. 35.fol.143
Cauſa in qua agitur cõtra clericũ, vt priuetur beneficio propter crimen,non dicitur criminalis.nu.45.fo.32
Cauſa ciuilis p̃iudicia,& ſimplicis p̃ſumptionis, terminari poteſt,nu.59.71.&.79.fo.120. & nu.36.f.143
Cauſa ſiue expenſis explicari non poteſt.nume.3.fo.52
Cauſe proprie quis iudex eſſe non poteſt.nume.32.fo.3
Cauſam qui apud fiſcũ ſepius conuenti neglexerint,rebus iudicatis ſubiciẽdi ſunt.n.18.f.64. & n.10.f.139
Cauſe meri & mixti imperii delegari non poſſunt niſi in caſu abſentie.nu.4.&.5.fo.81.& nume.192.fo.87
Cauſe meri imperii vbi extraordinarie proceditur quãtũ ad cauſe cognitionem poſſunt legato committi, non autem quantum ad deciſionem cauſe. n.12.f.82
Cautella eſt,mittere duos nuntios,vt magis credatur ijs quę referrunt.numero.6.fol.49
Cautio datur ab actore de ſumptibus reſtituẽdis in diſfinitiua,ſi hoc dictum fuerit fieri debere.nu.27.f.54
Cedens omni lege capite plectitur.nume.100.fol 136
Chriſtianum chriſtiani nominis odio lapidãs, cum ſuis participibus concremandus eſt.nu.3.fo.128
Citandus quis non eſt ad domum q̃diu ſui copiam facit numero.26.fo.43
Citandorum vbi copia non habetur, ſufficit per ſeruiẽtẽ legi cẽminiſſionem citatiõis publice præſentibus qui inueniuntur.nume.24.fol.43.& nume.13.fol.39
Citatio non requiritur ad condemnationem falſidici teſtis.numero.15.fol.25
Citatio realis fit p iudicem,tantũ ordinarium.nu.1.f.33
Citatio realis ſemper locum habet,niſi in matre familias.numero.2.folio.33
Citatio realis locum habet vbi petitur proferri abſolutiue,vel diffinitiue.numero.3.fol.33
Citatio quandoque realis,quandoque verbalis fit in criminalibus.numero.11.folio.33
Citatio nuntu ſuperioris iudicis. ad inſtantiam inferioris valet.numero.12.fol.33
Citatio per tabellionem in actis ſcribi debet. nu.1.f.38
Citatio vbi rei ſe abſentant,debet fieri ad domos illorũ requiſitis amicis,aut eorum vicinis. nume.12. fo.38
Citatio trina an ſufficiat ad condemnandum abſentem numero.20 fol.39
Citatio mandato iudicis & inſcriptis fieri debet, alias citatum arctare non poteſt.numero. 21.fo.39
Citatio pro non facta habetur,ſi citandus non ſit legitime citatus.numero.23.fol.39
Citatio intra anguſta tẽpa facta non valet.nu.25.fo.39
Citatio in qua non exprimitur cauſa quare fiat non valet.numero.26.fo.39
citatio non tenet. quando nimis maturatur peremptorium nume.27.fol.39
citatio tempore feriato facta non valet. nume. 28.f.39
citatio facta extra prouincias ultra duas dictas non tenet.nu.29 fol.39
citatio ad locum periculoſum & inhoneſtũ non valet. numero.30.fo.39
citatio non tenet:ſi euidens eſt ipſum qui citat iudicem non eſſe.nu.31.fo.39
citatio non continens reſcriptum ſeu commiſſionem nulla eſt.nu.32.fo.42
citatio facta a iudice euidẽti inimico,nõ val;.n.33.f.40
citatio nõ v;,ſi ille q citatus eſt,eſt ſpoliatus.n.34.f.40
citatio nõ t;,ſi ad q̃rellã liberti:citatur p̃ron'.n.35.f.40
citatio nulla eſt, vbicunq; euidenti exceptione,reus ſe tueri poteſt.nume.36.fol.40
citatio quandoq; nulla eſt:& niſi defendatur citatus cõtra ipſum proceditur.numero.38.fol.40
Citatio licet ſit iniuſta ex pſona agentis.tamẽ ſi citatus venit ad iudicium punitur.numero.39.fol.40
citatio per nuntiũ ſeu ſeruientẽ fieri debet.n.42.fo.40
citatio fieri poteſt verbalis ab ipſo iudice.nu.43.fo.40
citatio poteſt fieri a tabellione; & poteſt ipſe tabellio

de tali citatione p ipſum facta teſtificari & ſcribere ſe citaſſe.numero 44.folio.40
Citatio fieri poteſt per partē in uim prouocationis ad cauſam.numero.45.folio.40
Citatio ſufficit denuntiari ad domum citandorum,quā do eorū copiā nūtius habere nō poteſt. n.22.fol.42
Citatio ad domū,habetur p vltimo refugio.n.26.f. 43
Citatio p quatuor edicta fit ad ſonum tubę, cornu vel campanę,ſecundum morem locorum.nu.28.fol. 54
Citatio vniuerſitatis que delinquit, quomodo & qualiter fieri dicatur.numero.42 64.&.65.fol o.55
Citatio perſonalis, conſtituit veros contumaces. numero.17.folio.61 & numero.1.folio.139
Citatus non comparens maleficium fateri videtur. numero.7.& 8.folio.115
Citatus in termino debet cōparere,alias mulctabitur. numero.79.folio.8
Citatur ſepius qui non comparet, rebus iudicatis ſubiiciendus,eſt.numero.92.folio.9
Citatus,non legitime citatus, non tenetur venire etiam ad allegandum ſuum priuilegium.numero.24.folio. 39.Sed tutius ē φ citatus vadat allegaturus ſuum priuilegiū,vel appellaturus,ſi eum grauauerit,niſi quādo cōſtat eum nō eſſe ſuum iudicem.n.40.folio. 40
Citatus tenetur uenire ad allegandum ſuum priuilegiū, ſi dubium eſt,an citatio teneat.numero.37.folio.40
Citatus in termino debet cōparere,alias multabitur. niſi ex cauſa excuſetur,vel nō interfuerit actoris ipm in termino comparere.n.1.2.3.f.40.& nu. 17.folio.41
Citatus perſonaliter,quando relaxari debeat fideiuſſoribus,vel in carcere teneri.numero.32.folio.45
Citatus an teneatur comparere coram iudice incompetenti.numero.11.folio.51
Citatus ex qbus cauſis excuſetur a cōtumacia.n.21.f.52
Citatus pro edicta,an eorum ignorātiam allegare poſſit.numero.2.3.4.&.5.folio.60
Citari poteſt,qui eſt in eccleſia,numero.18.folio.47
Ciuis in ciuitate ſua offenſus, qui potuit fugere & non fugit,quia uerecundiam timet,poteſt vſq; ad actum occiſionis ſe defendere,numero.17.folio.22
Ciuitas Brixie ab Henrico Imperatore dānata fuit ſubucienda aratro,numero.117.folio.59
Ciuitas tota tenetur pro delicto a populo cōmiſſo. numero.122,folio.60
Ciuitas uendicat ſuum ciuem.numero.14.folio.73
Clericus non poteſt eſſe executor ſiue nuntius iudicis ſecularis.numero.9.folio,42
Clericus reſpōdere nō tenetur iudici laico,nec ēt volēs tenet eius cōfeſſio corā eo facta,nec ēt ſnīa.n.1.f.73
Clericus nō poteſt criminaliter conueniri coram iudice laico.numero.2.folio.73
Clericus corā iudice laico recōueniri nō pōt.nu.3.f.73
Clericus qui onoratus & ſuſpicatus ē enormitatibus ſe immiſcuiſſe,iudici laico reſpondere.nume.5.fol.73
Clericus etiam in ſacris conſtitutus,ſe enormitatibus immiſcens ſine monitione preuia perdit priuilegium canonis, ſiquis ſuadente diabolo.xvii.q.iiii.& etiam priuilegium fori.numero.6.folio.73
Clericus non ferens tonſuram vel veſtes clericales,ſiue in ciuili ſiue in criminali negocio cōueniatur. priuilegio clericali gaudere nō debet.numero.7.folio.73
Clericus non ferens tonſuram & veſtem clericalē,reputatur vt laicus,& vt laicus puniri pōt.n.8.&.24.f.73
Clericus coram iudice laico reſpondere tenetur.numero.1.5.& 9.folio.73
Clericus criminoſus captus per iudicem ſeculare, petēs ſe remitte ad iudicem eccleſiaſticū,an & quando remitti debeat.numero.10.11.12. cū plu.ſeq.folio. 73
Clericus quando remiſſus eſt ad ſuum iudicem eccleſiaſticum,debet vocari iudex ſecularis a quo remiſſus eſt,vel alius cuius intereſt pro caſu communi vel priuilegiato,numero.20.folio.74
Clericus dephenſus a iudice ſeculari,ad hoc vt remittatur debet repiri habere veſtes clericales,no.22.f.74
Clericus vxoratus nō incedēs in habitu & tonſura clericali,nō remittitur ad iudicē eccleſiaſticū.n.24.f 74
Clericus Bigamus & degradatus reputatur laicus & vt laicus puniri poteſt.numero.25.folio.74
Clericus apoſtatando ab habitu ſuo, poſt trinam amonitionē, vel immiſcendo ſe enormibus, priuilegium perdit.numero.26.& 27.folio.74
Clericus hiſtrionis artem exercens,clericale priuilegiū amittit.nu.28.29.& 30.folio.74
Clericus ioci cā aliqua in occulto facere pōt.n.31.f. 74
Clericus tabernā tenēr nō pōt nec eā īgredi.n.32.f. 74
Clericus torqueri poteſt.numero.16.folio.107
Clericum percutientem immediate repercutiens exe ōmunicatus non cenſetur.numero.55.folio.112
Coadunans gentem,ſi illam ad certum locū mittit,non punitur niſi pro uno actu.numero.32.folio.5
Collegium quādo ad penā teneatur.n.121.& 122.f.159
collecta imponi poteſt ab vniuerſitate nō habente commune pro ſolutione condemnationis.n. 72.folio.57
collecta ſi qbus ē īpoſita nō repitur ſoluēdo,alii de uniuerſitate ſoluer tenētur p ſolidū et libram.n.77 f.57
collecta quādo vniuerſitas condmnata ē ex dlicto imponi dȝ p capita & nō per ſolidū & librā.n.78.f.57
collecta p quātitate patrimonii imponi dȝ.n.80.f.57
collecta eum per ſolidum & libram imponitur, nō poteſt quis capi in ſolidū ſed p parte ſua.n.128.fol.60
collocaſſe lares quis dicatur.numero.23 folio.42
cōmētarienſis qui reum mortis euadere permiſit ſupplicium ſubit φ fugiens eſſet ſubiturus.n.39.fol.129
commentarienſis ſimilitudine ſupplicii punitur non exhibendo reum.numero.18.folio.151
communitas quando teneatur de delicto.n.122.fol. 60

Conatus iudicem corrumpere punitur, nu. 20. fo. 132
Conatus aliquem erripere de manibus familię, qua pena veniat plectendus, nu. 34. fol. 50
Condẽnari quis non debet ex preſumptionibus & vendicatis ſuffragiis nu. 85. fol. 121
Condemnatio in graui crimine ſtatim eſt exequẽda, niſi in caſu quãdo ſeuerior pena eſt imponẽda, iuſſu principis vltra modum regularem nu. 18. 19. fol. 79
Condemnatio legis aquilię eſt in duplum contra negantem numero. 20. fol. 79
Condẽnatio propter inficiationẽ non creſcit n. 21. f. 79
Condemnatio ex hominis preſumptione ſequi non poteſt, numero. 26. folio. 122
Condemnatus ciuiliter ad factum preciſe tenetur, & poteſt detineri in carcere & incompedibus, donec ſatiſfecerit nu. 25. fol. 31. & nu. 21. fol. 53
Condẽnatus pro maleficio vel manifeſta offenſa, debet ſatiſfacere prius q̃ relaxetur a carceribus nu. 20. f. 53
Cõdẽnatus crimine iniuriarũ, incurrit infamiã n. 13. f. 132
Condemnatus criminaliter de crimine priuato, an ſit infamis numero. 14. fol. 132
Conductor licet de leuiſſima culpa teneatur de incẽdio non tenetur, quando diligentia adhibuit n. 120. f. 114
Confeſſio defuncti in criminalibus an poſſit per herede reuocari nu. 149 fol. 12
Confeſſio acceptata per partem non poteſt amplius reuocari abſq; erroris probatione nu. 38. fol. 66
Confeſſio an & quando ante litem cõteſtatam reuocari poſſit, nu. 39. 40. 41. 42. 43. 44. & 45. fol. 66. & 67
Confeſſioni prime ſtandũ eſt, in his in quibus quis queſtione vrgeri non debet nu. 46. fol. 67. N. ſi penitens probet ſe in prima erraſſe confeſſione nu. 47. fo. 67
Confeſſio errore facti facta poteſt reuocari quãdocũq; ante ſententiam nu. 50. fol. 67
Confeſſio quandoq; remittit actori ius, vt non cogatur probare reum conuentum occidiſſe nume. 53. fol. 67
Confeſſio propria preiudicat niſi reuocetur n. 61. fo. 68
Confeſſio aduocati, an & quando preiudicet numero 62. & 63. folio. 68
Confeſſiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet, ſi nulla probatio cognoſcentis religionem inſtruat n. 67. f. 68. n. 34 fo. 105. & n. 14. fo. 118
Confeſſiones facte ad portionem actoris vel iudicis vel etiam partis poſt litem cõteſtatam: poſſunt reuocari ſi quis probauerit ſe erraſſe nu. 16. fo. 69
Confeſſionibus falſis eſt ſtandum, ſi eius nomine de quo quis interrogatus eſt, cum aliquo eſt alio, que cũ alio actio eſt, ſi dominus eſt in noſmetipſos confeſſione noſtra conferimus nu. 74. fol. 69
Confeſſio an poſſit in parte acceptari & in parte reprobari numero. 18. fol. 69
Confeſſio cum qualitate adiecta acceptari debet nume. 21. folio. 70
Confeſſio principalis acceptari non poteſt & qualitas reprobari quãdo contra confitentem eſt preſumptio numero. 38. folio. 71
Confeſſio plura capitula ſeparata continens, poteſt pro parte approbari & in parte reprobari n. 40. & 41 f. 71
Confeſſio coram iudice incompetenti non prodeſt ad aliquem condemnandum nu. 2. fol. 77
Confeſſio ſine tormentis ſponte facta tenet nu. 9. fo. 79
Confeſſio ſine tormentis facta valet, quando reus de ſe interrogatus confitetur nu. 10. fol. 79
Confeſſio validior eſt cum tormentis, cum quis de alio tantum interrogatur nu. 11. fol. 79
Confeſſio cum tormẽtis debilior eſt, quando quis de ſe, & aliis ſimul interrogatur nu. 12. fol. 79
Confeſſioni rei an adhibendi ſint teſtes nu. 13. fol. 79
Confeſſio qualiter in iure fieri dicatur nu. 32. & 33. f. 80
Confeſſio falſa, an in atrocioribus noceat nu. 34. fol. 80
Confeſſio an reuocari poſſit ab eo qui in alium vt teſtis tortus fuit nu. 28. fol. 105
Confeſſio metu tormentorum facta nõ dicitur, quando iudex extra tormẽtorum locum reo terrorem infert nu. 1. fol. 106. nec nocet niſi ſit perſeuerata n. 3. f. 106
Confeſſio, quando dicatur facta, formidine tormentorum, numero. 5. folio. 107
Confeſſio metu tormentorum extorta, confeſſioni facte in tormentis equiparatur numero. 6. f. lio. 107
Confeſſio tormentorum metu facta dicitur quando iudex denegat cibum & potum reo, vel in arcto & ſtricto carcere tenet donec confiteatur nu. 10. fol. 107
Confeſſio per metum & tormentorum impreſſionem facta, vt ſponte approbata dicatur quid fieri debeat, numero. 11. folio. 107
Confeſſio torti non precedẽtibus legitimis indiciis, licet ſit ratificata non eſt ſufficiens ad condẽnandum, nu. 12. folio. 107
Confeſſioni in tormentis extorte non ſtatur, niſi perſeuerantia vel fama, ſeu veriſimilitudine facti, aut aliis adminiculis adiuuetur, nu. 11. fol. 118
Confeſſio in tortura iudicis precedentibus, veritatẽ inducentibus reuocari non poteſt, nu. 12. fol. 118
Confeſſio extraiudicialis an noceat reo nu. 13. fo. 145
Confeſſus: Pro confeſſo habetur qui ſuper crimine paciſcitur, nume. 5. fo. 115. nu. 40. fol. 63. & nu. 15. fol. 132
Confeſſus in iure pro condemnato habetur nume. 23. f. 125. numero. 25. & 29. fol. 79
Confeſſus falſo hominem viuum occidiſſe, qui paratus eſt hominem viuum eſſe oſtendere, ad hoc admittitur numero. 72. fol. 68
Confeſſus hominum occidiſſe, & dixerit illum a ſe percuſſum non animo occidendi, debet ad hoc probandum admitti, cui hoc probando, remitteda eſt homicidii pena numero. 19. fol. 70
Confeſſis reis non denegantur legittime defenſiones,

numero.32.folio.70
Confeſſus ſua ſententia damnatur.nu.27.fol.79
Confeſſus eſt ſibi iudex & teſtis nu.28.fol.79
Confeſſus hominem occidiſſe ſeum alius eum occiderit, ex ſua tenetur confeſſione,nume.31.fol.80
Confeſſus de crimine an poſſit de alio crimine interrogari numero.19.folio.107
Confeſſus in tormentis indiciis non precedentibus damnari non poteſt nu.33.fol.107.& nu.13.fol.118
Cõfeſſus crimen ſine examinatione,& nullis indiciis precedentibus vel probationibus condemnari nõ debet, numero.3.&.8 folio.137
Confeſſus crimen probationum metu pro condemnatio habetur nu.4.fo.81.nu.9.fol.138
Confeſſus & conuictus non appellat nu.19,fo.138
Confeſſio non eſt credendum de ſe & ſociis, niſi alleget euidentem rationem,vel veriſimilitudinem,que iudicem inſtruat numero.32.fol.105
Confitentis homicidium feciſſe ad ſui defenſionem, non ſtatur confeſſioni inquantum dicit ſe ad ſui defenſionem feciſſe numero.21.fol.70
Confitenti non prodeſt reuocare confeſſionẽ extra tormenta,numero.35.folio.105
Confitenti,non ſemper fides eſt adhibenda,nu.68.fo.68
Confugiens ad ſacramentum altaris dum portatur in via an a morte liberetur nume.16.fol.47
Coniectura ex diſſimilibus non ſumnitur nume.25.fol.24.& numero.34 folio.119
Coniecturis non eſt locus vbi certum eſt, quemq̃ mortiferc percuſſum fuiſſe, numero.5.fol.13
Coniuge corrupta nec ſolus tangit Atrides ille dolor,ſolus &c.numero.38.folio.34
Conſanguinitas preſumptiue probatur,nu.49.folio.125
Conſcribere non omnes ex fide bona elogia compertum eſt,numero.2.folio.81
Conſenſus quotuplex ſit,numero.13.fol.138
Conſenſus priuatorum facit iudicem eum qui iuriſdictioni preeſt numero.16.folio.52
Conſentiens negligentia minus peccat quam faciens numero.14.folio.138
Conſentiens cõſilio, minus q̃ faciens punitur n.15.f.138
Conſentiens defendendo,& auctoritatem preſtando,magis peccat numero.17.fol.138
conſiliarius qui factis a iudice contrariis, legibus inſcriptis conſentiens,ſicut ipſe iudex punitur nu.47.f.95
conſiliarii ciuitatis ad donum reſidentie eorum perſonaliter citantur,non ad domos ſingulorum nu.47.f.55
cõnſiliũ: Oẽs facere videntur, ꝙ cõſiliũ facit n.104.f.59
conſilium quis mutare non poteſt,in alterius detrimentum numero.36.folio.71
conſilium perſpicatius in cauſis criminalibus eſt adhibendum numero.74.fol.86.& nu.23.fol.146
conſpirans cõtra principem vltore gladio puniri debet, eiuſq; bona fiſco applicantur nu.25.fol.129
conſpirans in carcere, vt ruptis vinculis & effracto carcere euadat,acerius cuſtoditur,capiteq; punitur,& qui conſpirationem dicit,releuatur nu.5 6.&.7.folio.64
conſuetudo Regni Francie nõ punit animum,niſi ſequatur effectus,nume.25.fol.111.
conſulis nomen in mandato apponi debet num.1.fol.45
contumatia quando ſuum ſortiatur effectum, nu.8.fo.51
contumacia in milite capite punitur,nume.50.folio.130
contumacie pena que ſit.numero.8.folio.69
contrario iudicio damnatus non eſt infamis nu.16.f.132
cõtumax an poſſit cõparere per procuratorem nu.5.f.41
cõtumax vbi apprehendi non poteſt, ad tres breues dies citatur numero.8.folio.40
cõtumax in expenſas damnatur numero.19.folio.41
cõtumax an & quãdo audiatur appellans nu.30.foli.45
cõtumax verus quis dicatur,& quis fictus nu.31.foli.45
cõtumax de iure municipali habetur pro confeſſo, & cũ reperitur ſola paratur executio,nec ẽ opus nouo proceſſu,numero.21.folio.62
contumax in non reſpondendo iudicis officio punitur, numero.9.folio.69
contra contumaces omnia iura clamant,nu.9. folio.115 & numero.13.folio.139
contumax exbanitus ſecundum Italic ſtatuta pena ſanguinis punitur nume.12.folio.139
contumax dicitur qui ſepius citatus non comparuit nu.7.&.8.folio.115
conuenitur reus: Require infra in littera I.in ver.Iudex, & in littera R.in ver.Reus.
conuictus & voce propria confeſſus damnatur nec alterum ſufficit numero.18.folio.138
conuictus teſtibus de crimine licet crimẽ neget,condemnari poteſt,& poteſt appellare numero.20.folio.138
conuictus & ſponte confeſſus poteſt capitaliter damnari numero.30.folio.142
conuictus velox pena ſubducere debet nume.3.folio.153
conuocans gentem & illam ad aliquem locũ ducens vno tantum effectu punitur numero.110.folio.136
cooperationi conſentiens equaliter peccat, nu.16.fo.138
copia perſonarum citandarum ſi haberi non poteſt, ad earum domum citatio denuntiatur numero. 12.folio 42.et ſufficit etiam legi per ſeruientem litteras citationis publice,preſentibus qui inueniũtur,nu.24.f.43
corpus chriſti eſt corpori eccleſie p̃ eferrendum, nume.17.folio.47.
Reliqua vide ſupra in ver. confugiens.
corporis dum conſtat,non curatur de nomine nu 18.f.39
corrumpens delatorem pro confeſſo habetur, numero.5 folio.115.
Reliqua require infra in littera I.in ver.infames.
credendum quando ſit officialibus in criminalibus,num.16.et.17.cum ſequẽ.folio.33

Reliqua vide ſupra inver.confeſſo
crimen morte rei extinguitur,excepto crimine leſe maieſtatis,numero.10.folio.45
crimen probatur,probata pro crimine fuga,nu.29.fo.62
crimen confiteri intelligitur qui paciſcitur,numero.40.fol.63.et nu.5.folio.115.e. nu.15.folio.132
Crimen vbi non eſt probatum plene vel ſemiplene, per informationes,neque per confeſſionem adeo ꝙ equũ ſit reum iuſtificari per ſuas defenſiones ad hoc debet admitti numero.2.folio.80
De crimine vbi proceditur contra accuſatorem, proceditur ſine inſcriptione libelli vel pena nu. 48.fol.85
Crimen contrahitur ſi & voluntas nocendi intercedat numero.22.folio.104
Crimen falſi inſcriptionem requirit nu.41.fol.125
Crimen omne de iure canonico publicum cenſetur & infamat nu.32.&.33.fol.147
Criminis ſi ſentio,an quis teneatur nu.1.&.7.fol.137
Crimina a iudice ſemel audita indiſcuſſa remanere non debent, etiam ſi accuſatus cum accuſatore in gratiam reddeat nume.11.fo.2.nume.15.fol.53.& nu.2.fol.97
Crimina duo ſi ex vno facto reſultant, que ſe habent vt genus & ſpecies,delinquens vnica tantum lege puniri debet,ſi vero vt ſpecies ſeparate tunc ex vtraq; puniturːnu.25.&.26.fol.5.& ibi ponitur exempla quãdo ex vno facto reſultant duo crimina que ſe habent vt genus & ſpecies,& quando vt ſpecies ſeparate numero.27.&.28.folio.5
Crimina que coram omnibus peccantur,coram omnibus ſunt corripienda,& ſecretius,ꝙ ſecretius peccantur:et damnatus qui hanc emendam honorabilem facere renuit,durius ac acerbius puniri debet nume.111.&.112 folio.10.& numero.55.&.56.folio.147
Crimina ne remaneant impunita rei publice inter eſt numero.35.folio.32.numero.16.folio.53
Crimina publica , priuata & extraordinaria quæ ſint & quibus eorum accuſatio competat nume.13.16.&.17 folio.94.& numero.31.&.34.folio.147
Crimina leuia que dicantur numero.9.folio.132
Crimina : Nullus cuius crimina ſunt occulta damnatur, niſi iudicio ordinabiliter habito,aut conuincatur, aut ſe reum confiteatur numero.37.folio.125
Criminaliter quis punitur propter leuem vel leuiſſimam culpam numero.17.folio.15
Criminoſi per edicta vocati abſentes, poſſunt ad vltimũ ſupplicium condemnari numero.20.folio.61. & numero.18.folio.140
Crucis ſignaculum in fronte & aliis membris fieri debet numero.10.folio.104
Crucis ſignaculum vnde originem traxerit nu.11.f. 104
Culpa lata, leuis & leuiſſima quando inter ſe differant, numero.113.folio.114
Culpa lata quid ſit numero.99.folio.113
Culpa lata non accipitur pro dolo in lege Cornelia. humero.133.folio.11.& numero.91.folio.136
Culpa leuis qualis ſit numero.116.folio.114
Culpa leuiſſima non poteſt aliqua pena criminaliter puniri,ſed tantum ad damni emendationem nu.13.f.14
Culpa leuiſſima idem eſt quod dolus manifeſtus nume. 115.folio.114
Culpa leuiſſima quid eſt numero.118.folio.114
Culpa leuiſſima in lege aquilia uenit numero. 24.folio 5.numero.123.folio.115.numero.39.folio.103. & numero.3.folio.146
Culpa lata in penis corporalibus non comparatur dolo, ſed mitius punitur numero.13.folio.110
Culpa lata in criminalibus non equiparatur dolo numero.48.folio.112
Culpa lata licet abſit verſutie ignauie tamen culpa contrahitur numero.108.folio.114
Culpa latior que ſit numero.114.folio.114
Culpa contrahitur etiã ſi ſine voluntate delinquendi delinquitur numero.45.folio.112
Culpa latior differt a dolo vero & preſumpto, numero 92.folio.113
Culpa ignauie que ſit numero.109.folio.114
Culpa verſutie quorum ſit,numero.112.folio.114
Culpa mitius punitur quam dolus,num 92.fol.136
Culpam ignauie qui incurrant,nu.110.folio.114
Culpe in quibus culpa relaxatur delictum, nu.21.fol.111
Cuſtos carceris qui reum mortis euadere permiſit,ſupplicium ſubit quod fugiens eſſet ſubiturus,nume.68.fol. 7.nume.3.&.4.fol.64.et nu.59 fol 129
Cuſtodes mittendi ſunt ad cuſtodienda ea que ſine cuſto de ſalua eſſe non poſſunt,numero.166.folio 12.et numero.4.fol.0.44

D

Damnatus rei capitalis dicitur quicunque damnatur ad mortem naturalem , vel ad amiſſionem ciuitatis , vel ad ſeruitutem:numero.158.folio.12.et nu.37.fol.111
Damnatus ex confeſſione errore facta, errore probato tutus eſt, et a iudice reſtituitur,nu.56.folio.67
Damnatus publico iudicio a teſtimonio repellitur,num. 32.folio.84
Damnatus per reſtitutionẽ in integrum reſtituitur in priſtinum ſtatum etiam quo ad honores, bona et famam numero.38.folio.99
Damnatus ad mortem naturalem , vel ciuitatis amiſſionem ſeu ad ſeruitutem damnatus rei capitalis dicitur numero.7.folio.131
Dãnatus iudicio contrario non eſt infamus,nu.16.fo.131
Damnatus in metallum,de iure canonico non liberatur, numero.47.folio.147
Damnum in intereſſe attenditur,ſed non lucrum ceſſans, numero.129.fol.0.11
Damnum dediſſe videtur qui cauſam damni dat n.8.f.13

Damnum & intereſſe quomodo probetur. nu.28 fol.90
Damnum leſe indebite contingens, debet ſibi emendari numero.21.fol.108
Damnum pecuniarum cum infamia quis incurrat. numero.12.fo.132
Damnum culpa datum venit iniurie appellatione. numero.63.folio.144
Damna & intereſſe poſſunt a iudice in interlocutoria, in diffinitiua reſeruare.numero.35.fol.103
Damna quare in diffinitiua reſeruentur.nu 36.foli.103
Damnorum & iniuriarum eſtimatio ad iudicem ſpectat.nume.71.fol.113
Damnatio Nemo ex ſuſpitionibus damnatur.n.6.f.118
Damnari diffinitiue quis non poteſt iudicis & preſumptionibus.numero.68.& 69:cum plu.ſequē.fol. 120
Debitor an pro debito ciuili poſſit in eccleſia capi numero.16.folio.17
Debitor ciuilis: an poſſit pro cauſa pecuniaria intrudi in carcerem.nume. 27.fol.31
Debitor pro debito ciuili condemnatus poteſt in carcerem poni.numero.39.folio.31
Debitor quando non poteſt capi.quia non exit de domo quid agendum ſit.nu.30.fol.31
Debitor fugitiuus a quolibet priuato eius creditor capi poteſt.numero.35.folio.34
Cetera vide ſupra in litera.C.in.ver.Carceratus.
Decedens in reatu:integri ſtatus deperit.nu.9.fol.45
Decretum non ligat ignorantes.nu.6.fo.61
Decurio inconſulto principe deportari non debet: niſi tumultus populi aliter ſedari non poſſet.numero.33. folio.111
Decuriones furcę vel viui comburi non poſſunt eorū quoq; parentes vel liberi, in eadem cauſa ſunt. numero.34.&.35.fo.111
Decuriones torqueri prohibentur.numero.15.fo.102
Decurionatus munera qui depoſuit non torquetur.numero.14.folio.102
De facili non credatur, ideſt nullo modo credatur. numero.9.fol.89
Defendere ſe poteſt qui illicite mādatur, capi. numero 18.folio.49
Defenſio eſt de iure diuino, naturali & humano permiſſa:& debet iudex concedere dari copiam tutelarum & reſponſionis reo. numero. 73. folio.8.& numero.2.fol.150
Defenſio per occidētem probata dicitur, eo ipſo ꝙ probat, ꝙ cū cultello contra ipſum venit.nu.13.folio.22
Defenſio cū moderamine inculpate tutele fieri debet. numero.14.fo.22
Defenſio moderata que dicatur.numero.15.folio.22
Defenſio de facto probari poteſt, quando licita eſt offenſio numero.19.folio.22
Defenſio promiſſa eſt pro tutela rerum ſuarum, conuocatis amicis & vicinis, & pro corpore tuendo numero.21.fo.22
Defenſio danda eſt illis, quibus aliquam inquietudinē fiſcus infert, & controuerſia pendente eorum facultates inquietari non debent necq; deſcribi.nu.15.f.45
Defenſor acclamare debet, ſuccurrite uel occurrite. numero.16.folio.22
Defenſor vti debet extenuatione ad minuendam cauſam.numero.10.folio.81
Defenſus: Require ſupra in litera.A.in ver.Abſens.
Deferre & acuſare differunt.numero.48.fol.16
Deferre qui non poſſunt numero.47.fol.16
Degradatus, uide ſupra in litera.C. in uer.Clericus big.
Delatio gladii facit iudicium ad malum. nume. 32.fol. 24.nu.41.fo.119.&.nu 8.fo.141
Delator, qui delatorem ſubiecit, intantum cōdemnatur quantum premii nomine delator inſecuturus fuiſſet ſi uiciſſet.numero.14.fo.29
Delator compellitur edere mandatorem. numero. 15 folio.29.& alia de delatore uide numero. 16. &.17 folio.29
Delator qui criminaliter, agit ad penam, ſi vincat, victoria eſt fiſci, nec poteſt dicere reum accuſatum ſibi, obnoxium, ſed fiſco.numero.39.folio.32
Delator dat libellum, ad priuatum finem.numero.77 folio.81
Delegari repetitio teſtium non poteſt.nu.4.folio.81
Delegari alteri non poteſt teſtium examen. numero. 101.foli.87
Delegantur ea que ſemiplenam cauſe cognitionem requirunt, & in quibus decretum interponitur.numero.103.folio.87
Delictum manifeſtum dicitur, quando quis deprehenditur in aliquo actu, propinquo ad delictum. numero 45.foli. 119
Delictum quando comittitur in plures an quilibet proſequendo ſuam vel ſuorum iniuriam poſſit agere vel accuſare ut pena in ſolidum inferratur ex perſona uniuſcuiuſque.nume.5.fol.4
Delictum a pluribus commiſſum pro vno reputatur.numero.21.folio.5
Delictum licet non ſit dolo commiſſum punitur propter malum exemplum.numero.16 fo.15
In Delictis reſultat pena quo ad fiſcum, & perſecutio damni ſine iniurie quo ad priuatum.nu.33. folio. 32
Delictum eſt grauius proditione.numero.13.folio.47
Delictum alibi commiſſum non poteſt puniri, niſi a iudice loci delicti.numero.43.fo.75
Delictum impetu fit, cum per ebrietatem, ad manus vel ad ferrum uenitur.numero.3.folio.110
Delictum caſu committitur, cum venando tellum in ferram miſſum hominem interfecit. numero. 4. folio.110

Delictum qualiter dicatur fieri proditorie & ex propoſito.numero.5.&.7.folio.110
Delictum quando dicatur impetu committi. numero. 11.folio.110
Delictum quomodo inchoatur. numero.27. folio. 111 & numero.47.folio.143
In Delictis per impetum aut laſciuiam, vel ebreitatem latam,aut leuiſſimam culpam ſine dolo.& extra animum commiſſis, noxa non committitur in excuſábilus.quin reus per principem reſtituatur,quãdo maleficium contrahitur.numero. 63.folio. 112.& numero.24.folio.99
Delictum ſine culpa commiſſum, pena mortis non punitur.numero.101.folio.114
Delictum tempore fit atrocius numero.40. folio.127
Delictum ob aliud delictum penam non minuit.numero.107.folio.136
Delictum qui potuit prohibere & non prohibuit lege aquilia tenetur.numero.2.folio.146
Delicta plura ab vno pluribus ictibus commiſſa, qualiter puniantur.numero.29.folio.5
Delicta que ex animo perueniunt attrociora ſunt. numero.135.folio.11.& numero.37.folio.127.& num. 97.folio.136
Delicta animo ſiue dolo commiſſa,aut pẽſatis inſidiis, reſtitutionem non merentur.numero.136.folio.11
Delicta que fiant per uniuerſitatem,& qualiter uniuerſitas per delictis teneatur.n.81.cum ſequẽtibus. f.57
Delicta propter que tenetur filius,propter patrem. numero.115.folio.59
Delicta propter que non tenetur filius propter patrẽ. numero.120.folio.59
Delicta alibi commiſſa,de delictum aggrauant. numero.45.folio.75
Delicta paria mutua cõpenſatione tolluntur.n.50.f.85
Delicta magnorum celantur & non puniuntur,licet Iuſtitie claues errant.numero.38.folio.95
Delicta facto,dicto,conſilio et ſcriptura properantur, numero.2.folio.110.& numero.2.folio.128
Delicta ab impuberibus facta,ad penam imputanda nõ ſunt.numero.13.folio.126
Delinquens criminaliter puniri debet, licet non appareat ad cuius iniuriam factum ſit delictum. numero. 18.folio.53
Delinquens ratione criminis in aliena iuriſditione cõmiſſi,ſortitur forum non ſuum.numero. 39.folio.75
Delinquens ſine dolo, an puniatur.nu. 17.& 18.fol.98
Delinquens in gradu dignitatis vel ſtatus exiſtens deportatur.numero.36.folio.111
Delinquens in parentem,dominum & magiſtratũ atrocius punitur.numero.22.folio.127
Delinquẽs commilitonem & militem rei publicet ſe dicens mitius punitur.numero.33.folio.127
Delinquens in dignitate exiſtens autem ſi ſponte dolo ue malo cedem commiſſit deportari debet.numero. 58.& 59.folio.134
Deliquens ad eccleſiam confugiens an & quando tutus ſit.numero.14 15.& 21.folio.30
Delinquens fugiens a quolibet capi poteſt. numero. 27.folio.34
Delinquenti ſine dolo pena minuitur. numero. 32 folio.127
Delinquentes in dignitate conſtituti, nobiles & barones,decapitantur:viles & infames comburuntur, vel beſtiis traduntur, ſeu furca ſuſpenduntur. numero. 40.& 42.folio.111
Delinquentium dignitates & conditiones, in penis imponendis conſiderantur.numero. 32.folio.111
Delinquere nemo uidetur,niſi animum ir alignum delinquendi habeat.numero.20.folio.104.
Dementes & famoſi excuſantur a pena.nu.24.f.127.
Demoſtratio fungitur uicem proprii nominis.numero. 19.folio.39
Denuntiatio iudicis officio expeditur. nume.1.folio.3
Denuntiator ad quod denuntiat probare tenetur, alias tenetur ad expenſas,d mna & intereſſe partis denuntiate.numero.3.& 4.folio.3
Denuntiator calumniari preſummitur.vbi ceſſat in probatione,aut non probat ꝙ intendit. nume.5.folio. 3
Denuntiatores non admittuntur ſine fiſco aut fiſci aduocato.numero. 2.folio.3
Denuntiatores ſine inſcriptione deferrunt. nu.3.fol.3
Denũtiatorum temeritas quomodo detegatur.numero. 20.folio.15
Depopulator agrorum:Require ſupra, in litera. A. in ver.Agrorum.
Depoſitarius non tenetur de culpa leui, nec leuiſſima. niſi ex ea maleficium contractetur,nu.117.folio.114
Depoſitio vel degradatio & infamia de iure canonico locum habent.numero.50.&.51.folio.148
Depoſitiones in morientium perſonas reſpuende non ſunt.numero.110.folio.88
Deſiſtere licet quandoq; ante ſententiam.n.7.folio.89
Detruſio in monaſterium loco relegationis habetur.numero.49.folio.148
Deus eſt in omni iuramẽto teſtis quando iuratur.numero.11.folio.19
Deus inter iuramentum & loquellam ueſtram nullam vult eſſe diſtantiam.nu.27.fol.55
Deus voluit hominem ab humano iudicari ſuſpitionis arbitrio.numero.7.folio.122
Deo gratias reddere debemus.numero.2.folio.2
Deo pinguior victima demandari non poteſt q̃ reus iniquus.numero.30.folio.34
Dictum teſtis qui de tempore non recordatur eſt excuſabilis.numero.14.folio.23

Dictum

Dictũ per aliud manifeſtius eo probari debet.n.20.f.26
Dictũ non approbatur, licet approbetur perſona, & ecõtra.numero.6.fol.89
Dictum teſtis dicentis talem cognouiſſe, quia eius caput vidit, valet.numero.2.fol.141
Dicto vnius medici vel chirurgi ſtatur, cum plures inueniri non poſſunt.numero.3 folio.13
Dicta ſua præſidi reuocare non licet.numero. 45.fol. 6
Dies feriati & non feriati in dilationibus cõputãtur, & interim iudicis officiũ conquieſcit.numero.9. fo. 40
Diebus dominicis,& quibuſcunq: feſtiuis, poſſunt latrones inſidiatores & ſtratores,ad torturam poni, & etiã mitti ad furcas.numero.29 fo.34
Differentia,inter famam ,notorium & manifeſtum. numero.163.fol.11
Differentia pene inter tergiuerſatores & præuaricatores.numero.23.fol.15
Differentia inter deferre & accuſare.numero.48.fol. 16
Differentia inter ſindicum,æconomium,& actorem.numero.66.fol,56
Differentia inter indulgentiam & remiſſionẽ. n.39.f. 99
Differentia inter dolum verum & præſumptum & culpam latiorem.numero.92.fol.113
Differentia inter actionem legis aquilie & actionum iniuriarum.numero.52.fol.134
Dignitas.In dignitate conſtituti decapitantur vbi pena mortis pro delicto imponitur. numero. 122.folio. 11
Dignitatis depoſitionem qui patiantur.nu.18.folio. 132
Dilationes eędem ſunt in criminalibus,quæ ſunt in ciuilibus.numero.83.fol.8
Diſciplinando qui aliquem verberauit & occidit,qua pena puniendus ſit.numero.67.fol.113
Documenta probant maleficium.nume.2.fol.115
Dolus ex indiciis perſpicuis comprobatur.numero. 136 fol.11.numero.90. fol.113. & numero.42.folio . 143
Dolus vel bona fides ſunt anime paſſiones,quæ ſoli deo note ſunt.numero.50.fol.112
Dolus quid ſit.nume.87. fol.113. & numero.63.fol. 135
Dolus non probatur.ſed iudiciis præſumitur.n.88.f. 113
Dolus præſumitur præcedente inimicitia vel cauſa prædę.numero.89.fol.113
Dolus ex iudiciis non manifeſtis non concluditur.numero.91.folio.113
Dolus præſumptus ad condemnationem non ſufficit.numero.95.fol.113.& numero.70.folio.135
Dolus quandoque bonus dicitur.numero.98. folio. 113
Dolus præſumptus ex animo peruenit. nu.100.fol. 114
Dolus per indicia manifeſta inducitur,& comprobatur. numero.62.&.68.fol.135
Dolus quilibet eſt præſumptus & nullus manifeſtus.numero.68.fol.135
Dolus per indicia non ita manifeſta præſumptiue inducitur.numero.69.folio.135
Dolus inimicitia præſumitur.numero.71.fol. 135
Dolus in ſe cornelio pro facto habetur. nume.90.f. 136
Dolo cau. mortis præbens , pena mortis tenetur.numero.102.folio.114
Domicilium non concluditur ciuitate. ſed magis prouincia.numero.19.fol.42
Domicilium vbi quis habere dicatur. numero.19.fo. 42
Domicilium qui nullo loco habet , quo ad omnes pro præſente habetur.numero.20.fol.42
Domus vnicuique refugium tutiſſimum in ciuilibus. numero.9.fol.30
Domus monaſterii , an habeat priuilegium immunitatis eccleſiaſtice.numero.15.folio.47
Dominus cuius ſeruus eſt totus contra calumniatorem agit.numero.101.fol.10.& numero.22.fol.108
Dominus quid iniquum procuratori mandare non videtur.numero.43.fo.16.& numero.5.fo.29
Dominus pro ſimplici procuratoris culpa condemnatur numero.44.fo.16
Dominus niſi patiatur damnum, licet capere reum in alieno inuito domino. numero.7.fol.30
Domino ſeruum verberare poteſt.nu.44.fol.35
Dominus a ſeruis inuaſus nec occiſus poteſt in familiam ſuam animaduertere.numero.45.fol.35
Dominus orbis vnus eſt de iure communi.nu.73.fo. 37
Dominus an ex facto procuratoris teneatur.nu.60.f.56
Dominus aquilia tenetur , pro ſeruo qui vulnerauit vel occidit.numero.124.fol.115
Dominus liberatur vna datione ſerui qui plura delicta commiſſit.nume.114.fo.136
Donans donatarium ſibi naturaliter obligat.nu.19.f.94
Donatarius exhibere reuerentiam donatori compellitur & obedire.numero.20.fol.94
Dona an iudici recipere liceat.numero.22.fo.94
Dona frequentia tranſeunt in munus.numero.31.fo. 94
Donum poteſt dici exile.numero.29.folio.94
Donum eſt ſine cauſa,munus ex cauſa. nume.28.fol. 94
Due vices in delictus faciunt conſuetudinem.n.46.f.75
Due præſumptiones faciunt plenam probationem, cum aliis adminiculis.numero.50.fo.119
Duo vel plura imperfecta vnum perfectum conſtituunt. numero.66.fol.120.& numero.34 folio.143
Duo probant trium ſubſcriptionem. numero.7.fol. 124
Duo indicia certa,& indubitata, aut due præſumptiones cum aliis adminiculis plene probant. nu.27.fol. 142

E

Ea quæ ſunt moris & conſuetudinis in bone fidei iudiciis venire debent.numero.3.fo.2
Ea quæ in iudiciis publicantur accuſationem non requirunt.numero.10.fo.2
Ea enim ſunt edenda fiſco delatori quæ ad cauſam pertinent,ex qua deferre profeſſus eſt.numero.3.fo.27
Ea quæ per officium præſidis denunciãtur,& citra ſolen

nia accuſationum, poſſe perpendi incognitum non eſt rumero.13.fol.33

Ea quæ ex improuiſo caſu potius q̃ fraude accidunt, facto plerunque, non noxe imputantur. numero. 23 folio.104

Ebrietas magna extenuat delictum, parua vero delictum non minuit.numero.12.&.14.fol.110. Et alia de ebrietate vide.numero.74.&.75.fol.113

Ebrietas ſola eſt peccatum veniale. numero.15.folio.111

Ebrietas euitanda eſt, per quam crimina, euitari non poſſunt.numero.75 folio.113

Ebrietas excuſata pena.numero.53.folio.134

Ebrius vel laſciuus qui homicidium commiſſit, per quinquennium relegatur.numero.66.fol.113

Ebrius non ſecundum qualitatem delicti, ſed quantum ebrietas illa meretur damnatur.numero.76.folio.113 & numero.54.folio.134

Ebrius occidens hominem per quinquennium relegatur numero.56.folio.134

Eccleſia: Qui ſunt in eccleſiis inuiti extrahi non poſſunt pena contra facienti criminis leſe maieſtatis: Fallit in homicidiis, adulteris, virginumque raptoribus.numero.14.folio.30

Eccleſia abſoluit reos a iuramento metu vitæ extorto, numero.54.folio.85

Eccleſia penam carceris per ſanguinis criminibus infligit.numero.48.folio.148

Eccleſie immunitate quibus caſibus de iure canonico quis priuetur.numero.19.20.21.22.&.22.folio.32

Eccleſie immunitate indigni efficiuntur publici latrones & nocturni agrorum depopulatores, & qui ſpe immunitatis in eccleſiis vel cimiteriis delinquunt. numero 11.folio.47

Edenda ſunt fiſco delatori, quæ ad cauſam pertinet, & intentionem ſuam fundandam.numero.1.folio.93

Edere quis non tenetur priuilegia vel inſtrumenta propria, quæ non ſunt communia, niſi aduerſarius velet probare ea falſa eſſe.numero.17.&.18.folio.28.& numero.23.&.24.fo.41

Edi quæ & quando acta debeant tam criminalia q̃ ciuilia:numero.5.cum pluri.ſequen.fol.28

Edi debet aduerſario inſtrumentum quo actor vel reus vtitur proprio iudicio, ſed ſine die & conſule.numero 19.folio.28. Cetera vide ſupra in litera A in verbo Actor.

Edictum, Ad peremptorium edictum qualiter perueniatur.numero.82.fo.8.& numero.32.fol 54

Edictum per multos dies poſitum omnibus liquet. numero.35.fol.55

Edictum non ligat ignorantes.numero.6.fo.61

Edictum non ſufficit denuntiare procuratori. numero.7 folio.61

Edicta quot ſint.numero.84.fo.8.& nu.34.fol.54

Edicta qualiter fieri debeant.nu.85 fo.9.& nu.34.fo.54

Edicta: inter edicta quod interuallum eſſe debeat. numero.33.folio.54

Edicta vbi apponi & affigi debeant. numero.34.fol.54

Edicta quomodo totiens ſcribantur.nume.37.folio.55

Edicta publice promulgata, ignorari non poſſunt. numero.8.folio.61

Edicta ſufficit in publico poni, licet ad citatum non perueniant.numero.11.fol.61

Edicta ſufficit q̃ per ſolam famam ad notitiam perueniatur citati.numero.13.fol.61

Effractores nocturi ſactibus ceſi in mettalum damnantur, diurni vero poſt fuſtium caſtigationem in opus perpetuum vel temporarium dantur.nu.8.&.9.fol.64

Effractores carcerum ea pena puniuntur in qua punirentur ſi vere maleficium illud commiſiſſent, propter q̃ in carcerem miſſi ſunt.nu.10.fol.64

Egritudo prorogat diem citationis.nume.4.fol.51

Electio mala eſt in culpa.nu.11.fol.42

Emenda & intereſſe per remiſſionem a principe indultam non remittitur.nu.53.fol.100

Emens nutricem & purpuram tingens capite punitur.numero.11.fo.129

Epiſtolis & relationibus nunciorum an ſit credendum. nu.18.fol.33

Equitas ſcripta præfertur rigori.numero.29.fo.99

Erronea confeſſio cum erratur in facto, poteſt vſque ad ſententiam reuocari.numero.50.folio.67

Error ante litis conteſtationem reuocari poteſt. numero 39.fo.66

Error nominis proprii vel adiectiui non viciat: ſecus in errore nominis adiectiui vel ſubſtantiui. nu.2. fol.18

Error in graffario & teſte eſt lata culpa.numero.6.fo.21

Error facti nemini nocet, nondum finito negocio, cauſa vero deciſa vel amento tali non inſtauratur. numero 50.folio.67

Error a quo probari debeat.nume.52.fol.67

Error probabilis in quem quis deducitur, poteſt poſt ſententiam diffinitiuam corrigi.numero.54.fo.67

Errorem aliorum defendens damnabilior eſt illis qui erant.numero.11.fo.137

Errans non fatetur.numero.55.fol.67

Errans quando reſtituatur.nume.57.fo.67

Errans in facto alieno probabiliter errat. nume.58.f.67

Errans quando teneatur.nume.59.60.&.61.fol.68

Eſtimatio rei non ſolum venit in actione legis aquilie, ſed etiam eſtimatio extra rem.nume.131.fol.11.& numero.47.fo.134

Eſtimatio damnorum & iniurie ac iudicem ſpectat. numero.21.22.&.23.fol 98.nu.117.fol.137

Etas quomodo probetur.nume. 4.fo.23.&.nu.16.fol.39

Etas quæ requiratur in arbitro, & executore vel nuncio. numero.7.fo.42

Etas ex aſpectu iudicis probatur.numero.19.fo.65
Etas cum cognitione cauſe probari debet . numero . 22 folio.65
Etas non releuat a pena,quando delictum poteſt in perſonam cadere.numero.43.fol.143
Etati & imprudentie ferre in omnibus penalibus iudicis ſuccurrendum eſt.numero.11.fol.97
Euidentia patrati ſceleris non indiget clamare accuſatoris.numero.9.fo.2
Euidentia rei pro ſpecie probata habetur . numero . 10 folio.146
Euocationes de minori iudice ad maiorem fiunt poſt litem conteſtatam,& cuius virtute. numero. 61.fol.100
Ex impertinentibus nil pertinens poteſt reſultare.numero.48.fol.41
Ex præſenti præſumitur in præteritum . numero . 97. folio.113
Eamen teſtium alteri delegari non poteſt. numero.1.2.3 &.4.fo.87.& nume.22 fo.116
Ex bannitus habetur pro confeſſo.& contra eum parata eſt executio cum capitur , dummodo iudici innoteſcat illum eſſe de quo in proceſſu agebatur . numero. 2.folio.139
Excellenti in arte ſua decapitãdo conſulto principe parcendum eſt.nume.38.fol.111
Exceſſus idem magis in vno q̃ in alio eſt puniendus.numero.160.folio.12.numero.44.folio. 127. & numero.20.fo.140
Excipiens ſe inſcribit vt quis ab accuſando vel teſtificando repellatur.nume.46.fol.85
Excipiens licet probet exceptionem , non tamen is cui obiicitur punitur,nec infamatur,ſed tantum a teſtimonio vel accuſatione repellitur.nu.47 folio.85
Excipiens non cogitur ſtatim ſuam probare exceptionẽ. numero.28.fo.70
Exceptio poſt litem conteſtatam opponi non poteſt.numero. 77.folio.38
Exceptio.tibi non competit ius agendi , non poteſt opponi poſt ſententiam,nec reddit iudicium retro nullum,& ſolutum authoritate ſentẽtie non repetitur, vt indebitum.numero 51.fo.67
Exceptio poſt renunciatum & concluſum in cauſa non admittitur.numero.17.fol.69
Exceptio dilatoria,licet opponi debent in initio, probari tamen niſi poſtq̃ actor monſtrauerit oportet.numero.29.folio.70
Exceptio quæ obiicitur,ſi admittitur , probatio obiectorum criminum exhibenda eſt,anteq̃ cauſa per ſententiam terminetur,infra terminum competentem a iudice ſtatuendum.nu.26.fo.84.& numero.3.fo.92
Exceptiones dilatorie quæ ſint,& quæ peremptorie.numero.30.folio.70
Excipiendo reus non confitetur.numero.31.fo.70
Excommunicatus nullus eſt ex facto alterius,niſi participando vel in locutione,vel in oratione aut in crimine.numero.30.fol.22
Excuſatio a calumnia probatur p iuramentũ denuntiatoris,aut accuſatoris.numero.7.fol.4
Excuſatio ſua equitate nititur.numero.6.folio.51
Excuſatio q; decreta vel edicta non peruenerint ad noticiam an poſſit allegari.numero.3.&.4.folio.60
Excuſationem poſt duos menſes nullus habet , qui vult ignorantiam edictorum allegare numero.15.folio.61
Excuſator quid facere habeat.numero.2 fol.51
Excuſatus non eſt,qui iuſſu alterius deiecit,non magis,q̃ qui iuſſu alicuius occidit.nume.55.fol.55
Executio iuris iniuriam non habet.numero.118.folio.10
Executio vbi eſt irretractabilis ,poſſit vocari amici & vicini ad reſiſtendum.numero.20.fol.49
Executor merus de viribus cauſe non cognoſcit,nec pronunciat,nec pronuntiatum valet. numero. 67.fol.37 & numero.7.fo.49
Executor quis ſit.numero.1.&.2.fo.41
Executor pro iudicis voluntate remouetur. nu.3.fol.42
Executor,liber & non ſeruus eſſe debet. nume.4.fol.42
Executor maior.xxv.ann.eſt debet.numero.7.folio. 42
Item debet eſſe maſculus & non femina. nume. 8.fol.42
Item laicus & non clericus.nume.9.folio.42
Item debet eſſe locuples,& vitæ probatæ, vt non ſit veriſimile eum velle peccare,alias eius elector poſſet pro eo teneri.numero.10.fol.42
Executor an poſſit vim inferre,& quid iuris ſit.numero. 17.fo.42
Executor an teneatur crimine concuſſionis. nu.18.f.42
Executor in eius delinquens officio,pro eius iudicem eſt puniendus.numero.8.fol.49
Executores non debent contumelias reales verbales vel perſonales reis inferre.nume.1.fo.63
Exẽplo nõ creditur,niſi producatur originale.n.29.f.48
Exẽptus non liberatur,licet eximens ſoluat.nu.10.fo.49
Exempti ſpeciali priuilegio principis delinquentes, circa priuationem ſui officii aut priuilegii, an poſſint ab ordinario loci puniri.nu.17.fol.52
Eximens reum a manibus familie verberatur & in exilium mittitur.nume.11.fol.49
Eximens eum qui non debebat in ius vocari . an delinquat.numero.17.fol.49
Exiens carcerem inueniens hoſtia aperta,non tenetur pena carceris effracti.nume.13.fol.64
Exiens carcerem cito reuertens,aufugere non dicitur.numero.14.folio.64
Exulem nemo reuocare poteſt niſi princeps. nu.113.f.10
Exilium triplex eſt.nu.156.fo.12.& numero.6.fol. 131
Exilium proprio dicitur deportatio,improprie autem relegatio.nu.157.fol.12.
Exilii pena qui damnentur.numero.5.fo.131

Exigi an poſſit aliquid a partibus ratione ſigilli. numero.27.folio. 47
Exoniator pro actore non admittitur.numero.10.fo. 51
Exoniatus videtur vſque ad epiſcopus quo potuit venire & habere acceſſum ad iudicium, ꝙ ſi non venerit reputatur contumax.numero.7.fol.51
Expenſe non reficiuntur, vbi criminaliter agitur ad penam,& pena in ſupplicio conſiſtit.numero.40.fo. 32
Expenſe ab aduerſario,aduerſario refici debent. numero.2.folio.52
Expenſe neceſſarie ſunt ſine quibus cauſa explicari non poteſt.numero.3.fol.52
Expenſe qualiter ad iudicentur.numero.4.fol.53
Expenſe iuſtitie de bonis rei delati fieri debent,ſi inueniatur ſuſpectus de crimine.numero.12.fol.53
Item fiunt de bonis eius ad cuius vtilitatem vindicta petitur.numero.13.fol.53
Item de publico vbi delator & delatus non ſunt ſoluendo.numero.14.&.15.fol.53
Expenſe quare reſeruentur in diffinitiua, in criminalibus.numero.36.fol.103
Expenſe reficiuntur quo ad partem ciuilem, vbi cauſa eſt criminalis & pecuniaria.numero.38.fol.103
Expenſe reficiuntur in perſecutione damni.nu.38.fol.32
Expenſarum in refectione non venit pena in ſupplicio conſiſtente.numero.116.fol.10
Expenſas non repetit fiſcus a reo criminis.nu.121.fol. 11
Reliqua vide infra in litera R. in ver. Reus ver. vii. & xxv.cum ſequenti
Exteriora animi ſecreta iudicant.nume.31.fo.27. & numero.38.fol.119
Exteriora animi iudicant qualitatem. nume. 51.fol. 112 & numero.65.fol.135
Extraneo non coniuncto, licet pro defenſione alterius, alium offendere.numero.20.fol.22

F

Facere quod quis non poteſt tanꝙ ipſe poteſt tanꝙ alius numero.37.fol.3
Facere omnes videntur,quod conſilium facto. numero. 104.folio.59
Facientes puniuntur de delicto,in delictis quæ non fiũt proprie per vniuerſitatem.numero.82.fol.58
Facientes & conſentientes cooperando equaliter peccant.numero.56.folio.144
Facinus nocentis in dubiis melius eſt impunitum relinqui,ꝙ innocentem damnare.numero.76.folio.86. numero.81.folio.120.numero.36.fo.133.& nu.8.fo. 139
Factum ciuiliter condemnatus ad factum præciſe tenetur & poteſt detineri in carcere & incompedibus.numero.25.folio.31
Factum publice a maiori parte ad vniuerſos refertur.numero.44.folio.55
Factum dolo malo ꝙ dicatur.numero.105.folio.59
Facti quidem quæſtio eſt in arbitrio iudicantis, pene vero perſecutio non eius voluntati mandatur, ſed legis auctoritati reſeruatur.numero.9.fol.4
Facti ſui quilibet certus eſſe debet.numero.45.folio.67
Facti narratio, fidem veri continere debet. nu.12.f.97
Facta ex dictis hominis penſamus.numero.73.fol 135
Factorum diuerſitas,penarum diuerſitatem exigit.numero.1.fol.128
Factis demonſtrare plus eſt ꝙ verbis dicere.nu.36.fo.20
Falſam monetam fabricantes, capi prout ſine mandato iudicis,& ad eum duci.numero.19.fol.33
Falſitas eſt immutatio veritatis.numero.15 fol.42
Falſum committitur ſolemnitatis prætermiſſione. numero.5.f.21.cetera vide infra litera.O.in ver.Officialis.
Fama maleficii ſufficit ad inquirendum. nu.162.fol.12
Fama manifeſtum & notorium differunt. nu.163.fol.12
Fama duobus teſtibus probatur.numero.31.fol.20
Fama ſufficit ad notitiam.numero.13.fol.61
Fama publica & vnius teſtis dictum,in ciuilibus plenam probationem adducunt ſecus in criminalibus. nu.71 fol.120.& numero.7.fol.146
Famoſi & dementes excuſantur a pena. nu.24. fol.127
Familia quæ poteſt reos reſiſtentes comode, ſine vulnere & offenſa capere illos offendendo tenetur. numero.30.folio.50
Famuli cõburuntur vel furca ſuſpenduntur.numero.141 folio.11
Fatigatus in tormentis,quæ dicit vt teſtis, veritatem dicere videtur,nec extra torturam confeſſionem reuocare poteſt.numero.14.fol.141
Femina non poteſt executoris officium exercere.numero.8.folio.42
Femina non poteſt regulariter capi.ſiue in criminali ſiue in ciuili.numero.10.fol.30
Fictio iuris & de iure quæ ſit.numero.21.fol.122.& numero.22.folio.142
Fideiuſſor de veniendo ad iudicem idoneus dari debet numero.62.folio.7
Fideiuſſor de iudicio ſiſti,facultatibus & facilitate conueniendi idoneus eſſe debet.nume.63.fol.7. & numero.12.folio.150
Fideiuſſor de iudicio ſiſti non eſt idoneus, habens fori declinatoriam vel præſcriptionem.numero. 64.fo.7 & nume.13.fo.150
Fideiuſſor de iudicio ſiſti,quare petatur.numero.65.f.7
Fideiuſſor de iudicio ſiſti,tenetur ad verum intereſſe. numero.66.fo.7.& numero.16.folio.151
Fideiuſſor de iudicio ſiſti non venit puniendus,ſimilitudine ſupplicii,quo debebat puniri ille qui exhiberi debebat.numero.66. fol.7
Fideiuſſor de iudicio ſiſti pena pecuniaria plectitur,& ſi dolo reum non exhibet,extraordinarie damnatur. numero.67.folio.7. & numero.19.folio.151

Fideiuſſor de iudicio ſiſti, tenetur exhibere reum in eadē cauſa, donec accipiatur, nu.15.fol.151

Fideiuſſorē dediſſe nō vr̄, qui cū dedit qui fori priuilegio tutus ē, niſi ei renūciauerit, nu.64.f.7.& nu.14.fo.150

Fidelis de facili in ſuſpitionē venire nō debet, nu.6.f.122

Fidelius durant, quæ vincula ſacramenti ligant nu.2. fo.13.& numero.15.folio.65

Fides & auctoritas teſtimonii a iuramento procedit, tanquam a radice, nu.1.folio.90

Fieri incontinenti que dicantur, nu.64.folio.68

Filiatio non poteſt plene probari, ſed potius preſumptionibus, numero.48.folio.128

Filius punitur propter patrem in crimine leſe maieſtatis, & heres eos numero.115.folio.59

Filius qbus caſibus nō puniatur ꝑpter patrē, n.120.f.59

Filius is eſt, quem nuptie demonſtrant.nu.46.fol.125

Finis vbi habet neceſſariam conſequētiam ad principiū, principium inſpicitur, numero.7.folio.79

Fiſcus: Qui apud fiſcum cauſam defendere ſepius conuēti neglexerint, rebus iudicatis ſubiiciēdi ſūt n.10.f.139

Fiſcus accuſator deficiēs in probatione, an teneatur ad expenſas dāna & intereſſe partis accuſate nu.37. fol.16

Fiſcus contra ſe inſtrumenta non edit nu.13.ſol.28

Fiſcus crimina accuſare tenetur nu.1.&.2.ſol.28

Fiſcus qui illicitam aut calumnioſam capturam inſtituit, tenetur erga partes ad expenſas, damna & intereſſe. numero.3.cum ſeq.fol.28

Fiſcus vbi eſt in culpa agitur contra eum tanquam priuatum, & vt priuatus efficitur numero.8.fol.29

Fiſcus proſequitur vindictam ſiue penam criminalem cō tra reum delatum, pro intereſſe & vindicta publice, numero.34.folio.32.& nu.3.fol.93

Fiſcus quando occupet bona reorū nu.7.&.8.fol.44

Fiſcus ſemper remanet accuſator, pro intereſſe publico, numero.34.folio.62

Fiſcus in criminalibus dat libellum, nu.6.fol.81

Fiſco delatori ea edenda ſunt, que ad cauſam pertinent, & intentionē ſuam fundandā nu.3.fo.27.& n.1. fo.93

Fiſco qui non dedit inſtrumenta in criminalibus, non preſummitur illa ſubtraxiſſe, ſecus in ciuilibus nu.11.fol.28.& poteſt fiſcus agere furti, pro illis inſtrumentis cō tra reum non exhibentem, num.12.fo.28.& eo ipſo ꝙ quis eſt interpellatus, fiſco non exhibet inſtrumenta ei neceſſaria penam patitur, nu.13.fol.28

Fiſco omnia edi debent, nu.24.fol.41

Fiſcum non decet recipere premium a priuato, n.4.f. 27

Flagitioſus qui mortem meruit, qui confugit ad ſacramētum altaris dum portatur in via, an gaudeat immunitate, perinde ac ſi eſſet in eccleſia nu.16.fol.47

Florentinus verecundiam non timet nu.18.fol.12

Fornicatio mulieris in extollentia occulorum, & in palpebris illius agnoſcitur, nu.57.fol.36

Fornicator ſine examinatione damnatur nu.36. fol.125

Fornicatio probata cenſetur, quum quis ſuſpectam mulierem ſecum in domo detinet nu.3.fol.123

Forum ſortitur ratione delicti nu.4.fol.63

Forum non ſuum quibus caſibus quis ſortiatur nu.37. cū pluri.ſequen.fol.74.&.75

Fraus & dolus idem ſunt nu.86.fol.113

Frumentum exercitus lucrifaciens capitali pene ſubditur numero.13.folio.129

Fuga facit iudicium contra fugientem nu.39 fol.20. nu.30.fol.24.& nu.36.fo.119.& nu.7.fol 141

Fuga cui obiicitur pro crimine probata, probatur crimē numero.29.folio.62

Fuga in criminalibus facit ſemiplenam probationem tantum numero.30.folio.62

Fuga probat maleficium nu.8.fol.115

Fugiens habetur pro confeſſo, nu.31.fol.24

Fulcire hoſtes vel eis arma vendere non licet, ſub pena capitis & confiſcationis bonorum, nu.34.fol.129

Furioſus: tam ad penam, quā ad tutelam furioſi, & ſecuritatem proximorum cuſtodia pertinet nu.28.fo.127

Furioſus ſatis ſuo furore punitur nu.26.fol.127

Furioſi in carcere a preſide detineri debent, ſi aliter commode retineri non poſſunt nu.27.fol.127

Furioſi & fatui, a culpa ſunt ſecluſi nu.111.fol.114

Fur manifeſtus dicitur, qui cū re furtiua deprehenſus fuit priuſquam eo loco rem pertulerit, quo deſtinauerat, numero.46.folio.119

Fur alienorum puerorū gladio conſummitur n.54.f. 130

Fur & res furto ſubtrate, poſſunt in aliena domo perquiri, numero.21.folio.33

Furem licet propria auctoritate capere & eum ad iudicē ducere numero.20.folio.33

Furtum qualiter committatur. nume.38 & 39. folio.85

Furtum ſine leuiſſima culpa fieri nō poteſt, nu. 119.f.114

Fuſtibus qui caſtigentur, numero.8.folio.131

G

Geſta publicata perpetuam fidem habent nu.4.fol.38.& numero.6.folio.44

Geſta referri pebent a nuntiis notario, qui ea coram iudice in actu redigat, nu.5.fol.44

Gladii ſanguinolentia, facit iudicium nume.40. fol.119 & numero.9.folio.141

Gladii delatio, indicium dici poteſt nu.41.fol.119

Gladii poteſtatem ſibi delatam non poteſt quis in alium transferre, numero.13.folio.82

Graffarius rogari poteſt, et ſcribere commiſſionem ſibi delegatam. ſuper teſtibus recipiendis nu.67.fol.18

Graffarius omittendo dare iuramentum teſtibus tenetur ad intereſſe partis, nu.6.fol.21

Graffarius ſub iudice interrogante, quemlibet geſtum et motum corporis rei, ſcribere debet nume.11. folio.65 et numero.7.folio.104

Graffarius debet omnia conſcribere, nu.31.fol.82

Graffarius debet ſcribere qualitatem vacilationis teſtis, numero.32.folio.82
Graffario an & quando magis credendum ſit ꝙ̃ nuntio, nu.1.cum plu.ſeq.fol.48
Cetera vide infra in littera I in ver.iudex verſi.lxxxiiii. & in litera N in ver.Notarius.
Gratis factũ nõ debet ad neceſſitatẽ deduci nu.24.f.94
Grauitas perſonarũ,& qualitas vite p̃cedentis elidunt iudicia nu.17.fol.102.& nu.32.fol.119
Gregorius crimina ſemel audita,indiſcuſſa nullo mõ p̃teribat,et ſi accuſatus cũ accuſatore in gratiã rediiſſet, numero.11.folio.2

H

Hẽricus Imparator dãnauit ciuitatẽ Brixię ſubiiciẽdã aratrio,ꝙ̃ penã ex miſericordia dñũ relaxauit n.117.f.59
Heres defuncti illius confeſſionem in criminalibus,reuocare põt,& eius contrarium probare,nu.149.fol.12
Heres defuncti necem vendicare tenetur,& a preſumpta calumnia excuſatur.nu.29.fol.15.& nu.7.fol.149
Heres capax eſt bonorum eius ꝙ̃ ante condẽnationẽ rediit,& poſt repreſentationem obiit,nu.6.fol.45
Homicida capite punitur,nu.134 fol.11.nu.26.fol.99
Homicida inuitus extrahi poteſt ab eccleſia, nu.14.fol.30.& nu.12.fol.47
Homicida ꝙ facti expectet,nu.25.f.99.& nu. 27.f.129
Homicida in dolo exiſtens lege Cornelia de ſicariis tenetur,numero.89 folio.136
Homicida ꝙ facit expectet, nec ei parcendum eſt,etiam ex reſcripto principis,nu.95.fol.136
Homicida pecunialiter & crĩaliter punitur,n.117.f.137
Homicida parentũ,debet in ſui inculeo, cũ gallo gallinaceo,& vipera & ſimia,& in flumĩe p̃hiici,nu.26.f.129
Homicidium:De homicidio quis teneatur cũ plures aliquem vulnerauerint,nu.18.19.20.&.21.fol.4.&.5
Homicidium manifeſtũ dicitur,& cõmiſiſſe preſumitur, qui viſus eſt fugere,cum gladio euaginato,& ibi mortuus reperitur nu.30 fol.20.& nu.47.fol.119.nu.86.fol.135.& nu.26.fol.142
Homicidii tractatus a quo iudice puniatur,nu.6.fol.78
Homicidio opẽ preſtans vt homicida tenetur nu.19.f.5
Homo:Strictius proceditur vbi cõtra hominis ſalutẽ agitur,nu.24.f.116.n.115.f.87.n.73.f.120.& n.9 f.146
Hõ cũ iuſte occiditur lex eũ occidit nõ iudex, n.14.f.4
Hominis preſumptio que ſit,nu.24.fol.122
Homini priuato competit perſecutio iniurie ſiue damni pro intereſſe particulari & ciuili,nu.36.fol.32
Hominẽ per laſciuiã occidẽs mitius punitur, n.43.f.112
Homines caſtrans puniendus eſt,nu.36.fol.129
Hominẽ homini inſidiari nephas,nu.22.fol.22
Homines ſepe minus faciunt , qui magna minantur, nu.20.fol.24.nu.31.fo.119.& nu.33.fol.133
Honeſte recipiuntur quedam que inhoneſte petuntur, nu.32.fol.94.& nu.52.fol.100
Honeſtũ & magnũ vindicte genus,ignoſcere,nu.36.f.99
Hoſti ſuo quis parcere tenetur nu.35.fol.99
Hoſtes venire permittens,quos officii ratione prohibere debet,viuus comburitur nu.56.fol.130
Humanitate Dei ſeruatur immitatio nu.30.fol.99

I

Ictus vniuſcuiuſq; conſiderari debet, vbi quis in rixa eſt occiſus nu.22 fol.5
Idolis ſacrificans gladio vltore ſternitur,et eius facultates fiſco vendicantur.nu.6.fol.128
Ignoras quilibet preſumitur,niſi probetur ſciẽs n.5.f.61
Ignorans prohibita,culpa non caret nu.107.fol.114
Ignorantes nõ ligatur edicto ſine decreto nu 6.fol.61
Ignorantia eius quod publice proponitur allegari nõ poteſt nu.2.3.et.4.fol.60
Ignorã.iuris an excuſet allata cul.n.103.104.cũ ſe.f.114
Ignorantia iuris nocet in lucris,vbi iuris cõſultorum copiam quis habere poteſt nu.104 fol.114
Ignorãtia iuris in damnis nõ nocet nu.105.fol.114
Ignorãtia allegãti, circa ea que preliq; ſciũt nõ creditur niſi probet numero.9.folio.61
Ignoratiam quis probare nõ cogitur, vbi circa ignota allegatur nu.10.fol.61.Cetera vide infra in ver.ius.
Imago cuius ſit,p caput dignoſcitur n.38.f.20.n.1.f.141
Immunitate eccleſiaſtica qui gaudere poſſint nu. 11.12.13.14.15.et.16 fol.47.et nu.33.fol.24.
Impeditus impedimento publico et neceſſario in penam nõ incidit nu.5 fol.51
Imperfectum:Duo vel plura imperfecta,vnum perfectũ cõſtituunt nu.66.fol.120
Imperialis maieſtas humana eſſe debet nu.30.fol 99
Imperiali maieſtati decet clementiam nu.33.fol.99
Impetratis carere debet mẽdax ĩpetrator nu.8.fol.96
Impetu autem quis deliquit,cum per ebrietatem ad manus vel ad ferrum venitur nu.3 fol.110
Implicatus ſceleribus cũ nõ vult venire ad iudicẽ,nec iudex põt eũ cogere permiſſa eſt propria vltio offenſorum numero.34.folio.34
Imprudẽtie ſuccurrẽdũ ẽ ĩ oĩbus p̃ealib.viduis n.11.f.97
Impubes nõ eſt idoneus teſtis nu.7.fo.23. et nu.5.fo.25
Impubes deierare nõ põt,nec ſacrũ calũ.p̃ſtare n.6.f.25
Impubes ferrula percutitur pro veritate dicẽda n.8.f.25
Impubes qualiter teneatur de delicto nu 63.fol.120
Impubes qui nõ iuuat dominũ nõ tenetur ſenatuſcõſulto niſi in eo ea cõcurrant,que exprimũtur nu.40.fo.143
Impuberes nõ doli capaces excuſãtur a pena n.10.f.126
Impuberes iniuriam facere nõ dicũtur nu.12.fol.126
Impuberum etas neſcit quid agat nu.5.fol.25
Incarcerati qualiter cuſtodiantur nu.1.12.et.3.fol.64
Incẽdiarius cõdẽnatur fiſco et pti emẽdat dãna n.39.f.6
Incẽdiarii qualiter puniantur nu.46.fol.112
Incẽdium fortuito factũ venia indiget nu.16.fol.111
Incẽdiũ ĩ ciuitate vel opido faciẽs qualr puniat n.17.f.129
Inchoari delictũ quãdo dicatur nu.37.fol.51
Incõſtãtia admittitur circa res diuerſas nu.43.fol.71
Incõtinenti qualiter intelligatur nu.24.fol.82

Indicāti delictū pro mō ſubſtātie perſone accuſate, exiſti matione iudicis preciū cōſtituitur nu.1.fol.52
Indicium vnde dicitur nu.27.fo.24
Indiciū vnū an ſufficiat, vel plura requirātur ad torturā, n.24.25 26.27.cū ſe.f.102.et n.15.et.16. cū ſe.f.118
Indicium quid ſit nu.2.fol.117
Indicium vnde dicatur nu.3.et.7.fol.117
Indicium graue eſt, quod frequenter et facile contingit, et iuris preſumptioni equiparatur nu.8.fol.118
Indicium generale inuitum cum alio, an ſufficiat ad torturam nu.28.fol.103.et nu.17.fol..118
Indiciū propinquū et tangens negociū de quo queritur ſufficit ad torturam nu.30.fol.102.et nu.18.fol, 18
Indicium eſt, cōtra receptatē occidētem.nu.29.fol.118
Indiciū maximū ē cōtra reptū ī mendacio.nu.42.f.116
Indicium contra illum qui de occidēdo comminauit an ſit ſufficiens.numero.28.folio.118.& nu.33.folio.133
Indicium quod quis enſe euaginato a loco homicidii uiſus eſt fugere non concludit.numero.34.folio.133
Indicia manifeſta ex qbus reus torquetur excusāt accuſatorē a calūnia.n.102.f.10.n.25.f.108.& n.12.f.149
Indicia ſi apparent, ꝙ in aliqua domo ſunt res ſubtracte officio iudicis domus perquiritur.numero.24.fol 34
Indicia plura ñ requirūtur ad torquēdū teſtē vilē.n.35.f.82
Indicia grauiora & maturiora requiruntur in criminali q̄ in ciuili numero.104.folio.87
Indicia p q̄ plebei vel viles torquētur: grauitate pſonarū & qualitate precedētis vite eliduntur. nu.17. fol.102
Indicia generalia & remota ſine aliis non ſufficiunt ad torquendum.nu.27.folio.102.& numero.17.fol.118
Indicia an ſint manifeſta vel non manifeſta arbitrio iudicis relinquitur.nume.106.fol.10.et nu.29.fol.108
Indicia noua a pmis diuerſi generis eē debet.n.32.f.108
Indicia orta ex confeſſione in tormentis, quomodo a iudice purgari debeant.numero.35.folio.108
Indicia nō manifeſta dolum non concludūt.n.92.fo.113
Indicia indubitata que ſint.numero.4.folio.117.nu.26.folio.118.& numero.53.folio.119
Indicia leuia ad torturā ſufficiunt. numero.5. folio.117
Indicia leuia & q̄ magno ſpatio rationis diſtant a neceſſaria fide veri vt ſola fuga, colloquiū, ſemiplena pbatio, ad cōuicēdū & cōdemnādū nō ſufficiūt.n.7.f.118
Indicia īdubitata legi, & a lege approbata iudici īdubitata eſſe debent, & cōcludere.nu.43.f.119.& n.19.f.141
Indicia certa nō minorem probationis, q̄ inſtrumenta cōtinent fidem.numero.44.52.& 55.folio.119
Indicia tria vel tres ſemiplene probationes plenam pbationē operantur.num.61.fol.120.& nu.58. folio.143
Indicia ñ ita māifeſta dolū pſumptiue īducūt.n.69.f.135
Indicia māifeſta, nō minus pbāt, q̄ īſtrumēta.n.83.f.135
Indicia diuerſa p quot teſtes pbari dbeat.n.18. fol.141
Indicia a iure approbata, non minus probant q̄ teſtes & inſtrumenta.numero.20.& 31.fol.142
Indicia que equiualent teſtibus & inſtrumentis, ſufficiūt ad ferrendam ſententiam.nu.25.fol.142
Indicia duo certa & indubitata, aut due preſumptiones cū aliis adminiculis plene probant.nu.27.folio 142
Indicia ſimꝉ iūcta, et a lege approbata, īdubitata dici poſſunt, & ex eis ad condemnationē pcedit. n.29.f.142
Indicia nō capitalia ſunt ex quibus pecuniaria, aut incorpus aliqua coertio pena eſt.numero.36.folio.147
Indicia an plura requirantur, an unum ſufficiat, ꝙ ſtat in arbitrio iudicis. n.26.fol.102.& nu.16.fol.118
Indiciis habitis ſuper genera li inquiſitione vel accuſatione reus torqueri non poteſt.nu.21.fol.118
Indiciis a iur̄ a pbatis pōt ſnīa ferri capitalis.n.54.f.119
Indiciis quibus ſummitur plena probatio per ea ſummitur & ſupplicium.nu.62.fol.120.& nu.39 folio. 143
Indiciis & preſumptionibus quis diffinitiue cdamnari nō poteſt.numero.68.& 69.cum pluri.ſeq.folio.120
Indulgentia a ſolo rege concedi poteſt.numer.1.fol.97
Indulgentia differt, a remiſſione.numero.39.folio.99
Indulgentia pene tantum gratiam facit, nec infamia tollit, nec bona reſtituit, ſed quos liberat.nu.40.fol.99
Infames ſunt, qui vitā moreſq; nřos corrūpūt.n.108.f.10
Et ex eo crīe purgare ſe dn̄t, vni dignoſcūꝉ ſe delīq ſe, & publice īiuriā abiurare iuxta cōſiderationē iudicis, & iurar̄ debēt, nūq̄ ſilia cōmiſſuros.n.109.& 110.f.10
Infames cōburruntur vel furca ſuſpēduntur.nu.141.f.11
Infames teſtes eſſe non poſſunt.nu.28.& 32 folio.84
Infames publica officia exercere nō poſſunt.n. 29.f.84
Infames a proprio iuramento ſoluuntur.n.31.fol.84
Infames nō efficiūtur ſimplici iniuria danati.n. 33.f.84
Infames nō ſunt q̄ extraordinarie cōdenātur. n.35.f.85
Infames non tamen ſuſpecti in tutel.nume.35.folio. 119
Infames ſcd̄m leges, īfames ſūt & ſcd̄m cano.n.52.f.148
Infamia remāet, cū p īdulgē.ſola pēa remittiꝉ.n.41.f.99
Infamia iuris tollitur, & non facti.nu. 42.& 43.fol.99
Informatiōes & pceſſus crīalis nō debēt reuellari partibus, ſed ad fiſcū & iudicē ſecrete portari dn̄r.n.2.f.17
Infas vꝉ furioſus hoīe; occidēs.l.Cor.ñ teneꝉ.n.14.f.126
Ingrediēs alienā domū īuito dn̄o īiuriarū teneꝉ.n.6.f.30
Ingenui torquentur.numero.4.folio.108
Inhabiles gaudent priuilegio habilium propter communionem & ſocietatem nu.2.fol.25.& num.71.fol.86
Inimicus a teſtimonio repellitur.nu.23.fol.84
Inimicitia precedens facit iudicium.nu.30.fol.133
Initiū qōnis ab īpuberibus & timidis ſummitur.n.7.f.25
Iniuria tāto maior ē, q̄tū a pluribus ē admiſſa, & tot ſūt īiurie, q̄t & pſone īiuriā facientes, et oēs teneꝉ .17.f.41
Iniuria atrocior qualiter fiat.nu 55.f.17.& nu.7.8.&.9.10.et.11.fol.93
Iniuria facta filio fit patri: & facta vxori in facta uiro, et facta conſanguineo ſibi facta uidetur, & facta ſeruo videtur facta duo.n.19.fol.12.&.nu.51.&.52.fol.143
Iniuria atrocior fit in ludis & in pretoris preſentia.num.9.fol.93.& nu.41.fol.127
Iniuria manu facta.l.Cor.de īiuriis cōtinetur.n.50.f.134

Iniuria atrox quando fieri dicatur. nume.58.folio.144
Iniuriã ſuam vel ſuorum quilibet proſequi et exequi pote teſt.numero.55.folio.7.
Iniuriam atrocem atrocens faciens qualiter puniatur.numero.59.folio.144
Iniuriam illatam perſone ex interuallo repellere non licet.numero.62.folio.112
Iniurie tot ſunt quot ſunt perſone iniuriam facienti, & pluribus verberantibus quilibet delinquere dicitur. numero.66.folio.144
Iniuriarum actio ad heredes tramittitur.nu.48.fol.134
Iniuriarum nõ tenetur qui iocando alium percutit. numero.73.fol o.113.
Iniurias omnes quas quis ab uno paſſus eſt, in uno libello proponere tenetur.ſed pro qualibet p ſe, pena imponitur.nume.31.fol.5.& numero. 109. folio.136
Cetera vide cõtra in litera A.in ver.Actio iniuriarum, & in ver.Agens.
Innoxii ſunt qui cauſa defenſionis & nõ vlciſcendi dãnum dederunt, modum excedendo & non ex propoſito.numero 58.folio.112
Inquiri debet prius de maleficio q̃ iudicare. nu.54.f.7
Inquiritur ſuper denuntiatione.numer.3.folio.14
Inquiſitio fieri dicitur, quando miles vel alius officiali mittitur ad vidẽdũ mortuum et eius vulnus & ſcribi facit, vel quãdo fama procedit de aliquo delicto, & pro vicinis mittitur.numero.164.folio.12
Inquiſitio formari non poteſt, vbi adeſt dolus vel lata culpa.nu.14.folio.15.
Inquiſitio fieri debet, quo genere telli percuſſio facta ſit.numero.29.folio.20
Inquiſitio fieri non poteſt contra vniuerſitatem, ſed cõtra homines vniuerſitatis q̃ delinquerũt. n.100.f.58
Inquiſitus negans interfuiſſe die & loco teſtificatis p teſtes, ſed alibi, debet ad id pbandũ admitti.n.111.f.88
Inſcriptio: vbi de crimine excipitur cõtra accuſatorem pceditur ſine ĩſcriptione libelli vel pena.n.48 f.85
Inſidiatores ẽt diebus dominicis & qbuſcũq; feſtiuis, poſſunt poni ad torturã, & ẽt ad furcas mitti.nu.29.f.34
Inſtrumentum non admittitur, poſt renuntiatum eſt cõcluſum in cauſa.numero.17.folio.69
Inſtrumentum eſt probatio probata & probat illud q̃ cantat.numero.36.& 38 folio.48
Inſtrumẽto principis ex cõſuetudine creditur.n.11. f.38
Inſtrumento notarii ſtandum eſt, donec cõtrarium probetur.numero.35.folio.48
Inſtrumento producto poteſt producens renuncians ſi arguitur falſitas.numero.14 folio.90
Inſtrumenta penes ſe depoſita qui aduerſario alicuius prodiit vel inſpicienda exhibuit, deportari & infami imperpetuum debet. nu.47.folio.6.& nu.8.fol. 126
Inſtrumenta cum teſtibus uim equalem habet. n.3.f.115
Inſtrumẽta quis edere nõ compelletur in criminalibus. numero.3.folio.150
Inſtrumentorum nomine cõtinentur teſtes.nu.14.fol.34
Inſtrumentorum falſitas facilius deprehenditur q̃ teſtiũ numero.15.folio.84
Inſultantes quot ſunt, tot inſultibus puniuntur.n.15.f.4
Inſultus ideſt in aliũ ſaltus.nu.6.fol.110. & n.78.f. 135
Intellectus.l.iubemus nullam nauem.C.de ſacro ſanct. eccle.numero.63, folio.56
Intellectus ad.l.ſi quis eũ tello.C.ad.l.Cor.de ſicar. numero.29.folio.111.& numero.48.folio.143
Intellectus ad.l.metum.§.animaduertendũ, cum ſua gl. ff.q̃ met.cauſa.&.l.aliud.§.refertur iuncta glo.ff.de reg.iur.numero.90.folio.58
Intellectus ad.l.1.§.Itẽ cum ex edicto.ff.que ſenten. ſine appella.reſcin.numero.12.folio.61.
Intellectus ad.l.abſentẽ.ff.de penis.nume. 11.folio.115
Intellectus ad.l.1.§.cum quis latrones.ff.de cõditio.numero.15.folio.141
Intellectus ad.l.capite quinto.ff.de ad.l.iuli.de adulter. numero.45.46.47.& 48.folio.134.
Intellectus ad.c.mulierem.33.q.5.&.c.forus de verbo.ſigni.numero.7.folio.18
Intellectus ad gl.in.l.fi.ff.de queſtio. & ad gl.i.l. ſi quis C.ad l.iuli.maie. nu.31.folio.102.& nu.18.folio.118
Intentio alieni cordis diuinari non poteſt. numero.36. folio.94.& numero.66.folio.135
Intereſſe uenit in delictis.numero.128.foli o.11
Intereſſe uenit tam in lucro q̃ in damno.numer.130.fol. 11.& numero.46.folio.134
Intereſſe quando iudex ſoluere teneatur mortuis teſtibus.numero.27.folio.90
Intereſſe per remiſſionem a principe indultam non remittitur.nu.53.folio.100
Intereſſe quõ et qualiter in d̃lictis attẽdatur.n.45.f.134
Reliqua vide infra in ver.Iudex.
Interiora animi ſecreta pẽr exteriora dignoſcuntur.numero.35.folio.94
Cetera vide ſupra in litera.in ver.Animus.et in litera E. in.ver.Exteriora.
Intermediũ q̃tum ſit ab hora confeſſionis torti vſq; ad horam reductionis ad perſeuerandum. n.50.fol.106
Interuallum quod eſſe debeat interedicta.nu.33.fol.54
Interuallum quod debet eſſe inter confeſſionem & tormẽta arbitrio iudicis relinquitur.nume.15.folio.107
Interrogatio preſumitur, ſi inſtrumẽtum promiſſionem continet.numero.49.folio.75
Interrogationes qui fiunt reis, nõ ſunt in eorum fauorẽ. ſed in odium.numero.1.folio.70
Interrogationes dicuntur fieri in iure vbicunq; fiunt coram iudice.licet per tribunali non ſedeat.nu.32. f.81
Interrogatus confeſſus crimen, debet in carcere ſtare & ſine alia probatione damnatur.numero.17.folio.79
Interrogatoria qualiter teſtibus fiant. nume.24.fol.90

Inuaſor caſtrorũ vel ciuitatis decapitatur nu.55.f.130
Inuentarium de bonis reorum anotatis fieri debet nume.14.fol.45.et ſecundum formam de qua nume. 20.&.21.fol.eo.
Inuentarium cõficiendũ eſt per notariũ.nu.18.fol. 45
Iracũdia. Quicquid calore iracũdie vel fit vel dicitur nõ prius ratum eſt quam ſi perſeuerantia apparuerit iudicium animi fuiſſe nu.78.fol.113
Iu dex ex officio contra delinquentes inquirit nec cẽſetur accuſator.nu.5.6.7.&.8.fol.2
Iudex accuſatore deſiſtente vel defuncto ad vlteriora procedit nu.12.fol.2
Iudex uices accuſatoris ſuſtinet & eiuſdem eſt nature cuius eſt accuſator nu.13.fol.2
Iudex omni turpi ſuſpitione carere debet nu.15.fol.2
Iudex poteſt inquirere in criminalibus in quibus quis poteſt accuſare ſine metu, calumnie.nu.16.fol.2.
Idem obſeruatur iure municipali nu.17.fol.2
Iudex etiam ad commodum priuatorum non inquirit, vbi reſpublica offenſa nõ reputatur nu.18.fol.2
Iudex inquirit ſuper denunciatione officialium nume.19.fol 2
Iudex qui incidenter cognouit de crimine, poteſt de illo per inquiſitionem cognoſcere nume.20.fol.2.& nu.55.fol.85.
Iudex vbicunq; inquirẽdo generaliter & de malefactoribus aliquẽ deliquiſſe reperit poteſt ad ſpecialem inquiſitionem deſcendere.nu.21.fol.2
Iudex inquirit de crimine coram eo commiſſo.nu.22 fol.22.
Iudex inquirit de crimine ſuſpecti tutoris nu.23.fol. 2.& nu.26.fol.125
Iudex punit ex officio falſum teſtem nume.23.fol.2 & nu.25.fol.125
Iudex in crimine falſi ex officio procedit nu.27.fo.2
Iudex in notorio per inquiſitionem procedit nume re.28.fol.3
Iudex neminem ſine accuſatore damnare debet nu.3. fol.3.& nu.21.&.22.fol.124
Iudex & accuſator in vna eademq; cã nullus ſimul eſſe poteſt nu.31.fol.3.& nu.20.fol.124.
Iudex an poſſit cognoſcere de iniuria ſibi vel alicui de ſua familia facta nu.32.34.36.&.39.fol.3.
Iudex qui malefactorẽ impunitum dimiſſit eadem de bet puniri pena qua malefactor nu.12.fol.4
Iudex hominem iuſte occiſum non occidit ſed lex. nu.14.fol.4
Iudex pro vno crimine omnes pęnas a legibus ſuper eo ſtatutas imponere tenetur nu.33.fol.5
Iudex inter pęnas pro arbitrio eligit ſi pro eodẽ crimine plures imponuntur pęnæ alternatiue vna aut diuerſis legibus nu.34.fol.6
Iudex eligitur ſi ĩponitur incerta pęna decertis ibidẽ.
Iudex qualiter pęnas imponere debet nume.35.cum plu.ſeq.fol.6
Iudex & lex in puniendo concurrunt nu.40.fol.6
Iudex quomodo poſſit augere vel minuere pęnam nume.44.fol.6
Iudex noua penarum genera imponere non poteſt ibidem & nu.4.fol.126
Iudex a pęnis a iure & conſuetudine inductis recedere non debet nu.44.fol.6
Iudex cauſa cognita mitiorem ſentẽtiam dicere poteſt nu.45.fol.6.& nu.7.fol.128
Iudex inter pęnas mortis arbitratur num.46.fol.6.& nu.41.fol.111.& nu.104.fol.136
Iudex propter magnã vel paruam etatem põt mitigare pęnam nu.48.fol.6.& nu.9.fol.126
Iudex cauſa perſona & etate & ratione ſcandali põt arctare vel ampliare pęnam nu.50.fol.6
Iudex cui conſta reum modice de crimine oneratum eſſe poteſt ipſum citari facere perſonaliter comparitorum nu.57.fol.7
Iudex extraordinarie ꝓcedit cõtra reũ cui imponẽda eſt pęna corporalis vel ſupra relegationẽ.n.58.f.7
Iudex in delictis vſq; ad penã relegationis põt admittere & recipere reum ad comparendum & ſe defendendum per procuratorem nu.72.fol.8
Iudex reo requirenti copiam titulorum & reſponſionis dare debet ac etiam aliorũ actorũ nu.73.fol.8
Iudex reo de aduocato & defenſore ex officio prouidere debet nu.74.fol.8.& nu.7.fo.150
Iudex bonus potius innocentiam rei q̃ culpam zelare debet nu.75.fo.8.& nu.7.fol.150
Iudex vnius prouincie põt ſcribere iudici alterius prouincie.vt remittat ſibi reum qui in ſua prouincia deliquit vt ibi puniatur & iudex qui litteras ſuſcepit tenetur ſuo periculo reos comprehendere & ad ſuũ iudicẽ tranſmittere & ſi hoc nõ facit puniri debet nu.87.&.88.fol.9.& nu.62.&.63.fol.36
Iudex prius q̃ procedat ad condẽnationem abſentis fidẽ de maleficio impoſito ꝑ teſtium examen habere debet nu.91.fol.9.nu.22.fol.62.& nu.3.fol.139
Iudex habens ſufficientia iudicia contra accuſatũ qui pluries tortus nihil confeſſus eſt non debet ipſum diffinitiue abſoluitur ſed accuſationis abolitionẽ concedere debet nu.104.fol.10. nume.27.fol.108 & nu.13.fol.149
Iudex damnum & iniuriam.eſtimat nume. 125. fol.11 & nu.21.fol.98
Iudex debet committere medicos & chirurgos iuratos coram eo de veritate dicenda pro contemplatione vulnerum peritos & illos conſulere qui conſiderata quantitate loco & qualitate vulnerum ſecundũ artẽ ſuam exponere & referrã ſi vulnera fuerunt mortalia vel occaſione vulnerum mortis cauſa

data.numero.1.&.2.folio.13
Iudex ex leui culpa non poteſt per inquiſitionem procedere.numero.12.folio.14
Iudex ad priuatũ cõmodum inquirere nõ poteſt ibidẽ
Iudex qui ex officio aliquem ſine dolo accuſat, calumniari non preſumitur.numero.36.fol.16
Iudex omnibus complacere nõ poteſt,cum ex ſuo officio non ſolum arguere teneatur, ſed etiam increpare.numero.51.fol.17
Iudex que adhibere debeat in iudicio. vt acta fideliter conſcribantur.numero.62.folio.18
Iudex quem ordinem ſeruare debeat, ad recipiendum teſtes extra eius territorium.numero.66.fol.18
Iudex deprehẽdens teſtem in falſitate, poteſt illũ ſine citatione punire.numero.14.fol.25
Iudex falſidium teſtem abſentem,non poteſt ſine citatione punire.numero.15 fol.25
Iudex maleficiorum,an poſſit ex officio examinare teſtes a parte non productos.numero.34.fol.27
Iudex recipit teſtes in cauſis maleficiorum, etiam poſt cauſe concluſionem.numero.35 fol.27
Iudex ex mero officio,quando eſt queſtio de adiuuanda accuſatione.teſtes recipere poteſt.nu.36.fol.27
Iudex priuſq̃ aliquem iudicet,merita cauſe videre debet.numero.1.folio.29
Iudex ad clamorem non debet aliquem damnare. numero.2.fol.29
Iudex ſecundum allegata et probata debet iudicare. numero.3.fol.26
Iudex incipit a captura,cũ cõſtat delictum eſſe graue. ex quo pena corporalis,vel ſupra relegationem venit imponenda.numero.4.folio.29
Iudex incipit a captura incriminalibus. licet ei de delicto non conſtet.numero.8.fol.30
Iudex quibus caſibus a captura non incipiat in criminalibus.numero.9.fol.30
Iudex cui p informationes aut inquiſitionem,non cõſtat reos culpabiles delicti,per indicia aut alias, nihil decernere põt aduerſus reos pretenſos, nec quid mandare.numero.12.fol.30
Iudex quo caſu poſſit aliquẽ ab eccleſia per debito ciuili extrahere.numero.16.fol.30
Iudex fidantiam ſeruare nõ tenetur delinquentibus extractis ab eccleſia.numero.18.fol.30
Iudex a parte agente non poteſt cogi.reum capere, niſi in contumacia conſtituatur.numero.28.fol.31
Iudex ponit in carcerem,condemnatum pro debito ciuili.numero.29.fol.31
Iudex quõ reorum exhibitionem decernat.nu.32.f.31
Iudex procedendo per inquiſitionem ſuper accuſatione debitoris,poteſt reus ciuiliter & criminaliter cõdemnari.numero.41.fol.32
Iudex ex iuſta cauſa reum citat perſonaliter compariturum coram ſe.numero.51.fol.32
Iudex inquirendo,& aliquem iniuſte, incarcerari mãdando,an capi poſſit,& cõtra eum agi actione iniuriarum ad damna & intereſſe.numero.4.fol.33
Iudex preſumitur ſolicitare cura ſua, & non odio aduerſarii.numero.6.fol.33
Iudex in quo adeſt dolus,fraus vel cõceſſio,actione iniuriarum tenetur.numero.9.folio.33
Iudex litem ſuam facta,cum dolo malo, in fraudem legis ſententiam dicit.numero.10.fol.33
Iudex inferior, poteſt nuntio iudicis ſuperioris, committere citationẽ,& valet citatio.numero.12.fol.33
Iudex quolibet tempore poteſt dare licentiam alijs capiendi malefactorem.numero.28.fol.34
Iudex de loco iudicii partibus prouidere debet. numero.52.fol.35
Iudex quando reum requiſitum ab alio iudice remittere debeat.numero.64.&.65.fol.36
Iudex requiſitus,eſt merus executor.nume.66. fol.37
Iudex qui milites ſuos preſtat executoribus iudicum incompetentium,punitur.numero.85.fol.38
Iudex ore proprio citat.numero.43.fol.40
Iudex quilibet poteſt apparitorẽ eligere.nu.12.fol.42
Iudex punit executores ſuos, qui male circa lites fuerunt verſati.numero.14.fol.42
Iudex fiuam vel gratia ferrens punitur.nu.16.fol.42
Iudex quomodo accuſatum cuſtodire debeat, vel relaxare.numero.32.fol.44
Iudex arbitratur cui magis ſit credendum,an graffario vel nuntio.numero.2.fol.48
Iudex preſumitur vigore officii facere.n.28.fol.50
Iudex pronuntiare,poteſt,ſe eſſe vel non eſſe iudicem competentem.numero.13.fol.51
Iudex cui nõ opponitur q̃ nõ ſit iudex cõpetẽs,cognoſcit de facto principali & iudiciũ tenet.nu.14.f.52
Iudex puatorũ cõſenſu fit,q̃ iuriſditioni põt.n.16.f.52
Iudex ciuitatis facit les ſuos fugientes ad curiam reuocari expenſis ipſius fugientis.numero.5.fol.53
Iudex inquirens,niſi probet,nullum ſtipendium conſequitur.numero.7.fol.53
Iudex qui aliquid preter ſpem accepit & fidem nõ cuſtodiuit qualiter puniatur.numero.8.fol.53
Iudex quas expenſas leſo taxare debeat.nu.24.fol.54
Iudex collectas imponere poteſt cui ille de vniuerſitate ĩponere nollũt ipſis primo uocatis.n.74.f.57
Iudex poteſt imponere onus exigende collecte alicui de vniuerſitate intra certum tẽpus.quo elapſo exactor poteſt conueniri & capi.numero. 75.folio.57
Iudex cognoſcit de calumnia accuſatoris,& cum de calumnia condemnat. numero.32.fol.62
Iudex qualiter publice & priuatim ſe prebere debeat numero.18.& 19 fol.64
Iudex quos examinationi reorum adhibere debeat.

numero.2.&.3.folio 65
Iudex apud acta reum audire debet,& iudicibus nimis ſeuientibus,debet imponi freni temperies n.4.f.65
Iudex qualiter ſe erga reos gerere debeat nu.5.fol.65
Iudex de plano audire atq; damnare pōt reos nu.6.f.65
Iudex a quo torturam incipere debeat nu.7.fol.65
Iudex qualiter reos interrogare debeat nu.9.fol.65
Iudex ſuper etate ex aſpectu & ſecundum conſcientiā iudicat nu.19.&.20.folio 65
Iudex in criminibus debet reos argumentis conuincere, voce etiam propria ſcelus confiteri facere, aut teſtibus parare numero.65.folio.68
Iudex poſt concluſum in cauſa poteſt partes interrogare numero 12.folio.69
Iudex quotiens equitas eum mouet, poteſt interrogare partes numero.15.folio.69
Iudex laicus non poteſt de re ſpirituali ſe intromittere numero.19.folio.73
Iudex laicus qui remiſſit clericū ad ſuum iudicē eccleſiaſticum, pro caſu cōmuni vel priuilegiato vocari debet,numero.20.&.21.folio.73
Iudex cognoſcit, an quis in ſuo territorio deliquerit numero.41.&.42.folio.75
Iudex: De delicto alibi cōmiſſo,non poteſt quis conueniri coram alio iudice,q̄ coram iudice delicti,numero.43.folio.75
Iudex ad quē remiſſus eſt reus, auſtare debeat his que facta ſunt a iudice remittente,& illius proceſſui cōſentire nume.1.fol.77.& nu.15.&.18.fol.82
Iudex criminaliter condemnatum reſtituere non poteſt numero.34.folio.80
Iudex pecuniariam ſuam ſententiam reuocare non poteſt numero.35.folio.80
Iudex iuſto impedimento impeditus, teſtium examen alteri iudici demandare poteſt nu.5.fol.81
Iudex mittit miniſtros ſuos ad recipiendum teſtis iuramentum & depoſitionem nu.6.fol.81
Iudex cōmitit examē teſtis,iudici alterius terr̄ n.7.f.18
Iudex circa dictum teſtis debet diligenter attendere modum & cauſam correctionis nu.25.fol.82
Iudex tenetur acta & proceſſus criminales ſigni ſui, aut chirographi munimine comprobare,vna cum ſcriba aut graffario nū.46.fol.83
Iudex male examinans teſtes,vel prepoſterādo ord nē iudiciariū,pti leſe dāni reſarcire tenetur n.1.2.f.83
Iudex negligens iuſtitiam facere facit litē ſuā n.3.f.83
Iudex non poteſt punire teſtem crimen confitem,q̄ ei obiicitur vel ſe homicidam eſſe nu.45.fol 85
Iudex debet reum admittere ad probandum negatiuā ſiue ſuum alibi, dummodo reus nominet teſtes,per quos dictam negatiuā probare intendit n.114.f.88
Iudex non admitte s defenſionē iuris punitur ac ſi ó admitteret defenſionem tere innocentie n.115 f.88
Iudex ex officio debet examinare teſtes a parte non productos numero.18.folio.90
Iudex parte nō poſtulante eius innocētiā q̄rere ibidē
Iudex nec xenia accipere debet,niſi in defectū ſalarii, alias punitur numero.25.folio.94
Iudex antequā partibus ius reddeat,quod reſpicere habeat numero.40.folio.95
Iudex ad id quod fieri ſolet reſpectum habere debet numero 41.folio 95
Iudex coniunctum ſicut extraneum. & magnum ſicut paruum punire debet cauere quoq; ab acceptione perſonarum nume.42.fol 95.
Iudex neque fauorem impetrati pro iuribus impartiri debet nume.43.fol.95.
Iudex utitur mera iuſtitia quādoq; rigore iuris quādo q; eqtate.ſcd̄m pſonas,cas,loca & tpa.n.44.fo.95
Iudex equitatē ante oculos habere debet nu.45.f.95
Iudex debet ſecundum leges delinquentes punire.nō alios pro aliis comprehendere,nec damna inferre, nec pignorationes nec delicta uendere.pena conſcienti iminente nu. 46.& 47.fol.95.
Iudex in officio furta uel ſcelera committens. quibus penis puniatur.nu.48.fol 95
Iudex ſuper mendacio impetrantis probationem recipere debet nu.7.fol.96
Iudex qui inuenit & pronunciauit reſcriptum non tenere.habet in principali exequi.nu.8.fol.96
Iudex tenetur ſequi uoluntatem partium concordantium quo adintereſſe ciuile.nu.1. fol. 96. ſecus quo ad intereſſe publicum nu.2.fol.97.
Iudex crimina ſemel audita. indiſcuſſa remanere non debet ſed officio ſuo punit.nu.2.&.3.fol.96.
Iudex qui repertum crimen non uendicat , ut conſcius criminoſi feſtinat,nu.4.fol 97.n.22.fol. 111. & nume.99.fol.136
Iudex non poteſt diſſimulare uel minuere penā a lege ſtatutam nu.5.fol.97
Iudex eſtimat damna & iniurias per modo ſubſtantie perſone accuſate nu.21.fol.98
Iudex cognoſcens de cauſa appellationis.non poteſt retinere cauſam principalem nu.56. fol. 100. Nec poteſt cognoſcere de principali negotio et de conſenſu partiū niſi finito articulo appellationis dicat bene appellatum & male iudicatum nu.57.fol.co.
Iudex quādo modum queſtiōis arbitratur nu.5.f.101
Iudex in interlocutoria poteſt damna & intereſſe in diffinitiua reſeruare nu.35 fol.103
Iudex ſententiam ſuam in loco maiorum ferre debet alias non ualet nu.40.&.46.fol.103
Iudex ordinarius aliū locū q̄ maiorū ad ferrēdā ſniam ſibi eligere pōt eſt illū mutare dū tamē publice & notorie coram officialibus hoc faciat & ſic in ſua iuriſditione & territorio nu.42.fol.103

Iudex ex partium prorogatione.in alio loco q̃ maiorum ſuorum fert ſententiam in criminalibus. num. 44.fol.103.
Iudex cum in loco maiorum aliquo impedimento iudicare non poteſt. ſententia ab eo alibi lata valet.nume.45.fol.103.
Iudex delegatus non leuis locum maiorum deputatũ poteſt alibi iudicare nume.47.fol.103.
Iudex mareſcalorum Francie diſcurrens per prouinciasvbique etiam in agro poteſt iudicare nec ab eo appellatur nume.48.&.49.fol.103.
Iudex per omnia interrogationum & queſtionum veſtigia decurrere debet nume.4.fol.103.
Iudex debet interrogare reum ſuper quolibet iudicio in informationibus contento nume.5.fol.104.
Iudex pro excutienda veritate quid agere debeat numero.6.fol.104.
Iudex debet deſcribi facere reſponſionem & quemlibet motum & geſtum corporis,& omnia geſta in queſtione.nume.11.fol.65.& nume.7.fol.104.
Iudex quem modũ ſeruare debeat in torquendo reũ. vt non teneatur.nu.15.16.17.18.&.19.fol.104.
Iudex ꝙ torquendo reum ipſum debilitauit vel interfecit qualiter teneatur nume.19.fol.104.
Iudex qualiter reum debeat interrogare.nume.25. folio.105.
Iudex moderamen habere debet in dandis tormentis nec voluntatem accuſatoris ſequi debet.alias iniuriarum tenetur.nu.45.&.46.fol.106.
Iudex in torquendo reum quid cõſiderare habeat.nume.47.fo.106
Iudex cuſtoditas perſonas auditurus viros clariſſimos & aduocatos adhibere debet.nu.49.fo.106.
Iudex an tenetur de eo ꝙ mortuus eſt in tormentis. nu.17.fol.107.
Iudex arbitrium habet an iudicia ſint manifeſta vel non manifeſta.nu.108 fol.10.et nu.29.fol.108.
Iudex quo purgari debet iudicium ortum ex confeſſione in tormentis extorta.nu.35.fol.108.
Iudex ex officio.quãdoq; mitigat penã.nu.28.f.111.
Iudex non poteſt.plus peruenire in criminali q̃ condemnaret in ciuili.nu.87.fol.113.
Iudex ad credulitatẽ quando adducatur.nu.33.f.123.
Iudex contra notorie delinquentem inquirit.& ſine alia probatione ſponte confitentẽ condemnat. nu.23.&.29.fol.125
Iudex ex officio punit producentem ſcripturã ſuſpectam nu.24.fol.125
Iudex reum in purgatione deficientem punit ex officio.item in notoriis.nu.30.&.31.fol.125
Iudex ſup notorio facti qualiter procedere habeat nu.42.fol.125
Iudex pecuniam publicam ſubtrahens. capitali pena puniatur nu.44.fol.129
Iudex qui matrem familias in iudicium vocat.capitali pena plectatur nu.51.fol.129
Iudex ſummariæ & de plano pro tribunali nõ ſedẽdo crimina leuia diſcutere poteſt.nu.10.fol.132.
Iudex pedaneus vel ordinarius pecunia corruptus, qualiter puniatur.nu.19.fol.132
Iudex poteſt multam in eius impoſitione in neceſſariis cauſis publicis deputare nu.27.fol. 132
Iudex penam pecuniariam a reo dandam leſo.imponere poteſt.nu.40.fol.134
Iudex.vulneratum punire poteſt cum damni reſartione nu.44.fol.134
Iudex.mitiorem ſententiam dicere debet contra nobilem & militem reipublice delinquentem nu.57. fol.134.& nu.87.fol.135
Iudex his quæ per alium facta ſunt ſtare non debet nume.5.fol.139.
Iudex in extraordinariis criminibus penam vſq; ad mortem incluſiue arbitratur nu.37.fol.147
Iudex ratione ſenectutis mitiorem ſententiam dicere poteſt nu.15.fol.126
Iudex ex perſona mitiorem ſententiam dicere poteſt.nũ.20.fol.126
Iudex ratione ſcandali euitandi põt ſententiam dicere mitiorem.nu.29.fol.127
Iudex fortuitos caſus ſuos luit arbitrio nu.42.fo.127
Iudex in penis imponendis quid attendere debeat numero.43.fol.127.
Iudex in extraordinariis criminibus.& in publicis iudiciis & ordinariis poteſt augere & minuere penam & quando nu.45.&.46.fol.127
Iudicis officio punitur ꝙ certam falſam producit.nu. 24.fol.2.
Iudicis officio relinquitur poena a lege non taxata numero.22.fol.15.
Iudicis.inſolentia facta tolleranda non ſunt nume.52 fol.17.& nu.21.fol.132
Iudicis officialis imperitia partibus obeſſe non debet nu.23.fol.49
Iudicis pertinentie reſiſtere cuilibet licet nu.24.f.50
Iudicis poteſtati conceditur an teſtibus credat numero.34.fol.123.
Iudici inquirenti eædem exceptiones opponi poſſunt quæ cõtra accuſatorẽ poſſunt opponi.nu.14.fol.2.
Iudici de maleficio conſtare debet & inquirere prius q̃ iudicet nu.68.fol.18.
Iudici modum excedenti & iniquæ agenti exeqnendo reſiſti poteſt.nu.12.fol.49.
Iudici reſiſti non põt ſi iniuria poteſt ſino annis reparari nu.25.fol.50
Iudici officium ſuum iuſtæ exercenti non poteſt reſiſti.nu.27.fol.50

Iudici eſt arbitriumvbicunq; a iure aliquid non eſt ex preſſum.nu.14.fol.124
Iudicem oportet cuncta rimari.nu.11.fol.13
Iudicem corrumpens & corrumpere tentans, & iudex qui principium conſtitutiones neglígit depor tantur & eorum bona publicantur nu.20.fol.132
Iudices equitari vti debent nu.50.fol.32
Iudicos oblatos ſibi reos in ipſo perpetrato homicidio ſtupro vel raptu.latrocinio,vel congreſſu violentie deprehenſos & actis publicis ſibi traditos ex preſſo crimine cum his a quibus fuerint accuſati mox ſub idonea perſecutione ad iudicium dirigant.nu.15.fol.64
Iudices arguere de iniuſtitia maximum deliramentum reputatur nu.37.fo.94
Iudicium maximum documentum nu.39.fol.95
Iudicibus male ſe habentibus pena exilii imponitur. nu.46.fol.32
Iudicium quæ neceſſario continere debeat nu. 68 fol.18.nu.50.fol.32
Iudicium,nullum per ratihabitionem confirmatur nume.78.fol.38
Iudicium non redditur retronullum ex erronea confeſſione.nu.30.fol. 80
Iudicium quibus caſibus ſoluatur ex parte iudicis numero.60.fo.100
Iudicium criminale dicitur etiam vbi agitur de crimine ad penam pecuniariam fiſco applicandam numero.60.fol.144
Iudicatur de principro ſicut de fine.nu.7.fol.79
Iuramentum licitum eſt pro veritate inquirenda, ſiue in teſtibus ſiue in aliis nu.2.fo.13.nu.23.fol.65.& nu.3.fol.103
Iuramentum comites habet veritatem iudicium & iuſtitiam nu.12.fol.19
Iuramentű teſtis quale eſſe debeat nu.14.fol.19
Iuramentű minoris ſpőte receptum valet nu.9.fol.15
Iuramentű & loquella non deferunt. nu.27.fol.65.
Iuramentum non defertur in defectum probationum in criminalibus.nu.1.fol.71
Iuramentum metu vite extortum non legat reos quia eccleſia ſalet eus abſoluere nu.54.fol.85
Iuramentum eſt neceſſarium quo ommiſſo ſententia inde ſecuta & ipſo iure nulla.nu.65.fol.85
Iuramentum probat negatiuam nu.84.fol.86
Iuramenti cauſa eſt quia omnis qui iurat ad hoc iurat vt ꝙ verum eſt loquatur nu.26.fol.65
Iuramento iudicium adeſſe debet.nu.5.fol.25.& numero.24.fol.65
Iuratur in litem cum quis tenetur præciſe ad factum contumax eſt ſi hoc actor.maluerit nu.25.fol.31
Iuriſditio cui cőceſſa eſt id cőceſſum ſibi videtur ſine quo iuriſditio explicari non poteſt nu.38.fol.3.
Iuriſditionem alterius iudicis non ſui pro ogare non poteſt.nec coram extraneo iudice litigare.ſine cőſenſu domini ſui.qui eſt de iuriſditione alicuius iudicis perpetui ordinarii nu.38.&.84.fol.38.
Iuriſditionis in Regno Franciæ ſunt patrimoniales. numero.82.fol.38.
Ius ex quo uindicta ſummitur quotuplex ſit numero. 2.folio.14.
Ius ciuile quaſi ius proprium ciuitatis uocatur nume. 85.fol.58.
Ius fingit alíud q̃ eſt nume.99.fol.58.
Ius fingit natum ꝙ non eſt.ibidem
Ius fingit non eſſe natum.quod natum eſt,ibidem
Ius fingit uiuere ꝙ non uiuit.ibidem
Ius fingit non conceptum reum. qui mortuus naſcitur ibidem.
Ius opponendi in perſonas & dicta teſtium ſaluum eſſe debet nume.10.fol.83
Ius ſibi dicere quis pőt. vbi autoritate ſuperioris non poteſt ei eſſe conſultum.quia iudicis copia haberi non poteſt,nu.32.fol.133.& nu.88.fol.136
Iuris executio non habet iniuriam nu.118. fol. 10. & nume.5.fol.33
Iuris naturalis vel diuinorum preceptorum ignorantia culpam habet nu.106.fol.114
Iuris preſumptione quis poteſt condemnari ciuiliter & diffinitiua ſententia ſequi nu.90.fol. 121. & numero.21.& 28.fol.146.
Iuris uiolenta preſumptio contrariam probationem recipit.nume.18.fol.122
Iuris preſumptio in alium transfert onus probandi nume.19.fol.122.
Iuris preſumptio & de iure quid eſt nu.20.fol.122.& nu.19.fol.146
Iuris ordo non requiritur vbi quis pro alicuius filio publice habetur.nu.47.fol.125
Iuri pro ſe introducto in aliorum odium quis renuntiare non poteſt nu.82.fol.38
Iura ſanguinis iure ciuili dirimi non debẽt.n.28.f.122
Iuſtitie expenſe.De expenſis iuſtitie require.ſupra in litera .e.in ver.expenſe Iuſtitie
Iuuentuti ratio habetur in criminalibus.nu.10. fol.97

L

LAQVEO ſuſpenditur in dignitate non conſtitutus.nu.19.fol.140.
Laſciuia homicidium faciens grauiter non punitur nume.34.fol.127.& nu.55.fol.134
Latro publicus dum itinera frequentata vel publicas ſtratas obſidet aggreſſionis inſidiis,ab eccleſia exuli poteſt immunitate non præſtita nume.20. fol.31 & nu.11.fol.47.
Latro publicus quare potius extrahitur ab eccleſia,q̃ alius malefactor nu.22.fol.31.

Latro inſignis poteſt quolibet die torqueri & ad furcas mitti.nu.28.fo.34
Latro in inſula capitis iubeat penā nu.22.fol.129
Latronem iuridicantem an occidere liceat numero. 81.folio.113
Latrones ſocietatem habētes propoſito delinquunt. nu.2.fol.110
Latrones publici & famoſi in loco quo furati ſunt furca.ſunt figiendi nu.24.fol.129
Latrones receptās & alios inſignes reos capitali ſupplicio damnatur nu.53.fol.129
Leſo in criminali cauſa pecunia danda eſt numero. 41.fol.32
Lex Dei prǫfertur legi poſitiue nu.13.fol.19
Lex aquilia a quo & quo tpe conſtituta.nu.51.fo.134
Lex aquilia magis actum quam animum reſpic.numero.19.fol.98
Legis iulie de vi priuata crimen.cōmittitur cum cetū aliquis & concurſum feciſſe dicitur quominus quis in iudicium produceretur.nu.12.fol.29
Legis iulie de ui priuata pena ademptio.eſt tertie partis bonorum.nu.13.fol.49
Eſt et amiſſio dignitatis & fame nu.14.fol.49
Legis iulie de vi publica pęna eſt aque & ignis interdictio & deportatio & omnium bonorum publicatio nu.15.fol.49
Libellus accuſatorius quæ continuere debeat numero.54.fol.17
Libellus non datur quando iudicis officium imploratur nu.25.fol.34
Libellus in criminalibus in ſcriptis dari debet numero 5.fol.81.& nu.4.fol.93
Libellus datus a fiſco ad finem publici intereſſe & a delatoribus ad finem priuatum nu.6.7.fol.81
Libellus in criminalibus qualiter concipi debeat nume.5.cum ſeq.fol.93
Libelli oblatio & porrectio corā iudice habetur pro citatione nu.14.fol.39
Liberi cui eminentiſſimorū nec nō pfectiſſimorū uirorūvſq; ad pro nepotes plebeiorū penis & queſtionibus non ſubiiciuntur nu.16.fol.102
Libra, in ciuilibus queſtionibus vna libra auri maioribus non minor q̄ trium teſtium exigitur probatio nu.69.fol.120
Libram aurei valent ſeptuaginta duo aurei numero. 37.fol.85
Littere ſigillate quando fidem faciant.nu.26.fol.47
Littere regie prǫſumuntur ex iuſtitia procedere numero.34.fol.48
Literis iudicis ordinariis ſtandum eſt donec contrariū probetur nu.29.fol.48
Literis principis ſtandum eſt nu. 30.fol.48
Literis principis que continentur vera preſumitur donec contrarium .probetur etiam ſi non dependeā & ex facto principis nu.31.fol.48
Locus agrauat delictum nu.39.fol.127
Lubricum lingue ad penam facile trahendum non eſt nu.79.fo 113.
Luxurianti contra naturam gladio pena mortis imponitur nu.8 fol.129

M

MAGISTRATVS qui per imperitiam capturā illicitam fecit ad intereſſe tenetur ſi tamen captus ſe vulnerauerit vel laqueo ſe ſuſpēderit non tenetur nu.40.fol.16.& nu.7.& 8.fol.33
Magiſtratus qui damnum iniuria dedit aquilia tenetur nu.7.fol.33
Magiſtratus tenetur de damnodato niſi id faciat officium ſuum exercendo.nu.30.fol.50
Magiſtratus illicitum facere non debet nu. 18.fol.108
Magiſter militum cognoſcit ſummarie inter milites ſuos nu. 17.fol.73
Maior pars dicuntur duæ partes ex tribus numero 45.fol.55
Maiores puniuntur maiori pena pecunialiter q̄ minores nu.109.fol.59
Maiores corporaliter minori pęna puniri debent q̄ minores nu.110.fol 59
Maiores iudicio populi puniendi ſunt quando alia tumultus ſedari non poſſit nu.112.fol.59
Maiores minori ſupplicio puniri debēt & ſeuerius ſeruiq̄ liberi.famoſi q̄ integri ſtatus nu.21.fol.126
Malandrinos & homines male conditionis receptans capitali ſupplicio feriatur nu.49.fol.129
Malefactor in flagrāti crimine abeo cuius intereſt capi poteſt infra. xx. horas ad iudicem duci debēt nu.26.fol.34
Malefactor fugiēs a quolibet capi pōt nu.27. fo. 34
Malefaciens licet in dolo non ſit leuius q̄ lege cornelia de ſiccariis punitur nu.68.fol.113
Maleficiū quandoq; ex leui vel leuiſſima culpa contractū ſed leuius punit n.15.fol.15.& n.121.fol. 114
Maleficium conſtare debet & inquiri priuſq̄ iudicari. nu.68.fol.18
Cōtra maleficium praue preſumitur actū nu.16.f.109
Maleficium committitur cum per ebrietatē ad manus vel ad ferrum venitur nu.3.fol.110
Maleficium in ebrietate factum quando veniat puniendum nu.12.13.14.&.15.fol.110
Maleficium quando caſu committi dicatur numero. 16 fol 111
Maleficium per teſtis & facti euidentiam probatur numero.1.fol.115
Maleficium iuris interpretatione probatur nu.7.f.115
Maleficium iudicis indubitatis aut violenta preſumptione probatur nu.14.fol.116.

Maleficium notorium dicitur cum, quis deprehenditur in aliquo actu ad delictum propinquo nu.45. fol.119.& nu.85.fol.135

Maleficium probat qui ſep ius citatus non cõparet nume.9.fol.139

Maleficii quis ſuſpicari põt ratione conuerſationis cũ his qui maleficium commiſſerunt nu.36.fol.66

Maleficio ex culpa leui nemo tenetur nu.72.fol.113

Maleficia impunita remanere nõ debẽt nu.65.fol.120

Malitia omnis breuis eſt. ſuper malitiam mulieris. nu.53.fol.36.

Malorum mores infirmitas animi non excuſat. nu.18. fol.111.& nu.50.fol.143

Malos qui percutit & habet vaſa interfectionis vt occidat peſſimos & occidit miniſter Dei eſt nu.13.fo.4

Mandatum iudicis an & quando requiratur ad capiendum reos nu.13.cum ſeq.fol.33

Mandatum ſine die & conſule non valet nu.19.fo.47

Mandatum manu publica fieri debet & ſigillo authenticum munitum alias non ualet. nu.20.fol.47

Manifeſtum fama & notorium differunt nu.163.f.12

Manifeſtum duobus teſtibus probatur nu.31.fol.20

Manifeſta probatione non indigent nu.76.fol.120.& nu.11.fol.146

Manifeſta iudiciarium ordinem non requirunt nume.38.fol.125.

Manus qui manum ſibi infert nec factum peregit capite punitur nu.32.fol.129

Mareſcalorum iudex a iudice mareſcalorum non appellatur nu.49. fol.103

Maritus illudentem caſtitati vxoris ſue propriis manibus poteſt perimere nu.37.fol.34

Maritus vxorem ſuam perquire poteſt in domo aliena inuito domino domus nu.39.fol.34

Maritus non debet quoquomodo deſerere vxorẽ licet non ſe corrigat etiam ſi vite illius inſidiaretur nume.40.fol.34

Maritus vxorem quæ in eum peccauit poteſt eã corrigendo iudicare nu.41.fol.34

Maritus poteſt vxorem tenere in vinculis indomo & cauſa verberare caſtigare ac ieiunare facere & preter necem eam corrigere nu.42.fol.35.

Maritus põt vxorem temperare caſtigate nu.43.f.35

Maritus eſt caput mulieris nu.42.fol.35

Maritus verberans vxorem ſine cauſa qualiter puniatur nu.54.fol.35

Maritus non poteſt adulteram coniugem occidere nume.56.fol.35.

Maritus excipiendo condemnatur de lenocinio iudicis officio nu.27.fol.125

Marito de rebus amotis permittendum eſt de quibuſdam rebus iuſiurandum deferre & de quibuſdam probare nu.44.fol.71

Maſculus & nõ fœmina executor eſſe debet nu.8.f.42

Medici ſtatur dicto medicorum de expenſis pro medicamentis & curatione vulnerum & percuſſionum & ſi plures non reperiuntur ſtatur dicto vnius nu.22.fol.53.& nu.23.fol.54

Melius eſt indubiis nocẽtem abſoluere q̃ innocentem condemnare nume.24.fol.5.nu.24.fol.62.nu.76. fol.86.nu.36.fo.133.nu.8.fol.139. & nu.16.fo.146

Mendacium an pro temporali vita alicuius an ſit mentiendum nu.3.fol.78

Mendacium ſupplicatis in qualitate vel circumſtantia rei non impedit delegatum cognoſcere & pronuntiare pro ueritate tenoris nu.6.fol.96.

Mendacium maxima eſt preſumptio contrauenientem nu.42.fol.119.& nu.11.fol.141

Mendax punitur nu.22.fol.79

Mendax peccator carere debet impetratis numer.10. fol.96.& nu.13.fol.97

Mendicatis ſuffragiis non eſt quis condemnandus nume.24.fol.24.fol.147

Menſ:ca ream linguam facere non debet nu.4.fo.78

Meretrix. Require. infra in uer. mulier.

Metum qualiter intelligatur nu.4.fol.106

Miles qui militando aliquem percuſſit quando teneatur nu.84.fol.113

Miles pacis turbator capite punitur nu.33.fol.129

Miles cuſtos qui captiuum dimiſſit capite punitur eadem pœna tenetur qui eum quem cuſtodiebat deſeruit nu.38 fol.129

Miles ſocium commilitonem ferro percutiens caput amittit nu.42.fol.129

Miles fugiens in bello capite plectendus eſt numero 45.fol.129

Milas ut pugnet languorem ſimulans capite punitur nu.50.fol.130.

Cetera uide. ſupra in uer. magiſter militum.

Mine procedẽtes faciunt preſumptionẽ nu.19.fol. 24

Qui minatur mortem alteri poteſt in ipſo actu ab illo occidi nu.33.fol.34.

Mine precedentes contra homicidam ſuſpicatum faciunt preſumptionem nu.30.fol.118

Mine precedentes faciunt iudicium nu.72. fol.135

Minor dolo delinquens non reſtituitur nu. 136.fol.11 & nu.18.fol.111.& nu.96.fol.136.

Minor non poteſt eſſe nuntius uel executor numero 7.folio.42

Minor qui ſe maiorem dixit ibi præiudicat niſi reſtituatur nu.18.fol.65

Minor a dolo malo non excuſatur ſic a preſumpto. nu.93.fol.113

Minori qui periurauit qualis pœnitentia imponi debeat nu.10.fol.25

Minori an & quãdo in delictis ſuccurratur nu.57.f.144

Minores an & quando torqueantur numero.20.21. & 22.folio.102

Miſericordia victori capto debetur nu.34.fol.99

Miſericordie genus eſt cito occidere, quia tormentum vltimum finem ſecum afert, acerbiſſima vero crudelitas eſt, que penam trahit nu.9.fol.102

Moderamen inculpate tutele quod ſit nume.15. folio 22.& numero.54.folio.143

Monaſterii domitorium, an immunitatem habeat, ꝙ confugiens ad illud capi non poſſit nu.15.fol.47

Monetam falſificans flammarum exactionibus municipatur numero.14.folio.129

Mors ſuperueniens bonorum confiſcationem extinguit numero.152.folio.12

Mors quomodo probetur nu.33.fol.27

Mors extinguit crimen ſed non crimen leſe maieſtatis numero.10.folio.45

Mors a vulnere procedit nu.1.fol.90

Mortuus repertus in loco de quo quis inculpatur contra inculpatum facit indicium nu.27.fo.118

Mortuis omnibus de populo, & aliis ſubrogatis, idem eſt populus nu.93.fol.58

Mulier quando poſſit teſtificari nu.6.fol.18

Mulier regulariter capi non poteſt nu.10.fol.30

Mulier meretrix & inhoneſta non coniugata poteſt perſonaliter capi nu.11.fol.30

Mulier eſt de familia viri nu.44.fol.35

Mulier que ſe verberibus afficientem maritum extra cauſas a lege expreſſas probat repudii auxilio vti poteſt numero.53.folio.35

Mulier priuatum habens contraria erit viro ſuo num. 59.folio.36

Multa pulchra de mulieribus vide num.26. vſque ad nume.61.fol.35.&.36

Mulier que animali bruto ſe ſubiecit, vna cum bruto interficitur nu.16.fol.129

Mulierem pregnantem necans, ſummo ſupplicio afficitur nu.47.fol.129

Multa applicatur fiſco nu.79.fol.8.nu.1.fol.40.nu.18 fol.40.& nu.26.fol.132

Multa non infamat nu.34.fol.84

Multa impoſita minorari non poteſt, niſi ob paupertatem condemnati nu.25.fol.132

Multa maior imponitur ſecundum varietatem delicti numero.28.folio.132

Mulctatur capillos aut barbam alicui extrahens nu. 41.folio.32

Munera excecant oculos ſapientum, & mutant verba iuſtorum numero.18.folio.94

Munera differunt a donis nu.28.29.&.30.fol 94

Munera dicuntur precioſa nu.30.fol.94

Munera gratis accipiuntur nu.33.fol.94

Muneribus in accipiendis vel laudis que conſideranda ſunt numero.26.folio.94

Municipes citantur ad domum reſidentie eorum perſonaliter, non ad domos ſingulorum nu.47.fol.55

Municipes ratã nõ habentes deiectionem, nõ tenẽtur interdicto directo de vi & vi armata, vtili tamẽ tenentur, inquantum ad eos peruenit nu.56.57.f.56

Municipes poſſunt poſſidere per liberam perſonam, numero.88.folio.58

Municipes nil facile facere poſſunt, nec facile conſentire, numero.96.folio.58

In Municipes nõ põt dari actio ex ſuo dolo n.95.f.58

Municipum loco habentur conſiliarii nu.46.folio.55

Muſcellãtes latrões capitali pẽa plectatur n.49.f.129

Mutare conſilium quis non poteſt in alterius detrimẽtum numero.36.folio.71

Mutare conſilium licet, vbi alteri non preiudicatur, numero.37.folio.71

N

Natio cuiuſq; pronuntiari debet numero.1.folio.76

Necare hominẽ veneno grauius ẽ q̃ gladio n.13.f.47

Negatiua ꝙ non occidit animo occidendi, quomodo probetur numero.20.folio.70

Negatiua facti, loco & tempore nõ coartata nõ probatur numero.78.folio.86

Negatiua alia facti, alia iuris & alia qualitatis numero 88.fol.86.& numero.120.folio.8

Negatiua facti pura ſimplex et indeterminata que ſit: & q̃o probetur nu. 81.82.83.84.85.&.86.fol.86

Negatiua facti determinata habens determinationem loci vel temporis qualiter probetur nu.87.fol.87

Negatiua facti pregnans ſtabens implicitam affirmatiuam poteſt probare numero.88.folio.87

Negatiua iuris & qualitatis, an ꝓbari poſſit n.89.f.87

Negatiua facti habens annexam determinationem loci, vel temporis, vel alterius rei, indirectam habet probationem numero.112.folio.88

Negatiua coartata loco & tempore põt probari, etiam ſi factum negatiuum ſit coartatum ad certas perſonas, etiam collegialiter poteſt negatiua probari, per illas perſonas ſingulariter deponentes, dũmodo nõ ſint ſingulares in dictis ſuis numero.113.folio.88

Negatiua non habens certam determinationem loci vel temporis, aut alterius rei, nunquam directe vel indirecte probatur numero.119.folio.88

Negationum non ſunt cauſe numero.82.folio.86

Negationis interdictio quibus imponatur numero.22 folio.132

Nemo tam timidus eſt, vt malit ſemper pendere quam ſemel cadere numero.10.folio.102

Neſciunt quid loquantur, qui nimio viuo indulgent, numero.74.folio.113

Nequitia mulieris immutat faciem eius, & obcecat vultum ſuum tanquam vrſus, & quaſi ſaccum, oſtendit in medio

Neme tam timidus eſt.vt malit ſemper pędere q̃ ſemel cadere.numero.10.fol.102
Neſciunt quid loquantur qui nimio viuo indulgent.numero.74.fol.113.
Nequitia mulieris immutat faciem eius,& obcecat vultum ſuum tanq̃ viſus,& quaſi ſaccum oſtendit in medio proximorum.nume.58.fol.56.
Nihil intereſt,an quis occidat,vel cauſam mortis prebeat.num.8.fol.13.
Nili aggeres rumpens concrematur,& eius particeps ſiue ſpe venie deportatur.num.52.fol.130.
Nobilitas conſideratur in delictis.num.9.fol.97.
Nobilitati parcitur,item paupertati inimicitie & ſimplicitati.num.16.17.18.&.19.fol.126.
Nobiles & indignitate conſtituti decollantur viles furca ſuſpenduntur,vel comburuntur. num. 102.& 105. fol.136.& num.122.fol.11.
Nocens potius debet abſolui, q̃ innocens damnari.nu. 24.fol.5.num.24.fol.62.num.76.fol.86.nume.36. fol.133.num.8.fol.139.& num.16.fol.146.
Nomen domini noſtri Ieſu Chriſti inuocandum ad omnia conſilia,omnelq; actus.num.1.fol.2.
Nomen conſulis in mandato apponi debet.nu.1.fol.45
Nominis non curatur dummodo conſtet de corpore. nume.18.fol.39.
Notarius poteſt ſcribere commiſſionem ſibi factam a iudice,ſuper teſtibus recipiendis.num.67.fol.18
Notarius quare conditionalis vocetur.nu.19.fol.45.
Notarius quod torti confeſſionem ſcribere debeat.nu. 13.& 14.fol.107.
Cetera vide.G.in litera.G.in ver.Graffarius.
Notorium fama,& manifeſtum diferrunt.nu.163.fo.12
Notorium facti duobus probatur teſtibus.num.31. fol. 20.& nume.5.fol.124.
Notorium quid ſit.num.1.fol.123.
Notorium quotuplex ſit,& quibus conſtet.n.2. fol.123
In Notorio ſimplici officialis aſſertioni creditur,nec auditur appellans.nume.4.fol.124.
Notorium facti,non omnium ſed plurium ſcientiam requirit.nume.9.fol.124.
Notorium crimen efficitur,quod fit in conſpectu totius vicinie.num.11.fol.124
Notorium facti actu trãſeuntis quid ſit,& an poſſit probabiliter negari.nume.15.fol.124.
Notorium facti interpelati,quale ſit.nume.16.fol. 124
Notorium facti actu permanentis quod ſit.n.18.fo.124
Nemo ſine examinatione feriri poteſt,in notorio,tantũ iudici noto.nume.19.fol.114
In Notoriis facti apparentis iudici,& aliis reus ſine accuſatione,libello & probationibus condemnatur, & ab hac ſententia condemnari non poteſt,nec contra eam aliquid probari.num.32.33.& 34.fol.125
In Notorio iudici & aliis, reus qui ſe reum negat, ſine examinatione feriri non poteſt.nume.35.fol.125
In Notorio aliis & non iudici,probatio requiritur,& iuris ordo eſt ſeruandus.nume.39.fol.125
Notorium aliis,etiam iudici notum eſſe debet. numero 40.fol 125
Notorium iuris quid ſit.nume. 43.fol.125
Notorium preſumptionis quid ſit.nume.45.fol 125
Nocturnus depopulator agrorum , an ab eccleſia exhiberi poſſit.nume.20.fol.31
Nox delictum aggrauat,num.20.fol.19
Noxa:In Delictis per impetum,aut laſciuiam,vel ebrietatem latam,ſeu leuiſſimam culpam ſiue dolo,& extrà animum commiſſis,noxa non committitur in excuſabilis,quin reus per principem reſtituatur, quando maleficium,contrahitur.numero 24.fol.99.& numero 63.fol.112
Numerus teſtium, vbi non adiicitur duo ſufficiunt.nu. 93.fol.121
Nuncius non inueniens reum citandum vagabundum quid facere habeat.nume.15.fol.39
Nuncius ſine commiſſione auctentica iudicis,nõ poteſt aliquem capere,perſonaliter,nume.22.fol.39
Nuncius iudicis voluntate remouetur.numer .3.fol.42
Nuncius liber eſſe debet,& non ſeruus.nume .4.fol.42
Nuncius eſt quaſi teſtis,& illi ſoli creditur.nu.5.fol. 42
Nuncius maior vigintiquinque annis eſſe debet numero 7.fol.42
Nuncius maſculus debet eſſe.num.8.fol.42
Nuncius debet eſſe laicus & non clericus , in criminalibus.num.9.fol.42
Nuncius locuplex eſſe debet,& probate vite. numer.10 fol.42
Nuncius a quolibet iudice eligi poteſt.num. 12.fol.42
Nuncius an poſſit vim inferre,& quid iuris ſit.nume.17 fol.42
Nuncius an teneatur crimine concuſſionis. numero.18 fol.42
Nuncius neq; de iure,neq; de conſuetudine aliqualem iuriſditionem habet.numero.9.fol.46.& numero.7 fol.49
Nuncius qui falſum retulit qualiter puniatur. nume. 10 fol.47
Nuncius ſi negat retulliſſe graffario citaſſe reum, cui illorum ſit potius credendum,nuncio vel graffario.numero.1.fol.48
Nuncius in eius delinquens officio per ſuum iudicem punitur.num.8.fol.49.
Nuncio non creditur ſuper verbis a citato prolatis. numero.4.fol.48
Nuncio creditur aliquid facienti circa naturam ſui officii,in modicis,ſed in magnis & preiudicialibus non creditur.num.5.fol.48.
Nuncio aſſerenti reum ſibi exemptum fuiſſe,non eſt cre

dendum.numero.31.fol.50.53. Debet inquiri ſuper exceptione & exemptione rei,prius q̃ nuncio credatur.numero.32.folio.50
Nupta filia familias, ſi iniuriam accepit, & vir & pater iniuriarum agit.numero.16.folio.4

O

Obiicere: Quomodo poteſt probari,aut oſtẽdi,ꝙ poſt publicationem quis dicerit,ꝙ obiicit in perſonas.numero.10.fol.89
Obligatio: Qui ſe obligat,ex ſuo contractu non poteſt ſe ad penam mortis obligare.numero.17.folio.151
Obliuio in teſte non eſt lata culpa.numero.12.folio.23
Obreptio eſt fraudoloſum mendacium.numero.4.fol.96.& proprie conſiſtit in ſanti naratione nõ iuris ſcripti.numero.5.fol.96
Obreptione impugnari poſſunt reſcripta, quare nullam vim habent,que obreptione impetrata fuerunt.numero.3.folio.96
Occidens hominem in eccleſia, per homicidio & ſacrilegio puniri debet.numero.27.fol.5
Occidens hominem quibus caſibus immunitate eccleſie priuetur.numero.19.20.& 20.fol.31.& numero.12 et 13.fol.47
Occidens hominem illum capiendo,an de occiſo teneatur.numero.29.& 30.fol.50
Occidens hominem,& ille cuius dolo factum eſt incendium,& qui furtiue cum tello ambulauerit, animo occidendi aliquem,ad aliquem actum perueniendo,capite punitur,nec a principe reſtitui debet,nec mortis pena ei remittitur.numero.17.folio 111
Occidens non animo occidendi non punitur.numero.44.folio.112
Occidens ex conſuetudine Regni francie punitur, niſi per principem reſtituatur.numero.64.fol.112
Occidens duos vel plures vltimo ſubiungendus eſt ſupplico.numero.47.folio.129
Occidens hominem per laſciuiam vel ebrietatem, per quinquennium relegatur numero.56.fol.134
Omnes de occiſo tenentur, licet unus ex pluribus animum habentibus occidẽdi percuſſit quem interemit. numero.55.fol.154
Cetera vide.ſupra.in litera.A.in ver.Animus.
Occiſoribus opem preſtantes,ab homicidi reatu nõ ſunt immunes.numero.15.fol.98
Occidere nocturnum depopulatorum agrorum, & aggreſſorem itinerum cuilibet licet.numero.31.fol.34
Offendens tenetur actione legis aquilie ad damna & intereſſe actione iniuriarum erga offenſum ac eius heredes.numero.69.folio.113
Offendere alium an liceat,pro tutela alteriu s. numero.19.folio.22
Offenſio quando eſt licita,defenſio de facto poteſt prohiberi.numero.19.fol.22
Offenſio an licita ſit,pro defenſione conſanguineorum vel dominorum.numero.53.fol.143
Offenſo quando iniuriarum actio tantum competat.numero.13.& 14.fol.94
Officialis aliquem accuſans ex officio vrgente,non preſumitur in calumnia.numero.37.folio.16
Interdum mitius agitur cum officiali,q̃ cum alio, etiam in aperto crimine.numero.44.fol.16.& nu.7.fol.29
Officialis delinquens vel dominum ſpolians, loco domini non habetur.numero.12.fol.29
Officialis falſum referrens,qualiter & quomodo,& quo iure puniri debeat.numero.15.& 16.fol.42
Officialis imperitia partibus obeſſe non debet.numero 23.folio.59
Officialis qui calumnioſam euidenter inſtituerunt accuſationem quo nomine condemnandi veniant. numero.42.folio.16
Officiales ſiue ſeruientes quod modis vocentur. numero.2.cum ſeq.folio.42.
Officiales quando committuntur maleficia,occulta,capiunt vicinos,a quibus veriſimiliter poteſt haberi veritas.numero.35.folio.66
Officialibus volentibus aliorum bona in manibus capere quilibet cuius intereſt,poteſt de facto reſiſtere. numero.16.fol.45
Officialibus principis excedentibus in ſuo officio reſiſtitur.numero.17.fol.45.& numero.22.fol.49
Reliqua vide ſupra.in litera.N.in ver. Notorium, & in ver.Nuncius.
Officium iudicis cum imploratur,non debet dari libellus.numero.25.folio.34
Officium apparitoris quale ſit.numero.13.fol.42
Officia diuina turbans,capite punitur.numero.7.f.128
O vera Iuſtitie de quibus bonis fieri debeant. numero.11.folio.53
Cetera require.cõtra.in litera E.In ver. Expenſe.Iuſtitie
Opem fert qui miniſterium atq; adiutorium prebet.numero.5 folio.141
Reliqua vide.contra.in ver.occiſoribus.
Opus a pluribus pro indiuiſo factum ſingulos in ſolidũ obligat.numero.103.fol.59
Orbis unus eſt dominus.numero.73.fol.37
Ordo quis ſeruari debeat ad recipiendum teſtes extra territorium iudicis.numero.66.fol.18
Os quod mentitur occidit animam.numero.27.fol.65

P

Pacem Iuramento firmatam occidendo vel vulnerando frangens,capite punitur numero.28.folio.129
Pallor indicium facit.numero.37.fol.119
Papa condens conſtitutionem cõtra legem diuinam, potius dicitur errare, q̃ legem condere. nume.13.fol.19
Papa poteſt retinere cauſam principalem, etiam ſi dictum fuerit, bene iudicatum & male appella-

tum.num.58.fol.100
Papa ſine appellatione poteſt inhibere iudicibus, vt ſe intromittant amplius de cauſa, ſed cauſam ipſam vna cum partibus ad ſe remittant.numero.59.fol.100
Pape poteſtas que ſit.nume.8.Remiſſiue.fol.97
Parcere is debet, cui ſanctitas ignoſcendi gloriam dereliquit.nume.32.fol.39
Parcere hoſti ſuo quis tenetur.num.35.fol.99
Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos.nu.37.fol.99
Paria delicta mutua compenſatione tolluntur.numero 50.fol.85
Paria ſunt & equipolentia, hominem percutere gladio, & ſtringendo gladium, hominem inſultare.numero 7.fol.107
Paricida debet inſui inculeo, cum gallo.vipera & ſimia, & in flumine prohiici.num.26.fol.129
Parochiani an citari debeant ad defenſionem alicuius, nume.25.fol.43
Paruulus teſtis eſſe non poteſt.nume.3.&.4.fol.25
Paruuli ante annos.xiiii.iurare non coguntur, quia ſine rationabili etate ſunt.nume.4.fol.25
Pater filium repetit.nume.16.fol.73
Paupertati parcitur.nume.16.fol.126
Peccantem defendens, acrius q̃ peccans coercetur.numero.12.fol.138
Peccare ſpe venie quis non debet.nume.139 fol.11
Peccat qui alium non defendit, ſi poteſt.nu.23.fol.22
Peccat mortaliter qui ſimpliciter dicit falſum, ſicut qui ſub iuramento falſum dicit.nume.28.fol.65
Peccati initium factum eſt a muliere.nu.59.fol.36
Pecunia danda eſt leſo in criminali cauſa.nu.41.fol.52
Pecuniam recipere licet, pro defenſione alterius. nume.24.& 25.fol.22
Pena vna tantum tenetur, qui pluries ad vxorem alicuius accedit.num.42.fol.6.& num.111.fol.136
Pena mortis exaggerari poteſt.num.43.fol.6
Pena quomodo poſſit augeri vel diminui a iudice.numero.44.fol.6
Pena augeri & minui poteſt, in publicis & ordinariis iudiciis.nume.52 fol.7
Pena quomodo in extraordinariis criminibus augeri vel minui poſſit.num.53.fol.7
Pena creſcit & diminuitur, ſecundum perſonarum diuerſitatem qualitatem & conditionem.nu.161.fol.12.& nume.23.fol.127
Pena non debet amplius eggredi, q̃ delictum reperitur nume.28.fol.22
Pena pecuniaria poteſt infligi reo fiſco applicanda.nu.42.fol.42.& nu.41.fol.134
Pena infligi poteſt vel in corpore, vel in dignitate, vel fama vel etiam in ablatione bonorum.nu.43.fol.42 & nu.42.fol.134
Pena qua veniat puniendus, qui conatus eſt vi eximere aliquem a manibus familie, ſed non exemit. nu.34 cum ſeq.fol.51
Pena an minui vel exaggerari debeat propter delinquentium multitudinem.nu.107.fol.59
Pena que in vniuerſitatem cadere non poteſt, in aliam alteratur.nu.124, fol.60
Pena irrogatur pro qualitate delicti.nu.19.fol.61
Pena falſi vel quaſi, que ſit.nu.59.fol.85
Pena quandoq; grauior, quandoq; mitior imponitur ꝑ crimine falſi, vel quaſi, nu.60 fol.85
Pena perſonalis requirit actum conſummatum minor vero delictum incohatum.nu.36.fol.50.nu. 26.fol.111.&.nu.46.fol.143
Pena minor imponitur, vbi preſumptionibus proceditur, que preſumptiua probatio appellatur.nu.88.fol.121.& nu.26.fol.147
Pena certos fines habens aggrauari non poteſt.nu.89.fol.121.nu.3.fol.126.& nu.27.fol.147
Pena que cum competenti moderamine profertur vel a lege certo fine concluſa ſtatuitur, imponitur. numero.2.fol.126
Pena ex cauſa moderatur & exaggeratur.nu.30.fol.127
Pena minuitur in delinquente ſine dolo. numero.32.fol.127
Pena mortis mulctatur, qui in ſilice crucis ſignum in diuini numinis vilipendium ſculpit.num.10.fol.129
Pena capitis punitur qui emit muricem & purpuram tingit.nu.11.fol.129
Pena ſeruitutis que ſit, & quibus imponatur. numero.3.fol.131
Pena ablationis ciuitatis in quibus conſiſtit. numero.4.fol.131
Pena infamie, ratione calumnie non autem erroris imponitur.nu.17.fol.132
Pena extraordinaria, quare extraordinaria dicatur.nu.23.fol.132
Pena capitalis remittenda eſt, per vinum aut laſciuiam lapſis.nu.55.fol.134
Pena legis Cornelie de ſicariis que ſit.nu.93.fol.136
Pena capitis mitior eſt, q̃ furce ſubiectio. numero.103.fol.136
Pena mortis an exaggerari debeat, illi qui plura homicidia commiſſit.nu.106.fol.136
Pena quotiens eſt in arbitrio iudicis, poteſt iudex arbitrium ſuum vſq; ad mortem extendere. numero. 30.fol.147
Pena capitalis de iure ciuili eſt mors corporis, pena metalli & deportationis.vbi ciuitas tantum amittitur. nu.38.40.& 41.fol.147
Pena mortis ſecundum Canones non imponitur. nume.46.fol.148
Pena verberum de iure Canonico locum habet. numero 53.fol.148

Pęna extraordinaria motu iudicis imponitur.numero.54.folio.148

Pęnam nō remitti publice intereſt,vt ad maleficia quis ꝙ proſiliat.numero.19.folio.111

Pęne qualiter imponi debeant .numero.33. cum plu. ſeq.folio.5

Pęne plures imponuntur, quando ex pluribus delictis, plures effectus ſequuntur.numero.30.folio.5.&. numero.108 folio.136

Pęne mortis ſe obligare non poteſt qui ex ſuo contractu ſe obligat.numero.62.folio.7

Pęne corporales minores & maiores que ſint.numero. 154.& 155.folio.12

Pęne medietas eſt actoris, & alia medietas eſt fiſci, in qualibet actione popularum, vbi reſpublica offenſa imponitur.numero.47.folio.32.& nume.43.fol.134

Pæne indubio ſunt potius molliende,ꝙ exaſperande. numero.82.folio.120.& numero.17.folio.146

Pęnę perſecutio legis autoritati reſeruatur. numero.5 folio.126

Pęnę criminales in Regno Francię ſunt in arbitrio iudicantis.numero.47.folio.128

Pęnę citra mortem actum incohatum requirunt.numero.2.folio.131

Pęnę pecuniarie quibus ſpectent.nume.24.folio.132

Pęnę non capitales ſunt ad tempus, vel imperpetuum relegatio,infamia,dignitatis amiſſio,vel ad dignitatē vel officium,ſeu forum interdicta aſpiratio, vel verberū experimentum.nu.42.43.44.& 45.folio.147

Pęnarum deteſtabilis ſenſus,excludit dulciſſime ſalutis effectum.numero.8.folio.101.

Pęnarum diuerſitatem exigit factorum diuerſitas. numero.1.folio.126

Pęnarum noua genera imponi non poſſunt. numero. 4 folio.126

Pęnarum genera que ſint.numero.1.folio.131

pęnarum capitalium quot gradus ſint.nu.39.folio.147

Cetera vide ſupra in litera.L.in ver. Legis Iulię pæna. & in litera.M.in ver.Maiores

Penitens probans ſe erraſſe in prima confeſſione,an poſſit illam reuocare,& cui errorem probare competat. numero.47.& 48.folio.67

Percuſſio quo telli genere facta ſit inquiri debet. numero.20.folio.20

Percuſſio illata non poteſt reparari.nume.32.folio.34

Percutiens animo occidendi pari pena, ac ſi occidiſſet. plecti debet,licet vulneratus,nō deceſſit.n.23.fol.111

Percutiens animo occidendi,pro homicida damnatur ei vero qui in rixa.caſu.53.non voluntate homicidiū admiſit,pena eſt leuianda.numero.47.folio.112

Percutiens immediate percuſorē ſuum,ad defenſam facere videtur:& ponuntur ex empla.nu.54.folio.112

Percutiens hominem debilitatum qui moritur,de occiſo tenetur.numero.19.folio.4

Peremptorium:Ad peremptorium edictum qualiter perueniatur.numero.82.folio.8.& numero.32.folio.54

Periculum maius vertitur,vbi animę periculum, imminet.numero.75.folio.86.numero.106.folio.87. numero.25.folio.116.& numero.80.folio.120

Periculum maius in cauſis criminalibus vertitur, ideo maior tutela requiritur.numero.80.& 84.folio.120

Perire volens non auditur, niſi aliquibus indiciis delictum probetur.numero.70.folio.68.numero. 31.& 105.& numero.4.folio.138

Perire potius eſt ꝙ viuere,inter ſupremas anhelatus anguſtias.numero.8.folio. 101

Periurus ſemel,amplius teſtis eē nō poteſt, nec ad ſacramentum accedere,nec in ſua cauſa, nec alterius poterit eſſe iurator.numero.11.folio.25

Perquiſitio de rebus inanimans nō poteſt fieri in domo aliena inuito domino, ad vtilitatem priuatam .numero.22.folio.33

Perquiſitio,nec etiam ob utilitatem publicā poteſt fieri in alien.domo,domino inuito, vbi dominus damnū pateretur.numero.23.folio.34

Perquiſitio fieri poteſt de fure & rebus furto ſubtractis in domo aliena.numero.21.folio.33

Perſecutio vindicte ſiue pene criminalis contra reum delictum fit per fiſcum pro intereſſe & vindicta publica.numero.34 fol.32

Perſecutio iniurie ſiue damni,competit homini priuato pro intereſſe particulari & ciuili.numer.36. folio.32

Perſeuerare quare quis debeat poſt tormenta. numero. 42.folio.105

Perſonarū exhibitio cum indumentis & qualitatibus eius fieri debet teſti interrogato,ſi illas cognoſcit. numero.73.folio.87

Perſonarum grauitas & qualitas, precedentis vite, que indicia eludant.numero.17.folio.102

Perſuadere plus eſt ꝙ facere, & plusꝙ compelli atq; cogi ſibi parere.numero.6.fol.138

Pertinatię ſui iudicis reſiſtere libera cuiuſlibet reſiſtēdi promittitur facultas.numero.24.folio.50

Pilatus dānatur quare Dominū noſtrum IESVM Chriſtum ad clamorem populi damnauit.nu.2.folio.29

Pluralitati ſtandum eſt.numero 60.folio.120.& numero.37.folio.141

Populum quindecim homines faciunt.nume.13.fol.124

Poſſe videtur,qui poteſt facere,vt poſſit conditioni parere.numero.73.folio.57

Poſſidens immobilia non tenetur ſatiſdare, de indicio ſiſti,ſed ſue iuratorie cautioni remittitur. n.70.fol.8

Poteſtas compellens teſtem ad dicēdum falſum, eadem pena,qua ipſe teſtis punitur.numero.13.folio.25

Preco quis dicatur.numero.1.folio.60

Pregnantem mulierem necans,ſummo ſupplicio afficitur.

tur numer.46. foli o.129
Pręparatoria proceſſus criminalis & iudicii. in fauoré actoris,aut conquerentis, vel querelantis interpretantur num.1.fo .22.
Prępoſitus: A prepoſito mareſcalorum non appellatur num.21.fol.138.
Pręſes prouincię tenetur fures,latrones, & plagiarios conquirere & punire nu.10.&.11.fol.4
Pręſes prouincię qui malefactorem impunitum dimiſſit,eadét debet puniri pena,qua malefactor 12.fo.4
Præſes prouincię in ſuos ſubditos habet merum imperium intra territorium & non extra.& ratione delicti quis efficitur de iuriſditione eius in cuius territorio committit exceſſum nu.70.&.71.fo.37
Pręſidi dicta ſua reuocare non licet nu.45. fo.6
Pręſides quid facere debeant circa requirendos reos num.41.fol.55
Pręſumptio accipi poteſt ex his quę procedunt & ſequuntur nu.10.fol.13
Pręſumptio non eſt,contra hominem bone fame grauis vitę,& bone conditionis,niſi ſolitus ſit mala facere: nu.21.22.23.24.&.25.fo.24
Preſumptio eſt pro iudice requirente nu.65.fol.37
Preſumptio quando eſt contra confitentem, tunc accептari poteſt principalis confeſsio, & quaſi as reprobari nu.38.fo.71
Preſumptio eſt cótra qualitatem,cófitentis quid feciſſe pro alia cauſa indebita,vel illicita nu.39.fo.71
Preſúptio violéta,quá lex pro plena probatióe habet, confeſsioni partis equiparatur nu.97. fol.113
Preſumptio eſt contra ſuſpicatum de homicidio, qui ſe iactauerat ꝙ occideret,aut occidi faceret defunctum,& ad id potens erat nu.28.fol.118
Præſumptio eſt contra ſolitum mala ſimilia facere nume.33.fol.119
Præſumptio maxima eſt,contra repertum in mendacio nu.42.fol.119
Præſumptio quid ſit nu.2.fol.122
Præſumptio temeraria vnde ſurgat nu.4.fol.122
Præſumptio temeraria repellitur nu.5.fol.122
Pręſúptio veriſimilis admittitur ad ſemiplená ꝓbationé,& ad purgationé inducendam nu.8.&.9.fol.122
Præſumptio violenta quę dicatur nu.11.fol.122
Præſumptio violenta vnde oriatur nu.14.fol.122
Præſumptio violenta quandoq; pro certitudine habetur,& ex ea ſententia fertur nu.15.fo.122
Præſumptio iuris violenta quæ ſit.nu. 16.f.122
Præſumptio naturæ quę ſit nu.27.fol.122
Præſumptio facti præcedentis quę ſit:& quæ facti ſubſequentis nu.29.&.30.f.122
Præſumptio ex preteritis,ſummitur ad præſentia & futura nu.74.fol.135
Præſumptio iuris & de iure,quæ dicatur nu.21.fo.142
Præſumptione ſimplici hominis, ſententia criminalis non fertur ſecus in pſumptione iuris & de iure nume.14.&.18.folio.146.
Preſumptio criminis onus probandi, in alium transfert nu.20.fol.146
Præſumptione iuris tantú,ſentétia fertur ciuilis ſed nó criminalis nu.21.fol.146
Præſumptio eſt contra illú qui domú intrauit, & ex ea exiuit cú gladio ſanguinolento, ꝙ vulnerauerit mulierem acclamantem & vulneratam, 49. fol. 119
Preſumptione iuris quis poteſt condemnari ciuiliter, & diffinitiua ſententia ſequi.nu.90.fol.121.
Præſumptione iuris & de iure ſententia fertur criminalis nu.91.fol.121
Præſumptionum quot genera ſint nu 3.fol.122
Præſumptionibus quis damnari nó debet nu. 96.f.113
Præſummitur contra aliquem ex varietate reſponſi. num.45.fol.67
Prætor neminem ſine cauſa audit.nu.13. fol.30
Prætor vbicúque ſalua maieſtate Imperii ſui, ſaluoque more maiorum ius dicere conſtituit, is locus recte ius appellatur nu.41.fol.103
Præuaricari quid ſit nu.20.fo.15
Præuaricatores & tergiuerſatores, qualiter differunt num.23.fol.15
Pręuentioni quãdo locus ſit inter iudices parem iuriſditionem habentes nu.21.fol.52
Princeps ſolus poteſt exulem reuocare nu.113. fol.10
Princeps ſentétiam nullam ipſo iure ratam habere poteſt nu.19.fol.52
Princeps mutat ſubſtantiam rei, maxime vbi eſt, ei facta fides delicti nu.20.fol.52
Princeps ſolus habet remiſsionem aut indulgentiam. num.1.fol.97.& nu.28.fol.99
Princeps ſolus in ſuo regno pót legẽ tráſgredi 2.3.f.97
Princeps & ſenatus in cócedédo equipollét n.6.fo.97
Princeps qualé & ſup quibus ptátem hąbet nu.7. f.97
Princeps humanus eſſe debet,& non ſuperbus.30. f.99
Princeps non poteſt concedere alicui reſcriptum ex certa ſcientia,vt ius alterius,iure naturali, ſiue gentium queſitum auferratur nu.54 fol.100
Princeps de officialibus ſuis bonum præſupponit, niſi manifeſte contrarium doceatur nu.24.fo.105
Principis ſola voluntas,iuſta cauſa reputatur 113.fo.10
Principis verbo eiuſq; narationi,ſuper rebus per ſe,uel in ſua preſentia geſtis creditur,etiam ſi ſolus teſtificetur nu.28.fol 20
Principi nó pſumitur,niſi iuſtú et verú placere 32.f.48
Principem decet clementia nu.33.fo.99
Principis actus regulátur a iuſtitia fori & poli 33. f.48
Principii iudicatur,ſicut de fine nu.7.fol.29
Priuatus non poteſt criminaliter accuſare,ſed ciuiliter tantum pro ſuo intereſſe nu.53.fo,17

* * *

Priuatus poteſt eligare actionem criminalem ad vindictam vel actionem ciuilem ad perſecutionem in iurie vel damni vna tamen uia ſine actione electa alia ceſſat nu.37.&.38.fol.32
Priuatus poteſt debitorem ſuum fugitiuum aprehēdere & ei pecuniam ſecum afferentem auferre numero 35.fol.34
Priuatus impune occidit virginum raptorem numero. 36.folio.34
Priuatus furcas propria auctoritate erigens capite punitur nu.41.fol.129
Priuati carceris crimen committens, vltimo ſupplicio & afficiendus nu.40.fol.129
Priuilegiatus non pōt in delictis declinare forum ordinarii iudicis nu.18.fol.52
Priuilegium in delictis non valet nu.80.fol 98
Priuilegiū per principē indultū ſaluo iure alterius conceſſum intelligitur nu.53.&.62.fol.100
Priuilegium priuata lex dicitur que perſonā non egreditur nu.63.fol.101
Probatio minus legitima ex qualitate delicti ſeu negotii admittitur quando ſufficiens haberi non poteſt nu.19.fol.19
Probatio que fit p duos teſtes de veritate mitior eſſe dicitur & ſufficit in ciuili & criminali nu.32.fol.23
Probatio in contrarium admitti poteſt quando ex preſumptione hominis præſumitur contra aliquem propter malam famam in eodem genere malicie nu.28.folio.24
Priuilegia propria quis edere non tenetur niſi aduerſarius valet illud falſum probare nu.17.&.18.fol. 28 & nu.23.&.24.fol.41.
Probatio quotuplex ſit nu.21.fol.84.
Probatio negatiua quando accipiatur nu.97.fol.87
Probatio cauſe criminalis in quo excedere debet pbatione cauſe ciuilis nu.99.&.100.cū ſeq.fo.87.& nume.21.22.23.24.25.&.26.fol.116
Probatio plenior requiritur vbi maior requiritur condemnatio nu.104.fol.87.& nu.23.fol.116
Probatio minor que ſit & que mitior.n.15.&.17.f.116
Probatio maxima quæ ſit nu.19.fol.116
Probatio p argumēta in cauſis criminalibus nō multū attenditur an ſufficiēs ſit ad cōdēnandū nu.86.fol.121
Probatio preſumptiua quæ ſit nu.1.fol.121
Probatio admittitur contra violentam præſumptionem nu.13.fol.122
Probatio cōtra hoīs pſumptionē admittit nu.25.f.122
Probatio ſemiplena requiritur in notori facti tranſeuntis nu.17.fol.114
Probatio requiritur in notorio alias & non iudici & iuris ordo eſt ſeruandus nu.39.fol.125
Probō cōtra iuris notoriū admittitur ī cōtrariū ſi negetur & ī dubiū reuocet & audit appellās.n.44.f.125
Probatio iuris tantū in criminalibus cum confeſſione ſufficit ad condemnandum nu.26.fol.147
Probationes tres ſemiplene vnam plenam probationem operantur nu.61.fol.120
Probationes in criminalibus apertiſſime & luce meridiana clariores eſſe debēt nu.94.fol.113.& nu.72 &.83.fol.120.& nu.8.&.22.fol.146
Probationes ī criminalibus adeo certe eſſe debēt quod cōtrarium perſuaderi non poſſit vel ſaltem probabiliter diſſuaderi nu.27.fo.116
Probationibus ſemiplenis quis criminaliter non damnatur nu.5.fol.146
Probatum ſemel reprobari non poteſt nu.5.fol.89
Proceditur ſtrictius vbi cōtra hominis ſalutē agitur nu.105.fol.87.nu.24.fol.116.& nu.27.fol.120
Proceſſus criminalis nō debet reuelari partibus ſed debet portari ad fiſcum & iudicē ſecrete nu.2.fol.17
Procōſul pōt q̄tū ad cognitionē cauſas meri īperii delegare nō q̄tū ad deciſionē.n.68.f.37.&.n.12.f.82
Procōſul an poſſit xenia recipe nu.22.&.23.fo.94
Procurator fiſcalis ſuper denūtiatione ſolus litem proſequitur nec in aliquo tenetur niſi ſit in eo dolus fraus aut confeſſio nu.3.fol.3
Procurator in delictis vſq; ad pęnam relegationis pro reo admittitur nu.72.fol.8
Procurator fiſci nō tenetur reo abſoluto contra quem criminaliter agebat ad expenſas damna & intereſſi ſine dolo fraude calūnia aut concuſſione agebat nu.117.&.120.fol.10.& nu.37.fol.16
Procurator qui egit calūnioſam litē nomine domini, & ſuccubuit ipſe & non dominus in expēſis cōdēnatur niſi ſpeciale madatū habeat nu.42.fol.16
Procurator delinquēs nō eſt loco domini nu.12.fo.29
Procurator principis qui ſubiectum depredauit publice vinus concrematur nu.15.fol.129
Procurator pro reo admittitur cum ciuiliter de crimine agitur nu.5.fol.150
Procurator an interuenire poſſit pro elerico cōtra quē agitur ne priuetur beneficio nu.6.fol.150
Procurator conſtitui pōt ad comparendum & defendendū in leuioribus delictis nu.8.fol.150
Prodere eſt vnū actu oſtendere & aliud in mente gerere nu.8.&.10.fol.110.& nu.80.fol.135
Proditione arguatur delictū nu.13.fol.47
Proditor patrie capite punitur nu.22.fol.129
Producēs inſtrumēta vel teſtator an contra ea vel eos aliquid dicere poſſit nu.10.11.12.&.13.fol.89
Propinquus qui corrigendo propinquum modum excedit an teneatur nu.17.fol.104
Propoſitum antecedens ex proditione contrahitur, quando delictum committitur ex propoſito proditorio nu.79.fol.135
Propoſito qui manus intulit capite puniendus eſt nu-

mero.47.fol.129
Proſequēti delictū pro mō ſubſtantiæ perſone accuſate eſtimatione iudicis ptiū conſtituitur nu.1.fo.52
Protectio: Qui non protexit cum potuit in pari cauſa factori habendus eſt & ſi inſiſtere non poteſt ei parcendum nu.6.fol.141
Prouocans tumultum in populo, grauiſſime eſt puniēdus nu.20.fol.129
Prouocās ad homicidium de dolo tenetur nume.5.& 10.folio.138
Prouocato qui noluit ſe vlciſci parcitur nu.53.fol.85
Proximus pubertati quis dicatur ī delictis n.41.f.143
Publicatio diſpoſitionum teſtium mortuorum an reis fieri debeat nu.17.&.18.fol.84
Publicum dicitur ꝙ ponitur in loco publico vel porta alicuius eccleſiæ nu.14.fol.61
Puellam in poſtribulo tenens occidatur.n.35.fol.129
Pupillus quando in delictis proximus pubertati dicatur nu.64.fol.120
Putare quis dicatur nu.33.fol.24

Q

QVALITAS Criminis perſonarum & temporis in libello eſt deſignanda nu.7.fol.93
Qualitas vite p̄cedentis indicia elidit nu.17.fol.102
Qualitas ſpectatur in delictis nu.36.fol.127
Quantitas in delictis attenditur nu.35.fol.127
Quæſtio ſtatim fieri debet q̄ primū rei exhibiti ſunt in quacunq; cauſa ſiue accuſator exiſtat ſiue tunc publice ſolicitudinis cura pduxerit nu.1.folio.64
Queſtio qūo accipiatur nu.8.fol.65.& nu.12.fo.104
Quæſtio haberi ſolet horum qui ſunt cōſcii uel participes criminum nu.33.fol.66
Queſtio habetur de ſeruis cuſtodibus nu.34.fo.66
Quæſtio adhiberi debet ī crīalibus ſcrutādis vbi aliis probationibus veritas illuminari nō pōt.n.3.f.101
Quæſtio nō ſemper nō in oī cauſa & perſona habenda eſt ſed cum capitalia & attrociora crimina ſunt & veritas nō poteſt aliter ſciri nu.12.&.13.fol.102
Quæſtio an repeti poſſit nu.30.fol.108
Quæſtionis initiū ab impuberibus & timidis ſummitur nu.7.fol.25.nu.7.fol.65.& nu.1.&.2.fol.103
Quæſtionis modus a iudice arbitrari debet.n.5.f.105
Qōnis verbo mala manſio continetur nu.13.fol 104
Quæſtionē haberi oportet in libero homine in teſtimonio uacillante nu.29.fol.82. vel cū factiōi īterfuiſſe dicitur qui alias īterfuiſſe difficetur n.30.f.82
Queſtionem non meretur qui munera decurionatus depoſuit nu.14.fol.102
Queſtio ciuilis ſupra libram auri trium teſtium ſolēnitate eget nu.4.fol.146

R

RAPTOR Virginis eccleſiaſtica immunitate non gaudet.53.ab eccleſia inuitus extrahitur.n.14.f.30
Raptor virginis a quocūq; priuato poteſt impune occidi nu.36.fol 34
Ratihabitio retrotrahitur, & confirmat iudicium nullum num.78.fo.38
Ratio cum ſit fundamentum, deſtructa ratione deſtruitur fundamentum nu.4.fol.31.
Ratio teſtis debet eſſe idem quod dictum. Sed aliud a dicto nu.51.fol.21.
Ratione ſcandali & tumultus, aliqua poſtponuntur & fiunt quæ aliter non fierent nu.51.fol.7
Rebaptizans ſcienter, vltimo ſupplicio plectitur nume.9.fo.129
Rea mens, ream linguam facere non debet nu.4.f.78
Reatus omnem honorem excludit, immo aggrauat reatum nu.19.fo.102
Receptans malandrinos & homines male conditionis, capitali ſupplicio feriatur nu.49 fo.129
Reconuentio in crimine non admittitur nu.3.fol.73
Rectores eccleſiarum tenentur. Et debent obtinere membra & vitam confugientium ad eccleſias num.23.fol.31
Rectores vniuerſitatis vbi iurant, omnes de uniuerſitate iurare videntur nu.43.fo.55
Rectores vniuerſitatis de proprio dolo tenentur nu.54.&.59.fo.56
Refectio expenſarum non venit, pena in ſupplicio cōſiſtente nu.116.fol.10.& nu.36.fol.103
Refectio expenſarum venit quo ad partē ciuilē, quādo cauſa eſt criminalis & pecuniaria nu.38.fol.103
Reipublice intereſt ne crimina remaneant impunita, nu.140.f.11.nu.35.f.2.nu.16.f.93.& nu.94.f.136
Relationibus eorum q quaſi damnatum ad præſidem remittunt an ſit credendum nu.18.fol.33
Religionis fauore multa contra rationem inſtituuntur nu.26.fol.22
Remiſſio cum petitur de foro ſeculari ad forum ſeculare ex toto orbe fieri debet nu.73.fol.37
Remiſſio ſicut locum non habet in cōtractibus, ſi cōtrahens in loco cōtractus inueniatur ita nec in delictis ſi ciuiliter agatur nu.74.fol.37
Remiſſio ad iudicem eccleſiaſticū ſiue ſecularem fieri debet ſi criminaliter agatur pro delicto ſiue leui ſiue atroci nu.75.fol.37
Remiſſio locum habet & petitur per iuſticiariū ſiue eius iudicem aut procuratorē fiſcalē & fieri debet ī quacunq; cā ita ꝙ iudex regſi??s uel eius vicarius ſeu locū tenens cognoſcens ſe incōpetentē.& declinatum eſt eius forum, ſi ſuam executionem interdictam, huic negocio prębuerit capitalem animaduertionem ſubibit nu.85.fol.38
Remiſſio ſoli regi pertinet nu.1.fol.97
Remiſſio in criminalibus ex ſolius principis miſericordia imploratur nu.28.fol.99

Remiſſionariu in criminalibus petens reſtitutionem, aduerſus ſententiam, vel appellans a ſententia criminali qualiter in iudicio comparere teneatur nu. 93.&.94.fol.9.& nu.1.fol.95
Remiſſio delinquentis rei. de conſuetudine Regni Franciæ ſit ad iudicem ſuũ ordinariũ & non ad iudicem delicti nu.3.fol.63.
Remiſſio in delictis dēt fieri ex vrbanitate n.2.f.163.
Repercutiens percutientem a pęna omicidii non excuſatur nu.53.fol.112.
Repertus in crimine magno pōt quolibet dic torqueri & ad furcas mitti nu.29.fol.34
Reprobari non pōt ſemel. approbatum nu.5.fol.89
Res furto ſubtractæ poſſunt ob publicam vtilitatē in domo aliena perquiri nu.21.fol.33
Rei euidētia pro ſpecie probata habetur nu.24.f.120
Reſcriptũ ſine die & conſule nō valet nu.19.fol.47
Reſcriptum manu publica fieri debet alias non valet nu.20 fol.47
Reſcriptum obreptione poteſt īpugnari nu.3.fol.96
Reſcriptũ quado nō ledit aliũ ſed prodeſt petētı vel crimen ſupplicanti indulget pōt princeps legē tráſgredi nu.3.&.5.fol.97.in aliis aũt caſibus reſcripta contrarius elicita ab omnibus iudicibus refutari dicunt.nu.4.fol.97
Reſcriptum proprio motu principis indultum valet. nu.51.fol.100
Reſcriptum indultum per principem intelligitur ſaluo iure alterius nu.53.& nu.62.fol.100
Reſcriptum non poteſt a principe concedi ex certa ſententia vt alicui ius ſibi iure naturali ſiue gentiũ queſitum auferratur nu.54.fol.100
Reſcripta quecunq; ſunt iudicibus directa ſub conditione proferũtur ſi preces veritate vitantur alias precator mendax nullum fructum oraculi percipit impetrari.nu.9.fol.96
Reſpondens.Non reſpondens inquiſitioni poteſt cogi ad omnia capitula certe reſpondere nu.4.fo.69
Reſpondere nō videtur qui ad interrogata nō reſpondet nu.69.fol.69
Reſponſio valet ſine interrogatione nu.48.fol.75
Reſtitutio in integrũ tollit perſcriptionem n.11.f.40
Reſtitutio in criminalibus ex ſolius principis miſericordia conceditur nu.28.fol.99
Reſtitutio a principe conceſſa damnato reſtituit eum in priſtinum ſtatum etiam quo ad honores bona & famam.nu.38.fol.99
Reſtitutionis vlla æquitas eſt aduerſus eum qui nudus exul ſ nu.115.fol.10
Reſtitutus a principe an recuperet bona nu.44 45. 46.&.47.fol.99
Retractare quod fiſcus ſemel vendidit equitatis ho neſtatisq; ratio non patitur nu.47.fol.99
Reuocare cōfeſſionem ſuam an quis poſſit n.40.f.66
Reus idoneum fideiuſſorem de veniedo ad iudicem dare debet nu.67.fol.7
Reus qui ſatiſdare neq; cautionem preſtare poteſt ſua iuratoria cautione relaxari debet nu.69.folio.8.& nu.10.fol.150
Reus exterus domicilium conſtituere tenetur vbi cōueniri poſſit nu.72.fol.8.& nu.21.fol.151.
Reus qui perſonaliter caſu non poteſt qualiter citari debeat nu.76.&.77.fol.8
Reus propter iudicia manifeſta tortus qui aliquid nō fuit cōfeſſus ab illa inquiſitiōe liberatur ſed nō diffinitiue a delicto nu.103.fol.10.& nu.26.fol.108
Reus ſi delatus ī illo crimine tortus nihil cōfeſſus fuit pp quod accuſator tortus fuit qui nihil ꝓbauit ne ū trũ iudex abſoluat, ſed rem indiſcuſſam dimittat iō fideiuſſoribus liberatur & non diffinitiue abſoluitur a crimine nu.104.fol.10.& nu.28.fol.108
Reus qui emendam honorabilem facere remit, durius & accerbius puniri debet nume.112.folio.10.& numero.56.fol.147
Reus conuictus in criminalibus an debeat condemnari in expenſis nu.114.fol.10
Reus.tenetur ad damna & intereſſe erga hæredes occiſi ſuam aut ſuorum iniuriam proſequentes nũmero.124.fol.11
Reus nō tenetur contra ſe edere fiſco acta criminalia non communia penes ſe exiſtentia nu.8.fol.28
Reus tenetur edere fiſco inſtrumenta contra ſe ad intentionem & replicationem fiſci fundandam in ciuilibus nu.10.fol.28
Reus vbi ex culpa cōtractatur maleficiũ pſonaliter capi poteſt & inuite ad iudiciũ duci et et de domo extrahi nu.5.fol.30
Reus an poſſit queri & capi in domo aliena inuito domino nu.6.&.7.fol.30
Reus qui religionem introiuit an & quando immunitate eccleſiæ priuetur nu.18.fol.30
Reus ſi ſe abſcentat lite cōteſta.cōtra eũ.diffinitiua dari pōt et mitti ſnīa executiōi ī rebus ſuis n.17.f.30
Reus a duobus iudicibus diuerſis requiſitus cui illorũ remittendus ſit nu.69.cum ſeq.fol.37
Reus qui non oppoſuit preſcriptionem fori cum ſciret ſuum non eſſe iudicem illic ſubire debet iudiciũ nu.76.cum ſeq.fol.37
Reus an iuri fori ſui ordinarii renuntiare poſſit. 81.folio.38
Reus vagabundus citatur per libellum lectum & affixũ in ede vel voce preconis in publico n.13.fol.39
Reus vagabundus citandus cum non reperitur quid facere debeāt ſeruientes.15.fō.39
Reus non legitime citatus non tenetur venire ad allegandum ſuum priuilegium nu.24.fol.39

 173

Reus citatus ad locum periculoſum & inhoneſtum uenire non tenetur nu.30.fol.39.
Reus qui inuenitur perſonaliter citandus eſt vel ad cuius domicilium nu.41.&.42.fol.40
Reus conuocare poteſt amicos & vicinos ad reſtituendum nu.19.fol.49
Reus qui licite mandatur capi ſi ſe defendit & occiditur in certamine a familia, occidens nõ tenetur, nec ſuper hoc recipi debet accuſatio nu.29.fo.50
Reus ſuſpectus qui eſt ſoluendo tenetur refundere erogata ex publico in proſecutione ſceleris nu.5.f.53
Reus culpabilis ſi ab initio non reperitur, tenetur inſtigans & delator ad cuius commodum põt ſequi vindicta exſoluere onera & expenſas proceſſus. 6.f.53
Reus cõdemnatus pro maleficio vel manifeſta offenſ. non debet prius relaxari, a carceribus, ꝙ ſatisfecerit nu.20.fo.53
Reus condemnatus ad factum tenetur preciſe, & põt detineri in carcere & incompedibus donec ſatisfecerit nu.21.fo.53
Reus citatus ad tres breues dies, non comparens, in tribus diebus, ex illa contumatia non venit damnandum nu.30.fo.54
Reus quare per edicta vocetur nu.31.fo.54
Reus qui delatorem corrumpit in omnibus cauſis, preter ꝙ in ſanguine pro victo habet nu.38.&.39.fo.63
Reus qui paciſcitur, crimen confiteri intelligitur nume.40.fol.63.
Reus interrogatus qui amplius dicit, ꝙ interrogatur, rei eſt iudicium, & non interrogantis culpa numero 10.fol.65.& nu.29.fo.105
Reus reſpondere non videtur, qui ad interrogata non reſpondet nu.6.fol.69
Reus confeſſus crimen iudicialiter, non ſolum ponitur in carcere, ſed etiam in vinculis vel catenis, aut cippis, vbi ſequi poteſt condemnatio ſuper relegationem, & ſi tantum imponenda eſt pena a relegatione citra ponitur in carcere. ſed non vinculatur nume.13.14.&.15.fo.65
Reus confeſſus maleficium ſemel in iudicio, an teneatur iterum, & neceſſe ſit illud confiteri vt condemnetur nu.16.fol.65
Reus interrogatus de etate reſpõdere debet.17.fo.65
Reus peierando, mortaliter peccat nu.31.fol. 66
Reus confeſſus correorum habere notitiam an poſſit ſuam reuocare confeſſionem nu.37.fol.66
Reus qui metu probationum profitetur crimen, pro cõfeſſo habetur nu.66.fol.68.num.16.fol.79.num. 4.fol.81.& nu.38.fol.105
Reus perire volens non auditur, niſi aliquibus indiciis probetur nu.70.fol.68
Reus perſeuerans in confeſſione exiſtentibus indiciis condemnatur nu.71 fol.68
Reus confeſſus occidiſſe hominem mortuum, ſed non occiſum, de mortuo non tenetur nu.73.fol.68
Reus interogatus mendax, decipere videtur, ideo puniendus, num.3.fol.69
Reus interrogari poteſt a parte & valet reſponſio. num.13.fol.69
Reus ab aduocato poteſt interrogari, & reſponſio valet nu.14.fol.69
Reus admittitur ad probandas legitimas defenſiones. nu.23.fol.70
Reus excipiẽdo cõfiteri non videtur num.26.27. 28. 29.30.&.31.fol.70
Reus clericus an teneatur reſpondere coram iudice laico.& eius confeſſio teneat nu.1.&.5.cum ſeq.fo.73
Reus non relatione criminum, ſed innocentia purgatur nu.4.fol.73
Reus an poſſit declinare forum non ſui iudicis nume. 36.37.38.39.&.40.cum ſeq.fo.74
Reus ſortitur forum nõ ſuum, ratione criminis, in aliena iuriſditione commiſſi nu.39.fol.75
Reus ratione criminis commiſſi alio tempore, cum ipſe eſſet alterius ſtatus & iuriſditionis, forum non ſuum ſortitur nu.40.fol.75
Reus pro delicto alibi commiſſo, non poteſt conueniri coram alio iudice, quam coram iudice delicti nume.43.fol.75.niſi ſit ciuis illius ciuitatis in qua accuſatur nu.44.fol.75
Reus ſi conuenitur ſuper maleficio coram non ſuo iudice, in aliqua prouincia in qua deliquiſſe dicitur.et ipſe negat ſe commiſiſſe, num iudex cognoſcere poterit, an deliquerit nu.42.fol.75.
Reus conſuetus facere furta, vel vulnerationes, aut tractatus, acrius pro uno delicto punitur nu. 45.f. 75
Reus vbi deprehenditur habere domicilium, criminalis cauſa pertractari poteſt nu.44.fo.75
Reus ſi primo negauit, & poſtea confitetur, antequam de mendacio conuincatur, penam dupli tui ſtat. nu me.23.fo.79
Reus interrogatus in iudicio, ex ſua reſponſioné, vel confitendo, vel mentiendo, ſe ſe onerat nu.24.f.29
Reus improprie ſua ſententia damnatur.nu.27.fo.79
Reus in perſonam teſtis excipere volens, quid facere habeat. nu.11.&.12.fol.83
Reus obiicere poteſt in perſonam cuiuslibet teſtis, ſi probare valeat. ꝙ eſt periurus, conſpirator, corruptus, redemptus, vel ſeruus num. 22.fol.84.& nume.2.3.&.4 fol.92
Reus poſt aperturam teſtium, an poſſit inducere teſtes ad reprobationem aliorum nume.41.42.43.&.44 folio.81
Reus fauorabilior eſt quam actor nu.117. fol. 88.
Reus ſi perſonas teſtium ſe velle poſt publicationem depoſitionum repellere, fuerit proteſtatus, ſi quid

pro ipſo teſtes dixerint, de facili eis non creditur. numero.2.&.3.fol.89
Reus poteſt dare interrogatoria contra teſtes, vel petere eos interrogari per iudicé,ſecundum circunſtãtias cauſe,et perſonarum productarum.n.23.fo.90.
Reus vbi nihil teſti obiecit,ante publicationem teſtationis,eo tempore quo teſtis fert teſtimonium contra reum preſentem,non refert cuius opinionis fuerit.numero.5.fol.92
Reus per reſcriptum non poteſt trahere actoré ad extraordinarium iudicem.numero.55.fol.100
Reus torquẽdus eſt.vt innocentia.vel ſupplicio, ſaluus reddatur.numero.14.fol.204
Reus qui in alium torquetur,quomodo interrogandus ſit.numero.25.fol.105
Reus quando torquetur in ſe,quomodo ſit interrogandus,ſuper facto proprio.numero.26.fol.105
Reus torquetur non ſuperuenientibus aliis indiciis. vt mandator & ſocii inueniantur.numero. 27.fol.105
Reus tortus in alium vt teſtis, confeſſionem reuocare non poteſt.numero.28.& 41.fol.105
Reus confeſſus,confeſſionem ſuam extra tormenta reuocare non poteſt,niſi probet dare contrarium per indicia contraria elidentia. nume.35.&.36.fol.105
Reus confeſſus in tormentis niſi extra tormenta perſeueret,confeſſio non tenet.numero.39.fol.105
Reus perſeuerare in confeſſione dicitur, quando facta confeſſione reducitur in loco publico iudicii & ibi coram notario & teſtibus confitetur.nu.40.fol.105
Reus quare poſt tormenta in confeſſione perſeuerare debeat.numero.42.fol.105
Reus tortus ad quem locum duci debeat ad perſeuerãdum.numero.48.fol.106
Reus ſi ductus ad pedem torture, & non ligatis manibus retro.ſed tantum iudex minatur ei queſtionem confeſſus eſt,an talis confeſſio valeat.nu.9.fol. 107
Reus in tortura non confeſſus liberatur.nu.20.fol.108
Reus qui nihil in tortura confeſſus eſt, ex nouis indiciis torqueri poteſt.numero.31 fol.108
Reus an propter confeſſionem factam in tormentis in illa perſeuerare teneatur extra tormenta. numero. 33.fol.108
Reus reuocans confeſſionem niſi contrarium probet, cogitur in tali confeſſione, per tormentorum repetitionem perſeuerare.numero.34.fol.108
Reus debet prius interrogari de indiciis & diſputari & ſi reperiuntur in mendacio maxſa contra eos erit preſumptio.numero.1.& 2.fol.69.& nu.23.fol.118
Reus ſine examinatione condemnari non debet numero.25.fol.118
Reus qui ſe reum negat, in notorio iudicii & aliis,ſine examinatione feriri non poteſt. nu.35. fol.124
Reus conſtitui non poteſt, neſciens quid faciens. numero.25.fol.127
Reus abſens ſed legitime citatus,poteſt diffinitiue condemnari,etiam vltra relegationem.nu.14.fol.139
Pro reo in dubiis eſt iudicandum.numero.16.fol. 140
Reus qui innocens videtur debet fideiuſſoribus relaxari ſi dare poteſt.numero.9.fol.150
Reus preſtat cautionem quam poteſt.nume.11.fol. 150
Reus poſſidens immobilia non tenetur ſatiſdare de iudicio ſiſti,ſed ſue permiſſioni cum iureiurando committitur.numero.20.fol.151
Rei quemlibet geſtum & motum corporis,debet tabellio ſub iudice interrogante ſcribere.nume 11.fol.65
Rei confeſſioni non ſemper ſtandum eſt. numero.3 fol.105
Rei confeſſioni non ſtatur niſi extra tormenta perſeueret.numero.37.fol.105
Rei confeſſio extra tormenta facta, territione tormẽtorum,an valeat.numero.1.fol.106
Rei iudicem adire debet,qui clericum aut laicum vult conuenire.numero.35.fol.74
Rei forum ſequitur ab actore.numero.36.fol.74
Reo mortis optimo artifici, & valde vtili reipublice parcendum eſt.numero.38.fol.111
Reum accuſans criminaliter non dicit ſibi obnoxium ſed fiſco.numero.37.fol.103
Rei ubi ſe abſentant,qualiter citatio fieri debeat. numero.12.fol.38.numero.20.fol.39 .& nu.16.fol.61
Rei precedente fugã aut eorum abſentia; an poſſint bona ſua aut aliquid ex eis alienare. nume. 12.fol.45
Rei accuſati ſi plures ſunt inſolidum tenentur. numero.19.fol.53
Rei abſentes qualiter requirendi ſint, & eorum bona annotari debeant.numero.39.40.& 40.fol.55
Rei delinquentes de conſuetudine Regni Francie remittuntur ad ſuum iudicem ordinarium, & non ad iudicem delicti numero.3.fol.63
Rei contumeliis & vexationibus vexari nõ debent. numero.1.fol.63
Rei exhibiti qualiter cuſtodiri debeant.nu.1.fol.64
Rei detenti debent apud acta duci & a iudice audiri & iudicibus nimis ſeuientibus debet imponi frui temperies.numero.4.fol.65
Rei a carceribus relaxari non debent ante teſtium cõfruntationem numero.6.fol.83
Rei in uinculis cauſam dicere debent. numero. 7 fol. 83
Rei carceris penam ante ſupplicium ſuſtinere debent numero.8.fol.83
Rei admittuntur ad probandas ſuas excuſationes. numero.68.fol.86
Rei in criminibus ſeruandis queſtionibus ſunt interrogandi.vbi aliis probationibus veritas illuminari nõ poteſt.numero.3.fol.101

Rei vbi ſuſpecti ſunt ad tormenta deuenire oportet nu.4.fol.101
De Reis habentibus breuia eripia in brachiis et alibi. nume.44.fol.106
Reis etiam confeſſis non vtuntur legitime defenſiones nume.22.fol.70.
Reis ſegregatim & preſentialiter exhibitis confrontantur teſtes ad recognoſcendum nume.5.fol.2.& eis fit lectio ſiue publicatio atteſtationum nume.9. fol.23.& nume.67.fol.86.
Rex poteſt inhibere iudicibus nec ſe intromittant amplius de cauſa, ſed ipſam cauſam vna cum partibus ad ipſum remittant.nume.59.fol.100
Regis teſtimonium plus valet q̄ notarii.nu. 30.fol 48
Rex ſolus remiſſionem aut indulgentiam concedit.nu. 1.fol.97

S

SACRAMENTVM. Qui mortem meruit & cõfugit ad ſacramentum altaris dum portatur in via.illa gaudet immunitate,perinde ac ſi eſſet in eccleſia nume.16.fol.47
Sacramentum plus operatur q̄ ſimplex promiſſio. nu. 29.fol.66.
Sacrilegium maius facientes,viui exuruntur. vel furcis ſuſpenduntur.nu. 4.fol.128.
Sagita:qui ſagitando in loco ſolito, tranſeuntem percuſſit,non tenetur.nume.83.fol.113
Salutatio:Per ſalutationem & benedictionem qui inducantur effectus.nume.2.fol.46
Sanguinolentia gladii facit indicium.nume.32.fol.24
Sanguis illius effundatur,qui humanum effunderit ſanguinem.num.101.fol.136
Sanguinem ſuum redimere licitum eſt quocunque modo,nume.32.fol.66.& nume.52.fol.85
Sapiens fiat in pena qui ſtultus fuit in culpa n.11.f.47 nume.29.fol.132
Satiſdatio datur ab actore de ſumptibus reſtituẽdis in diffinitiua,ſi hoc fuerit dictum fieri debere. nume. 27.fol.54
Scandalum: Propter ſcandalum & tumultum aliqua poſt ponuntur & fiunt,que aliter non fierent.nume. 39.fol.111
Scholaris non poteſt in delictis aliquo vti priuilegio. nume.80.fol.38.& nume.18.fol.52
Scholarium vniuerſitas quid ſit.nu.98.fol.58
Scriptum publicum dici non poteſt,niſi factum per tabellionem.nume.28.fol.47
Scriptura nunq̄ proceditur in criminalibus ſine ſcriptura,& quare nume.63.& 64.fol.18
Scriptura deperdita que continet dicta teſtium, ſi extant qui dicant ſe vidiſſe aliquos idoneos teſtes iurare in cauſa & ſolemniter examinari & dicant ſevidiſſe,eorum teſtimonio ſtandum eſt. nu.44.fol.20
Scriptura ſi continet plura capitula ſeparata, poteſt p̄ parte approbari & pro parte reprobari. nu.40.f.71
Scripturæ tabellionis in actis publicis exiſtenti credi-tur,licet non habeat teſtiũ ſubſcriptionem. n.3.f.38
Scripturæ tabellionis plus creditur.q̄ ſcripture iudicis nume.9.fol.38
Scripturæ iudicis non creditur,niſi teſtium ſubſcriptionem habeat ibidem
Scripturæ veritas per tabellionem probari debet nu. 44.fol.83
Scripturam ſuſpectam producens,iudicis officio punitur.nume.24.fol.125
Seditionis fauores qualiter puniantur.num.19.fol.129
Senatus poteſt retinere cauſam principalem, etiam ſi dictum fuerit bene iudicatum & male appellatum nume.58.fol.100
Senatus poteſt inhibere iudicibus ne ſe intromittant amplius de cauſa,ſed ipſam cauſam vna cum partibus ad ſenatum remittant.nume.59.fol.100
Senatuſconſultum turpillianum, pro priuato delicto locum non habet.nume.37.fol.63
Sententia contra iuſte abſentem lata non tenet nume. 3.fol.51
Sententia conſenſu partium a non ſuo iudice lata valet.nume.15.fol.52
Sententia ipſo iure nulla,a principe vel ſenatus rata habere poteſt.nume.19.fol.52
Sententia in abſentem ſupra relegationem ferri non poteſt nume.23.fol.62
Sententia iuſta preſummitur.nu.6.fol.63
Sententia non valet,vbi ordo iudiciarius vel ſubſtantialis omittitur,vel prepoſteratur.numero.1.fol.83. & nume.65.fol.85
Sententia per iudicis iniuriam lata. nulla eſt numero 4.fol.83
Sententia calumnie damnorum & expenſarum fertur contra actorem non proſequentem vel defendente litem vel pendentem.nu.39.fol.103
Sententia que nõ eſt lata in loco maiorum nec preſentibus officialibus eſt ipſo iure nulla numero. 40. 42.43.& 44.fol.103
Sententia criminalis poteſt in alio loco q̄ maiorũ ferri ex partium prorogatione.nume.44.fol.103
Sententia alibi lata,q̄ in loco maiorum valet ratione impedimenti. timoris & ſuſpitionis numero. 45 fol.103
Sententia in obſcuris pro reo eſt ferrenda. numero.13 fol.116
Ad Sententiam capitalem nõ peruenitur niſi reus fuerit propria voce confeſſus,vel teſtibus ſuperatus numero.53.fol.119
Sententia fertur capitalis ex iudiciis a iure approbatis numero.54.fol.119

Sententia diffinitiua in criminalibus ex teſtibus inſtrumentis & ex iudiciis indubitatis ex proferenda nu.79.fol.120.
Sententia criminalis qualiter a iudice dicenda ſit nume.1.fol.153
Sepe minus faciunt homines qui magnã minuantur nu.31.fol.119
Seruientes non debent reos contumeliis aut vexationibus vexare nu.1.fol.63
Seruientes qui mandato pretoris aliquem iniuſte carcerauerunt iniuriarum non tenẽtur nu.6.fol.63
Seruus. Si ſeruus de facto executor eſt electus dum pro libero habetur geſta per eũ valent n.6.fol 42
Seruus punitur ſi dominum deſerat nu.9.fol.110.
Seruus qui cũ domina cõcubuit cõburi debet & domina decapitari nu.29.fol.129
Serui ex eiſdem facinoribus aliter puniuntur q̃ liberi nu.111.folio.59
Seueritati detrahendum eſt nu.106.fol.59
Signa ſpecificata funguntur vicem proprii nominis numero.19.fol.39
Signa quaſi falſi teſtimonii que ſint nu.32.&.33.fo.82
Signo iudicis acta criminalia & proceſſus ſignari debent vna cum notario nu.46.fol.83
Signaculum crucis in fronte & aliis membris debet fieri nu.10.fol.104
Signaculum crucis vnde originem taxerit nu.11.f.104
Sigillum principis ſecularis authenticum dicitur & ſi creditur nu.21.fo.47
Sigillum alicuius iudicis facit fidem nu.22.fol.47
Sigillũ epiſcopi authenticũ dicitur & q̃diu cõtrarium non oſtenditur ei creditur nu.27.fol.47
Item ſigillum capitali nu.24.fol.47
Sigillũ vicẽ publici inſtrumenti habet nu.25.fol.47
Sigilli ratione an poſſit aliquid a partibus exigi numero.27.fol.47
Silentiũ facit quẽ de dolo teneri nu.1.fol.145
Simile? De ſimilibus ad ſimilia ꝓcedẽdũ eſt.n.10.f.29
Simplicitati parcitur nu.19.fol.126
Sindicus econemus & actor differuntur.nu.66.fo.56
Singula que non proſunt multa iuuant & ſimul coniuncta coadiuuant nu.10.fol.118.nu.51.fol.119.nu.58.fol. 120.& nu.82.fol.135
Sociue tenetur iniuriam illatã ſocio propulſare ſi poteſt nu.29.fol.22
Socio criminis alleganti euidentem rationem de commiſſo communitere facinore creditur nu.13.f.141
Spontaneus a coacto differe nu.10.fol.53
Statuta regni Francie non puniunt animum niſi ſequatur effectus nu.25.fol.111
Statutum ꝙ occidens occidatur intelligitur ſi doloſe occidit nu.65.fol.113
Stigmata quem dignoſcere faciunt nu.4.fol.141.
Stulti Require ſupra in ver.ſapiens.
Subſcriptio trium per duos teſtes probatur numero 33.folio.20
Subſtantia rei vel perſone per ſenſum corporeum immediate non percipitur nu.8.fol.23
Succeſſor acta predeceſſoris pronunciare debet numero.5.fol.38
Superior licet totam vniuerſitatem condemnet qui nõ delinquunt in collecte ſolutione contribuere non debent nu.126.fo.60
Suſpicari de maleficio quis põt ratione conuerſationis qui maleficium commiſſerunt nu.36.fol.66
Sumptus de bonis malefactoris ſuſpecti conſequuntur nu.19.fol.90
Sumptus fiunt de bonis eius ad cuius vtilitatem vindicta ſummitur nu.21.fol.90
Sumptus de publico fiunt vbi delator & delatus non ſunt ſoluendo nu.22.fol.90
Suſpicionem indicia generant nu.28.fol.102
Suſpicionibus non eſt iudicandum nu. 2.fol.101

T

TABELLIO qui negligens fuit in faciendo iurare teſtes vel iuramentum omittit an de falſo teneatur nu.4.fol.21
Tabellio reorum citationem in actis ſcribere debet nu.2.folio.38
Tabellio uni teſti equiualet & plus nu.6.fol.38
Tabellio equiualet duobus teſtibus nu.7.fol.38
Tabellio tribus teſtibus equiualet nu.8.fol.38
Tabellio cum iuratus ſit ſuo inſtrumento creditur nu.10.fol.38.& nu.45.fol.83
Tabellio poteſt de citatione per ipſum facta teſtificari & ſcribere ſecitaſſe nu.44.fol.40
Tabellio ſubiudice interrogante quemlibet geſtum & notum corporis rei ſcribere debet nu.11.fol.65
Tabellio ſcripture veritatem probare debet numero 44.folio.83
Tabellionis ſcripture plus creditur q̃ ſcripture iudicis nu.9.fol.38
Cetera vide ſupra in littera .G.in ver. Graffarius & in littera.N.in ver.Notarius & in littera.S. in verſic. ſcriptura & in ver.Taciturnitas.
Taciturnitas rei quomodo a tabellione ſcribi debeat nu.10.folio.69
Talis quis eſſe preſummitur in quali habitu reperitur nu.3.fol 141.
Temeritas facilitatis: inconſultuſque calor calumnie vicio caret & ob id quem piam nullam penam ſubire oportet numero.77. fol.113.& numero.61.fol.134
Tempus continuum & tempus vtile quando curat nu.10.&.12.fol.40.&.41
Tempus vtile impeditis non currit nu.13.fo.41

Tempus delictum facit atrocius nu.40.fol.127
Temporis quot genera ſint nu.14 fol.81
Temporibus in res negatorias conſumptis ſerius ad miſericordiam quis reddit nu.5.fol.78
Tenebræ aptæ ſunt ad malum committendum numero.21.fol.19
Tergiuerſari quid ſit nu.20 fol.15
Tergiuerſatores & præuaricatores qualiter differant nu.13.fol.15
Tertio leuis extra locum tormentorum facta illuſoria eſt nu.2.folio.106
Terror tormentorum quomodo accipiatur.n.4.f.106
Teſtimonium de credulitate ſufficit in his quæ conſiſtunt in artis peritia vt medici vel obſtetricis nume.3.fol.13
Teſtimonium credulitatis quandoque recipitur numero.24.fol.19
Teſtimonium de audito alieno non probat numero.43.folio.20
Teſtimonium teſtis qui nõ teſtificatur de facto eius cõtra quẽ producitur non valet licet eũ nõ cognoſcat contra quem eſt productus nu.2.fol.13
Teſtimonium quãdo valeat quãdo nõ eſt redita neq; petita cauſa nu.25.26.&.27.fol.25
Teſtimonium Regis plus valet quam notarii numero.30.folio.48
Teſtimonii fides & auctoritas a iuramento procedit nume.1.fol.90
Teſtimonio ſolius principis creditur nu.28.fol.20
Teſtimonium infamia notati non valet numero.31.&.32.folio 84.
Teſtimonium de auditu ſermonis valet nu.94.fo.87
Teſtis falſus iudicis officio punitur nu.24.fol.2
Teſtis examinatio qualiter in criminalibus a iudice fieri debeat nu.59.fol.18
Teſtis qui diſpoſitionem ſuam releuat crimine falſi punitur nu.60.fol.18
Teſtis nomen & cognomen deſignari debet, vt quid & a quo dictum ſit appareat nu.1.fol.18
Teſtis quando mulier eſſe poſſit nu.6.fol.18
Teſtis in criminalibus maior.xx.ann.eſſe debet nu.8 fol.18.& nu.1.fol.25
Teſtis adhoc iurat vt quod verum eſt loquatur nume.10.fol.19
Teſtis in omni iuramento eſt Deus quando iuratur. nu.10.fol.19
Teſtis de tempore & loco in criminalibus deponere debet alias reprobatur nu.15.fol.19
Teſtis ſingularis delictum probat & rebellionem numero.16.fol.19
Teſtis per collegio admittitur quilibet de co legio nume.17.fol.19
Teſtis de loco commiſſi criminis deponere debet numero.22.fol.19
Teſtis de auditu auditus an probet nu.23.fol.19
Teſtis de viſu deponens probat licet interrogatus aliã cauſam non deponat nu.25.fol.19.
Teſtis interrogatus de aliquo viſibili ſufficit ꝙ per viſum cauſam reddat ibidem
Teſtis vnius depoſitio non auditur etiam ſi præclare curie honore prefulgeat nu.26.fol.19
Teſtis vnius de viſu indicium facit ad torturam numero.27.fol.20
Teſtis ſuper fama qualiter deponere debeat numero 40.folio.20
Teſtis dictum vbicunq; habet in ſe plus & ratio teſtis habet in ſe minus ratio eius dictum minuit numero.45.fol.20
Teſtis dictum & ratio ſi congruant & vtrunq; tendat ad probationem efficax eſt probatio ſi neutrum tendat ad probandum nulla probatio reſultat numero.47.fol.21
Teſtis vbi in dicto minus probat in ratione probat efficatius ſemper ratio attenditur nu.49.fol.21
Teſtis ſi ita dicit nihil ſcio niſi quia vidi contenta in articu lo illa ratio preponderat dicto nu.50.fol.21
Teſtis ratio non idem quod dictum eſſe debet numero.51.fol.21
Teſtis producti in iudicio & non citati moniti iurati & deponentis an veleat, diſpoſitio numero 1.folio.21
Teſtis citatus qui ut veritas occultetur nolluit comparere an vt falſus puniri poſſit nu.2.fol.21.
Teſtis veritatem tacere non debet alias punitur vt nume.3.fol.21
Teſtis põt & debet dicere quod nõ ſit.ſ. quod ſenſus percipit nu.8.fol.15
Teſtis deponens de maleficio ſi non interrogatur de loco & tempore, non valet eius dictum numero.10.&.11.fol.21
Teſtis interrogatus ſuper vno facto ſi de tempore & loco diſcrepat a teſtimonio repellitur nu mero.12.fol.22
Teſtis quomodo probet defenſionem nu.13.fol.22
Teſtis cognoſcere debet eum contra quem deponit alias non probat nu.31.fol.23
Teſtis in actione reali nõ requiritur ꝙ cognoſcat illũ contra quem producit nu.3.fol.23
Teſtis de his que per ſenſum corporis percipiuntur deponere debet.nume.5.fol.13.
Teſtis impubes non eſt idoneus nu.7.fol.23
Teſtis per aſpectum reddit ſufficientem rationem & facit plenam fidem nu.11.fol.23
Teſtis qui non recordatur & dicat non recordari nõ eſt in lata culpa nu.12.fol.23.
Teſtis qui non recordatur de tempore eſt excuſabilis

numero.15.ſolio.23

Teſtis memor eſſe debet eorum que iam ſciuit numero.14.folio.23

Teſtis non reddẽdo cauſam concludentẽ quare nõ recordatur eorum que ia ſciuit pena falſi tenetur numero.15.fol.23

Teſtis magis debet recordari de loco & de perſonis q̃ de die & tempore nu.16.fo.24

Teſtis inhabilis depoſitio per priorẽ habilẽ depoſitionem ſuppletur nu.1.fol.25.

Teſtis impubes doli capax facit iudicium in criminalibus nu.2.fol.25

Teſtis ſemel periurus amplius teſtis eſſe non poteſt, nu.11.fol.25

Teſtis qui in criminalibus depoſuit falſum pena talionis punitur nu.12.fol.25

Teſtis qui dicit aliquid ſcire quia p̃ſens fuit vel quia interfuit nõ videtur probare nu.17.fol.25

Teſtis cauſam ſui teſtimonii manifeſtam facere debet ſi interrogatur de ſcientie cauſa nu.18.fol.26

Teſtis veniens eſſe non debet nume.19.fol.116.& nume.2.fol.137

Teſtis qui ſtudioſe rationẽ & cãm concludentẽ nõ reddit pena falſi tenetur nu.21.fol.26

Teſtis qui ſui ſimplicitate cauſam ſui dicti non reddit concludentem, falſi pena non tenetur numero.22.fol.26

Teſtis vbi põt debet reddere rationẽ & cauſam ſui dicti ſi ſit interrogatus alias eius depoſitio valet ſine redditione cauſe nu.23.fol.26

Teſtis per ſenſum corporeum deponere debet numero.24.fol.26

Teſtis deponens ꝙ talis eſt dominus teſtificatur de eo ꝙ eſt ius non, de eo ꝙ in facto conſiſtit nume: 25.fol.26

Teſtis teſtificari debet de qualitate animi per actus exteriores quos vidit nu.31.fol.26

Teſtis rationem reddere debet per ſenſum actui congruentem nu.32.fol.26

Teſtis vbi defficit innocentis fidem ſola iuriſiurandi taxato manifeſtat nu.30.fol.66

Teſtis abſentis iudex mittit miniſtros ſuos ad recipiẽdum iuramentum & depoſitionem nu.6.fol.81

Teſtis abſentis examen poteſt committi in ciuilibus ſecus in criminalibus nu.2.4.7.8.&.9.fol.81

Teſtis vbi fuit primo examinatus & in repetitiõe detrahit a prima depoſitione vel varie loquitur primo dicto credendum eſt nu.10.fol.82

Teſtis qui falſo vel varie teſtimonium dicit vel vtriq; parti prodiderit punitur n.11.fol.82. & n.56.f.85

Teſtis dictum debet a iudice diligenter attendi & modus & cauſa correctionis nu.25.fol.82

Teſtis pro vtraq; parte teſtimonium reddit nu. 3.f.81

Teſtis periurus delinquens in officiis efficitur de foro iudicis corã quo teſtificatur nec habet aliquod priuilegiũ nec immunitatẽ pp quam poſſit euitare penam pro motu iudicis imponenda nu.27.fol.32

Teſtis vacillãs tormẽtis ẽ ſubiiciẽdus.n.28.&.36.f.82

Teſtis vilis torquetur nu.35.fol 82

Teſtis vilis admittitur cõtra reũ vilẽ n.77.fol.86

Teſtis torquetur quando preſummitur ſcire veritatem quam tacet nu.37 fol.82

Teſtis non venit torquendus conuincendi mendacii aut veritatis gratia niſi cum facto interueniſſe dicitur nu.38.fol.82

Teſtis torti vltimo dicto cum tormentis habito ſtatur nu.39.fol.43

Teſtis cũ dicit aliter dictũ q̃ ſcriptũ cui magis ſit credendum an notario an teſti.nu.41.fol.83

Teſtis vnus auditur & inducit ſuſpitiõem niſi ſint alii teſtes ſufficientes nu.42.&.43.fo.83

Teſtis in ſua repetitione dicens non recordari non viciat primam eius depoſitionem immo valet numero.1.fol.83

Teſtis inimicus repellitur etiam ſi offenſa ſint ignorãter facta nu.23.fol.84

Teſtis opinione grauatus ad teſtimonium non admittitur in criminalibus nu.25.fol.84

Teſtis ſine oĩ infamia eſſe debet nu.25.fo.84

Teſtis an & quando repellatur a teſtimonio ab obiecto criminis nu.26.&.27.fol.84

Teſtis infamis a teſtimonio repellitur nu.28.fol. 84

Teſtis publico iudicio damnatus repellitur a teſtimonio nu.32.fol.84

Teſtis qui corã iudice cõfitetur crimẽ ꝙ ei obiicitur ab eodẽ iudice puniri non põt nu.45.fol.85

Teſtis inhabilis depoſitio per depoſitionẽ teſtis habilis ſuppletur nu.70.&.72.fol.86

Teſtis de rei noticia interrogatur quid dicere habeat nu.92.fol.87

Teſtis ſi petit ſibi exhiberi perſonã de qua ĩterrogatᷣ an illã cognoſcat debet fieri exhibitio cũ indumẽtis & qualitatibus eius.nu.34.fol.20.nu.93.fol.87

Teſtis in agnoſcibilibus per aſpectum ſecundũ cõem hoĩum notitia ſufficit ꝙ reddat rõnẽ p aſpectũ licet cõſiſtãt a iudicio ĩtellectus ſecus ſi ex arte qa tã p iudicẽ vel pitos nu.10.fol.13.& .n.95.fol.87

Teſtis ſine omni exceptione eſſe debet nu.1.fol.92

Teſtis vnus idoneus facit ſemiplenam probationẽ & iudicium ad torturam nu.16.fol.116

Teſtis qui teſtificatur de maleficio ipſo probat iudicium ꝙ ſufficit ad torturã nu.20.fol.118

Teſtis fraudulenter reſpondens penam motu iudicis imponendam non euitat nu.25.fol.125

Teſtis odioſus ex lite pecuniaria non reprobatur niſi de omnibus bonis vel eorum parte agatur nu-

mero.31.folio.133
Teſti non iurato nō adhib[...]tur fides nu.9.fol.18
Teſti qui per nullum corporis ſenſum cauſam reddit, an ſtandum ſit,nu.7.fol.21
Teſti deponenti ꝙ vidit id ꝙ ſenſu precipitur, an ſit credendum nu.9.fol.21.
Teſti totiens pręſumptio ſua ſufficit, q[...]ſiens [...]am veritate concurrit nu.34.fol.24
Teſti ſimpliciter deponenti aliqua vera eſſe, quia ita credit non eſt ſtandum,niſi cauſam propter quam credit,ſufficientem aneſtat nu.35.fol.25
Teſti quando crimē in modum exceptionis obiicitur & non probatur . quare ad penam non proceditur, nume. 52.fol.85
Teſti ſi nihil obiicitur eo tēpore quo fert teſtimoniū contra reum preſentem.non refert cuius opinionis fuerit nu.69.fol.86
Teſti vnico affirmanti potius creditur. ꝙ̄ mille negantibus num.79.fo.86
Teſti quomodo interrogatoria fieri debeant.24.f.90
Teſti obiicere poteſt reus criminis aut delatus . ꝙ ſit periurus infamis.cōſpirator inimicus,aut corruptus nu.2.fol. 92. & nu.22.fol.84
Teſtes in criminalibus apud iudices repreſentantur,et quæ eis ſunt cognita edocere debent,& teſtimoniū reddunt expenſis producentis nu.3.fol. 81
Teſtes qui in ſua repetitione aut recolamento aliquid addunt vel detrahunt a prima depoſitione releuant aut agrauant reos accuſatos nu.19 fo.82
Teſtes poſſunt corrigere dicta & depoſitiones ſuas a prima depoſitione ante publicationem & confrontationem. nec habent de errore docere nu.20.f.82. vel antequam locuti ſint cum parte producente nume.21.fol.eo.
Teſtes eadem die qua depoſuerunt poſſunt ſe corrigere.priuſquam fuerint locuti cum altera parte . ſecus ex interuullo nu.22.23.fol.82
Teſtes non producuntur ſuper eiſdē articulis.poſt teſtium publicationem nu.13.fo.84
Teſtes nomine inſtrumentorum continentur num. 14 fol.84.& nu.4.fo.115
Teſtes ſuper nono articulo induci poſſunt nume. 16. fol.84.
Teſtes qui aduerſus fidem atteſtationis ſuæ vacillant non ſunt audiendi nec eis creditur nu.57.fol.85. & poſſunt puniri pena falſi nu.88.fol.eod.
Teſtes falſum deponentes,capitantur. ſecūdum edicta franciæ nu.61.fo.85
Teſtes debent cum iuramento in præſentia cuiuslibet rei firmare ea quæ depoſuerunt nu.62.fo. 85
Teſtes in criminalibus repetitis vicibus poſſunt induci et examinari nu.63.fo.85
Teſtes debent prius iurare antequam prohibeant teſtimonium,de veritate dicenda nu.64 fol.85
Teſtes pro vtraque parte deponere debent numero 66.fol. 86
Teſtes in grauioribus delictis eos adhiberi oportet, qui fidei religioni iudiciarie debitam omni gratiē & potentatui præponant nu.73.fo.86
Teſtes deponentes de alibi ſeu negatiua viſu affirmatiua,& coartata loco & tempore præferrunt aliis affirmātibus.etiam dignioribus nume.116. fol. 88. & num.20.fol.116
Teſtes in ſecreto debent examinari nu.56.fol. 17
Teſtes quare ſeparatim examinentur.nu.57.fol.17
Teſtes diſcordantes,ad concordiam veriſimilem reducuntur.nu.58.fol.18
Teſtes poſſunt examinari ante litis conteſtationem . ad ordinē cauſæ.parte abſente & nō vocata.61.f.18
Teſtes qualiter iurare debeant nu.14 fo.19
Teſtes ſingulares admittuntur ad probandum poſſeſſionem nu.18.fol.19
Teſtes duo ſufficiunt ad probandum manifeſtum & notorium nu.31.fo.20
Teſtes duo probant famam nu.31.fol.20
Teſtes duo prabant trium ſubſcriptionem nu.33. f.20
Teſtes quot requirantur pro communi opinione vel fama nu.41.fol.20
Teſtes quomodo debeant deponere ſuper communi fama vel opinione nu 42.fo.20
Teſtes in criminalibus omni exceptione maiores eſſe debent,nu.33.fol.23.nu.18.fo.116.nu.24.fol.84.nume.91.&.107.fo.87
Teſtes deponentes quando viderunt factum,& deponunt in ſufficienti numero.& eorum qualitas a iure approbatur,talis approbatio pleniſſima appellatur nu.34.fol.23
Teſtes debent cognoſcere partes.& illis eſſe note nume.1 fo.23
Teſtes per viſum & aſpectum etatem probare poſſunt num.9.fol.23
Teſtes contra veriſimilem præſumptionem inducuntur.nu.29.fol.14.& nu.10.fol.122
Teſtes a parte non producti an poſſint per maleficiorum iudicem examinari nu.34. fo.27
Teſtes recipi poſſunt in cauſis maleficiorum,etiā poſt cōcluſionem cauſæ,& poſt publicationem.35.f.27
Teſtes recipi poſſunt a iudice maleficiorum,ex mero eius officio,quando eſt queſtio,de adiuuanda accuſatione nu.36.fol.27
Teſtes eorum teſtimonium reddere debent ſumptibus producentis nu.37.f.27.& nu.3.f.81.
Teſtes an adhibendi ſint confeſſioni rei numero 13. &.14.fol.79.
Teſtes poſſunt repeti parte abſente,et nō uocata ꝑ iudicē ordinariū,quādo fuerūt ꝑ aliū auditi et exami

nati.nec poterit opponi,ꝙ iam teſtimonium ſuū dederint nu.1.fol.81.
Teſtes quibus obiecta quis probare intendit nominari debent nu.15.fol.90
Teſtes probatorii & reprobatorii probatoriorum reprobari poſſunt,ſed reprobatorii reprobatoriorū non nu.17.fol.90
Teſtes non producti a parte officio iudicis examinantur nu.18.fol.90
Teſtes iterum produci poſſunt.ſi teſtibus publicatis atteſtationes perdiderit nu.15.fol.90.
Teſtes duo de veritate in ciuili & criminali ſufficiunt nume.17 fol.115
Teſtes preſente contradictore examinari debent priuſquā reus torqueatur nu.22.fol.118
Teſtes poſt rei interrogationem & reſponſionem. iterum examinari & repeti debent nu.24.fol. 118
Teſtes & aperta iudicia equiparantur. ad ferēdam ſententiam capitalem nu.56.fol.119.& nu.84.fo.135
Teſtes duo probant ſeptem interfuiſſe num.6.fo.124
Teſtes qualiter ſuper notorio facti deponere debeant num.8.fol.124
Teſtes in criminalibus a iudice repeti debent reo abſente nu.14.fol.82.& nu.4.fol.139
Teſtes poſt examinationem ſunt publicandi partibus preſentibus vel abſentibus tamē citatis .n.6.fol.139
Teſtes in eorum teſtimoniis ſingulares non probant nu.12.fol 141.
Teſtes ſingulares probant actus reiterabiles,ad vnum & eundem finem tendentes.nu.17.fol.142
Teſtium depoſitiones in publicum redacte inſtrumentum,perpetuā habent firmitatem.nu.65.fol.18
Teſtium fides.dignitas.morte & grauitas. examinanda ſunt nu.4.fol.18
Teſtium in formationes, interrogationes, repetitiones & conformationes.an & quando partibus edi debeant nu.21.& 22.fol.41
Teſtium repetitio in criminalibus an cōmitti poſſit nume.4.fol.81
Teſtium iuramenta poſſunt a iudice recipi in abſentia partis delate,quo ad inſtructionē ꝓceſſus.n.16.f.81
Teſtium illegitimorum dicta & ꝑſone poſſunt ante publicationem & poſt, ante ſententiam per alios reprobari legitimos nu.1.fol.88
Teſtibus dignioribus et paucioribus numero creditur magis ꝗ pluribus numero ſiue ab eadem parte ſiue a diuerſis producantur nu.5.fol.18
Teſtibus omne ꝙ a ſtipulatur adiurationis adiectione affirmare dicunt nu.3.fol.25
Teſtibus ſint iuramēto fides adhiberi nō d3.n.17.f.82
Teſtibus repetitis, ſi conſtet iudici eos grauare criminoſos inquiſitos,uiciſſim mandantur teſtes, & reis etiam ſegregatim & preſentialiter exhibitis contrūtantur ad recognoſcendum nu.5.fol.83
Teſtibus examinatis ꝑ tabellionem.priusꝗ per iudicē ſint reis publicati.ab hac luce ſubtrati, an ſit fides adhibenda nu.17.fol.84
Teſtibus quō poſt eorū mortē poſſint obiici crimina, & aduerſus eorū ꝑſonas opponi.nu.18. & 20.f. 84
Teſtibus negantibus an ſit credendum ſicut affirmantibus nu. 80.fol.86
Teſtibus deponentibus pro eo qui proteſtatus eſt poſt eorum publicationem eos repellere, de facili non creditur nu.2.&.3.fol.89
Tolleranda non ſunt que ab inſolertia iudicis ſunt reperta vel a peruerſis ſeu iratis iudicibus ſunt acta nu.52.fol.17.& nu.21.fol.132
Tormentum,Ad tormenta perueniendum eſt,cum ſuſpecti ſunt rei nu.96.fol.10
Tormenta non quanta accuſator poſtulat habenda ſunt, ſed ut moderate rationis temperamenta deſiderant nu.6.fol.101
Tormenta crudelia ſubſtituere grauius eſt, ꝗ mortem nu.8.fol.101
Torquendus priusꝗ ligetur funiculis.debet veſtimētis exutus ſe crucis ſignaculo. in fronte & aliis membris inſignire nu.9.fol. 104
Torquēdo non datur ea die.cibus neq; potus ante torturam nu.51.fol.103
Tortus qui in tortura delictum non confitetur,liberatur nu.98.fol.10 & nu.1.fol.149
Tortus abſoluitur vbi ex tortura non poteſt crimen inueniri nu.99.fol.10
Tortus in alium vt teſtis,extra torturam confeſſionem ſuam reuocare non poteſt nu.41.fol.105
Tortus non precedentibus iudiciis,ſi perſeuerat in cōfeſſione non poteſt notarius ſcribere, ipſum ſponte confeſſum,ſi ſciuit cū ſine iudiciis tortum.ſecus ſi iudicia preceſſiſſent tormenta numero .13. & . 14. folio.107
Tortus ſi confitetur & aliquos tanꝗ complices criminis accuſat non propter hoc accuſati ſunt deprehendendi.niſi alia ſuperſit indicia nu.18.fol.107
Tortura in cauſis capitalibus & in delictis atrocioribus adhiberi debet nu.97.fol.10
Tortura grauior eſt,ꝗ vtriuſq; manus abſciſio.nume . 7.fol.101
Tortura i grauioribus delictis contra omnes adhibetur nu.18.fol.102
Tortura in oībus caſibus locū habet precedētibus iudiciis,niſi in criminibus in iure expreſſis nu.13.fo.102
Tortura an plura indicia reqrat.vel vnū.nu.14.f. 102
Tortura vbi abſunt indicia ſufficientia,in illorū defectum ad terrorē pōt preſentari nu.32.fol.103
Tortura quō poſſit preſentari nu.33.&.34.fol.103
Tortura a quo incipi debeat nu.1.&.2.fol.103.

Tortura

Tortura pleriq; deficere ſo   m ro.2.fol.104
Tractatus de occidendo qu aliter puniatur. numero. 6.& 8.fol.78
Transfuga ad hoſtes conſilium principis manifeſtans aut viuus exuritur.aut furca ſuſpenditur.n   .f.120
Tranſigens crimen confiteri videtur de quo eſt   ſatus,& venit puniendus.numero.5.fo.   5.
Tranſigi poteſt in pena ſanguinis.excepto adulterio. numero.6.fol.115
Tumultus:Propter tumultum & ſcandalú aliqua poſt ponuntur et fiunt,que aliter non fierent.n.39.f.111
Turbam ſiue plebem decem faciunt.nu.10.fol.124
Tutor ſuſpectus offici iudicis remouetur. numero.23 fol.2.& numero.26.fol.115
Tutor tutelam adminiſtrans loco domini habetur.numero.13.fol.29
Tutor non impeditur probare contrarium verborum teſtamenti a quibus receſſit.numero.32.fol.70
Tutor adultam corrumpens deportatur, bonis omnibus confiſcatis.numero.31.fol.129

V

VAGABVNDVS Poteſt ubilibet conueniri. numero.72.fol.37
Variatio admittitur circa res diuerſas.nu.43.fol.71
Varietas loci et temporis in teſtibus quando eorum dicta reprobet.numero.16.fol.142
Vaſtu n in vineis vel campis de nocte faciens a quali-bet impune occiditur.numero.57.fol.129
Vbi te inuenero ibi te iudicabo.numero.50.fol.103
Venenate ſpecies eſt perditionis.numero.14.fol.47
Venie facilitas prebet incentiuum delinquendi. numero.138.fol.11.numero.20. fol.111.& nu.98.fol. 136
Venie ſpe.quis peccare non debet.numero. 139.fol.11
Verba in preparatoriis iudiciorum debent in fauorem actoris interpretari.numero.1.folio.27
Verba cum effectu ſunt accipienda.numero.33.fol. 50
Verbum ſtat in ore duorum vel trium.nume.6.fol.49
Verbera magiſtri vel parentis emendationis cauſa illata non puniuntur.numero.31.fol.127
Verberum pena de iure canonico locum habet. numero.53.fol.148
Veritas vbi aliis probationibus illuminari non poteſt in criminibus ſcrutandis.queſtio adhiberi debet. interrogandi que ſunt rei.numero.95.fol.10
Veritas magis occulata fide. q̃ per aures animis hominum infigitur.numero 35.fol.30
Vicinitas & conuerſatio domus maleficii commiſſi facit iudicium.numero.39.fol.119
Vicini maleficium iuxta eos perpetratum ſcire preſumuntur.numero.165.fol.12
Vicini an citari debeant ad defenſionem alicuius. numero.25.fol.43
Vicini capi poſſunt per officiales,q   ndo maleficia oc   ca committuntur.numero.35.fol.66
Victor a conuicto aduerſari   precium reportabit. vbi res publica & perſona   uata offenſe ſimul inueniu.   ur.nu   o.11.fol.53
Victus uictori   am in criminalibus in expenſis damnatur.nume   .114.fol.10
Victus preſens,ſumptus ſuos de condemnatione deducet.numero.27.fol.62
Et preter expenſas poteſt de Calumnia puniri. numero.28.fol.62
Vilis admittitur in teſtem contra vilem.nu.77.fol.86
Vilis torquetur vnico indicio & ſemiplena probatione.numero.1.fol.117
Viles comburuntur vel furca ſuſpenduntur. n.141.f.11
Vim ui quando repellere non liceat.nu.56.fol.112
Vim ui repellere licet incontinenti,non autem ex interuallo.numero.57.fol.112
Vim factam perſone in ipſo negocio defendendo. nó vlciſcendi cauſa facere preſummitur.n.59.fol.112
Vim illatam rebus incótinenti & interrendam vel quã citius quis ſit collectis amicis repellere poteſt. numero.61.fol.112.
Vinculorum verberatio cui imponatur.nu.11.fol.132
Vindicta perinde é in pecunia & fortúna,ſicut in corpore & fama.nume.43.fol.32
Vindictam relaxare culpa eſt in grauioribus delictis numero.137.fol.11.
Vindicte genus honeſtum & magnum ignoſcere. numero.36.fol.99
Violans ciuitatis muros,capitis ſubeat diſcrimen. numero.12.fol.129
Violatio virginitatis qualiter digne   atur.numero. 10 fol.141.& numero.56.fol.35
Violentia alicui illata,clamare poteſt conuocatis amicis ſuccurite.ſuccurite.numero.21.fol.49
Violentiam qui bis aut ſepius perpetraſſe cóuincuntur qualiter teneantur.numero.47.fol.75
Violentum interficiens ſecurus eſt.numero.60.fol.112
Vir accuſans uxorem de adulterio repellitur, muliere contra eum excipiente.q̃ ipſe idem crimen qui commiſit.exceptione probata.numero. 49.fol.85. Et Idem ſi excipiat de lenocinio.numero.51.fol.85.
Vir grauius q̃ mulier punitur.numero.38.fol.127
Vir caput eſt mulieris.numero.49.fol.35
Viris feminas ſubditas & pene famulas lex eſſe voluit.nume.47.fol.35.
Virginitatis violatio.ſupra in ver.violatio.
Virginem Deo dicatam rapiens,vel alterius vxorem: auxiliumq; inuaſionis tempore prebens,mortis dánatur ſupplicio. num ro.5.fol.128
Virginum raptores ab eccleſia inuiti extrahunt.numero.14.fol.30
Virginum raptor impune a cuilibet occiditur.numero

36.folio.34
Vicę pręcedentis qualibus indicia elidit nu.17.fo.102
Vltio quando offenſo permiſſa ſit nu.34.fo.34
Vltio ca[illegible]gica exercetur, non ſolum [illegible]darió., ſed ét in recipientes nu.21.fol.94
Vltio differenda nõ eſt in crimine homicidii & aliis grauioribus cauſis nu.2.fo.153
Vltionem ſibi facere quando licet.nu.17.&.18.fo.24 & num.30.fo.26
Vniuerſis enim [illegible]itur ꝙ pro omnium voto primatibus indulgetur nu.35.fo.3
Vniuerſitas delinquens quomodo citari & puniri debeat.nu.42.fo.55
Vniuerſitas non tenetur de dolo officialium, niſi ratũ habeat nu.62.fo.56
Vniuerſitas ratum hunc dolo factum per procuratorẽ de dolo procuratoris tenetur nu.63.fo.56
Vniuerſitas citari debet, cum deſignatur cuius dolo factum ſit nu.64.fo.56
Vniuerſitas delinquens extra res & negocia vniuerſitatis qualiter citari debeat nu.65.fo.56
Vniuerſitas criminaliter accuſata, pro ſyndicum reſpõdere tenetur nu.69.fol.56
Vniuerſitas non habens ſyndicum tenetur & cogitur creare nu.70.fo.57
Vniuerſitas citata ſi non comparet, quid obſeruari debeat nu.71.fol.57
Vniuerſitas condemnata non habens bona communia collectam imponere cogitur nu.72.fo.57
Vniuerſitate condemnata ex delicto, collecta imponitur per capita nu.78.fo.57
Vniuerſitate c[illegible]nnata pro maleficio, quilibet de uilla tenetur in ſ[illegible]idum nu.79.fo.57
Vniuerſitas ex quibus delictis teneatur.81.cũ ſeq.f.57
Vniuerſitati ꝙ debetur ſingulis debetur nec ꝙ debet vniuerſitas ſinguli debent nu.88.fol.58
Vniuerſitas quid ſit nu.91.cum ſeq.fo.58
Vniuerſitas non poteſt criminaliter puniri, ſed ciuiliter conueniri nu.108.fo.59.& nu.113.&.114.fo. eo.
Vniuerſitas quo caſu per criminaliter puniatur nume.116.cum ſeq.fol.59
Vocabulorum diſputatio pertinacibus relinquẽda nume.32.fo.123
Vocatio in ius: Auocatione in ius quare iura incipiãt
[illegible]ſa.49.ſ[illegible]
Voluntas & propoſiti[illegible] diſtinguunt maleficia 21.f.104
Voluntas & propoſitum nocendi cum interuenit crimen contrahitur nu.22.fo.104
Vox [illegible]conis paucis moteſcit num.31.fol.8. num.85.&.89.&[illegible]11.fol.54
Vox vnius, vox nullius nu.26.fo.19
Vox vnius iudicit ſuſpitionem nu.43.fo.85
Vſurarius quomodo quis probetur nu.16.fo.19
Vulnera inferrentes quando plures ſunt, & vulneratus moritur, quis de occiſo tenet.15.16.17.18.&.19.f.4
Vulnus ſemper mortale pręſummitur nu.8.fo.13
Vulneratus qui ſurrexit & poſt triduum ambulauit & deceſsit, ex vulnere deceſſiſſeum pręſummitur numero.6.fol.13
Vulneratus qui poſt uulnus deceſſit, ex huiuſmodi vulnere deceſſiſſe videtur nu.7.fol.13
Vulneratus non pręſummitur mortuus ex vulnere. q̃ non durauit vſq; ad mortem nu.12.fo.13
Vulneratus an præſummatur ex vulnere mortuus, ſi alia poſtea ſuperuenit infirmitas nu.13.&.14.fo.14
Vulneratus a pluribus & neſcitur a quo, ſi perit, an omnes pena capitis puniatur, vel pecunialiter ad dãna & intereſſe teneantur vel actione iniuriarum in quantum iudex eſtimauerit nume.35.37.&.38. fol.133.nu.75.fo.135.& nu.118.fo.137
Vxor quæ in maritum peccauit poteſt ab eo corrigendo iudicari nu.41.fol.34
Vxor eſt de familia virum nu.44.fol.35
Vxor temperate poteſt a viro caſtigari nu.43.fol.35
Vxor quibus caſibus non ſit reſtituenda viro. 50.f.35
Vxor quare caput ſuum velare debeat nu. 48. fol.35
Vxor alterius adulterati, an ab aliquo vel iudicari vel diſponi poſſit & permittatur nu.55.fo.35
Vxor adultera a viro occidi non debet nu. 161.fo. 35
Vxor diu cum viro cohabitans pręſummitur, ab eo cognita nu.17.fol.122
Vxor fingit ſtipulata dotem ſibi reddi, licet certum ſit, ꝙ ſtipulata nõ fuerit nu. 22.fo.122. & nu.23.f.142
Vxori vel marito, de rebus amotis permittendum eſt de quibuſdam iuſiurandum deferre, & de quibuſdã probare nu.42.[illegible]71.

FINIS.

LEGATORIA A. PANDIMIGLIO
1971
ROMA